BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
13
20 B
36

M

13. 20. B. 36

QUeſtiones auree et ſingulares famoſiſſimi vtriuſq3 iuris monarche dñi Petri de bella pertica. Ex cerpte ſuper quolibet titulo iuris ceſarei. cum eiuſdẽ quindecim notabilibus: necnon tractatu frugifero de feudis. cum quibuſdã ornamẽtis ac indice alphabetico Joãnis thierry Lingonenſis. iurium interpretis primum ſeſe expandunt.

Ex Legato Ul.mi Coccini

Cũ pri uilegio

BIBL. SEC. COLL. ROM. SOC. IESV
BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

FRancoys par la
grace de Dieu Roy de France au Se-
nechal de Lyon: bailly de Maſcon: ou
a ſon lieutenant Salut. Noſtre ayme ⁊
feal Preſident en noſtre parlement de
Bordeaux: maiſtre Nicole boyer nous a faict dire et re-
monſtrer que par cy deuant il auoit trauaille ⁊ prins pei-
ne: ⁊ auſſi faict trauailler a reuoir corriger ⁊ reduire par
nombre: additionner ⁊ repertorizer Les queſtiōs de Pe-
tri de bella pertica: ſur le droit ciuil. Lequel liure ledit ſup
pliant feroyt voulentiers imprimer par Symon vincent li
braire demourant en noſtre ville de Lyon: pour le bien
prouffit et vtilite de la choſe publique: attendu que leſdi-
ctes queſtions de bella Pertica: ne furent onques impri-
mees. Mais il doubte quel ne ſe peult faire ſans noſtre
conge permiſſion et licenſe. A ceſte cauſe ledit expoſant
nous a faict ſupplier ⁊ requerir que noſtre plaiſir ſoit luy
permettre: ⁊ auſſi audit Symon vincent de pouuoyr faire
imprimer ledit liure. Et que inhibitions ⁊ defenſes ſoient
faictes par nous a toutes perſonnes quelconques: de ne
imprimer ou faire imprimer leſdictes queſtions de bella
pertica iuſques a trois ans prochainemēt venans: a cōter
de la date q̄ ſerōt acōplies ⁊ paracheuees de ipr̄imer Leſ
dictes queſtions: a ce que ledit Vincēt puiſſe eſtre recom
penſe de ſes peines: ſalaires: labeurs: couſtz: ⁊ miſes qui
luy conuiendra pour ce faire: ⁊ ſur ce luy ottroyer noz let
tres a ce conuenables. Pourquoy nous ce conſidere at-
tendu meſmement que ceſt pour le bien: prouffit: ⁊ vtilite
de la choſe publique: vous mandons et commettons par
ces preſentes que vous permettes ⁊ ſouffres audit expo
ſant: ⁊ auquel de grace eſpecial voulōs par vous eſtre per
mis: quil puiſſe ⁊ luy laiſſer faire imprimer Leſdictes que
ſtions de bella pertica: par ledit Symon vincent: toutes ⁊
quanteſoys que bon luy ſemblera. Et a ce faire ſouffrir ⁊

obeyr: contraignez ⁊ faictes contraindre: reaulment ⁊ de faict tous ceulx quil apartiendra: ⁊ qui pource seront a cō traindre: par toutes voyes ⁊ manieres deues ⁊ raiſonnables. En ce faict: ou faiſant faire expreſſes inhibitions et defences de par nous: ſur certaines ⁊ grās peines a nous appliquer: ⁊ amēde arbitraire: a toutes manieres de gēs de quelque eſtat ou condition quilz ſoyent: quilz ne ayēt a imprimer ne faire imprimer Leſdictes queſtions de bel la pertica: en noſtre royaulme ne aultre part: ſelon ladicte copie imprimee: en icelluy noſtre royaulme: ne vendre iuſques a ce que ledit temps de troys ans ſoit expire ⁊ paſſe Et en cas de debat leſdictes contrainctes: inhibitions: et deffenſes tenans: nōobſtant oppoſitions ou appellatiōs quelconques: faictes aulx parties: icelles ouyes bon et brief droit. Car ainſi nous plaiſt il eſtre faict. Nōobſtant auſſy quelconques lettres a ce contraires. Donne a lyon le.xvj. iour daouſt Lan de grace Mil.cccc. et quinze Et de noſtre regne le premier.

Par le roy a la relation du conſeil.

P. maillart.

a ii

¶ Uiro ſibi adamuſſim obſeruantiſſimo dño Aemundo machart ſacriſte ⁊ canonico baſilice diui Pauli Lugdunenſis: necnõ archipreſbytero Bogienſi. ac inter literatos meritiſſimo: Joannes thierry Lingoñ. iurium doctor: minus diſcooperto vertice. S.D.P.

Quoniam inter literatos togate vir ⁊ facundia excellẽs nectar ⁊ ambroſiaꝫ muſarũ haurire ſolitus es. Ideo neuticã fui veritus (tua tamẽ fretus leni beniuolentia: qua cũcti iocundentur) tibi hoc opuſculũ aliquſbus noſtris lucubratiũculis ephypiatum dedicare. quod nõ rhinocerata nare: ſtriata frõte nec hirſuta pupilla ſuſcipies. Ad hec ſi omnes tuas ſplendicãtes virtutes euiscerãre niterer. nõ dies: nõ mẽſis: veruꝫ annus me deficeret. Attamen ne ingratitudinis menda notandus veniam aliqua pro viriũ conamine exfibulare conabor: maxime de tua trutinata ⁊ perpendiculata liberalitate. q̃ ab omnibus commendatur. Et certe decet virũ in dignitate conſtitutum liberalitate eſſe miniatum. que te intãtum adornat. vt inter omnes ſplẽdeas velut luna inter minores ſtellas: ita vt pauperes et egeni in tuo incunctãter foueantur aſylo. Preterea ne te lõgiori remorer ambage q̃ par ſit (quia nimia prolixitas nihil honeſti in ſe complectitur vt eſt textus in autẽtica de referen.) et vt laconica periodo terminem: vela ſub alis tuis complicabo: in poſterum deo auſpice reliquas omnes tuas virtutes exſinuaturus. Uale. Et me tuum foue clientulum. Ex officina noſtra literatoria Lugdunea. pridie Kalendas aprilis

Jo. Thierry.

¶ Index alphabeticus Ioānis Thierry lingoñ. iuriſmaſtiēs ſuper queſtiones Petri de bella pertica.

De litera A

Actio ex pacto nudo non orit. Folio cxxv. q. cccclxxxj.
Actio vtilis an ſit eadem cū directa. fo. iiiiō. q. xj.
Actio datiua ⁊ natiua qualiter differunt. fo. iiō. q. xō.
Actionem mandare ⁊ cedere qualiter differunt. fo. v. q. xiiō.
Actio preſcriptis verbis in quo caſu dati. fo. cxxj. q. ccccxxxiiō.
Actio ſubrogata loco alterius an ſortiatur naturam illius actionis loco cuius ſubrogatur. folio. xcvj. queſt. ccclvō.
Actiones in quibus iurat in litez que ſint. fo. cxvō. q. ccccxvō.
Actio in factū an ꝑ ſolā citationez perpetuetur. fo. cix. q. cccxciō.
Actio que competit vbi dolus reperitur. fo. lxxvj. q. cclxxiiō.
Actiones pretorie rei perſecutorie an ſint perpetue. fo. cxxj. q. ccccxxxj
Actus cōtrarius appoſitus in aliqua diſpoſitione an viciet diſpoſitionem. fo. lxxxix. q. cccxxiiō.
Actio an oriatur ex cōtractu facio vt des. fo. lxxxviiō. q. cccxxj.
Actio an oriatur ex iſto contractu facio vt des. fo. xcvj. q. cccxlviō.
Actio de dolo eſt cōmunis patri et filio. fo. xc. q. ccclxvō.
Actiones an ſub mobilibus contineantur. fo. lxvj. q. ccxxxvj.
Actio an poſſit acquiri per liberaz perſonā ex contractu. fo. ō. q. iiō.
Actione iniuriarum an teneat qui vocauit aliquem filiuz ſacerdotis fo. lix. q. ccvj.
Actio an poſſit mihi queri ex pacto. fo. xxxviiō. q. cxxxix.
Actio an queratur filio ex conuentione patris. fo. clix. vō. nota.
Actionem mihi donatā vſq₃ ad qđ tēpus poteris mihi cedere. f. v. q. xv.
Actionem directam probās ſi nō poteſt probare in ea ſ₃ ꝓbat inutili nūqđ debeat cōdēnari. f. v. q. xvj
Actionem criminalem mihi competentem an ad heredes tranſmittere poſſim. fo. vj. q. xviō.
Actor vbi petit plus ꝙ̄ debeat reꝰ nunquid in totum debeat negare reus. fo. xxv. q. lxxxviō.
Acceſſiones quo tempore veniant in legatis. fo. xxō. q. lxxxō.
Acceſſiones an veniant in actionibus bonefidei. fo. iō. q. ix.
Acceſſorium an tollat ſublato ꝑncipali. fo. xcvj. q. cccxlv.
Acceſſoriū an tollatur ſublato ꝑncipali. fo. xxxiiō. q. cxxiiō.
Accedens poſt litē conteſtatā videt in iudiciū deductū. f. clviō. nota. v.
Accuſans de crimine an ab aduerſario accuſari poſ. fo. xxxix. q. cxliiō
Accuſans an ſemꝑ ſe debeat inſcribere ad penā taliōis. f. xxxix. q. cxlv
Accuſator ſi nō probat intentionē ſuam contra accuſatū an videatur calumniari. fo. c. q. ccclxō.
Adminiſtrator ex ſuo facto ꝓprio an teneatur. fo. lxxvj. q. cclxix.
Aduocatus dimittēs cauſaz eo ꝙ ſibi improba videbat an totū ſalarium petere poſſit. fo. lxxj. q. cdiō.
Aduocatus ſalarium ſuū qualiter petere poſſit. fo. lō. q. clxxxix.
Aduocatus qualiter ſalarium ſuū petere debeat. fo. ō. q. vj.
Aduocatus qui promiſit in cauſa

appellationis patrocinari nunquid tenebatur prouinciam exire.fo.ij. queſtione.vij.
Alienans rem alienam an transferat dominiū.fo.liij.q.xc.
Alienans rem prohibitam alienari cauſa alienādo an transferat dominium.fo.iij.q.x.
Alternatiua locutio quando accipiaꝛ pro copulatiua.fo.cxl.q.cccccj
Aliud pro alio inuito creditore an ſolui poſſit.fo.xxxviij.q.cxlj.
Alter an alteri ſtipulari poſſit.fo. lxx.q.cclj.
Aliud pro alio an inuito creditore ſolui poſſit.fo.lxxxiiij.q.ccc.
Animal tuum vbi dedit damnum in re mea an poſſim contra te agere.fo.lj.q.clxxxij.
Appellare ante ſententiam an ſit licitum.fo.xliiij.q.clxiij.
Appellatio ad quē deuoluaꝛ quando appellatur a ſententia epiſcopi: fo.xliiij.q.clxiiij.
Arte qua actione peti poſſint.fol. lx.q.ccix.
Arbitratus ſemel in eodem negocio an iterum poſſit arbitrari.fo. xiiij.q.xlix.

De litera B

Barones diuites feudum dare poſſunt. fo.clxiiij.col.iiij.
Beneficium perſonale an tranſeat ad heredes.folio.cij.q. ccclxix.
Bona fides an requiratur in preſcribenda libertate.fo.xxix.q.ciij.

De litera C.

Canonicus an poſſit teſtari.fo.xlj.q.cliij.
Caſus in quibus iudex ex officio ſuo inquirere poſſit accuſare.f.lxxx.q.ccxxxvj
Caſus fortuitus an excuſet.folio cxxj.q.ccclxvj.
Cauſam a me habēs in aliqua re ſi agam contra ipſum an poterit referre queſtionem dñij.fo.j.q.ij.
Cauſa ceſſante an ceſſet effectus. fo.lx.q.ccxj.
Cauſa in pactis eſt attēdenda.fo. c.q.cccccxxx.
Cauſe plures vbi concurrūt in eadem perſona vtrum ex omnibus agi poſſit.fo.lxxxiiij.q.ccxcviij.
Cautio de rato vel ſtipulato quomodo ⁊ qñ ſit.fo.xcix.q.ccclv.
Citatio an perpetuet actionē.fo. cxxij.q.ccccxix.
Citatus ad iudicem an debeat venire vel non.fo.xcv.q.cccxliiij.
Clauſula generalis an nedum ad precedentia verūetiam ad ſequentia referatur.fo.ciij.q.ccclxxx.
Clauſula tacite intellecta quando videaꝛ eſſe expreſſa.f.cv.q.ccclxxxj.
Clauſula generalis an ſemper referatur ad caſ⁹ ſpec aliter enumeratos.fo.lxij.q.ccxvj.
Clauſula ſequens nunquid referatur ad pſentia ⁊ futura.fo.cxxxviij q.ccccxxxviij.
Clericus an poſſit facere teſtamētum.fo.xli.q.clij.
Clerici venatores ⁊ vagabundi an debeant habere omnia priuilegia conceſſa clericis.fo.xlij.q.clix.
Conceſſio alicuius facta alteri an ſe extendat ad futura.fo.cxxxj.queſtione.cccclxiiij.
Conceſſo vno an videatur conceſſum quod ſequitur principaliter. fo.lxiiij.q.ccxvj.⁊.q.ſequenti.

Conditio pꝛohibentis an de iure cõi ſit melioꝛ.f.cxxxvj.q.ccccl xxxviij.
Conditio pꝛohibentis de iure cõi, dicat̃ melioꝛ.fo.lxiiij.q.ccxxix.
Conditio an retrotrahat̃ habere contractus.fo.clix.ix.notabili.
Conditio pꝛohibentis de iure cõi dicatur melioꝛ.fo.cxiiij.q.ccccvij.
Cõditio an retrotrahatur.fo.cv.queſt.ccclxxxij.
Conditionem appoſitã in perſonam alicuius an eius heres poſt moꝛtẽ adiplere poterit.f.xvj.q.lvj
Conditionẽ ſuã melioꝛem facere an quis videatur litem occupãdo.fo.cxiiij.q.ccccviij.
Conducẽs meretrici domum an poſſit expelli.fo.xvij.q.lxj.
Conductoꝛi qualiter ꝛ quomodo ſuccurratur.fo.xvij.q.lx.
Confeſſio facta abſente aduerſario an p̃iudicet parti.fo.xxx.q.cv.
Confitens coꝛam non ſuo iudice nunquid talis confeſſio pꝛeiudicet.fo.xxxj.q.cviij.
Confitens corã arbitro an valeat confeſſio.fo.xxxj.q.cix.
Confeſſus in iure an debeat poſt cõfeſſionẽ condẽnari.fo.xxxj.q.cx.
Cõfeſſio emiſſa i vltiavolũtate an obliget heredẽ ↄfitẽtꝭ.f.xj.q.xxxvij
Confeſſio facta extra iudicium an pꝛeiudicet.fo.ix.q.xxix.
Confeſſio emiſſa ab aliquo an ſibi pꝛeiudicet.fo.vij.q.xxiiij.
Confirmans an dicatur dare.fol.xciij.q.cccxxxviij.
Confugiens ad eccleſiã an ab illa extrahi debeat.fo.cxxvj.q.ccccxlvij
Collegiũ quãdo facit aliquã legẽ quis intereſſe debeat ad hoc vtvaleat.fo.cxxviij.q.ccccliij.
Commune mihi ꝛ alij an meũ dicere poſſum.fo.lxiiij.q.ccxxviij.
Compenſatio delicti ad delictum nunq̃d admittat̃.fo.cxxv.q.ccccxliij
Conſuetudinem quis facere poſſit.fo.cxxviij.q.ccccliiij.
Contrahẽtes an poſſint facere q̃ iura non habeant locũ in ſuis cõuentionibus.fo.lxxxvij.q.cccxij.
Contractus dicũtur eſſe quatuoꝛ.fo.cxviij.q.ccccxviij.
Contraria allegans an audiri debeat.fo.xix.q.lxx.
Conualeſcere expoſtfacto an poſſit quod a pꝛincipio nõ valuit.fo.xcij.q.cccxxxiiij.
Conualeſcere an poſſit qđ a pꝛincipio nõ valuit.fo.cxij.q.ccccij.
Conueniri an quis poſſit ex facto alterius.fo.x.q.xxxiij.
Creditoꝛ an teneatur recipere partem debiti.fo.xj.q.xxxviij.
Creditoꝛ an poſſit cõpellere debitoꝛẽ vt faciat ſibi inſtrm̃.f.x.q.xxxj
Crimen capitale q̃ cõmiſit an poſſit donare.fo.lxj.q.ccxiij.
Culpa p̃cedens q̃n faciat tenere de caſu foꝛtuito.fo.cxviij.q.ccccxx.

De litera D

Debitoꝛ certe ſpeciei q̃liter liberetur.fol.xciij.queſt.cccclj.
Debitoꝛ aliquando debet cauere creditoꝛi de debito ſoluendo.fo.clxiiij.ij.notabili.
Debitoꝛ an teneatur deferre debitum ad domũ creditoꝛis.f.xij.q.xl
Deceptus p falſam menſurã qua actione agat.fo.cvij.q.ccclxxxvij.
Decedere an aliquis poſſit p pte teſtat⁹ ꝛ p pte nõ.fo.xx.q.lxxv.
Deierãs an puniri debeat.f.j.q.j.
Deierãs an puniatur iure.fo.j.q.j
Delinquẽs mãdato.fo.xl.q.cclviij
Delictum cum delicto an poſſit cõpenſari.fo.lxxxix.q.cccxxxvj.
Delicta plura an mutua cõpẽſatione tolli poſſint.fo.ciij.q.ccclxxxvj.

Dictio niſi quando ponat vel non fo.cxxxi.q.ccccixx.
Dignitatem appetere an quis debeat.fo.lviij.q.ccij.
Diſiunctiua quando ponatur pro copulatiua.fo.lxxxvij.q.cccxv.
Dolus an dolo compenſetur. fol. lxj.q.ccxij.
Dolus in generali remiſſione nunquid remittat.fo.cxxiij.q.ccccxxxix
Dolus dicitur eſſe duplex.folio. clx x.notabili.
Dol' actoris mei an mihi noceat. fo.cviij.q.cccxc.
Dominus an teneat ex delicto adminiſtratoris.fo.lxxix.q.cclxxxiij.
Domini an poſſint dare feudū hereticis.fo.clxv.col.j.
Dominus propter feloniam vaſſalli an poſſit filium ipſius feudo priuare.fo.xx.q.lxxiiij.
Dominus ex facto familie an teneatur.fo.xciij.q.cccxl.
Dominus quādo teneat ex cōtractu admiſtratoris.f.lxxv.q. cclxviij
Dn̄s q̄n habeat actionē ex ɔtractu adminiſtratoris.fo.lxxx.q. cclxxxv
Dn̄s qui ſeuit in ſeruos qualiter puniri debeat.fo.cxlij.q.cccccaij.
Domum meam deſtruens ꝑpter incendium an teneatur mihi reſtituere.fo.lj.q.clxxj.
Donatio inofficioſa nūquid reuocari debeat.fo.cxxx.q.ccccix.
Donator an teneat de euictiōe rei euicte donate.fo.xxxvij.q.cxxxvj.
Donatio facta ob cām ceſſante cā an poſſit reuocari.fo.xxxix.q.cxlij.
Donatio q̄liter cognoſcatur ꝙ fiat cauſa mortis.fo.xxxix.q.cxliij.
Dotales res an poſſint alienari.f. xc.q.cccxxvj.
Dominus poteſt expellere vaſſallū a feudo ſi vaſſallus male in re feudali verſat vel ſi dominus ad egeſtatem deductus bonis ſuis perditus.fo.clxxiiij.
Dubietas vbi emergit in aliqua re quid ſit agendū.fo.cxix.q.ccccxxj.

De litera E.

Eccleſia ad que munera teneatur.fol.cxlvij.q.cccccxiij.
Eccleſia vſq; ad quod perpetuum res ſuas in emphiteoſim dare poſſit. fol. lxv. queſt cexxxiiij.
Eccleſia quem penſionē in perpetuum poſſit cōcedere.fo.co.q.ſeq.
Edificans de materia mea in fundo ſuo an edificium ſolo cedat.fo. xxvj.q.xcvj.
Editio quādo fieri debeat et quādo non.fo.cx.q.cccxcvij.
Effectus rei debite oblate quis ſit fo.xiij q.xliiij.
Effectus nūciationis quis ſit.fol. cxlix.q.cccccxxviij.
Electio vbi eſt heredis vtrū heres liberet ſe dādo legatario viliſſimā ſpeciem.fo.lxxxvj.q.cccv.
Electio eſt rei in alternatiuis. fol. clviij.v j.notabili.
Emptor re euicta de euictione cōtra venditorem quādo poſſit agere.fo.xxxvij.q.cxxxv.
Emptor an poſſit habere regreſſum cōtra venditorē de euictione de re empta euicta.fo.xvj.q.lv.
Equitas q̄n dictat in aliquo caſu dari actionē.fo.cxxix.q.ccccxcvj.
Error quando impediat dominij tranſlationem.fo.cviij.q.cccxq.
Exceptio que competit reo principali an cōpetat fideiuſſori.fo.xxxv queſtione.cxxix.
Exceptiones quādo ſint proponēde ⁊ quando nō.fo. viij.q.xxvij.
Exceptiones que obſtant et competunt venditori competant ven-

ditori.fo.xviij.q.lxiij.
Exceptio cõpetens principali an etiã cõpetit fideiuſſori.f.xj.q.xxxvj.
Excuſationis impedimentum habens quominus veniat ad iudiciũ an ſaltem teneatur mittere procuratorem.fo.cix.q.cccxcv.
Executor an teneat̃ facere inuentarium.fo.xlj.q.clj.
Executor an habeat actionem vel non.fo.xvij.q.ccxxxix.
Executor an teneat̃ de dolo ⁊ lata culpa.fo.cxlv.q.cccccxix.
Exemplum originalis an faciat fidem.fo.cxxij.q.cccclxxj.
Expreſſo viciato an vicietur tacitum.fo.q.q.ccclxviij.
Expreſſo viciato an vicietur tacitũ fo.lxxxvj.q.cccix.

De litera F.

Factum calore iracũdie an pro infecto haberi debeat.
Facto ſuo cõtrauenire an quis poſſit.folio.lx.queſt.ccviij.
Factum aliorum pmittẽs an obligetur.fo.xcv.q.cccxliij.
Factum clam an plus puniatur q̃ factum palam.fo.cj.q.ccclxvj.
Facere in re ſua quod ſibi libet an quis poſſit.fo.cxiij.q.cccciij.
Factum alienũ promittens an teneatur.fo.xvij.q.lix.
Feudum perditur inuaſione que fit duobus modis.fo.clxxiiij.
Feudum perditur a vaſſallo refutatione vel renunciatione.f.clxxv.
Feudum perditur etiam ceſſione bonorum.fo.eodem.
Feudũ pdit̃ etiã alienatione.f.eo.
Feudũ pdit̃ etiã pſcriptione.fo.e.
Feudum perditur etiam petitione ſeu venditione.fo.eodem.
Feudũ et ꝑdit̃ captiuitate.fo.e.
Feudum perdit̃ negatione.fo.eo.
Feudo finito fructus pertinent ad dominum.fo.clxxvj.
Feudo ſuccedentes vide fo.eodez.
Feudũ quo iure petendũ ſit.fo.e.
Feudum qualiter diffiniatur.fol.clxj.col.iij.
Feudũ q̇ dare poſſit.fo.clxiij.col.j.
Feudum quibus pſonis dari poſſit.fo.clxv.col.j.
Feudum quibus modis cõſtituatur.fo.clxvij.col.iij.
Feudum qualiter acquiratur.fo.clxix.col.j.
Feudum qualiter retineatur.fol.clxix.collo.iij.
Feudum quibus modis amittat̃ fo.clxxj.col.iij.
Feudum qualiter per negligentiã deperdatur.fo.clxxiij.col.j.
Fideiuſſor principalis an liberet̃ in mutatione ſtatus rei.
Filius nõ tenetur conferre heredibus ea que ſibi collata fuerũt a patre cauſa ſtudij.fo.clxiiij.iij.nota.
Filius an poſſit reuocare alienationẽ patris ſui.fo.xxij.q.lxxviij.
Filius an poſſit eſſe iudex in cauſa patris.fo.cxlij.q.ccccccv.
Filiuſfa. an poſſit facere teſtamentum.fo.cxxvj.q.cccclxiiij.
Filiuſfa.qualiter conueniatur.fo.xlv.q.clxix.⁊.q.ſequenti.
Fratres minores an debeant parentibus ſuccedere.fo.xliij.q.clxj.
Fructus a legatario quando peti poſſint.fo.cxij.q.cccccij.
Fructus quo iure petantur.folio cxx.q.cccclxiij.
Furem nocturnum cuilibet occidere eſt licitum.fo.clvij.in.j.nota.

De litera H.

Heres an teneat de dolo defuncti. folio. cxx. quest. ccccxxvj.
Heres an poſſit implere cõditionem ſcriptã in perſona parentũ. fo. xxij. q. xxxj
Heres donationem vel venditionem factam a parente an reuocare poſſit. fo. lxxiij. q. cclxij.
Homo vnus ꝛ idem an poſſit vicẽ duorũ ſuſtinere. fo. lxviij. q. ccxlij.

De litera J.

Ignorãtia qñ noceat ꝛ qñ nõ. f. lv. q. cxciij.
Impersonalitas an vitiet obligationẽ. fo lio. xcij. q. ccccxxxv.
Incarcerat' ꝑ crimine ſi habeat fideiuſſores ꝛ fugiat q̃liter teneantur fideiuſſores. fo. lvij. q. cxcix.
Inchoatio qñ faciat rẽ non integram. fo. cxviij. q. ccccxix.
Indefinita an equipolleat vniuerſali. fo. xq. q. cccxxxij.
Inductũ in fauorẽ alicuiusan aliquo mõ poſſit in ei' odiũ retorq̃ri
Iudici modũ ſue iuriſditionis excedẽti an poſſit de facto reſiſti. fo. xxxij. q. cxv.
Infamia an remittat' elapſo tpe pene. fo. lxxxix. q. cccxij.
Iniuriã mihi factã an aduerſario meo imputare poſſim. f. cxxxij. q. cccclxviij.
Iniuria factavni an aliĩ afferat ꝑiudicium. fo. lxij. q. ccxv.
Immittens aliquid in domum meam nunquid illud propria autoritate poſſim remouere. folio xxxij. q. cxj.
Initium: finis: vel medium an ſit ſpectandum. fo. c. q. ccclx.
Innobilis an pl' puniri debeat q̃ nobilis. fo. lxxvij. q. cdxxvj.
Intentionẽ ſuam an quis probare poſſit per iuramentũ ſi al's ꝓbari non poſſit. fo. xxxiij. q. cxvj.
Interdictũ quorũ bonorum ad hoc vt habeat locum quot requirantur. fo. xxxij. q. cxij.
Inſtitutus ſub conditione an neceſſe habeat illaʒ implere. fo. lxiij. q. ccxx.
Inſtrumentũ priuatũ an faciat fidem ad probandũ directe. fo. liiij. q. clxxxiij.
Iudici in ſuo territorio an vbicũq ſit parendũ. fo. cxliiij. q. cccccxvj.
Iudex aliquis an poſſit recuſari. fo. cxxix. q. cccclviij.
Iudex in cauſa feudi quis ſit. fol. clxxviij. col. ij.
Iudex durante officio ſuo an poſſit conueniri vel non. fol. cxxij. q. ccccxxxv.
Iudex an debeat iudicare ẜm conſcientiam. fo. clx. xiij. notabili.
Iudici an liceat referre aliqd negociũ ꝑncipi. fo. cxxvij. q. ccccxlviij
Iudex an officio ſuo vbi debeat in aliqua cauſa ſine petitione partis. fo. lxiij. q. ccxxv.
Iudices qui ſunt qui poſſũt mulctam iponere. fo. cxxj. q. ccccxxxij.
Iudex qui ſemel tulit ſententiam nũquid ſit functus officio ſuo. fo. xxx. q. ciij.
Iudex in quibus cauſis poſſit ex officio ſuo procedere ſine accuſatore. fo. cxlvij. q. cccccxiiij.
Iudex an debeat iudicare ẜm cõſcientiam. fo. cxlij. q. cccccvj.
Iudei nõ poſſunt poſſidere mancipia chriſtiana. fo. clxv. col. ij.
Iudicium an idem ſit de eo quod non eſt ꝛ de eo quod eſt. fo. lxxiij. q. cclxvj.
Iura publica an preſcribãtur. fo. lxvj. q. ccxxxvij.
Iura publica qualiter preſcriban

Jus publicū per pactū priuatoꝝ an imutari poſſit: fo.xcvij.q.cccl.
Juri quod per ſe introductum eſt an quis poſſit renunciari: fol.lix. queſtione.ccvij.
Jurans an puniri debeat: fo.liiij. queſtione.cxxi.
Juriſditio qualiter deſcribatur: fo.xxiiij.q.lxxxv.

De litera L.

Laicus cõmiſit delictū teſſectus eſt poſtea de ricus querit quis iu dex de crimine ſuo cognoſcere debeat. folio xcvj.q.cccxlvj.
Legatū an reuocet̃ p ſolutionẽ debiti: fo.lxxxviij.q.cccxvij.
Legatū d꞉ cedere duobus modis fo.cxlviij.q.cccccxxvij.
Legatū rei cui' cõmerciū nõ habetur an valeat.f.lxxxv.q.cccvij.
Legatum non poteſt cõferri in voluntate alterius ex forma diſpoſitionis.fo.lxxxvj.q.cccviij.
Legatū mihi relictū ſi a me euincatur nunq̃d cõtra heredẽ poſſim hr̃e recurſum.fo.xxxviij.q.cxxxvij
Legatũ relictū in certis perſonis qñ valeat: fo.cxlv.q.ccccc.viij.
Legatarij an poſſint legata ſua petere.fo.clv.q ccccxliij.
Legato chyrographo an videat̃ legatum relictū in codẽ contentū fo.lxxxvj.q.cccix.
Legatū in genere an valeat vel nõ fo.lxxxv.q.ccciij.
Legatarius legatum ſibi relictuꝫ quo loco petere poſſit: fo.lxxij.q. cclviij.
Legatarius quo loco legatũ petere debeat.fo.xxv.q.lxxxviij.
Legatū qñ eſt relictū ſub cõditione vbi peti poſſit. fo.xxj.q.lxxviij.
Legata a quo habere cedant.fol. cxxiij.q.lxxxiij.
Legem condere quis poteſt. folio cxxviij.q.ccccliij.
Liberi an poſſint reuocare venditionẽ factaꝫ a parentib'. fo.xxvj. q.lxxxiij.
Liber factus an poſtea conueniri poterit.fo.vij.q.xxiij.
Libellus in interdicto quorū legatorum qualiter formet̃.f.xxxij. queſtione.cxiij.
Litis conteſtatio an videat̃ facta poſitione exceptiõis peremptorie. fo.lxxj.q.ccliiij.ꝛ.q.ſequēti.
Litis conteſtatio an videatur facta per propoſitionẽ exceptionis permiſſorie: fo.xxv.q.lxxxvj.
Linea dicitur eſſe triplex. fol.cxl. queſtione.ccccc.
Locator an poſſideat res inuectas in fundo locato: folio.xviij. queſtione.lxij.

De litera M.

Maior pars q̃ facit nunq̃d iure cõi minori preiudicet. fo. cxxiij.q. ccccxxxviij.
Maiori pti de iure cõi an ſtandū ſit.folio.xcvij.q.cccxlix.
Mandatū an reuocet̃ morte mãdatoris.fo.lxxviij.q.cclxxvij.
Mandatum an reuocetur cū effectu.fo.lxij.q.ccxxj.
Mandatum mortuo mandatore dicatur expirare. fo.xij.q xlvj.
Maritus quando facit expenſas in rebus mulieris nūquid eas petere poſſit.
Maritus obñcere compenſationem mulieri agenti ad repetionem dotis: folio.xc.q.cccxviij. tur: fo.clij.q.cccccxxxiiij.

Marit' lapides marmoreos q̄s extrahit de fūdo dotali an faciat ſuos.fo.xc.q.cccxix.
Maſculinū an concipiat feminī-num.fo.xix.q.lxix.
Maſculini appellatione an feminīnum contineat.fo.lxx.q.cd.
Mater impēſas quas fecit in fi-lius an poſſit reſtituere vel nō. fo.cxxxiiij.q.cccclxxvij.
Miles delinquens corā quo iudice debeat accuſari.fo.xl.q.d.
Minor qñ poſſit obligari ⁊ qñ nō fo.xxxvi.q.cxxj.
Minor qualiter contineat. folio xlv.q.dxviij.
Minor qñ ſit conſtituēdus et qñ non.fo.lxxix.q.cdxxx.
Monachus an teneatur ſuſcipe-re tutelam legitimā. fo.xlij q.dvij
Mora debitoris ſpeciei an tra-bat ipſum moroſam ad periculū fo.lvj.q.cxcvj.
Mortuo eo quē accuſare volebaȝ an potero heredē ſuū accuſare.folio.vj.q.xix.
Mortu' ex aliquo crimīe ſi mihi tenebatur ciuiliter an poſſim agere cōtra heredē.fo.vj.q.xxj.
Mulier vbi dedit dotē ⁊ non fuit ſequutū matrimoniū an poſſit repetere.fo.xc.q.cccxxv.
Mulier dans marito fundum in dotem ſi ibi inueniat lapides an faciat ſuos.fo.cxx.q.ccccxxiij.
Mulier an aliquo modo poſſit ſe obligare.fo.x.q.xxxiij.
Mulier vbi diuertit a marito ⁊ poſtea ad ipſum reuertit nunq̄d extiguit act.de dote.f.cij.q.ccclxxij.
Mulier vbi diuertit a viro ſi poſt-ea redit nunquid dicatur idē ma-trimonium. fo.cxxv.q.ccccxlj.

De litera N

Egocium heredi-tarium gerens an etiā hereditatē adire videat. fol.lxxxj. q.ccxcj.
Negocia alicui' ge-renda accipiēs nū-quid teneat de nō geſtis.fo.lxxvj. queſtione.cdlxx.
Negocia alicuius gerēs nō tamē contēplatiōe eius cuius ſunt nunquid habeat illū obligatuȝ cuius ſunt negocia.fo.lxxiiij.q.cdlxvij.
Negatiua an poſſit probari. folio viij.q.xxviij.
Neſtos qui ex pſona patris nō poteſt habere vel retinere hereditatē cū feloniā cōmiſit pater an poſſit ex perſona retinere.fo.cxlix. queſtione.cccccxxix.
Nouū aliqd in cauſa appellatiōis an poſſit pponi.f.xxxiij.q.cc.
Numerās pecuniā ſi poſtea ſequatur ſtipulatio nunq̄d aget actiōe ex numeratione.fo.j.q.ij.

De litera O

Obligatus mihi ſi effi-ciatur monachus: an debeā ipſm ↄuenire vel monaſteriuȝ. fo.cxxvj. queſtione.ccccxliij.
Obligari an quis poſſit ex cōſilio fo.xcviij.q.ccclij.
Obligatio bonorū gñalis an extē-datur ad pſentia ⁊ futura fo.lxiij q.ccxxx.
Obligatio ad intereſſe qñ contra-hatur.fo.lxv.q.ccxxxj.
Obligatio cōtracta per acceptila-tionem quomodo ⁊ quando tolli poſſit.fo.xxxuij.q.cxxxiij.
Obligatus in die vel ſub cōditiōe nūq̄d an̄ diē vl ↄditionē teneat ſatiſdare creditori.f.aij.q.ccclxxi

Obligatio ad intereſſe q̃ñ contrahatur vel nõ. fo. cxiiij. q. ccccix.
Ordinariũ auxiliũ an ſecum cõpatiat̃ extraordinariũ. f. lxxj. q. cdij.
Oratio diſiunctiua q̃ñ accipiat̃ p coniũcta. fo. cxx. q. cccccxxviij.

De litera P

Pactum appoſitũ contra naturaʒ rei an vitiet. fo. xviij. q. lxvj.
Pactũ q̃ñ dicat̃ reale ꝛ perſonale. fol. xcv. q. ccccxlij.
Pactũ q̃ñ dicat̃ in perſonã eſſe factum. fo. cx. q. ccccxcviij.
Pactũ q̃ñ dicat̃ reale ꝛ q̃ñ ꝑſonale fo. cxiij. q. ccccv.
Pactũ ſecundũ an tollat primuʒ. fo. cxxix. q. ccccdvj.
Pactũ alicui factũ an cõpetat ſuo ſucceſſori. fo. cxxxij. q. ccccdxxiij.
Partẽ vnã hereditatis agnoſcẽdo an aliam quis agnoſcere videat̃. fo. lxxxj. q. cdxxxix.
Partem ſuam an quis repudiare poſſit. fo. lxij. q. ccxviij.
Partẽ an faciat qui nõ eſt admiſſus ad partẽ. fo. lxxxvij. q. ccxvj.
Parentes ſine liberis an poſſint eos matrimonio copulare. fo. cxl. queſtione. cccccxix.
Pater an poſſit paciſci cũ filio vel nõ. fo. cxxxij. q. ccccdxxv.
Pater ſi fecit imẽſas donationes nunquid de oĩbus ſit facienda reuocatio. fo. lxxiij. q. cdxiij.
Paterfa. an poſſit ꝓuidere minori ex heredib⁹. fo. cvij. q. ccdxxxiiij.
Pater an poſſit prouidere vni ex filijs q̃uis alijs nõ prouideat. fo. cxxiiij. q. cxxv.
Pater ſumptus quos fecit circa filium an repetere poſſit. fo. clxj. notabi. xiiij.
Patronus an poſſit reuocare alienationeʒ factam a liberto. fo. xix. queſtione. lxxij.
Patronus qualiter ꝛ q̃ñ debeat ſuccedere liberto. fo. xx. q. lxxiij.
Pauperi an magis fides adhibeatur q̃ diuiti. fo. lxxvij. q. cdxxv.
Pecuniã ſolutã ex cauſa indebiti: an aliquis poſſit repetere per cõditionẽ indebiti. fo. iij. q. viij.
Pecuniã numerãs ſi poſt illã numerationẽ ſequat̃ ſtipulatio: qua actiõe debeat agere. f. lij. q. dxxxvj
Penam an luere debeat in corpore qui nõ habet in ere. fo. lxxix. q. cclxxxij.
Pene diuerſe vbi ex eodẽ facto debent nunq̃d oẽs poſſint peti. fol. xix. q. lxvi.
Periculũ ad quẽ ſpectat quod cõtingit circa rem venditã dolo vel culpa venditoris. fo. xv. q. lij.
Petitio hereditatis nõ dat̃ ꝯ titulo poſſidẽtẽ. fo. cxxxviij. q. ccccxcij
Pignus per pactuʒ an poſſit tolli ipſo iure. fo. xxxij. q. cxix.
Plures ſi ſimul cõtrahũt nũquid q̃libet teneat̃ inſolidũ. f. xviij. q. lxv
Portio heredis ſi deficiat vtrum coheres q̃ cognouit portionẽ ſuã cõpellat̃ heredi portionẽ ſuã deficiẽtẽ agnoſcere. f. lxxxiij. q. ccxcvij.
Poſſeſſio nunq̃d releuet aliquem ab onere ꝓbãdi. fo. xl. q. cxlvj.
Poſſeſſor hereditatis an poſſit imputari petitori. f. cxxxviij. ccccxcaij.
Poſſeſſio an acquirat̃ dño ꝑ ſeruum. fo. cxx. q. cccccxxvij.
Poſſidẽs rẽ alienã quos fruct⁹ tenetur reſtituere ꝛ quos nõ. folio xxviij. q. xcviij.
Poſſeſſor bonefidei tenet̃ de fructibus ꝑceptis. fo. xxviij. q. xcix.
Poſſeſſor hereditatis an teneat̃ augmẽta reſtituere. fo. xcviij. queſtione. ccdiij.

Poſſeſſor malefidei teneť de fructibus perceptis ꝛ percipiēdis.fo lio.xxvi ii.q.xcix.
Poſſides ſemel nūqd adhuc poſſidere pꝛeſumať.fo.viij.q.xxv.
Pꝛecium nunqd ſuccedat loco rei.fo.cxx.q.ccccxxv
Pꝛecium an debeat repoꝛtare ex quo quis penā meretur.foľ.lxxvj.queſtione.cclxxii.
Pꝛeſcriptio an currat nō valenti agere.fo.lxxix.q.cclxxix.
Pꝛior tempoꝛe an ſit potioꝛ iure in pignoꝛe.fo.xxxiij.q.xxii.
Pꝛiuilegia cōceſſa eccleſijs an intelligantur cōceſſa pꝛeteritis pꝛeſentib' ꝛ futuris.fo.cxlv.queſtione.ccccxx.
Pꝛiuilegiatus an poſſit vti pꝛiuilegio ſuo cōtra aliū pꝛiuilegiatus fo.xcii.q.cccxxxvj.
Pꝛiuilegiatus ſuccedēs cū pꝛiuilegiato an vtatur ſuo pꝛiuilegio.fo.xciij.q.cccxxxvij.
Pꝛiuilegium ſi cōcedatur alicui an tranſeat ad heredes.fo.xj.q.xxxv.
Pꝛobare contra inſtrumentū an aliquis poſſit.fo.vii.q.xxvj.
Pꝛocuratoꝛ aliquid cōſitēs an noceat dn̄o.fo.xxxj.q.cvii.
Pꝛocuratoꝛ qua actione ſalarium ſuū petere poſſit.fo.xij.q.xlv.
Pꝛocuratoꝛ in quib' cauſis dari poſſit.fo.cliij.q.cccccxxxviij.
Pꝛocuratoꝛ in cauſa an ſit condēnandus.fo.lxxvj.q.cclxxiij.
Pꝛonunciandū an ſit ſuper incidenti.fo.cxxxvii.q.ccccxcj.
Pꝛonomē relatū ad verbū faciat conditionem.fo.lxxxiij.queſtione ccxcij.
Pꝛopoſitus in cauſa pꝛincipali ſi pꝛoponať in cā appellationis an admitti debeat.fo.lxx.q.cdxviij.
Pupillus vſqꝫ ad quod tēpus ꝺs diatur.fo.cxlv.q.ccccxviij.

De litera Q

Quantitas que ſit inſpiciēda.fo.cxvii.queſtione.ccccxvj.
Qualiter pꝛobeť innouitura.fo.clxxvj.

De litera R.

Ratihabitio an retrotrahatur ꝛ mādato cōparetur.fo.lxj.q.ccxuij
Ratihabitio an retrotraheť.f.lxxij.q.cclvij.
Ratum an habere poſſim qđ noīe meo geſtū fuit.fo.lxiiij.q.ccxxiiij.
Res aliqua vbi alicui reddiť deterioꝛata qua actione poſſit peti deterioꝛatio.fo.cxix.q.ccccxxiiij.
Rem ꝛ penā an quis ſimul petere poſſit.fo.xcvij.q.cccl.
Res inter alios acta an alijs pꝛeiudicare poſſit.fo.xxxv.q.cxxvj.
Res obligata plurib' an cuilibet ſit inſolidū obligata fo.cxxxv.queſtione.cccclxxxv.
Res que poſſunt dari in feudū.folio.cxlvj.col.j.
Reſpublica in feudū dari non poteſt.fo.clxviij.col.ij.
Reſpubli. accipiēs a pꝛiuato nūquid teneatur eſtimationē reddere.fo.cxlij.q.cccccvij.
Relictum ſub conditione poſſibili nunqd peti poſſit cōditione non impleta.fo.lxix.q.cclxvj.
Reſcriptū pꝛincipis qn̄ ſit perpetuum.fo.cxxix.q.ccccclv.
Reſcripta ab aliquo īpetrata an ſibi valeāt.fo.xlvij.q.clxxv.
Reſcripta ad obſeruantiam iuris cōis ſunt ꝑpetua. fo.xlviij.q.clxxv
Retrahēs aliquā rē an teneať tradere emptori. fo.cxxxix.q.ccccxcv

Ruſticitati an ſit danda veniã.fo.cxliij.q.cccccxiiij.

De litera S

SAcramentũ ſuper contractu poſitũ an teneat. fo.lxxxviij.qq.cccxx

Sñia lata in principali an preiudicet incidenti. fo.cxij.q.ccccj.

Sñia vbi eſt lata inter eaſdẽ perſonas,ſup eadẽ inſtãtia an faciat fidẽ.fo.lix.q.cxiij.

Setẽtia lata ſuper principali an preiudicet in incidẽti vel non.fol.xcij.q.cccxxxij.

Sentẽtia lata an faciat ius inter oẽs.fo.lvj.q.xcv.

Sententia lata pro parte an poſſit valere.fo.c.q.ccclxj.

Sentẽtia an ferri poſſit ante litẽ cõteſtatã.fo.xiiij.q.clxv.

Seruus vbi delinquit an puniat.fo.cxxvij.q.cccclj.

Socij cauſe pecuniarie qñ ſunt duo nunquid vnus p alio ad teſtimonium recipiat.fo.ix.q.xxx.

Soluẽs indebitũ an aliquo modo repetere poſſit f.xcix.q.ccclvj.

Solutio diuturna an iducat obligationẽ.fo.l.q.clxxx.

Soluẽs pro aliquo promiſſuz in carcere an repetere poſſit.fo.lxxvj queſtione.cclxxj.

Sorti an ſe debeãt cõmiſcere qui adinuicẽ concordare nõ poſſunt.fo.xxij.q.lxxx.

Speciale an deroget gñali.fol.c.q.ccclxiij.

Statutũ vnũ qñ ſequat alterũ.f.cxxxix.q.cccccxcvij.

Stipulatio penalis qñ incipiat precedẽte coniũctione.fo.xlviij.q.clxxvij.

Stipulatio penalis cõmiſſa qñ purgari poſſit.fo.xlix.q.clxxviij.

Subdelegat' qñ poſſit ſubdelegare.fol.cliij.q.cccccxxxix.

Subſtitutionũ gña ſunt quinq̃.fo.clij.q.cccccxxxiiij.

Subditus nunquid vim ſibi a iudice factã repellere poſſit.fo.cxxij.queſtione.ccccxxxvj.

Succeſſor alicuius an teneat ſtare locationi facte a pdeceſſore ſuo fo.xviij.q.lxiij.

Succeſſorũ duo ſunt gña.fo.xxix.q.ciij.

Sumptus q̃ fcãt in re aliena an poſſit reuocare.fo.xxvij.q.lxxxix.

Si feudũ perdatur rei mutatione.fo.clxxv.

De litera T.

TAcens an habeat pro conſentiẽte.folio.c.q.ccclxiii.

Tacite intellectum an pro expreſſo habebit.fo.xciij.q.cccxxxix.

Tẽpus diſpoſitiõis in vltima voluntate an ſit inſpiciendum.folio lxxxiij.q.ccxcix.

Teſtator qñ relinq̃t genus vel ſpeciem an generi per ſpeciẽ deroget fo.lxviij.q.cclxv.

Teſtator an poſſit obligare vnum ex heredib'ſuis.fo.cvj.q.ccclxv.

Teſtamentũ primũ nunq̃d reuocetur per actũ contrariũ ſequentem.fo.xx.q.lxxvij.

Teſtamentũ valet vbi alieni ſunt inſtituti.fo.xxij q.lxxvij.

Teſtamentũ primũ an reuocet ſi teſtator dicat illũ nolle valere.fo.lxij.q ccxix.

Trãſactio in quibus preiudicet ⁊ in quibus nõ.fo.cxj.q.cccxcix.

Tranſigere ſuper crimine quando ſit licitum.fo.clj.q.cccccxxxj.

Tributum legati precii quis ſolue re debeat.fo.lxxxvj.q.cccvj.
Tutores vbi ſunt plures alicuius pupilli nunquid omnes debeant et poſſint conueniri.f.cxxix.q.cccclvij

De litera V.

Variare l aliquo caſu an alicui ſit licitum.fol.cxlviij.q.cccccxxvj.
Vaſſallus,tenet dominum in captiuitate poſitum liberare.fo.clxxiiij.
Vaſſallus an teneatur dominum in ſumma egeſtate & fame poſitum in alimentis neceſſariis ſubuenire.f.eo.
Vaſſallus factus clericus ſacerdos monachus vel canonicus regularis aut in ſacris ordinibus conſtitutus perdit feudum.fo.eodem.
Vaſſallus qualiter liberetur a fidelitate.fo.clxxx.col.ij.
Venditio facta vni minimo an valeat.fo.clix.viij.notabili.
Vendere domum ſuam an quis compelli poſſit.fo.xxxiij.q cxviij.
Venditor beneficium tranſmiſſorium quod acquiſiuit actione rei vend.quando teneatur cedere ipſi emptori.fo.cxv.q.ccccxj.
Vendens hereditatem quid preſtare debeat.fo.cxv.q.ccccxij.
Vendens vinum in genere generaliſſimo ad quem pertinet periculum fo xiiij.q.lj.
Venditor an poſſit preciſe compelli ad rem venditam tradendam.fo.xv.q.liiij.
Vendens rem vitiatam an ſemper teneatur emptori.fo.xv.q.liiij.
Venditor qualiter teneat emptori de vitio.fo.xvj.q.lviij.
Veritas prefertur opinioni.folio lxxxi.q.ccxc.
Verba ambigua contra quem interpretari debeant.fo.cxxiij.q.ccccxl
Verba enunciatiua an habeant vim diſpoſitionis.fo.xcviij.q.cccljj.
Verba generalia ad tempus futurum an extendantur.fo.xxxiiij.q.cxxiij
Verbum generaliter prolatum an extendatur ad futura.folio.lxxviij q.cclxxviij.
Vim inferenti qualiter de iure poſſit reſiſti.fo.xxxij.q.cxxiij.
Virium plures ſunt ſpecies.folio cliij.q.cccccxxxvij.
Vnum quotiens prohibetur:prohibetur & ſequens.fo.cxliij.q.cccccax.et.q.ſequenti.
Voluntas ſine effectu an puniri debeat.fo.lxxxiij.q.ccxcij.
Vtile an per inutile vitietur.folio xxxviij.q.cxl.
Vtile an per inutile vitietur.folio xq.q.ccccxx.

Finis index alphabeticus.

¶ Queſtiones auree ⁊ peni-tus diuine dñi Petri de bella pertica Juris vtriuſq; monarche clariſſimi appꝛime iudicibus ⁊ cauſidicis vtiles et neceſſarie: cum limata caſtigatione Johānis thierry Lingoneñ. pꝛimū in lucem ſuum foꝛtiuntur effectum.

¶ Queſtio pꝛima.

Saper. l. ij. de reb. cred. queritur nunquid ille qui iurat ⁊ deierat puniri debeat vel nō
rñdeo q: aut querit nunquid puniri debeat iure poli aut iure foꝛi. Si querat nūquid deierās puniri debeat iure foꝛi ⁊ refert quia aut iurat per pꝛincipē ⁊ deierat ⁊ tūc aut iurat quodā motus caloꝛe. et tunc dico ꝙ iure noſtro nullam penā ſuſtinere debet: vtq; iure foꝛi: ⁊ ſic intelligit. l. iſta. ad fi. aut iurat nō caloꝛe motus: ſed cū deliberatiōe. tūc iterū refert q: aut iurat verū: ⁊ tunc nō punietur in aliquo. aut iurat falſum ⁊ puniet. ff. e. ti. l. ſi duo ꝑroni. §. fi. Sequit aut aliqs iurat p deū: ⁊ tūc iurat
p deū ꝯſiderata hūanitate ſua vt q: iurat p capillos vel p caput vel per alia mēbꝛa: ⁊ tunc dico ſi ue verum ſiue falſum iuret dz puniri: ſz ſi ſemel vel bis ſolū ⁊ caloꝛe iracūdie motus nō debet grauiter puniri. ſed ſi trahat ad conſequētiā decapitari debet. vt in aut. vt nō luxu. ho. cōtra naturā. §. j. coll. vj.

Addeſ qd no. ſ. in di. ſtin. c. xxxix.

⁊ adhuc hodie videtis de conſuetudine in aliquibus partibus ꝙ tales ponūtur in ſcala ⁊ aliqñ puniuntur: ⁊ hoc de iure noſtro: ſed eccl'ia tales moꝛti nō traderet ſicut videtis qualibet die. Sequit aut aliquis iurat cōſiderata deitate dei vtputa q: iurat per xp̄m ⁊ tunc refert aut iurat quodā caloꝛe mot' et ad hoc dico ꝙ iu. foꝛi non punitur niſi ꝓpter lubꝛicum lingue. vnde ſolū redarguit iure poli vt in ſi. illius. l. ⁊. ff. de reg. iu. l. ꝙ caloꝛe: aut iurat cū deliberatione. et tunc refert q: aut verum iurat ⁊ tunc nō punitur aliquo iure neq; iure foꝛi nec iure poli. ff. de reg. iur. per totū. aut iurat falſum: ⁊ tunc refert aut iurat ad deliberationem partis ⁊ de cōſenſu eiuſdē ⁊ tūc nunq̄ iure foꝛi punietur ſed iure poli bñ q: talis deus habet vltoꝛē. ſic intelligitur. l. iſta et eſt ratio nā pars debet ſibi imputare qui tali iuramentū detulit aut iurat falſum ſine deliatiōe partis. et tunc refert aut ſuū iuramentū non vergit in detrimentū vel pꝛeiudiciū alicuius: ⁊ tūc dico ꝙ adhuc iure foꝛi nō punietur: ſz et hoc caſu deū hz vltoꝛē: q: non reperio in iure noſtro ꝙ ꝓpter tale iuramentū aliquis puniri debeat: ergo hoc dicere nō debemus. ar. aut. de trien. ⁊ ſemiſ. §. conſideremus. coll. iiij. ff. de crimine ſtel. l. vlti. aut iurat falſum ⁊ deierat ex cauſa legibus inſerta: ⁊ tunc dico ꝙ neutro iure ⁊ illud iuramentū qñq; vergit in pꝛeiudiciū alteri': et tūc aut deierat ex cauſa legib' inſerta. ⁊ tunc dico ꝙ neutro iure puniri poterit videlicet neq; iure poli neq; iure foꝛi. ff. qui ſatiſd. cogun. l. vlti. aut deierat ſine cauſa legib' inſerta: ⁊ tūc dico ꝙ vtroq;

iure punietur.ff.de infamibus.l.
luciꝰ.ff.de reſti.l.nullū ⁊.C.de trāſ-
la.l.ſi maioꝛ cum ſuis ſimilibus.

Queſtio.ij.

SEquitur rubrica ſicut pe.ſup.l.ij. Sꝫ q̄ritur nunq̇d ille q̄ hꝫ a me cām ī aliq̄ re ſi agā ꝯtra ipꝫ poſſit mihi referre q̄ōnez dn̄ij multū refert q꞉ aut illa cā quā a me hꝫ non req̇rit dn̄ium ex pte mea ⁊ tūc dico ſi agā me repellere nō poterit vt ꝑt poni exēplū in ꝯmodato.ff. commo.l ita vt ſi fur aut hꝫ a me talē cām q̄ req̇rit dn̄ium ex parte mea ⁊ tūc refert q꞉ aut ago ꝯ cum tali rōne q̄ ꝓcedit ex alſa cā ꝙ ex illa quā a me hꝫ ⁊ tunc dico ꝙ q̄ōnē dn̄ij referre michi pōt vt in obligatione rei aliene ſi agā ad illā rē. rei ven.poterit mihi q̄ōnem dn̄ij referre.ff.de rei vē.ꝑ totū.aut ago cōtra ipm actiōe reali q̄ ꝓcedit ex illa cā quā a me hꝫ ⁊ ī iſto caſu dico ꝙꝙ illa cā req̇rat dn̄ium ex pte mea nihilominus tn̄ mihi q̄ōnez dn̄ij referre nō poterit.j.de pign.ac.vꝫ ⁊ iſtud tꝫ dn̄s petrꝰ ſcio tn̄ ꝙ glo.in illa.l.tꝫ ꝯtrium.ſ.in.l.creditores ⁊ ꝓbatur illud nā ſi tm̄ mutuum de natura mea req̇rit ꝙ ſit mutuātis.vt.ff.e.l.ij.ita ꝙ res locata req̇rit ꝙ ſit conductoris.ff.de reg.iu.l.neq꜄ pignꝰ po.ergo locaui tibi rez tuā ꝓpꝛiā vſq꜄ ad annum poſtea volo petere rē illā.l.dicit ꝙ nō potes michi q̄ōnē dn̄ij referre ergo ⁊ eodē mō in ꝓpoſito ar.j.lo.etꝯdu.l.ſi q̇s ꝯductionis titulo.

Queſtio.iij.

TItem eo. tit.ſup l.ſi abſentis, ⁊ vbi ego nūero aliquā pec.⁊ poſtea illā nūerationez ſequit̄ ſtipulatio:ſi q̄ras nūq̇d debeā agere actiōe ex nūeratiōe.ſ.ex mutuo vel ex ſtipulatione ſequēte nūeratione multū refert aut nu. pecuniā noīe meo ⁊ poſtea ſtipuloꝛ mihi reddi aut nūeratio nō ē fcā.ſ.ad cōplēdā oblationē ſꝫ ad cōplendā cām ſtipu.⁊ iō ī caſu iſto nō agā ex numera.q꞉ nullā ex numeratiōe habeo ac.ſꝫ ex ſtip. agā tm̄.ff.de noua.l.ita ſtipulatꝰ q꞉ illud agebat̄ aut fiebat nūeratio ēt pecunie ad parādā act.ex mutuo et tūc refert aut pecunia quā nūeraui erat mea ⁊ ī caſu iſto agaꝫ ex nūer.ſi ti.q̇bus mo.re.ꝯ ob.§ j.in pn.aut illa pecunia quā nūeraui erat aliena ⁊ poſtea ſtipu.ſū mihi reddi ⁊ tunc nec mihi nec dn̄o cōpetet actio ex mutuo niſi demū illa pecunia ꝯſūpta vel vſucapta vt ff.e.l.ij.ſequit̄ aut dubiū erat vt tū ego nūe.pec.anio ꝯhendi obla.et ſtip.ff.de nō nu.pec.l.ita.ff.de ꝓui.ere.l.ſi neuter ⁊ iſta ſūt ꝯtra q̄n nūero pecu.noīe ēt dn̄i ⁊ poſtea ſtipuloꝛ ei reddi ⁊ tunc ēt refert q꞉ aut erat talis perſ.ſicui potui ſtipu.⁊ tūc idē dico ꝙ dixi niſi nūer.noīe meo ⁊ ſtip.fui mihi reddi.ff.de cōſti.pe.l.ei q̄ aut erat ēt talis pſ.cui ſtipu.nō potuit ⁊ tunc dico ꝙ nec mihi nec q̄rit̄ actio ex ſtipul.ff.de ꝯdi.inde.l.ſi nummos aut nu.pec. alienaꝫ nō noīe meo nec noīe dn̄i ſꝫ noīe cuiuſdā tertij ⁊ poſt ſtipuloꝛ ſibi reddi ⁊ tūc nō aget ex mutuo q꞉ mutuū fuit ex ſuo ſed aget ex ſtipu.ff.e.l.ij.⁊ ar.ff.de cōſti.pec.l.ei q̄ aut nō potui ſibi q̄rere ex ſtipu.⁊ tūc ex ſtipu.nō aget vt inſti.de inuti.ſtip.§.alteri nec ex nūeratiōe aget pecunia extante ſꝫ ea cōſumpta poterit.ff.de iur.do.l.paulus. ar.ff.co.l.ij.ſequit̄ aut numero pe

cuniam tuã. ⁊ noĩe tuo ⁊ ſtipulor
mihi reddi ⁊ in iſto caſu vtrũq; q̄-
ritur ex nume. ff. de cõdi. inde. l. ſi
nũmos aut nũero pec. meã ⁊ no-
mine meo ⁊ ſtipulor tibi reddi ⁊ ĩ
iſto caſu aut potui q̄rere tibi ⁊ tũc
ages ex ſtipul. ar. iuriũ allegatorꝫ
aut nõ potui tibi q̄rere ⁊ tũc mihi
cõpetet ſiue quereret act. ſ. ne vtile
ꝑ inutile viciet ar. ff. de aqua co. ⁊
eſt. l. j. §. trebacius.

¶ Queſtio. iiij.

Super ea. l. ſi abſentis ⁊c.
Si q̄ris nũq̄d ꝑ liberam pſonaꝫ ex ꝯctu. ſ.
ſuo alicui acq̄ri poſſit actio mul-
tum refert aut q̄rit̃ de ꝯctu q̄ con-
ſenſu ꝑtium initit̃ ſic eſt ꝯctus em-
ptionis ⁊ ven. aut de ꝯctu q̄ fit ver-
bis vel litteris ⁊ tũc dico ꝙ ex talibus
ꝯctibus nõ q̄ritur alteri ꝑ li-
beram perſonã. ff. de pig. act. l. ſo-
lutum. §. ꝑ liberã cuꝫ diſtinctione
tñ quã videbitis. j. ⁊ cũ co. l. ei qui
aut queritur de ꝯctu q̄ re ꝯhitur ⁊
tũc aut de obligatione q̄ ꝯhitur re
ipſa aut de ꝯctu mutui ⁊ tunc dico
ꝙ alteri põt q̄ri ꝑ alterũ vt hic et
idẽ in depoſito ⁊ cõmodato. ẽ. ad
exhi. l. ſi res ⁊ intelligit̃ ꝙ vtil. act.
acquirit̃ vt in. l. ſi res. aut q̄rit̃ de
abſolutiõe q̄ ꝯtrahit̃ rei interuẽtu ⁊
tũc aut opponit̃ pactũ de eadẽ re
alteri reſtituenda et adhuc dico ꝙ
act. vtilis q̄rit̃ alteri ꝑ alterũ. j. do.
q̄. ſub. mõ. l. a q̄. aut opponit̃ pa-
ctũ de alia re alteri danda ꝓ illa ⁊
tũc dico ꝙ alteri ꝑ alterũ vtil. act.
nõ queritur ſine ceſſione. j. de do.
j. l. cũ re ⁊ eſt rõ de abſolutione q̄
ꝯhitur rei interuẽtu niſi de eadeꝫ
re dãda vl̃ retinẽda alteri q̄rit̃ q̄a
magis hic rem ipſam aliĩ queren-
dam inſpicimus q̄ ꝑſonam ergo

iurium allegatione.

¶ Queſtio. v.

Super. l. ſi nõ ſinguli ⁊c. In
eo. tit. vbi aliud q̄ pe-
cunia traditur et agit̃
ꝙ certũ ꝓciũ vel res illa tanq̄ nu-
meratũ reddat̃ multũ refert quia
aut agitur ꝙ ꝓ re q̄ tradit̃ reddat̃
ꝓcciũ tanq̄ mutuatũ ⁊ hec inter-
ueniente ſtipulatione vt mutuo mi-
bi vinũ ⁊ ꝯuenio vt mihi. c. ꝓ illo
vino reddas ⁊ hec ſtipulor et tunc
poſſum agere ad illa. c. ad mutuũ
tãq̄ ſi mutuaſſe. j. de nõ nu. pec. l.
aduerſ. ⁊. ff. e. l. ſingularia. ff. mã.
l. q̄ negocia. aut vna res traditur ⁊
agitur ſimplici ꝯuentione ꝙ ꝓciũ
pro ea reddat̃ ⁊ refert q: aut pecu-
nia q̄ volebã mihi reddi erat de-
bita ex alia cã quã ex nũeratione
vt puta. q: debebas mihi. x. ex ven-
ditione lib. ⁊ refert q: aut illa pe-
cunia erat ꝓſens ⁊ ꝯuenio ſimpli-
ci ꝯuentione vt mihi tãq̄ mutata
poterit peti q: breui manu videt̃
eſſe tradita. ff. e. ti. l. ſingularia aut
etiam illa pecunia erat abſens et
tunc dico. ſ. ꝙ in caſu iſto ſimplici
conuentione vt mihi tanq̄ muta-
ta vel mutuatio peti nõ poteſt. ff.
man. l. qui negocia in fi. ⁊. j. eo. tit.
l. ſi exceptio ĩ fi. l. ſequitur. aut res
alia q̄ pecunia erat debita ⁊ tunc
aut res illa tradebatur abſolute ſi-
ne aliqua eſtimatione vt quia nu-
meraui tibi. c. amphoras vini ſi-
ne eſtimatione ⁊ conuenio vt con-
fitearis. C. libras mihi debere ex
cauſa mutui ⁊ in caſu iſto nõ poſ-
ſum tanq̄ mutuas petere vt ꝓ-
batur in. l. iſta. in fi. aut tradeba-
tur res aliqua ⁊ cum eſtimatione
vt puta ſi numeraui tibi centum

amphoras vini p:ó.x.ꝛ conuenio
vt eſtimatio iſta cedat in mutuū
et in caſu iſto dico ꝙ per ſimplicē
conuentionem bene cōſtituit mu
tuum vt.ſ.e.l. ſi pro mutua in pn.

¶ Queſtio.vj.

De ſuffra.

L.vna. Si tu q̄ras q̄-
liter aduocat' ſalari-
um ſuum poteſt petere multū re-
fert aut clientulus nullum ſalari-
um aduocato promiſit.ꝛtunc aut
iſte aduocatus nō conſueuit ope-
ras ſuas locare ſed gratis ꝯſueuit
aduocare ꝛ tunc dico ꝙ nullū ſala
rium petere poterit.hoc.ſ. inſpe-
cto ꝙ nunq̄ alias ſalariū habuit
argu.ff.de pigno.l. vel vniuerſorū
aut operas ſuas conſueuit loca-
re et tunc tacite videtur cōueniſſe
iug.p:eſumptione.ſ.ꝙ ſatiſfaciat
de ſalario ſm̄ exigentiā ꝛ q̄ritatē
pſone ꝛ ex iſta tacita cōuētiōe age
re poterit aduocatus ad ſalariuꝫ
ar.l.q̄ dicat ꝙ ſi tradā alicui ſarci-
natori veſtimēta mea ſarcinanda
nec cōuentum fuerit de precio po
terit agere pſcriptis verbis actōe
ff.de vſu.ꝛ habi.equi.l. plenum.ff.
de pſ.vbi.l.ſi cui. ſequit aut clien-
lus pmiſit aduocato ſalariū ꝛ re
fert aut nō temperatū et tūc illud
idē dico ꝙ vbi nullū ſalariū pmi-
ſit ſic.ff.man.l.ſalariū ꝛc.aut cliē-
tulus certū ꝛ temperatū promiſit
ſalariuꝫ aduocato ꝛ tunc etiā aut
iſte aduocatus locauit opas ſuas
clientulo ꝛ tūc dico ſalua pace glo
ſe aduocatus ex locato agere po-
terit.ff.loca. l. q̄ operas aut non
interuenit locatio inter iſtos ſꝫ di
xit ei aduocatus ꝙ libenter pſta-
ret ei ſuū patrocinium ꝛ tunc aut
inito pcio pmiſerat et in caſu iſto
dico ꝙ tunc demū petere poterit
cum ex parte ſua adimpleuerit in
cauſa patrocinium ꝛ pſtiterit et hic
p:eſcrip.verb.vt.ſ.de re.pmu.l.ex
placito aut clientulus pmiſit cer-
tum ſalariū ꝛ per ſtipulationē ꝛ i
caſu iſto peti poterit ſalariū cōdi
tione cauſe generalis ꝛ ſic.l.iſtam
intelligo ꝛ.ff.ſicut pe.l.certi.aut p
miſit incertuꝫ ſalariū.ſicut faciūt
quidā ꝛ tūc acto: ex ſtipulatu aget
inſti.de verb.ob.in prin. vel ſi ve-
lit ad intereſſe aget conditione in
certi generalis.ff. ſi cer.pe.l. certi
cum ſuis conco:.

¶ Queſtio.vij.

Adhuc.

ſup ca.l. pōt
queri. Si tu q̄ras nū-
quid aduocatus.ſ.ſup
poſito ꝙ i cauſa appel. debeat pa
trocinium pro eodē ſalario pſta-
re nunquid ēt prouinciā exire te-
neatur. multum refert aut cauſa
appel.iſtius aduocati ventilat p-
pe locum in quo cauſa principa-
lis agitata fuit ꝛ in caſu iſto aduo
catus iſte ire tenet.ff.de procur.l.
ſed ꝛ hec.§.nō ſolū aut cauſa ap-
pel.ventilat ad locū remotū ꝛ tūc
refert quia aut iſte aduocatus ſci-
uit vel ſcire potuit ꝛ debuit ꝙ ſi cō
tingeret a ſententia appellare ad
locum illū appellaret vt ex neceſ-
ſitate iſta aduocatus q̄ pſtat hic
patrociniū ſcire poteſt.et debet ꝙ ſi
appellaretur in cauſa appellabit
ad ſenonē.cur. in illo caſu ad illū
locum q̄tumcūq remotū ire te-
netur ar.ff.de euic.l.ſciens aut ad
uocatus neſciebat nec ſcire debe-
bat ꝙ ad locū remotum deberet
trahi quia forte ad ſedē apoſtoli-
cam appellatuꝫ fuit et in iſto caſu
ad hoc refert aut via cōmuni ſala

rium pro cauſa illa recipiebat ad
uocatus ⁊ in caſu iſto adhuc ire te
netur aut modicū ſalariū p̄ cau-
ſa illa receperat et tunc dico ꝙ ire
nō tenetur: ſic videt̃ diſtinguere. ff.
de atu.l.c.l.meuio.§.ſi. ſꝫ pone ali-
quis p̄miſit ſalariuꝫ aduocato ſi
p̄ſtat ſibi patrociniū in trib᷒ vel
quattuor cauſis aduocatus p̄ſti
tit in duabus nūquid totum ſala
rium petere poterit refert multū
an iſta conuentio fuit inita ſuper
iſta cōditione vniuerſaliter cōce-
pta vtputa ſi in oībus iſtis cauſis
p̄ſtiterit patrociniū ⁊ in caſu iſto
dico ꝙ ſi in quibuſdaꝫ p̄ſtiterit
patrociniū ⁊ in q̄buſdā nō nihil pe
tere poterit q: ꝓpoſitio vniuerſa-
lis ſi ꝑ parte ſit falſa in toto dicit̃
eſſe falſa. ff. de pig. act.l.ſi neceſſa-
rias.⁊.l.ſi ānua.⁊. ff. de rebus du.
l.ſi quis ducēta.§.ſꝫ nec ꝙ. Aut iſta
cōuentio fuit inita inter clientulū
et aduocatū indefinite vt q: dixit
ſic ſi p̄ſtiteris mihi patrociniū in
iſtis cauſis dabo tibi.c. noīe ſala-
rū ⁊ in caſu iſto dico ꝙ ſi in quibuſ
dam p̄ſtiterit patrociniū ⁊ in q̄-
buſdam nō pōt partem petere vt
idem ſit de toto quo ad totū et de
parte quo ad partē. ff. de reivend.
l.q̄ de tota.⁊ ar. ff. de vſur.l.q̄ ſcit.

¶ Queſtio .viij.

De cōdi-
tione indebiti in.l.et ſi
tu queras nūquid pe-
cuniā ſolutaꝫ ex cauſa
indeb. aliquis repetere poſſit per
conditionē indebiti refert multuꝫ
quia aut inde. poteſt reduci ad nō
inde.⁊ in caſu etiā iſto pecunia ſo
luta ex cauſa inde. per condi. inde
biti retractari poterit ⁊ repeti. ff.
de re iud. per condi. inde.l.ſed ⁊ ſi
p̄tor.§. marcellus aut reſfiidet.
ad rem nō inde. reduci nō poteſt
et tūc refert q: aut ille qui vult re
petere pecuniam ſolutā rōne ſen-
tētie nō arguit iniquitatē ſenten-
tie ⁊ tunc dico ꝙ repetere poterit
q: autoritate rei inde. ſoluerat q:
ſine cauſa eſt penes eum illa pecu
nia. ſic loquit̃. ff. de condi. ſine cau
ſa.l.ſi fullo. Aut etiā volens repe-
tere ꝙ ſoluerat arguit ſnīe iniqui
tatem et tunc repetere nō poterit
vt.l.illa. ff. man.l.ſi fideiuſſor.⁊. ff.
fami. herciſ.l.ſi computarē.⁊.ſ. de
re iudi. ſuper ſpecie.

¶ Queſtio .ix.

Super .l.
eadem. Si tu q̄ras nū
quid in actiōibus bo-
nefidei vel ſtricti iuris
veniant acceſſiones multū refert
q: aut aliquis petit reꝫ ſuā in iſto
caſu quacūꝙ actione agat veniet
acceſſio a bo. fi. poſſeſſore ⁊ cōſum
pti. nam de cōſumptis nō tenet̃.
ff. frui. reg.l. ūū. aut aliq̄s petit rē
ſibi debitam ⁊ tūc refert q: aut pe
tit act. bo. fi.⁊ tunc retinet fruct᷒
a tēpore more. ff. de vſur.l. vſure
Aut petit rem ſibi debitā ac. ſtri-
cti iur. hꝫ inſtar actionis bo. fi. et
tunc adhuc dico ꝙ fructus veniūt
a tp̄e more. ff. e.l. fideicom. aut illa
actio ſtricti iuris nō hꝫ inſtar act.
bo. fi.⁊ adhuc refert quia aut illa
actio cōpetit ꝑ viā reſtitutionis ⁊
tūc dico ꝙ adhuc ꝙ fruct᷒ veniūt
a tp̄e more ⁊ ſic intelligit̃. ff. de vſu.
l. videamus.§. faviana aut etiaꝫ
illa actio nō cōpetit ꝑ viā reſtitu-
tiōis et tūc adhuc refert quia aut
ego peto ꝙ fuit meū ⁊ tūc adhuc
veniet a tp̄e more. ff. de vſur.l. vi-
deamus.§. ſi indebitum aut ego

ꝑeto ꝙ nō fuit meū ⁊ tūc refert q: aut ille a quo cām habeo poterat fructus petere a tpe more et tunc eodē mō petā.ff.de vſu.l. videam⁹ §.ſi actionem.

¶Queſtio.x.

De cōdi.

ob cām datoꝝ. Si tu q̄ras nunq̄d ille q̄ alienat rē ꝓhibitā alienari eā alienādo transferat dn̄ium multū refert q: aut iſta ꝓhibitio fit a.l. ⁊ tūc dico ꝙ legis ꝓhibitio tm̄ illā rē afficit ꝙ alienari nō pōt ex cā voluntaria ſ3 ex cā neceſſaria p̄t q: neceſſitas legi nō ſubiacet.ff.de fū.do.l.v.⁊.j.de litig.l.vlt.ff.fami.herc.l.ſi alienationes. aut iſta ꝓhibitio fit ab hoīe puta a teſtatore ⁊ tunc refert q: aut iſta ꝓhibitio facta ex iuſta cā ⁊ certa ⁊ tunc dico ꝙ ipſo iure īpedit alienationē.ff.de le.ij.l.peto ſi fratre ⁊c.aut iſta ꝓhibitio facta fuit ſine iuſta cā ⁊ certa: ⁊ adhuc refert q: aut apparet ob cui⁹ fauorē teſtator prohibebat alienationē fieri ⁊ adhuc dico ꝙ nō pōt alienari.ff.de le.ij.l.peto.§.libert. aut nō apparet ob cui⁹ fauorē teſtator ꝓhibebat alienationē ⁊ tūc dico ꝙ alienari poterit.ff.de le.j.l.fili⁹.§.diuus. aut iſta ꝓhibitio fit inter viuos ⁊ tūc refert q: iſta ꝓhibitio ꝯuenit cū r'ari natura rei vt verbi grā dono rē eccl'ie ⁊ ꝓhibeo ne alienet̄ ⁊ ī caſu iſto alienari nō pōt aut.de alie.emp.§.ſcriſſimas coll.ix.aut iſta etiā ꝓhibitio nō cōuenit cū r'ari natura rei ⁊ tūc aut nihil intereſt ꝓhibētis ne alienet̄ et tunc dico ꝙ nō obſtante ꝓhibitione ſua poterit alienari ſ3 ille ꝓhibens aget ad intereſſe.ff.de verb.ob.l.ſi ita ꝓmiſerit.§.ſi ea lege aut intereſt ꝓhibentis ne alienet̄ et tunc refert. q: aut ego interpono ꝓhibitionē circa rē meā et tūc poterit alienari ⁊ etiā trāſferetur dn̄ium ſ3 mihi cōpetat ꝯditio ob cām.j.de ſen.q̄ ſub mō.l.j.aut interpono ꝓhibitionē circa rē meā et in caſu iſto nō v3 ꝓhibitio mea nec quātū ad alienationē nec quātum ad hoc vt alicui q̄ratur intereſſe.ff.de pac.l.nemo ⁊ faciūt vt dicūt aliq̄ ad q̄ſtionē. ¶Quidā niles ꝯceſſit quoddā caſtrū filie ſue ī dotē ⁊ ꝓhibuit ne reciperet illō caſtrum ab alio in feud.quā a ſe vel ab heredibus nō obſtante ꝓhibitione pr̄is iſta ab alio in feudū p̄dictum caſtrū accepit.nunq̄d potuit determinatū eſt ꝑ iura alle.ꝙ nō tenuit alienatio ar.ff.de le.ij.l.cū pater.§.fami.herc.l.vl.⁊.l.ſi cogitatiōe p'ria.alia rōne nō tenuit alienatio illa nā dicebāt illi quil3 baro vel miles reputat̄ ī terra ſua princeps ⁊ ꝑ cōſequens domin⁹ ſi ergo illa alienatio fuit facta ꝯtra voluntatē ſuā nō valebit q: ꝯ legē facta eſt.ff.de le.j.l.nō dubiū. p'ria iſta ꝓhibitio ꝯueniebat cū natura rei q̄ ꝓhibebat̄ alienari q: res ē̄t dotalis alienari ꝓhibet̄ ergo alienatio nō tenuit ar.in au t.de aliena.in emphi.l.ſcriſſimas col.ix. iſtis rōnibus determinauerūt quida3 docto.ꝙ iſta alienatio non tenuit vt dictū eſt.Quidā doc.dicit dictā determinationē nō valere imo dicit ipſe credo ꝯtrariū ꝙ voluerit ⁊ hoc ideo q: iſtud pactū ſit n̄ inter patrem ⁊ filiā perſonale vn̄ ic q̄dam eſt pactū ꝙ nō eſt cōceptū in rem ⁊ ꝯtra iſtud pactū alienatum eſſe bene credere dicit ipſe ꝙ alienatio nō valeret ſ3 ib nō ſic ſ3 fuit pactum conceptū ī perſonā ꝙ apparet cu3 ꝓhibuit pater ſic ne ab aliquo alio quā a ſe vel heredibus

huis caſtrū in feud. reciperet iſtud pactum principaie rē ligale non potuit ar. ergo ad h. ff. de h. expo. l. ſi titius. ⁊ ar. ff. de ver. ob. l. i hūc §. ſi filius reſpōde ergo ad iura lo ducta p doctores certe mihi penitus ad hoc faciūt q2 ille. ll. ff. de le. ij. l. cū pater. ⁊ ff. fami. her. l. ſi cogitationem ⁊. c. ti. l. vlti. loquūtur qñ pater diſponebat īter liberos cogitās de morte de vltima voluntate ſ3 ibi iſte pater nō pponebat diſponere p vltima voluntate vñ nihil ad hoc faciūt iura alle. Preterea ad hoc ꝙ ipſi dicebāt ꝙ iſte miles reputat̃ princeps in terra ſua verū eſt quoad ↄmodū nō aūt quo ad hoc vt faciāt ↄ leges q2 nullus eſt taliter princeps niſi ſolus ipa. ar. ff ad. l. ro. de iac. l. vel deprecatorio. Ad aliud āt qñ dicebant ꝙ iſta alienatio ↄueniebat cū natura rei ⁊ ſic verū ē ꝙdiu remanet dotalis ar. ff. de fun. do. l. ſi fund' ⁊ ſic male determinata videtur fuiſſe predicta queſtio. p. ❡ Queſtio. xj.

Sequitur rubri. de act. et ob. De ſuper. l. j. q̄runtur plura. Primo queritur q2 iſta lex loquit̃ de actione vtili nunq̄d actio vtilis eadem ſit cū directa. vt p̄bi gr̄a mutuani alicui. x. poſtea cedo alteri actionē meā nunq̄d iſta actio ceſſa q̄ vtilis eſt ſit eadē cū pmo directa ⁊ videt̃ ꝙ ſic nā ille tenet̃ directa nego. ge. q̄ negocia volūtarie geſſit. ff. de nego. ge. l. iij. prima dicit. l. tutores q̄ negocia pupilli geſſerūt directa tenentur magiſtratus āt q̄ tutores dederīt tenent̃ vtili act. ⁊ ē vt dicit l. eād cū directa. ff. de magr̄a. ↄue. l. vl. ſ3 vr̄ ↄ̄riū ꝙ nō ſint eedē q2 ſpecifice dr̄ie actionū cognoſcunt̃ penes mediū ↄcludēdi ī vtraq3 ḡ diuerſe ſūt actiones cū diuerſa ſint media ↄcludēdi ⁊ h̄ pbat̃ q2 ſi mutuo tibi. c. debitori ↄcludā ī iſta q2 mutuani ſ3 īutili ↄcluderē q2 aliq̄s tibi mutuauit pr̄a. l. ōt. p. pc. agebat ↄ debitorē ad. c. detulit ei iuramentū nunq̄d cōpetit mihi actio iſta vel illa de elec. q̄dā lex dicit ꝙ ſic ꝙ. ſ. mihi cōpetit vtilis quedā alia. l. di. ꝙ nō cōpetit mihi vtilis ſ3 directa ⁊ ſic ille. l. videt̃ ↄ̄riū imi ner'e. ſ. ꝙ iſte actōes diuerſe ſūt ſic loquūt̃ due leges. ff. de pcu. l. nō ſolū. §. iterdū. alīs incertū. ⁊. ff. de iu. iur. l. nā poſtea q̄d ḡ dicem' aduerſ tatis qñ q̄rit̃ nūq̄d act. vtilis ⁊ directa ſint eedē dupl̄r pōt itelligi. primo ſic nūq̄d ſit eadē vtilitas vnā intētādi ſicut aliā vl̄ ſcdo nūq̄d eq̄ expediat itēptare vnā ſicut ⁊ aliā. vl̄ tertio pōt itelligi nūq̄d eedē ſint ī ſb̄a. Si q̄rat̃ nūq̄d hēant eādē vtilitatē itēptate dico ꝙ ſic q2 p vtilē poſſū agere ⁊ ↄſeq̄ rem ſicut p directā. ff. de nego. ge. l. act. ſi q̄ratur nunq̄d eq̄ expediat hr̄e vnā ſicut aliā quantū ad alia ſicut ꝙtū ad probatiōes ⁊ ſīlia ⁊ dico ꝙ nō ⁊ h̄ innuit lex q̄ dōt ſi tutor velit pmittere rē pu. ſal. fo. ſi ſeru' pupilli p̄ſens ſit d3 ſtipulari ſi nō ſit pn̄s magiſtratus d3 ſtipulari ⁊ eſt rō nā per ſeruū pupillo directa q̄rit̃ ſ3 p magiſtratū vti'is vnde facili' poſſet pbare pupillus cū ſeruus q̄ſiuit qui eſt in poteſtate ſua nec auſ' ſit mentiri quā ſi magiſtrat' q2 magiſtratus pupillū imbrigare poſſ3 ar. ff. de admi. tu. l. quo ⁊. ff. rē pu. ſal. ſo. l. is q̄ſi aut querit̃ nūq̄d ſint eedem in ſe. i. in ſb̄a. et refert quia aut q̄rit̃ nunq̄d ſint eedē in gn̄e et iſta q̄ſtio nō pcedit q2 nō hēmus genus actionū imo tm̄ hēm' ſpēs ſ. de eden. l. ed ita. ff. ſicut pe. l. certi vel q̄rit̃ nūq̄d ſint eedē ī ſpē ⁊ dico ꝙ ſic. ff. de neg. ge. l. i hac. ⁊. ff. de

magiſtra.conue.l. viti.vel queriẗ nunquid ſint eedē in numero.ſcꝫ inter fictionē:ꝛ tunc refert autvti lꝭ cōpetit vni ꝛ directa alteri: et in caſu iſto dico ꝙ nō.q: nulla lex debet fingere ꝙ omni ↄſideratione habita reputareẗ impoſſibile videlꝫ ꝙ mea actio ſit tua: et tua ſit mea.ff.commo.l.ſi vt certo.§.ſi duob⁹.aut cōpetebat vtilis tm̄ vt in illo qui de iure p:etorio habet bo.poſ.ff.de bo.poſ.cōtra ta.per totū.et tūc aut iſta actio vtilis nō eſt ſub:ogata loco alterius ſicut in caſu iſto in bo.poſ. ꝛ tunc nunꝙ̄ eſt eadē.ff.de bo.poſ.cōtra tab.per totū.aut iſta vtilis ſub:ogata eſt loco directevt ſi minor: reſtituatur q: directa.ſ.ſemel extincta eſt:ꝛ tūc dico ꝙ eſt eadē in ſubſtātia ꝛ numero cū directa quantum ad fictionē iuris.§.ſi aduerſus trāſac.l.j.ꝛ iſti.de ac.§.fuerat.

Queſtio.xj.

Quarta hoc q̄ritur ſecundo: Nūquid iſta actio vtilis natiuavel datiua ꝛ eſt tāta differētia inter natiuaꝫ et datiuā quāta eſt dr̄ia īter gn̄atio nem ꝛ creationē.nā gn̄atio hꝫ materiā p:eiacentē ſufficientē ex qua fit vel pducit in eſſe. Itē dicit⁹ ꝙ natiua actio hꝫ materiā p:eexiſtētem. Verbi gr̄a.vt mutuo tibi.x. q: naſciẗ ex iſta obligatione qua obligaris mihi ſed datiua nō hꝫ realē materiā p:eiacenteꝫ ex qua o:iaẗ vt pbaẗ.§.de cōdi.ex.l.j.ſꝫ nunq̄d ergo actio vtilis eſt natiua vel datiua. Dn̄s petr⁹ dicit ꝙ oēs doc.dicūt ꝙ oīs vtiľ ſit datiua q: iſta nunꝙ̄ p̄ſupponiẗ p:eexiſtens factū ſiue ↄtū eſſe cū debito:e q: qui iſtā actionē intētat nō dicit ſe cōtraxiſſe vel quaſi deliquiſſe vel quaſi:ſꝫ tm̄ dicit quidā tertiū deliq̄ſſe vel quaſi ↄxiſſe vel quaſi.ff.de ac.ꝛ ob.l.j.ꝛ iſti doc. videnẗ valde male dicere: q: ſi ego ſim hr̄s de iure p̄to.habeo materiā p̄exiſtētē.ſ.q: hr̄s ſuꝫ:ꝛ tm̄.l.di.ꝙ mihi cōpetit vtilis.ff.de bo.poſ.l.cōtinuus ꝛ aduertatis duplex ē materia p̄exiſtēs vľ p̄cedēs in p:incipalib⁹. p:imo eſt reperire ↄtū vel quaſi delictū vel quaſi.ff.e.tit.l.j. ſcd̄o eſt reperire obligationē p̄cedentē ex illo ↄtu.ff.de pac.l.lꝫ.§.ea obligatio. Siľr p:ecedētē ex illo ↄtu.ff.de pac.l.lꝫ.§.ea obligatio. Siľr in realib⁹ eſt reperire dup:icē materiā p̄cedētē.ſ.traditionem ex pte vna.ſcd̄o poſſeſſioneꝫ ex pte alia.§.de pac.l.traditionib⁹. Quere ergo nunq̄d actio hꝫ ſufficiētē materiā vel nō refert de qua materia.q̄riẗ vtrū in materia immediata ſicut obligationē.ꝛ dico ꝙ ſic q: nō eſt actionē pponere ſine obliga.ff.de rei vē.l.ſi q̄s.ſ.de doli.q̄ ſub mō.l.j.ſi aūt q̄ras nunquid hꝫ materiā remotā īſpectis p:incipiis legis.xij.ta.dico ꝙ nō ꝛ illa cōſideratiōe pōt dici datiua inſti.de bo.poſ.§.quos autē. Aut queris nunq̄d hꝫ materiā p̄cedētem inſpecta extēſione iuriſcōſul. ꝛ dico ꝙ ſic vn̄ bo.poſ.ꝯuis ſꝫ.l.xij.ta.nō poſſit hr̄e materiā p̄exiſtentē ex qua agere poſſit cū ex intētiōe al's extēſione iuriſcō.hꝫ.ff.de bo.poſ.l.j.ꝛ p totū. Caueatis tm̄ q: gl.voluit dr̄iaꝫ ponere inter vtilē ꝛ directā q: directa pcedit ex mēte legis tm̄ vel,verbis vel.l.xij.tabula.ſed vtilis eſt ex extenſione tantū:ita notat glo.ff.ſi quadru.pau.fe.di.l.j.et.l.hec actio.ꝛ.ff.de ſer.co:.bi.

Queſtio.xij.

Tertio q̄rit̄ q̄ ſit d̄ria
inter mādare actionē
ꝛ cedere ac. mādare d̄r
ille qui nullū ius tranſfert ſed tm̄
actiōis exercitiū cōmittit tāq̄ p̄
cu. ꝛ iō talis noīe ēt mādātis intē
tat act. vñ ſi moriat̄ mādās re ite
gra reuocat̄ mandatū ſic itelligo
ll. iſtas. ꝛ de iuriſ. om. iu. l. more. ſ;
vbi aliq̄s cedit actio. primo dat ꝛ
poſtea cedit̄ ꝛ iſta ceſſio tranſfert
ius. ff. de penis. l. ſi q̄s ergo. nā ce
dere ī reb' ī corpo. vc; ī corpo. Ex
quo ſequit̄ q̄ actionē mihi ceſſaꝫ
ītēro noīe meo ēt ſi poſtea moriat̄
cedēs. ff. de do. l. vi. ſ. ð do. l. illā vñ
q: iſta incorꝑalia palpari vel tra
di nō pñt iura inuenerūt ceſſionē
q̄ tm̄ operat̄ in incorꝑalib' q̄tuꝫ
traditio ī corꝑalib'. ff. ð ac. re. do.
l. ſeruus. §. incorporales.

Queſtio. xiiij.

Quarto q̄ri tur nū
quid añ ceſſionē aliq̄
caſu h̄ūerit vtilē actio
nē. Mar. di. q̄ ſic q: ip̄o iur̄. mihi
vtilis cōpetit ſ; mādata vel ceſſa
cōpetit directa vt. ſ. e. l. ſi ſolutū. ꝛ
ſ. de her̄. vel ac. l. ſi ndie. doc. dicūt
q̄ nūq̄ añ ceſſionē habeo aliquā
act. ff. de pecu. ſti. ꝛ. ff. ð do. l. vi. fal
lit vt dicit ī caſib' p̄mo vbi credi
tor legat ꝫ debitorē. nā tūc vtilis
act. cōpetit añ ceſſionē. ſ. de le. ꝑ. l.
ex legato. Itē fallit. ff. de pig. ac. l.
ſi ꝯuenerit. Itē fallit. j. de hr̄. vē. l.
emptor. Itē fallit vbi mulier dat
in dotē act. ſibi cōpe. ſ. e. l. pri. fal
lit q̄rto niſi ī ſolutū daret. ſ. e. l. ſi
inſolutū. Itē vbi donat ꝛ ꝯſtituit
me pcu. in rē meā. ſ. ð dolo. l. j. nul
lā. Ita dicūt doc. ſ; quare ſic dicāt
neſcio. vñ ſniam iſtoꝝ nō reputo
verā. ꝛ iō vos dicetis qñ q̄rit̄ vbi
q̄s donat act. ſuā ꝛ cedit nūq̄d añ
ceſſionem cōpetit act. vtilis mul
tuꝫ refert q: aut dat mihi act. ſuā
in tali caſu in q̄ ſi daret rē corꝑalē
trāſferret d̄niū ſine traditiōe. Itē
dico q̄ actio vtil' ſine ceſſiōe q̄rit̄.
ſ. de le. l. vt in delegato ꝛ eodē mō
ſi obligaret rē. ff. de pig. act. l. j. po
ne q̄ obligat nomē certe ſine ceſ
ſione querit̄ mihi vtil. ꝫ debitorē.
ff. de pig. act. l. ſi ꝯuenerit. ēt eſt rō
q: ceſſio in incorꝑalib' nihil aliud
eſt q̄ traditio in corꝑalib'. ff. ð pe
cu. l. ſticho. ff. ð cē. l. vi. Sequit̄ aut
donat mihi act. ſuā in tali caſu in
quo ſi daret rē corꝑalē nō trāſfer
ret d̄niū ſine traditiōe. ꝛ tūc dico
q̄ vtilē nō habeo q̄uſq̄ mihi ceſſa
fuerit vt ſi q̄s vēdiderit librū ſuū
añ traditionē nō trāſfert d̄niuꝫ.
Pone q̄ donat act. in iſto caſu di
ſtinguo q: aut poſſum ip̄m donā
tem vel vēdentē vel h̄rdē ſuū com
pellere vt cedat act. quā mihi do
nauit ꝛ in caſu iſto mihi nō cōpe
tit vtilis niſi qñ ceſſa fuerit. et ſic
intelligo. l. j. de her̄. vē. l. emptor. ꝛ
l. vt nōis. aut nō poſſuꝫ cōpellere
ip̄m vel heredē ſuū vt mihi cedat
ꝛ tūc vtilis in ſubſidiū mihi cōpe
tit. ꝛ ſic intelligo. l. iſtā in fi. ſ. de in
ſti. l. j. in fi. r̄ñde ad gl. q̄ dicit q̄ fal
lit: r̄ñdi in p̄mo mēbro. l. in lega
to. ꝛ. l. ſi ꝯuenerit. Ad tertiū vbi vē
didit act. nō credo q̄ cōpetat vti
lis niſi ceſſa fuerit demū poſſū cō
pellere vēditorē nec lex ēptor dicit
ꝯtrariū. ꝛ ſic intelligo. l. iſtā. Ad q̄rtū:
niſi data eſt actio ī dotē nō credo
verū imo dico q̄ dixi ad inſtar cū
fuit vēdita: nec lex dicit ꝯtrium. Ad
quintū vbi inſolutū dat̄ rō eſt bo
na ibi q: intētat' dat. i. cedit. naꝫ
verbū do pōt intelligi. i. cōuenio

de dādo vel do.i.trāſſero ergo in
incorpali dico do ſi diceremꝰ do.i.
cōuenio de dādo inſolutū iā p̄ce-
deremꝰ de vna obligatiōe ad aliā
ꝙ nō eſt dicēdū. ꝛ iō dicemꝰ do.i.
cedo.arg.ergo.ff.de re iud.l.iiij.§.
ait p̄tor.ꝛ.ſ.e.l.ſi iſolutū. ꝛ hoc di
cit lex.ff.q̄ ſatiſda.cog.l.j.ꝛ quibꝰ
mo.pig.vel ypo.ſol.l. Itē liberat̄
in ſerto nō dicit verū.imo opꝫ ꝙ
cedat.ꝛ hoc ēt dicit.l.quā gl.alle.ſ.
de do.l.nullā.Aduertatis ꝙ lex vi
detur exp̄ſſa ꝯ ſniam noſtrā vel ſi
inter me ꝛ te ꝯhamꝰ ſocietatē oim
bonoꝝ lex iſta eſt cā ſufficiēs ex q̄.
acq̄rere poſſum dn̄ium ſine tradi
tiōe.ſꝫ pono ꝙ tu habes debito-
res nunq̄d act.habeo ꝯ illos ſine
ceſſiōe.lex dicit ꝙ nō niſi tu cedas
mihi nō poſſum ꝯ eos agere.ff.p
ſo.l.j.ꝛ.l.iocietate.Aduertatis ne
decipiamini.l.illa nō ob.q: nō di
cit ꝙ ſit cā ſufficiēs ad trāſlationē
dn̄ij ſine traditiōe. ſed bn̄ dicit ꝙ
nos nō ꝯſtituimꝰ adinuicē poſſi
dere.ff.p ſo.l.j.ꝛ de acq̄.poſ.l.cum
eo.ſꝫ iſtud eē nō pōt in noībꝰ cōi-
bus q: talis poſſeſſio nō cadit in
incorpalibꝰ cū iſta app̄hēdi non
poſſunt.ff.de acq̄r.re.do.l.ſeruꝰ.§.
incorpales ꝛ iō ꝙq̄ cōpetat actio
opꝫ tn̄ ꝙ cedat mihi ꝛ ſic itelligit̄
ff.p ſoc.l.ſi.ꝛ.l.ſi.ſocietatē.

¶Queſtio.xv.

Quinto q̄ritur vſq̄
ad qd̄ tp̄s poteris mi
hi cedere act.donataꝫ
mihi vel vēditā.et in iſta.q.refert
aut ille cui vult cedere facit tale
q̄d ppter qd̄ credit ꝙ debuit obli
gatio extigui:ꝛ tūc dico ꝙ opꝫ ꝙ
cedat an̄q̄ extiguat̄ vel incōtinēti
poſt vt i duobꝰ reis debēdi ſi vnꝰ
ſoluerit totū extiguet̄.ꝛ iō opꝫ ꝙ
an̄q̄ ſo.uat vel ſtatim poſt cū ſol
uit creditoꝛ cedat act.ꝯ coꝛ reū.ff.
de ſol.l.modeſtinꝰ.aut ille cui vult
cedi nō facit tale q̄d ppter ꝙ cre-
dit ꝙ debuit obligatio extigui.vt
puta tu habes act.ꝯ debitorē tu
mihi vēdis nō facio aliq̄d ppt ꝙ
extigui debeat oblig.ꝛ tūc dico ꝙ
q̄ncūq̄ q̄diu durabit act.ipaꝫ ce-
dere poterit.ff.mā.l.pe.ff.de fide-
iuſ.l.cū hn̄.

¶Queſtio.xvj.

Sexto querit̄ aliq̄s intētat
directā ac.nō pōt pba
re in ea ſꝫ bn̄ pbat in
vtili nunq̄d debebat cōdēnari.
Verbi grā.ego nolo intētare act.
neg.ge.directā nō poſſum pbare
in ea:ſꝫ bn̄ pbō in vtili q: coactus
geſſiſti.nūq̄d cōdēnari debes.q̄dā
doctoꝛ dicebat mihi ſemel ꝙ erat
caſus.l.ꝙ nō debes cōdēnari ꝛ in
ducebat.l.ff.de rei vē.l.q̄ petito-
rio ſꝫ male viderat.l.illā q: h̄ nō
dicit ſꝫ vos dicetis ſic aut ille qui
intētauit directā ꝛ pbauit in vtili
nō cōpetebat ſibi directa ſꝫ vtilis
act.ſibi cōpetebat tn̄. ꝛ i caſu iſto
dico ꝙ nō dꝫ obtinere q: nō fecit
cōcluſionē p mediū cōpetēs: imo
inepte libellū formauit.ff.de neg.
geſt.l.hac actiōe.§.ſi agrico.l.iij.
aut ab initio cōpetebat directa ꝛ
poſtea cōpetit vtilis vt ſi poſſide
bat rē meā teneris mihi directa.
Si aūt poſtea deſijt poſſidere te-
neris mihi vtili. pone ꝙ pbo in
directa.ſ.ꝙ tp̄e li.ꝯte.poſſidebas
certe nō mihi debes cōdēnari.nā
ſnīa refert̄ ad tp̄s lit.ꝯte.ff.de rei
vē.l.itē ſi ꝓberauit.§.vl.ꝛ c.ti.§.ſi
poſt acceptū.ff.de in.ac.ꝙ p̄.l.j.§.
p̄tera.Sequit̄ aut vtraq̄ tā dire-
cta q̄ vtilis cōpetebat ſil̄ ad dicꝫ:
vt ꝓbi grā.tu eras mihi debitoꝛ
in.c.quedā mulier ꝯſtituit ſe p̄te
ꝛ ſic ipſo iure liberatꝰ eo:ſꝫ oblig.

multis ineſſicax eſt vñ ſi reſtituaꝛ cõpetit tibi.vt.ff.pone ꝙ decedit mulier hr̃de re licto ⁊ ſic mulier teneꝛ ex pſona ſua dire cta ex pſona defuncti· vtili.⁊ in iſto caſu ꝓbãdo invita obtinebo ĩ alia.ff.ad vell. l.quãuis.ff.de ſol.l.ſtichũ.§.illũ. et iſta ſufficiãt p.l.iſta. ¶Queſtio.xvij.

SEquitur rub:i.ne ex delic.defũcti.l.vna.vbi aliq̃s decedit cui cõpetit act. ex ↄctu vel quaſi nunq̃d trãſmittat ad hr̃des multũ refert q: aut illa act.cõpetit ad talẽ rẽ ꝙ ſi defunctus habuiſſet ad hr̃dẽ ſuũ trãſmitteret.⁊ ĩ caſu iſto act.ad h:dẽ trãſmittet. vt aut.de iu. iur.§.j.aut ſi defunct⁹ habuiſſet rem nõ trãſmiſiſſ; ad hr̃des.⁊ tũc dico ꝙ nec act. trãſmittet nec in actiõe de dote.j.de rei vẽ.act.l.vna.§.videam⁹.ff.de op.liber.l. ſi operaꝝ. Sed pone habeo te obligatũ ex ↄctu vel q̃ſi decedis nunq̃d eodẽ mõ hr̃dẽ tuũ habebo obligatũ refert multũ aut illa cõuentio quã mecũ inieras erat ↄct⁹ negatiue cõcept⁹:⁊ in caſu iſto lʒ habeat te obligatũ hr̃dẽ tñ tuum nõ habebo obligatũ niſi in cõuentiõe ſit expſſuꝫ ⁊ ſic intelligo.ff.de ver.ob.l.ſi ſit.⁊.ff.de pac.l.pactoꝝ.aut iſta ↄuẽtio fuit ↄcepta affirmatiue:⁊ tũc dico ꝙ nedũ te imo et hr̃dẽ tuũ habebo obligatũ.vt.ſ.tit.pxi. ꝑ totũ. Sed fallit vbi iſta ↄuẽtio eẽt acceſſoria talis ↄuẽtiõis nõ trãſmitteretꝛ ↄ hr̃dẽ.ff.ſi q̃s cau.l.ſi cũ.§.iniuriaꝝ. ar.l. ff.de reg.iu.l.cũ p:icipalis.⁊ eſt bona rõ vbi ↄuẽtio eſt affirmatiua trãſit ad heredes vbi negatiua nõ q:vbi pmiſiſti mihi ꝙ nõ impedires me:iſtõ mihi affert vtilitatẽ ꝙꝙ hr̃s tu⁹ et poſtea me ĩpediat:⁊ ſufficiat ſic illis in paucis.ſ.de ne.ge.l.tutori. ¶Queſtio.xviij.

CIrca hoc q̃r.nunq̃d act. criminaleꝫ mihi cõpetẽtẽ trãſmittere potero ad hr̃dẽ.⁊ videtꝛ ꝙ ſic.iſti.de ppe.⁊ cẽ.ac. §.ſʒ heredib⁹. Videtꝛ etiã.ff.de colla.bo. l.ij.§.cũ emãcipat⁹.⁊ in iſta.q.refert q: aut iſta ac.erat puata:⁊ tũc dico ꝙ nunꝙ̃ ad hr̃deꝫ trãſmittitꝛ cũ tñ ad vindictã cõpetat.ff.de col. bo.l.ij.§.cũ emancipat⁹. aut erat publi.⁊ ĩ caſu iſto dico ꝙ ad hr̃dẽ trãſmi.nõ tñ tãꝙ̃ ad hr̃dẽ ſʒ tãꝙ̃ ad vnũ de pplo.ff.de popu.act.ꝑ to.ff.ad exhi.l.de eo. Queſtio xix.

TErtia hic q̃rit. nunq̃d mortuo illo quẽ poterã accuſare poto hr̃dẽ ſuuꝫ accuſare:multũ refert q: aut ille mortu⁹ ẽ añ lit.ↄte.⁊ tũc regulariter extinguitꝛ accuſatio.ff.de pub.iu.l. defuncto.ſʒ hic fallit in ſex caſib⁹ q̃s habetis.ff.de pub.iu.l.ex iudicioꝝ in text.⁊ ĩ gl.aut ẽ mortu⁹ poſt lit. cõte.⁊ tũc refert q: aut accuſatio tñ cõpetebat ad penã criminalẽ: ⁊ tũc hr̃s nõ teneꝛ.vt in.l.defũcto aut cõpetat ad penã pecuniariã:⁊ tũc hr̃s teneꝛ poſt lit.ↄte.j.de pe. ap.l.vl.aut cõpetebat ad penã pecu.⁊ corpalẽ ſimul.aut ad corpalẽ principalr̃ ⁊ ad pecuniariã acceſſorie.⁊ tũc hr̃s nõ teneꝛ.j.ſi reus vel accu.mor.fu.l.j.aut cõpetebat ad vtrãq; et pncipalr̃.vt.ſ.de pl⁹ pet.l.nemo.⁊ tũc quãtũ ad penaꝫ cor.hr̃s nõ teneꝛ ſʒ quãtũ ad pec. ſic.j.ſi pen.op.l.iij. Queſtio.xx.

TErtia hic q̃rit. po. cõmiſiſti crimẽ ↄ me ciuilis accuſatio mihi cõpetit morior:nũq̃d ꝑt accuſa.trãſmitti ad hr̃des meos:⁊ tũc refert multũ q: aut morior poſt lit.ↄte.⁊ tũc ad hr̃des trãſmittitꝛ ad hr̃dẽ et tanꝙ̃ ad hr̃dẽ⁊c.ff.ſ́ꝑ.ſi.l.ſi cui.aut erat ꝓpria ad vindictã ſicut ac.iniuriaꝝ:⁊ nõ trãſmittitꝛ ad hr̃dẽ.ff.d col.bo. l.ij.§.cũ emancipatus.

Queſtio xxj.

Iuxta hoc qrit̃ po. tenebaris mihi ciuilr̃ ex aliquo crimine decedis nunqd poſſum cõtra heredẽ tuũ agere refert q: an i iſta actione q̃ cõpetebat mihi ſiue litem cõteſtaui ↄtra te ⁊ tunc potero cõtra tuũ heredẽ agere vt i illa l. ãt nõ ſiue litẽ conteſtatus ⁊ tunc refert q: aut tu q̃ris nunqd agere cõtra heredem q̃tum ad ipſum peruenit poſſeſſio ⁊ in caſu iſto dico q̧ ſic vt. i fi. illi⁹. l. ⁊. ff. de vi. ⁊ vi. ar. §. alleg. nunqd inſolidũ agere poſſum ⁊ tũc refert q: aut illud delictum incidit in ↄctu vt ſi dãnuʒ datũ ſit in depoſito tunc ſi ago ex eo ↄctu ↄtra heredẽ agere potero ff. de act. ⁊ obli. l. vt depoſiti. ſed ſi agã actione ex illo delicto nõ agã cõtra heredẽ vt. ff. de bo. auc. ide. poſ. l. j. in fi. aut illud delictũ extra oẽm ↄtractũ eſt cõmiſſum ⁊ tũc refert q: aut cũ ago ↄtra heredẽ cõcludo per mediũ delicti ⁊ tunc heredem nõ conueniã vt in. l. iſta ſecundo dicto vt inſti. de ꝑpe. ⁊ tem. ac. §. penul. aut ↄcludo per mediũ bo. fi. ⁊ tunc heredẽ etiã potero cõuenire licet lis nõ ſit conteſ. vt in condi. furtiua. ff. de cõdi. fur. l. ſi ꝓ fure ar. ergo cod. ti. l. iiij. ¶ Iuxta hoc querit̃ ſuꝑ act. ex delicto ꝓcedente. po. tradidi tibi libellũ adhuc tñ nõ rñdidiſti. decedis nunqd actio trãſmittit̃ ad heredem et hoc refert q: aut tantũ temporis nõ fluxit poſt datũ libelli anteq̃ reus moreret̃ q̧ ipſe litẽ cõteſtari debuerit ⁊ tũc dico q̧ iſta actio nõ tranſmittetur ad heredeʒ. ff. ſi qs cau. l. ſi eſt. §. qui iniuriarũ aut tãtum tp̃is fluxit poſt datũ libelluʒ anteq̃ moreret̃ q̧ litẽ cõteſtari debuerit ſed dilationibus ⁊ friuolis tp̃s detinuit nec voluit litẽ cõteſtari ⁊ in caſu iſto dico q̧ trãſmittet̃ ad heredes ⁊ lis ꝓ cõteſ. habebit̃ ff. de actio. ⁊ ob. l. cõſtitutionibus ff. de in. ac. q̧ pri. l. penul. §. ꝑterea. ¶ Iuxta hoc querit̃ nunquid illã eandẽ act. quã intẽptare poteram cõtra defunctũ intẽptabo cõtra heredẽ vt ſi defunctus tenebatur mihi. vi bo. rap. ⁊ eadẽ act. tenetur heres dico q̧ nõ eadeʒ act. numero ſʒ act. in factũ ↄtra heredem pagã. ⁊ hoc ꝓbat̃ per rõneʒ. nã actiones diſtinguunt̃ penes mediũ cõcludendi nã ir act. furt icõcludaʒ per iſtud mediũ q: ſubripuit. ſed condictione furtiua concludaʒ per iſtud mediũ q: ad te peruenit nec eſt ita q̧ vbi agerẽ cõtra heredem concluderẽ ꝑ aliud medium q̃ concluderẽ cõtra defunctũ ⁊ idõ diuerſe ſunt actiones ⁊ q̧ illud ſit verum ꝓbatur: aliqs ꝑ dolũ ſuũ dãnificauit me concludã ↄtra ipʒ per mediũ doli. ſed pone q̧ decedit concludã cõtra heredẽ ſuũ q: ad ipſum ꝑuenit. ff. de vi et vi ar. l. j. ad fi. ff. de dolo. l. ſʒ heredibus. et. l. ſabin⁹ ⁊c. ¶ Iuxta hoc querit̃ qualiter intelligit̃ quantũ ad heredem ꝑuenit dic q̧ intelligit̃ in quantũ ad heredẽ peruenit de rebus defuncti. ſed de rebus acquiſitis per delictũ. ff. de vi ⁊ vi ar. l. j. §. vlt. ſed iure canonico tenet̃ etiã in q̃tũ ex oĩb⁹ bonis defũcti ad eũ peruenit extra de ꝑroch. c. parrochiano. ¶ Iuxta h̃ querit̃ vltimo nunquid ſucceſſores ſingulares tenerent̃ dico q̧ nõ de iure noſtro. ff. de vi ⁊ vi: ar. l. cum a te ſed ſecus iure canonico extra de reſt. ſpolia. et iſta ſufficiant pro materia huius legis.

Queſtio xxij.

DEpro cura‑tioni‑b'.ru‑bri. Ubi aliq̄s vult ad‑m itti ad aliquē actuȝ agēdū vel gerēdū ſi ſibi opponaẗ q̄ ſit mino: ⁊ ideo q̄ admitti non debeat nunquid iſte teneaẗ ſe pba re maioꝛē multū refert q: aut ex aſpectu coꝛpoꝛis apparet q̄ ſit mi noꝛ ⁊ tunc tenetur ſe pꝛobare ma ioꝛem. nā aſpectus hoīs pbatio‑nis transfert de iure in minoꝛem aut nō apparet ex aſpectu coꝛpo‑ris q̄ ſit minoꝛ ⁊ tunc ille qui dicit euȝ minoꝛē dȝ hoc pꝛobare ⁊ hoc ideo nos habem' duo edicta vide licet vnū pꝛohibitoꝛiū ⁊ aliud per miſſoꝛiū. Edictū pꝛhibitoꝛiū ideo dr̄ q: oēs admittunẗ. nibi expꝛeſſe pꝛohibeanẗ. ff. de reſt. l. j. ff. de pan. l. annuus. vnde q̄ncūq̄ in teſtamē‑tis pꝛocuratoꝛ pōt eſſe niſi pꝛohi beatur expꝛeſſe et id ſi minoꝛ velit eſſe pcuratoꝛ et ſibi pꝛoponaẗ q̄ȝ eſt minoꝛ q: tūc repꝛobaẗ per mo dum excep. nā ille qui eū vult re‑pellere teneẗ pꝛobare eū minoꝛeȝ et hoc eſt verū niſi aſpectus coꝛpo ris ipſius releuet ab onere pꝛobā‑di ar. ff. de excep. l. in exceptionib' ar. ß. e. l. j. aliū eſt edictū pmiſſoꝛiū ⁊ in tali edicto dico q̄ȝ nemo ad‑mittitur niſi expꝛeſſe pꝛobet ſibi pmiſſū eſſe ⁊ in tali edicto dico q̄ȝ ſi minoꝛ veller admitti opoꝛteret q̄ȝ pbaret ſibi eſſe permiſſum ar. ff. de lib. ag. l. vlti. ⁊ ſic debetis in‑telligere iura iſta ⁊ ſimilia.

¶ Queſtio. xxij.

NA ſer‑uus ex ſuo fa‑cto ru bri. ſup toto ti. vbi ſer uus ꝯhit vel quaſi de‑linquit vel quaſi tēpoꝛe ſeruitutis ſi tu q̄ras nūquid liber factus inde poſſit cōueniri multū refert q: aut ſeruus delinquit vel quaſi cōtra extraneū ⁊ tūc dico q̄ȝ liber factus inde ciuiliter poterit cōue‑niri. ſ. e. ti. iiij. ⁊ de noxa. l. ſ. aut iſte ſeruus delinquit vel quaſi contra dn̄m ſuū ⁊ in iſto caſu dico q̄ nec tempoꝛe ſeruitutis nec tēpoꝛe li‑bertatis poterit cōueniri. ſ. e. ti. l. vl. Sequiẗ aut iſte ſeruus ꝯtrahit vel quaſi ⁊ tunc refert aut ꝯtrahit vel quaſi gratia libertatis haben de ⁊ tunc liber factus teneẗ. ſ. eo. l. pmiſſe ⁊ hac actione ex ſtipulatu ſi p ſtipulẗ. pmiſerit. ff. de dolo. l. j. §. ſeruus pactionis ⁊c. Aut ſeru' cōtrahit vel quaſi alia rōne liber tatis habende ⁊ tūc refert q: aut ipſe ſeruus liber factus conſequiẗ peculiū ſuū directo ⁊ tūc teneẗ in q̄ntū peculiū ⁊ eſt quātū ei' pec. ff. de do. l. ß. aut ꝯſequiẗ peculiū ſuū nō directo ſꝫ obliquū et tūc dico q̄ liber factus nō tenetur. ff. quā‑do ac. de pec. eſt an. l. heres ⁊ idem eſt ſi nō ſit cōſequutus peculium art. huius. ca. et. l. v. ſed fallit vbi gratia libertatis habende cōtra‑hit. Item fal'it ſi perſeuerauerit in ꝯtractu puta in geſtione ſꝫ hic pꝛopꝛie nō fallit: ſed de oībus con uenietur nō vt de oībus condem‑netur ſꝫ vt ſeparenẗ illa q̄ geſta ſūt tempoꝛe ſeruitutis ab illis que ge ſta ſunt tēpoꝛe libertatis. C. de ne gocijs ge. l. ſi cogitanti. Iteȝ fallit vbi ſeruus liber factus reperitur poſſidere rem ſuper qua cōtraxit ſed ibi magis teneẗ ratione' poſ‑ſeſſionis nou. ff. depoſi. l. filium. §. j. ſꝫ pꝛopꝛie fallit in vno caſu. ß. de peti. heredi. l. vlti. in ff. ⁊ eſt ra‑tio ſpecialis. arg. l. ff. de iure iur. l. cum qui in pꝛinci. et iſta ſufficit.

¶ Queſtio. xxiij.

E actio nib' hereditariis ori bri. Ubi aliquis erat mihi obligatus ſi deceſſerit pluribus heredibus relictis. Si tu queras qualiter iſti heredes conueniri debeant multũ refert q: aut iſte q̃ deceſſit tenebatur mihi obligatione nõ tranſmiſſoria ad heredes ⁊ tunc dico ꝙ i caſu iſto heredes ſuos ꝯuenire non potero ut ꝓbatur. j. titu. p:o. xi. aut iſte tenebat̃ mihi obligatione trãſmiſſoria ad heredes realiter ⁊ in caſu iſto dico ꝙ quẽlꝫ heredũ potero cõuenire caten' quatenus ipm inuenero poſſidere. ff. de rei ven. l. ſi poſſeſſo:. ff. de p̃ro. ſti. l. ii. et eſt rõ q: tunc nõ tanq̃ heredes ſꝫ tanq̃ poſſeſſo:es ipos ꝯuenio. ff. ad exhi. l. de eo aut iſte defunct' mihi tenebat̃ act. quaſi reali quia fo:te me expulerat de poſſeſ. fũdi mei ⁊ tunc idẽ dico ꝙ dixi vbi tenebatur mihi actione reali. ff. de de vi ⁊ vi ar. l. ſi plures et eſt rõ q̃a quodãmodo tanq̃ poſſeſſo:es tenentur. j. ti. pxi. l. vna ⁊. ff. ad exhi. l. de eo. aut iſte defunctus tenebat̃ mihi act. pſonali et tunc refert q: aut tenebatur mihi ad quid indiuiduum ⁊ tunc dico ꝙ quẽlꝫ heredum potero cõuenire inſolidũ. ff. de ver. ob. l. in executionibus alias in executionibus. §. vlt. ⁊. ff. ad. l. fal. l. j. ⁊ reſpõ. vſufructus. Aut iſte tenebatur mihi ad quid diuiduũ et in iſto caſu refert q̃a aut tenebat̃ act. bone fidei vel quaſi ⁊ tunc dico ꝙ qualꝫ ꝓpo:tione hereditaria vel illũ q̃ inſoli. poſſidet rẽ debitã vt in cõmodato facto defuncto cũ iſta act. ſit bo. fi. iſti. de act. §. actionẽs. ff. cõmo. l. iij. §. heres. et. ff. p ſo. l. act. ⁊. l. pe. ⁊ idẽ dico in actione quaſi bo. fi. vt in ac. ex teſtamẽto vbi alimẽta relicta ſunt quẽlꝫ heredũ poſſum ꝯuenire p hereditaria po:tiõe vel tantũ illũ q̃ poſſidet fundũ ſup q̃ relicta ſunt alimenta ⁊ in argẽtario dicerẽ. ff. de ali. le. l. ñ. §. j. ff. de eden. l. ſi quis et hoc operat̃ exuberãtia bo. fid. ar. ff. fami. her. l. plane ſequit̃ aut iſte tenebat̃ mihi act. ſtricti iuris iure pſonali ⁊ tũc dico ꝙ quẽlꝫ heredum conueniã p hereditaria po:tione tm̃ ⁊ ſic. l. iſtã intelligo. ⁊. §. ſi cer. pe. l. j. et. §. de pact. l. pacto ſucceſſo:um niſi in caſu quis pollicitatus eſt dare ad hono:em. ff. de pollici. l. j. §. ſi qui ⁊ hoc ſufficiant de iſta. ¶ Queſtio. xxiij.

E pro bat. rub. l. nõ epiſtolis. Si tu q̃ras nunq̃d cõfeſſio emiſſa ab aliquo ſibi p:eiudicet multũ refert q: aut q̃s cõfitet̃ nõ per modũ p:eiudicandi ſibi ſed per modum enũciationis incidẽter et tũc dico ꝙ iſta cõfeſſio ſibi nõ p̃iudicat vt i l. iſta ⁊ ꝓbatur. ff. fami. her. l. q̃ familie aut q̃s ꝯfitet̃ aliq̃d alio ſibi p̃iudicandi ⁊ p:incipalr̃ ⁊ refert q: iſta ꝯfeſſio aut eſt emiſſa cũ cauſa vt ꝓbi gr̃a confiteo: ꝙ tibi debeo centũ ex mutuo ⁊ tũc dico ꝙ mihi p:eiudicat donec ꝓbatũ fuerit cõtrariũ. ff. de po. l. publia. §. luci'. ff. de inc. act. l. de etate. ⁊ ar. ff. de p:oba. l. cũ indebito. §. ſimul. aut iſta cõfeſſio eſt emiſſa ſine cã ⁊ tunc refert q: aut eſt emiſſa ad liberãdũ et tunc dico ꝙ confitenti p:eiudicat vt ſi dicã cõfiteo: te mihi nihil debere auten. de teſt. §. licet. ff. de pactis. l. tale aut talis cõfeſſio eſt emiſſa ad obligandũ vt confiteo:

me tibi debere.c.ſine cauſa:et refert q: aut eſt emiſſa ſup act.pſonali.ꝛ tūc dico ꝙ non ꝑiudicat.ff. de ꝓba.l.ſin autē.§.cū de indebito.ꝛ.§.vl.ꝛ.ē.e.l. infra.aut iſta cōfeſſio eſt emiſſa ſup actiōe reali vt cōfiteoꝛ te eſſe fratrē meū vel filiū ꝛ tūc dico ꝙ ꝗuis iſta cōfeſſio ſit ſine cauſa:eſt tñ animo ꝑiudicandi emiſſa:ꝛ tūc dico ꝙ cōfitēti p̄iudicat:ꝛ ſic intelligiṫ.ff.de excep. rei iudi.l.an ꝛ cadē.in textu et in glo.ꝛ.ff.de his qui no.infa.l.qui.

¶ Queſtio.xxv.

Super.l.poſſidere.ubi aliqͦs ſemel poſſedit ſi tu q̄ras nunqͦd adhuc p̄ſumaṫ poſſidere refert multū q: iſte qui ſemel poſſedit ſe aſſerit poſſidere aut negat ſe poſſidere: ꝛ ad hec refert q: aut hꝫ cauſaꝫ a me ſicut creditoꝛ.aut non hꝫ cām a me.ſi habet cauſaꝫ a me ꝓbaṫ ipſum poſſediſſe tēpoꝛe lit.cōteſt. ꝛ tunc p̄ſumeṫ adhuc poſſidere. arg.ē.ad exhi.l.nō ignoꝛabit.aut ipſe poſſedit ante lit.conte.ꝛ tunc refert:q: aut modico tēpoꝛe ante lit.conteſt poſſedit ꝛ adhuc.ꝛ tūc adhuc ꝑſumiṫ poſſidere.ar.ergo iſtius.l. Aut lōgo tēpoꝛe ante lit. conteſta.ꝛ nō p̄ſumiṫ nūc poſſidere.ff.de acqui poſ.l.ſi duob'.§. differentia.

¶ Queſtio.xxvj.

Super.l.cū p̄cibus. Si tu queras nunqͦd aliqͦs poſſit ꝓbare ꝯ inſtrumētū: multū refert q: aut ille qui vult ꝓbare contra inſtrm diffiteṫ illud inſtrm factū de volūtate ſua:ꝛ tūc dico ꝙ ſiue illud inſtrumentū ſit publicū ſiue priuatum poterit ꝓbare cōtra illud inſtrumētū.Et ſic intelligit dñs pe.l.iſtā cū p̄cib':aut ille qui vult ꝓbare cōtra inſtrumentū cōfiteṫ illud inſtrumentū eſſe factū de volūtate ſua:ꝛ adhuc refert q: aut illud inſtrm eſt publicū: ꝛ in iſto caſu dico ꝙ nullus ꝯtra illud inſtrumentū ꝓbare poterit ꝑ teſtes nec etiā per aliud inſtrm:ꝛ ſic intelligitur.l.ad velleyanū.l.antique circa mediū.l.ꝛ cōtra.ar.tu.l.vl.ꝛ.l. ſi defunctus.Sequiṫ aut illud inſtrumentū erat priuatū: ꝛ tūc dico ꝙ ꝑ teſtes cōtra illud inſtrm ꝓbare nō poterit:ſed ꝑ alia inſtra ſic.j.de nō nu.pe.l.gñaliter.cauetis tñ bñ dico ꝙ nō pōt ꝓbare cōtrariū inſtrumēti publici niſi cōfiteaṫ illud inſtrumētū factū de volūtate ſua:ſed tñ dico ꝙ ſi in inſtrumēto publi.cōtineaṫ ꝙ cōfeſſus ſim tibi cētū debere ſpe future numerationis ſi nō recepi bene poſſum ꝓbare ꝙ nō recepi. vt in d.l.gñalr.cir.pn.

¶ Queſtio.xxvij.

In eodē ti.ſup.l.exceptionem ſi tu q̄ras qñ exceptiōes ſint ꝓponēde ꝛ qñ nō multū refert: aut queriṫ de excep.dilatoꝛia q̄ reſpicit ipm iudicium vel ipm iudicē vel etiā ipaꝫ act.vel etiā ipm reū:vtputa q: iudex eſt ſuſpect' vel actoꝛ excōicatus vel re' minoꝛ ſicut iſta cū tu nō es iudex meus:ꝛ tūc dico ꝙ iure nr̄o pōt opponi a tpe q̄ ptes veniunt ad iudiciū vſqꝫ ad lit.ꝯteſt.poſt li.ꝯo ꝯteſta. nūqꝫ pōt ꝯponi.ff.de pcu.l.pōpe.§.rati.ꝛ.j.de excep.l. vlti. ꝛ iſta ſunt vera niſi de nouo poſt lit.cōteſt.emergaṫ vel de nouo ad noticiā ꝓponētis ꝑuenerit. ē.de ꝓſoꝛ.cuiuſdā lit.l.ij.ff.de iter.

acti.l.de etate.§. ex cauſa fallit ta-
men in excep.excõicationis que eſt
dilatoria fori et tamẽ q̃libꝫ poteſt
opponi cũ ſit anormala ext. de ex
cept.c.pia.aut queritur de except.
dilatoria que reſpiciat rẽ de qua eſt
iudiciũ.Ubi gratia peto a te.x.ha
bes exceptionẽ de nõ petẽdo vſ
ad tempus iſtud per hoc reſpiciat
rem petitã cũ q̃diu res petit põt
opponi ꝛ dico ꝙ ꝓponi poterit a
tempore quo partes veniũt ad iu
dicium vſ ad concluſionẽ in cau
ſa ꝛ ſic intelligo.l. iſtam adeo ꝙ ſi
ꝓponatur nõ habet ꝓbari quouſ
 act.mõſtrauerit ītẽtionẽ ſuã vt
in.l.iſta.ſed iure cõmuni poſt con
cluſionem in cauſa non ꝓponitur
ſequitur. Aut q̃ritur de excep.per
empto.quãdo ꝓponi debeat intere-
ſet q: aut queritur de tali ꝑem-
ptoria q perimit obligationẽ. ff.
de ſolut.l.ſtichũ.§.naturalis ꝛ ta-
lis ante concluſionẽ ꝓponitur et
poſt nõ vt.C.q̃ ſen.reſcin.nõ poſ.
l.perẽptorias ſed fallit in milite q̃
poſt ſniam ante tñ ſatiſfac. perẽ-
pto.proponit.C.de iur.ꝛ fac.ign.
l.j.ꝙ eſt verum ſi non ꝓponit caꝫ
per iur. ignorantiã q: res pu.dat
ei priuilegiũ in errore iuris ſꝫ nõ
facti.vt.ff.de iur.ꝛ fac ig.l.ſi.niſi eſ
ſet ꝓbabilis ignorantia extunc di
co ꝙ iſta nõ debet ꝓponi ante.lit.
conte.regulariter ſed fallit in tri-
bus caſibus.ſ.in peremptoria rei
iud.ꝛ peremptoria.iur.ꝛ peremp.
tranſac.nã tales ad inſtar dilato-
rie debent ꝓponi.ff.ad exhi.l.iij.
§.ibidẽ.ꝛ.ff.de condi.inde.l.elegã
ter.§.ſi quis poſt rẽ.ꝛ extra.de lit.
conteſt. c. exceptionis perẽptorie
ꝙ eſt verum niſi indagatio coꝝ re
quirat longum tactũ.ff.de iu.iur.
l.nam poſtea in princ. aut queri
de illis perẽptorijs que reſpiciũt
exactionem vt eſt illa quaꝫ hꝫ q̃s
ne condẽnetur niſi inq̃tuꝫ facere
poteſt vt.ff.de re.iudi.l.neſennius
et eſt ratio quouſ exigitur ꝛ dico
ꝙ talis ante lit.conte.nõ ꝓponi-
tur ſed poſt.ſic vſ ad ſatiſfactio-
nem.ff.de conſti.pec.l.iij.circa ꝓn.
ff.ſo.ma.l.ex diuerſo.§. vlti.ꝛ per
viam iſtã reſpõdebam. Dic ꝛ dñs
petrus ſemel in q̃ſtione illa quidã
vocatus ad iudiciũ nõ venit et ſic
tenetur parti aduerſe in expen.il-
lius diei et dꝫ ſibi dandi ois iudi-
cialis aditus quouſ expen.ei re
ſarciuerit cõtingit ꝙ iſte iterũ vo
cauit fuit ad iudicium et venit et
cum pars aduerſa deberet propo
nere excep.ſibi pro expen cõpetẽ.
omiſit ꝛ lit.conteſt.c.j.poſtmodũ
volebat.opponere huius except.
opponebatur ſibi ꝙ non poterat
cum iſta exceptio eſſet dilatoria et
ſic opponi debebat ante.lit.cõteſ.
et ego reſpõdi ꝑ iura iſta ꝙ immo
etiam poſt lit.conte. opponi põt.
nã q̃uis iſta ſit dilatoria nõ tñ re
ſpiciat ipſum iudiciũ ſꝫ reſpiciat reꝫ
de qua eſt iudiciũ et ſic fuit ibi iu-
dicatum.ar.ergo.l.iſtius exceptio
nis ꝛ ſuarũ concordantarium.

Queſtio.xxviij.

Nec dẽ tit.
l.laroꝛ
ꝙ aſſe
uerat Si tu q̃ras nũ.
quid negatiua poſſit
ꝓbari multuꝫ refert
q: aut tu queris de negatiua iur(
et tunc dico ꝙ ſic.inſti.quibus nõ
eſt per.fa.t in prin aut q̃ris de ne
gatiua tẽporis vtputa tu dicis te
minorem et aduerſarius negat et
in caſu iſto adhuc dico ꝙ negati-
ua ꝓbari põt vt. ſ.eo l.cũ te.ꝛ. ff.
co.in.l.minorẽ.aut queris de ne-
gatiua qualitatis vtputa tu dicis

te diuitē et, ego nego ꝛ adhuc dico ꝙ talis ꝓbari poteſt vt. ſ. e. l. cx. p. ꝛ. ff. e. l. non eſt neceſſe. ꝛ. ff. qui ſatiſ. cog. l. ſi vero ꝑ cōcepto. §. ſi ꝑ rei qualitate. aut tu, q̄ris de negatiua facti nūquid poſſit ꝓbari ſicut ſi tu neges te. c. recepiſſe. ꝛ tūc refert aut iſta negatiua h̄z implicitam affirmatiuā ꝛ tūc dico ꝙ probare poterit: nō ipſa negatiua ſed īplicita affirmatiua ꝛ adhuc etiā refert aut h̄z demonſtrationē ſibi annexam q̄ colligi pōt affirmatiue ꝛ tunc dico ꝙ iſta demōſtratio cōnexa ꝓbatur ꝛ ꝑ ꝯſequēs negatiua. verbi grā: tu dicis ꝙ mutuaſti mihi. x. parib. tali vel tali die h̄ nego eſſe factū parib. nā dico me die illa fuiſſe rome ꝛ ſic per conſequens impoſſibile fuit ꝙ tali die fieret illud. ꝛ in iſto caſu demōſtratio iſta poterit ꝓbari. ar. ſ. de contra. ꝛ cōmit. ſti. l. optimā. ꝛ. ff. de ꝓcura. l. pōp. §. ſed his. ꝛ. ff. de ꝓba. l. certa aut negatiua facti neuter ꝑdictorum h̄z videlicet nec demonſtrationem connexā. nec affirmatiuam implicitā ꝛ tunc dico ꝙ ꝓbari nō poterit ꝛ ſic loquitur lex iſta ꝙ eſt verū iure noſtro ſ; iura canonica dicūt cōtrarium. videlicet ꝙ probari poteſt. per poſitiones et reſpōſiones ad eaſdē. extra de cōfeſ. c. ſtatuimus et eodē modo dico ꝙ debet ꝓbari negatiua eo caſu. ſ. quo caſu ſi affirmar; haberet ꝓbare et ſic intelligūtur iura iſta.

Queſtio. xxix.

De teſtibus ſup. l. teſtium. ꝛc. et aut. ibi ſigna ta vbi aliquis confitetur extra iudiciū: ꝛ ſi tu queras nūquid ſibi preiudicet ſaltē quo ad probandū cōtra te. et tūc refert quia aut cōfitētur ſuꝑ reali actione et tunc dico ꝙ ſibi preiudicat quātū ad probandū etiā ſi ſine cauſa. ff. de excep. rei iud. l. aut et eadē aut cōfitetur ſuꝑ principali actione. et tūc refert quia iſta cōfeſſio tendit ad obligationē cōfitētis et tunc dico ꝙ nō preiudicat ſine cauſa. ff. de ꝓba. l. cū de indebito. §. vlti. aut iſta cōfeſſio tēdit ad liberationē alterius et tūc dico ꝙ preiudicat cōfitenti et ſic loquitur autē. iſta. et eſt ratio quia preiudicat ad liberandū ſine cauſa ſed ad obligandū nō: q2 fauorabiliores ſunt rei q̄ actor̄. ꝛc. ff. de reg. iuris l. fauorabiliores. et. ff. de li. ꝛ poſthu. l. cū quidem.

Queſtio. xxx.

In eodē ti. l. qm̄ vbi duo ſunt ſocij cauſe pecuniarie nūquid vn⁹ ꝑ alio ad teſtioniū recipitur. multū refert. q2 aut iſti duo ſunt ſocij oim. bonorū et tunc dico ꝙ alter pro alio ad teſtimoniū nō admittitur: q2 eadē cauſa reputatur et ꝓpria. ff. qñ. ap. ſit. l. ſi ꝓpria. et. ſ. e. l. ꝓpria. aut iſti ſunt ſocij, vnius rei: et tūc refert q2 aut erat cōtrouerſia de alia re q̄ de ea in qua erant ſocij. et in caſu iſto dico ꝙ vn⁹ bene admittetur ꝑ alio ad teſtimoniū. ff. de teſt. l. j. aut erat controuerſia. de eadem re in qua ſocij erant: et tūc dico et etiā gloſa dicit ꝙ vnus bene admittetur pro alio q2 non reperitur prohibitum in iure. ar. ff. de teſtibus. l. j. minor tamen fides ei adhibebitur q̄ alij. vt. e. ti. l. iij. §. iiij.

Efi de iſtrumē
torum ſup
l.ſi ſolenni
bus ⁊c. quedam ſunt
que procedunt ꝑ viaȝ
iur. cōmunis ⁊ illa preſumit qui-
libet ſemper habere niſi probetur
contrarium vnde quilibet preſu-
mitur bonus niſi contrariū pro-
betur.ff.de man.teſt.l.qui ſeruos
et.ff.de le.j.l.ij. Sȝ quedam ſunt q̃
procedunt de iure ſpeciali ⁊ tūc di
co ꝙ in caſibus quantūcunq; ali-
quis ſit in poſſeſſione tamē ſem-
per docere debet de iure ſuo.⁊ hoc
notat glo.⁊ bene.ff.ſi ſeruitus vē.
l.ſicuti.§.ſed.ſi queratur ſed nō re
colebat ⁊ hoc ideo male dicat ⁊ iō
iſti exempti qui dicunt ſe habere
ſpecialia priule.ꝙ ſemper docere
debent de iure ſuo.arg.glo. alleg.
et iurium que allegat.

¶Queſtio.xxxj.

Heo. tit.ſ.
de ſi.
inſtr.
ſup.l. pl'es apochis
⁊c. Si tu queras nū-
quid creditor poſſit cōpellere de-
bitorem vt ſibi faciat inſtrumen-
tum de debito multū refert quia
aut eſt actum inter partes. ⁊ ſimi
liter nūquid debitor qui ſoluit po
terit petere ꝙ fiat ſibi inſtrumen-
tuȝ de ſoluto ⁊ videt ꝙ ſic vt.l..q̃t.
§.in varīs ⁊ eſt lex expreſſa.C.de-
lib'e.cauſa.l.ſi tibi datā ꝙ creditor
debebat dare inſtrumentū de de-
bito tunc dico ꝙ creditor eū com
pellere poterit vt reddat q̄d debet
ar.ff.de po.l.j.§. ſi ↄuenerit.ar. ff.
qui ſatiſd. cog.l.ſi ab arbitro aut
nō fu t actum ab initio ꝙ debitor
daret inſtrumentū. ⁊ refert qꝛ cre
ditor vult cōpellere debitorem vt
ſoluat ⁊ in caſu iſto bene pōt ipm
compellere vt inſtrumentū det. ſ.
antipotam ⁊ ſic loquit lex iſta.aut
non vult cōpellere debitorem vt
ſoluat ⁊ in caſu iſto nec cōpellere
poterit vt inſtrumentum faciat ſi
bi.argumen.C. de reſtitutio.l.ni-
mis graue.

¶Queſtio.xxxij.

Uper titu.de
exerci-
toria ⁊
ſuper toto ti.ꝙ cū eo
ſciatis quādo aliquis
ex cōtractu.c.vel quaſi delicto vel
quaſi alterius poſſit cōueniri cuȝ
oīs obiectio oriat ex ↄctu vel qua
ſi vel delicto vel quaſi.vt.ff.de act.
et ob.l.j.⁊ in inſti.de ac.in prin.ſci
re aūt debetis ꝙ iure ꝑmeuo vn'
ex ↄctu alterius vel quaſi delicto
vel quaſi nō poterat cōueniri.&
ne vxor ꝓ marito per totū titulū
et ne filius pro patre ꝑ totū tit.il-
la prima regula q̃ ex.l.xij.ta. erat
introducta remanſit integra ⁊ in
corrupta in delictis vel quaſi pre-
terꝙ in ſeruis nā ex delicto ſerui
dn̄s pōt ↄueniri tanꝙ poſſidens
ſeruum q̇ ſeruus nō hȝ pſonam
ſtandi in iudicio ⁊ hoc dico dn̄s pt
cōueniri noxali act.ff.de nox.ꝓto
tum:ſȝ in ↄctibus iſta iure prime
uo introducta mutata fuit i qua-
lȝ pſona ſiue libera ſiue ſua q̃ de
mādato dn̄i exercebat nā cū ꝑmū
genus negociationis introductū
fuit in mari in qua negociatione
exercitor ꝓponebat a dn̄is illi' ne
gociationis ⁊ tūc cōſideratū fuit
ꝙ multi contēplatione dn̄i cū ip-
ſo exercitore ↄhebant ideo durū ⁊
graue erat ꝙ dn̄s eius ex ↄctu ei'
ſui nō poſſet ↄueniri adiecta exer
citoria qꝛ ꝑ illū nauē exercet.ff.de
exercitoria.l.j.⁊ ꝑ totū tit.vn̄ ꝓro-

ri equum fuit viſum ꝯtra talē dn̄s
inſtituere exercatoriū ad quē plu-
ra reqrunt̄ anteq̄ꝫ cōferat. p̄mo re
quiritur per que ꝯtractū ēt ſit cū
exercatore ſup illa negociatōe quā
exercet. ſcđo requirit̄ ꝙ illud ſup q̄
ꝯtractū eſt ſit vtile vel neceſſariū.
Item requirit̄ ꝙ ille q̄ cū tali ꝯhit
ſciret eū a dn̄o ꝑpoſitum. ff. de ex
erc. l. j. §. nō aūt. ⁊. l. vl. poſtmodū
augmētatis negociationibus cō-
tingebat ꝙ quidā preponebat ali
quos negociationi. ſ. pannoꝝ ⁊ vi
ni vel bladi ⁊ rerū conſiliū: equuʒ
ſimiliter viſum fuit ꝙ dn̄s ex ꝯcti
bus initis cū talibus poſſet cōue
niri ⁊ ideo etiā ſtatutū fuit ꝙ ſi cō
trahatur cū tali ꝑpoſito a dn̄o ali
cui negociatiōi dn̄s in ſoli. act. in-
ſtitoria teneat̄. ff. de inſti. l. j. ⁊ req̄-
runtur ſimiliter quedā ad hoc q̄ꝺ
competat huius inſtitoria priore
requirit̄ ꝙ in illa negociatione ſit
contractū. Itē ꝙ ille ſciret. Iteꝫ ꝙ
expediret negociationi cū pretor
ſtatuiſſet repericbat̄ caſus defecti
uus vt ſi aliq̄s ꝑponebat̄ ſimplici
negociationi vt mutuo tibi aliq̄d
experiendo ea eq̄tate motus ꝑtor
ſtatuit ꝙ ex ꝯctu inito cū tali dn̄s
vtili inſtitoria poſſit ꝯueniri. ff. de
exer. l. pe. ff de inſtitu. l. meū. ⁊ iſta
ſunt vera ſiue ꝑſona libera ſit ꝓpo
ſita ſiue ſerua poſt morē ꝑtor
ꝯceſſit vlteri⁹ etiā filio q̄ꝺ eſt ex-
traneus a patre cū eadē ꝑſona iu
ris interpretatione reputat̄ vt. j. de
ſpu. ⁊ al. ſub. l. pe. Itē in ſeruo ſ in-
ſti. de inuti. ſtip. §. ei qui cū qui. eiꝫ
iſti poſſunt querere patri vel dn̄o
equum ſimiliter patroni alia ꝑto
ri viſum fuit ꝙ pater vel domin⁹
iſtorum nomīe poſſet conueniri ⁊
ideo cum filius vel ſeruus cōtra-
hit patre iubente vel conſentien-
te vel etiam ſtatuꝫ habente ꝙ tūc

pater tenetur inſolidum ⁊ ſimili-
ter dn̄s reſpectu ſerui vt. ff. ꝙ iuſ-
ſu. l. j. ſi aūt filius vel ſeruus cōtra
hat vel quaſi ſine iuſſu patris vel
dn̄i. vel ſine ratihabitione eorum
tunc refert quia aut eſt verſum in
rem patris vel domini. ⁊ tunc di-
co ꝙ adhuc tenetur nam tunc pa-
ter vel dn̄s quaſi cōtraxiſſe videt̄.
ff. de in rem ver. l. j. ⁊ in caſu iſto te
netur ei qui cōtraxit aut cōtractū
eſt cū aliquo me vidente ⁊ nō ꝓhi
bente ⁊ tunc dico ꝙ ipſe cōtrahēs
ſ. ſeruus vel filius obligatur quā-
tum ad patrimoniū ſuum. ff. cōi
di. l. ſi poſtq̄. ff. de leg. ij. ⁊ tunc ego
dominus vel pater poſſidens pa-
trimoniuꝫ illi⁹. ſ. peculiū teneor
nec tunc ex eo deducā ꝙ mihi de-
betur. ff. de tributoria. l. j. ⁊ per to
tū ṫ aut ꝯtrahit me ignorante vel
contradicēte expreſſe ⁊ in caſu iſto
ſeruus vel filius adhuc obligatur
nō ego pater vel dn̄s tamē ſi poſ-
ſideo peculiū teneor īfra annū tā-
tum vt in. l. iſta. ⁊. j. quādo act. de
pec. eſt an ⁊c. tamen in caſu iſto de
ducaꝫ ꝙ mihi debetur. ff. de pec. l.
ſed ſi damnū ex. l. ſe. poſtmodū ſu
peruenīunt conſtitutiones impe-
riales que viderunt illud in ſeruo
vel filio querunt etiā nūquid ideꝫ
ſit in libero homine ⁊ in iſta que-
ſtione ſi queratur nunquid aliq̄s
poſſit cōueniri de contractu inito
cum ꝓcu. ſuo libero homine mul
tum refert quia aut ille qui cōtra
hebat cū tali homine libero quia
aut contrahebat contemp latio-
ne dn̄i. et in caſu iſto dico ꝙ nego.
geſt. actione dn̄m poterit conue-
nire. ff. de nego. ge. l. ſi pupilli. aut
aliquis contrahit cum procurat.
meo contemplatione ſui et non
contēplatiōe mei ⁊ tūc dico ꝙ ego
dominus ex ꝯtractu tali cōueniri

nō potero.ff.ſi tutor.vel cu.ꝑ totū
ti.ꝛ.ff.de pign.act.l.ſi creditor aut
alias cōtrahit cū ꝓcura.meo non
exprimendo quē velit obligare et
tunc regulariter iure veteri etiam
domin⁹ nō poterit cōueniri ſ; im
perator ſtatuit ꝙ ſi domin⁹ ratuꝫ
habuit vel verſum ſit in vtilitateꝫ
ſuam ꝙ tunc poſſit conueniri do
minus ad inſtar filiꝰ vel ꝰ. Itē et
aliꝗ caſus ſunt introducti ꝗbus et
domin⁹ pōt conueniri vt ſi ꝓcura.
vendat aliquid.ꝛ.de euic.l.ſi ven
ditor.Item ſi defendat in iudicio
ff.de pau.l.in cauſe.§.vlt.ꝛ.l.plau
tus ſed qua actione conuenietur
domin⁹ niſi ipſe ratū habuit actio
nē vcꝫ ex eo ꝯctu cū adiectione ꝙ
iuſſu.ff.ꝙ iuſſu.l.j.vbi aūt in reꝫ
dñi ꝟſuꝫ eſt actione ex eo ꝯctu cuꝫ
adiectione de in rem vbi.ff.de in
rem ver.l.j.ꝛ hec ſufficiant de iſto
titulo.

¶ Queſtio.xxxiij.

DEr quas pſonas nobis acqui-
ritur ſup.l.j.
liberaui ꝛc.Si tu que-
ras nūqd ex facto vni⁹
alter poſſit cōueniri ꝛ breuiter di-
co ꝙ nō.ff de interdic.ꝛ rele.l.rele
gator ꝛ.ff.de penis.l.ſācim⁹.aut
tu queris nūquid ex cōtractu vel
quaſi perſone in eo viri ſubiecte ꝛ
tunc dico ꝙ ſic.ff.de acqui.re.do.
l.inu ilis ꝛ hoc aut tu queris aut
ex cōtractu alicuius qui iuri meo
ſubiect⁹ nō eſt agere poſſim.ꝛ ad-
huc qꝛ aut ipſe contrahit ſuper re
mea vel ſuper aliquo ꝙ ꝓcedit ex
re mea ꝛ tunc dico ꝙ ex contractu
ſuo poſſuꝫ agere etiā ſine ceſſione
ff.de act.emp.l.iul.§.ſi procura.et
ff.de procur.l.ꝙ ꝓcurator.aut ille
contrahit nō ſup re mea vel etiaꝫ
ſuper aliquo ex re mea proueniat
et tunc refert quia aut acquiſitio
quam acquirit ex cōtractu illo.re-
quirit naturalia inſtrumēta.ꝛ ad
huc dico ꝙ ex contractu ſuo mihi
acquiritur ꝛ agere etiaꝫ potero: ꝛ
ſic loquitur lex iſta et.ff.de acquir.
rer.do.l.ſi ꝓcurator ꝛc.aut nulla acꝗ-
ſitio nō requirit naturalia inſtru-
menta ꝛ tūc refert qꝛ aut eſt talis
cōtractus qui contrahit re vel rei
interuētu ꝛ tunc aut obligatio cō-
trahenda eſt ad eādem rem ꝙ̄ tra
ditur ꝛ tūc dico ꝙ adhuc ex tali cō
tractu mihi actio querit ſine ceſ-
ſione.ff.de condi.indeb.l.ſi num-
mos ꝛ.ſ.l.prox.aut obligatio cō-
trahenda nō eſt ad eandē rem et
tunc dico ꝙ nunꝗd mihi queritur
actio ſine ceſſione vt.ſ.de do.l.cuꝫ
res.aut querit de obligatione ac-
quirenda ꝙ̄ nō acquiritur ſupradi
ctis modis ꝛ dico ꝙ nunꝗ̄ mihi ꝗ
ritur actio ſed iſtud fallit.ff.de ꝓ-
cur.inſti.in fi.ꝛ.j.co.l.vlti.ꝛ hec di-
cta ſunt de rubrica preſenti.

¶ Queſtio.xxxiiij.

ADvelle.ſe-
natus conſul
tus rubri. Super toto
titulo iſto ſi tu queras
vtruꝫ mulier aliquo modo ſe poſ
ſit obligare multū refert quia aut
mulier obligat ſe nomine proprio
et tūc dico ꝙ nunꝗ̄ velle.auxilio
iuuabitur niſi iſta obligatio facta
eſſet in fraudē qꝛ tunc eſſet ſecus ꝛ
ponitur exemplū.ff.e.tit.l.ſi fene-
bris.ꝛ.e.ti.l.ſcia.§.vlt.aut tu que-
ris ſi mulier intercedit ꝓ alio ꝛ il
lud facere poteſt tribus modis vi
delicet primo accedendo obliga-
tioni principali vel in ſe alienam
obligationem accipiendo vel etiā
transferēdo vbi autē mulier obli-
gat ſe accedēdo nō extinguit prin-

cipalis obligatio ſed ſi in ſe ſuſci•
piat inſtituitur noua ſi autē in ſe
transferat alienam obligationē;.
Item extinguit antiqua.vt.ff.ca.
l.q̄uis.⁊.l.aliquando.⁊.§.c.l.ſena
tus.ſed fallit in quibuſdā caſibus
in quibus etiam ſi mulier interce
dat vel ſe obliget nō iuuabit vel•
leiano:primus caſus eſt ſi pro li•
bertate ſe obliget vt.ſ.c.l.pen. Itē
ſi pro dote.vt.ſ.c.l.vlt. Itē ſi renū•
ciauit velleyano tenore expꝛeſſo vel
expoſito tit.ff.c.l.vlti. Item ſi pre
cium vt ſe obliget recipiat tale p•
pter ꝙ veriſimile ſit ꝙ magis rō•
ne precii ꝙ pcepit q̄ facilitate ſua
interceſſerit.ff.c.ti.l.antique. Iteꝫ
ſi decipiendi nō ſe obliget.vt.ff. c.
ſi decipiendi. Item fallit ſi fideiu•
beat in rem ſuā. Item ſi ſuccedat
ei pro quo fideiuſſit.ff.c.l. quāuis
§.plane vel diſtingue ſi cū mulier
intercedit aut intercedit pro ma•
rito ſuo et tunc nunq̄ tuetur ipſo
iure niſi illud in rem ſuā verſū ſit
et ſic itelligit aut ibi ſignata ſi cō•
tra:aut mulier intercedit ſine ſcri
ptis ⁊ tunc dico ꝙ nō valet regu•
lariter vt.ſ.c.l.antique in ſi.aut i•
tercedit inſcriptis ⁊ tūc dico ꝙ va
let ſed iuuatur except. vell.except.
caſibus.ſ.enumeratis ⁊ ſic intelli
gatis titulum iſtum.

¶ Queſtio.xxxv.

INeo.ti. ſup.l. heredes ⁊c. Si
priuilegiū datur vl cō
ceditur alicui nunquid illud ad he
redes tranſmittatur multū refert
quia aut in conceſſione facta pri•
uilegiū eſt mentio facta de heredi
bus ⁊ tūc dico ꝙ ad heredes mit•
titur vt.ff.de iur. immu.l.j.aut in
conceſſione priuilegij nō eſt facta
mentio de heredibus ⁊ tūc refert
quia aut illud non eſt in iuris cor•
pore incluſum ⁊ tūc dico ꝙ ad he•
redes nō tranſit.ff.de regul.iur.l.
in omnibus. aut illud priuilegiuꝫ
eſt in corpore iur.incluſum ⁊ tunc
refert q2 aut conceditur alicui at•
tenta ratione ſpeciali et naturali.
et tunc dico ꝙ ad heredes trāſmit
titur vt eſt videre in muliere cui cō
ceditur priuilegium vell. propter
fragilitatem ſuam et ſic intelligit
lex iſta et.ff.c.tit.l.hec actiones et
ff.de in integ.reſt. l. nō ſolum aut
illud priuilegium cōceditur tantū
attento fauore illius cui concedit
vt eſt videre in marito vbi conce•
ditur vt tantū cōueniatur in quā•
tum facere poteſt.⁊ tūc dico quod
ad heredes non tranſmittitur.ff.
ſo.ma.l.etiam ⁊.l. maritus niſi ad
filium.vt.l.qui poteſt in pig.ha.l.
vlti.ad finem.

¶ Queſtio.xxxvj.

DEnō nūērata pecunia rubr. ſuper.l.
tam mandatori ⁊c.
Si tu queras nun•
quid exceptio cōpetens princi.cō•
petat et fideiuſſori multum refert
quia aut queritur de exceptione q̄
competit principali debitori ex p
tium cōuentione. ⁊ tunc aut fide•
iuſſor ille ſi exigeretur nō eſſet ha
biturus regreſſum quia forte ani•
mo donandi interceſſit ⁊ tunc ta•
lis exceptio fideiuſſori nō compe•
tit ⁊ ſic loquitur.ff.de pact.l. ⁊ he•
redi.§.vlti.et.l. ꝙ dictum aut iſta
exceptio cōpetebat principali de•
bitori ex principis conceſſione et
tunc dico ꝙ exceptio que compe•
tit pncipali debitori directo fide•
iuſſori non poteſt competere ſine

perficere. Sed ſi per obliquum ſic
proficit vt verbi gratia: eram ti-
bi obligatus ad factum ſub fide-
iuſſione princeps cõceſſit mihi ꝙ
non tenerer quouſqꝫ reuerſus eſ-
ſem de aragonia illud eſt perſona
le beneficium: vel priuilegium vn-
de directo fideiuſſori nõ datur. ff.
de regu. iur. l. in omnibus. ⁊ l. ve-
radus. tamen per obliquum fide-
iuſſori proficiet quia conueniri nõ
poterit quouſqꝫ principalis con-
ſtitutus fuerit in mora cum ad in
tereſſe teneatur. ff. de verb. obli. l.
cum filio. aut illud beneficiũ ſiue
iſta exceptio cõpetebat principa-
li debitori ex. l. conceſſione et tunc
refert q: aut iſta exceptio fuit da-
ta ratione rei. et tunc dico ꝙ ⁊ fi-
deiuſſori competit vt. ſ. de vſu. rei
iude. l. ſi. ⁊. ſ. de vſur. l. vlti. et. ff. de
re iudi. l. tẽpore. Aut iſta exceptio
datur iſti perſone ⁊ tunc aut datur
perſone de iure cõmuni et tũc ad
hoc dico ꝙ fideiuſſor competit vt
in excep. nõ num. pec. et ſic intelli-
go. l. iſtam. et. ff. de fideiuſſo. l. ex ꝑ
ſona. aut iſta exceptio datur de iu
re ſpeciali ⁊ tũc refert quia aut da
tur attenta ratione naturali ⁊ tũc
dico ꝙ etiã fideiuſſori competit
vt eſt in excep. vell. que mulieri cõ
petit. et ſic loquitur lex. ff. ad ſe cũ
vell. l. ſi mulier. §. ſi ab ea. aut iſta
except. datur de iure ſpeciali attẽ-
to fauore perſone cui datur ⁊ tunc
dico ꝙ nunꝙ talis exceptio fide-
iuſſori competit. vt. ff. de re iudic.
l. ſi fideiuſſor. et. ff. pro ſocio. l. ve-
rum aut talis exceptio datur attẽ
to odio creditoris ſicut macedo.
et tunc dico ꝙ competit fideiuſſo-
ri. et hoc ſi eſt habiturus regreſ-
ſum contra debitorem. ff. ad ma-
cedo. l. iulia. §. non ſolum.

¶ Queſt o. xxxvii.

IN eod.
titulo ſup. l. generali-
ter ⁊c. Si tu queras
nunquid confeſſio e-
miſſa in vltima voluntate ab ali-
quo heredem confitentis obliget
multum refert quia aut iſta con-
feſſio eſt emiſſa in vltima volunta
te et in caſu iſto dico qđ heredem
obligat. ff. de leg. ij. l. lucius. §. quiſ
quis. et. ff. de lib. le. l. aurelius. aut
iſta cõfeſſio eſt emiſſa inter viuos
et tunc refert quia aut eſt emiſſa ĩ
iudicio et tunc doctores dicunt ꝙ
obligat efficaciter vt. ff. de iur. ac.
l. de etate. §. qui interrogatus aut
iſta confeſſio eſt emiſſa extra iudi
cium et tũc adhuc refert. quia aut
eſt emiſſa per verba enunciatiua
tantũ et tunc dico ꝙ non obligat
ſed non nocet confitenti ad ꝓban
dum contra ſe. ff. de pcũ. l. publia.
et hoc ſi ſine cauſa alias nõ. ff. de
probatio. l. cuꝫ indebitor aut iſta
confeſſio habet ſequentem diſpo
ſitionem vt ſi aliquis confiteatur
ſe debere. c. aliter que ꝓmitit ſibi
reddere et tunc dico ꝙ talis con-
feſſio parit obligationẽ. ff. de pro
bationibus. l. cum de indebito. §.
ſi autem. ſed refert qualiter ꝓmit
tat quia aut promittit per ſtipu-
lationem et tunc dico quod parit
actionẽ ex ſtipulatu. vt. ĩ. eodem
cum vltra. et inſtitut. de verborum
obligatio. in ꝓncipio. aut promit-
tit per pactum. et tunc dico qđ pa
rit verborum obligationem quia
conſequens diſpoſitio facit pactũ
valere in ſcriptis in certuum inſti
tut. de verborum obligationibus

in principio.

¶Queſtio.xxxviij.

DEpſu ris rubric. ſuper. l. acceptam ⁊c. Si tu queras nunquid debitor teneatur recipere partem debiti, multum refert quia aut totum debitum eſt ex vna ⁊ eadem cauſa, et tunc dico quod regulariter debitor non poteſt nec debet offerre partem debiti niſi totum offerat nec creditor etiam tenetur recipere partem niſi totum habeat. et eſt ratio quia particularis ſolutio multa affert incommoda. ff. famil. hercifcun. l. plane ſed fallit niſi eſſet actum inter partes quod pro parte debitum poſſet ſolui. argu. ff. depoſi. l. j. §. ſi conuenerit et fallit etiam ſecundo niſi pars debiti eſſet liquida et alia non. ff. ſi certum petatur. l. quidem. et hoc ſi infra paucos dies non poſſit probari. C. de compen. l. ij. Item fallit ff. de ſtatu liber. l. cum heres. §. ſtatu qui decem et eſt ſpeciale fauore libertatis. argu. ff. de regulis iuris. l. libertas. ſequitur aut illud debitum debetur ex diuerſis cauſis et tunc refert quia aut debitor offert partem debiti vnius cauſe: et tunc dico quod creditor non tenetur recipere vt. ff. fami. hercifcun. l. plane aut debitor offert debitum ex vna cauſa. et certa debita. non offert et refert quia aut vna cauſa erat alij cauſe acceſſoria. et tunc creditor non tenetur recipere vnum niſi totum recipiat et ſic intelligo l. iſtam et eſt ratio quia vſure originaliter ſunt ex eadem cauſa cum ſorte principali. ff. eodem titulo. l. tutor. §. lucius. aut iſte cauſe ſunt eque principales. ⁊ tunc ſi debitor offerat debitum. ex vna cauſa quamuis non offerat debitum ex alia cauſa creditor tamen tenetur recipere. ff. quibus modis pig. vel ypothe. ſol. l. vltima.

¶Queſtio.xxxix.

IUxta hoc queritur debitor tenetur deferre debitum ad domum creditoris et in queſtione iſta diſtingueris ſic aut eſt actum inter partes quod debitor deferat expreſſe vel tacite. ⁊ tunc dico quod deferre tenetur argu. ff. depoſi. l. j. §. ſi conuenerit. vnde etiam ſi tacite actum ſit tenetur vt forte ſi aliquis mihi debeat centum amphoras vini ad menſuram aurelianis. videtur tacite actum quod aurelianeñ. mihi ſoluat argu. ff. de iudic. l. ſed ſi ſuſceperit. §. ſi libertis aut non eſt actum tacite vel expreſſe inter partes ⁊ tunc dico quod non tenetur deferre ad domum creditoris et ſic loquitur. l. ff. de conſti. l. item illa verba. §. j.

¶Queſtio.xl.

IUxta hoc etiam queritur nunquid debitor poſſit offerre debitum ante diem vbi eſt obligatus in diem et multum refert quod aut certum eſt quod dies obligationi eſt appoſita fauore debitoris et tunc dico quod debitor etiam ante diem offerre debitum et ſoluere poterit ſic. C. de pact. l. ſi quis. et. C. de legatis primo. l. quod

fauore aut etiam certum eſt fauore creditoris dies illa erat appoſita.⁊ tunc dico ꝙ ante diem nõ poterit debitor offerre debitum nec creditor tenetur,recipere.ff.de le.ij l.ſi ita.§.pegaſus. ſequitur aut eſt dubium fauore cuius dies eſt appoſita.videlicet debitoris vel creditoris ⁊ i caſu iſto preſumitur ꝙ fauore debitoris appoſita ſit ⁊ ſic poterit offerre ante diem ⁊ ſoluere ar.ergo.ff.de verb.ob.l.in cum qui kallen. cũ ſuis ſimilibus.

¶Queſtio.xlj.

IUxta hoc q̃ritur ponẽ aliq̃ſ erat obligatus mihi ſub certa pẽa venit ad me creditorem ⁊ mihi obtulit debitum cũ nõ haberet nunquid ſibi ſufficiat oblatio ad hoc vt euitet penam quãuis pecuniam inveritate non habet.⁊ in iſta queſtione credo ſic diſtinguen dũ : quia aut tu queris nunquid iſta oblatio pficiat debitori quantũ ad penã vitandam ⁊ tunc dico ꝙ ſic quãuis pecuniam quam obtulit nõ haberet.ff.ſi quis in iusvo.nõ le.l.ij.in ſi.ff. de arbi. l. arbiter kallen. aut tu queris nunquid iſta oblatio pficiat debitori quantuꝫ ad hoc vt inde debitor poſſit lucrum habere ⁊ tunc dico ꝙ nõ.ff. de condi. et de.l.ſi ita datur libertas.ff.de condi.inſti.l.vlti.⁊ eſt ratio quia non ſunt paria lucrũ nõ capere ⁊ damnum ſentire.C.de codicil.l.qui.x.

¶Queſtio.xlij.

IUxta hoc q̃ritur ſi debitor offerat debitũ credi. et iſte nolit recipe nec iſte debitor poteſt debitum ſine periculo relinquere nũquid penes ſe cuſtodire dꝫ.In queſtiõe iſta vos diſtinguetis ſic.quia aut debitor inuenit aliqueꝫ penes quem ſecure deponere poteſt. ⁊ tunc ibi deponere debet debitum ⁊ ſic intelligo l.iſtam aut iſte debitor nõ inuenit aliquẽ penes quẽ ſecure deponere poſſet ⁊ in caſu iſto refert. quia aut illud debitum etiaꝫ poteſt debitor retinere et tunc retineat penes ſe cũ ei ſumptuoſum nõ eſt et tunc dico ꝙ penes ſe retinere dꝫ ⁊ non debet derelinquere ſi nõ inueniat penes quẽ deponat alѕ periculum pertineret ad ſe ⁊ ſic loquitur lex.ff.de ſolu.l.qui.x.arg. ff. de euict.l.an creditore. Sequit̃ aut illud debituꝫ ſi debitor penes ſe cuſtodiens eſſet ei ſumptuoſuꝫ quia forte equus qui comedit auenam vel fenum ⁊ in caſu iſto debitor debitum cuſtodire nõ debet niſi velit ſed poteſt relinquere in tuto et tunc liberationeꝫ conſequit̃ acur.

¶Queſtio.xliij.

IUxta hoc q̃ritur vbi ego ſuꝫ obligatus creditori ſi debitum offero conſigno ⁊ depono nunquid ipſo, iure ſũ liberatus.⁊ in q̃ſtione iſta multuꝫ refert quia aut debitũ qđ ego obtuli conſignaui ⁊ depoſui poſtea reuocaui ⁊ recepi.⁊ tũc nõ ſum adhuc liberatus. ⁊ ſic intelligitur l. iſta in ſi.a ꝯrio ſenſu.ar.ff.de in rem ver.l.ſi ꝓ patre.aut illđ poſtea non reuocaui nec recepi ⁊ tunc adhuc refert quia aut depono debitum penes alium q̃ penes creditorem puta penes edem ſacraꝫ

et tunc dico ꝙ ipſo iure cōſequor liberationem.ff.de ſolu.l.obligatione. ⁊ ita intelligo.l. iſtaȝ·aut il lud debitum adhuc extat ⁊ tūc dico ꝙ non ſuȝ liberatus. ff. de ſol. l.qui.x.

¶Queſtio.xliiij.

VLtimo que itur etiaȝ quis ſit effectus rei debite oblate vel oblationis rei debite quā tum ad hoc vt ex ea aliquis ſequatur liberationē ⁊ in caſu iſto ſic diſtinguo quia aut eſt res talis debita que de natura ſui conſignationem requirit vt eſt quātitas ⁊ tūc dico ꝙ ſola oblatio nō liberat debitorem ſȝ requiritur etiam conſignatio ⁊ depoſitio ſic intelligit̃.l. iſta Secūdo reſpon.⁊ hoc re exiſtēte in rerum natura ſed ſi poſt oblationem perempta eſſet res debita ſi in ſpecie etiam conſiſteret ipſo iure liberatus eſſet debitor: ſed ſi in quantitate exiſteret non eſſet liberatus ipſo iure ſed exceptionis ope.ſic intelligitur.l.ff. de ſol. l.qui decem. aut erat talis res debita que de ſui natura non requirebat conſignationē ſicut ſpecies certa ſed tantum depoſitionē requirebat. Et in caſu iſto adhuc refert quia aut tu queris quid oblatio talis rei debite operetur quā tum ad impediendum curſuȝ vſurarum. Et ad hoc refert quia aut vſure erant incepte currere ⁊ tunc dico ꝙ requiritur rei debite conſignatio ⁊ depoſitio vt.s.ti.j. ſi creditrici. Aut vſure nō erant incepte currere ⁊ tunc dico ꝙ ad impediēdum vſuras ſola oblatio ſufficit. vt.s.e.ſi parte nō constat ⁊ etiā id dicerem ſi de pena queritur.nam idem vel quaſi idem ꝙ vſura eſt et idem in fructibus ſed poſt nō ar. ff.de nego.geſt.l.qui ſum.ff.de vſu. l.vſure. Aut queris etiā quid operetur oblatio rei debite quantum ad liberationē vt ſi dares.x. heredi et in iſto caſu oportet ꝙ debitū offeratur ⁊ tunc operatur oblatio iſta.ꝙ offerens petere poſſit liberationem.ff.de condi.⁊ de.l. ſi ita datur. Aut tu queris quid operat̃ oblatio debiti quantum ad hoc vt debitor poſſit agere pignoraticia ad pignus.⁊ tūc dico ꝙ ſola oblatio ſufficiat. Sed cum debitor aget poterit dicere creditor ꝙ ſoluat.ff de pigno.act.l.ſi aliena ⁊.l.iſta circa mediū. Aut queritur quid operatur debiti oblatio quantum ad hoc vt debitor purget morā ⁊ tūc dico ꝙ quantum etiam ad principale debitum purgatur.ff.de peri et commo.rei vendi.l. illud a deo quia periculum rei debite ad creditorem nō ad debitorem pertinebit vt.l.alleg.illud ⁊.ff.de peri.⁊ cōmo.rei vendi.l. ſi quis ⁊ ſic iſtaȝ legem intelligo.

¶Queſtio.xlv.

DEpoſiti rubri.ſuper.l.vl. vbi ſunt plures heredes aliqb' actio eadē ad plures cōpetit. Si vnus iſtoruȝ heredū egerit et partem ſuam conſequutus fuerit nunquid aliis coheredibus ſuis parteȝ ſuā quā conſequutus fuit cōmunicare teneatur vel non multum refert. Quia aut iſti heredes quibus cōpetebat eadē actio erant ſocii ex contractu ſocietatis et in iſto caſu breuiter dico ꝙ propter naturam ſocietatis iſte quī

partem ſuam exegit aliis cõmuni care debet.vt.ff.pro ſoc.l.verũ.§. ſi cum tres ⁊ ar.cius.l.in prin. aut iſti nõ erant ſocij ex contractu ſocietatis ſed ex quadã cõmunione incidente vtputa quia erant cohe redes ⁊ tunc refert quia aut vnus exegit partem ſe contingentẽ pro indiuiſo ⁊ tunc dico ꝙ cõmunicare aliis nõ tenetur vt.ff.ſi pars he red.pe.l.j.§.ñ.ff.fami.her.l.lucius Aut iſte exegit partem ſe cõtingẽtem pro indiuiſo ⁊ tunc adhuc refert q: aut ille ptes erant in quan titate vt quia debebãtur illis trib⁹ xxx.et vnus i lo:uz trium reperijt x.⁊ tunc adhuc dico ꝙ aliis nõ cõmunicabitur vt.ff.fami.her.l.lucı⁹.⁊.ff. ſi cer pe.l.nã ⁊ ſi fur. Aut ille partes erant in ſpecie et tunc adhuc refert quia aut ille partes erãt in tali ſpecie cuius ptes recipiunt in ſuo genere functionem ⁊ tunc adhuc dico ꝙ aliis cõmunicare nõ debet et ſic intelligo.l.iſtam ne dilatio vnius alteri noceat ⁊ ſibi proficiat. Aut erãt ille partes ĩ tali ſpecie: cuius ptes nõ recipiũt in ſuo genere functionẽ.vt q: etiã tu debebas illis socij s tres vel qt tuor equos tunc quia vnus equus cum alio equo nõ recipit functio nem aliis cõmunicare tenet̃.ff.de ſolu.l.cũ ſtichuz.⁊ ſunt.ff.her.l.la beo ⁊ hec etiam ſufficiant.

¶Queſtio.xlvj.

Mandati tu bri: ſuper.l.j. Si tu queras qua actione ſalariũ pmiſſum pac.ab eo peti poſſit ſic diſti gue Quia aut illd ſalariũ eſt illicitũ vt quia eſt de quota parte litis ha benda ⁊ in caſu iſto dico ꝙ nullo modo tale ſalarium petere poterit.ff.l.ſi vero.§.var⁹.⁊.C.de poſtũ. l.ſi quis argu.l.C.de le g.j.l.nõ du biuz. Aut eſt ſalarium licitũ ⁊ tũc refert quia aut eſt promiſſum ſalarium incertum omni incertitudine vt ſi dicam bene ſatiſfaciã tibi ⁊ tunc dico ꝙ tale ſalariũ non poteſt peti.vt.ff.e.l.ſalarium. Aut eſt promiſſum ſalariũ aliquo modo certum.⁊ tunc aut tale ſalariũ eſt promiſſum ratione cuiuſdam conuentionis et tũc dico ſi tale ſalarium conſiſtit in pecunia ꝙ habet locum actio ex locato.ff.e.l.j. Aut iſtud ſalariũ ꝯſiſtit in re alia et tunc eſt cõuentio innominata ⁊ poterit agere preſcrip.verb.ff.de preſcrip.ver.l.at cum do. Aut illd ſalarium eſt promiſſum per modum pacti.⁊ tunc nõ diſtinguo ſicut glo. ſed dico ꝙ tũc peti poteſt ſalarium iudicis officio.et ſic.l.iſtã intelligo.vt.ff.de var.⁊ extraordi. cogna.l.j.

¶Queſtio.xlvj.

In eo. titulo ſuper l.mãdatum multuz refert quia aut erat tale mãdatum ꝙ in vita mãdatoris erat explendum. Et in caſu iſto dico ꝙ mortuo mandatore expirat mandatum ⁊ ſic loquitur lex ſic etiã intelligitur.ff.e.tit.l.inter cauſas.§. ſi adhuc ⁊:h eſt vẽ ꝯniſi poſſit apparere contrarium per coniecturas veriſimiles ꝙ per mortẽ mãdatoris noluit mandatum reuocari.ar.ff.de procur.l.ſi fideiuſſor in prin. Aut illud mãdatũ erat tale etiã ꝙ poterat expleri poſt mortem mandatoris vel erat explendum poſt mortem mãdatoris ex

partium conuētione ⁊ tūc dico ꝙ
mortuo etiā mandatore non ex-
pirat mandatū.ff.eo.titu.l.ſi ve-
ro.§.vlti.⁊.l.ſequen.Aut illud mā
datum erat explendū poſt mortē
teſtatoris ex facti accidentia vt ſi
mandaui tibi vt tu emeres tale
quid poſt paſcha:morior ante pa
ſcha ⁊ tunc dico ꝙ ipſo iure reuo
catur mandatum.ff.de ſolu.vlti.
Sed iuxta hoc queritur nunquid
illud qđ mandatari9 ēt geſſit poſt
mortem mandatoris non igno-
rans valeat. Multū refert q2 aut
geſſit talem actum ad cuius eſſe
non requirebatur conſenſus mā
datoris:⁊ tunc dico ꝙ non tenet
ipſo iure ff.de man.vin.l.ſi patri
ff.de actio.inſti.l.ſi quis mihi bo
na.§.iuſſum.

¶Queſtio.xlvij.

E contra- bē- da
emptione et vendit.
ſuper.l.ſe gaudētius
⁊c.Ubi res puenit ad eū caſum a
quo incipere non pōt.Si tu que-
ras nunquid res illa vicietur vel
non:multum refert q2 aut res illa
erat in totum viciata conſumma
ta anteꝗ̄ perueniret ad eū caſum
a quo incipere non poterat:⁊ tūc
dico ꝙ ſi perueniat illa res ad illū
caſum nō viciabit̄ vt i.l.iſta.⁊.ff.
de ſer.le.ꝑpe Aut illa res nō erat
in totum cōſummata anteꝗ̄ per
ueniret ad illum caſum:⁊c.⁊ tunc
aut ad cuꝫ peruenit a quo incipe-
re non poterat ſi cōſummaretur
nulla ſequeret̄ abſurditas:⁊ tūc
adhuc dico ꝙ non viciabitur.ff.
de verbo.obligatio.l.ſi pluribus.
Aut ſi conſummaretur illa res ſe
queretur abſurditas:⁊ tunc dico
ꝙ ſi perueniat ad eū caſuꝫ a quo
incipere non potuit viciabitur.ff.
ad.l.aquil.l.huic ſcripture.

¶Queſtio.xlviij.

Super.l.in emē- dis.
⁊c.vt vos ſciatis vn-
de contractus in vo-
luntate alterius con
ferre poſſit diſtinguere ſic. Quia
aut querit̄ nunquid cōtract9 poſ-
ſit conferri in voluntate illius cui
debet queri obligatio:⁊ tunc dico
ꝙ ſic:vt promitto tibi dare decē
ſi tibi placuerit vel ſi volueris.ff.
de lega.ij.l.ſi ita relictū.§.illi ſi vo
let ⁊.ff.de cōdi.⁊ demōſtra.l.ſi ita
expreſſuꝫ:⁊ eſt ratio huius: q2 lex
preſumit ꝙ ꝗlibet ſibi velit quere
re.vt ibi dicitur.Aut tu queris nū
quid cōtractus poſſit conferri in
voluntate illius qui vult ſe obli-
gare vel in voluntate promitten-
tis.vt promitto tibi dare decē ſi
volam ⁊ in caſu iſto dico ꝙ non.
Et hec eſt ratio:q2 lex non pre-
ſumit ꝙ aliquis velit ſe obligare
et ſic legem iſtam intelligo.⁊.ff.de
actio.⁊ oblig.l.ſub hac. et hoc eſt
verum vbi directe confertur invo
luntate obligandi.Sed ſi in aliūꝫ
euentuꝫ dico ſuppoſita etiam vo
luntate obligandi poſſet valere.
Ut verbi gratia.promitto tibi de
cem cum talis voluerit vel cuꝫ vo
luero.ff.de verbo.obligatio.l.cen
teſimus.§.vltimo. Aut querit̄ nū
quid eſſentialis pars contractus
cōferri in voluntate obligandi:⁊
tūc refert quia aut queritur nun-
quid taxatio partis eſſentia-
lis in voluntate obligandi poſſit

conferri:et tūc dico ꝙ nō. Ut ver bi gratia.ſi dicam vēdo tibi equū quantū voluero nō valet.vt.ff.e. l.ꝙ ſepe.§.j.Aut querit̃ nunquid approbatio partꝫ cētialis ↄtra ctus poſſit conferri in voluntate obligādi:ꝛ tunc dico ꝙ ſic vt do ti bi ſeruū ſi rationes reddiderit.vt ff.e.l.hec vēditio.Sequit̃ aut que ritur nunquid poſſit cōferri con tractus in volūtate tertij: et tunc dico ꝙ valet ſi ille arbitret̃ arbi trium ſuum equū:ſed ſi reperiret̃ iniquū nō valeret: ſed tunc ad ar bitriuꝫ boni viri recurreret̃.ff.de oper.liber.l.ſi libertus.ꝛ.j.e.l.vl. Aut iſte tertius nō vult arbitrari ꝛ tunc ↄtractus ille inutilis eſt.vt j.e.l.vlti.ff. de verb.obli.l.ſi quis arbitratus.

¶ Queſtio.xlix.

IN codez titu.l. vlt.vbi aliquis ſemel arbi tratus eſt. Si tu q̄ras :· nunquid ī eo dem negocio poſſit iterum arbitrari multū refert q: aut arbitriū ſuum tenet ipſo iu re :ꝛ tunc dico ꝙ ſuper eodē nego cio amplius arbitrari non pote rit.vt.j.quomodo ꝛ qn̄ iud..l.pre ſes.Aut arbitriū ſuū non tenuit ipſo iure ꝛ dico ꝙ arbitrari pote rit cum adhuc non ſit functus ar bitrio ſuo : aut illud arbitrium eſt ſibi cōmiſſum ſuper iure ſuo vel ad vtilitatē ſuam et tunc dico ꝙ iterum poterit arbitrari.ff.de oper.l.e.ij.ꝛ.ff.de condi.ꝛ demō. l.hec cōditio.Aut illud arbitrium eſt ſibi cōmiſſum ſuper iure alie no ad vtilitatē alicuius alieni: et tunc refert q: aut ille cum arbi traretur ſeruauit formā ſibi datā in cōpromiſſo:ꝛ tunc dico ꝙ fun ctus ē officio ſuo ſiue bn̄ ſiue ma le.ꝛ ideo arbitrari ampliꝰ nō po terit.ff.de re iudi.l.ſi iudex.

¶ Queſtio.l.

SEd pone ali quis dele gauit mi bi iuriſditionē quā tum placeret ei mor tuus eſt anteq̄ reuo caret iuriſditionē delegatā nun quid per mortē ſuam videt̃ reuo caſſe mādatū. Refert q: aut illud mādatū erat collatū in arbitriū iſtius per modū cuiuſdā ammo nitionis vt arbiter partem con demnat in centum exigendis cuꝫ voluerit.et tūc refert q: aut illō quod collatū eſt in arbitriū ſuuꝫ non habet fines deſignatos de ſe ſine arbitrio eius in quē eſt com miſſum ꝛ eſt in arbitriū ſuum: et adhuc dico ꝙ iſto mortuo totꝰ cō tractus euaneſcit.ꝛ ſic.l.iſtā intel ligo.ꝛ.ff.de vſufruc.leg.l.qui plu res. Aut illud quod collatū eſt in arbitriū ſuuꝫ habet certos fines deſignatos de ſe ſine arbitrio ſuo ꝛ tunc dico ꝙ valet etiā illo mor tuo in quē arbitriū collatū eſt: et ſic loquitur.l.ff.de leg.iij.l.cuꝫ pa ter.§.vitis.ꝛ iſta ſufficiunt.

¶ Queſtio.lj.

DE periculo ꝛ commo do rei ven.ſuper.l.ij. Ubi ali quis vendit mihi vi num in genere ſpāliſſimo vt pu ta centum amphoras vini. Si tu queras ad quē pertineat pericu lum an ad emptorē vel ad vendi torem multū refert. Quia aut to tum ipſuꝫ genus in quo facta eſt venditio peremptū eſt velꝰ ēt de terioratū.vt ſi vendidi tibi centū

amphoras vini ex illo dolio ſigna
to ⁊ illud doliũ peremptũ vel de
terioratũ ⁊ in caſu iſto dico ꝙ pe
riculum tunc ad emptorẽ perti
net.ff.ad.l.fal.l.in ratiõe.§.incer
te.⁊.ff.loca.⁊ conduc.l.vane.et in
ſcdo rñſo huius.l. Aut pars illiꝰ
generis eſt perẽpta vel deteriora
ta:⁊ tunc dico ꝙ periculũ ad ven
ditorem pertinet.⁊ ſic.l.iſtã.j.rñ.
intelligo.⁊ ar.predicte.l.in rõne.
§.incerte.⁊.ĩ.ſicut pe.l.incendiũ.
Si autẽ aliquis vẽdidit mihi vi
num in ſpecie puta vnum doliũ
ſi autem ante traditionẽ perem
ptum eſt:ſi queras cuius eſt peri
culum reiectis ceteris opinioni
bus vbi aliquis vẽdit mihi certã
ſpẽciem:quequidẽ ſpecies requi
rit deguſtationẽ dico ꝙ ante tra
ditionẽ periculũ eſt venditoris et
non emptoris. Et huius ratio eſt
qꝛ actũ tunc videtꝰ ꝙ tunc demum
valeat vẽditio ſi deguſtatũ fuerit
ff.e.l.j.§.j.⁊ co.ti.l. ſi quis vina.et
hoc etiã dicit.l.ff.de cõtrahẽ.em.
⁊ ven.l.ꝙ ſepe.§.in his.

Queſtio.lij.

Saper
eadẽ.l. Si tu ꝗras
ad quẽ ſpectat pe
riculum ꝙ contin
git circa rem ven
ditam culpa vel dolo vẽditoris.⁊
tunc dico ꝙ ipſius erit periculũ.
vt.ĩ.e.ti.l.dolo. Aut cõtingit etiã
periculũ circa rẽ venditã non cul
pa vel dolo vẽditoris ſed caſu alio
⁊ tunc refert qꝛ aut illud periculũ
cõtingit poſt traditionẽ:⁊ tũc di
co ꝙ emptoris eſt periculũ.ar.ff.
de rei ven.l.non ſolũ. Aut pericu
lum contingit circa rem venditã
ante traditionẽ ⁊ adhuc refert qꝛ
aut venditio fuit facta in gñe ge
neraliſſimo:⁊ tunc dico cũ genus
perire non põt periculũ eſt vendi
toris vt ſi aliquis vendit mihi vi
num vel equũ ⁊ ſic.l.iſtam intelli
go ⁊ ar.ff.ad.l.fal.l.in ratione.§.
incerte. Sequitur aut venditio fuit
in gñe ſubalterno vt vẽdo tibi cẽ
tum amphoras vini ex tali vinea
⁊ in caſu iſto refert qꝛ aut totũ il
lud genus ſubalternũ peremptũ
eſt,⁊ idẽ ꝙ ſi ⁊ ſpecies vendita pẽ
pta eſſet ⁊ quid iuris ſit iam vide
bitis in ſequẽtibus ſic ar.l.iſta.et
ff.loca.⁊ cõdu.l.in vane. Aut pars
illius generis perempta eſt ⁊ non
totũ genus:⁊ tunc idẽ dico qđ di
xi vbi venditio facta eſt in gñe ge
neraliſſimo.nam cum totũ genꝰ
perire non poſſit venditoris erit
periculũ. ar.predicte.l.in ratiõe.
§.incerte. Aut vẽditio facta eſt in
ſpecie ⁊ tũc adhuc refert qꝛ aut eſt
facta in ſpecie incerta:vt cum di
co vendo tibi ſtichũ aut pã.⁊ tũc
ꝙ periculũ circa vnam ſpeciẽ cõ
tingens:eſt vẽditoris.ff.de cõtra.
vendi.l.ſi in venditione. Aut facta
eſt venditio in ſpecie certa ⁊ tunc
adhuc refert qꝛ aut facta eſt ven
ditio pure ⁊ tunc aut illa ſpecies
que venditꝰ eſt talis nature ꝙ de
guſtationẽ non requirit:⁊ tunc di
co ꝙ emptoris eſt periculũ. vt.ff.
e.l.neceſſario. Aut eſt talis nature
res vendita ꝙ de natura ſua reꝗ
rit deguſtationẽ:⁊ tunc in iſto ca
ſu dico ꝙ omne periculũ ad ven
ditorem pertinet.vt.ff.e.l.ſi quis
vina.⁊.ff.de contrahen.emptio.⁊
ven.l.ꝙ ſi pendẽte. Sequitur aut
venditio facta eſt ſub condi.⁊ tũc
refert qꝛ aut facta eſt ſub cõditio
ne intrinſeca.⁊ tunc dico ꝙ peri
culum peremptionis eſt empto
ris ſed deteriorationis nõ. vt.ff.

co.ti.l.ſi quis vina. Aut venditio ſacta eſt ſub cōditione extrinſeca ⁊ tunc dico ꝙ omne periculū ſiue perēptionis ſiue deteriorationis eſt cōtra ipſum emptorē vt.ff.e.l. ꝙ ſe.⁊.iſta de iſto ti.ſufficiāt a cor.

¶ Queſtio.liij.

De actiōibus empti.l.ſi traditio ⁊c. Si tu q̄ras nūquid precise compelli poſſit vēditor ad rē venditā tradēdam: ⁊ hoc multum refert q: aut vēditor non pōt rem venditā tradere q: eam non habet. Et in caſu iſto dico ꝙ nō cōpellit̃ eam tradere ſed tm̄ ad interēē tenet̃.ff.de reg.iur.l.impoſſibiliū.⁊.ff. de cōfeſſis.l iulianus. Aut vēditor poſſet rem tradere ſi vellet: ⁊ tūc ſm̄ iura poteſt cōpelli ad tradendum vt.ff.de noui oper.nuncia.l.j.§.ſi ſine.⁊.ff.de reivendi.l.qui reſtituere cū ſuis ſilib⁹. ¶ Queſtio.liiij.

In eodē titu.l.ſi minor. Q̄ſitū ꝙ aliquis rem mihi oneratā vendit vel viciatā nulla facta mētione de vicio ſiue ſciat vitium ſiue nō regulariter mihi tenetur ad interēē niſi vēditor ꝓbauerit me emptorem ſcire id onus vel viciū eſſe in re empta. Nā tūc mihi ſcienti dolus non potuit inferri ar.bonū expreſſuꝫ.ff.de edi. edic.⁊ eadē.l.ſi.§.eā.⁊.ff.de actio. emp.⁊vē.l.j.Et q̄ro ar.ita regulariter.dixi.⁊ tm̄.ꝓ tāto regulariter dixi q: illud fallit in duob⁹ caſibus. Primus eſt ſi aliq̄s vēdiderit mihi ſeruū vitioſuꝫ.nam ſi ſciuit vēditor viciū ſerui tenet̃:ſi aūt ignorauit non tenet̃.vt.ff.e.l.iulianus §.itē q̄ furē. Fallit etiaꝫ ſcdo ſi q̄s vendit mihi fundū oneratū.nā ſi ſciuit oneratū: tenet̃ mihi ad intereſſe ſi ignorauit mihi i aliq̄ nō tenet̃.ff.e.l.ſi ſterilis. Et eſt rō in iſtis duob⁹ caſibus q: regulariter oēs ſerui vicioſi ſunt ⁊ fures. et idē dicit.l.ꝙ ſubripiēs cineres ſi aliꝰ non poſſent. tūc ego emptor emi ſeruū tm̄ ſupponere debui ꝙ vitioſus erat vel fur.vt.ff.e.ti.l.ſi ſterilis.⁊ ſilr̄ cū emi fundū ſupponere debui ꝙ tributarius erat cū fere oīa predia ſint tributaria.C.ſi fūdum vel re.li.l.j. Sed iſta gl.ſi minor loquit̃ q̄n venditor aſſerebat fundū eſſe nō onerosum alˀs oneratum: ⁊ ideo ꝓpter ſuaꝫ aſſertioneꝫ tenet̃ ad interēē: ⁊ ſic loquit̃.l. iſta alleg.nō vt.d l.ſi ſterilis.⁊ hec de iſta rub.ad preſens ſufficiant.

¶ Queſtio.lv.

Si quis vel alteri vel ſibi ſup l.cum ꝓpria. Si tu q̄ras nunq̄d aliquis petere poſſit rem incertā vel certā ſemꝑ petere debeat: multū refert. Quia aut aliq̄s petit taleꝫ rem q̄ de natura ſua pōt faciliter deſignari: ⁊ in caſu iſto rem quā petit aliq̄s certificare ⁊ deſignare debet.ff.de fur.l. ſi aūt. Et idē dico ſi aliquis petat intereſſe vt ſi deterioraſti librum meū vl̓ ſcripſiſti nō ſicut debuiſti tale intereſſe pōt faciliter taxari ⁊ eſtimari.ff.de ver.obli.l.plane.ff. de reli.l.j. Et hoc eſt verū poſtq̄ in vno caſu.ſ.in actiōe iniu.l.ex.l. cor.deſcendēte: q: verberaſti me vel fregiſti domū meā.ff.de iniu.l.lex Nā in caſu iſto nō poſſū intereſſe taxatū petere ſꝫ officio etiaꝫ iudicis debeo relinq̄re.ff.de iniur.l.

cõſtitutionib⁹.ꝛ eſt ꝯſtitutio:quia
lex pſumit ꝙ quilibet tm̃ corp⁹ ſuũ
diligit ꝛ etiã deteraret ſi relinq̃ret
eſtimatiõi ſue.ar.j.de iudi.iu.tol.
l.j.ꝛ.ſ.ꝛ.ff.ð pac.do.l.ꝯuenire q̃ñ
aliq̃s petit rẽ quẽ facilr nõ põt ta
xare vel eſtimare. Ut ſi poſſediſti
rẽ meã p multos an.ꝛ ſic fructus
poſſuȝ petere verũtñ q2 ẽt poſſuȝ
bñ ſare quãtos pceptiſti ꝓpter h̃
iura pmittũt fruct⁹ intaxatos pe
tere ſub taxatiõe iudicis eſtima-
tionis:ꝛ ſic loquit̃.l.iſta in fi.cum
ſuis cõcor. ¶ Queſtio.lv.

Super ti. de act. ꝛ emp.
l.vlt. Si tu q̃ras nun-
quid re ẽt empta cui-
cta emptor poſſit regreſſum h̃re
cõtra vẽditorẽ de euictiõe: multũ
refert q2 aut res iſta euicta eſt em
ptoris iniurioſe ꝛ iniuſte:ꝛ in ca-
ſu iſto dico ꝙ regreſſum nõ hȝ ꝯ
vẽditorẽ de euictiõe.ff.de euic.l.ſi
p ip̃udẽtiã circa ꝓn. Aut res eui-
cta eſt emptoris iuſte.ꝛ tũc refert
q2 aut res eſt euicta ex cã ſequẽte
vẽditorẽ:ꝛ adhuc dico ꝙ ẽptor re
greſſum de euic.ꝯ vẽditorẽ nõ hȝ
vt.C.eo.ti.l.j. Aut eſt res euicta ex
cã vẽditione pcedẽte. ꝛ tũc refert
q2 aut eſt euicta ex tali cã q̃ nõ po
teſt iputari vẽditori:ꝛ tunc adhuc
dico ꝙ ẽptor de euic.regreſſuȝ nõ
hȝ ꝯ vẽditorẽ.vt.ff.de euict.l.h̃ iu-
re. Aut res illa eſt euicta ex tali cã
ꝙ vẽditori iputari potuit:et tunc
aut iſte ẽptor ſciebat: ꝛ tũc adhuc
dico ꝙ nõ hȝ ẽptor regreſſuȝ ꝯ vẽ
ditorẽ. Aut illud ignorabat ẽptor
ꝛ in caſu iſto dico ꝙ regreſſuȝ ha-
bebit ꝯ illũ vẽdi.vt.ff.de euict.l.ſi
fundũ. Et faciunt iura iſta ad.q.
ita eſt de ꝯſuetudine in Frãcia ꝙ
ſi nobilis vẽdat rem feudalẽ rutio
dñs feu.fruct⁹ illius rei pcipere p
trienniũ põt. Po.q̃ ꝙ q̇dã inobilis
emit rẽ feudaleȝ a nobili dñs illi⁹
feu.euicere vult rem iſtaȝ ab ino-
bili rõne fructuũ q̃s pcipere tenet̃
per trienniũ.nunq̇d q̃ iſte inobilis
poterit h̃re regreſ.de euic.ꝯ vẽ.p
iura pallc. Appet ſolo ꝙ nõ:q2 cũ
ex cã ſeq̃ntẽ vẽditionẽ iſta res fuit
euic.ꝛ alia ẽt rõne cũ iſte ẽptor ſci
re debebat ꝯſuetudinẽ ꝛ id nõ po
teſt ꝯ vẽdito.agere de euic. ¶ Su
per ti.ſi q̃s alteri.l.multũ ſup ma
gnã g̃o.q̃ incipit cõparaſti.ꝛ pm
vnã dr̃iaȝ inter pcu.ꝛ nũciũ.glo.
multũ bñ ſig̃t.ſ.ꝙ pcur.in pſona
ſua dȝ ꝯcipere ṽba. Sed nũci⁹ ver
ba cõcipit in pſonã dñi.vt ſi dice
ret nũci⁹:vẽdidiſti dño meo equũ
iſtũ:ſȝ alia eſt dr̃ia inter nũciũ ꝛ p
cu. Nã illa q̃ habẽt fieri p pcur.lȝ
ab initio de hoc mãdatũ h̃ret tñ
ratificari expoſtfacto p dñm pñt:
ſed ea q̃ habẽt fieri vel geri p nun
ciũ ſi ab initio iſte nũci⁹ nõ gerat
de ꝯſeſnu dñi expoſtfac.tñ p dñm
ratificari nõ pñt.vt in.l.iſta.§.ſi
ṽo ab initio ꝛ ſcitis vos q̃ eſt rõ.
Nam quotieſcũq̃ aliq̃s actus nõ
tenet ꝓpter defectũ ſuoꝝ eſſentia
liũ priuatoꝝ nũq̃ expoſtfa.ratifi-
cari vel ꝯualeſcere põt: nec eſt ita
vbi pcu.de euic.vult agere ad reȝ
aliquã lȝ mandatũ nõ habeat tñ
ꝯcr⁹ hȝ ſua eẽntialia pncipia.ſ.cõ
ſenſuȝ ementis ꝛ vẽdẽtis cũ iſte pcu
cõcipiat ṽba in pſona ſua. Sȝ vbi
nũci⁹ emit rẽ q2 ꝯcipit ṽba in pſo
na dñi a q̃ mãdatũ nõ hȝ i q̃ ꝯctu
deficiũt eſſen.pnci.ṽȝ ꝯſenſus al-
teri⁹ ꝯhẽtiũ cũ dñs in cui⁹ pſona
verba ꝯcipiebat niſi ꝯſentiat:ꝛ id
nullo mõ expoſt.ꝯualeſcere p dñȝ
ratificationẽ poterit.ar.ff.ð iud.
l.lȝ.ꝛ ff.de re.iu.l.ꝙ ab initio: ſed
iſtud fallit fauore libertat̃.ff.ð ne
go.ge.l.ſȝ ſi ego.ꝛ.ff.de ſol.l.ſi q̃s.
¶ Queſtio.lvj.

DE pacis iter emptorem ⁊ venditorem rubri. ſuper l. ꝗ. Si tu q̄ras nunquid conditionem appoſitā in pſona alicuius eius heres poſt mortē eius poſſit adimplere multū refert q: aut illa conditio appoſita in perſona illius nō habebat precedentē conuentionē: ⁊ tunc dico ꝙ per heredem impleri non poteſt. vt verbi gratia. Si teſtator dixerit ſic: lego titio centū ſi capitoliū aſcenderit vel ſi quid ſempronio dederit: in iſto caſu eo mortuo heres conditionem implere nō poterit. vt. ff. de condi. ⁊ demon. l. qui heredi. ⁊ l. cum ita: aut illa conditio habebat precedentē conuentionē. Et adhuc refert q: aut habebat precedentem cōuentionē in alia perſona ꝙ in ea cui nō erat aſcripta conditio: ⁊ tunc dico ꝙ lʒ poſſit p eum adimpleri cui aſcripta fuit conditio per heredē tm̄ ſuum nō poterit impleri. ff. de fideiuſ. l. ſi fideiuſſor obligari. §. vltimo. Sec̄ƺ tur aut conuētio habet precedentem illā. conditio in eadem perſona cui eſt aſcripta. ⁊ tūc dico ꝙ per heredem ſuuʒ poterit impleri: vt puta ſi promittā tibi ſcribere librum ſi mihi. x. dederis ⁊ niſi ſcribam promitto tibi. x. nomine pene. et ſic intelligit̄ l. iſta. ⁊. ff. de arbi. l. diē ꝓferre. Et per hoc reſpondetur ad talē queſtionē. parentes maritauerūt filiā ſuā cuidam ⁊ ſibi dixerūt ſic. ſi vobis dederimus centū volumus ꝙ poſt mortē noſtrā nobis vna cuʒ aliis ſuccedatis cōtingit poſtmodū ꝙ iſti parētes deceſſerūt anteꝙ daretur centum filie ſue ⁊ eius marito: heredes autem illoruʒ parentum volebāt illa centū dare nunquid poſſunt. reſpōde per iura allegata ⁊ diſtingue cum auxilio legis. ff. de verb. obli. l. qui rome ⁊c.

¶ Queſtio. lvij.

SI mancipium ita fuerit alienatum ⁊c. rubri. ſup. l. ea quedā. vbi aliqs facit aliq̄d de facto ꝙ de iu. nō ꝯſequat̄ effectū. Si tu q̄ras nū̄q̄d ꝑinde icidat in penā ꝓmiſſam ac ſi voluiſſet ꝙ fecit: multū refert q: aut tu q̄ris nū quid talis incidit in penā legaleʒ ⁊ dico ꝙ ſic. Verbi gratia: pena legalis eſt ꝙ ſi quis cum duabꝰ vxoribus primo cuʒ vna: ſcd̄o cū alia cōtraxerit ꝙuisƺm matrimoniū nō tenuerit non iure ſed de facto tm̄ teneat tm̄ talis incidit in penā legalē. vt. ſ. ad. l. iul. de adult. l. qui duas. Aut tu queris nunquid talis incidit in penā conuentionalē ⁊ refert q: aut ille qui penā ſtipulatus eſt cōſiderabat ꝙ ſi tale q̄d de facto fieret prima pena cōmitteretur: ⁊ tūc adhuc dico ꝙ in penam incidit qui de facto fecit. q: iſtud actum videt̄. Si autē de effectu tm̄ conſiderauit dico ꝙ tūc in penam nō incidit ar. ad predicta ff. de ſer. expor. l. ſi vēditor. aut eſt dubiū de quo conſiderauit ⁊ tunc adhuc refert aut q: ſi fieri de facto tm̄ debebat aduerſarius quātum etiā ſi de iure teneret: et tunc dico ꝙ ſi ꝓpter iſtud factum non ſequatur effectus cōmittit̄ th pena. ſ. de tranſac. l. ſi maior. ⁊. l. vbi Aut ſi de facto nō tm̄ ledit aduerſarium ꝙ ſi de iure teneret: ⁊ tunc dico ꝙ tm̄ veriſimile eſt ꝙ non ſit

actum q in penam incidat: et sic loquitur lex ista.ff. de verb.ob.l.q rome.§.plane cu suis similibus.

¶In code ti.l.si puella.⁊c.ista.l.facit ad questione. Aliquis prior vel abbas cocesserut mihi annua pensionem quousq mihi esset de aliquo bnficio cotigit postmodum q ego ad curia romana accessi⁊ quada pbenda ipetraui. deide reuers⁹ cu peterem a dicto abbate pensione ab ipso concessa dicebat se amplius mihi no teneri cu ia essem aliud beneficiu cosecutus: nuqd iste abbas bene dicit. Dns petr⁹ de bell. ptica in isto casu sic distiguit multu refert qualiter iste abbas annua pmisit sibi pensione: qa dixit. Cocedo tibi hugo.x. noie pensionis. quousq tibi puisu sit ⁊ in casu isto dico. q si ipersonaliter loquut⁹ est q no refert p quecuq mihi ipuisu fuerit siue p papa. siue p aliu. ad hoc q de cetero pesione petere no possit. et sic intelligo.l.istam.si puella.et.ff.de ver. ob.l.cu filius. Aut ille abbas pmittedo dixit sic cocedo tibi annua pesione quousq tibi puiderimus. et in casu isto dico q requiritur q abbas vel conuentus sibi puiderit et no alius. na als sep posset sua petere pesionem.⁊ hoc.l.ff.de ali.in.mu.ca.fa. l.tn.§.opus.et.ff.de seruis exportadis cum suis similibus.

¶Questio.lviij.

Eediliciis actionibus.rubr. super.l.j. Ubi aliqs vedit mihi anial morbosu vel viciosu. Situ qras nuquid et qualiter venditor mihi emptori de vitio teneatur multum refert qr aut venditor promisit mihi expresse de vitio alalis vel serui se mihi teneri ⁊ in casu isto dico indistincte q mihi tenetur.ff.de act.empt.l.si minor. Aut venditor no pmisit expsse sed tantum enunciauit mihi. et asseruit illud alal no esse morbosu vel vitiosu vt me deciperat qr forte asserit equum quem vendit quando vendidit bene videre ⁊ tn equ⁹ no bene videt ⁊ tunc dico q ad interesse mihi tenet.ff.de dolo.l.venditor. Aut venditor ille nihil dixit cu vendebat equum s3 simpliciter vedidit ⁊ tunc refert quia aut vterq vnum videlicet tam ego emptor q venditor sciebamus viciu et tunc dico q in casu isto no tenet quia scienti fraus vel dolus no infertur sed solum ignoranti. vt.ff.de act. empt.l.j.in fi.⁊.C.de transact.cum donationis aut vterq nostru ignoranit vitium vel morbum ⁊ in casu isto adhuc dico q venditor mihi no tenetur ⁊ sic.l.istam intelligo ⁊.ff.de edil.edic.l.j.§.causa. Sequit aut eptor sciebat viciu ⁊ venditor ignorabat ⁊ adhuc dico q veditor no tenetur per.l.pcall.cum donationis. aut etia emptor ignorabat vitiu ⁊ veditor sciebat ⁊ tuc refert qr aut emptor ignorabat illud vitiu pbabiliter ⁊ veditor sciebat ⁊ tuc dico q tenet venditor ⁊ sic.l.ista itelligo. Aut emptor ignorabat supine ⁊ tu venditor ei non tenetur.ff.de act.empt.l.ea q q intelligatis veritame tali moderamine nisi posset colligi dolus venditoris vt qr sciebat equu non bene videre ⁊ me esse in culpa cu no cognoscerem cu no essem multum bonus marescallus tn non pcauidebat ⁊ est ratio istius casus qr in casu isto dolus ppoderat culpe et sic intelligo.l.ea q. ⁊ ad hoc est argu.ff.ad.l.aquil.l.si obstetrix cum

finis concordantiis. ¶ Queſtio .lix.

In eodē tit. ſuper .l. ap. ꝛc. Si tu queras nūquid alienū factū promittens obligatur. multū refert: quia aut aliquis pmittit factū alienū ſub pena: et tunc dico ꝙ ad penā tenet. vt .ff. de. ver. ob. l. inter ſtipulantē. in prin. aut aliquis pmittit factum alienū ſimpliciter: et tunc refert: quia aut promittit factū proprium et tunc dico ꝙ tenetur. vt. ī. de contrahē. ꝛ cōſti. l. veteris. et idem dicerē ſi pmittat factū impersonale vt probatur .ff. de ver. ob. l. quot. ꝛ .ff. ſi quis. cau. l. ſi alius reus. Secūdo aut pmittit factū alienū nō tanꝙ pſone factū: ſed tanꝙ rei et adhuc dico ꝙ tenetur. vt .ff. e. l. ſi ita quis aut pmittit tāꝙ pſone. ꝛ tūc dico ꝙ nō obligat: ꝛ ſic intelligit .ff. de ꝟ. ob. ſti. iſta in pn. ¶ Queſtio .lx.

Locati et conducti rub ſuper .l. j. Si tu queras de quo teneatur domin⁹ horreorū multū refert. quia aut locator horreorū .ſ. dn̄s nō recipit ſuper ſe periculū rerū repoſitarum in horreo et tunc dico ꝙ dolū et latam ꝛ leuē culpā preſtare tenetur: nō autē leuiſſimā vel caſum cū iſte cōtractus gratia vtriuſqꝫ fit initus. ff. de reg. iur. l. cōtractus: aut iſte locator periculū in ſe recepit ꝛ cuſtodiā et in iſto caſu tenetur: et de leuiſſima culpa nō autē de caſu. vt in. l. iſta. cū. ſeq. ff. e. ti. l. dn̄s. ꝛ eſt ratio ꝙ teneatur de leuiſſima. Nā anteꝙ reciperet in ſe cuſtodiā tenebatur de dolo lata. et leui culpa ergo modo etiā de leuiſſima tenebitur cū verba de aliquo debeant deſeruire. ar. ff. de. l. j. l. ſi quando.

In eodē ti. l. vbi. vbi res in horreo perierunt res autē locatoris horreinō pierūt. Si tu queras qualiter et quomodo ſuccurratur cōductori multū refert: quia (Iſtand eſt i rubricis.) aut etiā merces ſine res locatoris nō eque faciliter poterant perire puta quia ſi nō ita faciliter poterant ſubripi ſicut res cōductoris et tunc dico ꝙ licet ſubripiant̄ res conductoris non eſt veriſimile quod iſte locator in aliqua culpa fuerit aut res locatoris eque faciliter poterant ſubripi vel perire ſicut res cōductoris ꝛ in iſto caſu refert. Quia aut res conductoris erant magis precioſe ꝙ res locatoris. ꝛ in caſu iſto ſimi'r dico ꝙ ſi amiſſe ſunt res cōductoris nō autē res locatoris. adhuc nō eſt veriſimile ꝙ locator fecerit. Aut res locatoris ꝛ cōductoris ſunt eque bone vel precioſe ꝛ tunc dicerē ꝙ eſſet pſumptio cōtra ipſum locatorē ꝙ fecerit et ſic. l. iſtam intelligo. ꝛ. ff. depoſi. l. ꝙ numera. ꝛ. ff. de cōmo. l. ſint certo. §. ꝙ vero. ¶ Queſtio .lxi.

In eo. ti. ſup l. edē. vbi cōducto conducit meretricem in domū cōductam nunquid poſſit expelli multum refert. Or aut ppter hoc nullū preiudiciū dn̄o dom⁹ generat̄ tūc propter hoc cōductorē expellere nō poterit. ff. de pe. her. l. ꝛ ancillarū. aut ppter hoc gn̄abit̄ preiudiciū dn̄o domus ꝛ tunc dico ꝙ eū expellere poſſet vt. ff. loc. ꝛ cōduc. l. ſi in. ſ. et hꝫ lra. l. Nec obſtat ꝙ poſſet obiici de vſurario quia nō eſt veriſimile cū vſurarius habitet cū dn̄o dn̄s

ff.de vſu.ꝛ ha.l.nõ alt er.ſ; ꝯductoꝛ
regulariter moꝛať ſeoꝛſũ ꝛ iõ ꝛc.

Queſtio.lxij.

In eo. tit. ſup l. certi vi ꝛc.
Si tu q̄ras nun q̇d loca
toꝛ poſſideat res inue
ctas ꝛ illatas in fundolocato mul
tum refert q: aut q̄ris de reb' in
uectis ꝛ illatis in p̄dio ruſtico lo
cato ꝛ tunc dico ꝙ locatoꝛ nõ poſ
ſidet quouſ apprehēderit inſtit.
de interdict.§. hoc ĩterdictũ.aut
tu q̄ris de rebus inuectis ꝛ illatis
in pꝛedio vꝛbano ꝛ in caſu iſto di
co ꝙ lo ac toꝛ ſtati; poſſidet cũ in
uecta ſunt ꝛ illata.Et iõ ſi turba
retur ĩ poſſeſſiõe poſſet agere vtro
bi.ff.de pig.ac.l.ſolutũ.§ ſolutã.ꝛ
eſt rõ hinc ide q: ſtatim poſſidet
locatoꝛ cũ inuecta ſunt in p̄dio vꝛ
bano. Secus aũt eſt in ruſtico q̇a
ad acquiſitionē poſſeſſionis alicu
ius rei requiriť coꝛpalis appꝛehē
ſio mõ ita q: illevideť rē appꝛehē
dere vel q̇ recipit remvel ip̄am fa
cere reponi in loco habili. nũc eſt
ita ꝙ ĩ p̄dio ruſtico res aliquas in
uectas a te nec mihi tradis nec de
voluntate mea reponisinloco ha
bili cũ iſta pꝛedia ruſtica non ſint
clauſa.Et ideo nõ eſt mirũ ſi non
poſſideã anteꝙ appꝛehēderim ſe
cus aũt eſt in pꝛedio vꝛbano.Na;
quãuis mihi rem nõ tradas ac ta
men de voluntate mea videris il
lam reponere in loco habili ꝛ id
circo ſtatim mihi quero poſſeſſo
ar.ff.de acquir.poſ.l.j.§.vlt.et.ff.
de iu.calũ.l.ſi res.

Queſtio.lxiij.

In eo. ti. ſup l.ēpto rem:
Si tu q̄ras nunquid
exceptiones que ob
ſtãt ꝛ cõpetunt venditoꝛi cõpetũt
ei quia actiões fundanť pꝛimo ſu
per obligationes aut iſte exceptio
nes cõpetunt vēditoꝛi;nõ q: actio
nes ſed q: exceptiones obſtãt ven
ditoꝛi.pꝛimo fundanť ſup equita
te tantũ ꝛ in iſto ſc̄do caſu .dico ꝙ
ſi huius exceptiones obſtãt vēdi
toꝛi eodē modo etiã obſtãt ſingu
lari ſucceſſoꝛi puta ēptoꝛi;.ff. cõi
di.l.ĩ hoc iudiciũ.ff.p ſoc. l. idem
eſt.Aut exceptiones iſte fundãtur
ſuper obligatione.ꝛ tales quãuis
cõpetant cõtra venditoꝛē nũꝙ ta
men cõpetunt cõtra ſingularē ſuc
ceſſoꝛem puta emptoꝛē.ꝛ ſic loqui
tur lex iſta.ff.e.ti.l.qui fundũ.ꝛ.eſt
ratio bona q: exceptiões q̄ cõpe
tunt et actiones nõ obſtãt ſingu
lari ſucceſſoꝛi ſ; ſecus eſt in illis q̄
fundanť ſup equitate q: ibi cõpe
tit exceptio ꝯ vēditoꝛē q: actio ta
lis excep.fundať ſup obligatione
i.ſup quodã iure ꝙ q̇dã ius ab oi
bus vēditoꝝ oſſib' ſepari nõ põt
ff.de ſeriis.l.q̇s ergo.Et id nõ eſt
mirũ ſi ꝯ aliũ nõ cõpetit ſec' autē
in excep.q̄ fundať ſup eq̄tate q̄ q̇
dem eq̄tas in facto poti' ꝯſiſtit ꝙ
factũ obligatoꝛiũ eſt de ꝑſona ad
perſonã ꝛ ideo ꝛc.

Queſtio.lxiiij.

In eo.ti.ꝛ ſup ea
dem.l.Si tu q̄
ras nũq̇d ſuc
ceſſoꝛ alicuius teneať
ſtare locatiõi fce a p̄
deceſſoꝛe ſuo multu;
refert q: aut eſt ſucceſſoꝛ vniuerſa
lis ſicut heres ꝛ tunc dico ꝙ ſtare
etiam tenetur locationi huiuſmo
di argu.ff.de regu.iur.l.ex qua per
ſona auten. de iureiuran.§.j.coll.
quinta.aut eſt ſingularis ſucceſſoꝛ
et tunc refert quia aut eſt actum

ꝙ ſtare debeat ⁊ tunc ſtabit ⁊ ſic.l.
iſtaȝ intelligo in ſi.⁊.ff.c.l.qui fun
dum.Aut nõ eſt actũ ⁊ tunc aut ẽi
iſta tranſit de eadẽ actione in ſin-
gularem ſucceſſorem de volunta-
te actoris vt in ſucceſſione locatio
nis.⁊ tũc dico ꝙ ſucceſſor ſtare nõ
tenetur ⁊ ſic.l.iſtam intelligo.⁊.ff.
c.l.ſi merces nam ex quo de volũ
tate mea ẽ mihi dȝ imputari.arg.
ff.de reg.iur.l.ꝙ quis.Aut iſta res
tranſit ſine mea volũtate puta ex
l.diſpoſitione ⁊ in caſu iſto adhuc
refert quia aut ego actor nõ habe
bam plenã rei adminiſtrationeȝ
et tunc ſingularis ſucceſſor nõ te-
netur ſtare locationi.ff.c.l.ſi quis
domuȝ.Aut habebat plenam rei
adminiſtrationem ſicut maritus
vel prelatus eccleſie ⁊ tũc ſucceſſor
tenetur ſtare locationi facte a tali
predeceſſore.vt.ff.de admi.tu.l.ſi
tutele.ff.ſo.ma.l.ſi filio.⁊ hꝰ eſt ve-
rum dũtamen bonefidei poſſeſſo
ri locaſſet et alias nõ.ff.man.l.an
te penul.§.vlt.cum ſuis concor.

Queſtio.lxv.

In eo.ti.

ſup.l.ſi diuiſa vbi plu-
res ſimul contrahunt
vel quaſi.Si tu queras nunqd q̃-
libet inſolidum vel quilȝ pro par-
te teneret̃ multuȝ refert.quia aut
que[illegible]ur de adminiſtrat[illegible]bus et
dico ꝙ tunc quilibet videtur inſo-
lidum obligatus in dubio vt ĩ plu
ribus tutoribus vel ꝓcur.vel fide
iuſſoribus.ff.de admi.tu.l.ꝙ vul-
go.ff.man.l.ſi creditor.§.duobus
et inſti.de fideicõ.in prin.Aut que
ris de pluribus principaliter obli
gatis ⁊ tunc refert q: aut eſt actuȝ
ꝙ quilȝ inſolidũ teneatur et tunc
illud obſeruabitur vt in.l.iſta.⁊.ff.
depoſiti.l.j.§.ſi cõuenerit: aut nõ
eſt actum ꝙ quilȝ inſolidũ tenea
tur et tunc dico ꝙ quilibet ſolũ ꝓ
parte tenebitur vt.ff.de duobꝰ reis
l.reus.§.cũ tabulis.Et eſt ratio
quia vbi plures principaliter obli
gant ſe nõ tenentur niſi quilibȝ ꝓ
parte ſecus aũt in illis qui acceſſo
rie ſe obligant quia acceſſoriũ de-
bet regi ſȝ naturã ſui principalis
vbi aũt aliqs obligat ſe ſolũ in to
tum obligatur.ergo.⁊ fideiuſſores
vel omnes alias acceſſorie interce
dẽtes.ar.ff.de exerci.l.ij.§.j.cũ.l.ſe.

Queſtio.lxvj.

De iure emphiteo-

ticario rubri.⁊ ibi.Si
tu queras nũquid pa-
ctum appoſitum cõtra naturam
rei de qua contrahit̃ rem agendã
viciet multum refert quia aut ta-
le pactum eſt appoſitũ cõtra acci
dentalia cõtractus ſic ꝙ venditor
nõ teneatur cauere de morbis et
vitijs ⁊ tunc dico ꝙ tale pactũ va
let:⁊ ſic loquitur hic.et ff. de pac
l.paciſca.Aut illud pactũ apponit̃.
contra eſſentialẽ naturã ipſius cõ
tractus.⁊ tũc refert q: aut illud pa
ctum nõ transfert contractũ illuȝ
in naturã alterius cõtractus ⁊ tũc
dico ꝙ nõ eſt reſeruandũ.ff.de ꝑ-
cario.l.cũ ꝑcario.Quãdoqȝ appo
nitur ẽt pactũ contra reȝ ſup qua
contrahit̃ ⁊ tũc adhuc refert quia
aut apponit̃ ex interuallo ⁊ tũc di
co ꝙ nõ valet.ff.de vſu ⁊ ha.l.per
ſeruum.aut pactũ apponit̃ nõ ex
interuallo ſȝ in ipo ꝯtractu ponit̃
et tũc aut cõtra eſſentialẽ naturaȝ
rei ſup qua contrahit̃ ⁊ tunc dico
ꝙ pactum valet ſed tñ viciat con-
tractum.ff.de vſu ⁊ ha.l.p ſeruuȝ.
Aut tale pactũ apponit̃ cõtra acci

dentalia rei ſuper qua contrahit
et tunc dico ꝙ tale pactū eſt inua-
lidum ſʒ cōtractus remanet vali-
dus ⁊ ſic intelligit. ff. ſi vſufru. pe. l.
prima. §. j.

Queſtio. lxvij.

Super eadem l. debu-
it face-
re vnam diſtinctionē
dñs meus vbi aliquis
ſibi prouidet in caſu vbi lex proui
det. vtrum videatur renunciare pro
uiſioni legis. ſed remiſit eā vſqȝ in
loco. proprio tamē poſſet: ⁊ nota.

Omiſſo quinto libro venit do-
minus petrus ad ſextum ꝓmo ſuꝑ
l. j. ꝙ qñqȝ fit furtū ⁊ efficitur res fur
tiua. nec tamen agitur actione furti
vt in cōmodato ar. a ɔtrario ſen-
ſu. ff. de furt. l. j. Itē quandoqȝ fit
furtū ⁊ res efficitur furtiua et agitur
act. furt. vt. ff. de fur. l. ſerui. Qñqȝ
nec fit furtū nec res efficitur furtiua
et tamē agitur actione furti vt in ſer
uo q̇ ꝑſuaſiſſe dicitur. ff. de ſer. ⁊ fur.
l. ſi ḋs Quandoqȝ fit furtū nec res
efficitur furtiua ⁊ tñ agitur actiōe fur-
ti vt i debitore q̇ rē obligatā credi
tori ſubripuit. ff. de vſu. l. ſequitur. §
ſi res: qñqȝ tñ fit furtū nec tamen
res eſt furtiua nec agitur actiōe fur-
ti vt in filio vel qui ſubripuit rem
peculiarē. ff. de furt. l. ſerui ⁊ filii. l.
cum incerta. ⁊. ſ. de bo. que libe. l.
cum oportet in prin.

Queſtio. lxviij.

Item eodē ti. ſup. l. que eſt qȝ ⁊c.
vbi diuerſe pene de
bentur ex eodē facto
nunqd oēs ſimul poſſint peti mul
tum refert q: aut oēs debentur ex
eodem facto ⁊ eadē conſideratiōe
et tunc dico ꝙ oēs ſimul poterūt
peti. s. de pe. l. vlt. aut iſte pene ve-
niunt ex eodē facto diuerſa tamē
conſideratione vt ſi quis ɔtaminauit
ſeruū meū ⁊ occultauit. ⁊ tūc aut
vna cōſideratio ſe hȝ ad aliā tan-
ꝙ exigere nō poſſum niſi inquātū
iam exactā excedit vt in illo q̇ ra-
puit. Nā vbi eſt reperire rapinā et
furtum. ff. de vi bo. rap. l. j. qñqȝ di
uerſe pene debentur ex eodē facto et
diuerſis ɔſiderationibus quarum
vna nō ſe hȝ ad aliam ſicut ſpecies
ad ſuū genus ſʒ habēt ſe adinuicē
ſicut excedentia ⁊ exceſſa. Et tunc
dico ꝙ vtraqȝ pena poterit exigi
vt exēplo huius. l. et hoc ꝓbatur ꝑ
l. ff. de tutelis ⁊ ra. diſ. l. j. §. j. ⁊. iij.

Queſtio. lxix.

Super eadem l. Si q̇s
ras nū
q̇d maſculinū cōcipiat
femininū multū refert
q: aut q̄ritur de ſignificatiōe grāma
ticali vocabuli ſiuꝫ vnū aliō cōcipiat
gramatici dicūt ꝙ maſculinū cō-
cipit fe. ⁊ nō ecōtra: aut q̄ritur nū
quid interpretatione iuris maſc.
cōcipit fe. ⁊ eɔ. et tūc refert q: aut
maſculinū ꝓfertur tale. ⁊ tūc aut ꝓ-
fertur in ɔtractu indifferēter inter
maſ. ⁊ fe. ⁊ tūc dico ꝙ interpretatio
ne iuris vnū aliud cōcipit indiſtin
cte vt in negociatione ⁊ negociorū
geſtione q: iſte ɔtractus indifferē
ter eſt tam maſcu. ꝙ fe. ff. de nego.
ge. l. iij. §. hec actio. Et ideo dico in
adulterio. ff. de adul. l. qui domum.
aut vnū ꝓfertur a lege in ɔtractu dif-
ferente ⁊ tunc dico ꝙ vnū nō cōci
pit aliud vt in ɔtractu de pcu. l. fe-
minis. Itē in vel'. nā quāuis mu-
lier iuuet maſ. nō tñ iuuatur vt. s. ad
vell. l. ꝑ eo. vel vnū ex illis ꝓfertur
ab hoīe ⁊ tūc aut ꝓfertur a iudice

vel a principe ⁊ tunc idē dico ꝙ ſi
a lege ꝓferret̃ q꞉ ꝑnceps viua vox
iuris.ff.de iuſt.⁊ iur.l. nā ipm aut
profertur a priuato ⁊ tunc aut ꝓ-
fertur a ſe.⁊ tunc nunꝙ̄ concipiet
maſculinū.ff.de le.ij.l.ſi ita.Sequi
tur aut maſ.ab hoīe ꝓfertur ⁊ tūc
refert q꞉ aut ꝓfertur in caſu odio-
ſo ⁊ adhuc dico ꝙ maſc.nō conci-
piet.fe.ff.de ven.inſpi.l.ij. aut pro
fertur in caſu fauorabili ⁊ tūc om
nes concedunt ꝙ etiā maſc.conci-
pit fe.ff.de le.iij.l.q̄ duos. hic cum
dubito dicit dn̄s petr᷒ q꞉ bene cō-
cederem vbi maſ.ꝓferetur ſub no
mine appellatiuo. ſed ſi ꝓferatur
ſub noīe ꝓprio vtrū maſ.cōcipiat
fe.nō habeo legē ⁊ ideo forte non
eſſem auſus dicere ꝙ tunc cōcipe-
ret q꞉ erubeſcēdū eſt loqui ſine le-
ge.aut.de trien.⁊ ſemiſ.§. conſide
remus coll.vj. ¶Queſtio.lxx.

DEfurt.

et ſeruo corrupto
rubri.l.j.Si tu que
ras vtrum allegās
ꝯtraria debeat au
diri multū refert q꞉ etiam aut ille
vult allegare ꝯ̄ria cōtra diuerſa et
tūc dico ꝙ bene audit̃.ff.de inoffi.
teſ.l. pape.§.ſꝫ nec impuberi.ff.ſi
quis onus cā teſ.l.j.§.qui aūt. Et
eſt rō q꞉ res inter alios acta ⁊c.ff.
res īter alios acta ꝑ totū aut vult
allegare ꝯ̄ria ꝯtra vnū ⁊ idē refert
q꞉ aut ſimul ⁊ eodē tēpore et tunc
dico ꝙ nō poteſt.ff.qn̄ app.ſit.l.ij.
ff.de regu.iur.l.vbi repugnat.Aut
ſi vult allegare ꝯ̄ria cōtra vnum ⁊
idem allegari nō pōt ſed vnū alle
gando aliud nō habebo vt hic et
ff.de cōdi.⁊ de.l.titie.aut iſta con-
traria nō tollūt ſe electione et tūc
aut vult allegare agendo aut.exci-
piendo ſi agendo volo cōtra,idem
allegare. Aut allegando ꝑmo ſub
cubili ⁊ tunc aliud cōtra idē alle-
gare poſſum.vt.ff.de lib.l.aureli᷒
vel agendo obtinui ⁊ tūc aliud nō
poſſum allegare.aut excipiendo ⁊
tunc poſſuꝫ.ff.de except.l.nemo.⁊
hoc dico regulariter ſed ꝯfallit ī ca
ſibus aut.de triē. ⁊ ſemiſ.§. illud
et.j.de nō nu pe.aut.q̄ ꝯtra ꝓpriā
et.ff.de reiuend.l.vlt.⁊ queſiit rō vi
debitis.j.qui poteſt in pig.ha.⁊ q̄
eſt ratio quer̃it poteſt reus allega
re bona eſt q꞉ ſi nō poſſet ꝑpetuo
allegare nō poſſet illud in tempo-
re cū nō ſit in poteſtate ſua ⁊c.ſed
in poteſtate actoris eſt ideo ⁊c.ar.
ſ.de tem.iniur.reſt.l.petente ⁊c.⁊
hec ſufficiant.

¶Queſtio.lxxi.

DEbo

nis liberto-
rum ru
bri.ſuper.l.j. Si tu q̄-
ras vtruꝫ alienationē
factaꝫ a liberto patro
nus poſſit reuocare multū refert
q̄a aut libertus alienat bona ſua
de volūtate p̄ronis vel alienatio
nem factam a liberto patron᷒ ra-
tam habuit ⁊ in iſto caſu patron᷒
nō poterit reuocare.j.co.l.vlt. Et
eſt ratio quia ꝙ ſemel approbaui
amplius reprobare nō poſſuꝫ. ff.
de neg.ge.l.pōp. aut libertus alie
nauit ꝯtra voluntatē patronis et
tūc refert q꞉ aut iſte libertus erat
maior cētenario aut minor꞉ ſi mi
nor tunc patronus nō poterit re-
uocare.ff.e.l.libert᷒.Aut erat ma-
ior centenario ⁊ tūc aut alienauit
in vltima voluntate ⁊ tunc com-
petit reuocatoria in eo in quo fuit
dānificatus patronus inſti.qui et
ex q̄bus cau.§.j.aut alienauit īter
viuos et adhuc refert q̄a aut ſine

dolo: alienauit ⁊ tunc dico ꝙ nõ re uocabitur. ff. de pba. patron'. aũt alienau:t doloſe ⁊ tunc dico ꝙ in- diſtincte patrono cõpetit reuoca- tio. ff. ſi quid in frau. pa. l. j. ⁊. ij.

Queſtio. lxxiij.

IN eo. ti. et ca. l. Si tu queras qualiter ⁊ quãdo patronus de- beat ſuccedere liber- to multũ refert. q: aut libertus ha- bet liberos ⁊ ĩ caſu iſto ſubdiſtin- guo q: aut iſti liberi nolunt ei ſuc- cedere. ſ. liberto patri ſuo ⁊ tũc pa- tronus nullum ius habet. inſti. de ſuc. liber. §. j. aut iſti filij volũt ſuc- cedere liberto patri ſuo ⁊ tũc pro- uidẽdũ eſt: ac ſi liberos nõ hẽret. j. quando nõ pe. per. l. j. ⁊. ij. ⁊. j. ad bo. poſ. l. vlt. ⁊ quid iuris ſit quan- do nõ habet liberos refert. Quia aut iſte libert' decedit iteſtatus et tunc inſolidũ patron' ei ſuccedit. inſti. de ſuc. lib. §. ij. aut libert' de- cedit teſtatus et tunc aut inſtituit patronũ ⁊ tunc etiã inſolidũ ſucce- dit. ſi etiam ipſuꝫ pteriat. tũc ho- die vſqꝫ ad tertiã reuocare poteſt inſti. de ſuc. lib. §. ſed noſtra. ⁊ hoc eſt, verũ ſi libertus ſit maior cente- nario alś nõ. ff. de iur. patro. §. li- bertus ⁊ hoc etiã eſt multũ nota- bile in hoibus in quibus habue- ris manũ mortuã. Qõ. lxxiiij

DE liber- tis ⁊ eorũ liberis ſup. l. ij. circa mediũ. Si tu queras nunqd ppter feloniã cõ- miſſaꝫ a vaſſallo dñs poſſit filio ip- ſius vaſſalli fundũ auferre multuꝫ refert q: aut iſtud feudũ tranſmit- tebať ſiue veniebat ad filium iure ſucceſſionis pris ⁊ tũc dico ꝙ dñs filio poterit fundum auferre. ff. de acqui. poſ. l. j. auť. de iu. iu. §. j. aut iſtud feudũ nõ veniebat ad filiũ iu- re ſucceſſionis ſꝫ magis q: ↄceſſuꝫ erat vaſſallo ⁊ filio ſuo ⁊ ĩ caſu iſto dico ꝙ filius retinebit. ff. de verb. ob. ſtipuľ. iſta. §. ſi qs ⁊ hoc dicit iura. ff. de iure pa. l. diuus.

Queſtio. lxxv.

DE teſta- mento militari. l. j. Si tu q̃ras nunqd aliqs poſſit decede- re p pte teſtat' ⁊ p pte iteſ. mul. re. q: aut hꝫ vnũ patronũ. ſ. tũ ⁊ tũc dico ꝙ p pte teſ. decedere nõ pt. ff. de ſuis ⁊ le. l. ſi ex plurib'. §. qñ nõ pe. p. l. vna. aut ille hꝫ duplex pri- moniũ ⁊ tũc refert q: q̃rit. Nunqd poſſit decedere p pte teſtat' ⁊ p p- te iteſtat' ĩ codẽ p̃rimonio ⁊ dico ꝙ nõ imo ſicut pagan' habeť. ar. l. alle. ⁊ idẽ dico ſi iſtituerit ĩ caſtrẽ ſi. quẽdã heredẽ ⁊ quẽdã aliũ ĩ alio ff. de reg. iu. l. ius nrm ⁊. C. ſi certa rũ. §. vl. aut q̃riť nũqd ĩ vno patri- monio poſſit decedere teſtat' ⁊ in alio iteſtat' ⁊ in caſu iſto dico ꝙ ſic ſic intelligo. l. iſtã. ⁊. ff. fami. her. l. heredes ⁊. ff. c. l. ſi certarũ ⁊ hoc ꝙ notatur.

Queſtio. lxxvj

QUi teſtamẽta face- re pñt rub. ⁊. l. ij. vbi aliqs me heredẽ inſtituit ⁊ poſt teſtm̃ ꝓdũ ſeipſꝫ iterfe- cit Si tu q̃ras an ei' hereditas a me dꝫ auferri ⁊ ipi fiſco applicari multũ refert q: aut teſtator iſte i- terfecit ſe ppť itollerãtiã dolor(vť pudor(alicui ſine alq̃ ↄſcia crimis ⁊ ĩ caſu iſto bona ſua nõ dñt a me auferri ⁊ fiſco applicari ſꝫ penes

me heredem remanere debent et ſic.l.iſtam intelligo ꝛ.ſ.de bo.coꝝ q̄ moꝛ.l.j.ꝛ.ff.de iure fiſci.l.i frau- dem. Aut iſte teſtatoꝛ interficit ſe- ipſum metu pene alicuius crimi- nis de quo etiam poterat cogno- ſci poſt moꝛtem ſuam videlꝫ cri- minoſi ꝛ in caſu iſto adhuc poteſt cognoſci et ſi reperiatur condem- nandus condēnabitur.ff.de publ. iudi.l.ex iudicioꝛū aut nō poterat cognoſci poſt moꝛtem ſuā et tunc aut pꝛopter tale crimen ꝓpter ꝙ ſi eſſet condēnatus bona ſua non deberent fiſco applicari ꝛ tunc ad- huc nō applicabūtur.ff.de bo.co- rum.l.vlti.§.j. aut ꝓpter tale cri- men ꝓpter ꝙ bona ſua fiſco appli carentur ꝛ tunc etiā ꝛ heredi aufe- rentur ꝛ ſic.l.iſtam intelligo.i ver. iſto.ꝛ.ff.de bo.coꝛum.l.vlti. ꝛ hoc ſꝫ iura iſta. Sed ſecus hodie per autē.bo.damnatoꝛuꝫ. ſed conſue tudo iura antiqua ſeruat ſi aūt ali quis ſe interfecerit quo quomō ſi cū ꝓpter doloꝛe ſiue ꝓpter crimen commoꝛtuo in ipſum nō debet fer- ri ſententia cum nō reputetur nec eſſe ꝙ erat tēpoꝛe delicti cōmiſſi uam in moꝛtuum nō eſt ferenda ſententia.ff.de bo.coꝛum q̄ moꝛt. ſibi conſci.l.j.ꝛ in autē.de nupt. §. deinceps ſi quidē t faciendum di- cit hec diſtinctio.

Queſtio.lxxvij.

D E teſta mētis ru.ſup.l.pri ſionē iura ꝛc.vbi te ſtatoꝛ fecit teſtamē tum ꝛ poſtea ꝓceſ- ſit ad actum ꝓpꝛio teſtamēto con trari um. Si queras nūquid reuo cetur pꝛimū teſtamentū per actū contrarium ſequentē vel nō reuo cetur multum refert qꝛ aut actus repugnans pꝛimo teſtamēto ſecu tus eſt foꝛtuito caſu vtputa quia mures ſigilla teſtamēti legittimi tū perimit ꝛ in caſu iſto dico ꝙ ni hilominus vꝫ ipſum teſtamentuꝫ nec ꝓpter hoc dꝫ immutari ꝛ ſic loq̄ tur l.iſta.ꝛ.ff.de bo.poſ.l.ſemel. et ſ.e.l.ſancimus. Aut ſecūdū: eſt re- pugnans pꝛimo teſtamēto de vo- luntate teſtatoꝛis ꝛ tūc etiā refert qꝛ aut iſte teſtatoꝛ ꝓceſſit ad actū contrariū pꝛimo teſtamēto verbo tantū vel etiam ꝓceſſit ad actū cō trarium facto. ſi ꝓceſſit ad actū cō trarium v̄bo tantū adhuc refe r. qꝛ aut iſte teſtatoꝛ dixit ſic reputo heredē meū indignū ꝛ in caſu iſto teſtamentū ſuū nō reuocat ſed he reditas ad fiſcū defert ꝛ heredi ſuo aufertur.ſ.de his q̄bus vt indig.l. hereditas. Aut iſte teſtatoꝛ dixit vo lo heredem meū nō eſſe heredem vel volo nō valere teſtamentū ꝛ in caſu iſto pꝛimū teſtamentū nō re uocatur niſi etiaꝫ ille teſtatoꝛ hoc dixerit coꝛā tribus teſtib' vel etiā coꝛam iudice.ſ.e.l. ſancimus ꝛ h̄ eſt verum quantū ad heredē. Sed ſi ſoluerit legata nō valere nō vale bunt.ff.de teſt.mili.l.milites ꝛ eſt ratio qꝛ etiam de faciliori reuocā- tur legata. quā heredis inſtitutio. ar.ff.de admi.ꝛ transfe.le.l.iij. Se quitur aut iſte teſtatoꝛ ꝓceſſit ad actum contrariū pꝛimo teſtamen to facto ꝛ adhuc refert quia ꝓceſ- ſit ad actū delēdi teſtamētū ꝛ tūc refert qꝛ aut iſte teſtatoꝛ amouit ſi gilla vel linum teſtamenti eo vide licet aīo quia volebat decedere in- teſtatus ꝛ tunc dico ꝙ reuocatum eſt teſtamentum ꝛ ſic loquitur lex iſta in medio ſui. aut amouit etiaꝫ ſigilla vel linum eo animo vt here dem ſuum indignū oſtenderet tūc

dico ꝙ non reuocatur teſtamentū ſed hereditas fiſco applicabitur. ff. de his q̄ in teſtamento delen. l. pen. Sequitur aūt eſt dubiū quo animo teſtator ſigilla vel linum teſtamenti amouerit ⁊ in caſu iſto p̄ſumerem ꝙ amoueret eo anio vt heredem ſuum indignū oſtenderet ⁊ ſic fiſco applicabit̄ hereditas et valebūt legata ⁊ hoc eſt fauore legatorum que nō valerent ſi eo animo feciſſet vt decederet inteſtatus. ff. de his q̄ inteſt. delen. l. prime. §. ſed de re dubia. Sequit̄ aūt teſtator proceſſit ad factum diſponendi ſm̄ teſtm̄. et refert quia aūt ipſe facit ſm̄ teſtm̄ imperfectum aut perfectum ſi factū eſt ſ3 teſtamētū īperfectu3 tunc aūt teſtator nō perfecit. ſm̄ teſtm̄ quia nō potuit perficere q̄a forte nimis erat prope mortem ⁊ tunc reuocat̄ primu3. ff. de his que inteſ. delen. l. vl. aut teſtator pficit ſm̄ teſtamētū et tunc adhuc refert q2 aut iſtud fuit minus ſolēne vt3 forte deficientib9 in eo aliquibus ſolennitatibus et tunc dico etiam ꝙ primū nō reuocatur niſi inter liberos iſtud ſ3 teſtamentum feciſſet. C. de te. l. hac conſultiſſima §. pe. in gl. ſup illo ꝟbo ſcimus. Aut teſtator pfecit ſm̄ teſtamentum ⁊ fuit etiā ſolēne ⁊ tūc etiam aut primū habebat clauſulam derogatoriam ſcd̄o teſtamento ⁊ in caſu iſto dico ꝙ nō eſt reuocatū primū teſtamentū per ſcd̄m etiam perfectū ⁊ ſolemne. ff. de le. iii. l. ſi quis in prin. autē. de teſ. imperf. §. penul. ⁊c. Aut primū teſtm̄ non habet clauſula3 derogatoriā ſecundo ⁊ tunc aūt fuit factum inter filios inter ſe heredes ⁊ adhuc dico ꝙ per ſcd̄m nō reuocat̄ primum niſi expreſſa fiat mentio in ſecundo de primo auten. de teſta. imperfect. §. penult. Aut fuit factū inter extraneos ⁊ in caſu iſto dico ꝙ per ſm̄ ſolemne ipſo iure reuocatur primum inſti. quibus mod. teſ. infir. §. poſterior⁊c. et arg. C. e. l. hac conſul. §. ex hoc edicto.

De iſtitu

Iſtand eſt l rubricas.

Dicionibus ⁊ ſubſtitutionibus ſub condit. factis rubri. vbi autē relictum eſt legatum ſub condi. Si querat̄ nunquid ⁊ quando peti poſſit multu3 refert aut cōditio ſub qua legatū eſt relictum eſt impleta ⁊ tunc nemo dubitat quin peti poſſit legatum quia purificatum eſt legatu3 per exiſtentiam conditionis. ff. de verb. ſig. l. cedere diē ⁊. ff. qui pōt in pig. ha. l. qui poteſt. Aut illa cōditio ſub qua legatum eſt relictu3 ſub conditione eſt neceſſaria vt lego tibi centum ſi ſol oriatur cras et tunc dico ꝙ iſta conditio nō ſuſpendit̄ vel nō ſuſpēdit obligationem ⁊ ideo ſtatim peti poteſt legatū. ff. de nouatio. l. ſi pupillus. §. ſi ſub condit. cum diſtinctione illa. aut erat certum conditionē exiſtere in vita legatarij et tunc dico ꝙ ſtatim poteſt peti legatū niſi ſuſpenſum ſit. per aliqd̄ tēpus vt. l. alleg. ſi pupillus. §. ſi ſub cōditio. Aut nō erat certū conditionē exiſtere in vita legatarij ⁊ tunc ſtatim peti nō poterit ſ3 expectabitur ꝙ conditio eueniat. ff. q̄n di. le. ce. l. ſi cum heres. Sequitur aūt eſt legatum relictum ſub cōditione īpoſſibili ⁊ tunc aūt impoſſibilis. ſ. facti ⁊ tunc dico ꝙ ſtatim peti poterit. ff. de condi. ⁊ de. l. obtinuit aut eſt conditio īpoſſibilis de iure vt ſi titius ſit heres ſeius ſit heres ⁊ ſi ſeius ſit heres titi9 ſit heres cauſa

plexitatis ꝛ ĩ caſu iſto dico ꝙ iſtō
legatum peti nō poteſt.ff.de ꝯdit.
inſti.l.ſi titius.ff.de teſta.lib.l.cū
heres.Aut eſt legatū relictū ſub cō
ditione cauſali ꝛ tunc dico ꝙ lega
tum ante exiſtentiā cōditionis pe
ti nō poterit.ff.de cōdi.ꝛ de.l.q̇ he
redi.aut eſt legatū relictum ſub cō
ditione poteſtatiua ꝛ tunc aut ille
cui relictū erat legatū nō impleuit
conditionem q: noluit ꝛ tūc dico
ꝙ nunq̄ legatum petere poterit
quouſq̄ cōditionē impleuerit nec
aliquomodo pro ĩpleta debebit
haberi ar.ff.de reg.iur.l.ꝙ quis.
Aut nō impleuit cōditionē q: nō
potuit et refert q: aut non potuit
implere cōditionē illā propter fa
ctum eius in cuius pſona debuit
impleri et tunc dico ꝙ pro ĩpleta
habebit̃ et legatū peti poterit.ff.
de cōdi.inſti.l.ſub.condi.§.quot.
aut non potuit conditionē imple
re ꝓpter factū cuiuſdē tertij et tūc
dico ꝙ conditio nō habebit̃ ꝓ im-
pleta nec an̄q̄ eam impleuerit le-
gatū petere poterit q: videlicet re
greſſum habet cōtra illū tertiū.ff
ad.l.acquil.l.inde neracius. Sed
ſi iſte tertius ſoluēdo nō eſſet tūc
in ſubſidiū haberet̃ conditio pro
impleta.ꝛ poſſet legatū petere.ff.
de eo per ꝙ fac.eſt.l.vlt.aut nō po
tuit ĩplere conditionē impeditus
ꝓpter caſum fortuitū et adhuc di
co ꝙ ꝓ ĩpleta habebit̃.ff.de cōdi.
mixta et dem.l.quoti.Sequit̃ aut
legatū relictū.ſub cōdi.mixta.vi-
delicet caſualitatis et poteſtatis ꝛ
tunc aut querit̃.de cōditiōe.mixta
conſiderata poteſtate et caſuali-
tate et in pſona eius in cuius per
ſona.conditio debebat impleri et
tunc idem dico ꝙ dixi in caſuali.ff.
de here.inſti.l.ſuus.Aut querit̃ de
conditione mixta conſiderata po
teſtate et caſualitate vtriuſq̄ vi-
delicet cauſu illius qui debet ĩple-
re ꝙ̄ illius in cuius perſona debet
impleri et tunc ante conditio ex-
titerit legatum peti nō poterit. ſi
vtriuſq̄ perſona principaliter cō
ſideretur.j.de cōdi.inſer.l.ſi poſt-
modū.Si autē in iſta conditione
mixta perſona cuius cōſideretur
principaliter et alia acceſſione tūc
refert quia aut cōſideratur princi
paliter perſona illi⁹ in cuius pſo-
na debet ĩpleri cōditio et tūc olno
nō poteſt peti legatum anteq̄ illa
cōditio fuerit impleta.ff.de cōtra
hen.emp.ꝛ ven.l.ſi ab eo.aut pri-
cipaliter cōſiderat̃ perſona illius
qui conditionē debet ĩplere et tūc
aut iſtam conditionē iſte non im
pleuit propter factū eius in cuius
perſona debebat impleri et tunc
dico ꝙ pro ĩpleta habet̃.ff.qn̄ di.
le.ce.l.ſi poſt.§.ſi quis. Aut nō im
pleuit cōditionē propter factum
eiuſdē tertij et tūc non habebit̃ ꝓ
imp'cta.ſed tertius tenebit̃ ad in
tereſſe ſi ſit ſoluēdo alſ autem in
ſubſidium pro impleta haberet̃.
ff.ad.l.acquil̃.l.neracius et.ff.de
eo per ꝙ̄ factū eſt.le.vlti.aut non
potuit implere cōditionem illam
propter caſum fortuitum et tunc
adhuc refert quia aut illa condi-
tio erat appoſita fauore illius qui
debebat implere conditionem et
in caſu iſto dico ꝙ pro impleta ha
bebitur.ff.de condi.et de.l.illis li
bertis.ꝛ de an.le.l.meuia.Aut iſta
cōditio erat appoſita in perſona
illius in cuius perſona debebat ĩ-
pleri ꝯditio et tūc dico ꝙ pro im-
pleta nō hēbit̃ vt.j.de cōdi.inſer.
l.ſi plures ꝛ eodem tit.l.legatus ꝛ
ff.de conditione.ꝛ demonſtra.l.in
teſtamento cum ſuis ſimilibus:ꝛ
ſic intelligo iura iſta.

De libertis preteritis vel exhereda. aut. ex cauſa. vbi liberi ſunt inſtituti valet teſtamentū3 nec impugnare pñt dum tñ habeāt quartā vel ſi vn⁹ debet agere aget ad ſupplemētū. ff. de offi. teſt. l. cum querit. ⁊ aut. noviſſima. ⁊ codē ti. l. oīmodo. Si autē iſti liberi ſunt p̄teriti tūc aut erant parētes aſcendētes p lineā maſculinā qui eos preterierūt et in caſu iſto dico ꝙ nullū eſt teſtamentū ipſo iure ſi iſti velint per querelā inoffi. teſta. reſpc. ff. de iniuſto rup. teſt. l. filio. ⁊ hic. ſi iſti liberi eſſent ſui. ſi autē eſſent emancipati iure veteri ipſo iure nō poſſent iſtud teſtamētum. Sequitur aut ſunt preteriti per aſcendētes per lineam femininā: ⁊ tūc idem dico ac ſi eſſent exheredati. nam talium preteritio pro exheredatione habetur. inſti. de exhereda. liber. §. mater. Aut iſti liberi ſunt exheredati. ⁊ tunc aut nulla cauſa adiecta in exheredatione: et tunc teſtamentū nō; tenet ipſo iure. vt in aut. iſta. Aut cauſa fuit expreſſa in exheredatione: ⁊ tunc refert q: aut illa cauſa probat̄ eſſe vera: et tunc tenet teſtamentū nec impugnare poſſunt: ⁊ quantū ad heredem inſtitutio nō valet ſed cetera firma manerēt. vt hic.

Queſtio. lxxviij.

De iure deliberādi. l. ſancimus ⁊c. rubri. Ubi pater vēdidit rē ipſi⁹ filii ⁊ poſtea ipm filiū hrdē inſtituit. Si tu queras nūqd fili⁹ poſſit reuocare alienationē factā a prē ſuo: multū refert q: aut iſte fili⁹ cū ſe miſcuit in hereditatē paternā nullū fecit inventariū: ⁊ tūc dico ꝙ tunc nunꝗ̄ alienationē rei ſue factā a pre ſuo reuocare poterit: ⁊ eſt ratio. Nam ꝙ de euictiōe tenet ⁊c. ff. de euic. l. vendicantē ⁊. ſ. c. l. poſtꝗ̄. aut iſte fili⁹ fecit inuētariū: ⁊ tūc refert q: aut iſta hereditas nō eſt ſoluēdo: ⁊ in iſto caſu dico ꝙ vēdicare rem ⁊ reuocare alienationē poterit vt ſ. e. l. in cōputatiōe. ⁊. §. ſi vō. Aut illa hereditas erat ſoluēdo: ⁊ tūc aut iſte fili⁹ erat inſtitut⁹ in quarta vel vltra quartā ⁊ tūc dico ꝙ pro ea rata pro qua eſt heres nō poterit alienationē patris reuocare: q: in hoc pſonā defuncti repreſentat. ar. ff de re. iu. l. ex qua. nec obſtat ſi dicas ꝙ debebat habere q̄rtam ſine aliquo onere. nā illud verum eſt ab inteſtato ſed propter es alienū bñ pōt diminui. ſ. de inof. teſt. l. ij. ⁊. ſ. de inof. l. qm̄. ij. ⁊. ij. l. omni mō. ⁊ idē dicendū ar. predictorum iur. aut extraneo.

Queſtio. lxxix.

De edicto diui adriani toll. l. ij. Si tu queras nunqd ille qui petit qđ reſtitutur⁹ eſt dolo faciat mul refert q: aut ille qui petit agit ī dicto petitorio: ⁊ tūc dico ꝙ debet ⁊ pōt repelli ſi reſtitutur⁹ eſſet ſi haberet. ff de except. doli. l. dolo. aut ipſe agit in dicto poſſeſſorio. ⁊ tūc aut agit interdicto poſſeſ. et dico ꝙ tūc repelli nō pōt. ſ. de pſc. xxx. vel. xl. an. §. ſ3 hoc. aut agit alio iudicio poſ. ⁊ nō interdicto ⁊ tūc aut ille q̄ oppo. excep. nō vult ſtari probare rē ad ipſ3 ptinere: ⁊ ī caſu iſto dico ꝙ nō poterit actorē repellere vt. ſ. e. l. j. aut vult ſtari pbar̄ rē ad ſe ptinere: ⁊ tūc di. ꝙ pt eū repellere

vt.j.l.p:ori.§.ſinañt. ſed iſtud fallit ꝓpter mãdatariũ.ff.de rei vẽ.l.vlt.⁊.j.qui pot. in pig.ha.l.qui poteſt.𝔖.de non nume.pecu.aut.contra qui propꝛiam.

¶ De his quibus vt indig.rubꝛi.l.polla.diſtinctiones quã hic põt fieri inuenietis.𝔖.de ſacro ſan.ecclẽ.l.iubemus nullam.

¶ Queſtio.lxxx.

COmmunia de lega. rubꝛi.ſuper.l.ſi duob'. Ubi videlicet plures admittuntur ad aliquẽ vnũ actũ: ⁊ iſti adinuicẽ cõcoꝛdare non pñt. Si tu queras nũquid ſoꝛti ſe debeãt cõmittere: multũ refert q: aut illa cõtrarietas reſpiciat pꝛeiudiciũ alienum: ⁊ in caſu iſto dico ꝙ iudex ad requiſitionẽ illi' in cuius pꝛeiudiciũ cedet cõpellet iſtos ad concoꝛdiã venire.ff.de leg.ñ.l.cũ filius.§.variis.⁊ ar.ff.de reg.iu.l.nemo.aut cõtrarietas iſtoꝝ non põt reſpicere pꝛeiudiciũ alienum ſed illoꝝ tñ: ⁊ tũc adhuc refert q: aut neuter iſtoꝛum vult facere foꝛmã indicere in iſta diſcoꝛdia: ⁊ tũc iſti ꝯcurſu ſe impedient: ⁊ ſic loquitur.ff.de vſufru.ti.ghali.l.quotiẽs ⁊ quib' mo.vſufr.amit.l penũ.aut alter ex iſtis vult actum iſtum foꝛtune cõmittere: ⁊ in caſu iſto dico ꝙ ad iſtius requiſitionẽ iudex dꝫ aliũ cõpellere vt ille actus foꝛtune vel ſoꝛti cõmittatur: ſic intelligo l.iſtam.⁊.ff.de ſol.l.pluribus.cũ ſuis concoꝛdan.

¶ Queſtio.lxxxj.

DE conditionib' inſertis ſup.l.ſi plures ⁊c. Si tu queras nunq̃d heres poſſit implere cõditiones ſcriptã in ꝑſonã parentũ vel pꝛedeceſſoꝛũ ſuoꝝ: multum refert q: aut ille cui debuit impleri conditio fuit in moꝛa: ⁊ tunc dico ꝙ heres illius qui debebat implere cõditionẽ illam implere poterit: nec moꝛa ſua iſti nocere poſſet.ff.de condit.⁊ de.l.cui fundus. Aut ille non fuit in moꝛa ⁊ tũc aut iſta cõditio nullã hꝫ pꝛecedentẽ conuentionem: ⁊ in caſu iſto dico ꝙ illã conditionẽ heres implere nõ poterit.ff.de condi.⁊ de.l.qui heredi.aut illa cõditio habebat pꝛecedentem cõuentionẽ.vt verbi gratia.Si dicã ſic pmittis tu mihi.x.⁊ poſtea ſequitur cõditio aliqua: et in caſu iſto adhuc refert.q: aut cõditio ⁊ conuẽtio referuntur ad eandem perſonã: ⁊ in caſu iſto ꝙ heres implere poterit.ff.de arbi.l.diem.§.j.⁊ de ver.obli.l.qui rome cũ ſuis concoꝛ.Si autẽ cõditio et conuẽtio ad diuerſas ꝑſonas referantur: ⁊ tũc heres cõditionem huius implere nõ poterit.

¶ Queſtio.lxxxij.

DE vſuris legatoꝛũ rubꝛi.vt ſciatis a quo tẽpoꝛe veniãt in legatis acceſſiones ⁊ vſure vos diſtinguetis ſic.Quia aut tu queris de acceſſione ciuili vt de vſura a quo tpe etiã veniat.⁊ in caſu iſto dico ꝙ a tpe lit.cõte.vt.𝔖.c.l.j.⁊.l.iſta: niſi moꝛa ꝓcedat lit.cõteſt.q: tũc a tpe moꝛe venirẽt vſure cũ legata inſtar habeãt actiõis bo.fi.ff.de leg.ñ.l.ſi quis ſeruo.⁊.l.titio.⁊ ff.vt le.no.ca.l.j. Aut queris de acceſſione naturali.⁊ tunc refert q: aut queritur de fideiuſſoꝛio vniuerſali: ⁊ tũc dico ꝙ in tali venire de-

bent vſure a tēpoꝛe moꝛtis teſta-
toris vt ſi teſtatoꝛ leget peculium
alicui vel rogauerit herede͂ vt pe
culium mihi reſtituat.ff.de leg.ij.
l.peculiū.ff.de peti.here.l.itē ve-
niunt.Aut querit̄ de legato ſingu
lari vt legauerit mihi teſtatoꝛ rē
vnā: ⁊ in caſu iſto aut legatarius
vult petere fruct᷒ quos heres per
cepit: ⁊ tunc a tp̄e adite heredita-
tis venie͂t acceſſiones.ff.de furtis
l.a titio.⁊ de rei ven.l.ſolū.§.meū
niſi haberet bonā fide͂ q꞉ tūc nō
teneret̄.inſti.de rē͠ di.§.ſi quis.
Aut vult petere fructus quos pci
pere potuit ⁊ tūc curret̄ a tempo
re moꝛe.ff.vt le.no.ca.l.j.⁊ ide͂ di-
co de illis quos percipere potuit
q꞉ factus eſt male ff.poſſeſſoꝛ.ff.de
rei ven.l.ſi fundū.cum ſuis ſi͠lib᷒.

¶Queſtio.lxxxiij.

Eca ducis tolle͂. rubri.
ſup.l.j.§.j.'Si tu q̄
ras a quo tp̄e ce-
dāt legata iſta.q.
eſt quadruplex: q꞉ aut querit̄ qn̄
cedit dies legati quātū ad tranſ-
miſſione͂: ⁊ in caſu iſto refert quia
aut legatū relictū eſt pure: ⁊ tūc di
co ꝙ dies legati a die moꝛtis te-
ſtatoꝛis quātū ad hoc vt trāſmit-
tatur ad heredes: ⁊ ſic loquitur.l.
iſta in fine.j.rn̄. ſed fallit in caſi-
bus.j.c.i nouiſſimo. Sequit̄ aut
iſtud legatū eſt relictū ſub condi-
tiōe: ⁊ tūc iſta ꝯditio tacite ſubin
telligebat vt puta q꞉ legauit alicꝰ
ſi heres adiret h'ditate͂: ⁊ adhuc
dico ꝙ moꝛtuo teſtato. cedit dies
legati.ff.de le.j.l.ij.⁊.ff.qn̄ di.bo.
ce.l.ſi poſt.Aut illa conditio erat
impoſſibilis ⁊ dico ꝙ tunc legatū
purū reputat̄.ff.de cōdi.⁊ demō.
l.obtinuit. Aut iſta conditio erat
neceſſaria ⁊ tunc aut incertus eſt
ꝙ exiſtat in vita legatarij ⁊ adhuc
dico ꝙ ſtatim debetur moꝛtuo te
ſtatoꝛe.ff.de noua.l.ſi pupillus. ⁊
ff.qn̄ di.le.ce.l.ſi cum heres. Aut
nō eſt certus ꝙ cōditio exiſtat in
vita legatarij: ⁊ tunc ide͂ dico ꝙ di
cerem ſi ſub ꝯditione caſuali eēt
relictū.ff.qn̄ di.le.ce.l.ſi cum.nā
demū cōditione exiſtente cedere
dꝫ dies legati talis.j.c.§.ſi autē.
Sequit̄ aut iſtud legatū relictum
eſt in die: ⁊ adhuc refert q꞉ aut in
die͂ certum ⁊ tunc moꝛtuo teſtato
re vt in.l.iſta in fi.j.rn̄.aut in die͂
incertā.⁊ tunc aut eſt dies incerta
omni certitudine vt ſi titius ſit cō
ſul: ⁊ tunc cū dies aduenerit ⁊ nō
ante.ff.de condi.⁊ de.l.dies incer
tus.aut incerta eſt dies aliqua in
certitudine tm̄: ⁊ tūc aut certū eſt
exiſtere in vita legatarij: ⁊ tūc ſta-
tim moꝛtuo teſtatoꝛe cedit vt in
dicta.l.cum heres. Aut nō eſt cer-
tum exiſtere in vita legatarij: ⁊ tūc
cōditione aduenie͂te vt in.l.ſi cū
heres ⁊ hic pōt querere pꝛimum
membꝛū queſtionis. Scōm aute͂
membꝛū queſtionis pōt querere
qn̄ cedit dies legati quantum ad
obligationem vt heres ſit legata-
rio obligatus: ⁊ in iſta queſtione
refert q꞉ aut tu queris nunq̄d he
res ante aditā hereditate͂ ſit obli
gatus legatario ⁊ dico ꝙ non.ff.
ex qui.cau.ma.l.apud iul.⁊ inſtit.
de obli.ex quaſi cōtract.§.heres.
Aut queris nunq̄d ſtatim adita
hereditate et pure: ⁊ tunc dico ꝙ
ſicut in dicta.l.apud iul.§.vlt.aut
erat relictū ſub cōditione: ⁊ tunc
aut illa cōditio habetur ꝓ pura:
⁊ tunc dico ꝙ ſtatim. Aut nō ha-
betur cōditio ꝓ pura ⁊ tūc die ve-
niente ⁊ non ante.ff.de ver.obli.
l.cedere diem.aut legatū relictū

eſt in diē ⁊ tunc aut certū: ⁊ tūc ſtatim adita here. vt. ff. de verb. ob. l. cedere diē. ⁊ l. iſta in fi. j. rn̄. aut in diē incertā ⁊ tūc demū die adueniēte. ff. de cōdi. ⁊ de. l. dies incertus. Sequit̄ aut queris quādo dies legati cedit quantū ad dominium legati: ⁊ tunc refert q꞉ aut legauit rem alienā: et in caſu iſto dico ꝙ tunc demū acquireret̄ dominiū cum tradita erit res. ſ. de pact. l. traditionib᷒. ar. ff de regu. iur. l. nemo. Aut teſtator legauit rem ſuā propriā: ⁊ tunc verū dominiū acquireret̄ a tēpore adite hereditatis. ff. de leg. j. l. ſi cū homo. ⁊ de leg. ij. l. cum pater. §. ſurdo. ⁊. ff ſi cer. pe. l. proinde. Aut legauit ſub cōditione in diē et tunc demū vel cōditione adueniēte. ff. de vſu. l. ſempronius. Sequit̄ aut queris qn̄ cedit dies legati quantum ad exactionē: ⁊ tunc aut queris nunquid poſſit exigi ante aditam hereditatē ⁊ dico ꝙ non: aut nunquid poſt. ⁊ tunc aut pure: et tunc dico ſtatim adita hereditate aut in diem vel ſub conditione ⁊ tunc dico die vel cōditione adueniente. j. e. §. ſin autē. ff de condi. ⁊ de. l. optimā. ⁊ inſtitu. de here. inſti. §. impoſſibilis. ⁊ ſic intelligunt̄ iura iſta ⁊ iura allegata.

¶ Queſtio. lxxxiiij.

Super eadeꝫ l. Si tu q̄ras nunq̄d ſi legatum eſt relictum ſub onere impoſſibili ꝙ eius illud onus impleri non poſſit nunquid tn̄ legatum peti poterit: in hoc tn̄ refert q꞉ aut eſt legatū relictum ſub onere impoſſibili appoſito per conditionem ⁊ in caſu iſto legatū tanꝙ purū peti poterit. inſtit. de here. inſti. §. impoſſibilis. ff. de condi. ⁊ demonſtra. l. obtinuit. Aut iſtud onus eſt appoſitū in legatuꝫ per modū modi vt faciat aliquid: et tunc aut illud onus erat impoſſibile mihi ſoli legatario aliꝭ tamē poſſibile vt ſi teſtator legauit clau do ꝙ currat vel iudeo vt xp̄ianuꝫ mancipium emat: et in caſu iſto aut iſtud onus eſt impoſſibile legatario ꝓpter tale quid ꝙ pōt legatario imputari vt forte etiam propter diuerſitatē ſecte ſue: ⁊ tūc legatū non habebit poſtꝙ modū implere nō poteſt. ff. de lega. ij. l. mortuo. arg. ſ. ne vidēs ⁊c. l. j. Aut iſtud eſt ſibi impoſſibile nō tn̄ ꝓpter tale quid ꝙ ſibi poſſit imputari: ⁊ tunc dico ꝙ legatum habebit. ff. de lega. iij. l. fideicōmiſſa. §. ſi ſeruo. Aut illud legatum eſt ſub onere impoſſibili nedum legatario immo ⁊ cuilibet aliꝭ: ⁊ tunc refert q꞉ aut illud onus auferebat totum lucrū vel emolumentū legati legatario: ⁊ tunc ex quo non poteſt hmōi conditionē implere nec etiam legatū habebit. ff. de legа. j. l. ſi quos. Aut non auferebat totum emolumentū legati legatario. ⁊ tūc aut ab initio fuit iſtud onus impoſſibile: ⁊ tūc dico ꝙ nihilominus legatuꝫ habebit. ſ. de leg. l. ab adminiſtratiōe. Aut fuit etiam expoſtfacto impoſſibile vt ſi iſtud onus: ⁊ tunc aut ex voluntate teſtatoris: ⁊ tunc reuocabit̄ legatum. ff. de admi. le. filio. §. mater Aut iſtud onus ꝓter volūtatē defuncti expoſtfacto eſt factū impoſſibile ⁊ tūc valebit legatū. ff. de le. iij. l. pr. §. ti ſculan᷒.

¶ Queſtio. lxxxv.

Iſta ñ eſt i rubricis.

De pendancis iudiciab⁹ rub:ic.l. ñ. Sup.l.iſta q̃ro q̃ eſt iuriſditio in gñe que ſub ſe cōp:ehēdit oēm actū iudicādi ⁊ interdicēdi: ⁊ iuriſditio in genere ita deſcribitur: iuriſditio eſt legitima poteſtas de publico introducta cum neceſſitate interdicendi et equitate ſtatuendi.ff.de iuriſdi.omniū iudicū.l.j.⁊ iſta iuriſditio in genere diuidit̃ ſm̃ docto:es diuiditur in tres ſpecies. Quia quedā eſt iuriſditio que vocatur imperiū merū quoddā imperium mixtuȝ. quedā iuriſditio inferio: ego tamē credo ꝙ iuriſditio in gñe in duas tm̄ ſpecies diuidatur: q: quoddā eſt imperiuȝ: quedā iuriſditio ſtricte ſumpta retineat nomen ſui generis. naȝ ſic al's iuriſditio.ff.de adop.l.j.⁊ ar. ff.de iuriſdit.omniū iudi.l.imperium.ad qđ ego reſpondeo ꝙ imperium eſt legitima poteſtas de publico introducta cum neceſſitate ius dicendi ⁊ equitate ſtatuendi conſiſtens in his que ex poteſtate vel officio vel auctoritate iudicis dependēt. Et iſta deſcriptio imperij p:obatur in.l.iſta in medio.⁊ in aut.de defenſio.ciuita.§. non enim.colla.iij. Et hoc innuit ſignificatio vocabuli ꝙ oſtendit ab imperato:e. Nam pars puta aliquis qui ſcȝ vult adire iudiceȝ qui tamē non habet aliquā actionem ſupplicat iudici ꝙ ipſe imperet in tali delicto taleȝ puniendū: ⁊ nō ex hoc ꝙ talis habeat ex perſona ſua: ſed ex hoc tm̄ ꝙ in perſona iudicis reſidet. Sequitur quid eſt iuriſditio ſtricte ſumpta: iuriſditio eſt legitima poteſtas de homino publico introducta cuȝ neceſſitate iuriſdicendi ⁊ equitate ſtatuendi conſiſtens in his que ſciliȝ ratione obligationis vel pleni dominij iure reſidēt in perſona agētis.vt ſi quis petat decem hoc iure obligationis: vel ſi petat rem aliquā rei vendite hoc iure ſm̄ ꝙ iſtud p:obabitur.inſti.de actio.in principio.ff.de pecu.l.l5.§.ea obligatio: ⁊ hoc innuit ſignificatio vocabuli. Nam iuriſditio idem eſt ꝙ iuris declaratio. Nam pars petit ſuum ius declarari ſicut in rei vēdi. vel adiudicari modo vidiſtis quid eſt iuriſditio i genere ⁊ quid imperiū ⁊ qualiter diuidatur in iuriſditionē ſtricte ſumptā: et vidiſtis q̃d eſt imperiū ⁊ quid iuriſditio ſtricte ſumpta: nunc reſtat videre qualiter imperiū diuidatur: ⁊ eſt ſciendū ꝙ quoddā eſt magnum quoddam modicū. et hoc ſupponit lex.ff.de offi.ei⁹ cui mādata.eſt iuriſdi.l.non eſt iuriſditio. Sed dices tu quid eſt magnū imperium: ecce magnum imperiuȝ eſt legitima poteſtas de publico introducta cum neceſſitate iuris dicendi ⁊ equitate ſtatuendi conſiſtens in his que dependent ex auctoritate ⁊ poteſtate et officio iudicis nobili: ⁊ eodem modo deſcribo etiā mihi modicū et dices ea omnia que dixi in magno imperio ⁊ adde tm̄ conſiſtens in his que dependent ex officio iudicis mercēnario. Sed q: dicis ꝙ magnum imperiū conſiſtit: ⁊ tunc in his dependēt ex officio ſuo nobili et dic ꝙ p:o tanto dicit nobili q: iſtud officiū nobile p:incipaliter loco actionis poteſt intentari per ſe vt ſi aliquis iudicē velit adicere vt aliquē malefacto:ē puniat

tm̄ officiū iudicis nobile implo-
rare debet ꝙ per ſe ſtat: ſed mer-
cenariū iudicis officiū nō princi-
paliter intentat̄ nec ꝑ ſe ſtat: ſed
adheret actioni cui ſeruit vtputa
ſi pars petat dilationes vel talia
hm̄ōi que dependēt ex officio iu-
dicis mercenario. vt. ſ. de offi. ei'
cui man. eſt iuriſ. l. j. §. vlt. Nec eſt
mirū ſi ſit reperire imperiū ma-
gnum ⁊ modicū. nam ſic ⁊ al's ha
bemus quaſdā actiōes magnas
quāſdaꝫ pediſſequas. ſ. de veteri
iu. enu. l. iij. §. quartus. vidiſtis er
go quid eſt imperiū magnū. Se-
quitur videre qualiter diuidatur
vn̄ imperiū ſic diuidit̄: quoddaꝫ
eſt merū. quoddā eſt mixtū ſm̄ ꝙ
iſtud probat̄. ff. de iuriſdi. om. iu.
l. imperiū. Et imperiū meruꝫ ſic
deſcribit̄ q: eſt legitima poteſtas
⁊ tunc conſiſtēs in his que depen
dēt ex officio iudicis nobili nihil
applicādo actori ſiue parti. Sed
mixtū imperiū eſt legitima pote
ſtas officio nobili aliquid appli-
cando parti vel actori: ⁊ ſic nō eſt
differētia inter merū ⁊ mixtū im
perium niſi quantū ad hoc ꝙ in
mero nihil parti applicat̄ ſed in
mixto ſicut probat̄ iſtud manife-
ſtiſſime. Nam ſi aliquis cōmiſe-
rit homicidiū ⁊ aduerſarius pe-
tat ꝙ iudex ex officio ſuo aiaduer
tat in eum hic nō petit ex eo ꝙ pe
tat ſibi aliqua actio: nec procedit
etiā iſta petitio de iure actionis:
ſꝫ implorat tm̄ officiū iudicis no
bile vtvideliꝫ talē homicidā impe
ret eſſe puniendū nō ꝙ ex eo ſibi
aliquid applicet̄. Et ideo dicitur
merū imperiū etiā quaſi deputa
tum ab omni cōmodo ſupplicā-
tis: ſed in mixto imperio aliquid
applicat̄ parti. Nam iſtud mixtū
imperium tm̄ in bo. poſ. conſiſtit
antiquitus eſt vbi cōpetebat ali-
cui bo. poſ. nō poterat agnoſcere
illā bonoꝝ poſ niſi prius decreta
fuiſſet illa bo. poſ. officio iudicis
nobili ꝙ principaliter ꝑpter hoc
habebat aditi ſꝫ ꝙ probat̄. ff. de
bo. poſ. ſm̄ tab. l. decretalis. vnde
etiam dicit veniā ad iudicē et im-
plorabo officiū nobile ſuū ꝙ de-
cernat mihi bono. poſ. ⁊ iſtud eſt
mixtū imperiū qđ depēdet ex offi
cio iudicis nobili. ff. de iuriſ. om.
iudi. l. j. Et ꝑ hoc aliud etiā actori
vel parti applicat̄. vt. ff. de bono.
poſ. l. iij. §. acquirere. ⁊ id certe di-
citur mixtū imperiuꝫ: q: partim
capit de mero q: videlicet ex offi-
cio iudicis nobili ꝓcedit ⁊ partiꝫ
de iuriſditiōe q: aliquā affert vti-
litatē petitori ⁊ id certe d: mixtū:
q: parteꝫ capit vtrinſ; tam veꝫ
meri imperij ꝙ̄ iuriſditionis. vt
ff. de iuriſdi. om. iudi. l. imperiuꝫ.
Sequit̄ videre qualiter iuriſditio
ſtricte ſumpta diuidat̄. nam iā vi
diſtis de ipſius deſcriptiōe et ad-
uertatis. Nam iuriſditio ſtricte
ſumpta quedā eſt minima et illa
poteſt delegari indiſtincte vt in
aut. de iudi. §. iudicare. quedaꝫ eſt
maior que excedit ſummā trecen
tum aureoꝝ vel eſtimationē ⁊ de
tali nō pn̄t de facili infimi magi-
ſtratus cognoſcere iure ſuo ſꝫ ma-
iores iudices de talib' cauſis iure
ſuo cognoſcēt nec hm̄ōi cauſas
delegare poſſunt niſi ſint impedi
ti vel ꝑpter occupationes publi-
cas vel ꝑpter multitudiaē cauſa
rum vt in. l. iſta in princi. ⁊ hoc di
co nō poſſunt ab aliquo ꝙ̄ a prin
cipe delegari. Sed princeps ꝑ li-
bero volūtatis tales cauſas etiaꝫ
delegare pōt q: legibus ſolut' eſt
ſ. vbi ſena. vel cla. l. j. et. ſ. de pre.
imper. of. l. j. eodē modo etiā mo

dicum imperium quilꝫ iudex etiã ſuitus hꝫ. ff. de offi. ciꝰ cui man. eſt iuriſ. l. vi. ſꝫ mixti imperij cã eſt iu reꝰ veteri ad preſidẽ tantum perti nebant congregationẽ nec delega ri poterant niſi ꝯtringeret eos ab eſſe ſm q; iſtud ꝓbatur. ff. de offi. cius cui man. eſt iuriſ. l. j. §. huius rei. ſed poſtea iura cõſideraueruñt ꝙ multe erant cauſe meri imperij que parui. p̄cij etiã ⁊ valoris erant et ideo cõſtituerunt ꝙ de talibꝰ de lictis leuibus: ⁊ parui p̄cij ⁊ valo ris defenſores ciuitatis ſẽt poſſet co gnoſcere. vt probat̃ in aut. de de fen. ci. §. audiẽt. quoqꝫ leuia crimi na. Et intelligatis ſane ꝙ nõ poſ ſũt delegari cauſe meri imperij ab aliquo videlicet niſi a p̄ncipe. ar. ergo iuriũ allegatorũ. ſ. de pre im per. offe. l. j. eodẽ modo cãe mixti imperij tantũ maioribus iudicibꝰ reſeruantur. ff. ad muni. l. ea q̄ ni ſi in caſibus ſpecialibus propter cauſarũ celeritatem. ff. de dãp. in fe. l. leuis. ⁊ vbi. ⁊ apud quẽ. l. j. nec ꝑt delegari niſi ã deleg. q̄ ꝓcedũt a ꝯſciã legatoꝝ. vel p̄ncipis ſicut eſt preſes ꝓconſul ⁊ ballinus. arg. ff. de tu. ⁊ cu. da. ab his. l. ius dandi. et. ff. de offi. ꝓconſul. l. ſolent cum ſuis cõcor. ⁊ ſic intelliguntur iura iſta q̄ aliquando male conſueue runt ĩtelligi. ¶ De ordine iudicio ruꝫ. l. j. nihil reportaui q; alibi ad plenum habeo materiã traditã q̄ cadit in toto titulo iſto. ac.

¶ Queſtio. lxxxvj.

SEquitur rubri. de lit. con teſt. ſuꝑ. l. res in iudi cium ⁊c. Et in. l. illa ſi tu queras nũquid per ꝓpoſitionẽ excep. perempt. videatur eſſe facta litis cõteſtato vel nõ multũ refert q; aut ꝓponitur exceptio perẽpt. ſola ſine facti principalis narra tione vel recitatione et tunc dico ꝙ nunq̄ ꝑ hoc fiet litis cõteſtatio nam oportet ꝙ in litis cõteſt. fiat negocij principalis recitatio hinc et inde vt ꝓbat̃ in. l. iſta. ⁊. ſ. de iu. calũ. l. ij. ⁊. ſ. de iud. l. rem nõ nouã circa mediũ. Aut exceptio perem ptoria ꝓponit̃ cũ facti principalis recitatione ⁊ tũc refert q; aut iſta excep. perẽp. ꝓponitur ad eneruationẽ intentionis partis ⁊ tũc di co ꝙ ĩ ipſa ꝓpoſitiõe talis eſt con teſt. j. de excep. l. ſi quidẽ. aut aliqͦs ꝓponit except. perẽpt. nõ ad ener uationeꝫ totius negocij principa lis ſed ſolũ vt ꝓceſſus inchoatio nem repellat vt in except. perẽpt. que ꝓponit̃ ante lit. cõte. vt excep. rei iudi. vel tranſac. vel iur. iur. et in caſu iſto dico ꝙ lis nõ eſt con teſt. ſiue incepta. ff. de cõdi. inde. l. eleganter. §. ſi quis poſt. ⁊ extra de lit. cõteſ. §. e. exceptionis perẽpto rie. ¶ Sup eadẽ. l. ſi tu queras nũ quid ꝑ poſitiones aliqͦs videat̃ li tem cõteſtari multũ refert q; aut ex poſitiõe põt colligi narratio fa cti principalis ⁊ r̃nſio ſequens tã ex parte vnius quã ex ꝑte alterius et tunc dicſit ꝙ ꝑ tales poſitiones fit lit. conteſt. aut per poſitiones dicunt doc. nõ poſſunt colligi ſiue reperiri ea q̄ ſunt neceſſaria ad li tis conteſt. ⁊ tunc dicũt doc. ꝙ nõ fit lit. conteſt. Sed iſtud nõ credo verum imo ego dico vna cuꝫ ipſa decretali ꝙ ꝑ poſitiones ⁊ reſpon ſiones ad eas nunq̄ fit lit. cõteſt. extra de elect. dudũ rothom. dicit decre. p̄dicta ꝙ illa q̄ ſunt habilia ad lit. conteſt. nõ faciunt ſemꝑ lit. cõteſt. nõ aĩo lit. conteſtandi ꝓfe runtur aut. de exhi. reis aut. ſanci mus colla. vj. ¶ Queſtio. lxxxvij.

Super c.l. vbi ac.
petit pl' a reo quā
re' ſibi debeat. Si
tu q̄ras nunq̄d in
hoc cāu re' habeat
in totū negare vel in totū cōfiteri
multū refert q2 aut illud debitū. ⁊
nō debitum nō ſunt adeo cōnexa
qui bene ſeparari poſſint ⁊ tūc di
co ꝙ totuz nō debet negare alſ ſi
totuz negaret cū inveritate partē
debeat piuriū icurreret. ff. de pact.
l. ſi vnus. §. ſi. dotē. ff. de except.
rei iudi. l. ſi quis cū totū. Aut illud
debitū. ⁊ nō debitū nō ſunt a deo
cōnexa ꝙ ſepari nō poſſent ⁊ tunc
vtile p inutile vitiabit̄. ff. de aqua
co. ⁊ eſti. l. j. §. Item querit̄ ⁊. §. tre
batius. Et tunc rn̄. ad illud quod
poſſet obijci imo qui negat totaz
quantitatē nō videt̄ qualꝫ eius p-
tez negare. ⁊ ideo ſi actor a me pe-
tat. x. ex q̄bus tantū debeo. v. ſi ne
gē petitionē ſuā put ppōitur nō vi
deor negare partē totius quātita-
tis. Aduertatis iſtud dictū logicuz
ſic dꝫ intelligi ſi tu q̄ras nunq̄d il-
le qui negat totā quantitatē. vtpu
ta. x. videat̄ negare qualꝫ eius par
tem, de virtute ſermonis vel ꝙtuz
eſt de ſignificatiōe ſermonis ⁊ tūc
dico ꝙ nō. ⁊ ſic intelligunt logici.
aut tu queris nunq̄d videat̄ nega
re quālibet partē totius quātita-
tis quantū eſt de interpretatione
iuris. ⁊ adhuc refert. Quia aut q̄-
ris nunqnid neget totā quantita
tem in eo caſu in quo tenet̄ certuꝫ
rn̄de aduerſari' de petitis ⁊ tūc di
co ꝙ qualꝫ eius partē negare vide
tur ⁊ ſic loquit̄. ff. de excep. rei iud.
l. ſi quis cū totum. ff. de inter. act.
l. de etate. aut aliquis negat totaz
quantitatē negatiuā in eo caſu in
quo nō tenet̄ reddere aduerſariū
certuz de petitis. ⁊ tunc aut negat
per modū cuiuſdā cōuentionis in
eundem ⁊ tunc dico ꝙ iuris inter-
pretatione videt̄ quālibet ei' par-
tem negare. ff. de pact. l. ſi vnus. §.
ſi cum. x. q2. cōuentiones interpre-
tantur vt aliq̄d habeāt vtilitatis
ar. l. ff. de reb' du. l. quotiēs. aut ne-
gat etiā nō p modū enunciationis
et tunc dico ꝙ nō videt̄ qualꝫ eius
partē negare ⁊ ſic intelligit̄ hic et
ſic intelligo iura iſta.

¶ Queſtio. lxxviij.

Ubi de crimie a-
gi. oportcat.
rub2. ſup. l. j.
Si tu queras q̄ loco le
gatarius legatum pe-
tere poſſit ſibi relictū multum re
fert. quia aut legatū relictū eſt in
genere aut ī quātitate petere poſ-
ſit multū refert q2 aut conſiſtit et
tunc dico ꝙ eo vbi maior pars for
tunarum conſiſtit ipſius defuncti
vel vbi heres hꝫ domiciliū peti po
teſt. ff. de iud. l. fideicō. ⁊. c. ti. l. lega
tum. Aut legatū in ſpecie certa cō
ſiſtit ⁊ tunc adhuc refert q2 aut te-
ſtator legauit ſpeciē certā ⁊ alienā
et tunc dico ꝙ duob' tm̄ locis pe-
ti poteſt. videlꝫ vbi heres habꝫ do
micilium vel vbi defunctus maio
rem habuit partē fortunarū ſua-
rum vt in. l. alle. fideicō. ⁊ l. ꝙ lega
tur aut legator relinquid ſpeciem
certam vtpote ſtichū ſeruū ſuū et
dico tunc ꝙ plin caſu iſto in trib' lo
cis etiam peti poterit videlꝫ vbi
heres hꝫ domiciliū. et in loco vbi
ſpecies legata cōſiſtit ⁊ etiā vbi eſt
maior pars fortunarū defuncti ꝙ
l. alleg. vbi fideicō. ⁊. l. ꝙ lega. ⁊ ꝙ
peti poſſit vbi ſpecies cōſiſtit pro
batur. ff. de iud. l. nō alt. ⁊. j. vbi in
rem act. l. ſi. Sꝫ reſtat querere vbi

legatum ſolui debeat ⁊ in mēbro
iſto dicetis ſic. quia aut legatū re-
lictum eſt in genere vel in quanti-
tate. ⁊ tūc refert q: aut teſtator de
clarauit quo loco ſolui debeat. et
tunc ſi cōſiſtit in quātitate vel i ge
nere tunc ibi ſolui dꝫ vbi petit. ff.
de iud. l. ſed ⁊ ſi. §. libertis. aut e-
gatum ꝯſiſtit in ſpecie. ⁊ tūc aut le
gatarius vult. ꝙ ſoluat ſumptib⁹
ſuis ꝓprīs ⁊ tunc ibi ſolui dꝫ vbi
voluit. ff. ad exhib. l. hereditatis.
Aut teſtator vult ꝙ legatuꝫ ſoluat
ſumptibus heredis et tunc refert
q: aut heres legatū nō amouit do
loſe de loco vbi erat tpe diſpoſitio
nis ⁊ tunc dico ꝙ vbi erat ſoluen-
dum eſt. aut heres amouit doloſe
et tunc dico ꝙ ſumptibus ſuis ſol
uat i loco vbi erat añ ſm ꝙ iſta p
bant. ff. de le. j. l. cū res. Q d. lxxxix

VBi in rem act. ru
bri. ſuper. l. j.
vbi ego cōue-
nio actoreꝫ emptorē q
rem meaꝫ poſſidet. Si
venditor voluerit in ſe iudiciū ſu-
ſcipere. ſi queras nunqd ego ven-
ditor teneor inuitus ſuſcipere vel
nō. multū refert q: aut iſte vendi-
tor cōparet in iudicio ꝓ emptore
aio vouendi iudiciū ⁊ in caſu iſto
nō teneor ipſum recipere inuitus
ff. man. l. ſi mādato. ⁊. j. de nouat.
l. añ. aut ipſe cōparet nō tamē aio
nouandi iudiciū ſꝫ tanꝙ ꝓcur. in
rem ſuā et in caſu iſto teneor ipm
recipere. ff. fami. her. l. planc. Aut
cōparet tanꝙ ꝓcur. ſimplex et ad
hoc dico ꝙ ipſum teneor recipere
ar. ff. pro ſo. l. j. §. vſus. caueatis tñ
hoc eſt verū niſi pſona emptoris
eſſet legalior ⁊ ſic poterit petere ꝙ
emptor compareat. ar. C. de pro-
cur. l. vlti. et. ff. de procu. l. ſi actor.
Seqtur rubri. vbi tamen ſtatus
cā ſup. l. j. ſꝫ materiā toti⁹ iſti⁹ titu
li hēbim⁹. inferi⁹. ¶ Q d. xc.

SEquitur ru
bri. de
inoff.
teſtamento. quia alie
pe. nō legitur ſuper
l. ꝯtra maiores. Ideo
ſi tu queras vbi alicui cōpet. etiaꝫ
duo remedia ad quid ⁊ vnū ex iſtꝭ
in iudicio ꝓponit nūquid ſibi cur
rit tps. ſ. qd aliud remediū ꝓpo-
nere poterat; multū refert q: aut
vtrūqꝫ remediū ſimul ⁊ ſemel po-
terat intentari ſeu ꝓponi ⁊ tūc di
co ꝙ ſi vnū ꝓponas currit ſibi tē-
pus. ſ. ꝙ aliud ꝓponere poterit ⁊
ſic loquit. l. ff. de excu. tu. l. q añt et
e. ti. l. ſcire opꝫ aut vtrūqꝫ remediū
ſimul ⁊ ſemel intētari nō poterat
et tunc dico ꝙ ſi intēptetur vnum
nō tamē currit tps ad intemptā-
dum aliud. ff. de adul. l. denunciaſ
ſe. §. item querit ⁊. ff. ad. l. iul. l. qn
quennii. Sequit aut alicui cōpe-
tit vnde tm̄ credit tame plura re-
media ſibi cōpetere. ⁊ tūc aut illd
ꝙ credebat ſibi ꝯpetere ⁊ illd ēt ꝙ
ſibi i ꝟitate cōpetebat ſimul pote
rant intēptari ⁊ ꝓponi ⁊ tunc ad-
huc idē dico ꝙ ſi ꝓponet vnū cur-
ret adhuc ſibi tps ad ꝓponenduꝫ
alid vt in. l. alle. q aut. ⁊. l. ſcire opꝫ
aut illud remediū ꝙ credebat ſibi
cōpetere erat talis nature ꝙ non
poterat ſil ꝓponi cū illo ꝙ ſibi cō
petebat ⁊ adhuc ref. Q: aut q intē
tabat remediū ꝙ ſibi ꝯpetebat ca
lūnioſe itētabat ⁊ tūc dico ꝙ ſibi
curret tps ad alid ꝓponendū. ff. de
nox. l. nō ſolū. aut pbabilr ꝓpone-
bat ⁊ nō calū. remediū ⁊ ſibi crede
bat cōpetere nec malicioſe hoc fa
ciebat ⁊ in caſu iſto dico ꝙ temp⁹
ſibi non currit ad proponendum
aliud ꝙ in veritate ſibi cōpetebat

et ſic loquit̃ lex iſta.ꝛ.§.c.l.cū qui
et faciunt iura iſta ad queſtionē.
Po.aliq̄s cōparebat noīe ꝓcura-
torio oppoſitū fuit ſibi ab aduerſa-
rio ꝙ procuratoriū nō valebat iu-
dex eis aſſignauit diem ad inter-
loquendū ſup hec.videlꝫ vtrum va
leret procuratoriū vl̃ nō.dic̄to aſ
ſignata iudex pnunciauit ꝓcura-
toriū nō valere dixit iſte ꝓcu. ſaltē
peto admitti. ſ. ad defendendum
dn̄m meū p ſatiſda.iudicatū ſolui
et contradicebat pars aduerſa di
cens dn̄s tuus tanq̄ ꝯtumax pro
tpe preterito dꝫ excōicari.Modo
querit nunq̄d verū dicat ps aduer
ſa videt̃ eſſe ꝙ pro tpe preterito de
beat excōicari.ar.ff. de admi.tut.
l.tutor vel curator.ſedvidet̃ ꝯtrium
per.l.iſtā quid dicem⁹ in iſto caſu
refert.q: aut iſte ꝓcur.credebat p
babiliter ꝓcuratoriū ſuū ꝓcedere
debere ꝛ tūc dico ꝙ dn̄s nō repu-
tabit̃ ꝯtumax aut ipſe ꝓcur.calū-
nioſe ꝓponebat ꝓcuratoriū ꝛ ſci-
ens ipſm etiā nō valere ꝛ tunc dico
ꝙ dn̄s reputabit̃ contumax fuiſſe
ab initio.ꝛ ſic intelligit̃.l.tutor vel
curator.ꝛ.ff.de re iud.l.vi. Aut iſte
ꝓcu.vt dictū eſt credebat ꝓbabili
ter ꝓcuratoriū ꝓcedere ſꝫ dubita-
bat ꝛ tunc dico ꝙ dn̄s ab initio cō
tumax nō reputat̃ fuiſſe ſed tunc
demū ex tpe illo ex quo procurato
rium pnunciatū fuit nullū ꝛ ſic ha
bent concordantiā due leges.ff.de
re iudi.l.vi.ꝛ.ff.de vſu.l.ij.ꝛ ſic etiā
l.iſtam intelligo.

¶ Queſtio.lxxxij.

Item eo. ti.ſup l.ſi ma rit⁹ vbi
confuſa eſt obligatio:
qua tenetur debitor p
aditionē hereditatis
ſi hereditas auferitur creditori ab
herede. Si tu queras nūq̄d debi-
tū ſuū ſibi reſtituet̃ multū refert.q:
aut aufert iſta creditori heredi in
ſtituto ꝓpter delictū ſuū ꝛ in caſu
iſto ſibi debitū nō reſtituet̃ q: nō
dꝫ reportare cōmodū ex quo me-
retur penā.ff.ad ſill.l.pe.§.neptis
et ar.ff.de neg.ge.l.fine.aut aufert̃
ſibi hereditas nō ꝓpter delictum
ſuū.ꝛ tunc dico ꝙ hꝫ ſibi debitum
reſtitui ſi hereditas ab eo auferat̃
ff.de vſufru.l.dn̄s.ꝛ faciunt etiam
iura iſta ad queſtionē. Po.aliquis
habebat vſumfru.in fundo titij ti
tius vero ꝓprietatē vſufructuario
vēdidit.ꝛ ſic cōfuſus eſt vſufructus
poſtea venit quidā ꝓximior de ge-
nere titij et virtute conſuetudinis
vult venditionē retrahere mō q̄ri
tur.Nunq̄d retrahet ꝓprietatē tā
tum vel ꝓprietatē cū vſufru.ꝛ. eſt
lex expreſſa ꝙ iſte vſufructuarius
retinebit vſūfr.ff.de vſufru.Quidā
doc.p.l.iſtā determinauerūt que-
ſtionem ꝛ male.Nā nō vult dicere
l.iſta ꝙ vſufru.amittat vſumfruc.
ſed dicat ꝙ heres tenet̃ preſtare le
gatario fundū ſibi legatū.cuꝫ ple-
na ꝓprietate ꝛ ſic intelligit dn̄s.p.
ff.de le.ij.l.cū filius.§. dominus et
omnia alia iura.

¶ Queſtio.lxxxiij.

Taper tit. de i offi.
dona.ſup.l.j.Si tu
queras nunq̄d libe
ri venditionē factā
a parētib⁹ ſuis poſ-
ſint aliquo modo reuocare multū
refert.Quia aut illa vēditio facta
fuit fictitie ꝛ fortēſſm veritatē nō
erat vēditio ſꝫ potius donatio et
tunc dico ꝙ optime reuocare po-
terunt ſaltim vſq3 ad legitimū bo
norum ſubſidiū.vt.ff.de do. inter

virum ⁊ vxo.l.ſi ſponſus.aut fuit
vera vēditio ⁊ adhuc refert q: aut
quérit. Nunquid iſti liberi reuoca
re poſſint iure hereditario ⁊ tunc
dico ꝙ iſpiciet̃ ſi pater poſſet hoc
facere.nā ſi pater poſſet hoc face-
re ⁊ liberi poſſent.cū eodem iure
vtant̃ ar.j.de reſcin.vē.l.ij. Aut q̄-
ritur,nunq̄d iſti liberi poſſint re-
uocare hm̄oi venditionē iure ſuo
et adhuc refert q: aut iſta vēditio
fuit facta a patre ſuo bona fide ⁊
tunc dico ꝙ nō poſſunt reuocare
aut mala fide⁊ tūc aut emptor nō
ꝑticipauit dolū et tūc adhuc dico
ꝙ reuocare nō poterūt ar.ff.ſi q̄s
in frau.pa.l.ait pre.§.quintū.aut
emptor dolū ꝑticipauit ⁊ tūc dico
ꝙ de eq̄tate liberi reuocare pote-
runt vſq; ſaltim ad portionē debi
tam.ff.ne q̄d in frau.pa.l.vlt.

¶Queſtio.lxxxiiij.

Super co.ti.
vbi pa
ter fa-
cit plures donatiōes
immēſas. Si tu q̄ras
nunq̄d de oībus ſit faciēda reuo-
catio multū refert q: aut pater fe
cit illas ſucceſſiue ⁊ tūc dico ꝙ tm̄
de vltima fiet reuocatio vſq; ad de
bitum bonoꝝ ſubſidiū ꝑ quā di-
minuta fuit portio,ſic loquit̃ lex.
ff.de iur.fal.l.ſi libertus.§.penul.
⁊ vl.aut pr̄ fecit plures donatiōes
immēſas ⁊ oēs etiā ſimul ⁊ tūc di
co ꝙ poſtq̄ nō cōſtat per quā do-
nationē fuit diminuta legitima
portio de oībus fiet reuocatio vſ-
q; ad legitimū bonoꝝ ſubſidium.
ff.ad.l.fal.l.j.§.magſ̃atus.⁊ i.e.ti.
j.lin̄ca margaritaꝝ. ¶Q̄ō.lxxxix.

De rei vēdi.

rub.ſup.l.ſi domū. Si tu q̄ras nū
quid q̄ fecit ſumptus in re aliena
illos ſumpt⁹ poſſit repetere mul-
tum refert q: aut ille q̄ fecit ſūpt⁹
circa rē alienā habebat etiā aīm
obligandi ſibi domū illius rei et
noīe etiā hm̄oi ſūptus fecit ⁊ tūc
dico ꝙ quatin⁹ vtiliter fecit ꝑ act.
nego.ge.repetere poterit.ff.de ne
go.ge.l.ſ; an vltro. Aut iſte etiā fe-
cit expēſas nō tm̄ aīo obligādi ſibi
aliū.ſ; quaſi dn̄s illi⁹ rei hm̄oi ſū
ptus in ea fecit.⁊ tūc ſi tu q̄ras nū
quid ꝑ aliquā actionē hm̄oi ſūpt⁹
repetere poſſit vel ꝯſequi breuiter
dico ꝙ nō.ff.q̄ di.l. in hoc iudiciū
nec hoc fallit in caſu in quo quidē
fallere dicit̃.ff.de relig.⁊ ſup.fu.l.
ac ſi q̄s nā ibi cōtēplatione here-
ditatis fecit heres ſūptus. Aut tu
queris nunq̄d ille q̄ aīo nō obligā
di ſibi aliquē fecit ſumptus poſſit
cōſequi ꝑ aliud remediū q̄ ꝑ act.
et adhuc refert q: aut iſte fecit ſū-
ptus in rem alienā circa fructus ⁊
tunc dico ꝙ indiſtincte repetet vl
etiā cōſequi poterit deducēdo de
fructib⁹ ⁊ hoc ſiue bone fidei poſ-
ſeſſor fuerit ſiue male.ff.ſo.ma.l.
fructus ⁊.ff.de pe.here.l.ſi a patre
cū.l.ſe. Aut fecit ſūptus circa ꝓprie
tatem rei aliene ⁊ tūc adhuc refert
q: aut iſte ſemꝑ fuit bōe fidei poſ-
ſeſſor ⁊ tūc dico ꝙ illos ſūptus q̄s
vtiliter fecit vel necessarios ⁊ vti-
les ꝯſeruare poteris ꝑ except.doli
ff.de ꝯdi.īde.l.ſi mater.⁊.ff.de do.
excep.l.ſi opera:aut fuit male fidei
poſſeſſor ⁊ tūc adhuc refert q: aut
hēbat cām faciēdi vt q: forte erat
cōductor vel inq̄linus ⁊ tūc adhuc
dico ꝙ illos ſūpt⁹ q̄s vtiliter fecit
repetere poterit vel cōſeruare ex-
cep.doli.vt.ſ.e.l.ij. Aut ille q̄ ſūpt⁹
fecit iure alieno nō hēbat cām fa-
ciendi vt vel q: predo ſemꝑ fuit et
tunc etiā dico ꝙ ſi fecit ſumptus

plexitatis ⁊ i caſu iſto dico ꝙ iſtō legatum peti nō poteſt.ff.de ↄdit. inſti.l.ſi titius.ff.de teſta.lib.l.cũ heres. Aut eſt legatũ relictũ ſub cō ditione cauſali ⁊ tunc dico ꝙ lega tum ante exiſtentiã cōditionis pe ti nō poterit.ff.de cōdi.⁊ de.l.q̃ he redi.aut eſt legatũ relictum ſub cō ditione poteſtatiua ⁊ tunc aut ille cui relictũ erat legatũ nō impleuit conditionem q: noluit ⁊ tũc dico ꝙ nunꝙ legatum petere poterit quouſqꝫ cōditionē impleuerit nec aliquomodo pro ipleta debebit haberi ar.ff.de reg.iur.l.ꝙ quis. Aut nō impleuit cōditionē q: nō potuit et refert q: aut non potuit implere cōditionē illã propter fa ctum eius in cuius pſona debuit impleri et tunc dico ꝙ pro ipleta habebit̃ et legatũ peti poterit.ff. de cōdi.inſti.l. ſub. condi.§.quot. aut non potuit conditionē imple re ꝓpter factũ cuiuſdē tertiȷ̃ et tũc dico ꝙ conditio nō habebit̃ ꝓ im pleta nec añꝙ eam impleuerit le gatũ petere poterit q: videlicet re greſſum habet cōtra illũ tertiũ.ff ad.l.acquil.l.inde neracius. Sed ſi iſte tertius ſoluēdo nō eſſet tũc in ſubſidiũ haberet̃ conditio pro impleta.⁊ poſſet legatũ petere.ff. de eo per ꝙ fac.eſt.l.vlt.aut nō po tuit iplere conditionē impeditus ꝓpter caſum fortuitũ et adhuc di co ꝙ ꝓ ipleta habebit̃.ff.de cōdi. mixta et dem.l.quoti. Sequit̃ aut legatũ relictũ ſub cōdi.mixta.vi delicet caſualitatis et poteſtatis⁊ tunc aut querit̃ de cōditiōe.mixta conſiderata poteſtate et caſuali tate et in pſona eius in cuius per ſona conditio debebat impleri et tunc idem dico ꝙ dixi in caſuali.ff. de here.inſti.l.ſuus. Aut querit̃ de conditione mixta conſiderata po teſtate et caſualitate vtriuſqꝫ vi delicet cauſu illius qui debet iple re ꝙ illius in cuius perſona debet impleri et tunc ante conditio ex titerit legatum peti nō poterit. ſi vtriuſqꝫ perſona principaliter cō ſideretur.j.de cōdi.inſer.l.ſi poſt modũ. Si autē in iſta conditione mixta perſona cuius cōſideretur principaliter et alia acceſſione tũc refert quia aut cōſideratur princi paliter perſona illi⁹ in cuius pſo na debet ipleri cōditio et tũc oino nō poteſt peti legatum anteꝙ illa cōditio fuerit impleta.ff. de cōtra hen.emp.⁊ ven.l.ſi ab eo.aut pri cipaliter cōſiderat̃ perſona illius qui conditionē debet iplere et tũc aut iſtam conditionē iſte non im pleuit propter factũ eius in cuius perſona debebat impleri et tunc dico ꝙ pro ipleta habet̃.ff. q̃n di. le.ce.l.ſi poſt.§.ſi quis. Aut nō im pleuit cōditionē propter factum eiuſdē tertiȷ̃ et tũc non habebit̃ ꝓ imp'eta.ſed tertius tenebit̃ ad in tereſſe ſi ſit ſoluēdo alſ autem in ſubſidium pro impleta haberet̃. ff.ad.l.acquil̃.l. neracius et. ff. de eo per ꝙ factũ eſt.le.vlti. aut non potuit implere cōditionem illam propter caſum fortuitum et tunc adhuc refert quia aut illa condi tio erat appoſita fauore illius qui debebat implere conditionem et in caſu iſto dico ꝙ pro impleta ha bebitur.ff.de condi.et de.l. illis li bertis.⁊ de an.le.l.mevia. Aut iſta cōditio erat appoſita in perſona illius in cuius perſona debebat i pleri ↄditio et tũc dico ꝙ pro im pleta nō hēbit̃ vt.j.de cōdi. inſer. l.ſi plures ⁊ eodem tit.l. legatus ⁊ ff.de conditione.⁊ demonſtra.l.in teſtamento cum ſuis ſimilibus:⁊ ſic intelligo iura iſta.

DEli bertis preteritis vel exhereda. aut.ex causa.vbi liberi sunt instituti valet testamentu͛ nec impugnare possūt dum tn̄ habeāt quartā vel si vn⁹ debet agere aget ad supplemētū. ff.de offi.test.l.cum quereba.ꝛ aut. nouissima.ꝛ eodē ti.l.omodo. Si autē isti liberi sunt pteriti tūc aut erant parētes ascēdētes p lineā masculinā qui eos preterierūt et in casu isto dico ꝙ nullū est testamentū ipso iure si isti velint per querelā inoffi.testa.rūpe.ff.de iniusto rup.test.l.filio.ꝛ hic.si isti liberi essent sui.si autē essent emancipati iure veteri ipo iure nō possent istud testamētum. Sequitur aut sunt preteriti per ascendētes per lineam femininā: ꝛ tūc idem dico ac si essent exheredati. nam talium preteritio pro exheredatione habetur.insti.de exhereda. liber.§.mater.Aut isti liberi sunt exheredati.ꝛ tunc aut nulla causa adiecta in exheredatione: et tunc testamentū nō tenet ipso iure. vt in aut.ista. Aut causa fuit expressa in exheredatione:ꝛ tunc refert q: aut illa causa probat̄ esse vera: et tunc tenet testamentū nec impugnare possunt:ꝛ quantū ad heredem institutio nō valet sed cetera firma manerēt. vt hic.

¶ Questio.lxxviij.

TE iu re deliberādi.l.sancimus ꝛc. rubri.Ubi pater vēdidit rē ipsi⁹ filiū ꝛ postea ipm filiū hr̄dē instituit. Si tu queras nūqd fili⁹ possit reuocare alienationē factā a pr̄e suo: multū refert q: aut iste fili⁹ cū se miscuit in hereditatē paternā nullū fecit inuentariū:ꝛ tūc dico ꝙ tunc nunꝙ̄ alienationē rei sue factā a pr̄e suo reuocare poterit:ꝛ est ratio. Nam ꝙ de euictiōe tenet ꝛc.ff.de euic.l. vendicantē.ꝛ.j.e.l.postꝙ̄.aut iste fili⁹ fecit inuētariū:ꝛ tūc refert q: aut ista hereditas nō est soluēdo: ꝛ in isto casu dico ꝙ vēdicare rem ꝛ reuocare alienationē poterit vt.s.e.l.in cōputatiōe.ꝛ.§ si vo. Aut illa hereditas erat soluēdo: ꝛ tūc aut iste fili⁹ erat institut⁹ in quarta vel vltra quartā ꝛ tūc dico ꝙ pro ea rata pro qua est heres nō poterit alienationē patris reuocare: q: in hoc psonā defuncti representat.ar.ff de re.iu.l.ex qua.nec obstat si dicas ꝙ debebat habere q̄rtam sine aliquo onere.nā illud verum est ab intestato sed pter es alienū hn̄ pōt diminui.s.de inof. test.l.i.ꝛ.ij.ꝛ.s.de inof.l.qm̄.ij.ꝛ.ij.l. omni mō. ꝛ idē dicendū ar.predictorum iur.aut extraneo.

¶ Questio.lxxix.

DE edi cto diui adriani toll.l.ij. Si tu queras nunqd ille qui petit qd̄ restitutur⁹ est dolo faciat mul refert q: aut ille qui petit agit ī dicto petitorio:ꝛ tūc dico ꝙ debet ꝛ pōt repelli si restitutur⁹ esset si haberet.ff de except.doli.l.dolo. aut ipse agit in dicto possessorio.ꝛ tūc aut agit interdicto possess.et dico ꝙ tūc repelli nō pōt.j.de psc.xxx. vel.xl.an.§.s͛ hoc.aut agit alio iudicio pos.ꝛ nō interdicto ꝛ tūc aut ille q̄ oppo.excep.nō vult stati pbare rē ad ips͛ ptinere:ꝛ ī casu isto dico ꝙ nō poterit actorē repellere vt.s.e.l.j.aut vult stati pbar̄ rē ad se ptinere:ꝛ tūc di.ꝙ pt eū repellere

vt.j.l.priori.§.finali. ſed iſtud fallit propter mãdatariũ.ff.de rei vẽ.l.vlt.⁊.j.qui pot. in pig.ha.l.qui poteſt.C.de non nume.pecu.aut.contra qui propriam.

¶ De his quibus vt indig.rubri.l.polla.diſtinctiones quã hic põt fieri inuenietis.C.de ſacro ſan.ecc.l.iubemus nullam.

¶ Queſtio.lxxx.

COmmunia de lega.rubri.ſuper.l.ſi duob⁹. Ubi videlicet plures admittuntur ad aliquẽ vnũ actũ: ⁊ iſti adinuicẽ cõcordare non poſſũt. Si tu queras nũquid ſorti ſe debeãt cõmittere:multũ refert q: aut illa cõtrarietas reſpicit preiudiciũ alienum:⁊ in caſu iſto dico ꝙ iudex ad requiſitionẽ illi⁹ in cuius preiudiciũ cedet cõpellet iſtos ad concordiã venire.ff.de leg.ij.l.cũ filius.§.variis.⁊ ar.ff.de reg.iu.l.nemo.aut cõtrarietas iſtoꝝ non põt reſpicere preiudiciũ alienum ſed illoꝝ tñ:⁊ tũc adhuc refert q: aut neuter iſtorũ vult facere formã indicere in iſta diſcordia:⁊ tũc iſti pcurſu ſe impediẽt: ⁊ ſic loquitur.ff.de vſufru.ti.ghali.l.quotiẽs ⁊ quib⁹ mo.vſufr.amit.l penũ.aut alter ex iſtis vult actum iſtum fortune cõmittere:⁊ in caſu iſto dico ꝙ ad iſtius requiſitionẽ iudex dʒ aliũ cõpellere vt ille actus fortune vel ſorti cõmittaẽ:ſic intelligo l.iſtam ⁊.ff.de ſol.l.pluribus. cũ ſuis concordan.

¶ Queſtio.lxxxj.

DE conditionib⁹ inſertis ſup.l.ſi plures ⁊c. Si tu queras nunquid heres poſſit implere cõditionẽ ſcriptã in pſonã parentũ vel predeceſſorũ ſuoꝝ: multum refert q: aut ille cui debuit impleri conditio fuit in mora:⁊ tunc dico ꝙ heres illius qui debebat implere cõditionẽ illam implere poterit: nec mora ſua iſti nocere poſſet.ff.de condit.⁊ de.l.cui fundus. Aut ille non fuit in mora ⁊ tũc aut iſta cõditio nullã hʒ precedentẽ conuentionem:⁊ in caſu iſto dico ꝙ illã conditionẽ heres implere nõ poterit.ff.de condi.⁊ de.l.qui heredi.aut illa cõditio habebat precedentem cõuentionẽ.vt verbi gratia.Si dicã ſic pmittis tu mihi x. ⁊ poſtea ſequiẽ cõditio aliqua: et in caſu iſto adhuc refert.q: aut cõditio ⁊ conuẽtio referunẽ ad eandem perſonã:⁊ in caſu iſto ꝙ heres implere poterit.ff.de arbi.l.diem.§.j.⁊ de ver.obli.l.qui rome cũ ſuis concor. Si autẽ cõditio et conuẽtio ad diuerſas pſonas referantur:⁊ tũc heres cõditionem huius implere nõ poterit.

¶ Queſtio.lxxxij.

DE vſuris legatorũ rubri.vt ſciatis a quo tẽpore veniãt in legatis acceſſiones ⁊ vſure vos diſtinguetis ſic.Quia aut tu queris de acceſſione ciuili vt de vſura a quo tpe etiã veniat.⁊ in caſu iſto dico ꝙ a tpe lit.cõte. vt.C.e.l.j.⁊.l.iſta: niſi mora pcedat lit.cõteſt.q: tũc a tpe more venirẽt vſure cũ legata inſtar habeãt actiõis bo.fi.ff.de leg.ij.l.ſi quis ſeruo.⁊.l.titio.⁊ ff.vt le.no.ca.l.j. Aut queris de acceſſione naturali.⁊ tunc refert q: aut queriẽ de fideiuſſorio vniuerſali:⁊ tũc dico ꝙ in tali venire de

bent vſure a tēpore mortis teſta-
toris vt ſi teſtator leget peculium
alicui vel rogauerit heredē vt pe
culium mihi reſtituat.ff.de leg.ij.
l.peculiū.ff.de peti.here.l.itez ve-
niunt.Aut querit̄ de legato ſingu
lari vt legauerit mihi teſtator rez
vnaz ⁊ in caſu iſto aut legatarius
vult petere fruct⁹quos heres per
cepit:⁊ tunc a tpe adite heredita-
tis venient acceſſiones.ff.de furtis
l.a titio.⁊ de rei ven.l.ſolū.§.mēū
niſi haberet bonā fidē q: tūc nō
teneret̄.inſti.de rez di.§.ſi quis.
Aut vult petere fructus quos pci
pere potuit ⁊ tūc curret̄ a tempo
re more.ff.vt le.no.ca.l.j.⁊ idē di-
co de illis quos percipere potuit
q: factus eſt male fi.poſſeſſor .ff.de
rei ven.l.ſi fundū.cum ſuis ſilib⁹.

¶Queſtio.lxxxiiij.

Eca ducis tollē.
rubri.
ſup.l.j.§.j.Si tu q̄
ras a quo tpe ce-
dāt legata iſta.q.
eſt quadruplex:q: aut querit̄ qñ
cedit dies legati quātū ad tranſ-
miſſionē:⁊ in caſu iſto refert quia
aut legatū relictū eſt pure ⁊ tūc di
co ꝙ dies legati a die mortis te-
ſtatoris quātū ad hoc vt trāſmit-
tatur ad heredes:⁊ ſic loquitur.l.
iſta in fine.j.rñ. ſed fallit in caſi-
bus.j.e.i nouiſſimo. Sequit̄ aut
iſtud legatū eſt relictū ſub condi-
tiōe:⁊ tūc q iſta ꝯditio tacite ſubin
telligebat vt pura q: legauit aliqs
ſi heres adiret hereditatē:⁊ adhuc
dico ꝙ mortuo teſtato. cedit dies
legati.ff.de le.j.l.ij.⁊.ff.qñ di.bo.
ce.l.ſi poſt.Aut illa conditio erat
impoſſibilis ⁊ dico ꝙ tunc legatū
purū reputat̄.ff.de cōdi.⁊ demō.
l.obtinuit. Aut iſta conditio erat
neceſſaria ⁊ tunc aut incertuz eſt
ꝙ exiſtat in vita legatarij ⁊ adhuc
dico ꝙ ſtatim debetur mortuo te
ſtatore.ff.de noua.l.ſi pupillus. ⁊
ff.qñ di.le.ce.l.ſi cum heres. Aut
nō eſt certuz ꝙ cōditio exiſtat in
vita legatarij:⁊ tunc idē dico ꝙ di
cerem ſi ſub ꝯditione caſuali eēt
relictū.ff.qñ di.le.ce.l.ſi cum.naz
demū cōditione exiſtente cedere
dz dies legati talis.j.e.§.ſi autez.
Sequit̄ aut iſtud legatū relictum
eſt in die:⁊ adhuc refert q: aut in
diē certum ⁊ tunc mortuo teſtato
re vt in.l.iſta in fi.j.rñ.aut in diē
incertā.⁊ tunc aut eſt dies incerta
omni certitudine vt ſi titius fit cō
ſul:⁊ tunc cū dies aduenerit ⁊ nō
ante.ff.de condi.⁊ de.l.dies incer
tus.aut incerta eſt dies aliqua in
certitudine tm̄:⁊ tūc aut certū eſt
exiſtere in vita legatarij:⁊ tūc ſta-
tim mortuo teſtatore cedit vt in
dicta.l.cum heres. Aut nō eſt cer-
tum exiſtere in vita legatarij:⁊ tūc
cōditione aduenīēte vt in.l.ſi cuz
heres ⁊ hic pōt querere primum
membrū queſtionis. Scōm autē
membrū queſtionis pōt querere
qñ cedit dies legati quantum ad
obligationem vt heres ſit legata
rio obligatus:⁊ in iſta queſtione
refert q: aut tu queris nunqd he
res ante aditā hereditatē ſit obli
gatus legatario ⁊ dico ꝙ non.ff.
ex qui.cau.ma.l.apud iul.⁊ inſtit.
de obli.ex quaſi cōtract.§.heres.
Aut queris nunqd ſtatim adita
hereditate et pure:⁊ tunc dico ꝙ
ſicut in dicta.l.apud iul.§.vlt.aut
erat relictū ſub cōditione:⁊ tunc
aut illa cōditio habetur ꝓ pura:
⁊ tunc dico ꝙ ſtatim. Aut nō ha-
betur cōditio ꝓ pura ⁊ tūc die ve-
niente ⁊ non ante.ff.de ver.obli.
l.cedere diem.aut legatū relictuz

eſt in diē ⁊ tunc aut certū: ⁊ tūc ſtatim adita here. vt. ff. de verb. ob. l. cedere diē. ⁊ l. iſta in fi. j. rn̄. aut in diē incertā ⁊ tūc demū die adueniēte. ff. de cōdi. ⁊ de. l. dies incertus. Sequit᷑ aut queris quādo dies legati cedit quantū ad dominium legati: ⁊ tunc refert q: aut legauit rem alienā: et in caſu iſto dico ꝙ tunc demū acquireret᷑ dominiū cum tradita erit res. s. de pact. l. traditionib᷒. ar. ff de regu. iur. l. nemo. Aut teſtator legauit rem ſuā propriā: ⁊ tunc verū dominiū acquireret᷑ a tēpore adite hereditatis. ff. de leg. j. l. ſi cū homo. ⁊ de leg. ij. l. cum pater. §. ſurdo. ⁊. ff ſi cer. pe. l. proinde. Aut legauit ſub cōditione in diē et tunc demū vel cōditione aduenīete. ff. de vſu. l. ſempronius. Sequit᷑ aut queris qn̄ cedit dies legati quantum ad exactionē: ⁊ tunc aut queris nunquid poſſit exigi ante aditam hereditatē ⁊ dico ꝙ non: aut nunquid poſt. ⁊ tunc aut pure: et tunc dico ſtatim adita hereditate aut in diem vel ſub conditione ⁊ tunc dico die vel cōditione adueniente. j. e. §. ſin autē. ff. de condi. ⁊ de. l. optimā. ⁊ inſtitu. de here. inſti. §. impoſſibilis. ⁊ ſic intelligun tur iura iſta ⁊ iura allegata.

Queſtio. lxxxiiij.

Super eadē l. Si tu q̄ras nunq̄d ſi legatum eſt relictum ſub onere impoſſibili q̄uis illud onus impleri non poſſit nunquid tn̄ legatum peti poterit: mi tn̄ refert q: aut eſt legatū relictum ſub onere impoſſibili appoſito per conditionem ⁊ in caſu iſto legatū tanꝙ purū peti poterit. inſtit. de here. inſti. §. impoſſibilis. ff. de condi. ⁊ demonſtra. l. obtinuit. Aut iſtud onus eſt appoſitū in legatum per modū modi vt faciat aliquid: et tunc aut illud onus erat impoſſibile mihi ſoli legatario alij tamē poſſibile vt ſi teſtator legauit claudo ꝙ currat vel iudeo vt xp̄ianus mancipium emat: et in caſu iſto aut iſtud onus eſt impoſſibile legatario ꝓpter tale quid ꝙ p̄t legatario imputari vt forte etiam propter diuerſitatē ſecte ſue: ⁊ tūc legatū non habebit poſtꝙ modū imp ere nō poteſt. ff. de lega. ij. l. mortuo. arg. s. ne vidēs ⁊c. l. j. Aut iſtud eſt ſibi impoſſibile nō tn̄ ꝓpter tale quid ꝙ ſibi poſſit imputari: ⁊ tunc dico ꝙ legatum habebit. ff. de lega. iij. l. fideicōmiſſa. §. ſi ſeruo. Aut illud legatum eſt ſub onere impoſſibili nedum legatario immo ⁊ cuilibet aliū: ⁊ tunc refert q: aut illud onus auferebat totum lucrū vel emolumentū legati legatario: ⁊ tunc ex quo non poteſt hmōi conditionē implere nec etiam legatū habebit. ff. de lega. j. l. ſi quos. Aut non auferebat totum emolumentū legati legatario. ⁊ tūc aut ab initio fuit iſtud onus impoſſibile: ⁊ tūc dico ꝙ nihilominus legatum habebit. s. de leg. l. ab adminiſtratiōe. Aut fuit etiam expoſtfacto impoſſibile vt iſtud onus: ⁊ tunc aut ex voluntate teſtatoris: ⁊ tunc reuocabit᷑ legatum. ff. de admi. le. filio. §. mater Aut iſtud onus ꝑter voluntatē defuncti expoſtfacto eſt factū impoſſibibile ⁊ tūc valebit legatū. ff. de le. iij. l. pr̄. §. eu ſcular᷒.

Queſtio. lxxxv.

Iſta ſi eſt i ru bricis.

De pendentis iudicibus rubrica. L. §. Sup. l. iſta q̃ro q̃ eſt iuriſditio in gñe que ſub ſe cõprehẽdit oẽm actũ iudicã di ⁊ interdicẽdi: ⁊ iuriſditio in genere ita deſcribitur: iuriſditio eſt legitima poteſtas de publico introducta cum neceſſitate interdicendi et equitate ſtatuendi. ff. de iuriſdi. omniũ iudicũ. l. j. ⁊ iſta iuriſditio in genere diuidit̃ ſm̃ doctores diuiditur in tres ſpecies. Quia quedã eſt iuriſditio que vocatur imperiũ merũ quoddã imperium mixtũ. quedã iuriſditio inferior: ego tamẽ credo ꝙ iuriſditio in gñe in duas tm̃ ſpecies diuidatur: q: quoddã eſt imperiuꝫ: quedã iuriſditio ſtricte ſumpta retineat nomen ſui generis. naꝫ ſic al's iuriſditio. ff. de adop. l. j. ⁊ ar. ff. de iuriſdit. omniũ iudi. l. imperium. ad q̃d ego reſpondeo ꝙ imperium eſt legitima poteſtas de publico introducta cum neceſſitate ius dicendi ⁊ equitate ſtatuendi conſiſtens in his que ex poteſtate vel officio vel auctoritate iudicis dependẽt. Et iſta deſcriptio imperij probatur in. l. iſta in medio. ⁊ in aut. de defenſio. ciuita. §. non enim. colla. iij. Et hoc innuit ſignificatio vocabuli ꝙ oſtendit ab imperatore. Nam pars puta aliquis qui ſe vult adire iudiceꝫ qui tamẽ non habet aliquã actionem ſupplicat iudici ꝙ ipſe imperet in tali delicto taleꝫ puniendũ: ⁊ nõ ex hoc ꝙ talis habeat ex perſona ſua: ſed ex hoc tm̃ ꝙ in perſona iudicis reſidet. Sequitur quid eſt iuriſditio ſtricte ſumpta: iuriſditio eſt legitima poteſtas de publico introducta cuꝫ neceſſitate iuriſdicendi ⁊ equitate ſtatuendi conſiſtens in his que ſcilꝫ ratione obligationis vel pleni dominij iure reſidẽt in perſona agẽtis. vt ſi quis petat decem hoc iure obligationis: vel ſi petat rem aliquã rei vendite hoc iure ſm̃ ꝙ iſtud probabitur. inſti. de actio. in principio. ff. de pecu. l. ls. §. ea obligatio: ⁊ hoc innuit ſignificatio vocabuli. Nam iuriſditio idem eſt ꝙ iuris declaratio. Nam pars petit ſuum ius declarari ſicut in rei vẽdi. vel adiudicari modo vidiſtis quid eſt iuriſditio i genere ⁊ quid imperiũ ⁊ qualiter diuidatur in iuriſditionẽ ſtricte ſumptã: et vidiſtis q̃d eſt imperiũ ⁊ quid iuriſditio ſtricte ſumpta: nunc reſtat videre qualiter imperiũ diuidatur: ⁊ eſt ſciendũ ꝙ quoddã eſt magnum quoddam modicũ. et hoc ſupponit lex. ff. de offi. ci' cui mãda. eſt iuriſdi. l. non eſt iuriſditio. Sed dices tu quid eſt magnũ imperium: ecce magnum imperiuꝫ eſt legitima poteſtas de publico introducta cum neceſſitate iuris dicendi ⁊ equitate ſtatuendi conſiſtens in his que dependent ex auctoritate ⁊ poteſtate et officio iudicis nobili: ⁊ codem modo deſcribo etiã mihi modicũ et dices ea omnia que dixi in magno imperio ⁊ adde tm̃ conſiſtens in his que dependent ex officio iudicis mercẽnario. Sed q: dicis ꝙ magnum imperiũ conſiſtit: ⁊ tunc in his dependẽt ex officio ſuo nobili et dic ꝙ pro tanto dicit nobili q: iſtud officiũ nobile principaliter loco actionis poteſt intentari per ſe vt ſi aliquis iudicẽ velit adire et vt aliquẽ malefactorẽ puniat

tm̄ officiū iudicis nobile implo-
rare debet ꝙ per ſe ſtat: ſed mer-
cenariū iudicis officiū nō princi-
paliter intentaẽ nec ꝑ ſe ſtat: ſed
adheret actioni cui ſeruit vtputa
ſi pars petat dilationes vel talia
hmōi que dependēt ex officio iu-
dicis mercenario. vt. ſ. de offi. ei'
cui man. eſt iuriſ. l. j. §. vlt. Nec eſt
mirū ſi ſit reperire imperiū ma-
gnum ⁊ modicū. nam ſic ⁊ alſ ha-
bemus quaſdā actiōes magnas
quaſdaꝫ pediſſequas. ſ. de veteri
iu. enu. l. iij. §. quartus. vidiſtis er-
go quid eſt imperiū magnū. Se-
quitur videre qualiter diuidatur
vn̄ imperiū ſic diuidiẽ: quoddaꝫ
eſt merū. quoddā eſt mixtū ſm ꝙ
iſtud probaẽ. ff. de iuriſdi. om. iu.
l. imperiū. Et imperiū meruꝫ ſic
deſcribiẽ q: eſt legitima poteſtas
⁊ tunc conſiſtēs in his que depen
dēt ex officio iudicis nobili nihil
applicādo actori ſiue parti. Sed
mixtū imperiū eſt legitima pote
ſtas officio nobili aliquid appli-
cando parti vel actori: ⁊ ſic nō eſt
differētia inter merū ⁊ mixtū im
perium niſi quantū ad hoc ꝙ in
mero nihil parti applicaẽ ſed in
mixto ſic: ꝓbaẽ iſtud manife-
ſtiſſime. Nam ſi aliquis cōmiſe-
rit homicidiū ⁊ aduerſarius pe-
tat ꝙ iudex ex officio ſuo aiaduer
tat in eum hic nō petit ex eo ꝙ pe
tat ſibi aliqua actio: nec procedit
etiā iſta petitio de iure actionis:
ſꝫ implorat tm̄ officiū iudicis no
bile vtvideliꝫ talē homicidā impe
ret eſſe puniendū nō ꝙ ex eo ſibi
aliquid applicet. Et ideo dicitur
merū imperiū etiā quaſi deputa
tum ab omni cōmodo ſupplicā-
tis: ſed in mixto imperio aliquid
applicaẽ parti. Nam iſtud mixtū
imperium tm̄ in bo. poſ. conſiſtit

antiquitus eſt: vbi cōpetebat ali-
cui bo. poſ. nō poterat agnoſcere
illā bonoꝝ poſ. niſi prius decreta
fuiſſet illa bo. poſ. officio iudicis
nobili ꝙ principaliter ꝓpter hoc
habebat adiri ſꝫ ꝙ probaẽ. ff. de
bo. poſ. ſm tab. l. decretalis. vnde
etiam dicit veniā ad iudicē et im-
plorabo officiū nobile ſuū ꝙ de-
cernat mihi bono. poſ. ⁊ iſtud eſt
mixtū imperiū qđ dependet ex offi
cio iudicis nobili. ff. de iuriſ. om.
iudi. l. j. Et ꝑ hoc aliud etiā actori
vel parti applicaẽ. vt. ff. de bono.
poſ. l. iij. §. acquirere. ⁊ id certe di-
citur mixtū imperiuꝫ: q: partim
capit de mero q: videlicet ex offi-
cio iudicis nobili ꝓcedit ⁊ partiꝫ
de iuriſdictiōe q: aliquā affert vti-
litatē petitori ⁊ id certe dr̄ mixtū:
q: parteꝫ capit vtriuſqꝫ tam veꝫ
meri imperij ꝙ iuriſdictionis. vt
ff. de iuriſdi. om. iudi. l. imperiuꝫ.
Sequiẽ videre qualiter iuriſdictio
ſtricte ſumpta diuidaẽ. nam iā vi
diſtis de ipſius deſcriptiōe et ad-
uertatis. Nam iuriſdictio ſtricte
ſumpta quedā eſt minima et illa
poteſt delegari indiſtincte vt in
aut. de iudi. §. iudicare. quedaꝫ eſt
maior que excedit ſummā trecen
tum aureoꝝ vel eſtimationē ⁊ de
tali nō pn̄t de facili infimi magi-
ſtratus cognoſcere iure ſuo ſꝫ ma-
iores iudices de talib' cauſis iure
ſuo cognoſcēt nec hmōi cauſas
delegare poſſunt niſi ſint impedi
ti vel ꝓpter occupationes publi-
cas vel ꝓpter multitudinē cauſa
rum vt in. l. iſta in princi. ⁊ hoc di
co nō poſſunt ab aliquo ꝙ a prin
cipe delegari. Sed princeps ꝑ li-
bito volūtatis tales cauſas etiaꝫ
delegare pōt q: legibus ſolut' eſt
ſ. vbi ſena. vel cla. l. j. et. ſ. de pre.
imper. of. l. j. codē modo etiā mo

dicum imperium quilꝫ iudex etiã luitus hꝫ.ff.de offi.ci⁹ cui man.eſt iuriſ.l.vi. ſꝫ mixti imperij cã eſt iure veteri ad preſidẽ tantum pertinebant congregationẽ nec delegari poterant niſi ↄtingeret eos abeſſe ſm q: iſtud ꝓbatur.ff.de offi.cius cui man.eſt iuriſ.l.j.§.huius rei.ſed poſtea iura cõſiderauerũt ꝙ multe erant cauſe meri imperij que parui.pcij etiã ⁊ valoris erant et ideo cõſtituerunt ꝙ de talib⁹ delictis leuibus:⁊ parui pcij ⁊ valoris defenſores ciuitatis lꝫ poſſet cognoſcere. vt probatꝰ in aut.de defen.ci.§.audiẽt.quoꝫ leuia crimina. Et intelligatis ſane ꝙ nõ poſſũt delegari cauſe meri iperij ab aliquo videlicet niſi a pncipe. ar. ergo iuriũ allegatorũ.ſ.de pre⁹im per.offe.l.j.codẽ modo cãe mixti imperij tantũ maioribus iudicib⁹ reſeruantur.ff.ad muni.l.ea q̃ niſi in caſibus ſpecialibus propter cauſarũ celeritatem.ff.de dãp. inſe.l.leuis.⁊ vbi.⁊ apud quẽ.l.j.nec pt delegari niſi a deleg.q̃ ꝓcedũt a ↄſciã legatoꝝ. vel pncipis ſicut eſt preſes ꝓconſul ⁊ ballinus.arg.ff. de tu.⁊ cu.da.ab his.l. ius dandi. et.ff.de offi.ꝓconſul.l.ſolent cum ſuis cõcor.⁊ ſic intelliguntur iura iſta q̃ aliquando male conſueuerunt itelligi. ¶ De ordine iudiciorũ.l.j.nihil reportaui q: alibi ad plenum habeo materiã traditã q̃ cadit in toto titulo iſto.⁊c.

¶ Queſtio.lxxxvj.

SEquitur rubri. de lit.conteſt.ſup.l. res in iudicium ⁊c. Et in .l.illa ſi tu queras nũquid per ꝓpoſitionẽ excep.perempt.videatur eſſe facta litis cõteſtato vel nõ multũ refert q: aut ꝓponitur exceptio perẽpt. ſola ſine facti principalis narratione vel recitatione et tunc dico ꝙ nunꝙ ꝑ hoc fiet litis cõteſtatio nam oportet ꝙ in litis cõteſt.fiat negocij principalis recitatio hinc et inde vt ꝓbatꝰ in.l.iſta.⁊.ſ.de iu.calũ.l.ij.⁊.ſ.de iud.l.rem nõ nouã circa mediũ. Aut exceptio peremptoria ꝓponitꝰ cũ facti principalis recitatione ⁊ tũc refert q: aut iſta excep.perẽp.ꝓponitur ad eneruationẽ intentionis partis ⁊ tũc dico ꝙ ī ipſa ꝓpoſitiõe talis eſt conteſt.ĩ.de excep.l.ſi quidẽ.aut aliqꝰ ꝓponit except.perẽpt.nõ ad eneruationeꝫ totius negocij principalis ſed ſolũ vt ꝓceſſus inchoationem repellat vt in except.perẽpt. que ꝓponitꝰ ante lit.cõte.vt excep. rei iudi.vel tranſac.vel iur. iur.et in caſu iſto dico ꝙ lis nõ eſt conteſt.ſiue incepta.ff.de cõdi.inde.l. eleganter.§.ſi quis poſt.⁊ extra de lit.cõteſ.§.e.exceptionis perẽptorie. ¶ Sup eadẽ.l.ſi tu queras nũquid ꝑ poſitiones aliqꝰ videatꝰ litem cõteſtari multũ refert q: aut ex poſitiõe põt colligi narratio facti principalis ⁊ r̃hſio ſequens tã ex parte vnius quã ex pte alterius et tunc dicitꝰ ꝙ ꝑ tales poſitiones fit lit. conteſt.aut per poſitiones dicunt doc.nõ poſſunt colligi ſiue reperiri ea q̃ ſunt neceſſaria ad litis conteſt.⁊ tunc dicũt doc.ꝙ nõ fit lit.conteſt. Sed iſtud nõ credo verum imo ego dico vna cuꝫ ipſa decretali ꝙ ꝑ poſitiones ⁊ reſponſiones ad eas nunꝙ fit lit. cõteſt. extra de elect.dudũ rothom. dicit decre.pdicta ꝙ illa q̃ ſunt habilia ad lit.conteſt.nõ faciunt ſemꝑ lit. cõteſt.nõ aĩo lit. conteſtandi ꝓferuntur aut.de exhi.reis aut.ſancimus colla.vj. ¶ Queſtio.lxxxvij.

Super c.l. vbi ac. petit pl' a reo quā re' ſibi debeat. Si tu q̄ras nunq̄d in hoc cāu re' habeat in totū negare vel in totū cōfiteri multū refert q: aut illud debitū. ⁊ nō debitum nō ſunt adeo cōnexa qui bene ſeparari poſſint ⁊ tūc dico ꝙ totuȝ nō debet negare alſ ſi totuȝ negaret cū inveritate partē debeat piuriū icurreret. ff. de pact. l. ſi vnus. §. ſi. dotē. ff. de except. rei iudi. l. ſi quis cū totū. Aut illud debitū. ⁊ nō debitū nō ſunt a deo cōnexa ꝙ ſepari nō poſſent ⁊ tunc vtile p inutile vitiabit̃. ff. de aqua co. ⁊ eſti. l. j. §. Item querit̃ ⁊. §. trebatius. Et tunc rñ. ad illud quod poſſet obijci illo qui negat totaȝ quantitatē nō videt̃ qualȝ eius p̄teȝ negare. ⁊ ideo ſi actor a me petat. x. ex q̄bus tantū debeo. v. ſi negē petitionē ſuā put ppōitur nō videor negare partē totius quātitatis. Aduertatis iſtud dictū logicuȝ ſic dȝ intelligi ſi tu q̄ras nunq̄d ille qui negat totā quantitatē. vtputa. x. videat̃ negare qualȝ eius partem. de virtute ſermonis vel q̄tuȝ eſt de ſignificatiōe ſermonis ⁊ tūc dico ꝙ nō. ⁊ ſic intelligunt logici. aut tu queris nunq̄d videat̃ negare qualibet partē totius quātitatis quantū eſt de interpretatione iuris. ⁊ adhuc refert. Quia aut q̄ris nunqnid neget totā quantitatem in eo caſu in quo tenet̃ certuȝ rñde aduerſari' de petitis ⁊ tūc dico ꝙ qualȝ eius partē negare videtur ⁊ ſic loquit̃. ff. de excep. rei iud. l. ſi quis cū totum. ff. de inter. act. l. de etate. aut aliquis negat totaȝ quantitatē negatiuā in eo caſu in quo nō tenet̃ reddere aduerſariū certuȝ de petitis. ⁊ tunc aut negat per modū cuiuſdā cōuentionis in eundem ⁊ tunc dico ꝙ iuris interpretatione videt̃ qualibet ei' partem negare. ff. de pact. l. ſi vnus. §. ſi cum. x. q: cōuentiones interpretantur vt aliq̄d habeāt vtilitatis ar. l. ff. de reb' du. l. quoties. aut negat etiā nō p modū enunciationis et tunc dico ꝙ nō videt̃ qualȝ eius partē negare ⁊ ſic intelligit̃ hic et ſic intelligo iura iſta.

Queſtio. lxxviij.

VBi de crimie agi. oportcat. rubr. ſup. l. j Si tu queras q̄ loco legatarius legatum petere poſſit ſibi relictū multum refert. quia aut legatū relictū eſt in genere aut i quātitate petere poſſit multū refert q: aut conſiſtit et tunc dico ꝙ co vbi maior pars fortunarum conſiſtit ipſius defuncti vel vbi heres hȝ domiciliū peti poteſt. ff. de iud. l. fideicō. ⁊. c. ti. l. legatum. Aut legatū in ſpecie certa cōſiſtit ⁊ tunc adhuc refert q: aut teſtator legauit ſpeciē certā ⁊ alienā et tunc dico ꝙ duob' tm̄ locis peti poteſt. videlȝ vbi heres habȝ domicilium vel vbi defunctus maiorem habuit partē fortunarū ſuarum vt in. l. alle. fideicō. ⁊ l. ꝙ legatur aut legator relinquid ſpeciem certam vtpote ſtichū ſeruū ſuū et dico tunc ꝙ in caſu iſto in trib' locis etiam peti poterit videlȝ vbi heres hȝ domiciliū. et in loco vbi ſpecies legata cōſiſtit ⁊ etiā vbi eſt maior pars fortunarū defuncti ꝙ l. alleg. vbi fideicō. ⁊. l. ꝙ lega. ⁊ ꝙ peti poſſit vbi ſpecies cōſiſtit probatur. ff. de iud. l. nō alt. ⁊. j. vbi in rem act. l. ſi. Sȝ reſtat querere vbi

legatum ſolui debeat ⁊ in mēbro
iſto dicens ſic.quia aut legatū re-
lictum eſt in genere vel in quanti-
tate.⁊ tūc refert q: aut teſtator de
clarauit quo loco ſolui debeat. et
tunc ſi cōſiſtit in quātitate vel ī ge
nere tunc ibi ſolui dꝫ vbi petit̄. ff.
de iud.l.ſed ⁊ ſi.§.libertis. aut e-
gatum cōſiſtit in ſpecie.⁊ tūc aut le
gatarius vult ꝙ ſoluat̄ ſumptib⁹
ſuis ꝓpriis ⁊ tunc ibi ſolui dꝫ vbi
voluit.ff.ad exhib.l. hereditatis.
Aut teſtator vult ꝙ legatuꝫ ſoluat̄
ſumptibus heredis et tunc refert
q: aut heres legatū nō amouit do
loſe de loco vbi erat tpe diſpoſitio
nis ⁊ tunc dico ꝙ vbi erat ſoluen-
dum eſt.aut heres amouit doloſe
et tunc dico ꝙ ſumptibus ſuis ſol
uat̄ ī loco vbi erat añ ſm ꝙ iſta p
bant̄.ff.de le.j.l.cū res. Q̄ō.lxxix

Ubi in rem act.ru
bri.ſuper.l.j.
vbi ego cōue-
nio actorꝫ emptorē q̄
rem meaꝫ poſſidet. Si
venditor voluerit in ſe iudiciū ſu-
ſcipere.ſi queras nunq̄d ego ven-
ditor teneor inuitus ſuſcipere vel
nō.multū refert q: aut iſte vendi-
tor cōparet in iudicio ꝓ emptore
aio vouendi iudiciū ⁊ in caſu iſto
nō teneor ipſum recipere inuitus
ff.man.l.ſi mādato.⁊.j.de nouat.
l.fi.aut ipſe cōparet nō tamē aio
nouandi iudiciū ſꝫ tanꝙ ꝓcur.in
rem ſuā et in caſu iſto teneor ipſm
recipere.ff.famu.her.l. plane. Aut
cōparet tanꝙ ꝓcur.ſimplex et ad
hoc dico ꝙ ipſum teneor recipere
ar.ff.pro ſo.l.j.§.vſus.cauearis tñ
hoc eſt verū niſi pſona emptoris
eſſet legalior ⁊ ſic poterit petere ꝙ
emptor comparcat.ar.C.de pro-
cur.l.vlti.et.ff.de procu.l.ſi actor.
Seq̄tur rubri.vbi tamen ſtatus
caū ſup.l.j.ſꝫ materiā toti⁹ iſti⁹ titu
li hebim⁹ infer⁹. ℂQ̄ō.xc.

Sequitur ru
bri.de
inoff.
teſtamento.quia alle
pe. nō legitur ſuper
l.ptra maiores.Ideo
ſi tu queras vbi alicui cōpet. etiaꝫ
duo remedia ad quid ⁊ vnū ex iſtꝫ
in iudicio ꝓponit nūquid ſibi cur
rit tpꝰ.ſ.qd aliud remediū ꝓpo-
nere poterat multū refert q: aut
vtrūꝙ remediū ſimul ⁊ ſemel po-
terat intentari ſeu ꝓponi ⁊ tūc di
co ꝙ ſi vnū ꝓponas currit ſibi tē-
pus.ſ.ꝙ aliud ꝓponere poterit ⁊
ſic loquit̄.l.ff.de excu.tu.l.q̄ aſſit et
e.ti.l.ſcire opꝫ aut vtrūꝙ remediū
ſimul ⁊ ſemel intētari nō poterat
et tunc dico ꝙ ſi intēpretur vnum
nō tamē currit tpꝰ ad intemptā-
dum aliud.ff.de adul.l. denunciaſ
ſe.§.item querit̄ ⁊.ff.ad.l.iul.l.q̄n
quenniū.Sequit̄ aut alicui cōpe-
tit vnde tñ credit tamē plura re-
media ſibi cōpetere. ⁊ tūc aut illō
ꝙ credebat ſibi ꝓpetere ⁊ illō ēt ꝙ
ſibi ī ꝟitate cōpetebat ſimul pote
rant intēptari ⁊ ꝓponi ⁊ tunc ad-
huc idē dico ꝙ ſi ꝓponet vnū cur-
ret adhuc ſibi tpꝰ ad ꝓponenduꝫ
aliō vt in.l.alle.q̄ aut.⁊.l. ſcire opꝫ
aut illud remediū ꝙ credebat ſibi
cōpetere erat talis nature ꝙ non
poterat ſil ꝓponi cū illō ꝙ ſibi cō
petebat ⁊ adhuc ref.Q: aut q̄ intē
tabat remediū ꝙ ſibi ꝓpetebat ca
lūnioſe itētabat ⁊ tūc dico ꝙ ſibi
curret tpꝰ ad aliō ꝓponendū.ff.de
nox.l.nō ſolū.aut ꝓbabilr ꝓpone-
bat ⁊ nō calū.remediū ſibi crede
bat cōpetere nec malicioſe hoc fa
ciebat ⁊ in caſu iſto dico ꝙ temp⁹
ſibi non currit ad proponendum
aliud ꝙ in veritate ſibi cōpetebat

et ſic loquit̃ lex iſta.ꝛ.§.c.l.cũ qui
et faciunt iura iſta ad queſtionez.
Po.aliqͥs cõparebat noĩe pcura⸗
torio oppm̃ fuit ſibi ab aduerſa⸗
rio ꝙ procuratoriũ nõ valebat iu
dex eis aſſignauit diem ad inter⸗
loquendũ ſup hec.videlꝫ vtrum va
leret procuratoriũ vl' nõ.dieq̃ꝫ vo aſ
ſignata iudex pnunciauit pcura⸗
toriũ nõ valere dixit iſte pcu. ſaltẽ
peto admitti. ſ. ad defendendum
dñm meũ p ſatiſda.iudicatũ ſolui
et contradicebat pars aduerſa di
cens dñs tuus tanq̃ ↄtumax pro
tpe preterito dꝫ excõicari. Modo
querit nunqͩd verũ dicat ps aduer
ſa videt̃ eñi ꝙ pro tpe preterito de
beat excõicari.ar.ff. de admi. tut.
l.tutor vel curator.ſed videt̃ ↄtrium
per.l.iſtã quid dicem' in iſto caſu
refert.q: aut iſte pcur.credebat p
babiliter pcuratoriũ ſuũ pcedere
debere ꝛ tũc dico ꝙ dñs nõ repu⸗
tabit̃ ↄtumax aut ipſe pcur.calũ⸗
nioſe pponebat pcuratoriũ ꝛ ſci⸗
ens ipm etiã nõ valere ꝛ tunc dico
ꝙ dñs reputabit̃ contumax fuiſſe
ab initio.ꝛ ſic intelligit̃.l.tutor vel
curator.ꝛ.ff.de re iud.l.vl. Aut iſte
pcu.vt dictũ eſt credebat pbabili
ter pcuratoriũ pcedere ſꝫ dubita⸗
bat ꝛ tunc dico ꝙ dñs ab initio cõ
tumax nõ reputat̃ fuiſſe ſed tunc
demũ ex tpe illo ex quo procurato
rium pnunciatũ fuit nullũ ꝛ ſic ha
bent concordantiã due leges.ff.de
re iudi.l.vl.ꝛ.ff.de vſu.l.ij.ꝛ ſic etiã
l.iſtam intelligo.

❡ Queſtio.lxxxij.

Titi eo. ti. ſup l. ſi ma rit' vbi
confuſa eſt obligatio:
qua tenetur debitor p
aditionez hereditatis
ſi hereditas auferitur creditori ab
herede. Si tu queras nunqͩd debi⸗
tũ ſuũ ſibi reſtituet̃ multũ refert.q:
aut aufert iſta creditori heredi in
ſtituto pꝑter delictũ ſuũ ꝛ in caſu
iſto ſibi debitũ nõ reſtituet̃ q: nõ
dꝫ reportare cõmodũ ex quo me⸗
retur penã.ff.ad ſill.l.pe.§.neptis
et ar.ff.de neg.ge.l.fine.aut aufert̃
ſibi hereditas nõ pꝑter delictum
ſuũ.ꝛ tunc dico ꝙ hꝫ ſibi debitum
reſtitui ſi hereditas ab eo auferat̃
ff.de vſufru.l.dñs.ꝛ faciunt etiam
iura iſta ad queſtionẽ. Po.aliquis
habebat vſumfru.in fundo titij ti
tius vero pprietatẽ vſufructuario
vẽdidit.ꝛ ſic cõfuſus eſt vſufructus
poſtea venit quidã pximior de ge⸗
nere titij et virtute conſuetudinis
vult venditionẽ retrahere mõ qͤri
tur. Nunqͩd retrahet pprietatẽ tã
tum vel pprietatẽ cũ vſufru.ꝛ. eſt
lex expreſſa ꝙ iſte vſufructuarius
retinebit vſũfr.ff.de vſufru. Quidã
doc.p.l.iſtã determinauerũt que⸗
ſtionem ꝛ male. Nã nõ vult dicere
l.iſta ꝙ vſufru.amittat vſumfruc.
ſed dicat ꝙ heres tenet̃ preſtare le
gatario fundũ ſibi legatũ.cuꝫ ple⸗
na pprietate ꝛ ſic intelligit dñs.p.
ff.de le.ij.l.cũ filius.§. dominus et
omnia alia iura.

❡ Queſtio.lxxxiij.

Super tit. de i offi.
dona.ſup.l.j. Si tu
queras nunqͩd libe
ri venditionẽ factã
a parẽtib' ſuis poſ⸗
ſint aliquo modo reuocare multũ
refert. Quia aut illa vẽditio facta
fuit fictitie ꝛ forte ſcḋm veritatẽ nõ
erat vẽditio ſꝫ potius donatio et
tunc dico ꝙ optime reuocare po⸗
terunt ſaltim vſq; ad legitimũ bo
norum ſubſidiũ.vt.ff.de do. inter

virum ⁊ vxo. l. ſi ſponſus. aut fuit
vera vẽditio ⁊ adhuc refert q꞉ aut
querit. Nunquid iſti liberi reuoca
re poſſint iure hereditario ⁊ tunc
dico ꝙ iſpiciẽt ſi pater poſſet hoc
facere. nã ſi pater poſſet hoc face-
re ⁊ liberi poſſent. cũ eodem iure
vtantẽ ar. j. de reſcin. vẽ. l. ij. Aut q̃-
ritur, nunq̃d iſti liberi poſſint re-
uocare hmõi venditionẽ iure ſuo
et adhuc refert. q꞉ aut iſta vẽditio
fuit facta a patre ſuo bona fide ⁊
tunc dico ꝙ nõ poſſunt reuocare
aut mala fide ⁊ tũc aut emptor nõ
pticipauit dolũ et tũc adhuc dico
ꝙ reuocare nõ poterũt ar. ff. ſi q̃s
in frau. pa. l. ait pre. §. quintũ. aut
emptor dolũ pticipauit ⁊ tũc dico
ꝙ de eq̃tate liberi reuocare pote-
runt vſq꞉ ſaltim ad portionẽ debi
tam. ff. ne q̃d in frau. pa. l. vlt.

Queſtio. lxxxiiij.

Super co. ti. vbi pater fa-
cit plures donatiões
immẽſas. Si tu q̃ras
nunq̃d de oĩbus ſit faciẽda reuo-
catio multũ refert q꞉ aut pater fe
cit illas ſucceſſiue ⁊ tũc dico ꝙ tñ
de vltima fiet reuocatio vſq꞉ ad de
bitum bonorũ ſubſidiũ p quã di-
minuta fuit portio ſic loquit̃ lex.
ff. de iur. fal. l. ſi libertus. §. penul.
⁊ vl. aut pr̃ fecit plures donatiões
immẽſas ⁊ oẽs etiã ſimul ⁊ tũc di
co ꝙ poſtq̃ nõ cõſtat per quã do-
nationẽ fuit diminuta legitima
portio de oĩbus fiet reuocatio vſ-
q꞉ ad legitimũ bonorũ ſubſidium.
ff. ad. l. fal. l. j. §. magſtratus. ⁊ l. e. ti.
l. linea margaritarũ. Q. õ. lxxxix.

De rei vẽdi.

rub. ſup. l. ſi domũ. Si tu q̃ras nũ
quid q̃ fecit ſumptus in re aliena
illo s ſumpt⁹ poſſit repetere mul-
tum refert q꞉ aut ille q̃ fecit ſũpt⁹
circa rẽ alienã habebat etiã aĩm
obligandi ſibi dominũ illius rei et
noĩe etiã hmõi ſũptus fecit ⁊ tũc
dico ꝙ quatin⁹ vtiliter fecit p act.
nego. ge. repetere poterit. ff. de ne
go. ge. l. ſ꞉ an vltro. Aut iſte etiã fe-
cit expẽſas nõ tñ aĩo obligãdi ſibi
aliũ. ſ꞉ quaſi dñs illi⁹ rei hmõi ſũ
ptus in ea fecit. ⁊ tũc ſi tu q̃ras nũ
quid p aliquã actionẽ hmõi ſũpt⁹
repetere poſſit vel ↄſequi breuiter
dico ꝙ nõ. ff. q̃ di. l. in hoc iudiciũ
nec hoc fallit in caſu in quo quidẽ
fallere dicũt. ff. de relig. ⁊ ſup. fu. l.
ac ſi q̃s nã ibi cõtẽplatione here-
ditatis fecit heres ſũptus. Aut tu
queris nunq̃d ille q̃ aĩo nõ obligã
di ſibi aliquẽ fecit ſumptus poſſit
cõſequi p aliud remediũ q̃ p act.
et adhuc refert q꞉ aut iſte fecit ſũ-
ptus in rem alienã circa fructus ⁊
tunc dico ꝙ indiſtincte repeter vl
etiã cõſequi poterit deducẽdo de
fructib⁹ ⁊ hoc ſiue bone fidei poſ-
ſeſſor fuerit ſiue male. ff. ſo. ma. l.
fructus ⁊. ff. de pe. here. l. ſi a patre
cũ. l. ſe. Aut fecit ſũptus circa pprie
tatem rei aliene ⁊ tũc adhuc refert
q꞉ aut iſte ſemp fuit bõe fidei poſ-
ſeſſor ⁊ tũc dico ꝙ illos ſũptus q̃s
vtiliter fecit vꝫ neceſſarios ⁊ vti-
les ↄſeruare poteris p except. doli
ff. de ↄdi. i de. l. ſi mater. ⁊. ff. de do.
excep. l. ſi opera: aut fuit male fidei
poſſeſſor ⁊ tũc adhuc refert q꞉ aut
hẽbat cãm faciẽdi vt q꞉ forte erat
cõductor vel inq̃linus ⁊ tũc adhuc
dico ꝙ illos ſũpt⁹ q̃s vtiliter fecit
repetere poterit vel cõſeruare ex-
cep. doli. vt. s. e. l. ij. Aut ille q̃ ſũpt⁹
fecit iure alieno nõ hẽbat cãm fa-
ciendi vt vꝫ q꞉ predo ſemp fuit et
tunc etiã dico ꝙ ſi fecit ſumptus

neceſſarios offi.iudi. poterit cõſe
qui vt in.l.iſta ⁊.ff.de pet.hered.l.
plane.Aut fecit ſüptus vtiles ĩ fa
ciendo aliq̃d de nouo ⁊ tũc dico ꝙ
totũ amittit.ff.e.l.in fundo aut fe
cit iſtos ſüptus in reficiẽdo ⁊ tunc
etiã dico ꝙ nõ ꝯſeruabit ſꝫ ab ra
dere poterit ſine leſiõe prioris ſta
tus ⁊ hoc eſt verũ niſi dñs tantum
ſibi dare vellet quantũ habiturus
eſſet cũ eſſet abraſũ q: tũc non per
mitteretᷣ ſibi abradere.ff.e.l.ĩ fun
do ⁊ in.l.iſta. Aut etiã fecit ſüptus
volũtarios,⁊ tũc oĩno amittit eos
vt q: fecit pingi.vel nobilitari vel
aliquid ſimile ⁊ hoc eſt verũ niſi il
la res venalꝭ.eẽt ⁊ plus ꝑpter hoc
vẽderetᷣ.ff.e.l.venalẽ aut iſte qui fe
cit ſüptus ꝑ parte fuit male fidei
et poſtea factus eſt bo.fi.poſſeſſor
et tũc ꝑ ꝑte qua fuit malefidei et
poſtea fact⁹ eſt.bo.fi.poſ.idẽ dico
ꝙ dixi in illo q̃ ſemꝑ fuit malefid.
poſſeſſor vt idẽ iudiciũ ſit de toto
quo ad totũ ⁊ de ꝑte quo ad partẽ
ar.ff.de rei vẽ.l.qui de tota ⁊.ff. de
vſu.l.q̃ ſcit.Si aũt ab initio fuit
bo.fi.⁊ in fi.male fidei idẽ dicaꝫ ꝙ
etiam dixi in male fidei poſſeſſore
ar.ergo leg.ꝑalle.q̃ ſcit.Caueatis
tamen nihil q: licet ille qui ſemꝑ
fuit male fidei poſſeſſor ſumptus
voluntarios amittat tamen ille q̃
ab initio fuit bo.fi.poſſeſ.⁊ poſtea
malefidei.ſi faciat ſumptus volũ
tarios nõ ſimpliciter amittit ſed
poteſt abradere ſine leſione prio
ris ſtat⁹ ⁊ hoc ꝑpter reliquias bo.
fi.ff.e.l.iulianus ſcribit ⁊.co.tit.l.
in fundo cũ ſuis cõcordantijs.

¶ Queſtio.xcvj.

Neco rit.ſuꝑ l.ſi q̃s ſciens.
Quñ aliquis edificat de
materia mea ĩ fundo tuo. edificiũ
ſolo cedit licet tamen poſſiderent
equitas tamẽ bene dictat ꝙ agaꝫ
ac.in factum.ff.de preſ.ver.l. vbi
⁊.l.q̃tiẽs.ſꝫ q̃nq꞉ ego edifico de ma
teria ꝓpria in fundo tuo ⁊ bona.fi
de.ſꝫ po.ꝙ nõ poſſideo.Si tu que
ras nunq̃d cõpetit mihi,aliq̃ act.
refert multũ. q: aut q̃ris nũquid
mihi actio aliqua cõpetit ad ſum
ptus quos feci ⁊ tũc dico ꝙ non.
vt.ff.de ꝯdi.inde.l.ſi marga.aut q̃
ris nunq̃d poſſuꝫ agere ad eſtima
tionem materie ⁊ tunc refert quia
aut eſt ꝑs ſiue membrũ illius cui
conducta eſt ⁊ tunc dico ꝙ cõpetit
mihi act.in factũ aut nõ eſt pars
ſiue membrũ illius ſed eſt aliq̃d ſi
xum vtputa lignũ ⁊ tũc agere non
poſſũ q: nõ inuenio ſcriptũ ⁊ hoc
dicit lex in ferruminatione ar. ad
predicta.ff.de rei vẽ.l.in rẽ.§.qui
cũq꞉ ⁊ in inſti.de rerũ di.§.ſi rem.

¶ Queſtio.xcvij.

Neco. rit u. ſuꝑ. l.q̃ti
ens vbi vna res vẽdi
ta eſt duobus. Si tu
queras q̃s iſtoruꝫ ſit
poſſeſſor tũc refert q: aut q̃riᷣ de
tali iure ꝙ ex ſola quadã ꝯuentio
ne prouenit.ſicut apparet de iure
ypothece.ff.de pig.act.l.j.⁊ tũc di
co ꝙ ille poſſeſſor cui ꝑmo fcã eſt
cõuentio.ff.q̃ põt.in pig.ha.l.qui
poſſeſſor aut q̃riᷣ q̃dẽ de tali iure
ꝙ ĩnedũ ex ꝯuentione ꝓcedit ſed ex
ꝯuentionẽ ⁊ tũc refert q: aut vẽdi
ta eſt res duob⁹ ab ĩitio ⁊ tunc ille
poſſeſſor ẽ cui res ꝑmo tradita eſt
ſic loquiᷣ lex iſta.⁊ ſic ĩtelligiᷣ.ff.de
act.ẽpt.l.ſi eadẽ.§.itaq꞉.Sequitur
aut vna ẽt res vendiᷣ a diuerſis et
tũc ad huc refert q: aut vnus cãm
habꝫ ab alio ⁊ tunc dico ꝙ ille poſ
ſeſſor eſt cui primo res tradita eſt

ff.de rei ven.l.ſi atitio.z.ff.de reb᷒
e.qui ſũt ſub.tu.vł cu.l.illicite.aut
vnus ex illis non hꝫ cãm ab alio
et tunc aut iſti ꝯtendunt de illa re
ꝯtra tertiũ ⁊tũc dico ꝙ ille poſſeſ-
ſoꝛ eſt cui ꝑmo tradita eſt.ff.de ac.
emp.l.ſi eadẽ res.ff.de pub.l.pe.⁊
vlt.aut iſti duo nõ ꝯtendunt de il-
la re ꝯtra tertiũ ſed inter ſeipſos⁊
tũc dico ꝙ ille poſſeſſoꝛ eſt q̄ poſſi
det.ff.de pu.l.ſine al's icipit ſi ego
§.ſi duob᷒.

Queſtio.xviij.

IN eo. titu.l. certuꝫ ⁊c.Si
tu q̄ras vbi aliq̄s poſ-
ſidet rem alienã quos
fructus tenet̃ reſtituere⁊ quos nõ
ita diſtingue q: aut q̄ris de fructi-
bus naturalibus q̄ ꝑueniunt ſine
induſtria hoĩs ⁊ tũc dico ꝙ illius
eſſe debẽt cuius res eſt.⁊ hoc ſine
quis poſſideat bona fide ſiue non
bona fide.ſi extant inſti.de reruꝫ
di.§.ſi q̄s a nõ dño.ſi aũt fruc᷒cõ-
ſumpti ſunt a male fidei poſſeſſo-
re itegre reſtituet q: dolo fecit quo
minus poſſideat ar.ff.de reg.iu.l.
perẽ.ff.de cõdi.l.male.⁊.ff.de vſu.
l.fructus.Sequit̃ aut q̄ris de fru-
ctibus induſtrialibus et refert q̄a
aut queris de perceptis a bo.fi.
poſſeſſoꝛe ſemꝑ videlꝫ q̄ ſemꝑ fuit
bone fidei.⁊ tunc diſtingue quia
aut ꝑcepit ante lit.cõteſt.⁊ tũc ex-
tantes reſtituet ſꝫ cõſumptos nõ
et,ſic loquit̃ lex iſta.ꝺ.rñ.⁊ inſti.de
rer.di.§.ſi quis a nõ dño ꝑceptos
aũt poſt lit.cõteſt.tã.extantes quã
cõſumptos reſtituere tenet̃ vt i ff.
hmõi.l.⁊.ꝺ.c.l.fundũ.Aut q̄ris de
fructib᷒ ꝑceptis extantibus cauſa
cõſumptis a male fidei poſſeſſoꝛe
ſemper quã percipiendũ ⁊ in caſu
iſto dico quod oẽs quotquot ſunt
reſtituere tenet̃ ⁊ ſic.l.iſtã intelligo
et.ꝺ.c.l.domũ.j.reſpon.c.l.fruct᷒
nam ex quo ſemper malã fidẽ ha-
buit debuit fructus rei quã poſſi-
debat cõſeruare.Sequit̃ aut que-
ritur de fructibus ꝑceptis ab eo q̄
partim fuit bone fidei ⁊ ꝑtim ma-
le fidei ⁊,tunc refert q: aut fuit ab
initio male fidei ⁊ poſtea bone fi-
dei et tunc dico ꝙ pꝛo tẽpoꝛe pꝛo
quo fuit male fi.illud ꝙ pꝛius di-
xi in illo qui ſemꝑ fuit male fidei
poſſeſſoꝛ.⁊ ꝑ tẽpoꝛe pꝛo quo etiaꝫ
fuit bo.fidei.idẽ dico ꝙ dixi in illo
qui ſemꝑ fuit bo.fi.poſſeſſoꝛ.arg.
ff.de vſur.l.qui ſcit.⁊.ff.de rei ven.
l.q̄ de ⁊c.Aut iſte poſſeſſoꝛ fuit ab
initio bone fidei ⁊ poſtea male fi-
dei ⁊ tunc pꝛo tẽpoꝛe quo fuit bo-
ne fidei poſſeſſoꝛ ideꝫ dico ꝙ dixi
in illo qui ſemper fuit bo.fidei ar.
ff.de vſu.l.qui ſcit.⁊ pꝛo tempoꝛe
aut.quo fuit male fidei poſſeſſoꝛ
idem dico ꝙ dixi in male fidei poſ
ſeſſoꝛe ſemper cũ tali tamen mo-
deramie quia iſte qui poſtea fuit
male fidei.pꝛopter reliquias bo-
ne fidei quã habuit ante litẽ con-
teſta.facit fructus ſuos ſed tamen
cuſtodire tenetur.ff.de acquiren.
rerum do.l.qui bona fide ⁊c.

Queſtio.xix.

Texta ꝑdicta queri-
tur dic i
eſſi ꝙ bone fidei poſſeſ
ſoꝛ tenetur de fructib᷒
perceptis vt in.l.iſta ſꝫ nunq̄d ſal
tim tenet̃ inquantũ factus eſt lo-
cupletioꝛ de illis ⁊ in q̄ſtione pꝛe-
dicta ſic diſtingue.Quia aut queri
tur de iudicio pet.ꝙ petitur vni-
uerſitas vt eſt in peti.here.⁊ tũc di
co ꝙ ſi bo.fi.poſſ.cõueniat̃ in tali

iudicio ⁊ etiam fructus percepit ⁊ conſumpſit tenet̃ de conſumptis in quātū factus eſt locupletioꝛ. ff. de pet. here. l. ſed cū lege. §. itē veniunt ⁊. §. ꝙ aūt. Aut bo. fidei poſſeſſoꝛ ꝯuenit̃ in iudicio ſummi regis. l. iij. §. poſt litem ⁊ eſt ratio q2 uā vniuerſalia opponuntur ex diuerſis partibus ⁊ rebus et ꝑcīis et q2 in natura ſui coꝛpis variamur nā quādoq3 creſcūt q̄nq3 decreſcunt ⁊ tamen ſemꝑ eadē manent ⁊ eadē reputant̃ ⁊ idcirco nedū de fructibus extantibus imo etiā de conſumptis cū ſemꝑ eadē eſſe videantur ar. ff. de pec. l. peculiū. ff. de peti. here. l. ſi rem. ff. de act. vel here. ven. l. vēditoꝛ: ſ3 ſingularia nō cōponuntur ex variis vt ex pluribꝰ ⁊ id certe ſi talia extiſtant tenet̃ ſi nō extiſtant nō tenet̃ nec eadē manēt cum nec p2ecium loco rei ſuccedat ideo ⁊c. ff. de here. vel act. ven. l. vēditoꝛ circa medium.

¶ Queſtio. lxxxix.

Sexta hoc et querit̃ dicitur hic. Ille qui ſemꝑ fuit male fidei poſſeſſoꝛ tenetur. de fructibꝰ perceptis ⁊ etiā de ꝑcipiēdis qui ab ipſo ꝑcipi potuerunt qualiter itelligit̃ qui ꝑcipi poterāt ⁊ a quo ab iſto male fidei poſſeſſoꝛe vel a dño illiꝰ. ſ. et in caſu iſto. dic ꝙ refert q2 aut iſte male fidei poſſeſſoꝛ plus ꝑcipe potuit ꝗ̄ dñs ſi poſſideret ⁊ tunc tenetur de illis nam in dolo eſt ſi non participet vel ꝑcipiat. ff. e. l. ſi culpa. et. 8. e. l. domum. Aut dñs plus ꝑcipe potuit ꝗ̄ iſte male fi. poſſeſſoꝛ et tūc etiā refert q2 aut iſte male fidei poſſeſſoꝛ fuit in culpa tm̄ ⁊ tunc de illis tantū tenet̃ quos ꝑcipere potuit. ſi aūt eēt ī moꝛa tūc etiam et de illis teneret̃ quos etiā dñs percipere potuit. ar. ff. de le. j. l. cū res. §. vl. ſed qualiter intelligitur ꝙ iſti bo. fi. poſſeſſoꝛes faciunt fructus induſtriales ꝑceptos ſuos nunq̇d nullatenꝰ niſi ex induſtria bone fidei poſſeſſoꝛis vel nūquid ex induſtria alterius vt eſt ponere in exēplo aut parrochiali p2eſbytero q̄ bona fide poſſidet decimas ad illā parrochiā ꝑtinētes q̄ decime p2ouenitūt nō ex induſtria ſua induſtriales facit ſuos fructꝰ niſi ex induſtria ſua ꝓuenerit ar. inſti. Sed ſiue ꝓueniāt ex induſtria illorū3 q̄ agros colūt ſiue ſacerdotis ſemꝑ eſt bone fidei poſſeſſoꝛ ⁊ fructus facit ſuos. ar. ff. de acq̇r. rer̃. do. l. bone fidei. ſed de quo bo. fi. poſſeſſoꝛe intelligit̃. vtrū de ciuili vel naturali cū poſſeſſio ꝑ modū3 acq̇ſitiōis diſtinguit̃ ad iſtar dñij ꝙ acquirit̃ quādoq3 de iure naturali. ⁊ quādoq3 de iure ciuili: vt. ff. de rei ven. l. in rem et de acquiren. rer̃. do. per totum titulum. dico ꝙ de vtr oq3 pōt itelligi ⁊ de hoc videbitis. j. de acq̇rē. poſ. l. j. ¶ Qō. c.

Sexta p2edicta querit̃ quo iure petuntur fructus et ī iſta q̄ſtione refert multū. q2 aut querit̃ de fructibus naturalibꝰ et tūc dico ī diſtāte ꝙ a q̄cūq3 poſſideāt̃ ſiue a male fidei poſſeſſoꝛe. ſiue a bone fidei poſſeſſoꝛe. ſi extiſtant rei vend. petipoſſūt. ff. de rei vend. l. ſolū. Si autem ſunt ꝯſumpti ſiquidē a male fidei poſſeſſoꝛe adhuc vtili rei. ven. cōpetit. ar. ff. de regulis iur̃. j. ꝑcm. aut ꝯſumpti ſunt a bone fidei poſſeſſoꝛe et tunc nō tenet̃ qui cōſumpſit cū aliquo caſu etiā teneat̃ hoc eſt vel conditiōe ſine cauſa. vel of-

ficio iud.ff.de cōd.ſine cauſa.l.ma
le fidei. Aut queris de fructibus in
duſtrialibus pceptis et adhuc re-
fert quia aut queris quo iure pe-
tunt ab eo q̄ ſemp fuit bo.fid.poſ
ſeſſor ⁊ tunc ſi extant petentur rei
ven.et inſti.de rer.di.§.ſi q̄s a nō
dño.ſ3 officio iud. mercēnario ꝙ
principali actioni adheret ſi con-
ſumpti ſunt nō poſſum petere ⁊ ſi
poſſum petam vel cōditione ſine
cā.ff.de cdi.ſine cauſa.l.ma. fidei.
Aut q̄ris quo iure petant ab eo q̄
ſemp fuit ma.fidei poſſeſſor ⁊ tūc
aut illi fructus extant ⁊ tunc petē
tur rei ven.ff.de rei ven.l.ſolū.aut
ſunt cōſumpti a male fidei poſſeſ-
ſore ⁊ tunc vtili rei vend.petent.ff.
de reg.iur.l.perem.vel coꝝ eſtima
tionem cditione ſine cā per.l.all.
male fidei aut q̄ris quo iure petā-
tur ab eo q̄ partim fuit bo.fid.ꝙ
dixi in illo qui ſemp fuit bo.fidei.
et idē in male fidei poſſeſſore ꝙ ēt
dixi in illo q̄ ſemp fuit male fi. ar.
ff.de rei vē.l.q̄ de tota ⁊.ff.de vſu.
l.qui ſcit. Aut primo fuit bo.fidei
et poſtea etiā male fidei et idē di-
cam ſicut prius dixerī in vno caſu
nam iſte q̄ primo fuit bo. fi. ſemp
reliquias bo.ff.de pcipiendis non
poterit conueniri.ſ.c.l.domū.⁊ ſi
conueniatur officio iudi.cōuenieī
vt dicta.l.ſi domū. ¶Qō.q.

SItu q̄ras nū
quid. ali-
quis aq̄
curſum ad molendi-
num meū aliquo mō
turbare ⁊ ipedire poſ
ſit multū refert:q: aut ego habe-
bas molendinum in pub.flu. aut
in flumine priuato ſiquidē tu tur-
bare velles aquā deſcēdentē de flu
mine publico ad molendinū meū
dico tunc ꝙ in flumine publico nō
potes facere molendinū ctra mo
lendinum meū in mei preiudiciū
nec quam ad molendinum meuȝ
deſcēdentē immutare.ff. ne quis
in flu.pu.per totū ti.l.merito. Aut
habeo molendinū in flum. ne pri
uato ⁊ tūc dico ſi feci molendinuȝ
loco mihi cōpetēti inferiori tu po
tes facere i loco tuo ſuperiori mo
lendinum:⁊ etiā imutare aque cur
ſuȝ dū tamen tibi pficiat alʼs niſi
tibi proficeret et mihi noceret nō
poſſes.ff.de dam.infec.l.fluminū
et.ff.de aqua co.⁊ eſti.l.deniq̄ cuȝ
ſuis ſimilibus.

¶Queſtio .cii.

THeo. tit. ſu
per.l.j
circa.l
iſtam querit. Nunq̄d
bona fides requirat
in pſcribenda vel ad-
mittenda libertate et in iſta qōne
diſtingues ſic.quia aut queris ſic.
nunq̄d in preſcribēda libertate re
quiratur bona fides vel nō.⁊ dico
ꝙ ſicut in ſeruo q̄ vult ſibi liberta
tem pſcribere.ſ.de lō.tem.preſc.q̄
p lib.cōpe.l.vl.⁊ idē dico in liber-
tate reali.ff.de ſutili vel preſ.l.hoc
aūt. Aut querit nunq̄d in ſeruitu-
te amittenda requirit bona fides
aduerſarū ⁊ in caſu iſto dico ꝙ nō
vt.ſ.e.l.pe.ff.quemad. ſui.amit.l.
ſi quis.⁊ eſt bona rō q: in liberta-
tē pſcribenda bona fides requirit
q: factū hoīs in pſcribenda liber
tate requirit.et ideo nō eſt abſur-
dum ſi bona fides requirat ſed in
amittenda ſeruitute nō iteruenit
factū hoīs vȝ ſed tm̄ negligētiaȝ
nō vtentis.ff.de ſerui.vt pre.l. hec
iura. Ad qō ſciendū eſt ꝙ quedam
ſūt ſeruitutes affirmatiue: quedā
negatiue affirmatiue ſuitutes ſūt
ſicut ire agere aquā ducere ⁊c. ne-

gatiue aũt ſeruitutes ſũt ſicut nõ
licere alicui domum eleuare. Dico
ergo ꝙ poſſeſſio negatiuaꝝ ſerui-
tutum quidẽ nõ acquirit niſi tunc
demũ quando ille q̃ habebat do-
mum depreſſam ipſam altius ele
uare vult ⁊ ille phibuit. ⁊ prohibi
tioni obtẽperauit ⁊ ex illo tpe in-
cipit alius pſcribere. ⁊ ſic itelligo.
l. iſtã. ⁊. ff. queadmodũ ſm amic. l.
fi. Sȝ ſi q̃ras quo tpe aliquis pre-
ſcribit ⁊ poſſidet ſeruitutẽ affirma
tiuam refert. Nam quedã ſunt ſer
uitutes affirmatiue q̃ inchoãtur
per modũ facultatis vt eſt ire per
agrũ vicini eo nõ cõtradicẽte fas
eſt. vt. j. e. l. per agrũ. ſi iſtã aũt ſer
uitutem aliq̃s velit acquirere ſibi
añꝙ ſic poſſibile ipſm eſſe in poſ-
ſeſſione preſcriptionis opȝ ꝙ ipſe
iuerit. xxx. diebus ãte ⁊ extũc etiã
incipit pſcribere ⁊ poſſidere vt. ff.
de iti. actuq̧ pri. l. j. ſed quedã ſũt
ſeruitutes affirmatiue q̃ inchoã-
tur p modũ debiti vt ducere aquã
per fundũ vicini nõ eſt mihi fas.
vt. ff. de dã. infec. l. proculus ⁊ in tali
bus q: nõ poſſuȝ vti niſi ſupponã
ſeruitutem debitã ſtatiȝ poſſideo
cũ ſemel aquam duxero te ſciẽte ⁊
nõ phibente. ff. de aqua cot. ⁊ eſti.
l. j. ⁊. e. ti. l. fi. Sed que eſt rõ ꝙ ego
nõ ſuȝ in poſſeſſiõe ſeruitutis ne-
gatiuarum quouſq̧ aduerſariꝰ cõ
tra formã debitã vti velit ⁊ phibi-
tus fuerit ſatis i affirmatiis rõ bo
na eſt. nã ad hoc ꝙ aliq̃s poſſit ac
quirere poſſeſſioneȝ in negatiuis
ſeruitutibꝰ requirit neceſſario fa-
ctum hois. vñ nõ eſt mirũ ſi añꝙ
querat poſſeſſio acquirit ꝙ in tali
bus factũ hois interuenerit ſȝ in
cõtinenti in affirmatiũ factũ inter
uenit ⁊ ideo ſtati ibi põt acq̃ri poſ
ſeſſio. Sȝ q̃ eſt rõ q: in ſeruitutibꝰ
q̃ ichoant p modũ facultatis poſ.
nõ querit niſi tunc demũ qñ ipſe q̃
vult ſibi q̃rere intrat. xxx. diebus.
ſecus in aliis ſeruitutibus que in-
choantur p modũ debiti tũc eſt rõ
q: lex nõ pſumit quid prima vice
velit quis ſibi q̃rere ſeruitutẽ eun
di per fundũ vicini ſui cuȝ res ſit.
ſeruilis ſicut eſt iducere aquã q: ſi
ſemel duxero lex pſumit ꝙ velim
mihi querere ſeruitutẽ niſi phibi
tus fuero a dño ſciente. ff. de itine
re ac. q̧ pri. l. j. ⁊. j. e. l. fi. ⁊ ideo po-
teſtis etiã rñdere p iura iſta. ad q̃-
ſtionem. Quidã de aliena puincia
anglie conſueuerũt quolȝ ãno ad
ſanctum iacobũ accedere ſȝ deſti-
terunt ad pſẽs modo illi de ſãcto
iacobo volebãt ipſos cõpellere ad
eũdẽ perpetuo cũ p longiſſimum
tps iuiſſent nũq̃d poſſent certe di
cit dñs. pe. per. l. ꝙ nõ tamẽ nũꝙ
interpellati fuiſſent p iura all. ⁊ eo
dem etiã mõ poſſet rñderi aliĩ q̃õ-
ni. Aliqui cõſueuerunt decoque-
re panẽ ſuũ in furno meo deſiſte-
bant modo volebã eos interpel-
lare vt ppetuo decoquerent certe
dicit dñs. p. ꝙ nõ poſſum eos cõ-
pellere niſi iſti fuerint primo ſup
hoc interpellati ⁊ illi etiã obtẽpe-
rauerint interpellationi p iura al
legata ⁊ iſta ſufficiant de iſta rub.

Queſtio. ciij.

SEquitur. l. rñ. ta. ti. titu
li quã omiſerat do. p.
de acquirenda vel reti
nenda hereditate ſup. l. vitia poſ-
ſeſſionũ ⁊c. Ad euidẽtiã diſtinctio
nis ſequẽde debetis ſcire ꝙ ſucceſ
ſoruȝ duo genera ſunt q: q̃dẽ ſunt
vniles vt ſunt illi q̃ ſuccedũt in to-
ta hereditate vel in quota parte
vt heredes quidã ſunt aliĩ ſingula
res q̃ videlicet iure ſingulari ſuc-

cedunt ſicut ſunt emptoꝛes ⁊ ſimi-
les. inſti. de fideicõ. here. §. ſi quis
vna. ⁊. ff. ad treb. l. j. Item debetis
aliud ſcire ꝙ vitioꝝ tria gña ſunt
quia quedã ſunt pſonalia. vt ſunt
vicia maleſi. quedã realia ſicut eſt
viciũ furti ⁊ violentie. ⁊ inſtitu. de
vſuc. §. furtiue. Itẽ quedã ſunt q̃ſi
realia vt ſi quis hꝫ pͥuilegiũ ſicut
pupillus qui habet priuilegiũ nõ
vt res ſua pſcribat̃ vel vt res ſua
nõ poſſit vſucapi ſed vt in integrũ
reſtituat̃. vt. ff. de acq̃. re. do. l. bo-
neſi. Iſtis ſuppoſitis ſi tu queras
nunquid vicia anteceſſoꝝ ſequan-
tur ſuos ſucceſſoꝛes: multũ refert
q: aut queritur de ſucceſſoꝛe vni-
uerſali. ⁊ in caſu iſto refert q: aut
eſt ſucceſſoꝛ legitimus vtputa fi-
lius qui ſuus etiã heres eſt: ⁊ tunc
dico ꝙ viciũ patris eum ſequitur.
ff. de vſuca. p emp. l. ñ. Aut eſt ſuc-
ceſſoꝛ extraneus: ⁊ tũc adhuc mar-
tinus diſtinguebat ſic: q: aut ſuc-
ceſſoꝛ vult vti acceſſione anteceſſo-
ris ⁊ tunc ſibi preiudicat aut non
vult vti acceſſione anteceſſoꝛis: et
tunc ſibi etiam non preiudicat. C.
de vſuc. pꝛo. hi. l. nihil. ⁊. ff. de vſuc.
l. vlti. ⁊. l. iſta. Aut querit̃ de ſucceſ-
ſoꝛe ſingulari: ⁊ tunc refert q: aut
queritur de vicio reali ⁊ tũc dico
ꝙ viciũ contrariũ in perſona an-
teceſſoꝛis ſequitur ſuũ ſucceſſoꝛẽ.
inſti. de vſuc. §. furtiue: ⁊ eſt ratio
q: tale viciũ reale rem cõmittat̃.
ff. de ſer. ru. pre. l. via conſtitu. §.
ſi fundus. Aut querit̃ de vicio q̃ſi
reali et adhuc dico ꝙ ſequit̃ ſuc-
ceſſoꝛem. ff. de acquir. re. do. l. bo-
neſi. Sequitur aut queritur de vi-
tio perſonali: ⁊ tunc aut queritur
nunquid vicium perſonale cõtra-
ctum in perſona anteceſſoꝛis no-
ceat ſucceſſoꝛi quantum ad fun-
ctus: ⁊ tunc dico ꝙ non nocet he-
redi ſingulari. ff. de acquirẽ. re. do-
mi. l. ſi decreto. Aut queritur nun-
quid noceat quantũ ad vſucapio-
nem complendã: ⁊ tunc adhuc di-
ſtingue q: aut iſte ſingularis ſuc-
ceſſoꝛ vult vti acceſſione predeceſ-
ſoꝛis ſui: ⁊ tunc dico ꝙ ſibi nocet.
ff. de acqui. poſſeſ. l. põpeius. qui-
cunq; autẽ non vult vti acceſſione
anteceſſoꝛis: ⁊ tunc aut queritur
de vſucap. rei mobilis: ⁊ tunc di-
co ꝙ ei non nocebit vt tit. pro xi. l.
j. Aut queritur de vſucap. rei im-
mobilis: ⁊ tunc etiam dico ꝙ iu-
re veteri non nocebit. ĩ. titu. pꝛo-
xi. l. j. ſed hodie ſecus. vt in aut. vt
ſpon. lar. §. rurſus que eſt ſignifi-
cata. ĩ. ti. pꝛoxi. l. Aut queritur nũ-
quid noceat ſingulari ſucceſſoꝛi
quantum ad act. habendã: ⁊ tunc
aut iſte ſingularis ſucceſſoꝛ habet
cauſam lucratiuã ⁊ tũc dico ꝙ nõ
nocebit. ff. de doli excep. l. apud cel-
ſum. §. ſeruus ex cauſa. Sequitur
aut habebat cauſam oneroſam ⁊
tũc aut iſta res reuerſura erat ad
anteceſſoꝛẽ: ⁊ tũc ei nocebit. vt in
dicta. l. apud celſum. §. illud. aut
illa res nõ erat reuerſura ad an-
teceſſoꝛem: ⁊ tunc dico ꝙ ei nõ no-
cebit. ff. de acquirẽ. poſ. l. pure. in
pꝛinci. l. cum ſuis concoꝛ.

Queſtio. ciiij.

Quomo-
do ⁊ q̃bꝫ iudex ſub le-
ge ſint pꝛoponit. Si
tu queras nunquid ille iudex qui
ſemel tulit ſententiaꝫ functus ſit
officio ſuo adeo ꝙ ſuper eadem
re iterum iudicare nõ poſſit: mul-
tum refert quia aut queritur de
ſua interlocutoꝛia: ⁊ tunc dico ꝙ
adhuc nõ eſt functus officio ſuo

immo adhuc iudicare poterit.ff. de re iudi.l.ꝙ iuſſit.⁊.ff.de arbi.l. qualē ⁊c. Aut queriẗ de diffinitiua ſentētia:et tunc dico ꝙ funct⁹ eſt officio ſuo niſi ſupplicatuʒ ſit ex poſtfacto.vt.ff.de ap.l.diui.⁊.ſ̃.de offic.pꝛc.l.vna.vt reuocet ⁊ hoc ſi tenet:et tunc aut eſt iudex oꝛdinarius:⁊ tunc dico ꝙ iterū ſentētiare poterit. vt.ĩ.co.ti.l.ca que.aut eſt delegatus ⁊ tunc aut non ꝓtulit diffinitiuā ſententiā ſm̃ foꝛmā ſibi cōmiſſam:et tunc dico ꝙ iterare poterit de eadē cauſa ꝓnunciare ⁊ cognoſcere. vt.ff.de arbi.l. ꝗd tñ. Aut ſeruauit foꝛmā ſibi cō miſſā ⁊ tūc dico ꝙ functus eſt officio ſuo ſemel ſiue bene ſiue male: nec amplius pōt cognoſcere.ff.de re iudi.l iudex.⁊ ſic.l.iſtam intelligo.⁊ idem dicerē in queſtione illa quando alicui cōmittiẗ electio vt poſſit abbateʒ eligere vel aliquid tale facere.ar.ergo iuriū allegatorum:⁊ iſta ad pꝛeſens ſufficiant.

¶ Queſtio.cv.

De confeſſis rub:⁊.ſuper l.j. Et circa.l.iſtaʒ queriuntẗ quedaʒ. Pꝛimo quero nūquid cōfeſſio abſente aduerſario pꝛeiudicet confitēti. ⁊ in iſta queſtione diſtinguetis ſic: q2 aut aliquis confiteẗ coꝛam iudice ſe debere mihi.c.me abſente.⁊ hoc per modū volūtarie iuriſditionis: et in iſto caſu dico ꝙ mihi queritur vtilis cōfeſſoꝛia.ff.rem pu.ſal.fo. l.nam quaſi. Aut ꝯfitetur per modum contētioſe iuriſditionis: et tūc refert q2 aut cōfitetur ante lit. cōteſt.⁊ tunc dico ꝙ ſibi nō pꝛeiudicat niſi vcꝫ pꝛeſente aduerſario ff.de inter.act.l.vlti. Aut iſte confitetur lite iaʒ conte.⁊ in caſu iſto iure digeſtoꝝ nō tenebiẗ abſente aduerſario.ff.de confeſ.l.ſi q̃s coꝛ reum.§.ſi quis abſente:q2 nō poterat hic modicū cōtrahi:ſed hodie ſic.ff.de iudi.l.poſt editā.et.ſ̃. de iudi.l.ꝓperandū.§.ſin autēʒ.et §.ſiquidē.⁊ dico aduerſariū abſentem ea intētione vt reciperet confeſſionē arg.ff.de condi.⁊ demonſtra.l.ij.

¶ Queſtio.cvj.

Iuxta hoc q̄ritẗ.aliquis cōfitetur aliquid in iure ꝙ eſt partiʒ contra ſe ⁊ partim pꝛo ſe. Verbi gratia. agebā contra te.⁊ petebā.x.tu interrogatus reſpōdiſti ꝙ bñ veruʒ erat tñ dicebas illa.x.te ſub conditione ꝓmiſiſſe.nunquid ſtabiẗ cōfeſſioni tue in eo ꝙ facit ꝓ me contra te ⁊ non in alio:videtur ꝙ ſic.ar.ff.de vſur.l.qui ſcit.ar.ſ̃.de pꝛoba.l.exemplo.videtur tñ contrarium.ff.de vſu.l.qui edes.quid autē dicem⁹: vos diſtinguetis ſic. Quia aut iſte emittit plures confeſſiones ſub diuerſis cōceptionibus enunciat cōtra ſe facientib⁹ ſtabitur non illis qui pꝛo ſe.at.ſ̃. de pꝛobat.l.exceptio. Aut emittit plures cōfeſſiones ſub vna conceptione tñ. ⁊ tunc aut iſte cōfeſſiones ſunt circa vnū capituluʒ. aut circa diuerſa.ſi circa vnū capitulum:tunc vel in totum valebit cō feſſio vel non valebit.ff.de vſuca. l.qui edes.ſi circa diuerſa capitula tunc aut ſunt coniūcta.⁊ adhuc dico idem.aut ſunt diuerſa ⁊ ſeparata:⁊ tunc ſtabitur contra te facientibus ⁊ non pꝛo te.ff.de mi.l. ex cauſa. ¶ Iuxta hoc adhuc que

ritur etiam. Nunquid cōfeſſus et
condemnatus poterit appellare:
⁊ in queſtione iſta multū refert q̄:
aut iſte eſt cōfeſſus anteq̄ fuiſſet
condēnatus: ⁊ tunc dico q̄ appel
lare poterit ⁊ hoc ratiōe tali quā
ſequeretur abſurditas niſi poſſet
appellare forte q̄ erronee confeſ-
ſus eſt aliquid ar. ī. de appella. l. p
hanc. ⁊ ī. quoꝝ ap. non reſcin. l. ij.
ad fi. Aut iſte cōfeſſus eſt poſt ſen-
tentiam cōtra ipſum latā: ⁊ in ca
ſu iſto dico q̄ nō poterit appella-
re. ff. de re iudi. l. ad ſolutionē. et
ar. de neg. ge. l. pōpeius. ¶ Iuxta
hoc etiā quero nūquid cōfeſſio in
iure emiſſa reuocari poſſit: ⁊ vide
tur q̄ ſic. ff. de inter. act. l. de etate
§. vlti. videt̄ contrariū per. l. iſtaꝫ
expreſſe quid dicem⁹ diſtingue ſic.
Quia aut̄ queritur de confeſſione
emiſſa in iure ad litis ordinatio-
nem: vt q̄ ego in iure cōfeſſus fui
me heredē alicuius: ⁊ tunc adhuc
refert q̄: aut cōfeſſus ſum verum
et tūc non poſſum etiā reuocare:
aut cōfeſſus ſum falſum ⁊ tūc nō
poſſum etiam reuocare: aut con-
feſſus ſum falſum ⁊ tūc aut igno-
ranter ſum cōfeſſus aut ſcienter:
et ſi ſciēter aut volo reuocare poſt
litē iam conte. ⁊ tunc dico q̄ non
poſſum: aut ante lit. conte. ⁊ tunc
aut volebā agere cōtra te hoīem
niſi fuiſſes cōfeſſus te heredem: ⁊
in caſu iſto reuocare non potes
niſi refuſo intereſſe aut nō volebā
agere cōtra te: ⁊ tūc dico q̄ potes
reuocare. ff. de rei vē. l. ſi. cum. l. ſe.
Aut illa cōfeſſio reſpōdebat ad li-
tis deciſionē: et tunc aut cōfeſſus
es verū ⁊ tunc potes: aut falſum ⁊
tunc ſi ſciēter nō potes. ar. l. ff. de
inter. act. l. de etate. §. iuſto ar. er-
go ſumpto a cōtrario ſenſu: aut
ignoranter: ⁊ tunc aut per errorē
facti: ⁊ tunc dico q̄ poteſt vſq̄ ad
ſententiā. ff. de iur. et fact. igno. l.
error. aut per errorē iuris ⁊ tunc
aut extra iudiciū ↄfeſſus es: ⁊ tūc
dico q̄ reuocare poteris: vel con-
feſſus es in iure: ⁊ tunc dico q̄ nō
potes. ff. de confeſ. l. non fatetur.

¶ Queſtio. cvij.

SEdpo
ne q̄ tutor vel cura
tor vel etiā ꝓcura-
tor aliquid confeſſi
ſunt nunquid dn̄o preiudicāt ⁊ vi
detur q̄ ſic. ff. de re iudic. l. is qui.
lex eſt expreſſa. ff. de inter. ac. l. qui
ſeruū. in fi. j. rn̄. cōtrariū tn̄ videt̄.
Nā ſi defenſor cōfeſſus ſit in iure
mihi non p̄iudicat. ff. de inter. ac.
l. de etate. et. l. defenſore. preterea
lex eſt expreſſe in textu. ff. de cōfeſ.
l. certum. §. ſed an ipſos quid dice
mus. vna eſt ſentētia gloſe et alia
doctoꝝ modernoꝝ non facio vim
in hoc. Sed vos diſtinguetis ſic:
q̄ aut ille ꝓcurator non habebat
mādatū: ⁊ tunc dico q̄ dn̄o nō p̄iu
diat niſi ratū habeat mādatū ſpe
ciale confitēdi: ⁊ tunc dico q̄ con-
feſſio dn̄o p̄iudicaret. ff. de inter.
act. l. qui ſeruū. in fi. j. rn̄. aut ha-
bebat gn̄ale mandatuꝫ ⁊ ſpeciale
confitendi: ⁊ dico q̄ preiudicat: et
idem dico in tutore ⁊ curatore et
quid dicis tu: imo in iſtis refert.
Quia aut tutor ⁊ curator emittit
confeſſionē per modū iuriſditio-
nis contētioſe: ⁊ tūc dico q̄ pupil
lo preiudicat vel adulto. nā res iu
dicata illis preiudicat ergo ⁊ con-
feſſio. ff. de re iudi. l. poſt rem. ⁊ eſt
caſus decretalis. ex̄ de re iudica. c.
ſuborta. et ex̄ vt lit. non conteſt. c.
ij. Aut confitetur per modū volun
tarie iuriſditionis ⁊ tunc aut iſta

confeſſio tẽdit ad liberationẽ pu-
pilli vel adulti ⁊ tunc p̄iudicat ⁊
etiam proficit.ff.de admi.tu.l.tu-
tor.§.tutele. Aut tendit ad obli-
gationẽ ⁊ tunc non p̄iudicat.ff.
de confeſ.l.ſi certū.§.ſed an ip̄os.

¶ Queſtio.cviij.

Tertia hoc q̄ritur.po. aliquis
confeſſus eſt corã non
ſuo iudice nunquid ta-
lis confeſſio p̄iudicat:⁊ videt̃ ꝙ
non.C.ſi a non cõpe.iudi.per to-
tum illum titulū:ſed videt̃ contra
rium:q: in his que ſunt volunta-
rie iuriſditiõis quilibꝫ iudex po-
teſt eſſe ydoneus:ſed ꝯfiteri eſt vo
luntarie iuriſditionis: ergo ⁊c.ff.
offi.procõſu.l.ij.⁊ doctores iuris
canonici dicunt ꝙ nõ valet.ex̃.de
iudi.c.at ſi clerici.ſed doctores iu
ris ciuilis dicũt ꝙ valet. Nam aut
ille qui cõfitetur per modū iuriſ-
ditionis volūtarie confitet̃:⁊ tunc
dico ꝙ valet per.l.ff.de offi.p̄con.
l.ij.vt ſi velis a me recipe mutuo
pecuniã ⁊ velim ꝙ p̄mo cõfitea-
ris corã tali iudice tunc valet cõ
feſſio ar.ff.de offi.procon.l.j. Aut
cũ querit̃ de cõfeſſione que emit
titur per modū iuriſditionis cõ-
tentioſe:⁊ tunc dico ꝙ non p̄iu
dicat.ex̃ de iudi.c.at ſi clerici.⁊ p̄-
batur iure noſtro. Nã cõfeſſio ⁊ li.
cõteſt.pari paſſu ambulant.ſ.de
p̄ſcrip.xxx.an.l.cū notiſſimi.ſed
lit.cõte.corã nõ ſuo iudice nõ va-
let ergo ⁊c.vt.ſ.de teſta.⁊c.l.iij.

¶ Queſtio.cix.

Tertia hoc q̄ritur. Aliq̄s
cõfitet̃ corã arbitro
nūq̄d ꝯfeſſio valet:⁊ vĩ
ꝙ ſic:q: arbitria ad iſtar iudicioꝝ
ſunt redacta ſed corã iudice valet
ergo ⁊ corã arbitro.ff.de arbi.l.j.
contrariū tñ videtur:q: ſententia
arbitri non reputat̃ ſentẽtia: er-
go nec confeſſio coraꝫ eo facta re-
putatur cõfeſſio.ſ.de arbi.l.j. Do
ctores moderni dicunt ꝙ iure ve
teri ita erat ꝙ ex ſentẽtia arbitri
nõ oriebatur actio nec valebat ⁊
eodẽ modo ſꝫ illa iura nec cõfeſ-
ſio cum iſta pari paſſu ambulãt.
ff.de re iudi.l.ſi rem. ſed hodie va
let cum ſentẽtia arbitri valeat.ſ.
de arbi.l.cum in antea.⁊.l.cuꝫ ꝑin
arbit.ſed certe iſti bene dicũt. Nã
nec hodie,nec olim valet cõfeſſio
facta corã arbitro q: etiaꝫ nullus
eſt proceſſus coram eo factus niſi
emologatus fuerit nec dicitur ta-
lis ꝓceſſus in iure fact᷒ nec obeſt
ar.ꝙ ſententia valet verū eſt quã-
tum ad probationẽ.

¶ Queſtio.cx.

Tertia hoc q̄-
rit̃. Nū-
quid cõ-
feſſus in iure debeat
cõdẽnari poſt ꝯfeſſio-
nem ⁊ dico ꝙ ſic.ff.de procura.l.ſi
reus.ff.de iudi.l.ſi debitori.ff.de
confeſ.l.j.§.iulianus.ſed differen
tia eſt de modo condẽnatiõis. Nã
quandoqꝫ aliquis confitet̃ p̄ mo-
dum iuriſditiõis volũtarie ⁊ iſta
confeſſio nõ requirit ꝙ ſtatim cõ
dennetur:ſed tunc demū cum de
hoc factū ſit inſtrumentū.ff.de re
iudi.l.poſt rez. q̄nqꝫ autẽ aliquis
confitetur per moduꝫ iuriſditio-
nis cõtẽtioſe ⁊ tũc aut poſt lit.cõ-
teſt.⁊ tũc condẽnari debet.ff.de p̄
cu.l.ſi reus. Aut cõfitet̃ ante lit.cõ
teſt.⁊ tũc dico ꝙ in eū dꝫ p̄ceptū
fieri.ff.de iudi.l.ſi debitori.ſed ſe-
cus eſt in cauſa criminali.ſ.de cu
ſto.re.l.ij.⁊ de confeſ.l.iulia.

¶ Queſtio.cxj.

DE interdictis. rubri.ſup l.j.vbi ali quis immittit aliqd in domū meaꝫ.Si tu queras nunquid ego auctoritate propria poſſim hmōi remouere. multū refert q3 aut aliqs immit tit aliquid in domū meā artificia liter:vt vbi aliquis imittit tignuꝫ in domū meā grā rei alicuius. et in caſu iſto dico ꝙ tale immiſſum iniuſte auctoritate ꝓpria potero remouere.ff.ad.l.aquil.l.quemad modū.§.ſi protectuꝫ. Aut aliquis imittit aliqd in reꝫ meā naturali ter ⁊ iniuſte vtverbi grā ſi aliquis plātauerit iuxta domum meā in area mea arbores ⁊ iſte arbores emiſerint radices ſuas ſubtꝰ pa rietē meū:⁊ in iſto caſu dico ꝙ au ctoritate ꝓpria non potero remo uere vel abſcidere hmōi arbores ſed habeo interdictū cōtra talē. ⁊ ſic.l.iſtā intelligo.⁊.ff.de ar.fur.ce. l.j. ¶ Queſtio.cxij.

BOnoruꝫ bonorū ⁊c.quot re quirunt ad hoc ꝙ interdictū quorum bonoꝝ habeat locū Primo requirit ꝙ ille ſit heres q̄ vult intētare interdictū quoꝝ bo noꝝ vt in.l.iſta.⁊.l.ſe.Scḋo requi rit ꝙ ille ꝯ quē dat interdictū qꝝ bonoꝝ poſſideat vel dolo deſierit poſſidere.ff.e.l.j.⁊.ff.de reg. iur. l. palā.Et etiā tertio reqrit ꝙ poſ ſideat ſine titulo.ar.ff.ḋ peti. her. l.rlarit.⁊.ſ.e.l.pxi. Quarto reqri tur ꝙ nō vſucepit.ff.e.l.j. Quinto reqrit ꝙ defūctꝰ iſta bōa tpe mor tis ſue poſſideret,ff,de peti, here, l.nō tm.§.q̄ ꝓ ēptore. Sexto req rit ꝙ heres q̄ agit intdicto qꝝ bo noꝝ nūꝙ poſſeſſionē apprehēde rit al's nō ageret intdicto adipi ſcēdē poſſeſſionis.ſed magis iter dicto poſſeſſiōis recupādē.ff.e.l.j. in fi.inſti.de interdic.§. adipiſcen de.et iſtis viſis tu debes ſic forma re libelluꝫ in interdicto quoꝝ bo noꝝ.Dicit ⁊ ꝓponit talis titius ꝯ talē ſemproniū. corā vobis dn̄e iu dex ꝙ ipſe eſt heres talis defuncti ⁊ dices etiā quaſi ab inteſtato vel ex teſtato ⁊ inſolidū. Itē dicit tal ꝓdictꝰ titiꝰ ꝙ dictꝰ reꝰ poſſidet ſi ne titulo vel dolo deſijt poſſidere et ꝙ bona conditio talis defuncti quoꝝ bonoꝝ defunctus habebat poſſeſſionē tpe mortis ſue. Item etiā q̄rū bonoꝝ dictꝰ actor nunꝙ poſſeſſionē habuit.q̄re petit dictꝰ actor poſſeſſionē bonoꝝ ſibi reddi et deinde reū ad hoc faciēdū ꝑ dif finitiuā ſñiam condēnari ⁊ ꝯpelli ⁊c. ¶ Queſtio cxiij.

IN interdicto quoꝝ legatoruꝫ ſic formabis libellū. Dicit talis ꝯ talē coraꝫ vobis dn̄e iudex ꝙ ipſe ē heres ta lis defūcti taliter ⁊ dicit qualiter et inſolidū dicit etiā ꝙ dictꝰ reꝰ ad huc iacente hereditate occupauit tales res auctoritate ꝓpa legatas q̄s talis ēt reus poſſidet vel dolo deſijt poſſidere. Dicit etiā dictus actor ꝙ adhuc dubiū eſt vtrū inte gra legata debeantur tam propt es alienū ꝙ emergere poteſt ꝙ ꝓ pter legem fal. quare petit dictus actor poſſeſſionem dictarum re rum ſibi reddi et reum adhoc ſen tētialiter condempnari offerēs ſe cauere preſtaturuꝫ de redden

dis legatis ſalua legis falci.ratio
ne et deducto iure alieno et ita de
iſtis duobus interdictis ſufficiāt.

¶ Queſtio.xiiij.

Vide vi.ru. ſup.l.j. vbi
aliq̄s vim mihi in-
tulit vel inferre vo
luit. Si tu queras
qualiter ⁊ cuȝ quo
moderamine ſibi poſſum de iure
reſiſtere: diſtingue ſic. q2 aut ipſe
vult inferre violētiā perſone mee
et ego alio modo nō poſſum reſi-
ſtere vel euadere ipſum interficiā
et in caſu iſto dico ꝙ licitum erit
mihi inuaſorē interficere et eſt ſu
per hoc bona ratio: q2 ſi expecta-
rem ꝙ eſſet mihi violētia illata in
perſona mea de cetero nō poſſeȝ
recuperare.ff.ad.l.aquil.l.ſcientiā
§.q̄ cū alter.a ꝯ2io ſēſu illi⁹.§.ſic in-
telligit̃ .l.iſta. Aut aliq̄s volebat re
bus meis violētiā īferre: ⁊ in caſu
iſto refert q2 aut ſi ego paſſus om
mnē in reb⁹ meis violentiā infer
ri nihilominus tn̄ poſtea recupe
rare poſſem.et in caſu iſto dico ꝙ
non eſt licitum mihi ipſuȝ interfi
cere.al's ſi interficerē cū eſſem in
culpa tn̄ etiā hominū corpora re-
bus quibuſcūq̄ ſūt ꝓferēda.arg.
C.de ſacro ſanct.eccle.l.ſancimus.
Aut ſi forte expectarē rebus meis
eſſe illataȝ non poſtea recuperare
poſſem: q2 forſitan ille qui ſubri-
piebat erat quidam fur qui fuge-
re volebat: et in caſu iſto dico ꝙ li
citum erit eum interficere: et ſic
loquitur lex que dicit ꝙ furē no-
cturnuȝ ſi aliter ipſum capere nō
poſſum licitū eſt mihi interficere
ff.ad.l.corn.de.fal.l.qui furem.et
ff.ad.l.aquil.l.ſed ⁊ quicunq̄.

¶ Queſtio.xv.

Super eadeȝ.l. Si tu que
ras nunquid iudi-
ci vel eius executo
ri modū ſue iuriſ-
ditionis excedenti poſſit ⁊ debeat
quis de facto reſiſtere multum re
fert: q2 aut iſte iudex vel eius exe-
cutor vult aliquid facere vltra mo
dum ſue iuriſditionis in ꝓiudiciū
alicuius. et in caſu iſto dico ꝙ in
hoc faciendo reputat̃ priuatus ⁊
ſibi reſiſti poterit manu etiaȝ ar-
mata viriliter ſ3 ꝙ illō ꝓbat̃.j.de
mu.fun.l. ꝓhibitū.⁊.j.de meatis.
l.deuotū.lib.x. Aut iudex vel eius
executor vult excedere moduȝ ſue
iuriſditionis circa tn̄ ſuam iuriſ-
ditionem: et adhuc refert q2 aut
ipſe vult talē executionē etiam fa
cere ꝙ ſi facere non poſſet ſimpli
citer poſtea ꝑ interpoſitionē ap-
pellationis reparari nō poſſet: et
in caſu iſto adhuc dico ꝙ ei erit de
iure reſiſtere.verbi gratia. Iudex
condēnauit reum in.x.vult iſtaȝ
ſententiā exequi vt domus rei de
ſtruatur: et ſic excedit moduȝ ſue
iuriſditionis nec iſtud dānum re-
parari poſſet etiam per appella-
tionem interpoſitā: ⁊ tn̄ adhuc di
co ꝙ cuȝ armis iudici et eius exe-
cutori poterit viriliter reſiſti co-
dē mō ſi te torq̄ndū circa ſuaȝ iu
riſditioneȝ interloquutus eſt. Si
autem iſtud poſſet per appellatio-
nem reparari nō eſt licitū reſiſte-
re iudici vel eius executori.vt ſi iu
dex condēnauit te in.x.et tn̄ inter
loquutus eſt te exequendū in.xv.
q2 tn̄ illud per appellationē repa
rari poteſt.vt.ff.de iniur.l.qui in-
iuriarū.§.j.et ſimile habemus.ff.
de ap.re.l.ij.et de execu.rei iudi.l.

penul. ¶ Meminerint diſtinctio deberet ꝑhic fieri, vtrũ delictũ tutoris vel curatoris ꝓcur. vel adminiſtratoris noceat pupillo adulto vel dño. iſtam tamen nõ facio hic. qꝛ habeo cauſam. C. de ſacro ſan. ec. l. iubemus nullaꝫ. ⁊. C. de his quib' vt indign. l. polla.

¶ Queſtio. cxvj.

Super l. ſi quis vbi aliquis agit contra aliquẽ. Si tu queras nũquid poſſit intentionẽ ſuã per iuramẽtũ ſuũ probare ſi alias probationes nõ habet ⁊ in queſtione iſta diſtingue ſic. Quia aut aliquis agit actione arbitraria vel bone fidei. ⁊ in caſu iſto refert. qꝛ aut vult arguere culpã aduerſarij ſui tantũ et tunc dico ꝙ per teſtes vel inſtrumẽta intẽtionẽ. ſuã ꝓbare debet ſi aũt aduerſarij dolũ nõ arguat tũc per iuramentũ ſuum ꝓbare poterit. ff. de in. lit. iu. l. ij. §. videamus et. l. in actionibus. Aut aliqs agit actione que nec arbitraria eſt nec bone fidei ⁊ adhuc refert quia aut agit cõtra aduerſariũ qꝛ nõ fuit factum ꝙ fieri debuit et tunc dico ꝙ per teſtes vel inſtrumẽta dꝫ etiam probare. ff. de edẽ. l. argẽtarius. §. cum aũt. Aut agit contra aduerſarium quia factũ fuit ꝙ fieri nõ debuit. et adhuc refert qꝛ aut arguit culpa aduerſarij ⁊ adhuc dico ꝙ ꝑ teſtes vel inſtrumenta probare debebit. ff. ad. l. acquil. l. ſi delictũ. Sequitur aut vult ꝓbare dolũ ſuum per iuramentũ ⁊ tunc poteſt. ⁊ ſic intelligo. l. iſtam ſi quando. et. ff. qd vi aut clan. l. ꝙ ſemper et. C. de proba. l. ſi de poſſeſſione.

¶ Queſtio. cxvij.

Item eo. tit. ſup l. cũ q' rebat. Vbi ego poſſideo rem aliquã ſi recedã a partibus ⁊ vadam ad ſcolas nõ animo amittendi poſſeſſionẽ ⁊ aliquis illam poſſeſ. intrauerit. Si tu q̃ras quo remedio cõtra ipſum ego reuerſus agere potero multũ refert quia aut ego reuerſus per ipſuꝫ repulſus nõ fui nec ſuſpicat' fui me debere repelli ⁊ in caſu iſto qꝛ ſemper retinui poſſeſſionẽ agam iterdicto vti poſſidetis. ſi dicat ſe poſſidere. ff. vti poſ. l. j. Aut ego reuerſus ab illo repulſus fui ⁊ dico videtur mihi violentiã ituliſſe ⁊ tũc agere potero interdicto vnde vi. C. e. per totũ. aut ego reuerſus non fui repulſ' ſuſpicor tñ bñ me poſſe repelli ⁊ adhuc dico ꝙ quanuis me nõ deiecerit de poſſeſſione occaſionem tamen dedit amittendi poſſeſſionẽ et ideo adhuc interdicto vnde vi. agere potero. ff. de acquir. re. poſſ. l. peregre. §. quid ad nundinas. ⁊ argu. ff. ad. l. acquil. l. qui occidit.

¶ Queſtio. cxviij.

Te edificijs priuatis rubri. Si tu queras nũquid aliquis cõpellat domũ habere iuxta vicinũ vel poſſit cõpelli videlꝫ vel edificare vel emere vel ſuã vendere ⁊ dico regulariter ꝙ non. argu. C. de ꝯtrahẽ. empt. ⁊ ven. l. in vicibꝰ regulariter dico ꝙ iſtud fallit i curiali qui eſt aſtrictus curie nã edificare domum in aliqua ciuitate corporaliter vel etiam emere compellitur ⁊ huiꝰmõi eſt ratio vt videlꝫ melius poſſit curie deſeruire ⁊ ſic

intelligit̃ lex iſta ſingulariter. Aut
tu queris nunq̃d ille qui habꝫ do
mum in aliqua ciuitate eam com
pellatur vẽdere ⁊ tunc dico ꝙ non
quia in re ſua q̃ ſemel habuit do⸗
mum ⁊ dirupta fuit nũquid eam
reedificare teneat̃ vel etiã cõpella
tur. ⁊ tunc diſtingue ſic q2 aut erat
curialis ⁊ tunc dico ꝙ cõpelli põt
vt in. l. iſta ſingularis. Aut queris
de alio quã de curiali. ⁊ tunc aut il
la domus erat ſua ꝓpria. ⁊ tũc di
co ꝙ nõ cõpellitur quia in re ſua
⁊c. Aut illa domus erat duorum ⁊
tunc aut neuter vult reedificare ⁊
tunc dico ꝙ nõ cõpelluntur. Aut
vnus tantũ vult reedificare ⁊ alter
nõ vult ⁊ tũc dico ꝙ iſte q̃ nõ vult
poterit cõpelli ⁊ edificanti niſi ſo
cius de expenſis quas in reedificã
do facit īfra tẽpus ſtatutũ ſatiſfa⸗
ciat domus ſibi appropriabit̃. vt
ſ. e. l. ſi vt ꝓponis. Sequit̃ aut q̃⸗
ris nũquid reficere quis cogat ꝙ
nõ erat in totũ diruptum ⁊ tũc di
co ꝙ ſic ⁊ niſi velit tunc de publico
debebit refici ⁊ domin' illius do⸗
mus tenetur ſoluere expenſas. ff.
de officio pre. l. preſes. cũ ſuis ſimi
libus ⁊ hec ſufficiãt de iſta rubri.

¶ Queſtio. cxix.

Epi gnoribus rubri. ſup l. maior ⁊c.
Si tu queras nũquid
pignus per pactũ poſ
ſit tolli ipſo iure. ⁊ multũ refert q2
aut ille q̃ remittit pignus ſola cõ⸗
uentione ⁊ nuda remittit ⁊ tũc di
co ꝙ ſolo pacto tolli poterit. ff. de
pigno. act. l. j. ⁊. ij. aut pignus con⸗
tractum erat rei interueniẽtu ⁊ tũc
dico ꝙ ſolo pacto ipſo iure nõ tol
letur ſed tantũ per exceptionẽ. ff.
de pact. l. ab emptione. aut pactũ
nõ fuit interpoſitum ſup pignus
ſed ſup principale debitũ. ⁊ tũc q̃de
huo refert. q2 aut principale tollet̃.
ipſo iure arg. ff. de regu. iur. l. cum
principalis. ⁊. l. a principe. aut ṗn
cipale debitũ nõ poterit tolli ipſo
iure ſolo cõſenſu ⁊ tũc dico ꝙ nec
pignus ſolo pacto vel cõſenſu tol
letur. ff. de pac. l. ſi tibi. x. §. ſi de pi
gnore ⁊c.

¶ Queſtio. cxx.

E tẽpo ribus ⁊ repara. appel
rubri. ſuper. l. ꝑ hanc.
Si tu queras nũquid in cauſa ap
pel. aliq̃d nouũ poſſit proponi di⸗
ſtingue ſic iſtud eſt verũ ſine dubio
Dico ergo ſic. quia aut illud quod
litigatores volunt ꝓponere ī cau⸗
ſa appell. cõprehendebatur ſub ꝓ
poſitis in cauſa prin. ⁊ in caſu iſto
dico ꝙ proponi poterit. ⁊ ſic ītelli
go dicit dñs petrus. ſ. de iudi. l. li⸗
cet cũ ſuis ſimilibus. Aut illud q̃d
ꝓponebatur in cauſa appel. nõ cõ
tinebatur ſub ꝓpoſitis in cã prin
cipali ⁊ adhuc refert quia illi ꝓpo
ſito de nouo ſentẽtia abſolutoria
lata non obſtaret in cauſa princi⸗
pali excep. rei iudicate in cauſa ap
pel. ⁊ tunc dico ꝙ nouum penitus
eſt nec poterit ꝓponi in cauſa ap⸗
pellationis. ff. de except. rei iudi. l.
an ⁊ eadẽ. §. actiones. Sequit̃ aut
ſententia abſolutoria lata obſtat
⁊c. ⁊ refert quia aut illud ꝙ partes
proponere volunt eis cõpetebat
ante litem conte. ⁊ tunc dico ꝙ ad
huc proponi nõ poterit. ff. de con⸗
di. inde. l. elegãter. §. ſi quis aut il⸗
lud ꝙ proponebant qui petũt eis
poſt litem conteſt. ⁊ lata eſt ſẽtẽ⸗
tia de nouo incepit competere. et
adhuc refert quia aut incepit cõ⸗
petere parti propter factuꝫ aduer
ſarũ et adhuc dico ꝙ proponi po⸗

terit.ff.de condi.indc.l.eleganter.§.ſi quis poſt arg.S.que ſenten.reſan.nō poſ.et peremptorias.Aut incepit competere nō propter factum aduerſarij:ſed propter factū cuiuſdam tertij ⁊ tunc dico ꝙ proponi nō poterit. et ſic loquitur in aut.de app.cogn.circa prin.⁊.ff.de verb.obli.l.ſi ex legati cauſa et.ff.de excecut.l.ij.§.qui ad ciuilia. ⁊ ſic debetis gloſam iſtam intelligere que male fere fuit ab omnibus intellecta. ¶Queſtio.xxj.

Tiſtā qui b⁹ cauſis pign⁹ tacite contrahatur. ſup l.ſi nō inducta ⁊c. vbi res debitoris ad me ꝑuenit.Si tu q̄ras nūquid ego poſſum pro debito eam retinere multum refert quia aut res illa q̄ ad me ꝑuenit erat mihi obligata tacite vel expreſſe ⁊ in caſu iſto nō eſt dubium quin ego ea ꝑ debito poſſum retinere pro quo eſt obligata j.de diſtr.pigno.l.quādiu. ⁊ argu. j.a cōtrario ſenſu huius.l.Aut res illa nō erat mihi obligata tacite vel expreſſe ⁊ tunc adhuc refert q: aut illam occupaui cōtra voluntatē debitoris ⁊ ꝑ violētiā ⁊ tūc dico ꝙ nō poſſuꝫ retinere.s.de po.l.j.⁊ s.de preſ.xxx.an.l.ſi q̄s.§.ſed hoc aut rem illam occupaui preter voluntatem debitoris ⁊ tunc adhuc refert quia aut illa res quā ego occupaui,⁊ illa que mihi debet᷑ recipiūt in ſuo genere functionē ⁊ dico adhuc ꝙ retinere poſſū vſq; ad concurrētes quantitates.S.de cōpen.l.conſtat.⁊.l.vlti. Aut non recipiunt in ſuo genere functionem et tunc refert quia aut illud debitum ꝙ eſt contractum peto ratione illius rei quē retineo ⁊ tūc dico ꝙ nō poſſū retinere⁊ ſic.l.iſtā.intelligo Sequit᷑ aut habebā iſtā rē de voluntate debitoris.⁊ tunc diſtinguo ſicut pri⁹. q: quedā dicūt aut illa recipiunt inter ſe functionē et tūc dico ꝙ potero retinere vt in.l.alle. ꝯſtat aut nō recipiūt inter ſe functionē ⁊ adhuc refert q: aut illa res nō fuit in me trāſlata quātum ad dñiū ⁊ tūc dico ꝙ dixi vbi res ad me ꝑuenit ſine volūtate debitoris arg.ff.cōmo.l. ꝑtextu.aut tranſlatū fuit in me dñium ⁊ tunc aut rōne debiti mei ⁊ tūc poſſum retinere.aut rōne alteri⁹ debiti et tūc retinere nō poſſū.ff.de ꝯdi.inde.l.ſi notoriū.§.ſi cētū.⁊.ff.de ſo.l.cū aut ⁊ iſta ſufficiāt. ¶Qō.xxij

Qui potiores in pig. habeant᷑ rub. ſup.l.ij. Si tu q̄ras nūq̄d ille q̄ prior eſt tpe potior ſit ipo iure in pig.multū ref.q: aut q̄ris de pignoribus ⁊ tūc dico ꝙ ille creditor erit potior in iure q̄ eſt potior tpe put d̓ in dicta.l.ij ⁊ in aut. ibi ſignata. Sequit᷑ aut q̄ris de pign. ꝑtorijs ⁊ in iſto caſu refert q: oēs iſti creditores miſſi ſunt in poſ.ex eo.ti.vtputa plures legatarij ex illo ti.vt legatoꝝ ti.al᷑. legatoꝝ noīe ⁊c.⁊ tūc dico ꝙ ēt ꝓr fuerit miſſ⁹ in poſ.potior nō eſt ſꝫ oēs equal᷑r poſſidēt.S.de bo.auc.iud.poſ.l.vl. Aut iſti creditores miſſi ſunt ī poſſeſſionē ex diuerſis tit. ⁊ tunc dico ꝙ potior eſt tpe potior erit in iure et ſic intelligo.l.iſtā cū ſuis ꝯcor.

¶Queſtio.xxiij.

IAti. pretendi ſup.l. vl. Si tu q̄ras nunq̄d ꝟba gn̄alia ad tps futuꝝ extēdāt᷑ vl᷑ nō multū ref.q: aut agit᷑ tacite vel exꝑſſe vez

ꝙ verba generalia ad futurū tem
pus extendant꞉ ⁊ tūc dico ꝙ ad fu-
turū extendant꞉ ſic.ff.ꝑ ſo.l. ſocie-
tatē .intut.hoc nō agit tacite nec
expreſſe et tūc adhuc refert q꞉ aut
ſūt ꝟba vniuerſalia vt peculiū he
reditas ⁊ alia ⁊ in caſu iſto dico ꝙ
iſta ꝟba nedū ad p̄ſes tp̄s imo et
ad futurū extēdunt.ff.de le.ij.l. gre
ge ⁊.ff.de pec.l.peculiū et eſt hmōi
rō q꞉ hmōi vniuerſalia creſcunt ⁊
decreſcunt ⁊ ſp eadē remanēt ar.
l.ff.de pecu.l.peculiū ⁊c. Aut ſunt
illa verba generalia vtputa q̄ con
tinent plura pticularia ſub ſigno
vniuerſali vt eſt ſi aliqs donet oīa
bona ſua et in caſu iſto dico ꝙ ad
futurum nō extenduntur vt.ff.de au
ro ⁊ ar.le.l.ſi ita.⁊.l.medico. ſꝫ iſtd
fallit in caſu iſtius.l. itē hmōi rō
q꞉ ibi nō eſt magnus preiudiciū ſi
cū ad futurū tp̄s extendant ipſe
debitor ſoluendū debitū ſuū libe-
retur ⁊ ſic intelligo.l.iſtā.⁊.ff.de re
iudi.l.ſi debitori aut ſunt ꝟba ſpe-
cialia vt ſi qs cōſtituerit mihi ſer-
uitutem ne officiat luminibus do
mus mee. ⁊ tunc dico regulariter
ꝙ nō ad futurū ſꝫ ad p̄ſens tantū
extendātur niſi futurū augmētū
eſſet coniunctū vt.ff.de vſufru.l.ſi
is fundus.§.ſi vicinus. Sed illud
fallit in caſu vt ſi conſtitueris ſer-
uitutem ne officias luminib' me-
is nā ſm indigentiā meā videns
conceſſiſſe.⁊ ſic loquit.ff.de ſer. v꞉
p꞉e.l.ſi ſeruit'.⁊.§.de ſeruit. aque
l.nō modus ⁊c. ¶ Queſtio.xxiiij.

D E luitio
ne pignorū rubri. ſup
l.intelligere.Si tu que
ras nūquid ſublato p̄ncipali tol-
latur acceſſoriū multū refert quia
aut querit de acceſſorio ꝙ nō fun-
datur in eqtate nec etiam iſta p ſe
vt eſt officiū iudicis mercēnarius
ꝙ deſeruit actiōi ⁊ i caſu iſto dico
ꝙ ſublato principali vere vel inter-
pretatiue tollit acceſſoriū.ff. de eo
ꝙ certo loco.l.ij.⁊.ff.de ver.ob.l.iu
lian'. Aut queris de acceſſorio ta-
li ꝙ fundatur in equitate ppria ⁊
per ſe ſtat vt in pignore ꝙ accedit
p̄ncipali obligatiōi vel vſur. iſta et
accedunt principali ⁊ tamē ſuam
habent ppriam etatem ⁊ tunc re-
fert quia ip̄m principale nūꝗ fuit
cōuerſum pmiſſum puta promit
tis mutuare centū ſub pignore nō
mutuaſti et in caſu iſto dico ꝙ ac-
ceſſorium nunꝗ tenere potuit. ff.
de pig.act.l.grege.⁊.ff.de ver.obl.
l.qui rome. Aut ipſum principale
cōmiſſum fuit ſemel ſꝫ poſtea fuit
extinctum꞉ tunc etiā refert q꞉ aut
principale ⁊ acceſſoriū tendunt ad
diuerſos fines ⁊ tunc dico ꝙ ſubla
to principali tollit ⁊ acceſſoriū ⁊ ſic
loquitur.l.ff.de ver.ob.l.qui rome
et.ff.de act.⁊ ob.l.traiectitie.§. de
illo. Aut tendunt ad vnū finē ⁊ ad-
huc refert quia aut eſt eadē ratio
tollendi vtrūꝗ videlicet principa
le ⁊ acceſſoriū ⁊ tūc ſublato vno al-
terum tollitur.ff. qui poteſt in pi-
gnus ha.⁊.ff.quibuſmo.pign. vel
ypo.ſolui. l.ſi deferēte. Aut nō eſt
eadem ratio tollendi vtrāꝗ et tūc
etiam dico ꝙ quāuis tollat vnū
adhuc poteſt remanere aliud.⁊ ſic
l.iſtā itelligo ⁊.§. de p̄ſc.xxx.an vel
xl.an.l.cū notiſſimi. ¶ Qō.xxv.

D E excep
tionibus ſup.l.j.⁊c. Si
tu queras nūquid pa-
rēs poſſit puidere vni de filiis ſuis
quāuis aliis nō puideat multū re-
fert q꞉ aut querit nunquid poſſit

unde filiis providere querendo ei de novo novã obligationem ex in caſu iſto dico q ſic quãvis aliis ẽt nõ provideat.ff.de ver.ob.l.quicq §.j.ꝛ de leg.j.l.ſi plurib⁹.ꝛ.ff.de le. ij.l.ſi ab vno. Aut queris nunquid poſſit providere vni ex heredibus in obligatione iã ſibi queſita ad iu dicandũ ꝛ adhuc refert quia aut eſt obligatio faciẽdi dã di ꝛ reſe.q2 aut tu q̃ris nũquid ipo iure poſſit ſibi preiudicare ꝛ tunc dico q nõ vt in.l.iſta ꝛ ar.ff.de pac.l.pacto.ſꝫ in effectũ poteſt vt in.l.iſta.ꝛ ar.ff.de pac.ca.l.in.fi.ꝛ.ff.fami.her.l.filia §.pape ꝛc. ¶Queſtio.xxvj.

In eodẽ titu.ſuper.l.pp ortio ne.ꝛ iſtam dix vobis ſupra q̃bus res iudi cata nõ nocet.l.ij. Si tu q̃ras nun quid res iter alios acta.aliis p̃iu dicare poſſit multũ refert q̃a aut queritur de ſentẽtia vel de re iudi cata ſup actione populari ꝛ in ca ſu iſto dico q iſta ſentẽtia omnib⁹ agere volentib⁹ nocet ꝛ ſi lata fue rit p aliis nõ p̃ficiet.ff.de iu. iur. l.cum qui.§.in popularibus ꝛ ar. ff.de collu.de re per totũ ſequitur. Aut querit̃ de re iudicata ſup pri uata actione ꝛ adhuc refert q2 aut queritur de ſentẽtia ĩductiua: verbi gr̃a petebã a te.c.ꝛ mihi cõdem natus es ꝛ in caſu iſto dico q iſta ſententia nemini p̃deſt nec nocet. ff.de re iudi.l.ſepe.ꝛ.§.quibus res iudi.nõ nocet.l.ij.ꝛ eſt bona ratio etiã ſi ego vellem alteri nõ poſſem acquirere.inſti.de inutili ſti.§.alteri.ꝛ hoc eſt verũ niſi in cauſa ap pel.eſſet lata.ꝛ tunc dico q etiam cõſorti ſuo proficeret.ff.ſi vnus ex pluribus appel.l.j. Sequit̃ aut q̃ris de ſentẽtia reciſoria.vt de ſen tentia q̃ habet ferri in querela in officioſi teſtamẽti ꝛ i caſu iſto ad huc refert q2 aut ſentẽtia reciſoria lata eſt pro actore ꝛ tũc dico q ne dum ſibi p̃ficiet ſed etiã cuicunq cuius intereſt.ff.de in offi.teſ.l.poſt hum⁹.§.ſi quis ex his ꝛc. Aut iſta ſentẽtia reciſoria lata eſt pro reo ꝛ tunc refert q2 aut defendẽte eo cu ius intereſt cauſam principaliter defendi.ꝛ tunc dico q omnib⁹ pre iudicat quorũ nõ intererat ita p̃n cipaliter cauſam defendi.ſec⁹ aũt dicerem ſi ille cauſam defendiſſet cuius nõ intererat ita principaliter cauſam defendi nã tunc aliis quorũ intereſſet nõ p̃iudicaret.vt §.ff.de inoffi.teſ.l.pa.§.j.ꝛ.ff.de ex cep.rei iudi.l.j.ſed hodi.aute aut̃e ticorum legatarius aliis nõ preiu dicaret.vt.§.de lib.leg.vel exhere. aut.ex cauſa. Sequit̃ aut queritur de ſentẽtia declaratoria ꝛ tunc re fert q2 aut queritur de ſentẽtia de claratoria facti.aut declaratoria iu ris. Si tu q̃ras de declaratoria fa cti ꝛ adhuc refert q2 aut eſt lata ſu per vno facto cõiuncto ꝛ connexo aut ſup vno ſeparato ꝛ diuiſo:ſi ſu per vno facto cõiuncto ꝛ connexo tunc dico q ſi cõtrã reum vel reã lata fuerit alteri nõ nocet ſi aũt p reo vel rea alteri p̃ficit.vt.ff.ad.l. iulia.de adul.l.denunciaſſe.§.itẽ queritur. Aut lata eſt hm̃oi ſentẽ tia ſup facto ſeparato ꝛ diuiſo ꝛc. et tunc dico q nulli preiudicat vt ff.de re iud.l.ſepe. Aut tu queris de ſententia declaratoria iuris et tũc aut illa ſententia lata eſt ſuper iura ſeparata ꝛ diſtincta.ꝛ tunc dico q etiam aliis nõ preiudicat.ff.de vſuc.l.iuſto.§.nõ mutat. Aut hu iuſmodi ſentẽtia lata eſt ſuper iure canonico coniuncto ꝛ cõnexo ꝛ

puta ſup iure conſanguinitatis ꝛ tunc aut eſt ſentētia lata cōtra talem in cuius erat intererat principaliter cauſam defendi ꝛ tunc dico ꝙ aliis quoꝝ melius intererat nō preiudicat nec etiā ꝓdeſt. ff. de excep. rei iudi. l. j. ꝛ. ff. de excep. ſi ingenua. l. j. ſed fallit in tribus. ff. de re iudi. l. ſepe ꝛ rō quare fallat in textu ibidē reddit̃ et ita intelligas iura iſta. ¶ Sequit̃ diſtinctio ſup l. defenſiones ſed materiā ſuā q̄re s. de pba. l. exceptionē. ꝛ. s. de non num. pec. l. tam mandatorꝫ vbi de iſta materia dixi plene.

¶ Queſtio. xxvij.

Super. l. ſerias ob cirographariam pecuniaꝫ ꝛc. Si tu queras vbi aliq̄s ꝓuidet ſibi in caſu vbi ſibi ꝓuiſum erat p. l. nunq̄d videat̃ ꝓuiſioni legis renūciare ꝛ in iſta q̄ſtione multum refert q: aut ꝓuidet ſibi anſo nouandi legis ꝓuiſionē ꝛ tūc dico ꝙ ꝓuiſioni legis renunciare videt̃ verbi gratia. Si debitor meus deceſſerit relicto herede poſſum petere ſeparationē fieri bonorū defuncti ꝛ heredis ꝛ hoc habeo de ꝓuiſione legis. po. ergo ꝙ ab herede ſtipulor michi reddi illud qđ defūctus mihi debebat ſed certe p hoc ꝓuiſioni legis iudeor renunciaſſe. ff. de ſeparat. l. j. §. illud. Sequitur aut nō ꝓuidebat ſibi anſo nouandi legis ꝓuiſionē ꝛ tunc refert q: aut erat ſibi ꝓuiſum de iure ſpeciali ꝛ adhuc dico ꝙ legis ꝓuiſioni renunciaſſe videt̃ vt ꝓbat̃ s. de pact. conuen. tam ſup do. ꝙ ſup. l. vlti. ꝛ eſt rō q: iura ſpālia de facili tolluntur ꝛ de faciliori ꝙ̄ iura cōia. ff. de teſta. mi. l. eius qui. Aut cōpetebat ſibi ꝓuiſio de iure cōi ꝛ tunc dico ꝙ legis ꝓuiſioni renunciaſſe nō videt̃. vt. ff. de re iudi. l. iiij. §. ſi quis ex cōuentione.

¶ Queſtio. xxviij.

De exceptionib' rub. ſup. l. iſ ꝛc. Si tu q̄ras nunq̄d illa q̄ ſunt annalia ad agendū ſint ꝑpetua ad excipiēdū multū refert q: aut tu q̄ris nunq̄d talia ſint ꝑpetua ad replicandū ꝛ tūc dico ꝙ nō vt. ff. de pecul. l. queſitū. §. pe. et s. de edil. l. ſi q̄n. Aut q̄ris nūquid ſint annalia ad excipiendū. ꝛ i iſto caſu refert q: aut exceptio cōpetit q: act. ꝛ nō q: exceptio. ꝛ tunc dico ꝙ cuius iure eſt ac. eiuſdē vice erit except. ff. de pet. here. l. ſi libertatē et. l. pap. §. iiij. Aut cōpetebat exceptio q: excep. vt ſi debeas mihi. c. et facio tibi pactū de nō petendo quāuis ꝓma actio ꝑpetuo durare nō poſſet exceptio tñ erit ꝑpetua et ſic pōt intelligi. l. iſta. ꝛ. ff. de dolo. l. pure. arg. ff. de pac. l. iur. gen. §. ſed cū nulla.

¶ Queſtio. xxix.

Reo. tit. ſup l. defenſiones.

Si tu q̄ras nunq̄d exceptio q̄ cōpetit reo principali cōpetat ꝛ fideiuſſori multū refert q: aut reus principalis mutauit ſtatū q: forte depauperat' fuit Et tunc aut q̄rit̃ nunq̄d exceptio q̄ cōpetit ſibi q: ſtatū mutauit cōpetat fideiuſſori ꝛ adhuc refert q: aut illud ad ꝙ reus principalis q: ſtatū mutauit tenebat̃ pōt p fideiuſſorē adimpleri ꝛ tunc dico ꝙ exceptio iſta fideiuſſor nō ꝓficiet vt hic in. l. iſta. ꝛ ꝓbat̃. ff. de fideiuſ. l. j. Aut illō ad ꝙ tenet̃ re' principa

lis nõ põt impleri poſt ſtatus mutationem ꝛ tũc dico ꝙ fideiuſſori ꝯpetet.ff.q̇ ſatiſ.cog.l.ſi deceſſerit et.l.ſi q̇s. §.j. aut exceptio cõpetebat reo an̄ꝙ̃ ſtatũ mutaret ꝛ ſi tu q̄ras nunq̇d mutato ſtatu competat fideiuſſori ꝛ tunc dico ꝙ ſic.ff. de except.l.exceptiones. Aut eſt exceptio ꝑſonalis ꝛ adhuc refert q: aut cõpetit reo principali.ex ꝑtiũ cõuentione ꝛ tũc dico ꝙ fideiuſſori cõpetit ita demũ ſi eſſet contra reũ habiturus regreſſũ al's nõ.vt ff.de pac.l.ꝛ heredi.ꝛ.l.ꝙ dictum. Aut cõpetit iſta exceptio reo ṗncipali ex.l.diſpoſitione ꝛ adhuc refert q̇a aut cõpetebat de iure cõi et tũc dico ꝙ etiã fideiuſſori cõpetit.C.de nõ nu.pec.l. cũ mãdatori Aut cõpetit ei de iure ſp̃ali et tunc aut eſt introducta inodiũ ꝛ tũc dico ꝙ fideiuſſori cõpetet ita demũ ſi ꝯtra reũ eſt habitur' regreſſum. Aut eſt introducta in fauorẽ ꝛ tũc etiã aut eſt introducta attenta rõne naturali ꝛ tũc dico ꝙ fideiuſſori compet.ff.de re iud. l.fideiuſſor et.ff.p ſoc.l.verũ. Sequit̃ vltimo aut except.iſta ꝯceſſa eſt reo principali ṗuilegio principis ꝛ tũc dico ꝙ nunꝙ̃ directo ꝓficiet fideiuſſori ſ; ꝑ quẽdã ꝯſequentiã ſicut cõſueui notare ꝛ ibi lucnies.C.de ꝑ. impera.offe.l.quotiẽs.ꝛ iſta ſufficiant.

¶Queſtio.xxx.

DE cõtra

hen.ꝛ cõmit. ſtipulatione rub:.ſuꝑ.l.veteris. Si tu q̄ras vbi aliq̇s ꝓmiſit mihi factũ ſi decedat an̄ꝙ̃ illud cõpleuerit nunq̇d obligationẽ trãſmittat ad heredẽ multũ refert q: aut iſte q̇ ꝓmiſit mihi factũ mortuus eſt poſt morã ſuꝑ facto ꝯtra ctam et tũc dico ꝙ in obligationibus faciẽdi.ſ. ſuccedit intereſſe et ꝯtra heredẽ trãſmitteret obligatio ff.de ver.ob.l.ſi iſulã. Aut iſte mortuus añ morã in facto ꝯtraxi ꝛ adhuc refert q: aut ꝓmiſit tale factũ ꝙ nõ req̇rebat iduſtriã ꝑſone ſue et adhuc dico ꝙ ꝯ heredẽ trãſmittetur actio ſic intelligo.l.iſtã. Aut ꝓmiſit tale factũ ꝙ req̇rebat induſtriaꝫ ꝑſone ſue ꝛ adhuc refert q: aut ꝓmiſit illud conferẽdo in tꝑe mortis ſue vt puta cũ moreretur ꝛ adhuc dico ꝙ heres tenebit̃ q: veriſimile erat ipm̃ heredẽ velle teneri in facto in quo nõ poterat facere eidẽ cõferebat vt.ſ.c.l.vl. Aut ꝓmiſit factũ hmõi ſimplr̃ ꝛ tunc dico ꝙ ad heredẽ nõ trãſibit.C.de ca.toll.l.vna.§.ne autẽ.ꝛ.ff.de ver. ob.l.cẽteſim'.ꝛ.ff.de ſol.l.int̃ artifices cum ſuis ſimilibus.

¶Queſtio.xxxj.

DE inuti-

li ſtipu.rub. ſuper.l.ſ. Si tu q̄ras qñ minor poſſit obligari ꝛ qñ nõ multũ refert.q: aut iſte minor eſt infans et tũc dico ꝙ aliũ ſibi obligare non põt nec ẽt ipe aliis obligari iſti.de inutili.ſti.l.ſi pupillus. Aut eſt maior iſãte ꝛ tũc pt̃ ſibi obligare aliũ C.ti.pri.l.iiij.ꝛ hoc eſt verũ in caſu videlicet adeundo hereditateꝫ vt inſti.de auc.tu.§.neꝗ. Aut querit̃ nunquid aliis poſſit obligari ꝛ tũc aut ille eſt infans ꝛ tũc dico ꝙ nõ poteſt quia diſcretionẽ nõ habet inſti.de inutili.ſti.§.pupill'. Aut ẽ maior infante ꝛ tunc aut queritur nunquid cum auctoritate tutoris vel curatoris ꝛ tunc dico quod ſic inſti.de auctorita.tu.per totũ aut

ſine auctoritate tuto.vel cu.ꝛ tūc
dico ꝙ ſine eo nullo modo poteſt
obligari.ff.de ꝯdi.indc.l. ꝙ pupil
lus.ꝛ.l.iſta.Nam interdicta eſt ſi-
bi adminiſtratio ex quo ſibi dat᷒
eſt adminiſtrator.ꝛ.ß.de interro.l.ſi
curatorem aut nō habet admini
ſtratorem.ꝛ tunc aut eſt pubes et
tūc dico ꝙ obligari pōt ſicut qui-
cūq; ali᷒ quāuis reſtituat.i integ.
fuerit leſus.vt.l.al:c.ſi curatores.
Aut eſt pupillus ꝛ tūc naturaliter
obligatur nō aūt ciuiliter vt.ff.de
nouat.l.j.ad finem.

¶Queſtio.xxxij.

Iſtan͛ eſt i ru bricis.

DE no

uat.ꝛ collat.rubri.
ſuper.l.j.lex iſta ꝑt
adduci ad queſtio
nez. Pone tu tene-
bas a me in feudū quoddā caſtrū
directū ius ꝙ habeo in ipſuz feu-
dum volo in aliū transferre ita ꝙ
ab alio inq̄ volo tranſferre tu ac-
cipias querit̄ nūquid poſſim te in
uito doc.ꝯſueuerunt ſic diſtingue
re q: aut ego volo ius feudi tranſ
ferre in iniquiorem dn̄m quā ego
ſim ꝛ in caſu iſto dico ꝙ poſſuz q:
iſtud fieri poteſt ſine ꝓiudicio tuo
et te inuito. Aut volo dn̄ium trāſ-
ferre in minorē dn̄m quā ago ſim
et tunc dicuntꝙ nō poſſum de in-
uito ꝛ eſt rō.nam gens maiori ſe-
curitate gaudebit ſi ſub maiori iu
dice ēt fuerit conſtituta.aut. de de
fen.ci.§. audient nunq̄d benedi-
cunt circūſcripta cōſuetudine di-
co ꝙ nō.de iure te inuito feudū in
aliū tranſferre nō poſſuz ſiue ma
iorem ſiue minorē ad cuius ꝓba-
tionem ꝛ euidentiam. Si tu que-
ras nunquid ille qui habet ius in
alium poſſit illud ius eo inuito in
alium tranſferre multuz refert q:
aut ille habet in eum ſimplex ius
vt ſi poſſides rem meā.habeo in te
ius ſimplex videlicet rei vendic.et
in caſu iſto dico ꝙ illud ius etiā te
inuito tranſferre poſſum in aliuz
et ſic intelligitur lex iſta in prin.et
ff.eo.l.vl. Aut habet ius in alio nō
ſimplex ſed correlatiuū ꝛ tunc aut
iſtud ius eſt correlatiuū ꝑſonale ꝛ
adhuc dico ꝙ te inuito in aliū trāſ-
ferre poſſuz. verbi gratia. Tu ven
didiſti mihi librū tuū pro.x. ꝛ ego
emi.habeo in te ius perſonale et
tu ſimiliter in me ad ſatiſfaciēdū
de precio ꝛ ad tradendū librū ꝛ in
caſu iſto dico ꝙ ius ꝙ in te habeo
in aliū tranſferre poſſum.ff.de he
re.vel act.vend.l.nominis.ꝛ.ß.de
here.vel act.ven.l.noīa. Sequitur
aut illd̄ ius correlatiuū eſt reale ꝙ
in te habeo ꝟbi grā. Tu es filius
meus habeo in te quoddā ius rea
le videlicet ius filiatōis ꝛ tu in me
ſimiliter ius paternitatis ꝛ in ca-
ſu iſto ego dico ꝙ iſtd̄ ius reale vel
quodcunq; aliud ius reale correla
tiuum te inuito in aliū tranſferre
nō poſſum inſti.de pa.po.§.vlt.et
ff.de adopt.l.ij.ꝛ fac.j.de emū.li.l.
ij. ꝛ ꝑ ꝑdicta potes reſpōdere ad
queſtionē. Tu es vaſſallus me᷒ ha
beo in te ius reale ſm̄ ſententiam
doctoruz.ꝛ eſt correlatiuū quia tu
ſimiliter habes in me ius reale ꝙ
preſtare tibi teneor fidelitatē certe
dico ꝙ iſtud ius reale ꝙ in te ha-
beo in aliuz te inuito tranſferre nō
poſſum per iura que ſuperius al-
legaui. ¶Queſtio.xxxiij.x

DE ſolu

tionibus et liberatio-
nibus rubri.ſuper.l.j.
vbi aliquis eſt obligatus ex pluri-

bus cauſis et ſoluat vnū debitū.
Si tu queras in quam cauſam de'
beat cedere ſolutio multū refert.
quia aut ille cauſe ſunt ſeparate et
eque principales et tūc dico ꝙ nul
lam cauſam cedere dꝫ que in mo-
ra eſt vel morā habet vel in qua ca
dit mora. vt ſi debes mihi .c. ex cō
tractu bone fidei. et .c. ex contractu
ſtricti iuris ſi fiat ſolutio cedere dꝫ
in cauſam bone fidei cuꝫ a tēpore
more veniant vſure. ff. c. l. ſi. et l. iu-
lianus et .ſ. de vſu. l. in bone fi. Aut
aliquis eſt obligatus ex pluribus
cauſis ſeruientibus quarū vna eſt
altera acceſſoria vt ex cauſa princi-
paliꝫ ſortis et ex cauſa acceſſoria
ſcꝫ vſurarū et in caſu iſto dico ꝙ
neuter nec creditor nec debitor de
claret in quā cauſaꝫ cadat ſolutio
dico ꝙ tunc cederet in ſolutionem
vſurarū et ſic intelligo .l. iſtam et eſt
bona ratio alia quā gloſ. reddat.
Nam iura volunt per ſuā interpre
tationem cōditionē creditoris fa-
cere deteriorem nec eſt ita vbi de-
betur ſors et vſura adeo reputatur
quantū et vnū debitū qꝛ ſi debitor
vellet ſortē ſoluere ſine vſur. credi-
tor nō teneretur accipere iō veriſimi-
le eſt ꝙ cū ſoluitur vt dictū eſt ī quā
cauſam cedat ꝙ cedere dꝫ in cau-
ſam vſurarū. ar. ff. fami. her. l. pla
ne et .ſ. de vſu. l. vſuras. et ff. de vſu.
l. tutor. §. lucius.

Queſtio. xxxiiij.

De accep-
tilationib' ru. Si
tu queras quomo-
do et quādo obliga
tio contracta per
acceptilationem tolli poſſit mul-
tum refert quia aut cōtractus de
quo queritur iuuatur ſiue innititur ad-
miniculo ſolius cōſenſus quomo
do vendidi tibi librū meū p. x. nec
hinc inde etiā res eſt ſecuta quia
hoc ſolum cōſenſum eſt reperire.
dico tunc ꝙ acceptibilis tolli po-
terit cū in acceptione ſic ſolū con-
ſenſum eſt reperire. ff. c. x. l. vi. Aut
cōtractus iuuatur vel innititur alio
adminiculo ꝙ conſenſu puta quia
res interuenit et tunc dico ꝙ p ac-
ceptilationē ipſo iure tolli nō pote
rit. Sꝫ gallus promptū remediuꝫ
adinuenit vcꝫ ꝙ primo deducatur
in ſtipulationem inſti. quibuſmo-
dis tollitur ob. §. perſona. Sed q̄ eſt
ratio ꝙ per acceptilationē obliga
tio que re ɔtrahitur extingui pōt rō
bona eſt nā acceptilatio q̄ eſt con
traria obligationi iam ɔtracte na
turā ipſius deſtruere vult et remo
uere in totū ſꝫ ſtipulatio nō eſt cō
traria. ſed solū mutat de vna for-
ma in aliā et ſemp remanet obli-
gatio et in habētibus ſymbolū fa-
cilior eſt tranſitus et hoc eſt ꝙ hoc
vult dicere. Queſtio. xxxv.

De eui-
ctione super. l. j. Si
tu queras quando
ēptor re euicta de
euictione ɔtra ven-
ditorem poſſit agere multū refert
qꝛ aut aliquis vēdit mihi emptori
vnā rē ſingularē vel plures res
ſingulares et in caſu iſto ſi euincā-
tur ſiue in totū ſiue in partē mihi
competit actio de euictione cōtra
venditorē .ſ. e. ti. per totū. Aut ali
quis vēdit mihi vniuerſitatē vt pe
culium gregē domum nauē here-
ditatem et ſimilia et in caſu iſto ad
huc refert qꝛ aut vendit mihi vni-
uerſitatem facti ſiue gregē vel do-
mum et adhuc refert quia aut to-

ta vniuerſitas euincat̃ ⁊ tunc age-
re potero de euictiõe. ff. de vſuc. l.
cum qui edes. Aut pars aliqua il-
lius vniuerſitatis euincat̃ idē aliq̃
res de illa vniuerſitate ⁊ tunc aut
eſt talis vniuerſitas q̃ cõponit̃ ex
pluribus corporibus coherentib⁹
et adhuc dico qđ agere potero de
euictiõe ſi pars aliqua euincatur
vt in. l. eũ qui edes. ⁊. ff. eo. l. nauc.
Aut illa vniuerſitas cõponitur ex
corporibus diſtãtibus ſicut eſt grex
et tunc aut tot partes euincunt̃ ꝙ
de reſiduo nõ poteſt eſſe grex ⁊ tũc
nõ agã de euictiõe niſi aliud actũ
ſit. ff. de rei ven. l. ſ. Sequit̃ aut vẽ
didit quis mihi vniuerſitatē iur̃
et adhuc refert q: aut tota vniuer
ſitas euincitur ⁊ tunc de euictione
agere potero. ff. de her. vel act. vē.
l. ꝙ ſi nulla. Aut aliqua res illi⁹ vni
uerſitatis euincat̃ ⁊ tunc nõ agam
niſi actum ſit contrariũ forſitã; q:
in venditione aſſeruiſti oẽs res ibi
eſſe de vniuerſitate illa vel de here-
ditate ⁊ tunc refert q: aut erat he-
reditaria q̃ euicta eſt ⁊ iniuria ta-
lis facta eſt q̃ venditori imputari
nõ debʒ ⁊ tunc agere nõ potero de
euictiõe. ff. e. l. ſi per imprudentiã
Aut illa res euicta eſt ex tali cauſa
que imputari põt venditori ⁊ tũc
agere potero de euictione. ff. eo. ſi
per imprudentiã. aut res vendita
nõ erat hereditaria ⁊ tunc vẽdita
nõ videt̃. ff. de here. ven. l. ſi. ⁊. l. nõ
ne cum ſuis ſimilibus. Vidiſtis er
go quid iuris quando tota res eſt
euicta. ſed ſi pars ſit euicta quam
act. habebo vtrum ex ſtipulatu ſi
ſtipulatus fuero vel actionem ex
eo contractu ⁊ cũ nihil dictum ſit
quam habeã actionem breuiter
dico ꝙ ſi pars rei ſit euicta nunq̃
poſſum agere ex ſtipulatu quãuis
milleſies ſtipulatus eſſem de eui-
ctione vt ꝓbatur. ff. e. l. ſi diſtractũ.
et eſt ratio. Nã vbi ſtipulor de eui-
ctione videor ſtipulari ſub condi.
ſi res euicta fuerit nec eſt ita ꝙ cõ-
ditiões facti ſunt nec reſcindi poſ
ſunt. vnde ſi res pro parte euicta
ſit nõ eſt verũ dicere rem eſſe eui-
ctam ⁊ ideo nec ſtipu. cõmittetur.
dr. ff. de condi. ⁊ de. l. ſi cui fundus.
De alio membro dixi. ſ. e. ti. in pre
cedenti diſtinctione.

¶ Queſtio. xxxvj.

IN eodē
ti. ſuper. l. qui auus. Si
tu queras nunquid do
nator teneat̃ de euictione rei eui-
cte donate multũ refert quia aut
ipſe donator promiſit per ſtipula
tionem de euictione et tunc tenet̃
quis dubitat vt in. l. iſta. ⁊. ſ. de iu
re dot. l. j. Aut ꝓmiſit per pactuʒ ⁊
idem dicã ꝙ iam dictũ vbi nullo
modo promiſit vt in fine hmõi. l.
et ar. ff. de pact. l. iur. gentiũ. §. ſed
cum nulla. Sequitur aut donator
nullo modo promiſit de euictiõe ⁊
tũc refert q: aut iſta donatio ince
pit a cõuentione aut a traditione
ſi a conuentione tunc aut iſta con
uentio fuit noĩata ſicut ſtipulatio
et tunc iure veteri ⁊ iure nouo po-
terit agi de euictione certi cõditio
ne ex ſtipulatu vel vt donator det
rem illam quã ꝓmiſit donari fa-
ciat. ff. de verb. obli. l. vbi aũt. ⁊ in-
ſti. de act. §. ſic itaq;. Aut conuẽtio
erat innominata. ⁊ tunc dico ꝙ iu
re veteri ſi euincatur nõ poſſet agi
ſed hodie ſecus quia ex pacto nu-
do donationis poterit agi. ſ. de do
na. l. ſi quis in fi. §. ſed ⁊ in his. Se
quitur aut iſta donatio incepit a

traditione ⁊ tūc aut donator ſciebat rē quā donabat alienā ⁊ donatarius ignorabat ⁊ in caſu iſto dico ꝙ in vtroꝗ iure non poterit directo de euictiōe agere. ſed aget ad damna et ſumptus. ff. de dot. l. ariſto. aut donator ignorabat et tunc q2 nō fuit in dolo aut nullus intereſſe contra ipſum poterit vt in. l. j. et. ff. de dona. l. res donatas cū ſuis ſimilibus. ¶ Qō. xxxvij.

Super eadem. l. Si tu queras ſi legatū mihi relictum a me euincatur nūquid contra heredē poſſum habere regreſſum. Multū refert q2 aut teſtator dixit ꝙ heres teneatur de euictione et tunc nemo dubitat quin teneatur autē. de nup. §. diſponat. Aut teſtator nō dixit et tūc aut legauit mihi rem in genere vt hominem et tūc dico ꝙ ſi euictus eſt contra heredē agere potero vt. ff. de fun. q2 nō videt̄ dediſſe cuꝫ euictus eſt. ff. de le. j. l. ꝙ ſi ſed ſubſtituto. §. j. et. ff. de ver. ob. l. vbi autē. Aut legauit mihi in ſpecie et tunc aut iſta ſpecies euincit̄ a me tanꝗ̄ ab alieno et tūc dico ꝙ regreſſum non habeo cōtra heredē q2 iniuria facta mihi videtur. ff. e. l. ſi per imprudentiā. Aut euincitur a me tanꝗ̄ obligato creditori ⁊ tūc aut teſtator ſciebat eū eſſe obligatum et tunc agere potero cōtra heredē aut ignorans ⁊ tūc aut reliquerat legatū mihi perſone exiſtēte ⁊ tūc nō agam ſed ꝙ iſta probātur. ff. de leg. j. l. ſi in ſpecie. Sequit̄ aut legauit mihi ſpeciē alienā et tūc aut legauit ſpeciem heredis ſui et tunc idē, dico ꝙ dixi vbi relinquit ſuā ꝓpriā ſpeciē. ff. de leg. ij. l. vinū. §. j. aut legauit mihi rem ſiue ſpeciē ff. de lega. ij. cuiuſdam extranei vel heredis et tūc aut ſciens alienā et tunc agam. ff. de leg. iij. l. nō dubiū Aut ignorabat et tunc aut perſone coniuncti relinquit et tunc agere poterit aut perſone extranee et tunc aut certū eſt ꝙ ſi teſtator ſciuiſſet rē alienā v eliet ipſum agere et tūc agere poterit. aut nō eſt certum et tunc agere non poterit. C. de leg. j. l. cū alienā cū ſuis ſimilibus multis. ¶ Queſtio. xxxviij.

De donationibus rubri. ſuper l. j. Si tu queras nunquid per traditionē alterius rei ꝙ rei que vendit̄ poſſit transferri dominiū rei vendite multū refert q2 aut res ipſa donata vel vēdita tradit̄ donatario vel ēptori et tūc dico ꝙ transfertur dominiū. C. de pact. l. traditionibus. et. ff. e. l. donatariū. Aut res illa nō tradit̄ ſed alia loco rei donate vel vendite et tunc refert q2 aut res illa que traditur nō eſt ſignū ordinatū ad requiſitionē rei q̄ donat̄ vel vēditur et tūc dico ꝙ ꝓ tradictione rei talis nō trāſfert̄ dominiū rei donate vel vēdite et idē dicerē ſi mediate eſſet ſignū ordinatū vt ſi faciat inſtrumentū de donatione vel vēditione. ff. de acquir. poſ. l. predia. illud tamen inſtrumentū preſtat auctoritatē apprehendendi rē donatā vel venditā. C. de acqui. poſ. l. munus. Sequit̄ aut illa res q̄ traditur eſt ſignū ordinatū ad acq̄ſitionē dn̄i illius rei. videlicet donate vel vēdite et tūc aut eſt ſignum in quo nō cōſiſtit totū ius rei vēdite vel donate vt in clauibus. et in

caſu iſto dico ꝙ nõ ſufficit tm̃ traditio iſtius rei ſed requirit̃ preſentia rei que vẽditur vel donat̃. ff. de act. empt. l. clauibus. Aut nullo ſigno conſiſtit totũ ius rei vendite vel donate vt eſt in inſtrumẽto: et in caſu iſto ſiue res donata vel vẽdita ſit abſens ſiue preſens ꝑ traditione inſtrumẽti trãſfert̃ dominium rei ꝛ poſſeſſio vt in. l. iſta cũ ſuis concordã. ¶ Queſtio. cxxxix.

In eod. titu. ſuper. l. cum heres. Si tu queras nũquid ex pacto alterius actio mihi queri poſſit: multuʒ refert q: aut de obligationib' querit̃ ꝛ de ſolutionibus que contrahunt̃ verbis vel cõſenſu: ꝛ tunc dico ꝙ pactũ alterius in talibus obligationibus mihi actionẽ non parat: et ſic loquuntur iura cõia, alter alteri ꝛc. ff. de verbo. obli. l. ſtipulatio iſta. ꝛ de inuti. ſtipu. §. alteri. Aut queritur de obligationib' que contrahuntur re vel rei interuẽtu. ꝛ tunc refert q: aut cõuenit̃ vel initur pactum ab extraneo de re reſtituenda mihi illa ſuper qua cõtrahit̃: ꝛ tũc dico ꝙ ẽt ꝑ illũ extraneũ actio vtilis mihi quereret̃: et ſic loquit̃ ſ. de dolo do. que ſub modo. l. ii. et l. quotiens. ꝛ. s. ad exhibi. l. ſi res. Aut contrahitur pactũ ab extraneo ſuper re aliqua; niſi de aliqua non de illa re mihi reſtituẽda: ſuper qua pactũ initur: ſʒ de alia re tertia: ꝛ tunc refert q: aut illa res ſuper qua pactũ initur ꝛ illa de qua reſtituẽda agit recipiunt inter ſe functionem: ꝛ adhuc dico ꝙ mihi actio q̃rit̃. ff. ſi certũ pe. l. §. ſed ſi nũmos. Aut nõ recipiũt inter ſe functionem ꝛ tunc dico ꝙ michi actio non queritur. et ſic intelligit̃ lex iſta que pro nullo alio fuit facta: ꝛ per iſtam theoricã ſoluũtur cõtraria. ſ. de do. q̃ ſub modo. l. ii. ¶ Queſtio. cxl.

In eodem ti. l. ſancimus. ſi tu queras nunquid vtile ꝑ inutile viciet̃ multũ refert q: aut queris de rebus que diuidi non poſſunt: ꝛ tunc dico ꝙ vtile per inutile viciabit̃ ꝛ ſic intelligit̃. ff. de aqua co. ꝛ eſti. l. i. §. trebatius. Aut querit̃ de rebus diuiduis ſiue q̃ diuidi pñt ꝛ adhuc refert q: aut ſi vtile valeret ſequeretur abſurditas ꝛ eſſet cuʒ magno preiudicio alterius ꝑtis ꝛ adhuc dico ꝙ vtile per inutile vitiabit̃. ff. de arbi. l. ſed ſi in ſeruũ. ꝛ ar. ff. de ver. ob. l. nepos proculo. Aut vna res ab alia poſſet ſeparari ſine abſurditate ꝛ tũc dico ꝙ valeret vtile ꝙ̃uis inutile nõ valeret ꝛ nõ eẽt in preiudiciũ alterius partis nec inſequeretur inde abſurditas ꝛ in caſu iſto vt dixi vtile per inutile nõ ꝙ̃ vitiabitur vt in. l. iſta ꝛ. ff. de ver. ob. l. i. ꝛ. ff. de vſur. l. placuit ꝛ. ff. de aqua co. ꝛ eſti. l. itẽ q̃ cũ ſuis cõcor. ¶ Queſti o. cxli.

In eo. ti. ſup l. ſi q̃s q̃ argẽti. Item ſi tu q̃ueras nunquid aliud pro alio inuito creditore ſolui poſſit multuʒ refert q: aut illud debitũ vel promiſſuʒ nõ põt preſtari q: forte nõ poteſt haberi ꝛ in iſto caſu dico ꝙ aliud pro alio ſolui poterit etiam inuito creditore. ff. de ver. ob. l. vbi aũt. §. i. ꝛ. ff. de bo. libe. l. arbitrio. ſed hoc fit vi neceſſitatis vt dicta. l. aũt. Aut debitũ vel promiſſuʒ pe-

ri põt ⁊ tũc refert q: aut illud debi tum vel promiſſum cõſiſtit in ſpecie certa ⁊ in caſu iſto dico ꝙ aliud pro alio inuito creditore ſolui nõ poſſit. ff. ſi certũ peta. l. ij. §. mutui Sequitur aut illud ↄſiſtit in genere ⁊ adhuc refert q: aut cõſiſtit in genere nõ ſpecificato vt ſi dicã ſic ꝓmiſiſti mihi medietatẽ omnium bonoꝝ tuoꝝ ⁊ tunc dico ꝙ etiam aliud pro alio ſolui poterit vide licet eſtimatio pro re. ff. de le. j. l. nõ amplius. Aut illud debitũ vel promiſſum cõſiſtit in genere ſpecificato vt ꝓmiſiſti mihi marchã vel x. libras redditũales. ⁊ tũc aut q̃ris nunquid creditori ſolui poſſit aliud pro alio in rebus que in ſuo genere recipiunt functionẽ ⁊ tunc dico ꝙ ſic. ff. ſi certũ pet. l. ij. §. mutui. Aut de talibus rebus que non recipiunt in ſuo genere functionẽ et tũc aut potes ſoluere rẽ promiſſam ⁊ tunc preſtabis eſtimationem vt in ſi. prime rubri. huius. l.

¶ Queſtio. cxlij.

Item. titu. ſu per. l. ſiquis pro redẽptione ⁊c. ſi tu q̃ras nunquid donatio facta ob cauſã ceſſante cauſa poſſit reuocari multum refert q: aut donatio iſta facta eſt ob cauſaꝫ finalẽ ⁊ tũc cõſtat et dico ꝙ ſi ceſſat cauſa reuocabit donatio. C. de cõdit. ob. cauſam. et ff. per totũ. aut fuit facta hm̃oi donatio ob cauſam impulſiuã ⁊ tunc cõſtat ⁊ dico ꝙ ceſſante etiam iſta cauſa nõ reuocabitur donatio. ff. de dona. l. ij. Aut eſt dubiũ ob cauſam qũ facta ſit donatio et tunc aut illa cauſa reſpicit vtilitatẽ donatarij ⁊ tunc impulſiua reputat̃ et tunc dico ꝙ nõ reuocatur. ff. de do. l. ij. ⁊ ff. de cõdi. ⁊ de. l. titia. ſed fallit vbi erat fauorabilis totius reipublice vt ſi dedero tibi. c. vt reficias domũ tuã q: tũc reputatur cauſa finalis. C. de edifi. priua. per totũ fallit. et. C. de iure do. l. ſi ego.

¶ Queſtio. cxliij.

De dona tio. cã mortis rubrica. Si tu queras qualiter cognoſcatur vtrũ aliqua donatio ſit facta cauſa mortis vel nõ dico ꝙ tũc cauſa mortis facta eſt donatio quando actũ eſt ꝙ ſit cauſa mortis vt ſic intelligatur. ff. e. l. iij. ⁊ l. j. aut eſt actũ ꝙ ſit inter viuos ⁊ tunc inter viuos reputabitur facta vt. ff. e. titu. l. vbi. Aut eſt dubiũ nec apparet vtrũ inter viuos vel cauſa mortis ſit ſcꝫ et tũc aut in illa donatione nulla ſit mentio mortis ⁊ tũc dico ꝙ donatio īter viuos reputabitur alſ iudicabit̃. ff. e. titu. l. ſcientia ad ſi. Aut in illa donatione ſit mentio mortis. ⁊ tũc aut eſt facta mentio mortis ea intentione nõ vt mors ſit in actione donationis vt ſi dedero omnia bona mea poſt mortẽꝫ meã ⁊ tunc dico ꝙ inter viuos donatio reputat̃ aut eſt facta mẽtio mortis ea intentione vt mors eſſet occaſio donationis vt q: ille qui donauit timore mortis donauit vel q: peregrinabat̃ ⁊ timebat ne rediret ⁊ talis donatio cã mortis dicit̃ ſic. ff. e. l. ſcia. ⁊. ff. de dolo prele. l. ſcia. In hoc explicit̃ dicti decẽ. viij. libri. ¶ Incipiũt dicti decẽ. ix. li. Q̃o. cxliiij.

Ciaccu lare nõ poſſunt rubri.

ſuper.l.j.p euidẽtia totius iſtius
titu.primi. Si tu q̃ras vbi aliquis
accuſatus ē de aliquo crimine nū
quid aduerſarius ipm reaccuſare
poſſit ſic diſtingue q: aut ipſe etiā
vult reaccuſare aduerſariū ſuum
anteꝙ nomē ſuum inter reos ſit
ſcriptū.i.ante lit.ꝯteſt.⁊ hic refert
q: aut vult reaccuſare de maiori
crimine ꝙ ipſe fuit accuſatus ⁊ tūc
poteſt.vt in.l.iſta. Aut vult aduer-
ſariū reaccuſare de pari crimine
vel de maiori et tunc refert q: aut
etiam illud crimen ſuper quo vult
aduerſariū reaccuſare erat preiu-
diciale primo crimini et tūc dico
ꝙ poteſt.ſ.ad.l.fal.de pla.l.preſes
et.ſ.de adulte.l.quoniā alexandrū
Aut illud crimē nō erat primo cri
mini preiudiciale et dico ꝙ adhuc
refert quia aut volebat reaccuſare
aduerſariū quantū ad hoc tantū
vt ad hoc vt amittatur ſua accuſa
tio ⁊ tunc dico ꝙ poteſt.ſ.e.tit.l.ne
ganda vbi ita tamē aut volebat ip
ſum reaccuſare vt ſuper accuſatio
ne illa procederet͂ continue ⁊ tunc
aut ille proſequitur ſuā aut ſuorū
iniuriā ⁊ tunc dico ꝙ nō poteſt vt
e.l.neganda.⁊.ff.de pu.ac.l.ſi cui.
Sequitur aut vult aduerſarium
ſuum reaccuſare poſtꝙ nomē ſuū
eſt inſcriptis inter reos ⁊ tūc aut
iſte ſentētiam latā ſuper crimine
ſuper quo cōueniebatur.⁊ adhuc
refert q: aut vult reaccuſare vt tm̄
admittatur accuſatio ſua et tunc
etiam dico ꝙ poteſt.ſ.e.l.negāda.
Sequit͂ tertiuz membrū aut vult
reaccuſare aduerſariū ſuum poſt
ſententiam ſuper crimine primo
latam ⁊ adhuc refert q: aut eſt la-
ta ſententia cōdemnatoria abſo-
lutoria.et tūc dico ꝙ poteſt ſic lo-
quitur.l.iſta in fi.aut lata eſt ſentē
tia cōdēnatoria ⁊ tūc aut illa ſen-
tentia nō infamauit eū ⁊ tūc dico
ꝙ poteſt.ff.de pub.iudi.l.is cui ni
ſi ſcdo crimini primū.eſſet preiu-
diciale vt.l.iſta in fi. Aut cōdemna
toria infamauit eū et tunc aut iſte
infamatus vult reaccuſare reū ac
cuſatione iā inchoata ante ſentē
tiam ꝯtra ipſum latā.tunc pōt.ſ.
e.l.neganda ⁊ de pub.iud.l.is cui.
Aut nō amiſit ⁊ vult proſequi ſuā
⁊c.et tunc dico ꝙ poteſt vt.l.negā
da.aut non: tunc dico ꝙ non pōt
ff.de pub.iudi.l.infamē.⁊.ff.de pu
bli.iudi.l.is cui.et.ſ.e.l.neganda
q̃ eſt clauis totius iſtius materie.

Queſtio.cxiv.

Titeo.tit.ſuper.l.qui cri
men. Si queras nun-
quid in criminibꝰ ſem
per locū habeat inſcriptio nūqd
accuſans ſemper debeat ſe inſcri-
bere ad penā talionis ⁊ tūc refert
q: aut proceditur in criminibꝰ per
viam denūnciationis aut per viā
accuſationis ſi per viā inquiſitio-
nis vt in notoriis ⁊ tunc dico ꝙ nō
habet locum inſcriptio vt ſi iudex
de aliquo crimine īquirat ipſe nō
debet.ſ.e.tit.l.ea quidē. Aut pro-
ceditur de criminibus per viā in-
quiſitionis ⁊ per modū denūcia-
tionis et adhuc dico idem ꝙ non
habet ſe ſcribere qui nō denūciat
extra de accu.c.qualiter ⁊ quādo.
et.ſ.e.l.ea quidē. Aut procedit͂ per
viā inquiſitionis ⁊ per modū de-
nunciationis ⁊ accuſationis ⁊ tūc
refert q: aut ꝓponitur accuſatio
per modū exceptionis ⁊ adhuc di
co ꝙ nō habet locuꝫ inſcriptio.ff.
ad.l.iul.de adulte.l.ii.§.qui publi-
co. Aut ꝓponit͂ crimē per moduꝫ
directe accuſationis directo videlꝫ
accuſando ⁊ in caſu iſto dico ꝙ ac
cuſator debet ſe inſcribere ad pe-
nam talionis.ſ.tit.pri.l.pe.⁊ vlti.

ſed fallit.j.tit.pri.l.ff.z.l.ea quidē. z fallit ſimiliter.j.de abig.l.dona. et que ſit ratio videbitis hic.

¶Queſtio.cxlvj.

Queo. tit. ſup l non ignorat zc. Si tu queras nunquid poſſeſſio releuet aliquē ab onere pbandi multū refert q2 aut q̄ris nūquid releuet ab onere pbandi in poſſeſſorio iudicio z tūc dico q ſic inſtit. de interdic.§.cōmodū. aut queris nūquid releuet aliquē ab onere pbādi i iudicio petitorio et adhuc refert q2 aut illō petitoriū intentat̄ principaliter ꝑpter ſe z tunc dico q nō releuauit aliquē ab onere pbādi poſſeſſorē in petitorio iudicio z ſic loquit̄ z intelligo.ff.de pba.l.circa. Aut illud petitoriū nō intentatur principaliter ꝑpter ſe ſed tāq̄ preambulū cuiuſdā principalis.z tūc dico q bene releuat poſſeſſorē ſic intelligit̄ lex iſta.et ſua glo.in fine que a multis male intelligitur.

De accuſationib9 rubri.ſuper.l.ſ. diſtictio plana eſt in principio gloſſ. et ideo illas obmitto hic ſed ſuper.l.iiij.l.ſi accuſatorib9 debet fieri ſiſt̄r vna diſtinctio vide.s. iſta. Nūquid iudex q̄ ſemel ſniam tulit iterato ſuper eodē ſententiare poſſit.et hac diſtinct.ſiſt̄r nō facio hic q2 eā habuiſti.s.quō z q̄n iudex.l.ſi vt ꝑponis z ibi recurras.

¶Queſtio.cxlvij.

Sed in eodē titu. ſuper.l.non ideo zc. Si tu q̄ras nunquid ille qui man dato alicuius delinqui tenea tur de procur. certū eſt q tenetur. vt in.l.iſta.ſed de nūcio qui nō nomine ſuo ſed nomine domini ſui delinquit dubiū eſt vt in caſu iſto refert q2 aut ipſe interuenit vt nūcius in eiuſ9 criminib9 z tūc dico q in aliquo nō tenet̄ nec punit̄ arg.ff.de ꝯſti.pec.l.qui aūt z.l.ſe.et ff.q vi aut clā.l.al't qui.§.pen. Aut interuenit vt nūcius in atrocioribus delictis z tūc dico q pena ordinaria nō punit̄ ſ3 ſolū arbitrio iudicātis.ff.q vi aut clā.l.ſ3 ſi ego iuſſu.de obl.q̄ ex delic.naſ.§.q̄ opē cū ſi.

¶Queſtio.cxlviij.

Queo de tit. ſuper.l. q̄ de criminē glo.non ſoluit q̄n q aliq̄s cōmittit vnum crimē:z in caſu iſto etiā dico q ſiue poſſit vna lege ſiue pluribus ab vno tm̄ poterit accuſari nō a pluribus.ſic.l.iſtā intelligo. Q̄n q aliquis cōmittit plura crimina:z tunc refert q2 aut illa multitudo procedit ex diuerſis factis z accuſatus iſte ab vno ſup vno crimine ſuper quo pōt ab alio accuſari.j.ad.l.falci.de plag.l.j.z.ff.de pre.de.l.nōnunq̄. Sequit̄ aut iſta crimina procedūt ex eodē facto,et in caſu iſto aut vnū iſtoꝝ criminū ſe habet ad aliud ſicut genus ad ſpeciem:et tūc ſuper vno accuſatus pendēte accuſatione ſup alio nō poterit accuſari:z ſic intelligo l.cōtra.ff.e.l.ſenatus. Aut iſta crimina ſe habēt adinuicē ſicut excedentia z exceſſa.et tunc dico q accuſatus ſuper vno poterit ab alio accuſari ſuper alio.ſed iudex non debebit cognoſcere de ſecūdo niſi prius cognitū ſit de primo.z ſic.l. iſtā intelligo in.ij.rn̄.et poteſt poni exemplū in caſu illo in eo q̄ cognouit conſanguineā ſuā alteri coniugatā.ff.de adulte.l.ſi adulterium cum inceſtu zc.

¶Queſtio.cxlix.

Super eadē.l. vbi ego te accuſaui de aliquo crimine ꝛ lata eſt ſententia ſup illo. Si tu queras nunquid iterato ſuper eodem crimine accuſari poterit. vt. ff. de var. ꝛ extra. cog. l. pen. §. vlti. ꝛ refert Quia aut fuiſti abſolutus ꝛ tunc aut ille qui vult accuſare vult proſequi ſuam vel ſuorū iniuriā. ꝛ in caſu iſto dico ꝙ poteſt duobus cōcurrētibus videlicet ꝛ ꝙ clericorū. ꝛc. ꝛ ꝙ accuſat' ignorauit tēpore illo quo te accuſauit. ff. de accu. l. ſicut. §. ſed vtrū. Aut nō proſequitur ſuā vel ſuorū iniuriā et tūc aut vult arguere preuaricationē accuſantis et tūc dico ꝙ poteſt: vt. j. co. l. ſi quis et. ff. de preuari. l. iij. aut non arguit et tunc dico ꝙ accuſare non poterit ff. de popul. accu. l. penult. et vlt. et j. co. l. ſi quis homicidij. Et p cuidentia totius tituli et potiſſime huiuſmodi. l. ſare debetis ꝙ quādo vnus accuſat aliū de vno crimine et hoc facere poteſt niſi ſit phibitū. ſ. ti. pri. l. cauſas. aut vnus vult accuſare aliū de pluribus criminibus et tūc aut oriuntur ex diuerſis factis ꝛ tūc dico ꝙ poteſt vt. ff. ad. l. fal. de pla. l. j. aut oriūtur ex eodem facto ꝙ nō poteſt vt. l. iſta. ij. reſponſo. niſi cū diſtinctiōe quā nūc dixi. Sequitur aut vnus vult accuſare plures et tūc etiā aut accuſat plures de eodē crimine et adhuc dico ꝙ poteſt vt. ſ. ſi reus vel ac. l. j. ſed fallit in caſu. ff. de adult. l. ſi maritus ꝛ eſt ratio q: qui vnde abſol. perſid. alter. ꝛc. Aut vult accuſare plures et pluribus criminibus ꝛ diuerſis et tunc aut corā vno iudice et tūc dico ꝙ non poteſt. ff. co. l. hos accuſare aut corā diuerſis iudicibus ꝛ tūc dico ꝙ duos accuſare poteſt ſed tertiū non. ſ. ti. pri. l. cum prātiōib'. Sequitur aut plures volūt accuſare vnū et tūc aut de eodē crimine et adhuc dico ꝙ nō poſſūt. ff. co. l. plures et. l. iſta aut ex pluribus et tūc aut pcedūt. ſ. ex diuerſis factis et tunc dico ꝙ poſſūt ff. eo. l. ſenat' aut ſe hn̄t ſicut excedentia ꝛ excceſſa: dico ꝙ adhuc poſſūt vt in. l. iſta. ar. ff. de adult. l. ſi adulterium cum inceſtu. Sequit̄ aut plures accuſant plures et qd ſup hoc ſit dicendū ex ſuperiorib' apparere pōt ꝛ ideo de hoc nihil dico vn̄ videbitis per vos. In eodē titu. ſuper. l. factum precipitantis nihil dico hic hic q: diſtinctiones huius materie habetis. ſ. qui teſta. facc. poſ. l. ij. ꝛ ideo eam omitto hic.

¶Queſtio.cl.

Exhibendis rubri. ſuper l. j. Si tu queras corā quo iudice miles qui delinquit debeat conueniri: multū refert q: aut iſte miles eſt in exercitu cum aliis: ꝛ in caſu iſto dico ꝙ pro quacūq; cauſa ſemper corā magiſtro militū debebit cōueniri. ſ. de iuriſdi. om. iudi. l. magiſterie. et. ff. de re mi. l. ſi cū vno. Aut iſte miles eſt in prouincia ſua tunc aut cōuenit̄ de cauſa: et in caſu iſto dico ꝙ poteſt declinare forum preſidis ꝛ aduocare forū magiſtri militū. ar. ſ. de epiſco. et cle. l. omnes qui vbicūq;. ꝛ de iuriſdi. om. iudi. l. magiſterie. et intelligo iſtud verum de illis militibus qui ſunt aſtricti et vacant rei publice: ſed hodie crederem ſecus cum

dormiāt iuxta dñas ⁊ ceſſante cau
ſa ⁊c.ar.𝔊.de epi.⁊ cle.l. generali-
ter aut iſti milites conueniunt de
crimine militari.et adhuc dico ꝙ
coram magiſtro militū cōuenien-
tur.ff.de po.l. quidem ⁊ de re mi.
l.ſi ciuiuo. Aut cōueniuntur de cri
mine publico ⁊ tūc aut de leui cri-
mine ⁊ adhuc dico ꝙ ad magrm
militum dꝫ remitti.ff.co.l.nō du-
bium. aut de crimine atrociori ⁊
tunc dico ꝙ preſes puincie pote-
rit cognoſcere ſi velit vt hic.⁊ arg.
𝔊.vbi vel da.l.j.in ff.in aut.vt oēs
obe.iudi.prouincie.§.hec igit col.
vj.cum ſuis ſimilibus.

¶ Queſtio.cj.

Et hic etiaꝫ qrit nun-
quid executor teneat̃ fa
cere inuentariū.et cir-
ca hoc ſic diſtigue q: aut executor
certam poteſtatē habet et limita-
tam ab ipſo teſtatore vtputa quia
ad certa legata eſt datus executor
et tunc dico ꝙ non tenet̃ facere in
uentarium ⁊ eſt hmōi ratio. Nam
inuentariū nō fit niſi ad tollendū
oēm ſuſpitionem nec eſt ita ꝙ hic
nulla pōt eſſe ſuſpicatio et idcirco
in caſu iſto nō tenet̃ inuentarium
facere q: ceſſante cauſa ceſſare dꝫ
effectus.ff.de iure patro.l.adigere
§.quāuis. Aut iſte executor nō hꝫ
poteſtatē ſiue diſpoſitionē certaꝫ
⁊ limitatā a teſtatore ⁊ tūc dico ꝙ
inuentariū tenetur ad inſtar tuto
ris.𝔍.de admi.tu.l.tutor.

¶ Queſtio.clij.

Item licen-
tiā, ſu
per. l.
ſacroſan.⁊c. Quando
queritur vtrū clericus
vel alia perſona eccleſiaſtica face-
re poſſit teſtamentū ⁊ in iſta que-
ſtiōe etiā multū refert q: aut vult
teſtari de bonis acquiſitis anteꝙ̄
beneficiū eccleſiaſticū poſſideret ⁊
in caſu iſto dico ꝙ nullus dubitat
quin poſſit facere teſtamentū ⁊ ſic
aut. iſtam licentiā in primo ſui di
cto intelligo. Aut vult teſtari de ac
quiſitis poſtꝙ̄ beneficiuꝫ eccleſia-
ſticum habuit ⁊ tunc aut vult lega
re alicui rem eccleſie ⁊ tunc dico ꝙ
nō poteſt.𝔊.de ſacroſanc. ecc aut.
hoc ius porrectū hoc eſt verū niſi
benemerito vt pbatur, iurib' al-
leg.⁊.l.iubem' nulli.§.j.in fi. Aut
vult teſtari etiaꝫ ſine diſpoſitione
de bonis ppriis ⁊ ſibi acquiſitis ⁊
adhuc refert q: aut illa ſunt ei reli
cta occaſione perſone ſue q: forte
pono quidā poſtꝙ̄ habuit benefi
cium eccleſiaſticū nō contēplatio-
ne eccleſie ſed perſone ſue dedit et
tunc dico ꝙ de talibus ſic acquiſi-
tis ſecure teſtari poterit ⁊ ſic loq̄-
tur aut. iſta in ſcdo dicto. Aut bo-
na ſibi ſunt queſita rōne ⁊ occaſio
ne eccleſie ⁊ tūc adhuc refert quia
aut ſunt relicta vt eccleſie querā-
tur vtputa q: teſtator fauore ⁊ rō-
ne etiam eccleſie relinq̄t quoddaꝫ
predictū ipſi eccleſie vel pſbytero
ea rōne ⁊ cōtemplatione vt eccle-
ſie querat̃ et tunc dico ꝙ de talib'
bonis cleric' vel preſbyter nō po-
terit teſtari ⁊ ſic loquitur aut. iſta
in tertio dicto. Aut illa bona reli-
cta ſunt illi pſone fauore ſeu ratio
ne eccleſie nō tamen ea intētione
vt eccleſie querātur ſꝫ vt ille ſacer-
dos vel clericus rōne ſeruitiī ꝙ fa
cit in eccleſia haberet ⁊ vteretur ſi
cut eſt de iſtis oblationib' ⁊ ſimili
bus ⁊ de talibus dico ꝙ poterit te
ſtari ⁊ ſic loquitur lex iſta ſup qua
ſignatur illa aut.l.ſacroſā ⁊c. Aut
eſt dubiū occaſione cuius habuit

iſta bona ꝛ in dubio preſumendū eſt pro perſona ꝛ tñ adhuc diſtinguitur in dubio quia aut donata ſiue relicta ſibi fuerunt a parentibus ſuis vſqꝫ ad quartū gradum et tunc vere preſumitur ꝙ fauore ſui tantum fuerunt relicta vel donata: ꝛ tunc de illis poterit teſtari Si autem ab extraneo ſint relicta vel donata ceſſantibus omnibus aliis coniecturis preſumitur ꝙ fauore eccleſie ꝛ ſic de illis teſtari nō poterit. ꝛ ſic loquitur aut. iſta. ar. ergo ſumpto a contrario ſenſu. et arg. ff. de caſtr. pec. l. ſi forte.

Queſtio. ciij.

Tertia hoc ꝗ ritur. Aliqs eſt canonicus ſecularis puta canonic⁹ ſācte crucis vult facere teſtamentū vel etiā facit. epiſcop⁹ dicit ꝙ nō poteſt quia de bonis eccleſie teſtari nō poteſt ecōtra amici illius canonici dicunt ꝙ immo nam iſta bona acquiſiuit ex induſtria ſua queritur quid iuris quidā dicunt ꝙ teſtari nō poteſt nā omnia hmōi bona de bonis eccleſie acquiſiuiſſe preſumitur ar. ff. de do. inter virum ꝛ vxo. l. quintus. Alij dicunt ꝙ immo teſtari poterit ar. ergo leg. ar. tu. l. ſi defectus. credo ꝙ vbi miniſter eccleſie habet bona mobilia ſi certū eſſet vnde habuiſſet nō eſſet queſtio aliqua nā ſi certū eēt ꝙ de bonis eccleſie haberet certū tūc eſſet ꝙ nō poſſet teſtari. ſi tamen certū eſſet ꝙ haberet aliunde puta forte qꝛ ſcriptor erat vel aduocatus vel rōne alicuius ꝙ faciebat in eccleſia hꝫ hmōi bona teſtari ſecure poterit ex quo ſꝫ certū eſſet ſic loquitur lex iſta ſacroſancte. Sed in dubio quid dicemus diſtingue qꝛ aut talis pſona hꝫ patrimonialia ꝛ tūc p rata illorum preſumitur acqſiuiſſe. ff. de pet. here. l. ſꝫ ꝛ ſi lege. §. ꝙ ait. Aut non hꝫ pſona illa bona pr̄imonialia ꝛ tūc aut eſt induſtrioſ⁹ ſicut dixi in alia diſtinctione ꝛ tūc conſiderabitur p rata induſtrie ſue quantū p illā induſtriā acqri potuerit ꝛ tūc p rata teſtari. vt. §. alle. ꝙ ait. ꝛ in l. ſi forte. Aut nō hꝫ patrimonium nec eſt induſtrioſus ꝛ tunc in dubio preſumitur eccle acqſiuiſſe niſi heredes eius vel amici contrariū pbarent ꝛ ſic qdaū. iſtā licentiā intelligo et extra de pecu. cleri. per totum.

Queſtio. ciiij.

Tertia hoc etiā queritur quid de iſtis ꝓpoſitis ꝛ etiā balliuis. ꝛ aliis ſeruiētib⁹ dñi regis ꝗ deueniūt in officiū nihil habēt ꝛ durante officio multa acquirūt nunqd iſti de bonis acqſitis durāte officio p libito voluntatis diſponere poſſunt vł teſtari. Si aūt certū eſſet ꝙ de bonis ſuis et licite acqſiuiſſent tunc nō eſſet dubium qn de illis poſſent diſponere ſeu teſtari p libito voluntatis ff. de inoffi. teſ. l. meminiſſe. quidā tñ dicunt ꝙ magis tales ꝓſumuntur male ꝛ illicite acqſiuiſſe p. l. ff. de do. inter virū ꝛ vxo. l. qntus ꝛ id credo dicunt ipi dñi in cuius officio fuerūt poſſe petere ſꝫ iſtud nō eſt verū imo ego dico ꝙ ſi bal iu⁹ vel ꝓpoſitus durāte officio ſuo aliqua acquiſiuerit nō ꝓſumitur ꝙ male acquiſiuerint. imo ꝙ bene ꝛ licite ꝛ hoc dicit. l. nā ſi tutor dum adminiſtrat negocia pupilli ſui aliqua acqrat preſumitur ꝙ licite ꝛ bene acqſiuerit. ar. ſ. ſ. ar. tu. l. ſi defectus. ſed ſecus in preſatis nam iſti

miniſtri eccleſiarum debēt tantū accipere de bonis eccleſiarū victū et veſtitum [illegible]ſiduū diſtribuere pauperibus [illegible]s.c.l. ſi. preterea iſti miniſtri eccleſie nō reddūt rationem ſed balliui ꝛ prepoſiti rationem reddūt quolibet anno. ꝑ ideo cum reddant rōnem bene veriſimile eſt ꝙ bene acquirunt eodem modo tutores ꝛ curatores reddūt rationem ꝛ ideo etiā preſumit̃ ꝙ ſi acquirant ꝙ bene ꝛ licite acquirant vnde poterunt teſtari ꝛ diſponere de acquiſitis pro libito volūtatis ar. ergo aut. de eccle. titul. §. interdicimus colla. ix. ꝛ in. l. preal leg. j. arg. ꝛu. l. defunctus.

Queſtio. xv.

Tertia hoc adhuc querit̃. Mutuaui tibi. c. ꝛ dixi amice ſcio ꝙ tu es hō multum cauteloſus neſcio etiam vtrū ſis priuilegiatus volo anteꝙ tradam iſtā pecuniaȝ ꝙ tu renuncies oībus exceptionib᷒. tibi nunc competentibus ꝛ que etiaȝ tibi in futurum cōpetere poterūt Iſte autē debitor conſiderans pcnes ſe habere pecuniā: ſȝ bene dixi melius adhuc vult renunciare ꝙ pecuniā nō habere: modo queritur numq̄d valet hmōi renūciatio ꝛ anteꝙ rōni rn̄deam ſcire debes ꝙ eſt quedā renunciatio ſimplex querit̃ vel imitit̃ cōſenſu repudiantis tantū ſed pactū cōſenſu duorū ĩmittitur. ff. de pac. l. j. ff. de ꝑpel. l. ſi. Si tu ergo q̄ras numq̄d poſſit renūciare oībus exceptionibus pn̄tibus ꝛ futuris refert q2 aut agit̃ de renūciatione faciēda ꝑ pactū ꝛ tūc dico ꝙ oībus iuribus ſuis pn̄tibus ꝛ futuris renūciare pōt ꝛ ſic loquit̃ lex iſta. Aut queritur de renūciatiōe faciēda taliū iuriū q̄ acquirunt̃ conſenſu duorū et tūc dico ius acquiſitū ſimplici repudiatione vnius nō pōt remitti nā cū cōſenſu duorū dȝ remitti cū nihil tā naturale ꝛc. ff. de regu. iur. l. nihil. ꝛ. ff. de ſolu. l. cornelius Aut querit̃ de renūciatione iur. qđ eſt acquiſitū cōſenſu vnius tantū et tunc aut renūciat extra iudiciū et tunc iuri pn̄ti pōt renunciare ff. de act. here. l. q̄ ſupſtitis aut vult renunciare iuri futuro extra iudicium ꝑ ſimplicē renunciationē et dico ꝙ ꝑ pactū bene poteſt vt in l. alle. l. qui ſupſtitis. Qo. xvj.

Tertia hoc q̄ritur pone fenerator q̄ mutuauit pecuniaȝ dixit amice volo ꝙ tu ſoluas mihi iſtā pecuniaȝ tali die ꝛ niſi ſoluas volo ꝙ totuȝ damnū ꝛ intereſſe, ꝓprio iuramento meo ſine alia ꝓbatiōe mihi reddas numq̄d valebit iſta conuentio inita inter iſtos ꝛ videt̃ ꝙ ſic nā in fauorē debitoris eſt introductū ꝙ fenerator ſi petat intereſſe vel damnuȝ hoc habeat ꝓbare ꝑ teſtes et nō credat̃ ſibi ꝑ iuramētū ſuū ſic ꝫ fauore ſui eſt introductū ſed ꝙ fauore alicuius eſt ĩtroductū pōt renunciare ergo iſte renūciare poterit ꝛ ſic etiā valebit talis cōuentio et talis renūciatio per. l. iſtā ꝛ probatur. ff. de dote. pre. l. theopetius Quid ergo dicem᷒ dico ſic licet ſecus fiat qualibet die tamē ego dico ꝙ talis conuentio non valebit nam nulla conuentio que inuitat hominem ad delinquenduȝ valet ſed iſta eſt hmōi. Nam iſte fenerator poſſet iurare ſe damnificatum eſſe in infinitum ergo ꝛc. ff. de pac. dot. l. conuenire, reſponde immo

quilibet poteſt etiā renunciare ⁊c. verum eſt dūtamen nihil aliud cō tineatur abſurdū r̄ſide immo ſi teſtator dixit ꝙ theopotius taxaret dotem filie ſue tunc bene valet dic ꝙ nō eſt ſimile q: illa taxatio non induceret theopotiū ad decimquē dum q: lucrū illius taxationis nō erat ſuū ſic intelligit̄.ff.de dot.p:e. l.theoponti⁹. Quidā opponūt de lege.ſ.de iure iuran.l.acto:i. Nam ſi reus deferat iuſiurandū acto:i poteſt iurare ⁊ valebit dic ꝙ nō q: in.l.illa fuit delatum iuſiurandū ſuper certa. ſed vbi inferretur ſup incerta re nō valeret q: poſſet in immēſum iurare p:eterea iſti debito:es multū deſiderant habere pecuniam et propter affectionem quam habent volunt ꝙ ſint inducti ad hoc ꝙ tale pactū faciant ſʒ vbi eſſet iam debitū contractū nō eſſet aliqua aſſertio vnde non obſtat ſic ⁊ als de pact.pig.l.vlt.ff.de pigno.act.l.titius.

¶ Queſtio.clvij.

GEneraliter ſancimus ⁊c. Circa.l.iſtā.p:imo queritur pone tutela legitima delata ē monacho vel p:eſbytero nūquid eam ſuſcipere videt̄ ꝙ ſic nā fauore eoꝝ introductū eſt ꝙ nō ſint tuto:es ergo nō dʒ ⁊c.ſ.de le.j.l.ꝙ fauo:e ꝯtrariū videt̄ naʒ quodcunqꝫ p:iuilegium introductū eſt fauo:e alicuius toti⁹ ciuitatis. ſ. tali p:iuilegio ab aliquo illoꝝ per ſe nō pōt renunciari ſʒ iſtud p:iuilegiū eſt cōceſſum fauo:e totius cleri ergo ⁊c.arg.ff.de poſi.l.quos p̄hibet Quid dicem⁹ iure nouo eſt ita naʒ aut quis querit de cl̄ico vel monacho ⁊ tales non poſſunt eſſe tuto:es vel curato:es aliquomō etiā ſi vellēt aut.de ſanctiſ.e.§.deo aūt coll. ix. Aut querit̄ de illis clericis et tunc aut de ill[…]ericis qui iaʒ ſunt in ſacris o:dinibus cō ſtituti vt diaconus ſubdiacon⁹ ⁊ p:eſbyter ⁊ tales ad nullaʒ tutelā admittuntur niſi ad legittimā ⁊ hoc ſi velint ⁊ iſtud manifeſtet̄ infra quattuo: menſes aut.de ſanctis.co. §. p:eſbyteros q̄ eſt hic ſignata. Aut querit̄ de clericis qui nō ſunt in ſacris o:dinibus cōſtituti et adhuc dico ꝙ tales ſuſcipere tutelas non cōpelluntur tamē bene admittuntur ſi velint.ff.ex quib⁹ cau.ma.l. neqꝫ ⁊.ā.e.§.p̄ſbyteros ita tamen ꝙ quāuis aliquā tutelā vel curam ſuſceperint ad libitū dimittere nō poſſunt.

¶ Queſtio.clviij.

Txta hoc q̄rit ita eſt q̄d aliquādo curato: datur liti.vt inſti.de cu. §.vlt. Nunq̄d ipſi p̄ſbyteri vel clerici in ſacris o:dinibus cōſtituti poterunt eſſe curato:es ad litē; videt̄ ꝙ nō er aut.iſtā p:eſbyteros.ſed ꝯtrariuʒ videtur. nā poſſunt eſſe p̄curato:es vt i plu ribus d̄r etiā decr.ſed ꝙ aliquis ſit curato: datus liti nō eſt magis laborioſum q̄ eſſe p̄curato: ergo ⁊c. inſti.de cura. §. vlti. ego aūt bene credo ꝙ poſſunt eſſe curato:es ad litem ⁊ eſt ratio. Naʒ videamus q̄ fuit ratio ꝙ h̄mōi perſone nō eſſent tuto:es videlicet ne per hoc impediretur diuinum officiū cuʒ iſtud officium ſit momentaneum ſicut apparet in p:o cur. ſed ſecus in curato:e vniuerſali.nam habet longum tractum cum habeat durare vſqꝫ quo mino: ſit factus maio:.

¶ Queſtio.clix.

Tertia hoc q̄ritur q̄ dē ſūt clerici vagabundi et venatores nunquid tales clerici habebūt omnia priuilegia cōceſſa ipſis clericis videt̃ ꝙ nō per .l. iſtā ꝯtrariū tamen videt̃ ꝙ priuilegiū cōcedit̃ clericis ſimpliciter appellatione ergo ꝛc. C. l. ij. Quid dicemus dic ꝙ quedā ſunt priuilegia q̄ ſunt conceſſa clericis vt clerici ſunt vt ſi q̄s percutiat clericū ꝙ ſit excōicatus et ſimilia priuilegia ꝛ de talib' loquitur decre. ſi quis ſuadente diabolo ꝛc. Item ꝙ nō teneant̃ ad annua extraordinaria vt. C. eo. l. ij. et in talibus priuilegijs retinēt̃ clerici licet ſint venatores ꝛ vagabūdi et ſic loquūtur iſta iura alle. Sꝫ q̄daꝫ ſunt priuilegia clericis ob ſpecialem cauſam cōceſſa. vcꝫ vt non turbentur ex̄ ſuā dyoc. trahendo illa rōne ne vacaret diuinū officiū Item ꝙ nō ſubeant tutelas vel curas ꝛ talia priuilegia ob cām ſpecialem cōceſſa clerici vagabūdi et venatores nō habent. ſic intelligitur .l. iſta generaliter ꝛ eſt ſimile in milite. Nam milites multa habēt priuilegia qꝛ habent quedā priuilegia q̄ eis cōcedunt̃ eo ipſo ꝙ ſūt milites puta vt lꝫ ſint filijfam. poſſunt habere peculium caſtrēſe vel quaſi vt de eo poſſint libere teſtari ꝛ quedā ēt alia priuilegia conceduntur militibus nō eo ipſo ꝙ ſunt milites ſed ob cauſam ſpecialē videlicet vt ſunt in exercitu. ſ. ꝙ poſſint teſtari etiā cū duob' teſtibus. Po. ergo quidā ſunt milites occioſi nunq̄d habebūt iſtud priuilegiuꝫ dicit lex ꝙ iſti habebūt priuilegia ſibi cōceſſa vt militib' nō aūt priuilegia alia. ſ. ſpecialia ꝛ pbat̃ hoc infra de teſta. mi. l. penul. ꝛ ideo caueant illi qui faciūt ſe poni ī choro ſancti aniani vt habeant priuil. illius eccleſie nō vt deo ſeruiāt. nā priuilegijs illius eccleſie nō gaudebunt per iura preallegata.

¶ Queſtio. dx.

Tertia hoc q̄ritur qꝛ dicit̃ in .l. iſta ꝙ clerici vagabūdi qui diuinis nō deſeruiunt nō gaudebunt priuilegijs ꝛ ſic vero dicit gl. ꝙ ceſſante cauſa ceſſat effectus. ſꝫ doct. ſic diſtinguūt qꝛ aut eſt cauſa finalis ꝛ ſic ceſſāte cauſa ceſſat effectus ꝛ ſic loquit̃ hic ꝛ. j. de here. l. j. Aut eſt cauſa impulſiua ꝛ tunc ceſſāte cauſa nō ceſſat effectus. ff. de poſtul. l. j. §. ſextum vnde ſcio ꝙ ceſſante cauſa finali ceſſat effectus futurus vt pōt poni exemplū in .l. iſta ſꝫ ego reuoco in dubiū nunq̄d ceſſante cauſa finali ceſſat effectus iaꝫ acquiſitus vel preteritus vt eſt videre. Pone aliq̄ tutela delata. eſt ſacerdoti excuſat ſe qd̄ nō tenetur cum habeat circa diuina vacare et ſic eſt iſta cauſa quare ſe excuſat quia vacat diuinis officijs ſꝫ pone ꝙ iſta cauſa vacat qꝛ amplius nō vacat diuinis officijs nunq̄d ceſſabit effectus p̄teritus vcꝫ tutela q̄ ſibi delata fuit ꝛ ſe excuſauit videt̃ ꝙ nō ceſſet qꝛ q̄ñq3 hereditates deferūt̃ agnat[is] ab īteſtato tāq̄ agnatis ꝛ ſic agnatio eſt cā q̄re deferūt̃ Sꝫ pone ꝙ aliq̄s agnat' cui erat delata hereditas deſinit eē agnat' et ſic ceſſat cā nūq̄d ceſſabit effect' iam acq̄ſitus vcꝫ ꝙ amittat hereditatē iam queſitā. lex dicit ꝙ nō ff. vnde liberi. l. vlti. ¶ Contrariū tamen videt̃ ꝙ tutela defertur agnato tāq̄ agnato: et ſic agnatio eſt cā

finalis.po.ꝙ iſta nõ ceſſat q: deſi-
nit eſſe agnatus nunquid ceſſabit
effectus iam p̄teritus ſcʒ ꝙ amit-
tat tutelã lex dicit ꝙ deſinit eſſe tu
toꝛ.ff.de capi.di.l.tutelas in pꝛin.
quid dicemus.Ad euidentiã hui'
ſare debetis ꝙ cã finalis qñqꝫ eſt
momentanea ⁊ effectus eius mo-
mentaneus ⁊ qñqꝫ cauſa eſt ſucceſ
ſiua ⁊ eius eſt ſucceſſiu'.⁊ appello.
illud momẽtaneũ ꝙ momẽto hꝫ
pfectiſſime acquiri vt hereditas q̄
eſt vniuerſum ius nã momẽto ac
quiritur.ff.de ver.ſigni.l.nihil aliud
ſolo enim aĩo acquiri põt inſti.de
here.contra.⁊ diſt.§.in extraneis
Sicut agnatio q̄ per momentum
acquirit eoipſo ꝙ aliq̄s naſcat̃ ſʒ
ſucceſſiuum appello ꝙ fit p ſuc-
ceſſionem tp̄is vt eſt in tutela q̄ in
cipit ab infantia et durat vſqꝫ ad
pubertatẽ in inſti.quibus mo.tu.
finit̃ in pꝛin.Si ergo q̄ras nunq̇d
ceſſante cã finali ceſſet effectus p̄-
teritus vel acquiſitus dico ꝙ mul
tum refert q: aut cauſa finalis eſt
momentanea ⁊ effectus ſimiliter
eſt momẽtaneus ⁊ tũc dico ꝙ ceſ-
ſante cauſa momẽtanea finali nõ
ceſſat,effectus eius momẽtaneus
pꝛeteritus vel acquiſitus.ff.vnde
vi.l.vlt.Aut eſt cauſa finalis ſucceſ
ſiua ⁊ effectus ſucceſſiuus ⁊ tũc di
co ꝙ ceſſante cauſa finali ſucceſſi-
ua ceſſat effectus p̄teritus nõ pꝛo
futuro tẽpoꝛe.ſed pꝛo pꝛeteritovt
tuncvidebit̃ in iſto exẽplo.Aliquis
erat abſens cã rei publice ⁊ ſic ab
ſentia eſt cã finalis ⁊ ſucceſſiua q̄-
re excuſat ſe.Po.ꝙ ceſſet iſta cauſa
nunq̇d ceſſabit eius effectus ꝙ nõ
poterat ſe excuſare certe lex dicit :
ꝙ pꝛo tẽpoꝛe pꝛeterito ceſſabit ef-
fectus vnde ſe excuſauit ſed pꝛo tẽ
poꝛe futuro nõ.et ſic loquit̃ inſtit.
de excuſa.tu.§.item qui rei.Aut eſt
cauſa ſucceſſiua ⁊ effectus momen
taneus ⁊ tũc ceſſante ſucceſſiua nõ
ceſſat effectus momẽtaneus p̄teri
tus ſed futurus ſicvt.ff.ex quibus
cau.ma.l.ab hoſtibus.§.ꝙ ſimpli
citer:aut eſt cauſa momẽtanea et
effectus ſucceſſiuus et tũc ceſſante
cauſa ceſſat effectus pꝛo tp̄e futu-
ro nõ pꝛo pꝛeterito.ff.de capi.di.
l.tutelas in pꝛin.et ſic intelligatis
iura iſta. ¶Queſtio.clxi.

QUerunt quidã ſuper.l.deo no-
bis ⁊c.Nunq̇d fratres
minoꝛes debeant parentib' ſuis
ſuccedere ⁊ videt̃ ꝙ ſic per.l.iſtam
deo volet contrariũ tamẽ eſt verũ
quia nõ habent pꝛopꝛiũ nec vni-
uerſaliter nec p̄ticulariter ⁊ idõ ali-
qu omõ nõ p̄nt ſuccedere parenti-
bus nec aliq̄s. ¶Queſtio.clxii.

DE epiſcopa-
li aud.
rub.ſu-
per.l.negociatoꝛes ⁊c.
Si tu queras nũquid
aliquis rem ſuã nõ expoſuit vena-
lem ⁊ tunc dicit glo.regulariter ne
mo cõpellitur ẽt rem ſuã vendere
Aut ille expoſuit illã venalẽ ⁊ tunc
vendere compellitur ſic intelligit
glo.ff.fur.nau.cau.l.vna.ſed iſtud
ſm membꝛũ nõ poſſum ſuſtinere
immo credo ꝙ licet quis rem ſuã
expoſuerit venalẽ poteſt tñ ſe re-
trahere ſi vult.Naʒ in re ſua quilʒ
dicit̃ moderatoꝛ ⁊ arbiter: vñ al's
iſte nõ eſſet ĩ re ſua moderatoꝛ,niſi
poſſet ſe retrahere ſi vellet argu.ſ.
mã.l.ĩ re mã.nec facit lex al.ff.fur
nau.cau.l.vna.Nã iſtud nõ dicit̃ ꝙ
hoſpes qui hoſpitalitatẽ ſuam te
nuit quin poſſit ſe retrahere ſi ve-
lit ſed bene dicit ꝙ hoſpes non te

netur nomine viatoꝝ et eſt rõ q̃a nõ potuit preuidere quos ipſe reciperet ſed noīe ſeruoꝝ qui ſunt de familia ſua ſic q: debuit de illorum cõditione inquirere ſic loquitur lex cõtraria. Sʒ nũquid aliq̃s vendere rem ſuã ⁊ iuſto precio tenetur ⁊ in iſta q̃õne diſtinguo ſic q: aut talis res q̃ eſt neceſſaria ad victũ quotidianũ homis ſicut panis carnes ⁊ vinũ ⁊ tũc dico ꝙ iuſto ꝓcio vẽdere cõpellit̃ ſic loquit̃ lex iſta ⁊.ff.de of.pref.vr.l.cura carnis ⁊ eſt rõ q: homo a talibus ſe abſtinere nõ poſſet. Aut eſt alia q̃libet res vt equus forte vel aſinus et tunc dico regularit̃ ꝙ nemo cõpellitur rem ſuã vẽdere nec iuſto precio dare.j.de iudeis.l.nemo ex ceptꝰ ⁊ bene dico regulariter quia fallit.in caſu neceſſitatis publice eminentis.ff.ad.l.iulia.de anno.l.ſi.et.ff.ad.l.ro.de iac.l.j.§.corpoꝝ.

¶ Queſtio.clxiij.

Appellare añ ſniam an ſit licitum.

Si tu q̃ras nunquid licitum ſit iure noſtro ante ſententiam appellare: multũ refert. Quia aut eſt tale grauamẽ illatũ parti ꝑ iudicẽ ꝙ non poſſet reparari ꝑ appel.interpoſitã ⁊ tũc ꝯcedo ꝙ in iure noſtro licitum eſt ante ſniam appellare. ff. q̃ ſatiſõ. cog.l.arbitrio. Aut illud grauamẽ poſſet reparari ꝑ appel.poſt ſniaʒ interpoſitã ⁊ tũc dico ꝙ añ ſniam diffinitiuã nõ eſt licitũ appellare. j.quõ ap.reſcin.nõ poſ.l.ij.⁊ hoc i l.iſta ſi clericus q̃ eſt in ſcõo titulo et iſtud credo verũ iure noſtro q: iura noſtra laborãt quãtũ poſſũt vt lites ſint breues ⁊ id credo non voluerũt ꝙ poſſet appellari niſi ſemel poſt ſniam diffinitiuã. Sʒ iura canonica reſpexerũt ꝙ multũ eſt durũ ⁊ graue partẽ grauatam amplius litigare et idcirco voluerunt ꝙ incõtinenti a tali grauamine poſſet appellare etiã ante diffinitiuã ſniam ſic intelligunt̃ iura ꝑ vtraq; parte.

¶ Queſtio.clxiiij.

Super aut. ſi q̃s litigantiũ ⁊c. Si tu q̃ras vbi appellatur a ſnia epĩ ad quẽ appellandũ ſit ſic diſtinguẽ q: aut eps cognoſcat ꝓtute iuriſditionis delegate ſibi ⁊ tũc ſi ab ipo feraẽ ſnia ad delegãtẽ appellabit̃ ſic loquit̃ aut.iſta i ſi. Aut eps cognoſcit ꝓtute iuriſditionis ordinarie quã hʒ hodie ⁊ tũc aut ꝓtute iuriſditiõis ꝓrogate forte q: duo extranei ꝯſentiẽtes in epm iuriſ.epi ꝓrogauerũt ⁊ ꝯſenſerũt corã eo litigare ⁊ in caſu iſto dico ab eiꝰ ſnia appellari nõ poterit ⁊ ſic loquitur lex ſpale. Aut eps cognoſcit ꝓtute ſue ꝓprie iuriſditionis ⁊ adhuc refert q: aut ipſe cognoſcit in ſpũali bus ⁊ tunc ſi ab eius appellaretur ſnia omni iure ad archiepm ſuperiorem appellabitur in aut.de ſanctis.eo.§.ſi quis vero colla.ix. Aut eps cognoſcit ꝓtute iuriſditionis ordinarie ⁊ in tẽporalibus vt puta q: eps hʒ iuriſditionẽ ordinariaʒ in tẽporalibus vt in pluribus caſibus in iſto titulo ſicut cognoſcere ne mercatores nimis chare vẽdãt cibaria ⁊ talia vt.e.li.l.j. ⁊ tũc ꝑm iura none coll.ſi appellaret̃ ab eiꝰ ſententia appellabitur ad defenſorem ciuitatis vel preſidem ⁊ ſic loquitur aut. iſta ſi quis litigantiuʒ in prin. Sed iure decime col.quaʒ fecit fredericus impa. ſi cognoſcit inter clericos ⁊ religioſos tunc ſi appellaret̃ ad archiepʒ appellabitur aut.de ꝯſue.⁊ ſtatu.§.ſtatuimꝰ.

coll.ix.que ſignata eſt.ð.ti.p:ori.⁊ incipit ſtatuimus. Aut cognoſcebat inter laicos rõne qua dixi.ð.⁊ tunc de iure decime coll. appellabitur ad eũ a quo ep̃us tenebit in feudum vt in aut.p:ealle. Sed vbi epiſcopus cognoſceret iter laicos nõ rõne illa q: teneret ab aliquo ſed ſolum rõne cõſuetudinis ſicut eſt in multis partibus in quibus habent iſti ep̃i de ꝯſuetudine ꝙ cõueniant ⁊ reconueniãt laicos iuncris caſibus vbi rõne conſuetudinis cognoſceret neſcio ad quẽ appellaretur cõiter ad archiep̃s ſuperiorem vnde ſatis vos quid rex facit i p̃videt ꝙ iſti ep̃i cognoſcebãt cõmuniter iter laicos nec volebãt iſtud recognoſcere in feudũ ab eo prohibuit ne laici corã iudice i ſpirituali rñdere teneantur imo poſſunt declinare forum officia. ſi velint ⁊ redamare curiã p:epoſiti et vere ipſe bene fecit. ¶ Qõ.cxv.

PReſenti ⁊c. Si tu q̃ras nũquid ſnĩa fieri poſſit añ lit. ꝯte.mltũ ref. q: aut tu q̃rꝭ de ſnĩa interlocutoria ⁊ tunc dico ꝙ põt ⁊ ſic loquit lex iſta.§.cũ añt monit⁹. Aut tu queris de ſentẽtia diffinitiua:⁊ adhuc refert q: aut tu queris nunquid poſſit ferri contra actores ⁊ dico ꝙ ſic.aut.de litig.§.omnem. Aut tu queris nunquid ferri poſſit contra eum. ⁊ tunc aut queris in cauſa p:incipali nunq̃d cõtra reum poſſit ſententia diffinitiua ferri ⁊ tunc dico ꝙ nunꝙ ſic poterit fieri. Aut tu q̃ris in cauſa appellationis et tunc dico ꝙ ſic.et ſic loquitur lex.J.de compar.⁊ tẽpo:. appella.l.vlti.⁊ eſt ratio quia cauſa appellationis cenſetur ;eadẽ cũ cauſa p:ĩcipali licet diuerſa ſint in ſtantia idcirco cum lis fuerit conteſta.in p:ima videtur ſufficere in ſcd̃a. Sꝫ que eſt ratio:ꝙ ꝯtra actorem fertur ſententia ante litẽ conteſta.⁊ cõtra reum nõ dic ꝙ rõ eſt iſta quia vbi acto: conuenit reum quantũ eſt ex parte ſua lis habet p:o conteſta.cum petitionẽ ſuam et libellũ tradiderit ideo ⁊c. ſic intelligitur aut.de litig.§. omnẽ.ſed ſecus eſt in reo nã adhuc etiã neſcitur vtrum cõtendere vel cedere velit ⁊ ſic iura ꝑ parte iſta intelligo.

¶ Queſtio.cxvj.

QUeritur nũquid equitas p:eferetur rigo:i vel nõ. Et p:imo videt ꝙ iuris rigo: equitati p:eferat nam illud dicit.l.iſta ſm verio:em caſus poſitionẽ ſed contrariũ videt p.l.J.de inde.l.placuit vt eq̃tas rigo:i ꝑferret. Quid dicemus nos.vos diſtinguemus ſic quia aut rigo: concurrit in diuerſis locis vel caſibus ⁊ tunc dico ꝙ vtrũꝙ ſeruabitur in ſuo caſu.ff. q̃ et a quibus.ma.l.ff.et.l.p:oſperit legiſlato: ⁊c. Aut equitas et rigo: in eodem caſu concurrunt et tunc aut conueniunt vnũ cũ alio ⁊ tũc dico ꝙ adhuc vtrũꝙ ſeruari dꝫ.ff. de nego.geſt.l.⁊ autentice.§.ꝗ.aut equitas ⁊ rigo: cõcurrunt in codẽ et ſunt contraria ⁊ tũc refert quia aut vtrũꝙ eſt nõ ſcriptũ:⁊ tunc dico ꝙ equitas nõ ſcripta rigo:i nõ ſcripto p:eferetur.ff.de excu.tuto.l. ſcire dꝫ.§.ſufficiat. Aut concurrunt in eodem caſu. ⁊ alterum eſt ſcriptum alterum nõ ſcriptum et tũc dico ꝙ illud ꝙ eſt ſcriptum p:eferetur illi quod nõ eſt ſcriptum ſiue ſit rigo: ſiue eq̃tas.ff.qui ecia quo

bus.l.proſperit. Aut vtrūq; eſt ſcriptum ⁊ tūc eodem caſu concurrūt et ſunt contraria et adhuc refert. Quia aut vtrumq; eſt generale vel vtrumq; eſt ſpeciale vel vnū generale ⁊ aliud ſpeciale. ſi aūt vnū ſit generale ⁊ alterū ſpeciale tunc dico ꝙ ſpāle in caſu iſto ꝓfert gñali. ſiue etiā ſit equitas ſiue rigor. Nā in toto noſtro iure ſemper generi per ſpeciē derogatur. ff. de reg. iur. l. in toto. Aut vtrūq; eſt gñale aut vtrūq; eſt ſpeciale ⁊ tunc dico ꝙ illud ꝙ vltimo factū fuit ꝓfert ſiue equitas ſiue rigor nam nō eſt nouum ⁊c. ff. de leg. l. non eſt nouū.

¶ Queſtio. clxvij.

COdice de leg. ſi. ſuper. l. que ex relationibus ⁊c. Quando aliquis iudex cognoſcit de aliquo. ſi tu queras nunqd eā referre poſſit ad ſuperiorē multum refert quia aut iſte iudex vult remittere ſiue referre cauſam ad ſuperiorē iudicem qa de ea nō audet cognoſcere ꝓpter timorē partis alterius ⁊ in caſu iſto dico ꝙ referre nō poteſt immo puniri debet ſi referat. Nam ad ſummā fortitudinē iudicū ſufficit lex ⁊ rigor imperij. vt in aut. de man. princi. §. patrocinia. collatione. ij. ⁊ iſtud credo verum niſi ſit ita eminēs error vel timor qui poſſet cadere in conſtantē virū vel conſtantiſſimū et tunc dico ꝙ poſſet. ff. de re iud. l. ſi quis ab alia arg. ff. ꝙ metus cauſa. l. metū. Aut vult referre hmōi ratū ad ſuperiorem ratione defectus iuriſdictiōis ſicut legatus pro cōſulis qui licet de cauſa cognoſcat non tamē pronunciat et tunc dico ꝙ referre poteſt ⁊ debet. ff. de offi. proconſulis et le. l. ſolent in prin. l. ſi quis. Aut etiam vult referre cauſam ſuperiori ratione dubij tunc refert quia aut dubitat in facto ⁊ tunc dico ꝙ referre nō poteſt quia melius nouit factum. ff. de teſti. l. iij. §. tu magis. ff. de iudi. l. cum quez temere. Aut dubitabat in iure et tunc aut erat caſus ita dubitabilis ꝙ veritatem ſcire nō poterat ⁊ tunc poterit ſecure referre aut. de iud. §. j. colla. vj. ⁊ C. de iud. l. iudices. ⁊ de relat. ꝑ totum. Aut ille caſus non erat multum dubitabilis ſed fingebat ſe iudex neſcire vt grauaret partē ſumptibus ⁊ expenſis ⁊ tūc dico ꝙ nō poteſt referre ⁊ ſic loquitur lex iſta. ⁊ C. de leg. l. ij.

¶ Queſtio. clxviij.

CIrca materiam iſtaz adhuc q̄runtur quedā. Primo queriť q̄liter minor ꝯueniať minor vez maior īfante ⁊ in iſta q̄ōne ſic diſtinguitur. quia. ſ. aut nō habet tutorem vel curatorem ⁊ tunc dico ꝙ ipſemet conuenietur cū adiectione nō de peculio: ſed tamē adiectione ꝙ veniat ad iudicium petiturus curatorē ad litē. inſti. de cura. §. itez inuiti. ⁊ bene dico ꝙ ipſemet conuenietur. Naz omnis res que in iudi. vertiť ab ea parte incipit que eſt in ius vocā. inſti. de pe. te. l. ij. §. vlti. Aut nō habet tutorem vel cura. ⁊ tunc refert quia aut ipſe minor eſt habet actor electionem quem conueniet videlicet tutorez vel cur. vel ipſummet minorē de auctoritate tamē tutoris vel cura. ff. de admini. tut. l. j. §. ſufficit. Aut eſt minor infante. id eſt minor ſeptē

nio. ⁊ tunc aut ipſe habet tutorē
et tunc ipſe tutor conuenietur. ff.
de in ius vo.l.quicunq̧.ſi non ha-
bet tutorem tunc ipſe non conue
nietur ſed denunciabitur amicis
ꝙ dent ſibi tutorem.ff. et quibus
cau.in poſ.e.l.hoc aūt.§.j. Si aūt
ipſi amici tutorē nō dāt illemet cu
ius intereſt veniet ad iudiciū ⁊ pe
tet ꝙ tali minori infanti detur tu
tor.ff.qui pe.tu.poſſeſ.l.j.

¶Queſtio.clxix.

Modo bene video quali-
ter minor cōuenia
tur. Sꝫ qualiter fi-
liuſfa. cōueniri poſ-
ſit:multum refert ſup quo filiuſfa.
conueniatur quia aut conuenitur
ſuper caſtrenſi peculio vel quaſi ⁊
in iſto caſu filiuſfa. ꝓ patrefamil.
habetur.ff.ad maced.l.j. et ideo ſi
ſit maior etate ipſe ꝯuenietur. Si
aūt ſit minor tunc dices ꝙ dixi in
minore in pri.diſtinctione. Aut fi-
liuſfa ñ.conuenitur ſuper peculio
profectitio vel aduentitio:⁊ adhuc
refert quia aut eſt minor infante:
et tunc dico ꝙ ipſe nō conuenie.
ſed ipſe pater tantū.ſ.de bo.ma.l.
j.§.ſufficit. Aut iſte filiuſfami. eſt
maior infante ⁊ tūc aut ipſe eſt ab
ſens ⁊ tunc dico ꝙ nō conuenitur
aut eſt preſens.⁊ tunc habet actor
electionem quē conueniet patrē
ſcilicet vel filiū cum patris aucto-
ritate.ſ.de bo.que li.l.cū nō ſolū.
§.neceſſitate et.§.ſufficit. ¶Sed
pone ꝙ ego conuenio filiūfam.q̄-
ro quis coram citabitur ipſe vel pa
ter. In iſta queſtione dico ꝙ ſi pa-
trem conuenio tunc ipſum patrē
citari faciam ⁊ nō filium. ſi aūt fi-
lium conueniam tunc ipſum filiū
cum auctoritate patris conueniā
et etiam ipſum patrem vt veniat
ad iudicium filio auctoritatē pre-
ſtiturus.

¶Queſtio.clxx.

Sed pone nunquid requi
ritur ꝙ pater pre-
ſens ſit ad iudiciū
cum auctoritatē fi- Filiuſfa. qualiter cō ueniri poſſit.
lio preſtare debet. Et primo videt
ꝙ ſic nam ⁊ tutor ipſe preſens de-
bet eſſe cū pupillus in iudicio vel
extra aliquid contrahit ergo ſimi-
liter ⁊ pater preſens eſſe debet. ff.
de auct.tu.l.obligari.⁊ inſti.de auc.
tu.§.vlt. Doc.tamen dicunt cōtra
rium dicunt enim ꝙ imo ſufficit ꝙ
in litteris ſuis directis iudici pre-
ſtet auctoritatē filio.⁊ tunc reſpon
dent ad.l.obligari. Nam quedā
ſunt perſone que indigent aucto-
ritate propter lubricum etatis ſue
quia ſunt minores ⁊ non habent
legittimā etatē in talib' bene verū
eſt ꝙ tutores eoꝝ in oīb' eoꝝ actio
nibus preſentes debent eſſe nam
ſemper iura timent ne ꝓpter im-
perfectam etatē eorum decipiant
minores ⁊ ſic loquitur lex obliga
ri. Sed quedā ſunt alie perſone q̄
habent diſcretionem etatis etiā
quaſi perfectam actus adhuc non
habent integram perſonam quia
videlicet filiūfami.⁊ in caſu iſto di-
co ꝙ ſufficiat ꝙ pater preſtet aucto
ritatatem in litteris ſuis ad iudi-
cem directis: ⁊ eſt ratio q2 iura nō
tantū timēt de talibus ne decipiā
tur ꝓpter lubricū etatis q2 nō ſūt
perſone etatis.⁊ ſic bene concēdo
ꝙ filiuſfa.eſſet minor.pater ei' ne
ceſſe haberet venire ⁊ preſens eſſe
altero.l.allega.obligari.⁊ inſti.de

auctoꝛi.tutoꝛis.§.vltimo.

¶Queſtio.clxxi.

SEd adhuc quero de q̄ depo‑
net actoꝛ querimoniã vtruz videlicet de patre vel de filiofa.⁊ in queſtiõe iſta diſtingueris ſic.Quia aut iſte conuenit̃ ſup caſtrẽſi peculio vel quaſi.et in caſu iſto actoꝛ de ipſomet filio deponet querimõiã.ar.ff.ad macedõ.l.j.ad fi.Aut iſte fili⁹ cõuenitur ſuper peculio tenebitur.ff.de pecul.per totum.Aut iſte filius cõuenit̃ ſuper peculio aduẽticio:⁊ tũc refert q: aut iſte filius ſolus agnouit:⁊ tunc de ipſo ſolo deponetur querimonia.Aut filius agnouit de conſenſu patris ⁊ tũc pater,cũ habet vſumfructũ ꝙuis filius ſit obligatus tenet̃ filio pꝛeſtare expenſas in lite faciendas.ff.de bo.ma.l.j.

¶Queſtio.clxxii.

QUod fauoꝛe ⁊c.Si tu q̃ras nũquid illđ qđ fauoꝛe alicuius eſt introductũ debet vl̃ poſſit aliquo modo in eius leſionem retoꝛqueri:multum refert q: aut querit̃ nunq̃d illud qđ fauoꝛe mei ꝯceſſuz eſt mihi afferre mihi poſſit pꝛeiudiciũ in illis que in illa iuris diſpoſitione mihi ꝯceſſa ſunt ⁊ in caſu iſto dico ꝙ ſic.vt ꝑbi gratia.Emi a te centũ dolia vini exceptis acidis ⁊ mucidis.⁊ ſic duz emi vina poterã habere acida:⁊ mucida ſi voluiſſem: dico ꝙ iſta excepi cum mihi non cõcederent̃ per aliquã legis diſpoſitionẽ pꝛecedentem:⁊ tunc in iſtis acidis ⁊ mucidis mihi pꝛeiudicabit: et ſic loquitur.ff.de pericu.⁊ cõmo.rei vendi.l.ſi vina.Aut querit̃ nunq̃d iudicium quantũ ad hoc vt ipſuz pꝛiuet illo beneficio quod ſibi cõceſſum erat:aut per legis diſpoſitionem pꝛecedentẽ:aut per conuẽtionem:⁊ tunc adhuc refert quia aut illud erat ſibi conceſſum fauore alterius: et tunc dico ꝙ in eius leſionẽ retoꝛqueri poterit.verbi gratia.Libertus ſenatoꝛis habet pꝛiuilegiũ vt excuſetur a tutelis ⁊ habet a lege impetrat ius aureoꝝ anulo⁊ illud ius quod habebat per legem pꝛecedentẽ conditionem ⁊ impetrationẽ ⁊ iſtud ꝓbatur.ff.de excu.tuto.vel curato.l.cum ex oꝛatione.in fi.l.Aut queritur nunquid illud quod in fauorem mei mihi conceſſum eſt afferat mihi pꝛeiudiciũ in his que ꝑ legem pꝛecedentẽ vel conditiones mihi conceſſa ſunt:⁊ adhuc refert q: aut illud pꝛiuilegiũ quod in fauoꝛe mei cõceſſuũ eſt ibi fuit conceſſum pꝛopter dolum ⁊ impoꝛtunitatem meã.Aut non ſi per dolũ ⁊ impoꝛtunitatẽ meã impetraui ius iniquũ videlicet vt non tenerer creditoꝛibus meis etiam ſoluere vſq; ad quinquẽniuz: ⁊ iſtud pꝛiuilegiuz debet in mei pꝛeiudicium retoꝛqueri ⁊ leſionẽ q: codẽ iure vtentur creditoꝛes mei contra me.ff.ꝙ cuiuſq; vniuer.l.j.⁊.ſi.Aut queritur nunquid ꝙ in fauoꝛe mei introductũ eſt afferat mihi pꝛeiudiciũ in illis ſeu in eo caſu quo mihi talis fauoꝛ ſeu pꝛiuilegium eſt mihi conceſſum ſine etiam dolo ⁊ impoꝛtunitate mea et in caſu iſto adhuc refert quia aut ille fauoꝛ mihi conceſſus

et preiudiciū ſunt adeo cōnexa ꝙ abinuicem ſeparari non pñt ſine magna abſurditate ⁊ etiā ſine repugnantia regularū. Et adhuc dico ꝙ in caſu iſto retorquebit in mei leſionē vt vꝫ videri poteſt in minore q: fauore ſui eſt inductus vt alteri ſine tutoris auctoritate obligari non poſſit ne dānificet. pone ꝙ iſti minori delata eſt hereditas bona ⁊ pinguis nunquid iſtam hereditatē ſine auctoritate tutoris poterit adire: lex dicit ꝙ non: et ſic iſte fauor in ſui leſionē retorquebitur: ⁊ eſt hmōi ratio q: iſta repugnarēt regule. nam ⁊ ibi minor obligaret creditorib' here dita. aditione illius hereditatis: et ita eſſet ꝯtra ꝙ mino res ſine auctoritate tut. obligari nō pñt. inſti. de auc. tu. §. ñ. ⁊ añ. ⁊. §. de iudeis. l. die ſabbati. ibi enīꝫ fauore iudeorū eſt introductū ꝙ nō poſſint cōuenire die ſabbati reddat tū in eorū leſionē ꝙ ſimiliter die ſabbati nō poſſunt chriſtianū cōuenire nec illud ſeparari pōt a leſione: q: ſi iude' die ſabbati poſſet xpianū conuenire ⁊ xpian' eū non poſſet cōuenire tunc claudicaret etiā iudiciū qd̄ eſſe non debet. Aut fauor mihi cōceſſus ⁊ preiudicium abinuicē poſſunt ſeparari ſine oīm repugnātia regulaꝝ et ſine aliqua abſurditate et tunc dico ꝙ illud. ſ. quod in mei fauorē eſt introductū in mei leſionē non poterit retorqueri: et ſic intelligitur lex iſta. ex. ſ. de procura. l. non eo minus. Et ſatis vos ad quid iſtud eſt bonū quotidie accidit de facto ꝙ iſti impetrātes qui impetrauerunt primā vacaturā in aliqua eccleſia veniūt ⁊ ſe preſentāt in illa eccleſia: accidit poſt modicum tempus ꝙ quedā prebenda ex qua aliquis ſacerdos debet eſſe vel dimidia forte prebenda nulla eccleſia vacat. Iſte autē qui impetrauit primā vacaturā ratione et virtute ſui priuilegij vult iſtam dimidiam prebendā habere et vult ad iſtam petendā admitti: nunqd poterit. Quidā dicūt ꝙ ſic. Nā alś ꝙ fauore ſui ſibi fuit cōceſſum videlicet ꝙ haberet primā vacaturam in eius leſionē retorqueret: ſi ergo vellet habere dimidiā prebendaꝫ poſſet alś accideret qd̄ dictuꝫ eſt ꝑ. l. iſtā ꝙ fauore ⁊c. Iſtud autem nō eſt verū: imo dico ꝙ ad iſtam dimidiā prebendaꝫ virtute ſui priuilegij nō poterit admitti. Primo ergo ꝓbat ꝙ illud in ſuo priuilegio nō continet. Secundo q: nec ante priuilegiū ſibi conceſſum habere poterat hmōi dimidiam prebendā per aliquā cōuentionem: ergo ipam habere nō poterit eum ante priuilegiū ius petendi nō haberet: nec etiam ꝑ priuilegium ius ſuper hoc acquiſiuerit. arg. ff. de peri. ⁊ cōmo. rei ven. l. ſi vina.

¶ Queſtio. cxxiij.

Dne aliqs errando i iure cōfeſſus fuit ſe debere. x. vtputa cum deberet ex minus ſolēni teſtamēto ex cauſa legati: ⁊ ſic errat in iure etiā vſqꝫ ad qd̄ tempus poterit ipe talem confeſſionē reuocare. do cto. in iſta queſtione ſic diſtinguunt. Quia aut iſte confitet extra iudicium ⁊ poteſt qñqꝫ reuocare vſqꝫ ad finē negocij ipo iure. ff. de pac. l. ſi cum ex cauſa legati. Aut iſte cōfitetur in iudicio: et tunc dicit placentinus ꝙ nō poterit talis confeſſio reuocari. ff. de cōfeſ. l. nō fa

tetur. Sed quãdo querit̃ eis que
ſit ratio dicit ipſi ꝙ in facto peri
tiſſimus errare poteſt.ff.de iur.et
fac.ign.l.ij.Sȝ ĩ iure ita errare nõ
poteſt in iudicio qꝛ ibi eſt magna
copia iuris peritorũ:⁊ poteſt etiã
eos cõſulere ⁊ interrogare ſi velit
vnde ſibi imputet ſi non cõſuluit
vel interrogauit.vt.ff.de reg.iur.
l.ꝙ quis.Johan.autẽ dicit cõtra-
rium:imo etiã dicit ipſe error iu-
ris ĩ iudicio emiſſus reuocari po-
teſt:⁊ eſt ratio qꝛ error iuris non
nocet in dãnis vitandis.ff.eo.tit.
l.regula.aut.Quid autẽ dicem⁹ q̃
ſentẽtia eſt vera ⁊c.in iſta queſtio
ne ſic credo diſtinguere dñ aut q̃s
cõfitetur errando in iure extra iu
dicium:et tũc dico ꝙ reuocare po
teſt vſq̧ ad finem iudicij ſeu nego
cij vt.ff.eo.ti.l.regula.Aut quis cõ
fitetur in iudicio etiã errando in
iure ⁊ tũc aut tu queris nunquid
ipſo iure poſſit reuocare:et in ca-
ſu iſto dico ꝙ nunq̃ reuocare po-
terit.nam ſuper hoc potuit cõſu-
lere iuriſperitos: et ideo ſibi im-
putet ſi nõ fecerit.ar.ergo.l.ff.de
reg.iur.l.ꝙ quis.Aut queris nun
quid poſſit reuocare nõ ipſo iure
ſed ex quadaȝ equitate vtputa qꝛ
certat de dãno vitando:et in caſu
iſto dico ꝙ ſic per in integ.reſtit.
ff.ex quibus cau.ma.l.j.ff.de fidei
cõ.l.fideicõ.ſȝ vnũ ĩtellectũ illi⁹.l.

Queſtio.dxxiiij.

Quarta hoc ẽt
querit̃:
nũquid
illud habet locũ in er-
rore facti etiã probabi
lis:et ſimiliter credo ꝙ ſic:ſiue in
errore facti ꝓbabilis ſiue impro-
babilis.Nam ex quo hoc habet
locum in errore iuris:ergo fortio
ri ratione habebit locũ in errore
facti improbabilis.ff.eo.titu.l.re
gula.ar.ergo.ff.de condi.inde.l.et
ſi me putẽ.dic ſecuri⁹ tamẽ extra
iudiciũ vſq̧ ad finẽ negocij poſſe
reuocari.ſed poſt per in integ.re-
ſtitu.ff.c.l.iuris ignorãtia.Aut in
iudicio etiam tunc ipſo iure non
poterit reuocare: ſed de equitate
ſic.j.de confeſ.l.fideicõmiſſum.

Queſtio.dxxv.

De reſcriptis ru
bric.ſuper.l.
reſcripta au-
tem ⁊c.Si tu que-
ras nunquid reſcri
pta ab aliquo im-
petrata ſibi valeãt vel nõ:et mul-
tum etiam refert qꝛ aut illa reſcri
pta habẽt formã debitã aut non
habent formã debitã tunc nõ va-
leret.j.de diuerſis reſcrip.l.ſi qua
Et dicit̃ eſſe forma debita reſcri-
ptorum impoſitũ ſit nomẽ impe
ratoris.aut.vt nomẽ imperatoris
prepo.ſacris docu.Iteȝ reſcripta
debẽt habere diem ⁊ conſulẽ.vt.l.
ſi qua.Item incarnationẽ dñi qꝛ
hoc eſt de ꝯſuetudine introductũ
et minime etiã mutata ſunt ⁊c.ff.
de leg.l.minime.et de leg.l.de qui
bus.Item etiaȝ requirit̃ ꝙ hmõi
reſcripta ſcripta ſint ĩ caſtris im-
peratoris.j.de diuerſis reſcri.l.ſa
tis offeratur.Item requirit̃ ꝙ ſit
ibi clauſula ꝙ ſi preces veritate ⁊c.
j.de diuerſis reſcrip.l.inter.cõſue
tudo tñ alio modo interpretatur
ſiue vtitur hodie.Sequit̃ aut il-
lud reſcriptũ habet formã debitã
⁊ tunc aut eſt interpretatũ ſȝ ius:
et tunc dico ꝙ valet ſicut ⁊ cetera
que fiunt ſm ius.ar.ff.⁊.j.de pac.
per totum.Aut eſt interpretatuȝ
preter ius ⁊ tunc adhuc refert qꝛ
aut eſt interpretatũ preter ius ſi-
ue cum mandato: et dico tunc ꝙ

valet.arg.ergo a cõtrario ſenſu.l.
j.ſi cõtra ius.vel vtilis pu.l.ſi.Aut
eſt impetratũ per mẽdaciũ: ⁊ tũc
refert q: aut per tale mendatiũ ꝙ
ſi expreſſum reſcriptũ nõ habuiſ-
ſet:et adhuc refert q: aut eſt con-
ceſſum cõtra ius cõmune: ⁊ tunc
etiam dico ꝙ nõ valet.ſ.eo.l.et ſi
legibus.Aut hmõi reſcriptuȝ fuit
cõceſſum non cõtra ius cõmune:
ſed magis ad obſeruantiaȝ iuris
cõmunis:et adhuc refert q: aut il
lud mendaciũ reſpiciebat nego-
cium principale:⁊ tunc dico ꝙ va
let adeo ſaltim ꝙ ex hoc poſſit co
gnoſcere iudex in codẽ datus.l.ſi
contra ius vel vtil.pu.l.ſi. Aut nõ
reſpiciebat negociũ principale:et
tunc dico ꝙ nõ valet:aut illud re-
ſcriptuȝ impetratũ fuit cõtra ius
diuinũ:⁊ tũc aut fuit ꝯceſſuȝ inter
pretando ius cõmune:⁊ tunc ad-
huc dico ꝙ valet.ff.de teſti.l.iij.§.
vbi numerus.vt verbi gratia.Lex
diuina dicit:in ore duorũ vel triũ
teſtium ſtat omne verbuȝ: ſed lex
imperatoris dicit ꝙ in teſtamen-
tis requirunt̃ ſeptẽ teſtes vl̃ octo:
lex humana interpretat̃.l.diuinã
locum habere in cõtractibus:ſed
in teſtamẽtis propter maius pe-
riculum requirunt̃. vſ̃. teſtes ⁊c.
Aut videlȝ derogãdo iuri diuino:⁊
adhuc refert q: aut illud ius diui-
num erat immutabile ſicut iſtud
mandatũ diuinũ. Diliges domi-
num deuȝ tuum ex toto corde ⁊c.
et in caſu iſto dico ꝙ reſcriptũ nõ
valet cum par in pareȝ nõ habet
imperiũ: ergo multo fortius nec
minor in maiorẽ.ff.ad treb.l.ille
a quo.§.tẽpeſtiuũ ⁊c.Aut derogã-
do iuri diuino mutabili: ⁊ tunc ſi
ex cauſa que poſſit mutare valet.
ff.de penis.l.capitalium.§.famo-
ſos latrones ⁊c.verbi gratia.Jus
diuinuȝ ꝓhibet nec occidas iſtud
preceptũ mutatur aliqñ qñ ſi ali
quis alium occiderit poteſt occi-
di a iudice ſine pena.Aut illud re-
ſcriptuȝ eſt cõtra ius naturale vel
gentium:et tunc dico ꝙ cum cau-
ſa ſufficienti valet. vt inſti.de iur.
perſo.§.ſerui.Aut etiam ſine cau-
ſa ſufficienti:⁊ tunc dico ꝙ nõ va-
let.vt inſtitu.de iure natu.§.natu
ralia. poteſt ergo imperator con
tra ius gentium aliquid facere ex
cauſa:ſed ſine cã nõ põt. Nũquid
ergo poteſt impator tibi dare rẽ
meã.glo.autẽ dicit.ſ.l.quotiens.
ꝙ dñium qd́ eſt de iure gen.mihi
auferre nõ poteſt:q: princeps eſt
de iure ciuili:ſed actionẽ mihi cõ
petentem q̃ eſt de iure ciuili mihi
poteſt auferre.inſtitu.de iure na.
gen.⁊ ciuil.§.ſed naturalia. Caue
tamẽ ꝙ illud eſt verũ ꝙ rem meã
mihi auferre non poteſt ſine cau-
ſa:ſed cuȝ cauſa poteſt etiam do-
num.inſtit.de his qui ſunt ſui vel
alieni iur.§.dominorũ.ff.de reivẽ
di.l.item ſi verberatũ.§.j.⁊.ff.de
euic.l.titius. Po.princeps conce
dit mihi reſcriptum ꝙ res tua ſit
mea:⁊ ex certa ſciẽtia ⁊ ex tali cau
ſa que non valet:vel etiã que nul-
la eſt:nunquid etiam valet reſcri-
ptum:⁊ tunc dico ꝙ ſic ⁊ tenet cõ-
ceſſio:q: cum ipſe princeps ſupe-
riorem non habet non eſt qui de
cauſa illa iudicet:ſed quantuȝ ad
deuȝ male facit ⁊ nõ eſt tutus niſi
mihi reſtituat immo deuȝ habet
vltorẽ.Aut etiam contra ius ciui-
le conceſſuȝ eſt reſcriptũ:⁊ tũc aut
ſpecialiter prohibitũ eſt impetra
ri per.l.expreſſam ⁊ ſpecialẽ: ⁊ tũc
dico ꝙ non valet.ſ.de ſacroſanct.
eccle.l.iubemus. Aut non eſt ex-
preſſe prohibitũ per.l.aliquã ſpe
cialem niſi interueniẽte iuſſione

⁊ tunc valet: aut. vt nulli iudi. §. iubemus. Aut nõ eſt ſpecialiter ꝓhibitum in aliqua. l. ſpeciali: ſed ſolum generaliter. per. l. nec eſt dãnoſa cũ cõibus legibus que ꝓhibebãt aliquid nec prohibebatur contrarium impetrari tñ eſt ſubiecta etiã prohibet ne cõtra leges ſimpliciter prohibẽtes aliq̃d impetretur: et tunc aut princeps in reſcripto dicit non obſtãte tali lege: ⁊ tunc dico ꝙ poteſt ⁊ valet reſcriptum. ff. de leg. l. ficut in prin. Aut princeps in reſcripto non dicit non obſtãte tali lege: et adhuc refert q: nõ apparet ex tenore reſcripti ꝙ princeps velit valere huiuſmodi reſcriptum. Aut apparet ex tenore reſcripti ꝙ velit ipm valere. Si autem apparet ex tenore reſcripti ꝙ velit ipſum valere: tũc valebit reſcriptũ. vt. ff. de exca. tu: l. vlti. § vlti. Aut nõ apparet ex tenore reſcripti ꝙ pñceps velit ipm valere. ⁊ tunc etiam dico ꝙ regulariter reſcriptũ non valet: ⁊ dico regulariter q: valet. vt in. l. iſta ⁊c.

¶ Queſtio. dxxv.

De diuerſis reſcriptis ⁊c. Circa. l. iſtam queruntur quedã: q: lex iſta dicit ꝙ reſcripta ab obſeruãtiam iuris cõmunis cõceſſa ſunt perpetua. Querit̃ pͥmo qualiter accipitur hic perpetuum: ⁊ in iſta queſtione dico ꝙ quantũ eſt de ſe talia reſcripta poſſent durare vſq; in infinitũ niſi videlꝫ aliquid interueniret. vt. ff. de iuriſdi. om. iudi. l. more maiorũ. Sed quero de priuilegiis ſeu reſcriptis ꝯtra ius cõmune impetratis ⁊ cõceſſis nũquid etiã ſunt perpetua: ⁊ videt̃ ꝙ ſic per. l. iſtã. ſed contrariũ videt̃: q: videt̃ ꝙ tñ duret per. x. annos Nã ſi quis impetrauerit vt poſſit facere nũdinas in aliquo loco et nõ fecit infra decẽ an. extractũ eſt priuilegiũ ſiue reſcriptũ. ff. de nũdinis. l. j. Docto. iuris canonici dicunt ſic: q: aut talia reſcripta ſiue priuilegia conceduntur ad agendũ: ⁊ tunc dico ꝙ eiuſdẽ vice ſunt cuiꝰ vice ſunt actiones ſuper quibꝰ cõceduntur. ĩ. de conſti. pecu. l. j. Aut hmõi priuilegia ſeu reſcripta cõceduntur ad excipiendũ: ⁊ tunc ſicut exceptio eſt ꝑpetua ſimiliter ⁊ iſta reſcripta erunt ꝑpetua. ff. de excep. doli. l. doli. in fi. Sꝫ bernar. diſtinguit ſic: aut iſta ꝑuilegia conceduntur ad aliquid faciendũ: ⁊ tũc durant ſpacio. x. an. ſic loquit̃. ff. de nundinis. l. j. ⁊c. Aut conceduntur ad aliquid nõ faciendũ: ⁊ tũc dicit ꝙ. xxx. vel. xl. annis durant. ĩ. de priuile. ſincera. ſed dicit dñs petrus tenuiſſe ſunt: nõ credo bernardum. nam ipſe dicit cõtra. l. j. de iur. iur. impe l. vlti. ⁊. ĩ. de pac. inter emptio. l. cõmiſſorie. Doct. moderni diſtinguũt ſic aut queritur de reſcriptis ad obſeruantiã iuris cõmunis cõceſſis: ⁊ tunc dicunt ꝙ talia reſcripta perpetua ſunt ⁊ ſic intelligũt. l. iſtã. Aut queritur etiã de reſcriptis cõtra ius cõe cõceſſis: ⁊ tunc aut conceduntur ad aliquid reſtituendũ: ⁊ tunc dicunt ꝙ durãt quantũ id qd reſtituitur. ff. ad velle. l. aliqñ. Aut huiuſmodi priuilegia ſiue reſcripta conceduntur ad aliq̃d de nouo acq̃rendũ: ⁊ tũc dicũt ꝙ durãt p. x. annos tñ. vt. ff. de nũdi. l. j. ſꝫ adhuc nõ credo iſtud oĩno verũ p. l. ĩ. de iur. iu. in po. l. vltima. Et ideo vos diſtinguetis ſic: quando queritur nunq̃d ꝑpetua ſint reſcripta vl nõ

Aut iſta reſcripta vel priuilegiã
ſunt cõceſſa ad obſeruantiã iuris
cõis vtputa, cum iudex delegatus
datur in reſcripto: et tunc dico ꝙ
talia reſcripta ſunt perpetua. vt
in. l. iſta niſi aliud expreſſe ſit; etiã
actum vt in ſi. huius. l. vel niſi re
integra moritur delegatꝰ. aut. vt
nulli iudi. §. ij. vel niſi impetretur
ſm reſcriptuꝫ ꝙ faciat expreſſam
mẽtionẽ de primo. extra de reſcri
ptis. c. ceterũ. Aut querit̃ de reſcri
ptis ꝯtra ius cõe cõceſſis vel etiã
preter ius. ſi autẽ preter ius aut
ſunt talia que concedãtur benefi
cia ſicut ſi princeps ꝯcedat alicui
bona aliqua vacãtia: et talia pri-
uilegia vel reſcripta ſunt ꝑpetua.
j. de bonis vacã. l. qñ. Aut cõcedũ
tur cõtra ius cõe vt priuilegia: et
adhuc refert q: aut querit̃ nunqd
amittãtur per nõ vſum: ꝛ tũc aut
iſta priuilegia concedebãt ius ali-
quod ſicut forte actionẽ vel ius ali
quod reale: ꝛ tũc dico tanto tẽpo-
re amittũtur: quãto etiã illud ius
tẽpore amittit̃: vel etiã erat amiſ-
ſurus. ar. j. de cõſti. pecu. l. ij. Aut il
la reſcripta concedebãt facultatẽ
aliquã vtputa facere nundinas: ꝛ
tunc dico ꝙ ſpacio. x. anno. amit-
tunt̃: ſi nõ faciat iſt. x. an. ff. de nũ
dinis. l. j. Aut querit̃ qñ iſta amit-
tuntur non per nõ vſum: ſed per
actum contrariũ. ꝛ tunc aut illud
priuilegiuꝫ eſt vt poſſideã pignus
mihi obligatũ iure dominij: ꝛ tũc
iſtud priuilegiũ momẽtaneũ eſt ſi
poſtea faciã vel exerceã actũ. ſ. cõ-
trariuꝫ puta recipiẽdo vſuras no
mine debiti vnico actu tali amit-
to priuilegiũ meũ. j. de iur. do. im
pe. l. ij. Aut illud factũ qđ eſt con-
ceſſum per priuilegiũ eſt tollerabi
le ꝛ ſucceſſiuũ: ꝛ tunc refert q: aut
queritur qñ amittat̃ priuilegium
per actum contrariũ priuilegiati
et tunc dico ꝙ nullo tẽpore amit-
titur vt. j. de exca. tu. l. voluntarie.
vnde ꝙꝙ clerici qui ſunt priuile-
giati habeant excuſationẽ a tute-
lis: ꝗuis actum faciãt contrariuꝫ
non tñ ſibi preiudicãt in aliꝭs tu-
telis ꝓpter ſuũ vſum contrariuꝫ.
vt dicta. l. volũtarie. Aut queritur
quando amittant̃ iſta priuilegia
non ꝓpter vſum contrariũ priui-
legiati ſed ꝓpter diligentiã aduer
ſarij: ꝛ tunc dico ꝙ ſpacio. xxx. an.
amittunt̃. vtputa ciſtercieſes non
tenentur ad ſolutionẽ decimarũ
pro terris ſuis. Po. ꝙ aduerſarij
qui petebãt ab ipſis decĩas iſtas
propter ſuã diligentiã receperint
per. xl. annos nunquid remiſſum
eſt priuilegiuꝫ ciſtercieñ. certe ſic.
ex̃ de priuil. c. ſi de terra. ꝛ. j. de pre
ſcrip. xxx. vel. xl. an. l. vlti.

¶ Queſtio. clxxvij.

SI tu queras
qñ pena-
lis ſtipu-
latio incipit a prece-
dente conuẽtiõe vel
non. Doctores etiaꝫ
moderni in iſta queſtione errauе-
runt: ꝛ ideo vos diſtinguetis ſic qñ
queritur. Quãdo penalis incipit
a precedẽti conuẽtione vel nõ ſic
diſtinguit̃ vtrũ fuerit nuda vel ve
ſtita: aut incipit a precedẽte con-
uentione refert: q: aut illa conuẽ-
tio precedẽs erat de non facienda
aliqua re vt ſi dicam ſic non impe
diam te ire agere: et ſi impediam
te ꝓmitto tibi per ſtipulationẽ. x.
nomine pene. Dico ꝙ etiã iſta ſti-
pulatio penalis ſtatim cõmittet̃
cum me impedies: q: videlicet fa-
cis contrariũ eius qđ mihi ꝓmi-
ſiſti. ff. de verbo. obliga. l. ij. §. vlti.
Aut precedẽs cõuẽtio erat de ali-

quo faciendo in caſu iſto ꝙ tūc de mum cōmittitur penalis ſtipulatio tamen te interpellauero legitime ⁊ tu recuſaueris facere ſine ꝗ̄ ff.de pe.le.l.j.ff.quando di.le.de.l. ſi cum ꝓſumptione,⁊.l. ꝙ ſi penū. et ꝙ iſtud ſit veruȝ probo quia de precedente cōuentione veſtita nō oportet ꝓbare quia hoc oēs concedunt ſed probo de nuda etiā de qua negant doctores. Nam vbicū ꝙ aliquid ꝓmittit mihi dare aliquid intelligitur ſub iſta conditione ſi petiero.ff.de verb. ſig. l. cum petiero tunc arguo ꝗ̄ prefationibus dicuntur in ſubſequentibus intelligunt̄ repetita. ſi ergo in precedenti cōuentione nuda intelligebatur iſta conditio cū petiero i penali ſtipulatione ſequenti intelligitur eſſe repetita. Cum ergo ego petiero per nudā conuentionē niſi dederis ꝙ mihi per nudā cōuentionem promiſſum fuit cōmittet̄ ſtipulatio ar j.de verb.ob.l.a titio perſona ois couentio debet intelligi vt magis valeat ꝙ̄ pereat. ff. de rebus dub.l quotiens. Si ergo iſtud nō intelligeret̄ in nuda conuentione tūc magis periret ꝙ̄ volent ꝙ eſſe nō debet. Rīdē dices tu mihi ad.l.vbi eſt nulla petitio ibi nulla mora poteſt cōtrahi. rīdeo per.l.ff.ad ſe ex.fac.§.vlti.vbi dicit̄ aut incipit penalis ſtipulatio a ꝓcedenti.cōuentione cōditione ⁊ adhuc refert quia aut incipit a precedente etiam cōditione ⁊ die ſimul et tunc dico ꝙ oportet diē expectare anteꝙ̄ penalis ſtipulatio cōmittatur.ff.ſi quis cautionibus ⁊. l.ſi ꝗs ꝓ o.§.qui ſiſti. Aut ꝓdicta ſtipulatio penalis incipit a precedente conditione ſine die:⁊ adhuc refert quia aut illa cōditio eſt de faciendo ⁊ tūc dico ꝙ penalis ſtipulatio ſequens ſtatim cōmittitur quidā cum factū eſt.vt.ff.de ver.ob.l. cedere diem ⁊c.aut cōditio precedēs eſt de nō faciēdo vel de nō dando: et adhuc refert q: aut ſi expectaretur ꝙ factū vel datum nō eſſet vitiaretur actus appoſitus et in caſu iſto dico ꝙ tūc cōmittitur penalis ſtipulatio cū illud fieri potuit ⁊ factum nō eſt.ff.de man.teſta.l.libertus.§.ij. Aut ſi expectaretur ꝙ factum vel datū nō eſſet nō vitiaretur actus gerendus.⁊ tunc dico ꝙ expectādū eſt quouſꝙ certū ſit cōtrarium fieri nō poſſe.ff.de verbo. oblig.l.ita ſtipulatus.§.vlti. ⁊ hoc in cōtractib⁹ ſȝ fallit in vltimis voluntatibus vt in legato.ff. de condi.⁊ de.l. mutiane.

Queſtio.dxxviij.

Quarta hoc q̄rit qualiter et quādo penalis ſtipulatio cō miſſa purgagari poſſit. mar. dicit ꝙ penalis ſtipulatio poteſt purgari tribus cōcurrentibus videlicet ſi nō interſit aduerſarij. Item etiā poſt modicū tp̄s ⁊ lite nō conteſtata ſic intelligit mar.ff.ſi quis cau.l.ſi poſt tres.ff.de verbo.oblig.l.ſi ita quis.⁊ ideo ſi tu ꝓmiſiſti mihi facere aliquid ſub pena ⁊ nō feceris ſi nō interſit mea vel poſt modicū tēpus vel lite nō cōteſt. poteſt purgare penalem ſtipu.per iura ꝓall. Jacobus bal. dicit contrariū imo dicit ipſe pena.ſtipulatio ſemel cōmiſſa nūꝙ̄ purgari poterit per. l. ff.de act.⁊ obli.l.traiectitie. Joan. et azo dicunt ſic:diſtinguendo aut tu queris de principali ſtipulatione vt ſi promiſiſti mihi domū facere ⁊ nō feciſti ⁊ dicunt ꝙ iſta: ſez penalis ſtipulatio purgari poterit

tr bus concurrentibus ⁊ ſic intel-
liguntur iura noſtra.mar. Aut que
ris de ſtipulatione penali ⁊ iſta ſe
mel commiſſa ſic dicunt purgari
nõ poteſt:⁊ ſic intelligunt.l.traie-
ctitie. Ja.de ra.dicit contrariũ im
mo dicit ipſe pẽalis ſtipulatio pur
gari poteſt per.l.inſti.de perpe. et
temp.act.§.vlti. Alij ſic diſtinguũt
aut queris de tali mora commiſ-
ſa ex quam mora nõ ſuccedit per
l.noua oblig.⁊ tunc dico ꝙ purga
ri poterit tribus concurrentibus
et ſic intelligit mar. Ant ex illa mo
ra ſuccedit noua obligatio ꝑ con-
uentionem partium ⁊ tunc nunꝙ̄
poterit purgari et ſic intelligitur
l.traiectitie ſed fallit in iudicijs et
in arbitrijs vt in.l.ſi poſt tres ſed
cur cauſa varie vbi ſuccedit noua
obligatio per.l.purgatur. ſed vbi
per conuentionem partiũ non ra
tio eſt quia mitius agitur cũ. l. ꝙ
cum homine.ff.de arbit.l. celſus.
Sed iſta ſententia nõ eſt vera ſed
obſtat etiã ſentẽtie.ff.de excep. do
li.l.ſi fideiuſſor. perſona dicũt vbi
ſuccedit per cõuentionem partiũ
nõ purgabitur iſtud eſt etiã falſuꝫ
nam hoc etiã dicit.l.iſta ꝙ dando
ꝙ ↄuenit euitatur pena.ff.de ver.
obliga.l.qui rome filius her.quid
ergo dicemus diſtingue ſic. Si q̄-
ras qualiter ⁊ quando penalis ſti
pulatio purgari poſſit:multum re
fert quia aut ex illa mora cõmiſſa
non ſuccedit noua obligatio ⁊ tũc
dico ꝙ ſemper purgari poterit vſ-
ꝗ ad diffinitiuam ſententiam: vt
ſi promiſiſti mihi ſtichum ⁊ ſit in
mora tradẽdi ex mora illa nõ ſuc-
cedit aliqua noua obligatio pote
ris purgare moram iſtam vſꝗ ad
diffinitiuam ſententiam:ſic intel-
ligitur inſtitu. de perpe. ⁊ tempo.
actio .§.fi.ff. de verborum obliga.
l.interduꝫ. Aut ex illa mora oritur
noua obligatio: ⁊ tunc aut oritur
propter culpam ⁊ tunc ſemꝑ pur-
gari poterit vſꝗ ad diffinitiuam.
ff.de cau.except.l.ſi fideiuſſor. Aut
ſuccedit noua obligatio ex mora
et nõ propter morã ipſam:⁊ tunc
adhuc refert quia aut talis obliga
tio exigi poteſt vna cum principa
li:⁊ tunc dico ꝙ nunꝙ̄ purgari po
terit vtputa. Si iudeus.ſ.mutua-
uerit certam pecuniam: ſub certa
pena qualibet ſeptimana niſi ſol-
uam iſta pena vna cum principa-
li exigi poterit nec etiam purgari
poterit.ff.de verborum obligatio
nibus.l.traiectitie.et.l.qui rome.
Aut non poteſt pena huiõi exigi
vna cum principali vt in caſu iſti-
l.⁊ tunc dico ꝙ regulariter purga-
ri poterit tribus concurrẽtibus ſi
non interſit aduerſariũ.⁊ infra mo
dicum tempus et ante litis con-
teſtatio.ſic loquitur lex.ff.de ꝟbo-
rum obligatio.l.ſcia.⁊.l.qui rome
ſed fallit in duobus caſibus vbi ex
mora ſuccedit noua obligatio pro
pter moram vt de arbitro q̄ reuꝫ
condemnauit prefixit ſibi certum
numerum.ff.de arbi.l.celſus. Si-
militer fallit vbi quis promiſit iu
dicio ſiſti. ſub fideiuſſoribus nam
vſꝗ ad diffinitiuaꝫ ſe purgare po-
teſt.ff.ſi quis caut.l.ſi duo. reſpon
de ad iura doc.niſi ꝙ mora ꝓpter
conuentionẽ partium ſuccedit no
ua obligatio ⁊c. dic ꝙ illa iura lo-
quũt.⁊.l.traiectitie vbi ex illa mo
ra ſuccedebat talis obligatio que
poterit exigi vna cũ principali im
mo nõ obſtãte reſpõde immo mi
tius agitur cum.l.quã cum homi
ne falſum eſt.ff.de iure patronat-
l.ſi libertus ſed bene verum eſt ꝙ
etiam mitius agitur cum.l.quam
cum miniſtro.

¶ Queſtio.lxxxix.

Tertia hoc adhuc q̄ritur. Nū quid iſta ſtipulatio penalis nouauit primā conuentionē ⁊ ad hoc glo.dicit ꝙ vbi aliquis principaliter ꝑmittit ⁊ pena ꝑmiſſa eſt tunc demum cum non factum eſt nouat primam conuentionem.ff.de actio.⁊ obliga.l. obligationum fere.Doc.moderni dicunt ſtipulatio penalis eſt q̄ ipſo iure nouat precedentem.ff.de verboꝝ obliga. l. qui vſufru.⁊ ideo dicunt aut minꝰ continet in pena ſtipulatione ꝙ in principali ⁊ tūc nunꝙ penalis ſtipulatio nouat primā.ff.de verb. obligatio.l.qui vſufru. Aut penalis ſtipulatio tantum continet vel plus quantū prima conuentio:et tunc dico ꝙ ipſo iure penalis ſtipulatio nouat primam conuētionem.ff.de act.⁊ obl.l.obligationū fere.§.vlti. ff.de verboꝝ obligationibus.l. ita ſtipulatus in fi. Sȝ nū quid iſtud eſt verum certe credo ꝙ nō immo eſt.ff.de actio. emptio.⁊ vendi.l.predia.ff.pro ſoc.l. duo. et ideo dicetis ſic. Si tu queras nunquid penalis ſtipulatio nouet conuentionem precedentem aut tu q̄ris nunquid iure veteri:⁊ tunc refert aut penalis precedens cōuentio erat liberatoria et tunc dico ꝙ ſtipulatio penalis ſequens nō nouat ipſam conuentionē precedentem.ff.de pact.l.reſcriptum:⁊ hoc eſt quia liberatoria eſt prima.⁊ ſic fortior nam fauorabiliores ⁊c. idcirco cum ſit fortior nō nouabit perſequentem debiliorē arg.ff. de actio.⁊ obli.l.arrianus.⁊.ff.de regu.iur.l.fauorabiliores. Aut precedens conuentio eſt obligatoria:et tunc adhuc refert quia aut minus cōtinetur in penali ſtipulatione ſequenti ꝙ in principali cōuētione precedenti ⁊ tūc dico ꝙ nō nouat: ſed cōmittitur.ff.de ver.obligat.l. qui vſumfructū. Aut tantū cōtinetur vel plus: ⁊ adhuc refert q: aut ſtipulatio ſequens eſt de eadem re de qua principalis cōuentio ⁊ tūc dico ꝙ nouat eam ipſo iure.ff. de preto.ſti.l.⁊.in prin.⁊.ff. de nouat. l.ſi pupillus. Aut ſtipulatio nō eſt de eadem re:⁊ adhuc refert q: aut conuentio precedēs eſt bone fidei vel quaſi:⁊ tunc dico ꝙ nō nouat per ſtipulationem ſequentē.ff. ꝑ ſoc.l.duo.aut eſt ſtricti iuris: ⁊ refert quia aut penalis ſtipulatio ſequens ⁊ cōuentio concurrūt in eadem perſona.⁊ tunc dico ꝙ nō nouatur.ff.de ſti.ſer.l.j Aut cōcurrūt in diuerſis perſonis:⁊ tūc iure iſto nō nouat ipſo iure.ff.de verb.obl. l.obligationū fere ⁊ hoc de iure veteri.ſȝ hodie iure nouo nunꝙ penalis ſtipulatio nouat precedentē cōuentionē niſi agat̄ expreſſe.j. de nouat.l vlti.nec obſtat.l.ff. ꝑ ſoc. l.ſi duo. Nam ibi tollitur actio principalis virtute exactionis non nouationis nec etiā obſtat.l. iſta q: dico ꝙ in.l.iſta non eſt nouata ſed poteſt purgari tribus concurrentibus ſic intelligitur.l.iſta.⁊. ff. de verborum obligationibus. l. qui rome.Opponitur immo imperator iudicauit vſuras in futurū preſtari idcirco quia longo tempore preſtite erāt ⁊ ſic opponitur.ff. de vſu.l.cum de in rem verſo ſolu.in iſta.l.ꝑmiſerat nudo pacto ex qua nulla oritur actio ⁊ idcirco nō valet.ſic legem iſtam intelligo . Sed in.l.contraria vſure ꝑmiſſe ſunt ꝑ

ſalario per ſtipulationē. ⁊ ad eui-
dentiam etiā iſtius materie ſic di-
ſtingue cum aliquas vſuras ſolue
rit aliquis lōgo tēpoꝛe quas nu
do pacto ꝓmiſerat. Si tu queras
nūquid poſſit cōpelli ſoluere in fu
turum: multū refert quia aut nul-
la cauſa obligationis allegabitur
quare tale quid ꝓmiſſum eſſet. ſed
ſolū quia lōgo tempoꝛe ſolutū fue
rat volebat pars aduerſa. reū cō-
pelli ſoluere in futurū. ff. de ope. li.
l. in operis. ff. de act. ⁊ obl. l. obliga
tionum fere ⁊ tūc dico ꝙ nō ſoluet
et hoc eſt verū. niſi per tantū tēp⁹
ſolutū etiā fuiſſet a quo nō extaret
memoꝛia ⁊ in ſequētibus videbi-
tis. Aut allegabat̄ certa cauſa mi-
nus tamē ſolēnis: ⁊ adhuc dico ꝙ
nō poteſt cōpelli ſoluere in futuꝝ
vt in. l. iſta. ſed fallit. ⁊. de fideicō. l. j
et eſt ſpeciale ſicut iaꝫ vidiſtis. Aut
allegabatur certa cauſa ⁊ efficax ⁊
adhuc refert quia aut ſolutuꝫ fuit
nō tamē lōgo tempoꝛe ⁊ adhuc di
co ꝙ in futuꝝ ſoluere nō ꝯpelletur
aut longo ēt tēpoꝛe ſolutū fuit ⁊ ex
certa cauſa ⁊ efficaci ⁊ ī iſto caſu di
co ꝙ bene cōpelli poterit ſoluere ī
futurum ⁊ ſic loquitur. ff. de vſur. l.
cum de in rē verſo ⁊ ſic expeditus
ſum de ſcdo. ¶ Queſtio. clxxxj.

Modo
venio ad materiā
huius. l. Et circa
materiam huius
l. p̄mo querom nun
quid diutina ſolu
tio inducat obligationē ⁊ videtur
ꝙ ſic. Nam diutinus ſeruitutis vſ⁹
ſeruitutes inducit ergo diutina et
ſolutio tantū valet quantū duplex
cōfeſſio ſed ego video ꝙ ſimiliter
cui cōpetebat exceptio ſemel inter
ceſſerit ꝓ aliquo ⁊ poſtea poſt bie
nium iſtam interceſſionē quāuis
ante ſibi cōpeteret exceptio mō tñ
nō cōpetit. ergo ⁊ eodē. ⁊ hoc ar. j.
ad vell. l. ſimiliter ⁊ ꝓbat̄ hoc idez
ff. de ꝓbatio. l. cū de indeb. §. j. ff. de
vſur. l. cū in rē verſo. Quid dicem⁹
quidā dicūt ꝙ nō īducat̄ ꝑ diutinā
ſolutionē aliqua obligatio nā tp̄s
nō eſt modus inducēde vel tollēde
obligationis. ff. de act. ⁊ ob. l. obli-
gationuꝫ fere. §. placet ⁊ ꝑſona. In
diutina ſolutione duo cōtinentur
videlicet diuturnitas ⁊ ſolutio ſeꝗ
ſolutio ꝑ ſe nō īducit obligationē
ſed magis tollit. vt. ff. quibus mo.
tol. ob. l. obligationū fere. §. placꝫ
Si ergo quodlꝫ iſtoꝝ ꝑ ſe nō indu
cat obligationē nec ſimiliter ab eo
cōiuncta inducēt cū coniuncta ſeu
c⁹ poſita ex cōponentibus naturā
ſoꝛtiūtur ar. ff. de excu. tu. l. ſpado-
nes als ſpadonē. Sed vbi allega-
retur iuſta cā ad obligationē con-
trahendam ⁊ ſolutū fuiſſet longo
tp̄e pꝛeſumeret̄ ꝙ debitū fuit ſolu
tum ⁊ etiā ꝙ ꝓmiſſum fuerit in fu
turum ꝙ nō eſt veriſimile ꝙ aliq̇s
per tantū tp̄s ſoluerit tantā ſum-
mam quolꝫ anno niſi deberet arg.
ff. de vſur. l. cū de in rē verſ. ⁊. ff. de
ꝓbat. l. cū indebito. §. j. rñde ergo
ad iura ꝯtraria immo ſeruitutes
poſſunt acq̇ri ēt lōgo tp̄e dico ꝙ
iura realia poſſunt lōgo tp̄e acq̇ri
ſic. l. ꝯtra intelligo ſed iura ꝑſona-
lia nūꝙ̄ ſic loquit̄ lex iſta ⁊. ff. ſi ſer
uitus ven. l. j. §. i. ¶ Iuxta hoc q̄ri
tur q̄ ⁊ quot requiruntur ad hoc
ꝙ aliq̇s cōpellat̄ ſoluere aliq̇d ī fu
turum. Et dico ꝙ pꝛimo requirit̄
ꝙ illud ſoluerit. Itē ꝙ lōgo tp̄e ſol
uerit. Itē ꝙ illud tāꝙ̄ debitū ſolue
rit. Itē ꝙ tāꝙ̄ annuū. pꝛimo ergo
dico ꝙ requirit̄ ꝙ ſoluerit cū pa-
tientia iſtō nō induceret. ff. de ꝓb.

l.cum de indebito.§.ſi vero.Item requiritur ꝙ lõgo tpe ſoluerit vi delicet.x.an.j.de lõg.tẽpo. in rub. Tertio requirit̃ ꝙ tanꝗ̃ debitum ſoluerit nõ tanꝗ̃ donum ſoluiſſet ꝗꝗ̃ lõgo tpe nõ tñ induceret obli gationem in futurũ. ff. de itinere actu.q3 pri. l.j. Itẽ requirit̃ ꝙ tãꝗ̃ annuũ ſoluerit nã ſi vno anno eẽt ſolutũ nõ cõpelletur ꝓpter hoc ſol uere in futurũ ff.de r ſur. l. cum de in rem ver. ¶Queſtio.dxxxj.

SEquitur ad l.acq̃l. rub.ſu per.l.ij. Si tu q̃ras nũ quid ille q̃ domũ meã deſtruxit ꝓpter incendiũ ꝙ ortuz erat ĩ ciuitate forte q: timebat ne hmõi incendiũ ad domum ſuam meã attingeret nũquid ſic domũ meã deſtruens mihi teneat̃ reſti tuere: multũ refert q: aut nõ erat iuſta vel ſufficiẽs cõiectura ꝙ incẽ dium poſſet venire ad domũ ſuaz per domũ meã q: forte incẽdium erat ĩ vno capite ciuitatis ꝛ dom⁹ mea in alio. ꝛ tunc dico ꝙ in caſu iſto ille q̃ deſtruxit domũ meã mi hi tenetur lege acquil̃.ff.ꝙ vi.aut dã l.ſi aliud. §.alia.Aut legittima cõiectura ꝛ aperta erat ꝙ incẽduũ poſſet venire ad domũ meã ꝑ ſuã et adhuc refert quia aut illud fecit de licẽtia iudicis ꝛ tũc dico ꝙ mi hi aliqua actione nõ tenetur.ff. c. ſi quis fumo. Aut ipſe eam deſtru xit ſine licẽtia iudicis: ꝛ adhuc re fert quia aut nõ potuit habere co piam iudicis: ꝛ adhuc dico ꝙ mi hi nõ tenetur.ff.ꝙ vi aut clam. l.ẽ et aliud. §.eſt ꝛ alia. Aut nõ potuit habere copiaz iudicis q: neglexit petere licẽtiam a iudice et tũc aut ſm veritatem incẽdium deſtruxiſ ſet domum meam ꝗ̃ ipſe deſtru xit poſito ꝙ ipſe eam nõ deſtruxe rit ꝛ adhuc dico ꝙ excuſatur et nõ tenetur per.l.alle.eſt ꝛ aliud.§.eſt et alia. Aut ſm veritatem incẽdiũ eam nõ deſtruiſſet ſi ipſe eaz di miſiſſet ꝛ tũc dico ꝙ ille qui domũ meam deſtruxit tenebit̃ ad dãnuz meum ꝛ ad intereſſe vt ꝓbatur e. l. ꝛ aliud.§.eſt etiam in fi.§.

¶Queſtio.dxxxij.

IN eodẽ rit.l.vlt.vbi pecus vel animal tuũ dedit dã num in re mea. Si tu queras nũ quid cõtra te agere poſſum ꝛ qua etiam actione multũ refert q: aut tu ipſe imiſiſti pecora tua in pra tum meũ vt ibi paſcerent herbaz meã ꝛ in caſu iſto dico ꝙ mihi cõ tra te cõpetit actio de paſtu peco rum ad intereſſe meuz.ff. de preſ. verb.l.qui ſeruandarũ §.vlti.Aut nõ immiſiſti pecora tua in pratuz meum ſed intrauerunt ꝓprio mo tu:ꝛ adhuc refert quia aut illa pe cora dederũt mihi damnũ contra naturam ſui generis vtputa quia forſitã nõ cõmederunt herbã. ſed forte ſepes prati mei deſtruxerunt et fregerũt ꝛ in caſu iſto dico ꝙ te neberis mihi actione in factuz de pauperie.ff.ſi qua pau.fc.di.l.ij.in qua actione veniet damnũ vel no xa. Aut pecora tua dederunt mihi damnũ ſm naturã ſui generis vt puta quia herbã prati mei cõme derunt:ꝛ adhuc refert q: aut ali qua culpa tibi poteſt imputari et licet in caſu iſto nõ poſſet habere locum lex acquilia vel de pauperie de equitate tamen actio in factuz mihi competet.ff. e.l. qui occidit: Aut nõ poteſt tibi in aliquo culpa ĩputari ꝛ tũc ſi nõ fecerunt dãnuz

ↄtra naturã ſui gñis nec de paupe ric act. nec. l. acquilie mihi cõpetet nec in factũ ſed magis tu qui paſ ſus es tibi debet imputari in caſu fortuito. ff. e. l. qui occidit. §. qui ſer uum alienum. ff. de preſcrip. vbi. l. bui ſeruanda ⁊c.

¶ Queſtio. clxxxiij.

De eiu dicio fa mi. hercũ ſ. rubric. ſup l. bona queq; ⁊c. vbi ali cui competunt plures actiones contra eundẽ ⁊ ad diuer ſas res. Si tu queras nunquid in tentando poſſum te conſequi per inde ac ſi omnes ſimul intentarẽ tur: multum refert q2 aut cõpetũt mihi plures actiones contra eun dem ⁊ ad diuerſas res penitus ſe paratas ⁊ diſtractas: ⁊ in caſu iſto dico ꝙ nunq̃ vnam intentãdo po tero conſequi rem vtrãq;. ſic. ff. de cur. fur. l. conſilio. ff. de pcur. l. licet Aut iſte actiones cõpetunt ad plu res res nõ tamen ſeparatas in to tum vel diuerſas ⁊ tunc vnã actio nem intẽtando omnes etiã proſe qui potero ſm ꝙ iſta pbantur. ff. de rei ven. l. nõ ſolũ. ⁊. ff. ſi quadru. pau. fe. di. l. j. ⁊ per totũ ti. Sequit aut cõpetunt plures actiones ad plures res q̃ tñ actiones ſunt eiuſ dez nature puta bone fidei vel ſtri cti iuris ⁊ in caſu iſto refert q2 aut cõpetũt ex cã diſſimili vt puta tu de bes mihi. x. ex vendito ⁊. x. ex loca tione eiuſdẽ nature ſũt actiões q̃ mihi cõpetunt: ⁊ tunc dico ꝙ vtrã q; actionem oportet intentare q2 de hoc nõ habeo. l. ⁊ erubeſcendũ eſt ſine l. loqui. aut. de trien. ⁊ ſe. §. conſideremus. collatio. vj. Aut iſte actiones competũt ex cauſa ſimi li ⁊ ad plures res: ⁊ tunc dico vnaz iſtarum intentando totum conſe qui potero ſic intelligitur. l. iſta. et ff. e. l. heredes palam ⁊. ff. de actio. emptio. l. non eſt nouum. Aut iſte actiones que mihi competunt ad plures res competũt et ſunt om nes ſtricti iuris: ⁊ adhuc refert q2 aut habẽt inſtar bone fidei actio num ⁊ tunc idem dicerem ꝙ dixi in actionibus fidei. ff. de rei vend. l. nõ ſolum aut etiam nõ habẽt in ſtar bone fidei actionum ⁊ tunc di co ꝙ vnam intẽtando non potero totum conſequi. ff. de dolo. l. ⁊ ele ganter. §. nõ ſolũ. ff. de pcura. l. hz.

¶ Queſtio. clxxxiiij.

Ad exhi bendum rubric. ſuper l. exhibitiõis ⁊c. Ut au tem ſciatis quãdo aliquis rẽ dete rioratam reddi tali deterioratiõe que etiã mutat formam rei. Si tu queras nũquid talis ſit liberatus ab obligatione cuz forma det eſſe rei ⁊ conſeruet rem in eſſe. ff. ad ex hi. l. iulianus. §. ſi quis ſic diſtin gue. Quia aut ille reddit rem dete rioratam tali deterioratione q̃ nõ mutat formam rei: ⁊ tũc refert q2 aut tenebatur actione bone fidei et tunc dico ꝙ liberationem nõ cõ ſequitur quia deterioratio venie bat officio iudicis mercẽnario qd̃ actioni bone fidei deſeruit. ff. depo ſi. l. j. ff. cõmo. l. ĩ. §. ſi res. Aut etiã tenebatur actione ſtricti iuris: et adhuc refert q2 aut tenebat actio ne reali: ⁊ tunc idem etiam dico ꝙ dixi in bone fidei actione videlicet ꝙ iſta deterioratio propter pleni tudinem iuris iudicis officio mer cennario venit. ff. de rei vend. l. nõ ſolum. Aut etiam tenebatur actio ne ſtricti iuris perſonali: ⁊ tunc re fert quia aut exhibet rem deterio

ratam vel deterioꝛeʒ factam ⁊ hec
lit.conteſta.⁊ adhuc dico ꝙ nō cō-
ſequitur liberationem quia quā-
uis actiones ſtricti iuris ſint fri-
gide de ſe ante lit.conteſt. ⁊ tūc nō
etiam veniat officium iudicis: q̄a
tunc ad reʒ tantū tenet. ff. de edil.
edi.l.ediles ⁊ iō a pꝛima obligatio
ne liberatur ipſo iure.ff.de dolo.l.
et eleganter.§.non ſolum.ſi tamē
dolo ſuo vel culpa ſua quāuis illa
etiam res exhiberi nō poſſit actio
ne tamen in factū agetur: ⁊ ſic in-
telligo.ff.ad.l.acquil.l.qui occidit
⁊c.⁊ iſta ſufficiant.

¶ Queſtio.clxxxv.

SI certū petatur rubꝛic. ſuper
l.ij.ſi tu queras. Nun-
quid ille qui habet a me in aliqua
re ius. Si tu agas cōtra ipſuʒ mi-
hi poſſit referre queſtionē domi-
nij vel nō multum refert.qꝛ aut il
la cauſa quā a me habet nō requi
rit dominiū ex parte mea: ⁊ tūc di
co ꝙ ſi agam me repellere non po
terit. Poteſt poni exempluʒ in cō-
modato.ff.commo.l.ita ne aut ip
ſe habet talem cauſam a me que
requirit dominiū ex parte mea ⁊
in caſu iſto refert quia aut ego ago
contra eum tali actione que etiaʒ
pꝛocedit ex alia cauſa quaʒ ex illa
quā a me habet ⁊ tunc dico ꝙ que
ſtionem dominij mihi referre nō
poterit vt in obligatione rei alie-
ne ſi agam ad illam rem rei vend.
nō poterit mihi queſtioneʒ domi
nij referre.ff.de rei vendi.l.in rem
Aut ego ago ꝯtra ipſum tali actio
ne que pꝛocedit ex illa eadē cauſa
quam a me habet ⁊ in caſu iſto di
co ꝙꝙ illa cauſa req̄rat dominiuʒ
ex parte mea nihilominus tamen
queſtionem dominij mihi referre
nō poterit.j.de pigno.actio.l.nec
creditoꝛes ver.ꝙ ſi oꝛiginē.⁊ iſtud
tenet dñs pe.de bella pert.ſcio ta-
men ꝙ glo.in.l. illa tenet contra-
rium: ⁊ pꝛobatur iſtud videlʒ ſen-
tentia dñi petri ꝙ.ſ.non poſſit re
ferre queſtionē dominij. Nā ſicut
mutuum de natura ſua requirit ꝙ
ſit mutuantis.vt.ff.ſi certum pe-
tatur.l.ij.ita ⁊ res locata req̄rit ꝙ
nō ſit conductoꝛis.ff.de regu.iur.
l.neq pignus. Po.ergo locum ti-
bi locaui rem tuam pꝛopꝛiam vſ-
q ad annū poſtea volo petere etiā
illam rem lex dicit ꝙ nō potes mi
hi queſtionem dominij referre er-
go eodem modo ⁊ in ppoſito ar.
j.locati.⁊ conducti.l.ſi quis con-
ductionis titulo ⁊c.

¶ Queſtio.clxxxvj.

IN eodeʒ tit.ſuper.l.abſentis ⁊c.
Ubi ego numero alicui
pecuniā poſtea aſſr.ſcʒ
poſt illam numerationem ſequit̄
ſtipulatio. Si tu q̄ras qua actione
ibi debebam agere videlicet ex nu
meratione vel ex ſtipulatiōe ſic di
diſtingue quia aut numeratio eſt
ibi facta nō ad implendaʒ obliga
tionem ſed ad implendam cauſaʒ
ſtipulationis ⁊ in caſu iſto nō agā
ex numeratione quia tunc ex nu-
meratione nullam habeo actio-
nem ſed ex ſtipulatu agam tantū.
ff.de nouatio.l.ita ſtipulatus quia
etiam iſtud agebatur. Aut fiebat
numeratio etiam pecunie ad pa-
riendum: vel pariendam actioneʒ
ex mutuo: ⁊ adhuc refert quia pe-
cunia quā numeraui erat mea et
in caſu iſto agam ex numeratione
inſti.quibus mo.re.contra.oblig.

§.j.in prin.Aut illa pecunia quam
nũeraui erat alien᷑ ⁊ poſtea ſtipu
lat⁹ fui mihi reddi ⁊ tunc nec mi-
hi nec dño cõpetit actio ex mutuo
niſi demũ pecunia cõſumpta vel
vſucapta.ff.e.l.ſi.Sequitur aut du
bium erat vtrũ ego numeraui pe-
cuniam animo contrahendi obli
gationem.⁊ tunc quando dubium
erat refert q: aut ego ſtipulor in-
continenti:⁊ tunc preſumit̃ ꝙ ani-
mo contrahendi obligationem et
ideo agaꝫ ex ſtipulatione.ff.de nõ
nume.pec.l.ita.ff.de priuil.cre.l.ſi
neutri.⁊ iſta ſunt vera quando pe
cuniam alienã numero nõie meo
et poſtea ſtipulor mihi reddi.Se-
quitur aut numero pecuniã alie-
nam nomine domini ⁊ poſtea ſti-
pulor ei reddi:et tunc aut ille erat
talis perſona cui potui ſtipulari:
et tunc idem dico ꝙ dixi vbi nume
raui nomine meo ⁊ ſtipulatus fui
mihi reddi.ff.de conſtituen.pecu.
l.ei qui.Aut erat talis perſona cui
ẽt ſtipulari nõ potui:⁊ tũc dico ꝙ
nec mihi nec ſibi q̃rit̃ actio ex ſti-
pulatione iſta.ff.de condi.inde.l.
ſi nũmos.Aut numero videlꝫ pe-
cuniam alienã aut nomine meo:
nec nomine dñi.ſed nomine cuiuſ
dam tertij ⁊ poſtea ſtipulor ei red
di ⁊ tunc refert quia aut potui ſibi
querere ⁊ tunc etiã nõ aget ex mu
tuo quia mutuũ nõ fuit de ſuo.ſꝫ
aget etiã ex ſtipulatu.ff.e.l.ij.⁊ ar.
ff.de conſti.pec.l.ei qui.Aut nõ po
tui etiã ei querere ex ſtipulatiõe et
tunc nõ aget ex ſtipulatione.inſti.
de inutili ſtipu.§.alteri nec etiam
ex numeratione aget pecunia ex-
tante ſed ea cõſumpta poterit.ff.
de iure doc.l.protulus.⁊ arg.ff.e.
l.ij.Sequitur aut etiã numero pe-
cuniam tuam nomine tuo ⁊ ſtipu
lor mihi reddi:et in caſu iſto dico
ꝙ vtrinq; quereretur actio ex nume
ratione.ff.de condi.inde.l.ſi num
mos.Aut numero pecuniã meam
et nomine meo ⁊ ſtipulor tibi red
di.⁊ in iſto caſu adhuc refert.quia
aut potui tibi querere:⁊ tunc dico
ꝙ poteris agere ex ſtipulatiõe ar-
gu.ergo iurium alleg. aut nõ po-
tui tibi querere ⁊ tunc mihi com-
petit actio ſiue quereretur ne vtile ꝑ
inutile vitietur.ff.de aqua coti.et
eſti.l.j.§.trebatius.

Questio.dxxxvi.

Super eo.ti.et ſuper ea-
dem.l.videlicet ſi ab
ſentis ⁊c.Si tu q̃ras
nunquid per liberaꝫ
perſonam ex contractu ſuo mihi
acquiri poſſit a titio vel non mul-
tum refert quia aut queritur de cõ
tractu qui communi cõſenſu par-
tium cõtrahitur ſicut emptionis
cõtractus qui fit verbis vel qui fit
litteris ⁊ tunc dico ꝙ ex talibus cõ
tractibus nõ queritur alteri per li
beram perſonam.ff.de pig.act.l.
ſolutum cum diſtinctione tñ quã
videbitis.j.ꝙ cum eo.l.eis quidã
Aut queritur de contractu qui re
contrahitur ⁊ tunc aut de obliga-
tione que cõtrahitur re ipſa vt de
contractu mutui ⁊ in caſu iſto dico
ꝙ alteri per liberam perſonaꝫ po
teſt queri vt hic ⁊ idem dicerem in
depoſito ⁊ commodato.S.ad exhi.
l.ſi res.et intelligo ꝙ vtilis acqui-
ritur vt in.l.ſi res.Aut queritur de
obligatione que cõtrahitur rei in
teruentu:⁊ tunc adhuc refert q: aut
apponit̃ pactũ de eadẽ re alteri re
ſtituenda:⁊ tunc dico ꝙ alteri per
liberam perſonam actio nõ que-

reretur vtilibis ſine ceſſione. ſ. de
dolo. l. cum res ⁊ eſt ratio de obli-
gatione que coatrahitur rei inter
uentu quare in obligatione que-
rei interuentu contrahitur niſi de
eadem re reſtituenda pactum ap-
ponitur alteri queritur quia ma-
gis hic rem ipſam alij querẽdam
inſpicimus ꝙ perſonam. Sed vbi
de alia re reſtituenda vel redden-
da magis inſpiciatur perſona quã
res ⁊ ideo nõ valet ſine ceſſione ar
gumento iurium alleg.

¶ Queſtio. dxxxviij.

IN eodẽ titu. ſuper. l. ſi non ſin-
guli ⁊c. vbi aliud quaꝫ
pecunia traditur ⁊ agitur ꝙ certũ
pꝛecium pꝛo illa re tanꝙ numera
tum reddatur nunqd valeat: mul-
tum refert quia aut agitur ꝙ pꝛo
re qua traditur pꝛeciuꝫ tanꝙ mu-
tuatuꝫ reddatur ⁊ hoc interueniẽ
te ſtipulatione. vt verbi grã. Mu-
tuo tibi vinum ⁊ tibi conuenio vt
c. pꝛo illo vino mihi reddantur et
hoc etiam ſtipulo ⁊ in caſu iſto di
co ꝙ ego etiã poſſum agere ad il-
la. c. ac ſi mutuaſſem ad mutuũ. ſ.
de nõ nume. pecu. l. aduerſus: ⁊. ff.
c. l. ſingularia. ⁊. ff. man. l. qui nego
cia. Aut vt ea reddatur: ⁊ adhuc re
fert quia aut pecunia quã volebã
mihi reddi erat debita ex alia cau
ſa ꝙ ex numeratione vt puta quia
debebat mihi. x. ex vẽditione libꝛi
et adhuc refert quia aut illa pecu-
nia erat pꝛeſens ⁊ cõuenio ſimpli
ci conuentione mihi tanꝙ mutua
tam reddi ⁊ reſtitui. et in caſu iſto
dico ꝙ tanꝙ mutuata poterit pe-
ti quia bꝛeui manu videtur eſſe tra
dita. ff. co. l. ſingularia. Aut illa pe
cunia erat abſens: et in caſu iſto
dico ꝙ ſimplici conuentione tan-
ꝙ mutuata peti nõ poteſt. ff. mã.
l. qui negocia in fi. et cod. titu. l. ſi
ex pacto in fi. l. ſequit. Aut res alia
quã pecunia erat debita ⁊ tũc aut
res illa tradebatur abſolute ſine
aliqua eſtimatione vt quia nume
raui. c. amphoꝛas vini ſine extima
tione ⁊ conueni vt confitearis. c. li
bꝛas mihi debere ex cauſa mutui
et in caſu iſto nõ poſſuꝫ tanꝙ mu-
tuatas petere vt ꝓbatur in. l. iſta
in fi. Aut tradebatur res aliqua et
cum eſtimatione vt puta ſi tibi nu
meraui centum amphoꝛas vini ꝓ
decem ⁊ conuenio vt iſta eſtima-
tio cedat in mutuum ⁊ in caſu iſto
dico ꝙ per ſimplicem conuentio-
nem bene conſtituitur mutuum
vt. ſ. e. l. pꝛo mutua in pꝛin.

¶ Queſtio. dxxxix.

DE ſuffra gio rubꝛica ſuper. l. j. — Iſta q̄ſtio ꝑ ſa tur in
Si queratur qualiter — pꝛaſi.
aduocatus ſalarium ſuum poſſit — Iſta ſi
petere multum refert q2 aut clien — eſt i ru-
tulus ſalarium nullum aduocato — bꝛicis.
ſuo pꝛomiſit ⁊ tunc aut iſte aduo-
catus non conſueuit locare ope-
ras ſuas ſed gratis aduocare con
ſueuit ⁊ in caſu iſto dico ꝙ nulluꝫ
ſalarium petere poſſit hoc inſpe
cto ꝙ etiam nunꝙ aliis ſalariuꝫ
habuerit argumen. ff. de pigno.
act. l. vniuerſoꝛum. Aut conſueuit
locare operas ſuas ⁊ tunc tunc vi
detur cõueniſſe iuris pꝛeſumptio
ne quia videlicet ſatiſfaciet ei ⁊ de
ſalario ſm quantitatem ⁊ exigen
tiam perſone et ex iſta tacita cõ-

uentione agere poterit.arg.l.que
dicit ꝙ ſi tradam alicui ſarcinato
ri veſtimenta mea ſartienda nec
conuentum fuerit de precio pote-
rit agere preſcriptione verbis. ar
gu.ff.de vſu ꝛ habi.l.equitii.§.ple
num.ff.de preſcript.ver.l.ſi cui.et
ſequitur aut clientulus promiſit
ſalarium aduocato ꝛ adhuc quia
aut non temperatū: ꝛ tunc idem
dico quod dixi: vbi nullum ſala-
rium promiſit.ff. man.l.ſalarius.
Aut clientulus certum ꝛ tempera
tum ſalariū promiſit aduocato:ꝛ
tunc aut iſte aduocatus locauit
operas ſuas ſcilicet clientulo: et
in caſu iſto dico ſalua pace gloſe
ꝙ aduocatus ex locato agere po-
terit.ff.loca.l.qui operas. Aut nō
fuit locatio inter iſtas inita ſed di
xit clientulo ꝙ libenter preſtaret
ſalarium ꝛ ipſe libenter preſtaret
patrocinium: et tunc aut nudo
pacto promiſit:et tunc in iſto ca-
ſu dico ꝙ tunc demum petere po
terit cum ex parte ſua adimpleue
rit id patrocinium preſtiterit ꝛ hoc
preſcriptis verb.actione.ꝭ.de re-
rum permutatione.l. ex placito.
aut clientulus promiſit certum ſa-
larium ꝛ per ſtipulationē:et in ca
ſu iſto dico ꝙ peti poterit condi-
tione certi generalis:et ſic legem
iſtam intelligo.ff.ſi certum peta-
tur.l.certi. Aut promiſit incertū
ſalarium ſicut factum quoddam:
ꝛ tunc dico ꝙ aget actione ex ſti-
pulatu.inſtitu.de verbo:ū obliga
tio.in principio.vel ſi ipſe melius
velit etiam poterit ad intereſſe
agere conditione incerti genera-
lis.ff.ſi certum p.tat.l.certi cum
ſuis concordan.

¶Queſtio.cxc

DE con-
ditione ob cauſam
datā rubric. Si tu
queras nūquid il-
le qui alienat rem
alienam vel rem prohibitā alie-
nari transferat dominiū. ꝛ in iſta
queſtione multum refert quia aut
iſta prohibitio fit a lege:ꝛ in caſu
iſto dico ꝙ legis prohibitio tm̄ il
lam rem afficiat ꝙ alienari nō po-
teſt: quia neceſſitas legi non ſubia-
cet.ff.de fundo dota.l.v.ꝭ.de litig.
l.vlti.ꝛ.ff.fami.herciſcun.l.ſi alie-
nationes. Aut iſta prohibitio fit
etiam ab homine puta a teſtato-
re:ꝛ hoc refert quia aut iſta prohibi
tio facta eſt ex iuſta cauſa ꝛ certa:
ꝛ tunc dico ꝙ ipſo iure impedit
alienationē.ff.de lega.ii.l.peto.§.
ferre.Aut iſta prohibitio facta eſt ſi-
ne certa cauſa: ꝛ adhuc refert quia
aut apparet ob cuius fauorem te
ſtator prohibebat alienationē fieri
ꝛ adhuc dico ꝙ res nō poteſt alie
nari.ff.de lega.ii.l.cum pater.§.li-
bertis.Aut nō apparet ob cuius
fauorem teſtator prohibuerit:ꝛ tūc
dico ꝙ alienari poterit.ff.de lega.
i.l.filius.§.diui.ff.Aut iſta prohibi
tio fit inter viuos ꝛ adhuc refert
quia aut iſta prohibitio conuenit
cum regulari natura rei vt ſi rem
eccleſiaſticā dono et prohibeo ne
alienetur:ꝛ tunc dico ꝙ etiam nō
obſtante prohibitione mea poterit
alienari:ſed ego potero agere ad
intereſſe ſi alienetur.ff.de verbo.
obliga.l.ſi quis ita promiſerit.§.
ea lege.aut nō intereſt mea ſi alie
netur vel non:ꝛ tunc aut ego inter
pono prohibitionē circa rem meā
et tunc etiam poterit alienari et

tranſfertur dominiū: ſed compe- tet mihi cōditio ob cauſam. j. de donatio. que ſub modo. l. j. Aut in terpono prohibitionē aut circa rem meam. & in caſu iſto non va- let prohibitio mea nec quantum ad alienationē: nec quantum ad hoc vt alicui queratur intereſſe. vt ff. de pac. l. nemo. & fac. Dicūt q̄dā ad queſtionē iſtam: quidā miles conceſſit quoddam caſtrū filie ſue in dotem et ꝓhibuit ne reciperet illud caſtrum ab aliquo in feudū & omitto queſtionē: quia alſ ha- bita eſt.

¶ Queſtio. xx.

Si tu q̄ras vbi q̄ſ gerit aliquid ſup re mea vt q: vendidit vel aliq̄d tale facit me tacente: nunq̄d mi hi preiudicet ſic diſtingue: q: aut ego taceo quia non ſubſcribo nec aliquid facio & tunc aut ille qui li- cet facit de re mea eſt ꝯiuncta per ſona aut non. ſi eſt mihi cōiuncta perſona mihi preiudicat & in hoc video: conſentire vt. s. de donatio nibus inter virum & vxorem. l. ſer uus vbi dicitur ꝙ frater rem com munem ſibi & fratri preſente fra- tre vxori ſue dederat q̄ valet do- natio pro parte fratris preſentis et non cōtradicentis vbi etiam di citur ꝙ ſi p̄ſente creditore pignus vendiderit non tamen preiudicat creditori q: ſciebat ius ſuū vbiq̄ durare vt ꝓſici. cōmunis. Aut nō erat cōiuncta perſona mihi & tūc etiā aut ego taceo in fraudē eius cum quo res geritur et tunc dico

idem vt. C. a. l vel ff. l. ſi ſine in fi. q: mihi preiudico. vt. s. quibus mo- dis pig. vel hipothe. ſol. l. ſicut. §. non videtur. Aut ego aliud ago ꝙ taceo & tunc refert q: aut illud ago cōmunicando mihi lucrum rei et tunc mihi non preiudico. s. de cui ctio. l. qui iudea. aut illud ago ſub ſcribendo vel quid tale faciendo & tunc aut ſigillo aut ſubſcribo ad probandum. & tunc mihi non pre iudico. s. de pigno. l. fideiuſſor. §. vltimo. Aut ad reſtituendū & tunc mihi nullo modo. vt hic & s. de pi gno. actio. l. gaius. ſed quid in du bio dic vt. s. de lega. j. l. nihil.

¶ Queſtio. xxi.

Si tu queras nunq̄d ille qui iurat puniatur: ſic di- ſtingue quia aut pre- ſtat ſacramēta illicita vt quia iu- rat caput dei vel capillos et tunc dico ꝙ ſiue verum iuret ſiue fal- ſum ꝙ punitur iure noſtro. vt in autenti. vt non luxu. homo con- tra naturam. §. j. colla. vj. aut pre- ſtat ſacramenta licita in iurando vt quia iurat per deum & tunc re- fert quia aut iurat verum vel fal- ſum. ſi iurat verum non eſt puniē dus. C. de iureiuran. et. ff. eo. per totum. Aut iurat falſum & adhuc diſtinguitur quia etiam aut que- ritur niſi pars acceſſoria iurat vt teſtis: & tunc dico ꝙ ſi deierauerit punietur iure noſtro. vt. ff. de his qui notantur infa. l. luuius. cum ſua gloſa. Aut queritur vbi principalis perſona iurat et fal- ſum: & tunc etiam aut iurat calo re commotus: et tunc dico ꝙ

Infra iſtud & adde ꝙ q̄ no. s. in. j. di.

nõ punitur.vt.ff.de regu.iur.l.ꝗ
calore.Aut iurat cum deliberatio
ne ⁊ tunc aut iurat de preterito: ⁊
adhuc refert q: aut iurat motu p
prio ⁊ tũc dico ꝙ punieť iure no‑
ſtro.vt.ff.de dolo.l.ſi legatarius.⁊
ff.de crimine ſtel.ꝭ.de piurio. Aut
iurat ad delationem aduerſarij:⁊
tũc aut iurat per deum: ⁊ tũc dico
ꝙ nõ punitur.vt.ff.de iur.l.ij.niſi
ideo tantũmodo. Aut iurat per
genua principis:⁊ tũc dico ꝙ prin
ceps eum puniet. vt.ff.de iureiu‑
ran.l ſi duo patroni in.§.vlti. Se
quitur aut iurat de futuro ⁊ tunc
aut illud iuramentũ nõ affert pre
iudicium aduerſario ſuo vt q: iu‑
rat ꝙ non comedet deccetero car‑
nes: ⁊ tũc dico ꝙ nõ punitur niſi
a deo vt.C.de iureiu.l.ij.⁊.C.de in
lit.iur.l.vlti.aut affert preiudiciũ
aduerſario ſuo:⁊ tũc aut eſt preſti
tum ſup inefficaci cõuẽtiõe: ⁊ tũc
dico ꝙ nõ punitur.vt.ff.de pact.l.
iur.gen.§.gñaliter. Aut iurat ſup
conuẽtione efficaci ⁊ tũc ſi deierat
dico ꝙ punitur.vt.C.de trãſact.l.
ſi quis maior cũ ſuis concordã.

¶Queſtio.clxxxiij.

SJ tu quęras nun‑
quid
inſtrumentũ priua
tum facit fidem ad
probandũ directe:
diſtingue ſic: q: aut
tu queris nunqd faciat fidẽ pro
eo cuius eſt inſtrumentũ ⁊ cõtra
tertiũ:⁊ tũc dico ꝙ nõ q: exemplũ
pernicioſuȝ eſt ⁊c.C.de pba.l.exẽ‑
plo.⁊.ꝭ.qui põt in pigñ.ha.l.ſcri‑
pturas. Aut queris nunqd faciat
fidem cõtra eum cuius eſt inſtru‑
mentuȝ:⁊ in caſu iſto adhuc diſtin
gue q: videlȝ aut cõfitetur inſtru‑
mentum eſſe factũ de eius volũta
te.⁊ tũc dico ꝙ facit plenam fidẽȝ
cõtra ipſum dum tñ id inſtrumẽ‑
tum habeat debitã formã plus di
co inſtrumentũ priuatũ nedũ fa
ciat fidem cõtra eum qui fecit ſed
cõtra tertiũ qui habet caſuȝ a cõ
ficiẽte plus ꝙ principaliter ad pre
iudicium tẽdit faciẽtis.ff.de fi.in‑
ſtru.l.repetita ⁊.C.ad.l.cor.de fal.
l.ſi creditor.⁊ pbatur.ff.de excep.
rei iudi.l.ex ſcẽtẽ.§.latinus.p.
Sed ſi confeſſio fuerit facta ad li
berandũ cum cauſa vel ſine cauſa
valet. ſi ad obligandũ cum cauſa
valet.ſi ſine cauſa nõ valet.vt.§.et
lȝ coll.vij.⁊.ff.de pba.l.cũ indebi
to.§.vlti.cum ſuis ſimilibus.Aut
ipſe negat inſtrumentũ nõ eſſe fa‑
ctum de eius volũtate.⁊ tũc diſtin
gue q: aut illud inſtrumentũ eſt
factũ de iure:⁊ tũc dico ꝙ illud in
ſtrumentũ poteſt probari eſſe fa‑
ctum de mãdato etiaȝ aduerſarij
per depoſitionẽ duorũ teſtium.vt
in aut.de taber.§ penulti aut ex‑
cedit ſummã quinquagita aureo
rum:⁊ tunc dico ꝙ nõ poteſt pro‑
bari illud inſtrumentũ eſſe factuȝ
de mandato aduerſarij niſi p de‑
poſitionẽ trium teſtiũ. vt.ꝭ.ſi cer
tum peta.l.vltima. Aut fit in ciui‑
tate:⁊ tunc in glo.diſtingue: q: aut
eſt tertium ſuper cõtractu qui nõ
excedit libram auri:⁊ tunc dico ꝙ
poteſt probari per duos teſtes.in
aut.de fide inſtru.§.j.in fi. Aut ex‑
cedit libram auri ⁊ tunc aut fit in
ſcriptis: et adhuc dico ꝙ põt pro
bari per depoſitioneȝ quinqȝ te‑
ſtium. vt in aut. de fide inſtru.§.
oportet.colla.vij. Aut fit ſine ſcri‑
ptis ⁊ tũc aut fit a perito litteraȝ
⁊ tunc dico ꝙ poteſt probari per
tres teſtes.vt.ꝭ.qui põt in pig.ha.

aut.ſi qs.Aut fit ab imperito lit‑
tērarum:ꝛ tūc dico ꝙ poterit pro
bari per quinqꝫ teſtes vt.ſ.ſi cer.
pcta.aut.ſed nouo iure: ſed videt̃
reiecta iſta diſtinctio ſi fiat cōtra‑
ctus in ciuitate aut contrahit̃ ſup
ſumma que nō excedit libram au
ri:ꝛ tūc dico ꝙ poteſt probari per
duos teſtes vt in aut.de fide inſtr.
§.j.in fi.Aut excedit librā auri: et
tūc aut fit a perito litterarū:ꝛ tūc
dico ꝙ ꝓbari poterit per deposi‑
tionem trium teſtiū.vt.C.qui po
teſt in pig.ha.in aut.ſi quis vult
caute deponere. Aut fit ab imperi
to litterarū:ꝛ tūc dico etiā ꝙ per
depoſitionē triū teſtiū probabit̃.
vt.ſ.ſi cer.pc.aut.ſꝫ nouo iure ꝛc.

¶ Queſtio.cxxiij.

SItu qras quando ignorantia noceat ꝛ
quando nō ſic di‑
ſtingue q: aut que‑
ris de ignorātia iu
ris aut querit̃ de ignorantia facti
iuris natura'is:aut quaſi natura
lis: aut de ignorātia iuris ciuilis:
aut de ignorātia iuris pretorij. ſi
de ignorātia iuris naturalis tunc
dico ꝙ non excuſat aliquē immo
nocet indiſtincte ſiue certet de lu‑
cro captādo ſiue de dāno vitādo.
verbi gratia Aliquis credēs ꝙ ſi‑
bi liceret patrem ſuū verberare ꝛ
ſic errauit in iure naturali verbe‑
rauit patrē ſuum nunquid excu‑
ſabitur ꝑpter hoc ꝙ credebat ꝙ li
ceret ſibi cum verberare ita ꝙ pa
ter nō poterit euꝫ exheredare:cer
te nō.vt in aut.vt cum de appell.
cog.in.§.cauſas.coll.viij.C.de epi
ſco.ꝛ cleri.aut.ſi captiui. Aut iſte
errauit in iure quaſi naturali: et
tūc dico indiſtincte ꝙ talis error
vel ignorātia non excuſat.vt ver‑
bi gratia.ſi libertus vocauit pa‑
tronū ſuum in ius ſine venia in‑
cidit in penā.l.aureoꝝ. vt.ff.de in
ius vo.l.pe.ꝛ vl. Pone libertus cre
dens ꝙ ſibi liceret vocare patro‑
num ſuū in ius ſine venia: ꝛ ſic er‑
rauit in iure quaſi naturali: q: li‑
bert⁹ tenet̃ quaſi naturaliter ſuo
patrono reuerentiaꝫ preſtare: q:
maximū beneficiū ei fecit in eo ꝙ
fecit eum de nō homine hominē
vocauit eū in ius ſiue venia:nun‑
quid excuſat̃:certe nō.immo non
excuſat̃ ſed tenet̃ hoc non obſtāte
in.l. aureis nomie pene. vt.C.de
in ius voc.l.vlti.qd eſt verū niſi ſit
talis perſona cuius etas ignoret
quid agat q: certe tūc deberet ex‑
cuſari ſꝑ pupillus. vt.ff.de iur. et
fact.igno.l.vlti. ꝛ.C.de fal.mo.l.j.
§.ſed ſunt puberes. Aut errat̃ in
iure ciuili ſeu ꝓtorio vt in legibus
noſtris:ꝛ tūc diſtingue q: aut errā
do incidit in ſpeciē delicti et tunc
dico ꝙ nō excuſat̃ indiſtincte vt ſi
quis aſcribit in teſtamēto ꝙ ſcri‑
bit ignorās. vt.ff.ad.l.acquil. als
cor.de fal.l.diuus.ꝛ.ff.de iur.ꝛ fac.
igno.l.j.in prin.vbi hic notat̃. Di‑
cunt docto.moderni ꝙ eſt verum
ꝙ nō excuſatur in totū: ſed bñ ex‑
cuſatur quo ad hoc q: etiam ali‑
quantulū mitius debet agi cū eo
ex quo fecit ignoranter.vt.ff.ad.l.
corn.de ſic.l.j.§.ij.ꝛ.l.in lege.iſtud
fallit in muliere que lꝫ errādo in‑
cidat in ſpeciē delicti tñ excuſatur
in quinqꝫ caſibus. Primus eſt.ff.
ad turpill.l.j.§.accuſationē.ꝛ.l.iu
lianus.als.l. mulier.ff.co.et.ff.de
eden.l.j.§.vlti. Secūdus caſus eſt
ff.ad.l.cor.de fal.l.diuus.§.matri.
Tertius eſt.C. de fal.mon.l.j.§.j.
Quartus eſt.ff.de iure fiſ.l.vlt.gl.
dicit ꝙ fallit in alijs duobus caſi‑

bus ſed nõ ꝓprie fallit q: fallit in milite ⁊ ruſtico ⁊ pupillo vt hic in prin. ⁊. C. de iur. ⁊ fac. igno. l. j. ⁊. ff. de iur. om. iud. l. ſi quis. ad ꝙ. §. do li aũt ⁊c. aut in errando in iure nõ incidit in ſpecie͂ delicti: ⁊ tunc aut queritur nunquid excuſet vel noceat in lucris captandis aut in dam͂nis vitandis. primo aũt modo diſtingue quia aut queris nunq̃d acceſſorium noceat vel ꝑ obliquũ vt in acquiſitione fructuũ ⁊ tunc dico ꝙ nocet. ff. de acquire͂. rer. do. l. bone fidei. ⁊. ff. de pet. here. l. ſed et ſi. lege cõmiſſoria. §. ſcire. Aut queris nũquid noceat principaliter ⁊ directe: ⁊ adhuc diſtigue. q: aut ad lucrum acquirendũ ꝓcedit cũ detrimento alieno: ⁊ tunc dico ꝙ nocet vt. ff. de iur. ⁊ fac. ignorã. l. iuris ignorantia: ⁊. ff. de vſuc. l. nũꝙ. Aut ꝓcedit ſine alieno preiudicio: ſiue detrimento ⁊ adhuc diſtingue q̃a aut ille qui errat potuit conſulere peritiores ⁊ nõ conſuluit: ⁊ tũc dico ꝙ nocet ei. ſi aũt nõ potuit peritiores conſulere nõ nocet ei vt ff. de iur. ⁊ fac. ignoran. l. regula. in §. ſed iur. ignorantia. ⁊. ff. de bono. poſſeſ. ci. ge. l. in bonorũ. Aut queritur nunquid error iuris noceat in damnis vitãdis: ⁊ adhuc diſtingue. quia aut querit nunquid noceat contra certantem de damno ſimiliter ⁊ tunc dico ꝙ nocet nam in pari cauſa turpitudinis melior eſt cauſa conditio poſſidentis. vt. ff. manda. l. fideiuſſor. §. non male. ⁊. ff. de condi. ob tur. cau. l. vbi. ⁊ l. penult. §. vltimo. Aut queritᷣ nũquid noceat cõtra eum qui certat de lucro captando ⁊ tũc aut error eſt commiſſus extra iudicium aut in iudicio. Si primo modo dico ꝙ non nocet vt. ff. de iur. ⁊ fac. ignorantia. l. uñ. ignorantia. ſ. et. l. error. Si ſecundo modo dico ꝙ nocet ꝙ eſt verum ſi potuit peritiores conſulere et non conſuluit alſ ſecus vt. ff. de confeſſor. l. non fatetur. Sequitur aut erratur in facto et tunc refert quia aut erratur in facto proprio. aut in alieno: ſi in alieno diſtigue quia aut error fuit ꝓbabilis aut improbabilis ⁊ ſuppinus ſi ꝓbabilis diſtingue. Quia aut error verſatur circa tale quid ꝙ poteſt aduerſario imputari tũc dico ꝙ nedum nõ nocet immo ꝓdeſt. vt. ff. de iuris ⁊ facti ignorantia. l. iuris ignorantia. ⁊. ff. de verborum ſignificatio. l. alienationis verbo. Aut circa tale quid verſatᷣ ꝙ non poteſt aduerſario imputari. et tunc dico ꝙ non prodeſt immo nocet vt. ff. de edi. edicto. l. j. §. cauſa. aut error eſt improbabilis. et ſuppinus ⁊ dic vt ſequitur aut ignorantia eſt de facto proprio: et diſtingue quia aut queris nũquid ignorantia proprij facti noceat in lucris captandis: ⁊ tunc dico ꝙ ſic vt. ff. ad. l. acquilᷣ. l. ꝙꝙ. Aut nunquid noceat in damnis vitandis et tunc dico ꝙ ſic vt. ff. ad. l. acquil. l. ꝙꝙ. non nocet contra certantes vt. ff. de conditione indebi. l. ſed et ſi me putem in princi. ⁊. l. cum is. Aut queris nunquid noceat contra eum qui certat de damno vitã do ⁊ tunc dico ꝙ nocet quia in pari cauſa turpitudinis melior eſt conditio poſſidentis vt. ff. man. l. ſi fideiuſſor. §. non male. ⁊. ff. vt in poſſeſſio. lega. ea. l. j. in principio et argu. ff. de conditione ob tur. cauſam. l. penultima ⁊. l. vbi cum ſuis ſimilibus. iſta aute͂ diſtinctio eſt multum notabilis ⁊ qui ſcit eã ſcit plura iura.

¶ Queſtio. xcv.

SI tu q̄ras nun-
quid
ſentẽtia lata faciat
ius generale inter
omnes: diſtingue ſic
q: aut eſt ſententia inductiua vo
co ſententias inductiuã que indu
cit obligationẽ nouam vt eſt ſen-
tentia que fertur ſuper actionibꝰ
perſonalibus que inducit obliga
tionem. vt. ff. de pecul. l. iij. §. idem
ſcribit. Aut eſt ſententia reciſoria
id eſt que reſcindit aliquẽ actum
vel contractũ vt eſt ſententia que
fertur in querelis inoffi. teſtamen-
ti que reſcindunt teſtamentũ vel
in ſiliſa declaratoria: id eſt que de-
clarat aliquod ius actori compe
tere vt eſt ſententia que fertur ſu-
per actionibus realibus vbi ſolũ
petitur dominium declarari. vt. ff.
de rei vendi. l. ex diuerſe. §. j. Si tu
ergo queras nunquid ſentẽtia in
ter aliquos lata alíos ꝑiudicet vel
proficiat breuiter dicas ꝙ refert:
q: aut eſt ſentẽtia lata ſup actio-
ne populari ſiue ſit actio crimina
lis ſiue ſit ciuilis: ꝛ tunc dico ꝙ ſi
ſententia ſit condẽnatoria nõ no
cet niſi illi qui condẽnatus fuit ſi
autem ſit ſentẽtia abſolutoria ne
dum obeſt ei contra quẽ reus eſt
abſolutus: ſed etiam obeſt cuicũ-
ꝙ agere volenti. vt. ſ. de actio. et
obli. l. ſi cui. ꝛ. ſ. de iureiurã. l. cum
qui. §. in popularibus. et hoc eſt
verum niſi primo agẽs poſſet re-
dargui de preuaricatiõe. ſ. de pre
uari. per totum. ꝛ eſt ratio predi-
ctorum ꝙ vbi q̄s primo agit popu
lari ac illã actio. ſibi appropriat ꝛ
id ꝑiudicat alíis agere volẽtibus
vt. ſ. de verbo. ſig. l. ſi cui. Aut eſt la-
ta ſentẽtia ſuper accuſatione pri-
uata. ꝛ tunc aut eſt lata ſententia
inductiua: ꝛ tunc ſiue illa ſentẽtia
ſit inducti. ſiue abſolutoria alíis
nõ obeſt nec prodeſt. ſ. de re iudi.
l. ſepe. Aut eſt ſentẽtia reciſoria et
tũc diſtingue q: aut queris cui p-
ſit: ꝛ tũc dico ꝙ prodeſt eis nedũ
inter quos fuit iudicatũ ſed etiam
omnibus quibus intereſt. vt. ff. de
inoffic. teſta. l. poſthumus. in. §. ſi
quis. vbi notauit doctor meus.
Aut queris cui noceat ꝛ tũc diſtin
gue aut tu queris nũquid noceat
ei cõtra quẽ fuit lata ꝛ dico ꝙ ſic.
vt. ff. de except. rei iudi. l. euidẽter.
Aut queris etiam nũquid noceat
alíis ꝛ hic diſtingue: q: aut ille aliꝰ
habet tm̃ ius vel maius defendẽ-
di cauſam quantũ ꝛ ille cõtra quẽ
iudicatum fuit. ꝛ tunc dico ꝙ talis
ſentẽtia eidem nõ obeſſet nec ius
generale etiam facit. Verbi gra-
tia. Aliquis teſtator inſtituit ali-
quem heredem in ſuo ſcilicet te-
ſtamento ꝛ ab eo q̄d habet de le-
gatariis plura legata relinq̄t mo
do vnus legatarius incepit agere
contra heredem ꝛ petebat legatũ
ſibi relictũ. querebatur nunquid
ſibi obſtaret exceptio rei iudica.
contra collegatariũ ſuum dicit lex
ex quo iſte legatarius reclamat
tm̃ ius vel equale quantum facie
bat ſuus collegatarius non ob-
ſtante rei iudicate except. vt. ff. de
exceptio. rei iudica. l. j. ad finem. ꝛ
idem etiam dicerem multo ma-
gis ſi haberet maius ius ꝛ recla-
maret. Aut ille alius non h; tm̃
ius vel maius ꝙ ille contra quem
ſententia lata fuit. ꝛ hic refert q:
aut ſententia fuit lata contra he-
redem propter eius ignorantiam
vel negligẽtiã vel cõtumaciã et tũc
dico ꝙ nõ oberit ſibi; illã ꝑſumitur

magis ſentētiā contra ipſum eſſe
latam propter eius contumaciaꝫ
quam etiaꝫ ꝓpter hoc ꝙ non ha-
buit ius. vt. ff. de inoffi. teſtamen.
l. qui repudiātis. §. vlti. ꝛ. ff. de cu-
ratio. l. ſi de eo. in prin. Aut non eſt
ſentētia lata cōtra eū ꝓpter eius
contumaciā q꞉ multū viriliter de-
fendebat cauſaꝫ꞉tñ hoc nō obſtā-
te ſubcubuit. ꝛ tūc dico ꝙ talis ſen-
tentia aliīs noceret vt. ff. de inoffi.
teſta. l. pape. ij. §. ſi ex cauſa ꝛc. Aut
eſt ſentētia declaratoria vnde ſci-
re debetis ꝙ eſt quedam ſenten-
tia declaratoria ideſt illa que fert̃
ſuper crimine. ſ. ad munici. l. ordi-
ne. ꝺ. rñ. eſt ꝛ alia ſentētia declara-
toria iuris vt illa in act. rei ven. §.
ex diuerſo. et. §. petitor. Aut ergo
queris de ſentētia declaratoria fa-
cti ꝛ tūc refert q꞉ aut eſt factū con-
nexum ſicut adulteriū꞉ꝛ tunc dico
ꝙ ſentētia condēnatoria lata ſuꝑ
tali facto nō nocet aliī. ſi auteꝫ ſit
abſolutoria nedū ꝓſicit ei ꝓ quo
lata eſt꞉ſed etiam oībus agere vo-
lentibus꞉ſic loquit̃. ſ. de adul. l. de-
nunciaſſe. §. item querit̃. ꝛ eſt ra-
tio q꞉ fauores ampliādi ſunt ꝛc.
ſ. de liber. ꝛ poſthu. l. cum quidaꝫ.
Aut fertur ſuꝑ facto ſeparato vt
ſuper crimine calūnie꞉ꝛ tunc dico
ꝙ aliīs nec nocet nec ꝓdeſt. C. de
aduo. dñi iudi. l. j. Sequit̃ aut eſt
ſententia etiaꝫ declaratoria iuris
et tunc aut ſunt diuerſa iura et ſe-
parata ſicut eſt dominiū ꝛ ius pi-
gnoris ꝛ tūc etiam nō nocet aliīs
nec prodeſt. ff. de pigno. l. ſi ſupe-
ratus in ſi. ſed in tribus caſibꝰ fal-
lit. ff. de regu. iur. l. ſepe. ꝛ ibi vide-
bitis. Aut fertur ſentētia declara-
toria ſuper vno iure cōiuncto ꝛ cō-
nexo vt ſuper iure cognationis꞉ꝛ
ꝛ tūc aut querit̃ nunquid noceat
aliīs quoꝝ intereſt eq̄ principali-
ter. ſ. cauſam defendi ꝛ dico ꝙ nō
vt ſi libertus meus alio agēte ꝓ-
nuncietur ingenuus mihi domi-
no poſtea agere volenti et petere
ipſum tanꝙ libertū meū non no-
cet. ſ. ſi inge. ma. eſſe di. l. j. Aut q̃ri-
tur nunquid noceat alijs quorū
nō intererat eq̄ principaliter cau-
ſam defendi. ꝛ in iſto caſu dico ꝙ
ſic ꝛ potes exemplū ponere ꝑ pre-
cedens ar. ff. de ſta. ho. l. ingenuū.
ꝛ hoc eſt verum niſi argueret̃ col-
luſio primo agētis q꞉ tunc noce-
ret. ſ. de le. j. l. ſeruus plurimū. ꝛ. ſ.
eo. tit. l. qui repudiantis. §. vlti.

¶ Queſtio. cxcvj.

SI tu queras nūquid mora de-
bitoris ſpeciei rei ali-
cuius trahat ipſm mo-
roſum ad ipſoꝝ periculū꞉ ꝛ in iſta
queſtione multū refert q꞉ aut eſt
mora cōtracta vt q꞉ factū eſt ꝙ fa-
ctum fieri nō debuit. ꝛ in caſu iſto
dico ꝙ periculū pertinet ad mo-
roſum indiſtincte ſiue res eodeꝫ
modo eſſet peritura penes aduer-
ſarium ſiue nō. verbi gratia. Ali-
quis me expulit de fundo meo et
ſic cōſtituit̃ in mora. vt. ff. ꝙ met'
cau. l. j. Po. res alique que erāt in
illo fundo caſu fortuito ſunt ꝑem-
pte certe periculū pertinet ad ipſꝫ
expulſorē. vt. ff. de vi ꝛ vi ar. l. j. §.
rectiſſime ꝙ intelligas ſane verū
regulariter. ſed fallit in duobꝰ ca-
ſibus. Primus eſt talis aliq̄s me
per metū cōpulit ꝙ ego darem ſi-
bi librum ꝛ ſic fecit ꝙ facere non
debuit ago contra eum act. ꝙ me-
tus cau. ꝛ condēnatus eſt mihi in
quadruplū꞉q꞉ rem non reſtitue-
bat ante ſententiā. poſt ſentētiaꝫ
tñ ante tēpus quo debebat dari
iudicatū res eſt ꝑēpta certe di-

cit lex periculum nõ eſt ſuuꝫ illius
ſi cui metus fuit illatus ⁊ eſt ratio
fallendi. q: .ſ. ip ſe tenetur in tri-
plum ⁊ ſic eſt grauatus in hoc vn-
de per conſequens dꝫ in alio rele-
uari ꝙ .ſ. ſi res pereat ꝙ pereat pe
riculis aduerſarij nõ aũt periculo
ſuo. vt. ff. de iur. iur. l. cum q̇. in pꝛi.
pꝛima alia rõ q̇a aut illa res ꝑut
intra dilationẽ .ſ. a lege cõceſſam:
et ideo excuſatur ⁊ iſtas duas rõ-
nes innuit textus ⁊ in lege vbi iſte
caſus ſumitur. ff. ꝙ metus cauſa.
l. ſi cũ exceptione. §. quatenus ver.
ꝙ ſi homo. Alius caſus eſt aliquis
me cõpulit per metũ ꝙ ego darem
ſibi libꝛum meũ ago contra eum
actione ꝙ metus cauſa: ante ſnīaꝫ
res ꝑ metuꝫ ablata ſiue dolo ſiue
culpa .ſ. metum inferẽtis eſt peri-
tura, certe dicit lex. ſi res illa erat
eodẽ modo peritura penes illum
cui metus infertur metũ inferens
nõ tenetur de periculo. ſi aũt non
eſſet eodem modo peritura q: foꝛ
te rem vendidiſſet ſi eam habuiſ-
ſet tunc metũ inferens tenet̃ peri
culuꝫ ſubire ⁊ poteſt eſſe ratio fal-
lendi in iſto caſu q: ſi nõ habuiſſꝫ
et eam ante ſententiã nõ retinuiſ
ſet quando in quadruplũ cõdem-
nari potuiſſet et in hoc grauatur
in alio releuari dꝫ. vt .ſ. ſi res pa-
reat ſine dolo ⁊ culpa ſua ꝙ pere-
at periculo aduerſarij ſui. vt ar. ff.
de iur. iu. l. cũ q̇. Pꝛima alia eſt ra
tio ⁊ melioꝛ quia metuꝫ inferens
rem per metũ ablatã de cõſenſu ⁊
voluntate aduerſarij q: voluntas
coacta voluntas eſt. vt. ff. ꝙ metus
cauſa. l. ſi mulier. §. ſi metu ⁊ ideo
ſi eam tenet de cõſenſu vel aduer-
ſarij ſui magis partit̃ q: ſi res pe
reat aduerſarij ſui ꝑiculo pereat
ſi eodem modo eſſet peritura pe-
nes aduerſariũ ſuum ſm ꝙ iſtuꝫ
caſum vos habetis. ff. ꝙ metus
cauſa. l. cũ exceptione. §. quatenus
vbi ſi aũt ante ſnīaꝫ ⁊c. Sequitur
eſt moꝛa cõtracta q: nõ eſt factum
ꝙ fieri debuit q: pars contẽpſit iu
dicis decretũ: ⁊ tũc dico ꝙ pericu-
lum ꝑtinet ad eũ. de eden. l. exi-
gere. §. is aũt aut contẽpſit partis
interpellationẽ: ⁊ in iſto caſu dico
ꝙ ſi res nõ eſſet eodẽ modo peri-
tura penes aduerſariũ periculum
ſpectat ad me. ſi aũt eſſet res eodẽ
modo penes aduerſariũ peritura
tunc nõ ſpectaret ad me periculuꝫ
ſed ad aduerſariũ meũ. vt. ff. de po.
l. ſi plures. ⁊. ff. de rei ven. l. item ſi
verberatum in fi. Sed que eſt ra-
tio diuerſitatis vbi moꝛa eſt con-
tracta quia factũ eſt qđ fieri nõ de
buit ꝙ tunc periculũ indiſtincte .ſ.
ſpectat ad moꝛoſum ſed vbi moꝛa
eſt q: nõ eſt factum ꝙ fieri debuit
q: tunc periculum cũ diſtinctione
pertinet ad moꝛoſum vt dictũ eſt
et eſt ratio quia grauius delinquit
qui facit quod facere nõ debuit ꝙ̄
ille qui nõ facit ꝙ facere debuit et
ita grauius debet puniri. vt argu.
ff. de impẽ. in rebus do. fac. l. iij. ſed
que eſt ratio vlterius vbi moꝛa eſt
ꝯtracta eo ꝙ factũ nõ eſt ꝙ fieri de
buit ſi ps cõtẽpſit iudicis decretũ
tenetur de ꝑiculo indiſtincte ſi res
nõ erat eodem modo peritura pe
nes aduerſariũ alˀs nõ vt dictũ eſt
certe ratio eſt quia grauius delin-
quit qui contempſit iudicis decre
tuꝫ quã qui contempſit partis in
terpellationem ⁊ ideo grauius pu
nitur. vt. C. de penis. l. ſancimus.
cum ſuis ſimilibus.

¶ Queſtio. cxvij.

Super ea
dem. l. de exhibend. ⁊c.

ad euidentiā totius tituli. ſcire de
bетis ꝙ quandoq̄ reus de aliquo
crimine nō deprehenditur in deli
cto ſed tantū ſuſpectus eſt de illo
crimine: ⁊ in caſu iſto dico ꝙ null'
debet etiam eū capere ⁊ ad iudicē
ducere niſi iudex de ipſo adducen⸗
do interlocutus ſit: ⁊ ſic.l.iſtam in
telligo. Quandoq̄ reus deprehen
ditur in ipſo flagranti ⁊ p̄ſenti cri
mine: ⁊ tunc aut nō eſt tale crimē
ꝙ ſi nō caperet̄ timor non eſſet ꝙ
ipſe fugeret ꝑpter illud crimen vt
puta aliquis aliū percuſſit de pu⸗
gno vel dedit ei alapam nō eſt ve⸗
riſimile qđ propter hoc ipſe per⸗
cutiens debeat fugere: ⁊ adhuc di
co ꝙ ⁊ ſic intelligo.l.iſtaꝫ. Aut erat
tale crimen de quo erat ſuſpitio ꝙ
ipſe fugeret ne caperetur: ⁊ in caſu
iſto dico ꝙ capi poteſt ⁊ debꝫ quia
melius eſt ante tempus occurrere
⁊c. vt.ſ.tit.proxi.l.ea quidē.⁊.ff. q̄
in frau.credi.l.ſi debitor.⁊ ad.l.ac⸗
quil.l.ita vulneratus.⁊ argu.ſ. in
quibus cau. in integrū re. non eſt
ne.l.vltima. ¶ Queſtio.cxcviii.

Super eadē.l.vbi re' de
aliquo crimine accu
ſatur. Si tu q̄ras an
procedatur vel proce
di debeat contra ipſum: multū re
fert quia aut ille reus qui accuſa⸗
batur de crimine nō eſt cōuictus
de illo crimine nec plene nec etiaꝫ
ſemiplene: ⁊ in caſu iſto dico quod
nunq̄ debet in carcere detrudi.ſ.
titu.proxi.l.ij.j. reſpon. ⁊ eſt ratio
quia nemo poſſet abſoluere quā⸗
do deductus in carcerē aliquomo
do ſit infamis.ff.de varijs ⁊ extra⸗
ordi.l.eſtimationū Quid ergo fiet
de iſto pro certo ſi de crimine accu
ſetur tunc erit ſub fideiuſſoribus
reddendus ſm̄ ꝙ probantur iſta.
ff.de cuſto.re.l.ij. Aut reus accuſa⸗
tus de crimine eſt plene cōuictus
et tunc aut eſt conuictus per con⸗
feſſionem ſuā aut per teſtes: ⁊ tūc
aut eſt conuictus plene: ⁊ tunc pe⸗
ne legittime ſubijciendus eſt ꝙ de
poni.l.cū rei.⁊.ff.de penis.l.q̄ aliū
Aut nō eſt conuictus plene, ſed ſe⸗
miplene ꝑpter famam publicam
que cōtra ipſuꝫ laborat: ⁊ tūc aut
ipſe accuſat̄ de leui crimine: ⁊ tūc
etiaꝫ dico ꝙ ſub fideiuſſoribus eſt
reddendus.ff.de cuſto.reo.l.j. Se⸗
quitur aut accuſatur de atroci cri
mine: ⁊ tūc adhuc refert quia aut
alſ cōſueuit eſſe bone fame: ⁊ tūc
in carcere nō detruditur. ſed ſub fi
da cuſtodia cuſtodietur. vt.l.alleg.
de cuſto.re.l.j. Aut alſ ꝯſueuit eſſe
male fame quia multa mala con⸗
ſuetus erat facere: ⁊ tunc adhuc di
ſtinguitur quia aut eſt humilis ꝑ⸗
ſona: ⁊ in caſu iſto dico ꝙ in carce⸗
re detrudi debꝫ nec eſt ſub fideiuſ
ſoribus recredendus ar.l.ſepe'all.
de cu.re.l.j. Aut erat magna per⸗
ſona ⁊ tūc in honore ſub fida cu⸗
ſtodia cuſtodiri debet. ff. de cuſto
di.re.l.j.ſi.⁊.iij. cū ſuis ſimilibus.

¶ Queſtio.cxcix.

Super eadem.l.vbi aliq̄s
eſt incarceratus ꝑ
aliquo crimie ⁊ ip⸗
ſe recreditur ſub fi
deiuſſoribus: ⁊ iſte fugiat: ſi tu que
ras qualiter fideiuſſores tenean⸗
tur multum refert. quia aut iſte
reus erat incarceratus ꝑpter cau
ſam pecuniariaꝫ forſitan quia no
lebat ſoluere nec bōis cedere ſi ta
lis recredatur ſub fideiuſſorib': ⁊
poſtea fugiat dico qđ fideiuſſores

eius ſoluendo ꝙ iſte debebat con
ſequenť liberationē.ff.de fideiuſſo
re.l.grege.ꝛ.l.iij. Aut iſte reꝰ eſt in-
carceratus ꝑpter cauſam crimina
lem ꝛ tunc aut certe recrediť ſub fi
deiuſſoꝛibus.ſ.certa pena appoſi
ta niſi fideiuſſoꝛes ipſuꝫ iuris ſta-
re faciant ꝛ in caſu iſto dico ꝙſi fu
gerit ſi fideiuſſoꝛes ſoluere velit pe
nam liberanť.ff.de fideiuſſo.l.ſan
cimus.Aut recreditur ſub fideiuſ-
ſoꝛibus ſine certe pene appoſitio-
ne:ꝛ in caſu iſto nō diſtinguo vtrū
fideiuſſoꝛes ꝑmiſerint expꝛeſſe coꝛ
pus pꝛo coꝛpoꝛe ſiue nō ꝑmiſerit
quia ſemꝑ iſti fideiuſſoꝛes videntur
pꝛomittere ipſum ſtare ſicut erat
anteꝙ̄ eis recrederet.ff.de fideiuſ.
ſicut reus ꝛ in caſu iſto ſi fugiat re
fert q: aut ipſe fugit per culpā fide
iuſſoꝛuꝫ q: negligentes fuerunt fi-
deiuſſoꝛes:ꝛ tūc dico ꝙ coꝛpoꝛali-
ter nō punientur fideiuſſoꝛes ſed
omne intereſſe debent ꝛ tenentur
reipublice reſartire.ff.de cu.re.l.iij
Aut iſte etiam reus fugit per dolū
fideiuſſoꝛum:ꝛ tunc dico ꝙ in coꝛ-
poꝛe debebant puniri nō tamē vl-
timo ſupplitio tradi quamuis.ſ.
reus ſi teneretur eſſe vltimo ſup-
plitio plectendus.ff.de fideiuſſo.l.
iij.ꝙ̄ꝙ̄ expꝛeſſe ꝑmiſiſſent fideiuſ-
ſoꝛes coꝛpus ꝑ coꝛpoꝛe ꝙ eſt no-
tandum ꝛ hmōi ratio eſt bona q:
liber homo nō potuit ſe obligare
ad moꝛtem ſiue ad ſuſpendium:
etiam ſi reus ſi teneret debent ſu-
ſpendi cum nō ſit dñs membꝛoꝛū
ſuoꝛū.ff.ad.l.acquil.l.liber.homo
Sed tu dices mihi ſtatim imo vi-
deo ꝯtrariū in cōmentarienſi naꝫ
eandem penam ſuſtinere debet ſi
fugiat incarceratus quā ipſe ſuſti
nere debuiſſet ſi nō fugiſſet.ſ.ti.j.
l.ad cōmentarienſes. Aduertatis
bene iſtud nō eſt ſimile nam com
mentarienſes accipiendo publicū
officium quod habent indirecte vi
dentur ſe obligare ad ſuſtinenduꝫ
eandem penā quā ſuſtinere debe-
ret incarceratus:tunc dices quid
refert vtrum directe vel indirecte
quis ſe obliget: ꝛ dico ꝙ multū re
fert. Nam multa nō conceduntur
directe que indirecte cōceduntur
donatio inter virum ꝛ vxo.nō va-
let conſtante matrimonio.ſed cuꝫ
lex dicit ꝙ ſi maritus habeat ſer-
uitutem in fundo vxo.vel econtra
et alo donandi iſta ſeruitute non
vtatur amittitur ſeruitus tamē ſi
directe vellet ſibi remittere nō poſ
ſet:ꝛ ſic multa cōceduntur indire-
cte que directe cō concederētur er
go ꝛ in pꝛopoſito ꝛ hoc etiaꝫ dicit
decre.extra de foꝛo cōpe.c.ſignifi-
caſti:ꝛ ſic intelligo materiā iſtaꝫ:ꝛ
iſta ſufficiant ¶Queſtio.cc.

D.l.iu

Alia.de vi ꝑuata ru-
bric.l.ij. vbi alicui
adimuntur bona.
ſi ſit obligatus nū
quid per bonoꝛum adeptionem
deſinat eſſe obligatus:multum re
fert q: aut iſti debitoꝛi bona adi
muntur ſub noīe rerū ſingulariuꝫ
et q: plures res ſibi adimunť ſub
noīe ſingulari:ꝛ in caſu iſto nō de-
ſinit eſſe obligatus imo nihilomi
nus obligatus remanet inſolidū:ꝛ
eſt bona rō q: ꝑſonalis obligatio
nō ſequiť fundū ſiue rē ſingularē.
ff.ad turpill.ařs ad trebell.l.j.§.ſi
heres. Aut bona auferunť iſti de-
bitoꝛi ſuper vniuerſitate: vtputa
quia tertia pars bonoꝛum publi
catur vel ſibi aufertur: et in caſu
iſto refert quia aut auferūtur iſta
bona per conuentionē partiū: et

adhuc dico ꝙ inſolidum remanet obligatus nec ille ad quē bona ꝑuenerunt pōt cou ueniri ſic intelligitur.ff.de iur.dot.l.ſi mulier.Aut adimūtur iſti etiā bona ſua.per.l. diſpoſitionem vt ſi fuerit condemnatus de crimine capitali ⁊ in caſu iſto dico ꝙ pro ea parte ꝑ qua bona auferuntur pro ea parte deſinit eſſe obligatus ⁊ ille ad quem bona puenerunt ꝑ illa parte conueniri poterit ſic intelligo.l. iſtā tutoris cum ſuis concor. que hoc dicit. ¶Queſtio.ccj.

IN eodē titulo ſup.l. qm̄ multa facinora. Si tu q̄ras nūquid ille qui incidit in delictum preter ꝓpoſitum debeat puniri:multū refert q: aut iſte nullū intēdebat delictū cōmittere: ⁊ tūc aut iſte dabat operā rei licite ⁊ in caſu iſto dico quāuis delīquat nō tenetur.ſ.ad.l.cor.de ſic.l. in lege. Aut iſte incidit in aliud delictū ꝙ̄ incidere crederet: ⁊ tūc aut incidit in eandē ſpeciē delicti: ⁊ tunc dico ꝙ tenetur.ff.de furti.l.vulgari.aut incidit in aliā ſpeciē delicti ꝙ̄ committere credebat ⁊ aut illa ſpecies nō erat de ſe ordinata ad ſpeciem quā credebat cōmittere: ⁊ tunc dico ꝙ nō tenebitur.ff.de furti.l.qui iuri.ff.de iniur.l.cum qui.Aut illa ſpecies delicti inquā incidit eſt ordinata ad illā in quā delinquere ꝓpoſuerat: ⁊ tunc dico ꝙ nondū tenebitur de hoc ꝙ delinquitur. ſed etiam de hoc ꝙ delinquere propoſuit vel ecōtra de hoc ꝙ cōmittere credebat: ſed ⁊ etiam de hoc ꝙ cōmiſit.ſic loquitur.l.iſta ⁊ ſic innuit principio.

¶Queſtio.ccij.

ED.l.iul. de ambitu rub. Si tu queras nūquid poſſit et debeat aliquis dignitatē appetere: multū refert q: aut iſte q̄ appetit dignitatem habere eſt parū ydoneus: ⁊ tunc dico ꝙ nec habere nec appetere debet.ff.c.ti.l.vna. Aut iſte qui vult ⁊ appetit dignitatem habere ſatis eſt ydone⁹: ⁊ adhuc etiā refert q: aut tu queris nūquid ablatā dignitatē ſibi habere debeat vel poſſit: ⁊ tunc dico indiſtincte ſiue illam dignitatē nunq̄ habuit: ſiue illā habuit tamē illā dignitatem ſine pena aliqua recipere poteſt.aut.de defend.ci.§.iſ. colla.iſ. Aut queris nūquid aliqs dignitatem aliquā petere vel appetere poſſit vel debeat: et in caſu iſto refert quia aut petit illā dignitatem vt ꝓſit ⁊ illud cōſtat ⁊ tunc eſt ſibi licitum.C.de epi.⁊ cleri.l. ſi q̄ ꝗ.⁊ in decre.bonū opus deſiderat qui epiſcopatū deſiderat. Aut nō conſtat.ſ. ꝙ petat illam dignitatem.ſ.eo animo: ⁊ tūc aut palā petit aut occulte.ſi aūt occulte tūc nō licet ei. quia tunc lex preſumit de dolo ſuo.ff.c.l.vna.Aut petit illam dignitatē palam: ⁊ tunc refert quia aut gratis petit: ⁊ tūc dico ꝙ prima vice poteſt ff.de pal.l.j. ſed ſecūda vice illam petere nō poteſt et ſic intelligitur.l.iſta.Aut petit illam dignitatem nō gratis ſed data pecunia ⁊ tunc dico ꝙ hodie nō debet nec poteſt ipugne.ſed antiq̄tus poterat.vt in aut.vt iudi.ſine quoquo ſuffra.§.ſi.⁊colla.iſ.⁊ eſt ratio quare pecunia nō debet in tali dari: quia preſumitur ꝙ illā pecuniā quā pro illa dignitate dedit velit extorquere a ſubditis.

¶ Queſtio. cciij.

Quando ciuilis actio ꝓiudicet criminali vbi ſimul cō petit actio ciuilis: ꝛ accuſatio criminalis cōtra vnum ꝛ eundez. Si tu queras nunquid poſſit omnes ſimul intentare: multū refert. aut tu queris nunquid eas ſimul ꝛ ſemel poſſit intentare ꝛ breuiter dico ꝙ non. vt. ff. vi bo. rap. l. ij. ff. de pub. iud. l. interdū. Aut tu queris nunquid vna intentata nihilominus poſſum aliam intētare: ꝛ tūc aut criminalis. actio que mihi cōpetebat cū ciuili cōpetit ꝓpter rez familiarem. aut competit ad vindictam: ꝛ tunc ſcḋo modo dico ſi vnam intentauero aliam intentare nō potero. ff. de iniur. l. pretor. §. i. ꝛ. ff. de colla. bo. l. cū emancipati. Aut primo modo. ſ. quando cōpetebat propter rem familiarem et tunc refert quia aut iſte contra quem agebatur fuit cōdemnatus in vna: ꝛ tūc dico ꝙ etiā alia cōtra eundem agere potero: ꝛ ſic intelligitur. l. iſta. Aut etiam fuit abſolutus in prima ꝛ tunc aut fuit abſolutus ꝓpter hoc quia ꝓnunciatus eſt ipſum crimen nō commiſiſſe: ꝛ tunc dico ꝙ illa ēt actione contra ipſuz agere nō potero. ff. de excep. rei iud. l. fundi. ꝛ. l. fundū. ꝛ. ff. ad. l. cor. de fic. l. et de cuius. Aut fuit abſolutus q: ſolut. ꝛ tunc dico ꝙ nihilominus alia poterit agere vel etiam accuſare vt in. l. iſta. ꝛ. ff. de except. l. ſi quis cum totuz. Sequitur aut eſt dubium qua de cā fuit abſolutꝰ: ꝛ tūc dico ꝙ ad actaꝗ erit recurrend. C. de ſentēt. q̄ ſine certa quanti. l. j. ꝛ. C. de appel. l. a ꝓconſulibus. Aut non pōt apparere ex actis: ꝛ in caſu etiaz iſto dico ꝙ in leniorem partē ꝛ benigniorem accipere debemus. ſ. ꝙ abſolutꝰ fuerit q: crimen nō commiſit: ꝙ ita etiam pſumendū ſit ꝓbatur. ff. de iur. iur. l. vlt. in prin.

¶ Queſtio. cciiij.

Item ead. l. vbi ſentētia ē lata inter duas perſonas ſuper eadem inſtantia. Si tu queras nūquid faciat fidem inſtantia inter iſtas eaſdē perſonas: multū refert quia aut in iſta ſcḋa inſtantia eſt eadē res q̄ petitur ꝛ eedē perſone: ꝛ eadē cauſa agendi q̄ erāt in prima: ꝛ tunc dico ꝙ ſemꝑ ſententia abſolutoria lata in prima obſtat except. rei iudi. in ſcḋa ꝛ per cōſequens facit fidē in ſcḋa. ff. de except. rei iudi. l. iuris. §. eandē. Aut ēt ſcḋa inſtantia nō ſunt predicta videlicet eadē ꝛc. ꝛ tūc aut prima ſententia lata in prima inſtantia bene compatitur ſcundam in ſenten. in ſecūda inſtātia latā ꝛ tūc dico ꝙ nunꝗ̄ obſtat except. rei iud. nec facit fidē. ff. de except. rei iud. l. an ꝛ eadē. §. actores. Aut ſnia lata in prima inſtātia nō cōpatit̄ ſcḋaz ſniam in ſcḋa inſtantia latā. ꝛ tūc aut ſnia lata ſup prima inſtātia eſt cōdēnatoria: ꝛ tūc dico ꝙ nō facit fidē: in ſcḋa nec obſtat exceptio rei iud. ff. ad. l. iul. de adul. l. denūciaſſe. §. itē querit̄. Sequit̄ aut ſnia lata ſup ꝑma eſt abſolutoria: nec ēt ſcḋam ſniam cōpatit̄: ꝛ tūc aut prima inſtātia principaliter fuit ꝓpoſita ꝛ intētata ꝛ tūc facit fidē in ſecunda ꝛ obſtat except. rei iud. ff. ad. l. cor. de fal. l. ſi duo. ꝛ. ff. de adult. l. denūciaſſe. §. querit̄. Aut prima inſtantia incidenter erat ꝓpoſita: ꝛc.

tunc aut ſentētia lata in prima in ſtantia tendit ad eundē finem ad quē tendit ſnia lata in ſcda inſtantia ꝛ tunc facit fidē.ff.de cōpen.l.ſi cut iudic.ff.de nego.ge.l.ſi quocū͡qꝫ modo aut nō tendit ad eundeꝫ finem.ꝛ tunc dico ꝙ nō faciet fidē nec obſtabit exceptio rei iudi.ff.de euict.l.vendicātā.ꝛ iſtō poſſet p to to titulo de excep.rei iud.ſufficere

¶Queſtio .ccv.

De iniu. rijs. rub. ſup. l.ſi nō cōuicii.Si tu q̄ras nūq̄d illō ꝙ calore iracūdie fcm̄ eſt p īfacto debeat haberi adeo ꝙ nullo mō inde puniatur multū refert quia aut illud qō calore iracundie factū eſt ſublato calore in totū poteſt per ſniaꝫ.ſ.ſine alieno p̄iudicio aboleri:ꝛ tunc dico ꝙ pro nō facto habendū erit ff.de repu.l.diuortiū.ꝛ.ff. de regu. iur.l.ꝙ calore .Aut illud ꝙ calore iracūdie factum eſt ſublato calore nō poteſt ſine alieno p̄iudicio aboleri per ſententiā:ꝛ tunc dico ꝙ p nō facto nō debet haberi imo nō obſtante calore punietur ſic intelligitur.l.iſta.ꝛ.ff.de pe.l. aūt facta ꝛc.§.cauſa. al's. ſi remaneret tale quid impuuitū iam eſſent melioris cōditionis fatui q̄ periti ꝙ eē nō dꝫ .ff.de nox.l.non ſolum.

¶Queſtio.ccvj.

Terta hoc aūt querit. Aliquis vocauit ali um filium ſacerdotis q̄ in veritate filius ſacerdotis non erat nunquid talis ſibi tenet actione iniuriarum glo.dicit ꝙ ſic.ff. de iniur. l.cum qui in prin.doct. aūt quidā dicunt contrariū.tu aūt diſtingue ſic.Aut aliquis opponit alicui tale crimen ꝙ quidē verum eſt nunquid actione iniuriarū ſibi teneatur : multū refert q: aut ipſe dixit tale quid de quo ille poterat accuſari ꝛ erat verū vtputa vocat ipm̄ adulterum ꝛ verū dicit:ꝛ tunc dico ꝙ actione iniuriarū ei nō tenetur cū aliquando expediat peccata hominum eſſe notoria.ff.e.l.qui. §.j. et.ff.de fideicō.l.ſi a reo. §. vulgo. Aut dicit ſibi tale quid de quo nō poterat accuſari vtputa q: vocat eundem baſtardū:ꝛ adhuc refert. quia aut ipſe dixit ei tale quid de quo quidem expedit reipublice ꝙ ſciret vt forſitan vocauit eū leproſum qui in veritate leproſus erat: et in caſu iſto dico ꝙ ei nō tenebit actione iniuriarū ꝛ hoc dicit etiaꝫ lex expreſſe.ff.eo.l.reipublice. Aut intererat reipublice ꝙ ſciret illud crimen:ꝛ in caſu iſto dico ꝙ ei tenebitur actione iniuriarū vt ſi vocet eum filium ſacerdotis nihil intereſt reipublice ꝙ ſciat q̄ꝙ ſit verum arg.j.quomodo ꝛ quādo queritur pars in ho.de.l.ij.ad finē prime colūne,li.x.cuꝫ ſuis ſimilibus.

¶Queſtio.ccvij.

Tanc queritur vtrum aliquis poſſit renunciare iuri qō per ſe introductuꝫ eſt et in iſta queſtione: multuꝫ refert quia aut querit de iure naturali vt de iure ſāguis:aut de alio iure. Si aūt queratur de iure naturali dico ꝙ nō pōt.vt.ff.de pact.l.ius agnitionis.ff.de reg.iu.l. iura ſanguis aut querit de alio : ꝛ adhuc refert quia aut eſt introductū in fauoreꝫ recuſantis tantū vel fauore ipſius et alterius ſi aūt fauore ſui ipſius et alterius dico ꝙ nō p̄t.ff.de pac.

l.ꝺedi. cum.l.ſequenti. Aut fauore ſuſpſi⁹ſoli⁹ ⁊ tunc aut eſt ꝯ bonos mores aut nõ ſi aũt ſit contra bonos mores dico ꝙ nõ pt.ff. de pac. l.ſi.ff.ꝺ pa.ꝺo.l. ꝯuenire aut nõ eſt ꝯtra bonos mores.⁊ tũc refert q̃a aut inducit hominẽ ad delinquendum aut nõ ſi inducit hominẽ ad delinquendum dico ꝙ nõ pt vt. ff. de pact.l.ſi vnus.§.illud. Aut non inducat hoīem ad delinquendũ: et tunc refert quia aut pactũ appoſitum eſt contra naturã contractus circa quã ponitur: ⁊ tũc dico ꝙ nõ poteſt niſi cõtractus reducatur ad nouam ſpeciẽ pacti.ff.de precar.l. cum precario.ff.de do.cauſa mor. l.niſi. Aut eſt pactũ appoſitũ contra naturã ꝯtractus circa quã ponitur ⁊ tunc dico ꝙ nõ poteſt niſi cõtractus reducat̃ in nouam ſpeciem: pt renũciare iuri ꝙ pro ſe introductum eſt.ff.de pact.l.pactuꝫ. inter here.C.de pact.l.ſi q̃s in conſcribendo ſed fallit in quattuor caſibus. Prim⁹ eſt quia nõ poteſt debitor renũciare per pactũ ꝙ ſi nõ redimat pignus infra certũ tẽpus ꝙ pignus ſit creditoris naꝫ lex cõmiſſoria pactuꝫ in pignoribus reprobat propter auariciã creditorum.vt.j.de pacc.pig.l.vlti. Sc̃do fallit in alimentis relictis in vltima voluntate quibus etiã nõ poteſt renunciari fauore alimentorũ ne videlicet in perpetuũ egere q̃s compellatur vt.ff.de tranſac.l.cuꝫ hĩ. Tertio fallit quia creditor nõ poteſt conuenire vt liceat ſibi pignus vendere.vt.ff.de pigno.act. l.iiij.iſtud nõ fallit. Sed ſi conueniat vendere conditionem iſtã ſeruare debet: ſed ſi ſimpliciter cõueniat vendere nõ poteſt niſi precedat trina amonitio ſic intelligo l.all'.uij.in ſi. Item fallit in precario conceſſo vt concedo tibi librũ meum vſq₃ ad paſcha nõ poſſuꝫ renunciare q̃n ãtea reuocare poſſem quia contra naturam cõtractus eſt ꝙ nõ poſſet antea reuocare.vt.ff.de precar.l. cum precario. Quarto fallit ſi iter me ⁊ te habeamus rem cõmunem nõ poteſt pactum apponi quia in perpetuũ nõ diuidatur ratio fallendi eſt nã per hoc etiam eſſet perpetua cõmunitas que diſcordiã generaret.ff. cõmuni.diui.in hoc iudicio.§.ſi ꝯuenit arg.ff. de leg.ij.l. cum pater.§. dulciſſimus.

¶ Queſtio.ccviij.

Quamque ritur vtrũ aliquis poſſit contra ſuũ factũ proprium venire: multum refert quia aut illud factũ de natura ſua eſt reuocabile aut nõ. ſi aũt factũ de natura ſua eſt reuocabile tũc ꝯtra factum ſuũ venire põt.ff.de pcu.l.j.⁊ de precc.l.j. Aut illud factũ de ſui natura nõ eſt reuocabile: ⁊ tũc refert q: aut ille q̃ vult venire ꝯtra ſuũ factum ꝓpriũ allegat turpitudinem aut nõ ſi allegauit turpitudinem ſuã nõ pt ꝯtra factũ ſuũ venire.C. de trãſac.l. trãſactione finita. C. de ſec.pig.dã.ma. l. ſi creditorib⁹. Aut ipſe nõ allegat turpitudinem ſuã.⁊ adhuc refert quia aut fuit factum cõtra legẽ aut ſm legẽ.ſi ſit factum cõtra legẽ tunc dico ꝙ poteſt contra ſuuꝫ factũ venire ſubaudi nõ ſequendo glo.C.de liber. cauſa.l.j.C.de agri.⁊ cẽſi.l.quẽadmodum.li.x.arg.l.C.de leg.l.non dubium ⁊ hoc eſt verũ niſi aliquo actu fuerit roboratum.ff. de adoptio.⁊ emancipat.l. poſt mortem. Aut illõ factũ ẽ ſm legẽ: ⁊ tunc dico

ꝙ nō poteſt ꝯtra factū ſuum veni re nam licitū eſt ab initio cōtrahe re ſed neceſſari ñ eſt conſummare. C. de act. ⁊ ob. l. ſicut. ⁊ hoc eſt niſi allegaret ꝓbabilem cām ꝓpter ꝙ poteſt cōtra factū ſuū venire nam etiā tunc dico ꝙ pōt cōtra ſuū fa‑ ctum venire. C. de iur. ⁊ fac. igno. l. cū quis ⁊ l. error. ⁊ C. ad. l. falc. l. error vel niſi allegaret caliditatē aduerſarū nā ſimiliter poſſet ꝯtra factuꝫ ſuū venire. vt. C. de inutili. ſti. l. dolo. ff. ꝙ metus cā per totū.

¶ Queſtio. ccix.

Tamque

ritur qua actione poſ‑ ſint arre peti. ſic diſtin gue q: aut cōtractus eſt perfectus aut nō. Si aūt ꝯtractus nō eſt ꝑfe ctus: tūc dico ꝙ poterūt arre peti ex illa. l. ꝯtractus. C. de fi. men. tit. aut ꝯtractus eſt ꝑfectus q: ex vtra ꝗ parte tam ex ꝑte emptoris quā ex parte vēditoris ⁊ tūc dico arras poſſe repeti actione ex eo ꝯtractu ⁊ cōditione ob cauſam. ff. de actio. empt. ⁊ vē. l. ex empto. §. is qui bi‑ nas ⁊ hoc eſt verū quādo ſtat etiā per vēditorē quominus reddat ar ras emptori. ⁊ actor agit. ſ. ad ſim‑ plum arrarū ſꝫ ſi agat ad duplum q: nō eſt expreſſū credo ꝙ agit con ditione ex illa. C. de fi. in. l. ꝯtract⁹. Si aūt emptor velit recedere a cō tractu ꝑfecto dꝫ amittere arras.

¶ Queſtio. ccx.

Tamque

ritur vtrum aliquis iu re ſuo facere ī re ſua ꝙ ſibi libet. multū refert q: aut vult facere ꝙ ſibi licet nō dimiſſa debi‑ ta diſtantia ⁊ q̄ ſit illa habes. ff. de reg. iur. l. j. ⁊ in iſto caſu dico ꝙ nō pōt vt in. l. halle. Aut etiā vult ī ſuo aliq̄d facere dimiſſa debita diſtan tia: ⁊ adhuc refert q: aut ipſe vult facere aliq̄d doloſe in ꝑiudiciū ad‑ uerſarij ſui vel ad eius emulatio‑ nem: ⁊ tūc dico ꝙ nō pōt. ff. de aq̄ co. ⁊ eſti. vel de aqua plu. arc. l. j. §. de eo ope. ſi aūt hoc nō faciat ad emulationē ſed ad vtilitatē ꝓpriā ¶ Et adhuc refert q: aut nihil īmit‑ tit in alienū vel aliquid īmittit in alienū. Si aūt aliquid īmittat in alienū ſubdiſtiguit q: ſ. aut ex hoc aduerſarius ſuus magnū patitur preiudiciū aut modicuꝫ. ſi aūt ad‑ uerſarius inde magnū patiat ꝑiu dicium tūc dico ꝙ nō pōt. ff. ſi ſer. ven. vel aliū perue. l. ſicuti. §. ſi. qui incipit apud pomp. ⁊ ff. de ſeruit. vrb. pre. l. fiſtulā. Si aut īmittit in alienū refert q: aut operat in loco publico: ⁊ tunc dico ꝙ pōt vt. ff. de aqua plu. arcē. l. j. §. idē ait. ⁊ ff. ne quid in loco pu. l. ij. §. marito. Aut operat in ſuo ⁊ tunc dico ꝙ pōt. et ſic intelligo. l. iſtā ⁊ regulaꝫ hic po ſitam. ſ. ꝙ quis poſſit in ſuo face‑ re ꝙ ſibi libet. ff. de dam. infec. l. ꝓ culus ⁊. l. trebatius ⁊c.

¶ Queſtio. ccxj.

Tamque Iſta ſi eſt ij ru brias.

ritur vtrū ceſſante cau ſa ceſſet effectus ſit di‑ ſtingue q: quedā eſt cā ſucceſſiua q̄ hꝫ effectū ſucceſſiuū: ⁊ tunc dico ꝙ ceſſante tali cā ceſſat effectus inſti. de excu. tu. §. ſunt q̄ reipu. q̄dā aūt cā eſt q̄ eſt momentanea q̄ hꝫ mo mentaneū effectū vt eſt videre in‑ ſti. de here. quali. ⁊ diff. §. in extra‑ neis: ⁊ tūc diſtinguit. Quia aut ceſ

ſat cã ante plene inquiſitũ effectũ et tũc dico ꝙ ceſſante cã ceſſat effectus.ff.vnde li.in fi.quedã eſt ca uſa ſucceſſiua que hꝫ effectũ momẽtaneum tunc aut ceſſat cauſa ante ius acquiſitũ: ⁊ tunc dico ꝙ ceſſante cã ceſſat effectus.ff.ex ꝗbus cau. ma.l.ab hoſtibus.§.ꝙ ſimpliciter quedã eſt cã momentanea ꝗ hꝫ effectum ſucceſſiuũ vt inſti.de tu.'in prin.⁊ tũc ceſſante cã ceſſat effect' ſi ante completũ effectũ ceſſauit vt ff.de capi.di.l.tutelas.

¶Queſtio.ccxi.

Quamque ritur. Utrũ dolus dolo cõpẽſetur ſic diſtingue q: aut ſit circa idẽ aut circa diuerſa. Si aũt circa diuerſa tunc dico ꝙ dolus cũ dolo nõ cõpenſatur ff.de cõpen.l.cũ ambo. Aut ſit circa idẽ ⁊ tũc aut vnus eſt maior al tero: ⁊ tũc dico ꝙ nõ cõpenſantur in eo ꝙ plus eſt in vno ꝙ in alio.ff. ad.l.acquil.l.ſi obſtetrix.§.fi. Aut ſunt equales ⁊ tũc aut agiẽ criminaliter ⁊ tunc dico ꝙ nõ compenſantur in eo ꝙ plus eſt cũ pena nõ applicet᷑ dolũ paſſo. ſ3 reipublice ff.ad.l.acquil.l.ita vulneratus circa mediũ.ff.de fideiuſſ.l.ſi a reo. ſi aũt agatur ciuiliter tũc dico ꝙ cõpenſantur.vt.ff.de dolo.l.ſi duo.

¶Queſtio.ccxii.

Quaz queritur. Utrũ ille ꝗ cõmiſit crimẽ capitale poſſit donare aũ crimẽ cõmiſſum aut poſt. ſi aũ dico ꝙ v3 donatio.ff.de bo.pſ.l.pe. qd intelligo eſſe verũ niſi fraus interuenerit quid enim ſi donauit q: volebat interficere titium ⁊ ſciebat ꝙ poſtꝙ occidiſſet auferrẽtur etiã ſibi oĩa bona ſua ⁊ ideo ſi tũc donouit donatio nõ valet.ar.ff.de dolo.l.ſi quis. Si poſt crimẽ commiſſum donauit: tũc refert q: aut donauit metu pene: ⁊ tunc dico ꝙ nõ valet donatio etiã ſi nondum eſſet condẽnatus.vt.ff.de do.cauſa mor.l.poſt contractũ. in dubio aũt ſine metu pene ſiue aĩs donauerit ꝓcedendũ eſt ꝑ ꝯiecturas nã ſiquidẽ donauit omnia bona ſua fraus ꝓſumet᷑.ff.ꝗ i frau.cre.l.omnes.§.lucius. Si aũt nõ donauit oĩa bõa ſua.aut hmõi crimẽ fuit publice cõmiſſũ: ⁊ tunc etiã ꝓſumitur ꝙ metu pene hoc fecerit quaſi habeat᷑ loco cõmittendi vel dep:ehenſi ar.ff.de bo.e.ꝗ mor.ſibi.con ci.l.ꝗ cõſtituerũt ⁊.l.fi.in prin. Si aũt fuit occulte cõmiſſu3 aut accuſatio erat tpe donationis inſtituta vel inſtituenda innuebat: ⁊ tũc preſumit᷑ ꝙ metu pene.argu.ff.de bo.dam.l.fi.§.de bonis. Aut non erat inſtituta nec innuebat inſtituẽda tpe donationis: ⁊ tunc aut illa donatio fuit facta ſtatim poſt crimen cõtractũ aut ex interuallo ſi aũt incõtinẽti ꝓſumit᷑ ꝙ facta fuerit metu pene ex cõtinuatione donationis cũ delicto arg.ff. de pull. cre.l.ſi neutri in fi. ⁊ hoc de donatione inter viuos. Donatio autem circa mortẽ nõ v3 ante crimẽ ꝯmiſſum vel poſt.ff. de doñ.cã mor. l.ſi alicuius ⁊ eſt rõ q: cã mortis equiparatur legatis. S3 vbi aliꝗs etiã ante crimen cõmiſſum facit teſtũ et in eo legata relinquit: ⁊ poſtea crimen cõmiſerit vnde debeat bo

na amittere teſtm̄ ⁊ legata infirmantur ergo ⁊ donatio cā mor.l. marcellus.§.paulus.ff. de iniuſto rup.⁊ irri.teſt.⁊ arg.l. ſi quis filio exheredato.§.quotiēs.⁊.§.ſi quis et idem in donatione inter viuos commiſſo crimine leſe maieſtatis ff.de don.l.donationis. ¶Cuius rō eſt enormitas criminis in donatione etiā facta inter ꝯiuges quia tunc aut ante crimē cōmiſſum facta eſt donatio:⁊ tunc dico ꝙ valet donatio niſi ī fraudē fuerit fctā vt in ſuperioribus dictū eſt. Aut poſt crimen:⁊ tūc dico ꝙ nō valet.C.de do.inter virū ⁊ vx.l.res vxoris ⁊.ff. de do.inter vi.⁊ vxo.l.cū hic ſtatus §.ſi maritus.⁊ eſt ꝙ magis de facili ab initio nō valet ſicut donatio inter viuos q̄.quidem de facili ita oīno nō valet vt in.l.cū hic ſtatus.§.ſi maritus.⁊ eſt ꝙ magis de facili ab initio nō valꝫ lucius ⁊ ibi eſt hec ratio in glo.⁊ ꝓbatur per ſimile duarū legū.inſti. de here. li. in prin.ff.de iniuſto.irri.⁊ vti.teſt. l.poſthumus.

¶Queſtio.ccxvii.

Quam queritur vtrū ratihabitio retro trahat ⁊ mādato cōparetur ⁊ hoc ſic diſtingue quia aut eſt ratū nō habet infra tēpus illud.ſ.ꝙ ille q̄ habet.ſ.poſſet mādare vel ipſemet facere:⁊ tunc ratihabitio nō retrahit nec mādato cōparatur. Scitis enim bonorū poſ.eſt petēda.īfra cērū dies ab illis qui ſunt de collateralibus quedam ſunt de deſcendentibus vel aſcendētibus.⁊ habent annū.ſcꝫ ad bonorū poſ.petendā. Pone ergo ego ſum de collateralibus.poſt centum dies aliquis poterit noīe meo bonorum poſ.ratā habeo dico ꝙ nō valet ratihabitio q: facta eſt poſt tempus poſt ꝙ nō potuit ratum haberi. In caſu iſto diſtinguitur quia aut in alio peccauit q̄ in conſenſus defectu:⁊ tūc dico ꝙ ratihabitio nō retro trahitur nec mandato cōparatur.vt ecce exemplum. Proconſul poteſt ſuā iuriſditionem exercere ⁊ mādare poſtq̄ eſt ingreſſus prouinciā ⁊ nō ante: pone ꝙ mādauit ante ⁊ ille cui mandata fuerat exercuit nūquid poteſt procōſul proceſſum ratificare dico ꝙ nō.ff.de offi. procōſulis l.obſeruare. Aut in alio nō peccauit q̄ in defectu cōſenſus ⁊ adhuc refert quia aut tale negocium eſt.ſcꝫ ꝙ habebat omnia ſua eſſentialia:⁊ adhuc dico ꝙ nō retro trahitur nec mandato cōparatur verbi gratia ad eſſe litis requirit actor. reus ⁊ iudex. Po.minor ſine tutoris auctoritate eſt in iudicio. hic minor nō eſt integra pſona in iudicio:⁊ ſic nō habet iudicium omnia ſua eſſentialia: et ſic intelligit glo.ı.C.ſi aduerſus rem iud.l.cuꝫ nos minores: ⁊ etiaꝫ regula eſt iuris.ſ.ꝙ ab initio nō valet etiaꝫ ex poſt facto nō conualeſcit.ff. de regulis iur.l.ꝙ ab initio. Si autem dictum negociuꝫ ſolum peccat in conſenſu:⁊ habet omnia ſua eſſentialia:tunc dico ꝙ ratihabitio retro trahitur ⁊ mādato comparatur.vt ſi aliquis nomine meo qui erat integra pſona pro me ſumit negocium iudicium ꝙ licet poſſit pro me ſumere iudicium cuꝫ iſtud non ligat me ratum habere: et in caſu iſto ratihabitio retrahitur:⁊ mandato comparatur quia illud iudicium omnia ſua habuit principalia eſſentialia: et ſic loquitur

lex.ff.de iudi.l.licet. Sed hic fallit in caſu ſi filiuſfami.ſine auctori-tate patris ratum habet non re-trahitur: nec mandato compara-tur.ff.de act.here.l.ſi quis mihi.§.paſſum.

¶Queſtio.ccxv.

CUm queritur vtruꝫ iniuria facta vni alii afferat pre-iudicium: multum re-fert. Quia aut queritur vtruꝫ affe-rat alii preiudiciū quo ad actionē aut quo ad exceptionē. ſi quo ad actionē tunc dico ꝙ alii non affe-rat preiudiciū.ff.rem ratiha.l.ꝛ ſi ſine.ff.de euictio.l.ſi per impru-dentiam.ff.de contrahē.emptio. ꝛ venditio.l.ꝙ ſepe.§.item ſi res. Aut queritur vtrū alii afferat pre-iudicium quo ad exceptionem: et adhuc refert q2 aut cuꝫ culpa ſua paſſus eſt iniuriā: tunc dico ꝙ alii non affert preiudiciuꝫ.ff.cōmuni diui.l.ſi is cum quo.ꝛ.ff.loca.ꝛ cō-duc.l.numer9.ꝛ eſt ratio q2 quod quis culpa ſua ſentit ꝛc. Aut pati-tur huiuſmodi iniuriā ſine culpa ſua: et tunc adhuc refert quia aut a magiſtratu aut a priuato. ſi de magiſtratu tunc dico ꝙ nō nocet tertio nec affert aliquod preiudi-ciuꝫ.ff.ſi quis cau.l.ii.§.ſimili mo-do.in principio.ꝛ eſt ratio q2 po-tentioribus pares eſſe non poſſu-mus.ff.de alic.mu.iud.cau.fac.l.ii.in principio. Aut ille ꝙ paſſus eſt huiuſmodi iniuriā a priuato: et tunc aut in rebus ſuis aut in per-ſona. ſi autem in perſona tunc di-co ꝙ non affert alii preiudiciū.ff.ſi quis cau.l.ii.§.fina.ff.de eo per quem fac.eſt.l.fina. Si autem in rebus ſuis tūc dico ꝙ bene affert alii preiudiciū: dum tamen cedat actiones quas habet cōtra eum qui damnū dedit argu.l.precalle.ꝙ ſepe.§.ſi res.ꝛ eſt ratio iſtius vl-timi membri. naꝫ melius debuit corpus ꝙ res cuſtodiri. nam per-ſona quibuſcūꝙ prefertur rebus argu.C.de ſacroſanc.eccle.l.ſan-cimus.

¶Queſtio.ccxvi.

CUm queritur clau-ſula generalis ſem-per referatᷣ ad ca-ſus ſpecialiter enu-meratos: multum refert. Quia aut illa enumeratio precedit clauſulā generaleꝫ ꝛ clau-ſula generalis ſubſequitur: ꝛ tunc dico ꝙ clauſula generalis non re-fertur ad caſus ſpecialiter enume-ratos.ff.de penis.l.ſanctio leguꝫ. et hoc etiam eſt verum tam in cō-tractibus ꝙ in vltimis voluntati-bus ꝙ autem in cōtractibus pro-batur.ff.de vul.ꝛ pu.ſub.l.cohe-redi qui patreꝫ. Aut enumeratio ſpecialis ſubſequitur ꝛ generalis clauſula ad caſus ſpecialiter enu-meratos referatur. et hoc ſimili-ter tam in contractibus ꝙ in vlti-mis volūtatibus probatur.ff.de ſtipu.ſer.l.ſeruus cōmunis.ꝛ.l.di-uus.in princi.ꝙ in vltimis volun-tatibus probatur.ff.de adimē.le-ga.l.ticia textrix.§.qui marito.et conſueuerunt notari.ff.de inter-roga.act.l.vbiꝙ. Sed que eſt ra-tio huius diſtinctionis: videlꝫ ꝙ quando clauſuſula generalis ſub-ſequitur non refertᷣ ad ſpecialiter enūerata: ſꝫ qn̄ clauſula gn̄alis p-cedit refertᷣ certe rō eſt nā vbi ali-quis enumerat caſus videtᷣ ꝙ pro

ptcr clauſulā generalē nolit:proce
dere ad ſpecialiter enumerata:q:
facilius impediunt̃ cōtrahēda q̄
dirimant̃ iam cōtracta:ſed facil⁹
impediūt̃ caſus ſubſeq̄ntes gñalē
clauſulā q̄ ſi ante clauſulā ponerē
tur ꝛ valerēt.arg.ff.de his q̄ ſunt
ſui vel alie.iur.l.patre furioſo ꝛc.

¶Queſtio.ccxvij.

SI que
ratur vtrū de per-
iurio alicuius ali-
quando ſit queren
dum:multū refert
Nam aut ipſe iurat nullo ſibi iu-
ramētum deferente:ꝛ in caſu iſto
dico ꝙ bñ querit̃ de eius piurio:
C.de dolo.l.ſi legatarius.aut etiā
ipſe iurat aliquo ſibi iuramentū
deferēte ꝛ adhuc refert nam etiaꝫ
aut ipſe iurat ad litis deciſionem
ꝛ tūc aut de preſenti vel de preteri-
to ꝛ tūc dico ꝙ de eius piurio que
rendū nō eſt.C.de rebus credi.l.j.
Aut iurat de futuro. et adhuc re-
fert.nam aut in iurādo ledit aliū
aut ſi nō ledit aliquē iuramento
ſuo dico ꝙ de eius piurio non eſt
querendū.C.de reb⁹ cre.l.j.aut iu
ramēto ſuo ledit aliū: ꝛ tunc dico
ꝙ de eius piurio bene querit̃.C.
de tranſact.l.ſi ex falſis.dominus
Adrianus.

¶Queſtio.ccxviij.

Cum queritur.
vtruꝫ ali-
quis poſ-
ſit repudiare partem
ſuam vel agnoſcere vel
nō:multū refert.Aut queritur de
legato aut de hereditate.ſi de le-
gato refert.nam aut legatū vt eſt
vnū re ꝛ appellatiōe:aut plura re
ꝛ plura appellatione:aut etiā ecō
uerſo.Si primo dico ꝙ non licet
partē repudiare ꝛ partē adimere
vt ſi legat⁹ fuerit mihi ſtichus.in
ſcđo aūt caſu dico ꝙ bñ eſt licitū.
in tertio aūt caſu ꝛ quarto dico ꝙ
nō eſt licitū vt in primo.ſic loqui
tur lex alleg.in glo. Aut querit̃ de
hereditate: ꝛ tunc refert q: aut eſt
inſtitut⁹ in teſtamēto vnius aut
inſtitutus teſtamentis.ſi in teſta-
mēto vnius refert:q: aut ille inſti
tutus eſt pure aut ſub cōditione:
ſi autē pure refert.Nam aut eſt in
ſtitutus tm̄:aut inſtitutus et ſub-
ſtitutus.ſi ſit inſtitutus tm̄ dico ꝙ
nō poteſt partē ſuam repudiare ꝛ
partē adimere.ſic.C.de iure deli.
l.quedā elegio.Si autē eſt inſtitu-
tus ꝛ ſubſtitutus tm̄ in primo ca-
ſu refert.nā aut ipſe adimit here-
ditatē ex inſtitutiōe:ꝛ tūc dico ꝙ
nō poteſt repudiare.ſic loquit̃.l.
C.de iure deli.l.quedā elegio.In
ſcđo dicto aut eſt ſubſtitutus tm̄.
ꝛ adhuc refert.naꝫ aut hereditas
fuit adita ex pricipali ſubſtitutio-
ne vel repudiata vel nō.ſi nō tūc
nō poteſt partē repudiare:ꝛ ſic lo
quitur lex que eſt ſignata ꝑ cōtra
ria.ſi autē eſt inſtitutus ſub cōdi-
tione tūc dico ꝙ nō poteſt rē adi
re ſm partē ꝛ ꝯꝫ partē repudiare.
Sequit̃ aut eſt inſtitutus in diuer
ſis teſtamētis: et tūc dico ꝙ bene
etiā poteſt vnam hereditatē adi-
re ꝛ aliā repudiare:ſic loquit̃.l.al-
lega.in glo.ſuper.l.C.de iure deli.
l.quedam.

¶Queſtio.ccxix.

Cum queritur
vtruꝫ re-
uocat̃ pri
mum teſtamētū ſi te-
ſtator dicat illud nolle
valere.pro materia autēꝫ iſta ſic

diſtinguit. Nā aut teſtator ſtet in verbis tm̄:ꝛ tūc refert q: aut erat per ſe ſine teſtib⁹. aut hic dixit vocatis teſtibus ꝛ cū hoc lapſum eſt triēnium in ſcđo caſu valet ſcđm teſtamētū. C. de teſtamētis. l. ſancimus. ĩ. rñſo. Si autē in verbis nō ſtetit ſed ꝓceſſit ad actū faciendo ſcđm teſtamentū refert q: aut ſcđm eſt incōpletū aut cōpletū: in p̄io caſu adhuc refert. Nā aut in primo teſtamēto erāt extranei inſtituti heredes aut liberi. ſi extranei refert q: aut in ſecundo teſtamento erāt tales inſtituti q̄ poſſent ab inteſtato ſuccedere: ꝛ tunc dico ꝙ valet ſcđʒ ꝛ nō primū. Aut alij erāt inſtituti: ꝛ in caſu iſto dico ꝙ primū valet ꝛ nō ſcđm. ſic intelligitur. l. C. de teſtamētis. l. hac cōſultiſſima. §. ſi quis. Si autē ſecūdū erat perfectū. aut in p̄mo erāt liberi inſtituti aut extranei. ſi liberi refert. Nā aut ſcđm facit mentionē de primo. ꝛ tūc dico ꝙ valet primū. aut ſcđʒ teſtamentū nō facit mentionē de primo. ꝛ adhuc refert. Naʒ aut primū habet clauſulā derogatoriā ꝛ adhuc refert q: aut nō fit etiam mentio de clauſula in ſecūdo. ꝛ tūc dico ꝙ valet primū. aut fit etiā mētio: ꝛ tūc dico ꝙ valet ſecundū. ff. de leg. iij. l. legatum ꝛc.

¶ Queſtio. ccxx.

Tam querit: vtrū inſtitutus ſub cōditiōe neceſſe habeat implere eā multū refert Nā aut eſt inſtitutus ſub cōditione neceſſaria vel ſub cōditione impoſſibili. aut ſub cōditione poteſtatiua. aut ſub caſuali. ſi ſit inſtitutus ſub cōditione neceſſaria: aut illa cōditio eſt neceſſaria omni neceſſitate vt ſoleʒ oriri vel nō. ſed vno reſpectu tm̄ alio non. vt titiū mori certum eſt: quando autē moriat̃ non eſt certum. et in iſtis duob⁹ caſibus habet̃ pro pure inſtituto. ſi autē ſit inſtitut⁹ ſub cōditione impoſſibili refert: quia aut eſt īpoſſibile in poteſtate nature vt ſi celū digito tetigero. aut impoſſibile in poteſtate iuris. vt ſi adulteriū commiſerit: ꝛ in iſtis duob⁹ caſibus ſimiliter ꝓ pure inſtituto habetur. ff. de ſolut. l. ſi pupillus. §. ſi ſub conditione. Aut eſt impoſſibile in poſſibilitate ꝑplexitatis vt ſi titius heres erit ſeius heres eſto. ꝛ in iſto etiaʒ caſu dico ꝙ nō valet inſtitutio. ff. de cōdi. et inſti. l. ſi titius ꝛc. Aut eſt impoſſibilis impoſſibilitate facti vt ſi diceretur pauꝑi. ſi mille milia marcharum dederis heres eſto. et tūc in iſto caſu neceſſe eſt adimplere facta q̄ implenda ſunt. ff. de verb. obli. l. cōtinuus. §. illud. ꝛ eſt etiaʒ huius materie ratio: q: illa q̄ eſt impoſſibilis de iure impoſſibilis eſt quo ad oēs. ſʒ impoſſibilis impoſſibilitate facti nō. ꝛ ideo ſi nō adimpleat̃ nō valet īſtitutio. Aut eſt inſtitutus ſub cōditione poteſtatiua ꝛ tūc etiam refert naʒ aut eſt ſimplex aut pura q: eſt collatū in poteſtate illius tm̄: ꝛ adhuc refert. nā aut ſtat per ipſuʒ aut per tertiū. ſi per ipſum nō valet inſtitutio. ſi autē per tertiū refert. Nā aut ille eſt ſoluendo ꝛ tunc dico ꝙ aget̃ cōtra ipſum. ff. ad. l. acquil. l. inde neratius ꝛc. Aut eſt nō ſoluēdo: et tūc ex equitate pro cōpleta habet̃. ff. de cōdi. ꝛ demō. l. cōditio: Si autē eſt collata in poteſtate aliuius tertii adhuc refert quia aut ſtat per ipſum in cuius ꝑſona fa-

cta eſt inſtitutio. ⁊ tūc dico ꝙ non valet vt hic. ſi autē ſtat per aliū in quem debet cōditio impleri: tunc dico ꝙ ꝓ impleta habebit̄. vt hic in fine. Si autē ſtet per caſum nō valet inſtitutio. C. de cōdi. inſer. l. legatū. aut ille eſt inſtitut⁹ ſub cōditiōe caſuali que ſe hʒ ad vtrūq̄ ⁊ tūc dico ꝙ neceſſe eſt eā euenire. ff. de condi. ⁊ demon. l. ſi quis.

Queſtio. ccxxj.

Item queri vtrū reuocetur mandatū cū effectu ⁊ ſi reuocatio ad mādatariū non perueniat: et ita non valet quod agitur ꝑ mandatarium. breuiter circa iſtum articulum ſic diſtinguerē. Nam aut queritur de actibus ad quoꝝ nō eſſe requiritur cōſenſus mandatoris aut non. in primo caſu dico ꝙ non valet reuocatio nec valet etiam ꝙ agitur per mandatariuʒ lʒ ignorauerit. ff. de ac. here. l. ſi q̄s in bona. §. plane. ⁊ §. poſtea. cum ſua concordātia. In ſecundo autē caſu dico ꝙ non valet reuocatio ⁊ valet etiam ꝙ agitur per mandatarium. ff. man. l. ſi mandaſſem. ⁊ ff. quod iuſſu. l. j. circa prin. verſi. ſed ſi ego. in fine.

Queſtio. ccxxij.

Item queritur: vtrū aliquis negādo totā quantitatem ⁊ quālibet eius partē per cōſequēs negare videat̄ multū refert q̄ aut querit̄ nunq̄d de ſignificatione verboꝝ totā quātitatem negādo videatur negare quālibet eius parteʒ: aut de iuris interpretatione. Si aūt queratur de ver. ſig. tūc dico ꝙ nō: ⁊ ſic intelligo ſententiaʒ logicoꝝ qui dicūt ꝙ quis negādo totā quantitateʒ non videtur quālibet eius parteʒ negare. ſi autē de iuris interpretatione tū ꝯrefert q̄ aut negādo totam quantitatē tenebat̄ certū facere aduerſariū ſuū: ⁊ in caſu iſto dico ꝙ iuris interpretatiōe negādo totam quantitatē videt̄ ⁊ quālibet ei⁹ partē negare. ff. de in ius voc. inter act. j. de etate. §. qui. ff. de excep. rei iudi. l. ſi quis cum totum. Aut non tenebat̄ aduerſariū ſuū certū facere ⁊ adhuc refert q̄ aut negauit totā etiam quantitatem ꝑ modū ſimplicis renunciatiōis. aut ꝑ modū liberatiōis obligatiōis. ſi aūt ꝑ modū liberatiōis vel obligatiōis tūc negādo totaʒ quātitatē videt̄ quālibet ei⁹ partē negare. ff. de pact. l. ſi vnus. §. ſi cū ꝑ. ſi autem per modū ſimplicis renunciationis: tunc dico ꝙ negando totam quantitatē nō videtur quālibet eius partem negare.

Queſtio. ccxxiij.

Item queritur vtruʒ in mutatione ſtatus rei principalis fideiuſſor liberetur ſic diſtinguit̄. Quia aut cōpetebat excep. fideiuſſori ante mutationē ſtatus rei principalis: q̄ fuit factum pactū de nō petēdo rei principalis: ⁊ tunc dico ꝙ non competit exceptio fideiuſſori q̄d eſſe non debet. arg. ff. de pact. l. ſi. Aut competebat exceptio fideiuſſori poſt mutationē ſtatus rei principalis ⁊ tunc refert q̄ aut eſt impoſſibile fideiuſſionē implere: ⁊ tunc dico ꝙ competit exceptio. ff. ſi q̄s caut. l. ſed ⁊ ſi quis rei capitalis in principio. Aut eſt poſſibile fideiuſſio-

nem implere. ⁊ adhuc refert quia aut ante morā aut poſt moraꝫ. ſi ante moram nō tenetur. ff. qui ſatiſda. cogun. l. ſi vero pro condemnato. in principio. ſi ꝓo poſt moram ſic.

Queſtio. cxxiiij.

Cum queritur vtrum illud quod nomine meo geſtū nō eſt poſſim habere ratum vt videlꝫ poſſit cōtra me dari actio nego. geſt. ⁊ in iſto caſu dico ꝙ non. vt. ff. de neg. geſt. l. ſi pupilli. §. ſed ſi ego. verſic. ⁊ ſi ſeruū. Aut queritur vtrū aliud mihi preiudicium ratum habere poſſum: ⁊ hic diſtingue: q: aut negociū iaꝫ habebat plenū effectū anteꝗ̄ haberem ratum ſm̄ voluntatē gerētis. ⁊ tunc dico ꝙ non poſſum habere ratum nec ratihabitio mihi preiudicat in aliquo. Ꝓbi gratia. Aliquis alium vi deiecit non nomine meo nunquid illud iam factum poſſum habere ratū vt pinde ſi actum feciſſem: ⁊ certe dico ꝙ non. ff. de vi ⁊ vi arma. l. j. §. deieciſſe. ⁊. §. quotiens. Aut illud ante ratihabitionē meam non habebat plenum effectum: ⁊ tunc dico ꝙ preiudicat vt quia me ſciente aliquis rem meā obligat ꝙ nō poteſt facere ⁊ poſtea ratum habui: tunc dico ꝙ valet ratihabitio ff. quod iuſſu. l. j. §. ſi ratum. ff. de pigno. actio. l. ſi fundus. §. ſi deferente: et eſt ratio quare preiudicat quando non habet plenū effectum videlicet vt res magis valeat ꝗ̄ pereat. ff. de rebus dub. l. quotiens. in actionibus.

Queſtio. cxxv.

Cum queritur vtruꝫ iudex officio ſuo vti debeat in aliq̄ cauſa ſine petitione partis. ⁊ in illa queſtione multum refert q: aut queritur de officio quod reſidet in perſona iudicis. ⁊ tunc dico ꝙ iudex ſine partis petitiōe tali officio ſi velit ſubuenire poteſt. ff. de offi. procon. et leg. l. nec quicꝗ̄. §. certa. ad finem. ff. de poſtu. l. quos prohibet. Aut queritur de officio reſidēte in perſona partis ⁊ adhuc refert q: aut eſt pars talis q̄ neſcit iudicis officium implorare vt pupilli et mulieres. ⁊ adhuc dico ꝙ iudex ex officio ſuo debet talibus ſubuenire ⁊ ſine partis petitiōe ſiue poſtulatione. ff. de offi. procōſu. ⁊ leg. l. nec quicꝗ̄. §. obſeruare. ad fineꝫ. Aut eſt pars talis que ſcit iudicis officium implorare. ⁊ adhuc refert q: aut tangit vtilitatē partis tm̄ aut partis alterius. ⁊ adhuc dico ꝙ iudex ex officio ſuo ſine partis poſtulatiōe debet ei ſubuenire. ff. de dam. infec. l. iiij. §. iudicium.

Queſtio. cxxvj.

Cum queriẗ vtrū cōceſſo vno conceſſum videatur illud quod ſequiẗ principaliter conceſſum. ⁊ in caſu iſto multū refert q: aut illud quod ſequitur perimit principaliter conceſſum ⁊ in caſu iſto dico ꝙ cōceſſo vno non videtur cōceſſum illud quod ex eo ſequitur. ff. de vſufru. l. vſufructuarius. §. edificiū. Aut illud quod ſequiẗ nō perimit principaliter conceſſum ⁊ tunc dico ꝙ cōceſſo qḋ ſeqẗ ex eo videẗ ꝯceſſuꝫ ff. de iuriſ. om. iu. l. ij. Qō. cxxvij.

Um queritur: vtrum cōceſſo vno videat̄ eſſe conceſſum illud per qd̄ facilius ad ipm̄ per uenitur: ⁊ hic ſic diſtingue. Quia aut eſt cōceſſum.ſ.nō determinate. po.dixi alicui ꝙ peteret rem meā q: aut eſt cōceſſuȝ ab aliquo nūquid modo pōt agere ad exhibendum.⁊ in caſu iſto dico ꝙ conceditur illud per qd̄ facilius ad ipm̄ peruenit.ff.de pcura.l.ad rem.⁊.l. ad legatū.Aut cōceſſum fuit determinate.verbi gratia.mādaui alicui ꝙ peteret rem meā ⁊ ꝙ ageret rei ven.nūquid poterit agere ad exhibendū ⁊ dico ꝙ non: q: fines mādati diligēter ſunt cuſtodiēdi. vt.ff.man.l.diligenter.

¶Queſtio.ccxxviij.

Um querit̄ vtꝝ ꝙ cōmune ē mihi ⁊ alij poſſit dici meū vel nō: ſic diſtinguit̄: quia aut illud cōmune eſt vniuerſoꝝ vt vniuerſitatis cōe ⁊ ī caſu iſto dico ꝙ illud qd̄ eſt cōe nō eſt meum.iuſti.de rerū diui.§. vniuerſitatis.Aut illud eſt cōmune vt ſinguloꝝ vt videlȝ duoꝝ vel pluriū:⁊ tūc dico ꝙ illud quod eſt cōmune meū eſt.ff.de ritu nup.l. illud cuȝ ſimilibus: impꝛopꝛie tñ meū dicitur.vt.ff.de verbo.ſigni. l.pupillus in fi.

¶Queſtio.ccxxix.

Um querit̄ in re cōi melioꝛ ſit cōditio pꝛohibētis: multū refert. Quia aut vult aliquis re cōmuni vti ad illū vſuȝ ad quē non erat deſtinata ⁊ in caſu iſto dico ꝙ melioꝛ eſt conditio pꝛohibētis. vt.ff.cōmuni di.l.ſabinus.ff.de vſufru.l.arboꝛib⁹.§.ſi nauis.Aut vult vti re cōmuni ad illum vſum ad quē eſt deſtinata:⁊ tunc dico ꝙ nō eſt cōditio pꝛohibētis melioꝛ imo deterioꝛ.ff.de reꝝ diui.l.incautū.§.in cauſe. et hoc bꝛocardicū intelligit̄ quando res eſt cōis ſinguloꝝ ⁊ nō als.

¶Queſtio.ccxxx.

Um queritur vtrū gn̄alis bonorum obligatio ſeu diſpoſitio extēdatur ad pꝛeſentia ⁊ futura.⁊ in iſta conditione ſic diſtinguetis. Quia aut ſit obligatio ſeu diſpoſitio per viam vniuerſitatis aut per viā generalitatis ſi autem per viā gn̄alitatis ſic diſtinguit̄. Quia aut non gn̄at̄ magnum pꝛeiudiciū quādocūqȝ ſe extēdat ad pꝛeſentia ⁊ ad futura:⁊ tunc dico ꝙ poteſt ſe extēdere ad pꝛeſentia⁊ ad futura.C.que res pig.ob.poſ.in fi. Aut etiaȝ ex hoc generatur magnum pꝛeiudicium.⁊ tunc aut ille qui ita generaliter loquebat̄ ſciebat vel ſcire poterat quātū pꝛeiudiciū ſibi poterat gn̄ari.et tunc dico ꝙ in iſto caſu extēditur ad pꝛeſentia et ad futura.ff.de ſeruitu.vꝛba.pꝛedio. l.ſi ſeruitus.Aut nō ſciebat vel ſcire poterat quantum pꝛeiudiciuȝ ſibi poterat generari.⁊ tunc dico ꝙ nō extenditur ad futura.C.de ſeruitu.⁊ aqua.l.non modū.ff.de auro ⁊ argen.lega.l.ſi ita legatuȝ. ⁊.ff.de lega.j.l.ſi quis.qn̄qȝ ſit diſpoſitio particulariter.⁊ tunc de pꝛeſentibus eſt intelligendū.ff.de contrahen.emp.l.qui tabernam.

¶Queſtio.ccxxxj.

QUamque ritur quando cõtrahit obligatio ad intereſſe ſic diſtinguitur q: aut querit quando contrahat obligatio ad factũ: ⁊ tunc refert q: aut factũ eſt certũ: ⁊ tunc ſtatim cõtrahitur obligatio. ff. de ver. ſig. l. cedere diẽ. ff. de ver. ſig. l. nõ diuidit in prin. Aut factus eſt incertũ q: neſcit artificiũ: ⁊ tunc nõ ſtatim ſed quãdo erit factũ certum. ff. de ope. liber. l. cũ patron⁹. et. l. quotiens. aut querit qñ cõtrahatur ad totale intereſſe: ⁊ tũc aut particulare aut nõ. Si tu queras quãdo ad pticulare intereſſe ꝯtrahitur tunc dico ꝙ tũc demũ quando aliqd intereſſe. ff. de ver. obl. l. ſtipulationes. aut nõ diuiduntur in fi. aut querit qñ cõtrahit ad totale intereſſe: ⁊ adhuc refert q: aut põt eſſe certũ. īfra ꝙ tp̄s poſſet exꝑleri: ⁊ tunc obligatio nõ ꝯtrahit niſi tunc demũ cũ tp̄s illud fuerit elapſum ideſt ꝙ illud. ſ. factũ. ff. de verb. obli. l. ſtipulatus ſine abs re. Aut nõ põt eſſe certũ infra ꝙ tp̄us id poſſet expleri: ⁊ tunc ſtatim contrahitur vt eſt in mora. ff. iudi. ſolui. l. iẽz tñ. §. in hac. ⁊ ita intelligũtur iura que hic conſueuerunt recitari. ff. de act. emp. l. j.

Queſtio. ccxxxij.

QUamque ritur vtrũ aliqs cõpellatur ad factũ vel non multũ refert. Quia aut eſt īpoſſibile illud factũ implere: ⁊ tũc dico ꝙ aliqs nõ ꝯpellit ad factũ q: nemo ad īpoſſibile obligat. ff. de reg. iur. l. impoſſibiliũ. aut eſt bene poſſibile factũ illud implere: ⁊ tũc adhuc refert q: aut explendũ eſt in ꝑſona actoris aut in perſona alterius ſi aũt in perſona alterius tũc dico ꝙ nõ cõpellitur ꝓciſe ad factũ. ff. de ver. obl. l. lib. hõ. ⁊. l. ſtipulatio iſta habere licere. §. ſtipulor. Aut eſt explendũ in ꝑſona actoris: ⁊ tũc aut nõ intereſt ſua niſi rõne intereſſe: et tũc dico ꝙ nõ cõpellit preciſe ad factũ. ff. de ꝟb. ob. l. ſi penã. Aut poteſt ſua magis intereſſe rõne facti vel alterius ꝙ̃ rõne intereſſe: ⁊ adhuc refert q: aut de natura cõtractus nõ tenet ad factũ: ⁊ tunc dico ꝙ nõ cõpellit ad factũ quãuis no. l. ⁊ fac. ff. de ꝓcur. l. ſabinus. ſed fallit in duobus caſibus. ff. de ꝓcur. l. ſabinus. ſed fallit in duobus caſibus. ff. de ꝓcur. l. ſz etiã. ⁊. l. filiusfa. §. ꝓcur. aut de natura ꝯtractus cõpellitur alſ tenet ad factũ ⁊ tũc dico ꝙ cõpellitur preciſe ad factũ. ff. de re iud. l. ſi quis ab alio. ff. de no. cõpe. l. tñ ſcire §. fine.

Queſtio. ccxxxiij.

QUazque ritur qñ aliqs ſoluendo ꝓcu. vel procur. ſoluendo aliis alij liberent. Sciendũ eſt ꝙ aliqñ ſoluit ꝓcur. ⁊ aliqñ ei ſoluit tũc diſtinguitur q: aut ſoluit ꝓcur. debitum aut indebitũ ſi ſoluit ꝓcu. debitũ aut indebitũ. ſi ſoluit ꝓcu. debitum debitor liberat ſiue noīe ꝓcur. ſiue quocũq3 alio noīe debitoris ſoluit. ff. de ſol. l. quib3. ⁊. l. q̃ mãdat. ſi aũt ſoluit idebitũ aut de eo ſoluẽdo. ſ. habuit ſpãle mandatũ: et tunc dico ꝙ mandãs ſoluiſſe videtur ⁊ ei etiã cõpetit actio indebita. ff. de condi. indeb. l. idebitũ aut de hoc nõ habuit ſpãle mandatũ: et tũc aut mãdans habuit ratã ſo

lutionem ⁊ tūc dico ꝙ ei compe-
tit ɔditio indebiti: aut nō habuit
etiā ratā ſolutionē: ⁊ tūc dico ꝙ ei
nō cōpetit ſꝫ ꝓcuratori.ff. de cōdi.
inde.l.ſi ꝓcu.in prin.ſi vero ſoluit
ei tunc ſimiliter aut debitū aut in
debitū. Itē aut ſoluit vero ꝓcurato
ri vel falſo ſi aūt ſoluat vero ꝓcur.
tūc dico ꝙ ſo luēs liberat.ff.de ſo-
lutio.l.vero procuratori.ff.de con-
di.ex.l.nā ſi ꝓcuratori.§.celſus. Si
aūt falſo ꝓcu.ſoluat aut eſt falſus
q: habuit mādatū qđ eſt reuocatū
et hoc diſtingue q: aut ſoluēs ſci-
uit mādatū reuocatū aut ignora-
uit in ṗmo caſu dico ꝙ ſoluēs nō
liberatur.

¶ Queſtio.ccxxxiiij.

QUia frequenter cōtingit et maxime af
fectu libertatis cum
multis modis dicatur
perpetuū vſq ad ꝙ ꝑpetuū eccle-
ſia res ſuas dare p̄t in emphiteo-
ſim querit ⁊ ad euidentiā iſtius q̄
ſtionis doctor me⁹ diſtinguit ⁊ di-
co ꝙ ſemꝑ pōt ⁊ ꝑpetuo in ſecula
ſeculoꝝ. Et hoc refert q: aut eccl̄ia
vult aliq̄ dare i emphiteoſim in
perpetuum res vitioſas ⁊ malas.
et tunc dico ꝙ ſemꝑ pōt ⁊ ꝑpetuo
in ſcl̄a ſcl̄oꝝ inſti.e.§.ideo.et i aut.
iſta ſi quas ruinas.⁊ in aut.de ali.
et emphi.§.locatio coll.ix. Aut ec-
cleſia vult dare in emphiteoſim ꝑ
petuo res nō ruinoſas: ⁊ tūc ſub-
diſtinguit q: aut querit de eccleſia
cōſtantinopo.⁊ de ſibi ſubiectꝭ pre
ter monaſteria: ⁊ tūc dico ꝙ nō p̄t
dare in emphiteoſiꝫ res nō ruino
ſas niſi ad illud ꝑpetuū ꝙ durat
vſq ad tres gn̄atiōes. Aut querit
de aliis eccleſiis: ⁊ tunc dico ꝙ pōt
dare in emphiteoſim in ꝑpetuum
res nō ruinoſas.ſ.ad illud ꝑpetuū
ꝑ ſecula ſeculoꝝ aut.de ali.⁊ ēphi.
§.licentiam.colla.ix.

¶ Queſtio.ccxxxv.

QUia etiā ex iſta pōt oriri q̄ſtio
alia vꝫ ad quā pēſio-
nem eccl̄ia p̄t ɔcedere in ꝑpetuū: ⁊
hoc ſic diſtinguit. Q: aut eccl̄ia vult
rē ſuā dare in ēphiteoſim i perpe-
tuuꝫ rōne eris alieni vtpote q: eſt
obligata multis creditoribus: ⁊ i ca
ſu iſto dico ꝙ p̄t dari in ēphiteoſiꝫ
in ꝑpetuū ad aliquā pēſionē maio
rem ꝙ poterit habere.C. de ſac.ſ.
ec.aut.hoc ius porrectū: ⁊ in aut.
vnde ſumit de ali.⁊ ēphi.coll.ix.§.
hoc quoq q: etiā ſic ꝑmittit in to
tum alienare: ⁊ multo forti⁹ ad em
phiteoſiꝫ dare i ꝑpetuū ad quā pē
ſionem ſibi licet niſi ꝙ ſit ydonea
Aut vult eccl̄ia aliq̄d dare in ēphi.
in ꝑpetuū ex hoc ꝙ credit ſibi ex-
pedire vt qualꝫ die videtis in caſu
iſto ſic diſtinguit q: aut eccl̄ia etiā
vult dare rē fructuoſā in ēphi.ꝑpe
tuo aut rē nō fructuoſā: ⁊ in caſu
iſto glo.nr̄a diſtinguit ⁊ iſta diſtin-
ctio eſt valde nota.ꝑ eccleſiis q: to
ta die volūt capitula vel canonici
aliq̄bus nepotib⁹ ſuis vel amicis
rem eccl̄ie in ēphi.dare ꝑ modico
et dicūt ep̄o ꝙ ip̄e īterponat decre
tū q: ille negocia eccl̄ie optīe fecit
ſtatim ep̄s īterponit decretū ſine
aliqua cauſe etiā cognitione certe
tale decretū nullū eſt ipſo iure ⁊ ca
nonici ⁊ eccl̄ia etiā poſſunt venire
cōtra vt.ff.de rebus eo.l.magis.§.
nō poſſunt.⁊.§. ⁊ p̄termit. i ṗmiſ.
et.§.ſi res.C.de pre.mi.l.⁊ ſi p̄ces.
et.l.obligatiōes. Aut querit de ce-

cleſia hieroſolymitana vel alia ſi.de eccl'ia hieroſoly.tunc dicūt q̃dam q̃ pt rē ſuā dare in ēpbi.ppe tuā ad talē pēſionē q̄ decollecta p quinquaginta annos facit verā rei verū.verbi grā. Eccleſia hieroſolymitana hȝ turrī pulchrā q̄ nihil facit ſibi nec fructū ei affert pluſq̃ ſi nō haberet vel ſi etiā vȝ centū pt dare in ēphi.p duob' ſolidis q: duo ſolidi recollecti p q̄nquagita ānos faciūt centū ita intelligo glo.i aut. de ali.ꝛ ēphi.§.ſctiſſimas colla.ix. Aut querit̄ de alia eccl'ia q̄ de.hieroſoly.ꝛ tūc dicit glo. pōt dare ad talē.penſionē q̃.xx.an. faciat pcā vt.turrim de centū p.v.ſo.p quolȝ anno:ꝛ ſic intelligo.C.de ſac.ſ.ecc. aut.ppetua.§.q̃ ſi res ego tā dico q̃ glo.illa eſt falſa indiſtīcte q̄cunq̃ eccl'ia pt dare rē ſuā nō fructuoſam in ēphi.ppetuā ad talē pēſionem q̃ in.xx.an.collecta verā facit rei eſtimationē.C.de ſac.ſ.ec.aut. ppetua.§.ſi res pcioſa.nec obſtat q̃ dicit gl.in aut.de ali.in ēphi.§. ſanctiſſimas q: nolebat dare rem fructuoſam in ppetuū ꝛ hoc eſt diſtinguendū.Quia autquerit̄ de eccleſia.c.oſtantinopolitana. aut de alia ſi de eccl'ia cōſtanti.tūc adhuc ſubdiſtinguit̄: q: aut querit̄ de rebus ppinq̄s aut nō. ſi de rebus ppinq̄s dico q̃ nō pōt dare in ēph. ppetuam niſi tantā penſionē habeat quantūvȝ ſibi quolȝ q̄ñ cā tenet in aut.de ali.ꝛ ēphi.colla.ix.§. ñ.Aut querit̄ de rebus nō ppinq̄s et idē intelligatis de eis ſicut dicā ſtatim de aliis eccleſiis a oſtantiñ. aut rē ruinoſam.ſi rē nō ruinoſaȝ dico q̄d poſſunt dare ad aliā pēſionem q̄ haber cū eas poſſet ncū diminutione ſexte ptis.C.de ſa.ſ.ec. aut.ppetua.ꝛ eſt ratio quare ſexta pars diminuitur quia compenſatur cū labore quē habet emphiteota de domo cooperienda et reparanda vt aliquod habeat emolumentum ratione damni.ff.de regulis iur.l.ſm naturam. Item q: ſi periret in parte nō fieret ſibi diminutio pēſionis niſi in totū periret ſȝ ſecus in illo qui nō tenet in emphi.ſed cōducit.ff.loc.ꝛ condu. l.ſi merces.§.vis maior. Aut voluit dare in ēphi.rē ruinoſam vel diminutam:ꝛ tunc dico q̃ idem eſt iudicium ac ſi non eſſet ruinoſa vel diminuta.argu.l.ff.de impen. in redo.fac.l.omnia.ꝛ.ff. de doli excep. l.apud celſum.§.ſi quis aūt ex cauſa legati.ff.de in int eg.reſtit.l.ſcio. Aut eſt multum ruinoſa vel diminuta. ꝛ tunc ſubdiſtinguitur quia aut eſt ita ruinoſa vel diminuta q̃ nulla eſt penſio vel quaſi nulla vel eſt multum ruinoſa vel diminuta tamen eſt aliqua penſio ſatis magna ſi adhuc ē pēſio ſatis magna tunc dico q̃ dabitur ſub penſione ſub qua eſt ꝛ nūq̃ pro miori.C. de ſacroſanc.ecc.aut.porrecta perpetua §.ſed ſi ob cladem ſi aūt eſt in tātū ruinoſa vel diminuta q̃ penſio eſt nulla vel quaſi nulla.ꝛ adhuc diſtinguitur quia aut poteſt reparari aut non.ſi nō poteſt reparari tunc dico q̃ dant pro illa penſione que eſt res vel vt melius poſſunt. in auten.de ali.ꝛ emphiteo §.j.colla.ix. Aut poteſt reparari ꝛ tūc aut vult emphiteota ſtatim ante edificationem ſoluere ꝛ tunc dabit̄ pro penſione conſueta diminuta vſq̃ ad tertiam partem vt in auten. ſi quas vel.ꝛ penſio aut poſt edificationem et tunc dabitur pro dimidia parte penſionis quam res reedificata valet vel poteſt valere vt in autentic.ſi quas velut aut plus ſed nunquid poteſt eccleſia rem

ſuam alienare.i. transferre dñium in totū q: dando in emphiteosim retinet donec rē dñium diſtinguit q: aut vult alienare rem suā ꝑpter es alienū emergens.⁊ pōt ſeruata ſolēnitate aut. hoc ius porrectū. ⁊ aut. de ali.⁊ epbi.§.hoc quoq; col. ix. Aut ſine ere alieno ⁊ tūc dico ꝙ nō poteſt.vt.C. de ſacroſan.ecc. l. iubemus in prin.ſ; fallit niſi permutat cū principe vt.c.tit.aut.ſed et ꝑmutare. Item fallit ſi habet rem inutilē propter maxima onera tributorum vt.co.ti.aut. idem predium. ¶Queſtio.cxxxvj.

Tam queritꝰ vtrum actiões ſub mobilibus cōtineantꝰ. ſic diſtinguitꝰ. Quia aut cōpetūt ad immobilia.⁊ tunc dico ꝙ continētur ſub mobilibus q: q̄ hʒ act.realem rē videtꝰ habere.ff de reg. iur. l.qui act. Itē ſi minor actionē suā vendidit q̄ cōpetebat ad rem imobilem reſtituitꝰ ac ſi rē immobileʒ alienaſſet.C.de prēd.mi.ad ſoluēdum. Aut cōpetit ad rē mobilem: et tūc aut ad penſionē annuā aut ad debitū ſimpliciter ſi ad penſionem annuā dico ꝙ cōputabitꝰ ſub mobilibus ꝙ ꝑpter ꝑpetuitatem dicatꝰ imobilis.C.de ſac.ſan.ec.l.iubemus. Aut debitū ſimplex ⁊ tunc dico ꝙ cōputatꝰ inter mobilia.ff.d reg.iur.l.vnus ⁊.l.qui actionem:⁊ dicta.l.ad reſoluēdū. nec obſtat ꝙ obſeruatur de re iudi.a diuo pio.q̄a poſtremo ibi fit executio in omnibus quia ibi eſt ſpeciale quia ſententia paratā debet habere executionem ⁊ nō debent lites ex litibꝰ oriri ideo q: oportet ꝙ ageretꝰ cōtra debitorē ne lites ex litibus oriātur ſi vltima executio in oībus q̄a ibi eſt ſpeciale quia etiā ſententia paratā debet habere executionem et nō debentꝰ illis.C.de trāſ.l.ſris.

¶Queſtio.cxxxvij.

Tam queritꝰ nunq̄d iura publica preſcribantꝰ ⁊ quāto tēpore quia multe leges videntꝰ de hoc cōtrariare vt oīm habeatis concordantiā ſic diſtinguec. Quia aut queritꝰ de his que ſunt in publico vſu.aut de his q̄ ſunt in dñio reipublice ſi de his que ſunt in vſu publico vt de flumine publico:⁊ tunc dico ꝙ talia iura publica nullo tpis ſpacio ꝑſcribuntur.ff.de mo.pu.le.mā.pu.C. de operis pu.l.preſcriptionē:⁊ eſt ratio quia iſta nō cadūt in cōmercio hominū. Si queratꝰ de his q̄ ſunt in dominio refert q: vel queritur de his q̄ ſunt in dominio publico.⁊ tūc aut queritꝰ de iure ſubiectionis aut de verbis aliis. ſi de iure ſubiectōis tūc dico ꝙ nullo tēpore ꝑſcribi pōt. C.de preſ.xxx.vel xl.an.l.oēs.qd intellige ſane verū cōtra principē vtilꝰ ſed contra aliquē ſubditū ſic: ⁊ eſt rō q: expeditꝰ rem pu.per vnū regi.vnde vniuerſale regimē nō poteſt preſcribi. ſic nec vie publice.ar.ff.de conſti.principum.li. j. Si queratꝰ de aliis iuribus aut queritꝰ de illis q̄ eſſe poſſunt:ſed adhuc nō ſunt ſed ſuntꝰ incorporanda aut de illis q̄ iaʒ ſunt q: ſunt incorporata ī patrimonio reipublice.ſi de illis.ſ. q̄ iam ſunt tunc dico ꝙ tolluntꝰ preſcriptione xl.an.⁊ nō minori.C.de preſc.xxx. vel.xl.an.l.omnes. Sed illud fallit in quattuor caſibus videlicet in hereditate legato donatione ⁊ venditione eccleſie factis q: ibi nō ſuffi

ciunt.xl.an. immo ſunt neceſſaria
et corrigitur per aut. quas actio-
nes. Item fallit quando curialis
ſeruum publicū poſſidet. C. de iu.
rei.pu.l.cum qui. libro.x. Aut que
ritur de iuribus q̄ poſſunt eſſe in
dominio publico cū adhuc nō ſūt
puta quia bona illius cuius erāt
deuoluta ad fiſcū ſed nondum in-
corpauerat ea in patrimonio ſuo
et tūc aut querebat̃ reipublice de
iure cōmuni vt quia emeratvel q2
per ſucceſſionē habuerat vtputa
moritur ſuper reis ipſe ſuccedit ei
de iure cōmuni tāq̄ primior ⁊ tūc
dico ꝙ preſcribitur.xl.an. ⁊ nō mi
nori tēpore. C. de preſc. xxx. vel.xl.
an.l.omnes. Et ſimiliter fallit in
quattuor caſibus ⁊ ponunt̃. C. de
ſacroſan.ec. l. vt inter diuum vbi
centum annorū preſcriptio eſt ne
ceſſaria: aut q̄ritur reipublice de
iure ſpeciali q2 bona indigni fiſco
applicātur ⁊ tunc ſubdiſtinguit̃ q2
aut queril quanto tēpore currit ſi
bi pſcriptio poſtq̄ ei denunciatus
eſt dico ꝙ pſcriptio quattuor an-
norum inſti. de vſuc. circa finem: ⁊
melius. ff. de diuer. ⁊ tēp. preſ.l.in-
ter quattuor. ff. de iure fiſ.l.cui bo-
na. Aut querit̃ quāto tpe currit ei
preſcriptio quāuis tibi nō ſit de-
nunciatū: ⁊ in caſu iſto dico ꝙ. xx.
an. ff. de diuer. ⁊ tem. preſ.l.in om
nibus: ⁊ ſic oēs leges ſequentes de
hoc concordant.

¶ Queſtio.cc.xxxviij.

Tanique
ritur vtrū curialis poſ
ſit in clericū p moueri
vel ordinari q2 hoc etiā de iure ci-
uili nō plene probat̃ de iure aūt ca
nonico ita diſtinguit̃. Quia aut q̄
ritur vtrū curialis poſſit fieri de-
ricus durante officio: ⁊ tunc ſubdi
ſtingue q2 aut q̄rit̃ de curiali vni⁹
negocij ſingularis: aut de curiali
generali ſi queraſ de curiali vnius
negocij ſingularis aut q2 eſt pcur.
in vna cauſa vel etiā vnius negocij
cū lex dicit ꝙ arbiter ſacerdos pōt
fieri: ⁊ tunc dico ꝙ pōt fieri cleric⁹
ff. de arbi.l.nō diſtinguemus. §. ſa
cerdotio. Aut querit̃ de curiali ge-
nerali: ⁊ tunc adhuc dico ꝙ poteſt
ſed adhuc ſubdiſtinguit̃ q2 aut eſt
ſecularis: ⁊ tunc aut eſt generalis
in adminiſtratione miſerabili et
pia.ſ. vt tutor: ⁊ tūc adhuc dico ꝙ
poteſt. C. de epi. ⁊ cle. aut. pſbyte-
ros. Aut in cauſa nō pia vt q2 ca-
ſtellanus primipul⁹: ⁊ in caſu iſto
dico ꝙ nō poteſt. C. de epi. ⁊ cle.l.
nec curialem. Aut querit̃ vtrū de
poſito officio: ⁊ tunc adhuc refert
q2 aut officiū erat publicū aut pri
uatum. ſi publicū gl. diceret ꝙ nō
niſi in annis.xv. invita monaſtica
reſidens vitam ſuā meliorē feciſſe
preſumeret̃ vtin aut. pdicta nec
curialē. Aut dicas aliter q2 aut iſte
curialis erat curialis naturaľ. aut
ex genere: ⁊ in caſu iſto dico ꝙ gl.
dicit verū aut nō erat curialis na
turaliter ſed carnaľr forte q2 arrē-
dauit: ⁊ tunc aut vult p moueri clā
vel palam: ſi clam tunc dico ꝙ nō
poteſt. C. de epi. ⁊ cleri.l. officium.
Aut queritur etiā de curiali qui ad
miniſtrauit in officio puato vtrū
depoſito officio poſſit in clericū p
moueri: ⁊ adhuc ſubdiſtingue q̄a
aut reddidit rōnem aut nō. ſi red
didit rōnem tunc dico ꝙ nō pote-
rit: ſi nō reddit ſubdiſtinguit̃ quia
aut redarguitur de dolo vel de cul-
pa. ſi de dolo redarguitur dico ꝙ
non poteſt: ſʒ ſi de culpa poteſt ſic
intelligo. ſ. de obliga.l.ad ratioci-
nia: ⁊ extra de obliga.c.ad rōcinia

per totum ꝛ ita etiã intelligũt ho-
ſtien. ꝛ innocen.

¶ Queſtio. ccxxxix.

Cumque
rit̃ vtrũ executoꝛ hẽat
actionẽ vel nõ ſic diſti
guitur. Quia aut querit̃ de execu-
toꝛe mero aut nõ mero ꝛ voco il-
lum merũ executoꝛẽ penes quem
nulla reſidet obligatio legati quã-
uis habeat reſtituere ꝛ tũc dico ꝙ
ſi queraẗ de executoꝛe tali mero di
co ꝙ nõ habet ẽt aliquã actioneꝫ.
ff. de leg. ij. l. imperatoꝛ. in pꝛin. et
ff. de leg. iij. l. pater. §. tuſculanus.
Aut queritur de nõ mero executo
re ꝛ tunc ſubdiſtinguit̃ qꝛ aut que
ritur vtruꝫ hoc habeat iure ꝓpꝛio
tunc dico ꝙ nullã habet actionem
ff. ad trebell. l. lucius. §. meuia. Si
queraẗ vtrũ habeat iure alieno ad
huc ſubdiſtinguit̃ quia aut eſt exe-
cutoꝛ ad relicta ad pias cãs aut ad
alias. ſi ad pias dico ꝙ habꝫ actio
nem. ff. de ali. ꝛ ciba. le. l. j. ſic. C. de
epi. ꝛ cle. l. nulli licet. §. j. ſi autẽ ad
alias cauſas ꝙ̃ ad pias dico ꝙ tũc
adhuc ſubdiſtinguit̃ qꝛ aut eſt le-
gitimus. i. a lege datus ꝛ eps ꝛ tũc
dico ꝙ habet actionem. C. de epi.
et cleri. l. ſi quis ad declinandũ ꝛ. l.
nulli licere. §. j. ad fi. Aut nõ eſt le-
gitimus ſed datiuus: et tunc dico
ꝙ de iure noſtro habet actionẽ: ſꝫ
ſi heres ei ſolueret bene poſſet di-
ſtribuere. ff. ad treb. l. lucius. §. me
uia. iure tamen conſuetudinario
teneẗ contrariũ in aliquibus par
tibus. Et nota ꝙ nõ merus execu
toꝛ tres habꝫ actiones velut actio
nem ex teſtamento: ꝛ rei vendi. et
ypothe. ff. de leg. ij. in pꝛin. ꝛ. l. cum
filius. §. ij. variis. C. cõia de leg. l. j.
nõ merus tñ executoꝛ etiã nullam
habet nomine ſuo actioneꝫ. ſꝫ no-
mine alieno videlicet vt admini-
ſtratoꝛ habet illas quas habent il
li quoꝛum ſunt adminiſtratoꝛes ꝛ
illi habent ex teſtamento rei ven. ꝛ
ypothe. C. de ẽp. epi. ꝛ. cle. l. nulli.
licere. ſic etiã alſ videmus ꝙ ille ꝗ
eſt adminiſtratoꝛ pupillaꝝ rerũ. ꝛ
intemptat act. ꝙ̃ pupillus inten-
taſſet. ff. de admini. tut. l. ij. ꝛ quaſi
per totum.

¶ Queſtio. ccxl.

Cumque
ritur nunquid referat
quid ex equipollentibꝰ
fit. ſic diſtinguit̃. Quia aut querit̃
nunquid referat in actibus extra
cõditiones appoſitis: ꝛ tunc dico
indiſtincte ꝙ non referat quid ex
equipollẽtibus fiat. ff. e. l. vlt. §. vl.
Aut querit̃ nunquid referat in acti
bus conditionalibus vel conditio
nibus interpoſitis: ꝛ tunc aut ille
cõditiones appoſite ſunt intrinſe
ce. id eſt de intrinſecis rei ꝛ ſine qui
bus res eſſe nõ poteſt. Ut ſi mater
filium ſuũ inſtituerit heredeꝫ ſub
cõditione ſi emancipatus fuerit a
patre nã alſ nõ poteſt filius heres
inſtitui niſi emãcipatus fuerit ꝗa
alſ quicquid quereret filius exiſtens
in poteſtate patris quereret patri
et adhuc dico ꝙ nõ refert quid ex
equipollentibus fiat: ꝛ ideo ſi per
moꝛtẽ patris iſte filius factus fue
rit ſui iuris vel emãcipatus fuerit
a patre habeẗ cõditio pꝛo impleta
ꝙ pꝛobaẗ. C. de inſti. ꝛ ſubſti. fac. l.
iij. ꝛ in. l. fideicõmiſſa. §. ſi cui. Aut
queritur de conditionibus extrin
ſecis aliquibus actibus inſertis vt
aliquis inſtituat heredẽ ſub condi
tiõe: ſi nauis ex aſia venerit iſta cõ
ditio nõ eſt de eſſentia rei qꝛ bene

poſſet habere hereditatem etiam ſine hoc ꝙ nauis veniret ex aſia: et in caſu iſto refert q2 quid ex equipollentibus ſtatvt ſi quis inſtituerit aliquez heredē ſub ꝯditione ſi dederit ſeruo heredis decem nam ad hoc ꝙ conſequat̃ hereditatem oportet ꝙ decē dederit ſeruo heredis nō aūt ſufficeret ſi daret heredi nā ꝯditio dꝫ adipleri ſꝫ cū modū ſꝫ quē īterpoſita ē vt. ff. de ꝯdi. et de. l. qui heredi in prin. ⁊ l. cum ita dicatur datur libertas cū ſuis ſimilibus infinitis.

¶ Queſtio. ccxlj

Situ queras vbi duob' legatum eſt cōiunctum relictuꝫ nūquid ſi alter nō admittat̃ ad legatum ſtatim nūquid alter faciat partē: ⁊ in queſtione iſta ſic diſtingue quia aut ille legatarius coniunctus admittit̃ ad partē ipſo iure ſed tamē in effectu nō admittitur ⁊ tunc dico ꝙ licet nō admittatur ad partē tamē facit parteꝫ. ff. de leg. ij. l. ſi titio ⁊ ei q̄ capere non poterat ⁊c. ff. de vul. ⁊ pu. ſub. l. ex facto. §. iulius longius. ⁊ C. de inoffi. teſ. l. papinian' cōtra veterani §. meminiſſe aut ille legatarius cōiunctus admittebat̃ ad partē nec ipſo iure nec in effectu ⁊ tūc aut partem ſuā nō poterat habere etiam iure actionis ſed iure retentionis vel receptionis ⁊ hoc ſubdiſtinguitur. Quia aut ipſe receptionē facere poterat iure precedēte ꝯiunctionem legatarioꝝ ⁊ in caſu iſto dico ꝙ licet nō admittat̃ ad partē tñ facit partē. ff de leg. j. l. hmōi. §. ſi titio p̄mo ⁊. ff. de ſtipu. ſer. l. pinde. §. ſeruus cōis. Aut nō poterat facere illā receptionē iure p̄cedente coniunctionē legatarioꝝ: ⁊ in caſu iſto dico ꝙ nō admittat̃ ad partem q2 nō facit partē. ff. de leg. j. l. plane le premier. §. ſi duobus. Aut ille legatarius nō poterat partem ſuā habere iure actiōis nec iure ret receptionis: ⁊ tūc adhuc ſubdiſtinguitur q2 aut ille legatari' lꝫ nō admitteret̃ ſtatiꝫ ſperabat tñ admitti in futurū. ⁊ tūc dico ꝙ lꝫ admittatur ad partē tñ facit partē. vt pbatur. ff. de leg. j. l. plane le p̄mier. §. ſi coniunctū. Aut ille legatarius nō admittebat̃ nec ſpabat admitti in futuꝝ ad legatū: ⁊ tūc aut collegatarius admittebat̃ ad legatū iure ſpāli: ⁊ tūc dico ꝙ lꝫ nō admittatur ad partē tñ facit ptē. ff. de le. preſtā. bo. poſ. ⁊c. l. iij. p̄mo rñ. ff. d ꝯdi. ⁊ de. l. mulieri ⁊ titio. Aut collegatari' admittebat̃ ad ptē nō facit ptē. ff. de le. j. l. ſi duob'. in. §. vl. et. C. de coll'. l. vna. §. j. cū ſuis ſimilibus.

¶ Queſtio. ccxlij.

Situ q̄ras nūq̄d vn' et idē hō poſſit vicem duoꝝ ſuſtinere dico ꝙ ſic regularit̃ ff. de adopt. l. ſi ꝯſul. ff. de reſt. l. domici' labeo ff. ad mu. l. ſpatoꝛ. §. ſi magr̃at' cū plurib' ſilib' regulr̃ dico notabilr̃ niſi obſtet nature debilitas. vt. ff. ad. l. acquil. l. ita vulnerat' in fi. vel ſex' diuerſitas. vt ī aut. de triē. ⁊ ſe. §. in illo. col. iij. vel rei īpoſſibilitas ff. de ꝟ. ob. l. vlti. j. rñ. vel facti ꝯrietas. ff. d pac. l. j. §. ſi plures vel alias improbanda varietas vt. ff. de penis. l. ſi plures vel pub. vtilitas. vt C. de aſſeſ. l. vlt. vel ſi iuſta ſuſpitio vt. C. de poſtu. l. quiſq̄s in prin. vel iu. phibitio ar. C. de teſta. l. ꝯſulta diālia nā lex quātūcūq̨ dura tenēda eſt. ff. q̄ ⁊ l. quib'. lib. ma. fi. l. pſpexit legiſlatoꝛ ⁊c. ¶ Qō. ccxliij.

Qamque
ritur vbi aliquid com
miſſū eſt arbitrio ali⸗
cuius etiam nunquid ſi ſemel ar⸗
bitratus eſt vel fuerit vel etiam in
electione ſi ſemel elegerit vl' aliq̄d
tale fecerit ampli' arbitrari vel eli
gere poſſit: multū refert Quia aut
ptulit arbitriū vel electionē ꝛ te⸗
nuit: ꝛ tunc dico ꝗ iterū eligere vel
arbitrari nō poterit arg.ī. de ver.
ob.l.ſi quis arbitratus ꝛ hoc eſt ve
rum niſi i cōtractibus inter viuos
ſed in vltimis volūtatibus diſtin⸗
guitur.vt.ī.e.l.apud auſidiū l tex⸗
tu ꝛ in glo. Aut ipſe ptulit tale ar⸗
bitrium ꝗ nō tenuit; ꝛ tunc aut il
lud arbitriū erat ſibi cōmiſſuʒ ſu⸗
per iure ſuo: ꝛ tunc dico ꝗ iterum
arbitrari ſeu eligere poterit.ff. de
ope.leg.l.quotiens.l.eſt.ij. aut eſt
cōmiſſum arbitrium ſibi tanq̄ in
arbitrium perpetuū vt in iudiceʒ
ordinarium: et in caſu iſto dico ꝗ
ſi arbitratus fuerit ꝛ arbitriū nō
tenuerint iterato arbitrari ſeu ſē⸗
tētiare poterit. C. de accu.l.ſi accu
ſatoribus. Aut illud arbitriū ſibi
nō eſt collatū tanq̄ in arbitriū p⸗
petuum: ꝛ tunc adhuc refert quia
aut protulit arbitriū ſuū ſeruata
forma arbitrij: ꝛ tunc dico ꝗ itera
to arbitrari poterit.vt.ff.de arbi.
l.ſi cum.ꝛ.l.ſi de pluribus in pn̄a.
aut etiā protulit arbitriuʒ ſuū ſer⸗
uata forma arbitrij: ꝛ tunc dico ꝗ
iterato nō poterit arbitrari.vt.ff.
de re iudi.l.iudex cuʒ ſuis ſimilib'
et. C. quō ꝛ q̄ṅ iudi.l.ſi vt ppoſuis.

Iſte hue diſtinctiones nō ſūt hic in ru⸗bricis.

Qō.ccxliiij

Qamque
ritur nunq̄d conſuetu⸗
do teſtatoris vel patriſſa. debeat
attendi vel inſpici in legatis vel fi
deicōmiſſis pſtādis. ſic diſtingui⸗
tur. Quia aut querit̄ nunq̄d ꝯſue⸗
tudo teſtatoris debeat attēdi cir⸗
ca legata vel fideicō. augmentan⸗
da vel minuēda: ꝛ in caſu iſto dico
ꝗ dʒ attēdi vel etiā inſpici ꝯſuetu
do ſua ꝛ ꝗ debeat attendi vel iſpi
ci in legatis.ſ.augēdis pbat̄.ff.de
vino.tri.ꝛ o.le.l.j.ꝛ idē dico in le⸗
gatis minuēdis.vt in.l.ſi q̄s vinū
§.ſi acetū. Aut querit̄ etiā nunq̄d
debeat inſpici conſuetudo pſtādi
ipſius teſtatoris vel patriſſa. ꝛ di⸗
co adhuc ꝗ dʒ inſpici.ff.de ali.ꝛ ci
ba.le.l.cū alimēta. Aut querit̄ nū⸗
quid debeat inſpici cōſuetudo pre
ſtandi ipſius teſtatoris vel patriſ⸗
ſa.ꝛ dico adhuc ꝗ dʒ inſpici. ff. de
alimē.ꝛ ciba.le.l.cū alimēta. Aut q̄
ritur nunq̄d debeat inſpici ꝯſuetu
do vtēdi ipſius teſtatoris vel p̄riſ⸗
ſa.ꝛ tūc refert qꝛ aut ſi nō inſpice⸗
retur ei' ꝯſuetudo legatū eſſet inu
tile vel quaſi ꝛ adhuc dico ꝗ ei' cō
ſuetudo dʒ inſpici vel attēdi.ff. de
vſufr.le.l.dānas eſto.§.j. Aut ſi nō
inſpiceret̄ ipſius ꝯſuetudo legatū
nō eſſet inutile vel quaſi: ꝛ in caſu
iſto dico ꝗ nō dʒ inſpici.ff.de vino
tri.ꝛ oleo le.l.cū certū pōdus olei
vbi notatum fuit nobis.

Queſtio.cdxv.

Qamque
ritur vbi teſtator relin
quit vel legat gen' vel
ſpēʒ ſimul nūq̄d generi p ſpēm de
rogetur vel nunq̄d res tā gn̄aliter
q̄ ſpāliter relicta peti poſſit: ꝛ in
iſta qōne multū refert. Qꝛ aut te⸗
ſtator legauit vni gen' ꝛ alij ſpēm
et ſic diuerſis pſonis: ꝛ in iſto caſu
dico ꝗ generi p ſpēm derogat̄. ff.

de vino.tri.ꝛ ole.le.l.ī.in prin.ꝛ.ff. de leg.iij.l.vxorē.§.feliciſſime.ꝛ.ff. de regu.iur.l.in toto .Aut legauit vni ꝛ eidē genus ꝛ ſpēm: ꝛ tūc aut ſpēs eſt expreſſa tollēdē dubitatio nis cā ꝛ hoc conſtat ꝛ tunc dico ꝙ ſolū ſpēs q̄ ſunt expreſſe debebūt nō aūt alie.vt in.l.cū dclamonis. §.cū fundi inſtrumentū.ꝛ.ff. de ſu pellec.l.circa prin.Aut nō ꝯſtabat et tunc nedū ſpēs expreſſe ſꝫ etiaꝫ alie debent.vt.ff.de fundo inſtruc. et inſtrumē.le.l.queſitū.§.ſi q̄s fun dum.ꝛ.ff.de ſuplec.le.l. legata cir ca prin.Aut eſt dubiū vtꝝ teſtator ſciret vel ignoraret ſpēs expreſſas cōtineri ſub genere: ꝛ tunc aut nō erat maior dubitatio quin ſpēs ex preſſe ꝯtinerent ſub genere ꝑmiſ ſo ꝙ de aliis ſpēbus expreſſis ꝛ tūc dico ꝙ ſpēs exꝑſſe delegabunt tm̄ vt i.l.cū dclamonis.§.cū fundi in ſtrumentū.Aut erat maior dubi tatio.ꝛ tūc dico ꝙ totū debebit vt in.l.queſitū.§.ſi quis.ꝛ.ff. de ſup lec.le.l.legata.

¶ Queſtio.cclxv

Tamque ritur vbi aliq̄d relinq̄ tur ſub ꝯditione poſ ſibili nunq̄d illud relictū peti poſ ſit ꝯditione nō impleta vel nō ha bita ꝓ impleta.vꝫ cū cautiōe mu tiana ꝛ hic diſtinguit.Quia aut eſt debitū vel relictū ex ꝯtractu inter viuos ſub ꝯditione poſſibili ꝛ tūc dico ſiue ſit affirmatiua ſiue nega tiua ꝙ nō pōt peti niſi ꝯditiōe im pleta vel habita pro ipleta etiaꝫ ſi vellet cauere vt inſt.de ver.ob.§.ex cōditionali ꝛ.ff.de ver.ſig.l.cedere diē ꝛc.Aut eſt debitū vel relictū in vltimā volūtate: ꝛ tunc aut eſt cō ditio affirmatiua ꝯcepta ꝛ tūc etiā aut illa conditio nullā negationē hꝫ implicitā ꝛ tunc dico ꝙ nō po terit peti,niſi cōditione ipleta.vel etiā habita ꝓ ipleta: ꝛ ſi milleſies cauere vellet nō admitteret vt.ſ.e. ti.l.qui fundū.§.vlt.Aut illa condi tio negationem habebat implica tam ꝛ tunc dico ꝙ ſtatim vbi reli ctum eſt legatū ſub ꝯditione nega tiue ꝯcepta pōt peti.ar.ſ.e.ti.l. pa ter ſeuerianā.§.ſocrus.Aut eſt ꝯdi tio negatiue ꝯcepta: ꝛ tunc aut in cipiat a precedente diſpoſitione et tunc dico idē vꝫ ꝙ ſtatim ſine etiā aliqua cautione poterit peti.vt.ſ. de penu leg.l.j.ꝛ.ff.de ver.ob.l.ita ſtipulatus.§.ſabinus.Aut nō inci pit a ꝑcedente diſpoſitione ꝛ tunc aut eſt talis ꝯditio de qua nō pōt certū eſſe eā poſſe impleri in vita legatarii: ꝛ tunc aut pōt exiſtere in vita legatarij modico tm̄ tpe ante mortē ſuā.ꝛ tunc dico idē ꝙ in ꝑ ximo caſu dixit vt hoc in ꝑmo exē plo.ꝛ.ſ. de ꝯdi.inſti.l.vlti. circa fi. Aut certū eſt ꝙ lōgo tpe pōt exiſte re ante mortē legatarij ꝛ nihil tri ſte vel onerosum ipſi legatario in de affertur ꝛ in caſu iſto dico ꝙ nō poſſunt petere niſi ꝯditione ipleta vel habita pro impleta niſi mutia na cautione vt.ſ.e.ti.l.auia.ꝛ titio Aut euentus illius ꝯditiōis affert legatario aliquid triſte vel onero ſum rōne conſanguinitatis ꝛ tunc dico ꝙ cū cautione mutiana debꝫ admitti ad petendū legatū vt.ſ.e. l.cum tale legatū in prin.ꝛ.§.titi⁹. Aut affert aliqđ triſte vel onerosū ipſi legatario rōne intereſſe: ꝛ tūc dico idem ꝙ ſtatim dixi ꝙ admit tetur cum cautione mutiana vt.ſ. e.ti.l.ſub hac aut etiā affert aliq̄d triſte vel onerosum rōne humani

tatis ⁊ tunc dico ꝙ nõ cõſequit̃ le gatum niſi cõditione impleta. et etiã cum cautione muciana. vt. ĩ. co. ti. l. pater ſeuerinã. §. ſocerus.

¶ Queſtio. ccxlvij.

Iſtand eſt i ru bꝛicas.

Um queritur vtrũ ſi te ſtatoꝛ re liquit fideicõmiſſum vel legatuꝫ alicui ſub aliq̃ onere pſtãduꝫ nunq̃d ſi dimi nuat̃ fideicõ. vł emolumẽtũ dimi nuatur ⁊ onus interpoſitũ ſic di ſtinguit̃. Quia aut teſtatoꝛ relin quit fideicõ. vel emolumentũ ſub onere ⁊ onus eſt magis ab initio ꝙ̃ emolumentum ⁊ tunc aut tam onus ꝙ̃ emolumentũ conſiſtit in quãtitate ⁊ in caſu iſto dico ꝙ di minuto fideicommiſſo vel emolu mento diminuet̃ ⁊ onus ſub quo relinquit̃ q: non vltra ꝙ̃ habeam de emolumẽto teneoꝛ onus pſta re. ß. de le. ĩĩ. l. imperatoꝛ. §. ĩĩ. Aut vtrũq; cõſiſtit in ſpecie: ⁊ tũc dico ſi fideicom. agnoſcã teneoꝛ totuꝫ onus pꝛeſtare. ß. de lega. ĩĩ. l. impe ratoꝛ. §. ſi centũ. Aut alterũ conſi ſtit in quãtitate ⁊ alterũ in ſpecie ⁊ tunc adhuc refert q: aut ipſum emolumentũ vel fideicõ. conſiſtit in ſpecie ⁊ onus in quantitate. et tunc etiam dico vltra ꝙ̃ habeã de emolumẽto nõ teneoꝛ onus pꝛe ſtare. vt. ß. de lega. j. l. cauitatib⁹. §. vlti. Aut econuerſo emolumentũ conſiſtit in quantitate ⁊ onus in ſpecie. ⁊ tunc dico ꝙ ſi emolumen tum agnoſcã totum onus etiam integrũ pꝛeſtare teneoꝛ. ß. de lega. ĩĩ. l. imperatoꝛ. §. ſi centũ. fallit ta men in quibuſdã caſibus ibi no tatis. ⁊ ibi dixi. Aut teſtatoꝛ reliq̃t aliquod emolumentuꝫ ſub onere ꝙ emolumentũ ab initio eſt tan tum vel maius ꝙ̃ ſit onus ⁊ tunc aut onus erat pꝛeſtandũ de emo lumento: ⁊ tũc dico ꝙ eatenus di minuetur emolumentũ quaten⁹ diminuet̃ onus impoſitũ ⁊ econ uerſo. vt pbatur. ß. de leg. ĩĩ. l. cum pater. §. j. in ſi. ⁊. ĩ. ad treb. l. lucius titius. §. ſi heres. Aut ipſuꝫ onus eſt pꝛeſtandum de alio ꝙ de ipſo emolumento: ⁊ tunc etiaꝫ aut tñ remanebat in reſiduuꝫ fideicom miſſi quãtũ erat onus impoſituꝫ vt pꝛobat̃. ß. de leg. ĩĩ. ⁊ tunc dico ꝙ ſi agnoſcã emolumentũ vel fidei com. totũ onus pꝛeſtabo in inte grum. C. de an. le. l. liberto. §. a li berto. Aut nõ eſt tñ in reſiduum emolumentũ quantuꝫ eſt in one re impoſito: ⁊ tunc dico ꝙ vltra ꝙ̃ habeã de emolumẽto onus pſta re nõ debeo. vt. ß. de an. le. l. liber to. §. a liberto ⁊. ĩ. ad tre. l. facto. §. ſi titi⁹. Aut teſtatoꝛ reliquit alicuĩ fideicõ. vel legatũ. ⁊ tunc aut lega tum vel fideicõmiſſum diminuit̃ per. l. fal. ad tre. vel trebel. aut alia ratione ꝙ̃ leg. fal. ſi alia ratiõe di minuitur: tũc diminuto onere di minuitur ⁊ legatũ vt hic in pꝛin. et in tertio dicto ⁊. ĩ. co. titu. l. qui heredi. §. ſi paſoꝛei legate. aut mi nuitur per. l. falciõ. vel trebelĩ. et tunc aut nõ eſt tantũ emolumen tum quantum per conditionem onus impoſitũ debet dari. ⁊ tunc dico ꝙ non teneoꝛ onus pꝛeſtare vltra ꝙ̃ in emolumẽto ſiue onera tus. ĩ. ad trebel. l. facto. §. ſi titius. ⁊ hoc in ſi. Aut emolumentum eſt tñ vel etiam ꝙ̃ ſit illud ꝙ̃ per con ditionem eſt implendũ ⁊ tunc di co ꝙ totum onus debeo pꝛeſtare ⁊ hoc eſt. §. ſi diuerſum. ⁊. ĩ. co. tit. l. qui fundũ in pꝛincipio. cuꝫ ſuis ſimilibus infinitis ⁊ hoc notauit

doctor meus ſuper l.ff.de condi.⁊
demonſtra.l.plaucius.

¶ Queſtio.ccxlviii.

Item que
ritur nunquid propo
ſitum in cauſa princi-
pali ſi proponatur in cauſa appel
lationis debeat admitti ⁊ in que
ſtione iſta ſic diſtinguitur. Quia aut
illa que valebat proponere in cau
ſa appellationis cõtinebantur ſub
propoſitis in cauſa etiam princi-
pali: et tunc dico indiſtincte ꝙ in
cauſa appellationis poterũt pro
poni.ff.de excep.rei iudica.l.ſi ma
ter.§.eandẽ.⁊.l.ſequen.⁊.l.an ea-
dem.§.ſi ecõuer.⁊.C.de iud.l.licet
cuꝫ gloſa ſua. Aut illa que vult ꝓ-
ponere in cauſa appellationis nõ
continebantur ſub ꝓpoſitis in cau
ſa principali.⁊ tunc aut lata ſentẽ
tia abſolutoria in cauſa principa
li non obſtat exceptio rei iudica.
in.c.propoſito in cauſa appella-
tionis.⁊ tunc aut illud propoſitũ
eſt mihi queſitũ per aduerſariuꝫ
meũ:⁊ tunc dico ꝙ ꝓponi poterit
in cauſa appellationis.ff.de cõdi.
inde.l.elegãter.§.ſi poſt mortem.
Aut illud nõ eſt mihi queſitũ per
aduerſariũ meũ ⁊ tunc dico ꝙ in
cauſa appellationis proponi non
poterit.vt.ff.de tem.⁊ rep.ap.l.ꝓ
banc vbi hoc notatur. et de ap.l.
eos.§.ſi quis autem. Aut vult pro
ponere exceptionẽ de nouo queſi
tam.⁊ tũc aut illa exceptio velius
nouũ elidit intentionẽ aduerſarij
⁊ tunc dico ꝙ non poteſt proponi
ff.de execu.tu.l.ij.§.numerãte ⁊ de-
no.nume.§.qui ad curelia ꝙ intel
ligo ſane verũ niſi ad vtilitatẽ pu
blicam vellet proponere eam. nã
in caſu iſto dico ꝙ iudex appella.
deberet eam admittere vel recipe
re:vt.ff.de execu.tu.l.nõ tm̃.§.pen̄.
Aut perimit intentionẽ aduerſa-
rij ⁊ tunc aduerſari⁹ habebat per
ſonalem intentionẽ ſiue ex legati
cauſa.⁊ in aut.j.vt cũ de ap.co.§.
j.colla.viij.al's ſub colla.ix. Aut ad
uerſarius habebat intẽtionẽ ſeu
exceptionẽ realẽ.⁊ tũc dico ꝙ quã-
cunqꝫ volet eam intẽtare ſeu ꝓpo
nere in cauſa appellationis pote
rit.vt.ff.ad exhi.l.tigni.§.vlti.

¶ Queſtio.ccxlix.

Item queritur
vbi aliquis
concedit
mihi ꝙ poſſim habi-
tare in domo ſua vel
cõceſſit mihi.x.modios frumenti
in molẽdino ſuo uñquid ſi dom⁹
vel molendinũ indigeat refectio-
ne quis teneatur reficere vel ego cui
cõceſſum eſt vel ille ꝗ mihi cõceſſit
et in iſta q̃õne ſic diſtingue quia aut
ille mihi cõceſſit ꝙ ego poſſẽ habi
tare ſũptibus ſuis vel heredis ſui
et tunc dico ꝙ ipſe vel heres ſuus
tenetur reficere nõ aũt ego cui cõceſ
ſum eſt.ff.de leg.iij.l.patronus.§.
vl. Aut ꝯceſſit mihi ſimpliciter nõ
dicẽdo ſũptib⁹ ſuis vel heredis: ⁊
tũc aut ꝯcedẽdo cõſtituit ius rea-
le: tunc dico ꝙ ego teneor reficere
cui cõceſſum eſt nõ aũt ille qui cõ-
ceſſit.ff.de vſufru.leg.l.hactenus ſꝫ
fallit in vno caſu.ff.de ſer.vr.pre.l.
cũ qui. Aut cõſtituit mihi obliga-
tionem ꝑſonalẽ:⁊ tũc aut illa obli
gatio ꝯſtituta eſt in gñe ⁊ tunc ego
dico ꝙ nõ teneor reficere ſed ille ꝗ
mihi cõceſſit dꝫ reficere ar.ff.de le.
j.l.quidã teſtamẽto in prin. Aut in
ſpecie quia dixit mihi ex illo cõtra
ctu concedo tibi.x.modios frumẽ
ti in molendino meo: et tunc aut

Indiget refectione propter culpā concedētis: ꝛ tūc dico ꝙ ipſe tenetur reficere. ff. de vſufru leg. l. fundi trebatiani. §. vl. aut ꝑpter meā culpā indiget refectione: ꝛ tūc dico ꝙ reficere teneoꝛ.

¶ Queſtio. cd.

Quam querit̄ nunqđ appell. maſculini feminuꝫ cōtineatur vel econuerſo. hoc eſt. dictu nunquid maſ. concipiat femininum ꝛ econuerſo: ꝛ in queſtione iſta ſic diſtinguit̄ q: aut queritur nunquid maſ. concipiat femininum ſm̄ ſignificationē verborum: ꝛ de hoc non intromitto me. ſꝫ iſtud magis ſpectat ad grāmaticos qui dicūt ꝙ maſ. cōcipit femininū ꝛ non ecōuerſo ſm̄ eos vt in doctrinali habetis in capitulo regiminis. Hic iubet ordo libri ꝛc. in quodā verſiculo ꝗ eſt ibi. Aut querit̄ nunquid maſ. ɔcipiat femininū iuris interpretatione: ꝛ hic diſtinguo: q: aut profert a lege in cōtractu differēti penes maſculinuꝫ ꝛ femininū: ꝛ tūc dico ꝙ maſculinum etiā cōcipit femininū et ecōuerſo. ꝛ probat̄ de maſ. ff. de nego. geſt. l. iij. circa prin. §. j. de feminino probat̄ ꝙ ɔcipiat maſ. ff. de rei ven. l. ꝙ mulier cū ſuis cōcoꝛ: Aut maſcu. ꝛ femininū proferunt̄ a lege in cōtractu differēti penes rationē tractatus inter maſ. ꝛ fe. ꝛ in caſu iſto dico ꝙ maſ. nō concipit femininū. vt. ff. ad velle. per totum. ꝛ hū tituli ſunt in exemplꝰ vbi femininū nō cōcipit maſ. pone exemplū vbi maſ. nō cōcipit femininū. ff. de pecu. l. j. §. j. ꝛ. l. feminis. cum ſuis cōcoꝛ. Aut proferuntur ab homine: ꝛ tūc dico ꝙ femininum nō cōcipit maſcu. qđ etiā probat̄. ff. de leg. iij. l. ſi ita ſcripta. ꝛ in. l. iſta cōtrariū notaui: ꝛ ideo dicetis ſic in lectura infoꝛtiati. ff. de teſta. tu. l. ſi quis ita. circa prin. aut maſcu. prolatū eſt ab hoīe: et tunc aut eſt prolatū in caſu odioſo ꝛ tunc dico ꝙ maſcu. non concipit femininū. vt probat̄. ff. de ven. poſ. mit. l. j. §. querit̄. aut maſcul. prolatū eſt: ꝛ in caſu fauoꝛabili et tunc dico ꝙ concipit femininū. ff. de teſta. tu. l. ſi quis ita. circa prin. ꝛ. ff. de leg. iij. l. ſi ita ſcriptū aliquātulum vltra.

¶ Queſtio. cdj.

Quam q̄ritur nūqđ alt̄ alteri poſſit ſtipulari diſtinguit̄ ſic: q: aut verba ꝓmiſſionis ꝛ verba dationis referunt̄ ad perſonaꝫ ſtipulātis nomine tamē alterius: ꝛ tunc ꝙ talis ſtipulatio valet. verbi gratia. ꝓmittis tu mihi dare. x. nomine titij: ꝛ tūc dico ꝙ talis ſtipulatio valet ꝛ titius hoc ratū habēdo poteſt me cōpellere etiā ad cedendū actionē contra promiſſorem vt. ff. de nego. geſt. l. ignoꝛāte. Aut verba promiſſionis ꝛ verba dationis ſiue exactionis proferūtur ad perſonā alterius ꝛ non ad perſonā ſtipulatoꝛis. verbi gratia ꝓmittis mihi dare. x. titio dño meo: ꝛ in caſu iſto refert q: aut dominus cui ſtipulat̄ eſt abſens: et tūc dico ꝙ non valet ꝛ eſt ratio q: ego interuenio tanꝙ nūcius cōcipiendo verba cōtractus in perſona dñi. vt. ff de cōſti. pec. l. qui afit. §. vlti. ꝛ. l. ſe. ꝛ ideo dñs magis videtur ſtipulari ꝙ ego: ꝛ ſtipulatio nō poteſt cōtrahi inter abſentes:

z ideo nõ valet talis ſtipulatio.ff. de verbo.obli.l.j.in prin. Aut dominus eſt preſens: z tũc dico ꝙ ſtipulatio valet q: tunc ipſemet preſens videt̃ ſtipulari nõ autẽ alius vt.ff.de verb.obli.l.ſi procuratoris preſentis. Aut verba promiſſionis referunt̃ ad perſonã ſtipulantis: z verba dationis ad perſonã dñi. verbi gratia. Promittis tu ꝙ dabis titio dño meo.x.z tũc aut queritur nunquid valet quantum ad hoc vt ille cui ſtipulat̃ poſſit agere: z hoc refert q: aut intereſt ſtipulantis ſtipulationẽ valere z tũc dico ꝙ non valet: z ſic loquunt̃ iura.ff.de ver.oblig.l.ſtipulatio iſta habere licere.§.ſtipulor.z eodẽ ti.l.liber homo.§.vlti.

Queſtio.cdij.

Tum queritur nũquid ordinarium auxiliũ cõparatur ſe cũ extraordinariũ ſic diſtinguit̃: q: aut eſt tale auxiliũ ordinariũ qḋ competit de iure cõi: et hoc refert q: aut illud extraordinariũ auxiliũ eſt famoſuꝫ vel ex cauſa turpi vel minꝰ probabili procedẽs.z in caſu iſto dico ꝙ cum alio auxilio non põt competere ſiue ſit actio ſiue exceptio ſiue officium iudicis.vt.ff.de dolo.l.j.§.ait pretor.z.l.eleganter in prin. Aut illud extraordinariuꝫ etiã auxiliũ nõ eſt famoſuꝫ nec ex cauſa turpi nec ex cauſa improbabili procedẽs: z adhuc dico ꝙ referet q: aut illud extraordinariũ auxilium eſt fundatũ in equitate regulariũ cõmuniũ: z tunc etiã dico ꝙ cuꝫ ordinario auxilio nunꝙ cõpetere poterit.ff.de eden.l.quidã. in prin.ff.de eo per quẽ fac.eſt.l.j.§.ſi reus.z.ff.vt le.no.ca.l.j.§.ſi de putari. Aut illud extraordinariuꝫ auxiliũ fundatũ eſt ſm principia regularium cõmuniũ: z tunc dico ꝙ cũ alio auxilio vel remedio etiã ordinario poterit cõpetere.ff.de rei ven.l.j.§.per hanc que parum facit: ſed melius facit.ff.de liber.exhi.l.j.§.hoc interdictũ.cuꝫ ſuis ſimilibus infinitis. Aut queritur nunq̃d extraordinariũ quidẽ auxilium qḋ cõpetit ad reciſioneꝫ iurium cõmuniũ poſſit cũ alio auxilio vel remedio cõpetere vt reſtitutio in integ.que datur minoribus: et adhuc hic refert q: aut iſte minor tutus eſt ipſo iure: q: cõtractus quẽ inniuit nõ tenet ipſo iure: z tunc dico ꝙ reſtitutio in integrũ nõ põt cõpetere q: tutꝰ eſt ipſo iure.vt.ff.de mino.l.in cauſe ij.circa prin.ibi z ipſo iure ipſe tutus eſt zc. Aut etiã minor non eſt tutus ipſo iure q: cõtractus queꝫ inniuit tenet ipſo iure: ſed tñ eſt leſus z hoc refert q: aut querit̃ nunquid poteſt reſtitutionẽ petere cõtra aliam pſonã ꝙ cõtraꝰ eã cõtra quẽ habet actionẽ: z hic dico ꝙ ſic q: hic põt reſtitutio in integ.poſtulari.vt.C.ſi tuto.vel cur.l.j.§.j. Aut q̃rit̃ nũquid minori det̃ reſtitutio in integ.cõtra illũ eundẽ cõtra queꝫ ſibi actio cõpetit de iure cõi: z adhuc refert q: aut illa etiaꝫ actio orta fuit ante leſionẽ minori contingente.z tunc dico ꝙ minor non poteſt reſtitutionẽ in integrum poſtulare. vt.ff.de mino.l.i cauſe i pn.q: i principio ſũt duo dicta. Aut illa actio etiã orta fuit in ipſa leſione z tũc dico ꝙ nihilo minus poterit minor in integrũ reſtitutionẽ in integrũ poſtulare. vt.C.de fideiuſ.mi.l.in cauſe.ij.§.pompeius.

Queſtio.cdiij.

Super.l. illa rez non nouā ꝛc. vbi aliquis aduocatus dimiſit etiaȝ cauſam quā fouebat forte ꝑpter hoc ꝙ lis ſibi improba videbat̄: ſi queratur nunquid totū ſalariū petere poſſit vel nō: ꝛ in iſta queſtione mltū refert q: aut ipē dimiſit cauſam illam ꝑpter cauſam taleȝ de nouo ſuperuenientē que non potuit ꝓuideri: ꝛ in caſu iſto dico ꝙ integrū ſalariū ſine minutiōe aliqua debet aduocatus habere. vt ff.loca.ꝛ conduc.l.qui in operas. ꝛ.j.co.titu.l.ſed ad eos. Aut dimiſit hmōi cauſam ꝑpter cauſam veterem vel ꝑpter nouā ſuperuenientem q̄ cū ꝓuideri potuit: ꝛ in caſu iſto ego dicerē ꝙ integrū ſalariū petere nō poterit: ꝛ ſi iſte aduocatus dicat clientulo ꝙ talis eſt conuentio inter eos ecōtra clientulus dicat ꝙ tu nō ſeruas qd̄ promiſiſti ꝛc. ſimiliter nec ego. ff. man.l.ſi vero non remunerādi rei turpis cū ſuis cōcor. ¶ Queſtio.ccliiij.

De lite cōteſta.rubri. Res in iudicium ꝛc. Si tu q̄ras nunq̄d ꝑ poſitiōe exceptionis perēptorie videat̄ facta litis cōteſtatio vel nō: multū refert q: aut proponit̄ exceptio perēptoria ſola ſine facti narratiōe principalis ſiue recitatiōe: ꝛ tūc dico ꝙ nū̄ꝙ̄ fit litis cōte. nā opȝ ꝙ in lit. cōteſtat̄ negocij principalis recitatio hincinde vt ꝓbat̄ in.l.ā.de iud. l.rē non nouā. circa mediū.ꝛ.ā.de iur.calū.l.ij. Aut iſta exceptio perēptoria tota ꝑponit̄ cū facti principalis recitatiōe: ꝛ adhuc refert q: aut iſta exceptio perēptoria ꝑponitur ad eneruationē intētionis partis: ꝛ tūc dico ꝙ ꝑ ꝑpoſitionē talis perēptorie lis eſt cōte. j. de exccp.l.ſiquidē. Aut aliq̄s ꝑponit exccpt. perēptoriā nō ad eneruationem toti’ negocij ſed vt ꝓceſſum inchoatū impediat vt eſt in excep. perēptoria que ꝑponit̄ ante lit. cōteſta. vt exceptio etiā rei iudicate vel trāſac. vel iureiurādi: ꝛ in caſu iſto dico ꝙ per propoſitionē talis perēptorie lis nō eſt ꝯteſta. ſiue inchoata. ff. de ꝯdi. īde.l. elegāter.§. ſi q̄s poſt.ꝛ ex̄ de li. cōte.c. exceptionis ꝑēptorie ꝛc. ¶ Queſtio.cclv.

Super eadē.l. Si tu q̄ras nunquid per poſitiōes videat̄ aliq̄s litē ꝯteſtari: multū refert q: aut ꝑ poſitiōes pōt colligi narratio ꝛ reſpōſio ſequēs tam ex parte vni’ q̄ꝫ ex parte alteri’ et tūc dico ꝙ ꝑ tales poſitiones pōt fieri litis ꝯteſt. Aut ꝑ poſitiōes dicunt doc. nō pn̄t colligi ſiue reperiri ea q̄ ſunt neceſſaria ad lit. conteſt. ꝛ tunc dicūt doc. ꝙ nō fiet lit. ꝯte. ex̄ de elec.c. dudum rothomagen. ꝛc. ego nō credo ꝙ illa q̄ ſunt habilia ad lit. cōteſt. nō faciāt lit. cōteſt. ſi ꝑferant̄. aut. de exhi. reis l. ſancim’.col.v. ¶ Queſtio.cclvj.

In eadē l. vbi actor plus petit a reo q̄ꝫ reus ſibi debeat. Si tu q̄ras nunq̄d re’ debeat vel in totū confiteri: multū refert q: aut illud debitū ꝛ nō debitū nō

ſunt adeo cõnexa quin abinuicez
ſeparari poſſint ⁊ in caſu iſto dico
ꝙ in totũ nõ dʒ negare al's ſi totũ
negaret incurreret anceps piuriũ
ff.de pac.l.ſi vnꝰ.§.ſi cũ.x.ff.de ex-
cep.rei iud.l.cũ totũ.Aut illud de-
bitũ et nõ debitum ſunt adeo con
nexa ꝙ ſeparari nõ pñt:⁊ tũc vtile ꝑ
inutile viciabiť.ff.de aq̃ coti.⁊ eſti.
l.j.§.itẽ queriť.⁊.§.trebatiꝰ.tunc
rñde ad illud qđ poſſet obijci imo
qui negat totũ quãtitatiuũ nõ ne
gat quãlibet eiꝰ partẽ:⁊ iđ ſi actoꝛ
ꝙ ex quolibet debeat tm̃ qnq ſiue
partẽ petitionẽ ſuã pꝛout ꝑponit
nõ video:negare partẽ totiꝰ quã-
titatis.Aduertatis illud dictũ lo-
gicoꝛuʒ ſic dʒ intelligi. Si tu q̃ras
nunq̃d ille q negat totũ quãtitati
uum vtputa.x.videať negare quã-
libet eiꝰ partẽ refert multũ qꝛ aut
queris nunq̃d videať quãlibet eiꝰ
partẽ negare quantũ eſt de ſigni-
ficatiõe ⁊ virtute ſermi eiꝰ.⁊ tũc di
co ꝙ nõ:⁊ ſic intelligũt logici.Aut
queris nunq̃d videať negare quã-
libet partẽ totiꝰ quãtitatis quãtũ
eſt de interꝑtatiõe iuris:⁊ adhuc
refert qꝛ aut negat totũ quãtitati
uum in eo caſu in quo teneť certũ
facere aduerſariũ de petitis:⁊ tũc
dico ꝙ quãlibet eiꝰ partẽ videť ne
gare.⁊ ſic loquiť.ff.de excep.rei iu
di.l.ſi q̃s cuʒ totũ.ff.de inter.act.
l.de etate.aut etiã q̃s negat totuʒ
quãtitatiuũ ⁊ in eo caſu ĩ quo nõ
teneť certũ facere aduerſariũ ſuũ
⁊ tũc aut queriť ꝑ modũ cuiuſdaʒ
cõuentiõis in eundẽ:⁊ tũc dico ꝙ
talis iuris interpꝛetatõe videtur
quãlibet eiꝰ partẽ negare.ff.de pa
ctis.l.ſi vnꝰ.§.ſi cũ.x.qꝛ cõuẽtiões
ſemꝑ interꝑtanť vt aliq̃d habeãt
vtilitatis.ar.ff.de rebꝰ dub.l.quo
tiens.Aut negat ꝑ modũ enſicia-
tionis ⁊ tũc dico ꝙ negãdo totuʒ
quantitatiuũ non videť quãlibet
eiꝰ partẽ negare:⁊ ſic dʒ intelligi.

Queſtio.cclvij.

UBi de diuer
ſita. agi
opoꝛte-
at ⁊c.Si tu queras
nunquid ratihabi
tio retro trahať ⁊
mãdato cõpareť:
multum refert qꝛ aut habeť ratũ
infra tale tp̃s infra qđ poſſet geri
ille actꝰ q ratus habeť.Aut poſtea
ſi nõ habeať ratuʒ infra tale tp̃s
qđ actꝰ qui ratus habeť poſſet ge
ri:⁊ tunc dico ꝙ illa ratihabitio
nihil operať ſm̃ ꝙ iſta ꝓbant.ff.
rẽ ra.ha.l.j.⁊.l.bonoꝝ.Aut ratiha
bitio ſecuta eſt in eo ꝙ poſſet agi
ille actꝰ qui ratus habeť ⁊ adhuc
refert qꝛ aut illud qđ ratificať pec
cat in alio q̃ in defectu cõſenſus:
⁊ tũc ꝙ cõparať mãdato ſic loqui
tur.ff.de offi.ꝓcon.leg.l.obſerua-
re.in ſi.Sequiť aut illud qđ ratiſi
catur peccat tm̃ in cõſenſu vel pꝛo
pter defectũ ſoliꝰ ꝯſenſus:⁊ adhuc
refert qꝛ aut illud qđ habeť ratuʒ
nõ hʒ oĩa ſua eſſentialia pꝛincipa
lia añ ratihabitio hẽ:⁊ tũc dico ꝙ
ratihabitio nõ trahiť.⁊ ſic loquiť
ff.de reg.iur.l.ꝙ ab initio.⁊.ff.qui
da.tu.poſ.l.vniuerſis.⁊.j.de bo.q̃
liber.l.cũ nõ ſolũ.aut illud quod
ratũ habeť hʒ oĩa ſua eſſentialia
pꝛincipalia ante ratihabitionẽ:⁊
tũc dico ꝙ ratihabitio retro tra-
hitur ⁊ mãdato cõparať.ff.de re
iudi.l.lʒ.j.ad macceđ.l.vlti.ff.de ſo
lu.l.vero pꝛocuratoꝛi ⁊c.

Queſtio.cclviij.

VBi fideicõmiſ-
ſuʒ ⁊c. Si tu
q̃ras quo lo
co legatariꝰ legatũ ſibi
relictum petere poſſit
multum refert qꝛ aut legatum re
lictum in genere vel in quantita-

te conſiſtit ⁊ tunc; dico pōt vbi eſt maioꝛ pars foꝛtunarum defuncti vel etiam vbi heres habet domicilium. ff. de iud. l. fideicō. ⁊ co. tit. l. ꝙ legatur. Aut legatum cōſiſtit in ſpecie certa ⁊ adhuc refert q: aut teſtatoꝛ legauit ſpeciē certā ꝗ͛ alienam ⁊ tunc dico ꝙ duobus locis peti poterit videlicet vbi heres hꝫ domiciliū ⁊ vbi defunctus habet maioꝛē partē foꝛtunaꝝ vt. l. alleg. fideicō. ⁊. l. ꝙ legatur. Aut teſtatoꝛ ſpeciē certā legat ⁊ ſuaꝫ vtpote ſtichum ſeruū ſuum. et tunc dico ꝙ in tali caſu iſto tribus locis petere poterit videlꝫ vbi heres habet domiciliū ⁊ vbi ſpecies relicta eſt ⁊ etiam vbi eſt maioꝛ pars foꝛtunarum defuncti per. l. alleg. vbi fideicō. ⁊. l. ꝙ legatur ⁊ ꝙ poſſit peti vbi ſpecies eſt pꝛobat̃. ff. de iud. l. non alī. ⁊. ĵ. vbi rē act. in fi. Sed reſtat querere vbi legatū ſolui debeat. ⁊ in iſto etiā mēbꝛo diſtīgue ſic q: aut legatū relictū eſt in genere vel in quātitate. ⁊ adhuc ſubdiſtinguitur q: aut teſtatoꝛ declarauit quo loco debēt ſolui ⁊ ibi ſoluetur. ff. de iudic. l. ſed et ſi libertus. ⁊ idem eſt ſi teſtatoꝛ non declaraſſet ſed ex verbis ſuis appa- ret quo loco ſui debeat vtputa ſi legauit mihi centum modios frumenti ad menſurā aurel. per. l. alleg. §. ſed ſi libertus. Aut teſtatoꝛ nō declarauit nec apparet ex verbis ſuis quo loco ſolui debeat vel quo loco ſolui voluerit ⁊ tūc ſi legatum cōſiſtit in ſpecie ⁊ tunc aut legatarius vult ꝙ legatū ſoluatur ſumptibus ſuis pp̄ꝛiis. tunc dico ꝙ ibi ſolui debet vbi voluerit. ff. ad trebl. l. ſꝫ ſi hereditas. Aut vult ꝙ legatū ſoluatur ſumptibus heredis: ⁊ hic refert q: aut heres legatum amouit doloſe de loco vbi erat tēpoꝛe diſpoſitionis ⁊ tūc dico ꝙ ibi erit ſoluēdū vbi ē. aut heres amouit doloſe legatū de loco vbi erat ⁊ tunc dico ꝙ ibi erit ſoluendum ſumptibus ſuis pp̄ꝛiis vbi erat ante: ſm ꝙ iſta pꝛobant̃. ff. de lega. j. l. cum heres. ⁊ per hoc concoꝛdant̃. ll. in iſta materia.

Queſtio. cdix.

Ubi in reꝫ actio rubric. ſup. l. j. vbi conuenio emptoꝛē ꝗ rem meā poſſidet ſi venditoꝛ velit in ſe ſuſcipere iudicium. Si tu queras nunquid ego ipſuꝫ venditoꝛē tenear inuitus ſuſcipere. ⁊ in iſta queſtione ſic diſtinguitur: q: aut iſte venditoꝛ cōparet in iudicio peremptoꝛe animo nouandi iudicium. ⁊ in caſu etiā iſto ipꝫ inuitus ſuſcipere nō teneoꝛ. ff. de procu. l. j. ſi vſus. caueatis tñ hoc eſt ſoluꝫ verū vbi perſona emptoris eſſet legalioꝛ. nam ſi ſit perſona legalioꝛ; potero petere ꝙ emptoꝛ cōpareat. arg. ꝟ. de pꝛocura. l. vltima.

Queſtio. cdx.

De inofficioſo teſtamēto rub. q: alie pꝛi. nō leguntur ſuper. l. cōtra maioꝛes. ⁊ ideo ibi poteſt. Ubi alicui duo competunt remedia ⁊ vnum ex iſtis pꝛoponit aliquis nunquid currat ſibi tēpus infra qḋ aliud ꝓponere poterit. ⁊ in iſta queſtione multuꝫ refert q: aut vtrūq; remediuꝫ ſimul poterat intētari ⁊ ſimul proponi. ⁊ tunc dico ꝙ ſi vnum pꝛoponat currit ſibi tēpus infra qḋ aliud pꝛoponere poterit. ſic etiaꝫ loquitur. ff. de excu. tu. l. qui añ. ⁊ co. titu. l. ſcire opoꝛtet. Aut etiam

vtrumq̄ remediū ſimul nō poterit intentari: et in caſu iſto dico ꝙ ſi intentetur vnū nō currit tempus ad intentandū aliud. ff. de adult. l. denūciaſſe. §. item querit̄ et ff. ad l. iul. de adul. l. quinquenniū. Sequitur. aut alicui cōpetit vnum remedium tm̄ ſed tm̄ credit plura remedia ſibi cōpetere: et tūc aut illud remedium ꝙ credebat ſibi cōpetere et illud ꝙ in veritate ſibi competit poterant ſimul intentari: et tūc adhuc idem dico qꝺ prius ꝙ ſi ꝓponat vnū curret ſibi tēpus ad aliud vt. l. alleg. qui aūt. et. l. ſcire oportet etc. Aut illud remediū ꝙ credebat ſibi cōpetere erat talis nature ꝙ nō poterat ſimul ꝓponi vel intentari cū illo remedio qꝺ in veritate ſibi cōpetebat calūniose intentabat: et tūc dico etiam ꝙ currit ſibi tempus ad aliud intentandum. ff. de nox. l. nō ſolum. Aut ꝓponebat probabiliter remediū qꝺ ſibi credebat cōpetere nec calumniose illud faciebat: et in caſu iſto dico ꝙ nō currit ſibi tēpus ad illud remedium proponendū ꝙ ſibi in veritate cōpetebat et ſic loquit̄ lex iſta. C. co. l. cū qui: et faciunt iura iſta ad talem queſtionē. Po. aliquis comparet noīe ꝓcuratorio oppoſitū ſibi fuit ab aduerſa parte ꝙ procuratorium ſuū nō valebat iudex aūt aſſignauit diē ad interloquendū vtrum valeret ꝓcuratoriū vel non die aſſignata iudex pronūciauit ꝓcuratorium nō valere: et dixit ille ꝓcur. volo et peto ſaltem admitti ad defenſionē domini mei per ſatiſd. iudicatum ſolui. ſed econtra dicebat pars aduerſa dominus tuus tanq̄ contumax pro tēpore preterito debet excommunicari modo queritur. Nunquid verū dicat pars aduerſa ꝙ pro tēpore preterito debeat excōmunicari: et videtur ꝙ ſic. arg. ff. de admi. tu. l. tutor vel curator: contrarium tamen videt̄ per. l. iſtam quid dicemus dico ꝙ refert quia aut iſte ꝓcu. nō credebat probabiliter procuratoriū ſuum procedere debere ſi calūnioſe ꝓponebat procuratoriū ſuum ſciēs ipſum nō valere: et in caſu iſto dico ꝙ dominus ſuus contumax reputabit̄ fuiſſe ab initio et ſic intelligo. l. que eſt. ff. de re iudi. l. vlti. Aut iſte ꝓcurator credebat ꝓbabiliter valere ſuum procuratoriū et poſſe ꝓcedere: et tunc dico ꝙ etiā dn̄s ſuus ab initio contumax nō reputat̄ fuiſſe ſed tūc demū ex tēpore illo ex quo procuratoriū fuit ꝓnunciatū nullum et ſic habent cōcordantiā due leges. ff. de re iudi. l. vlt. et ff. de vxo. l. ij. et ſic etiam. l. iſtam intelligo. et omnes de iſta materia loquentes

Queſtio. cclxj.

Edem titu. ſuper. l. ſi marit9. vbi eſt confuſa obligatio q̄ tenet̄ debitor ꝑ aditionē hereditatis. Si tu queras ſi iſta hereditas auferat̄ a creditore ab herede nūquid debitum ſuū ſibi reſtituatur: multū refert q: aut auferebatur hereditas creditori heredi inſtituto ꝓpter delictū ſuū ꝓprium et in caſu iſto dico ꝙ debitū ſuum ſibi nō reſtituetur: quia nō debet habere cōmodum ex quo penā meretur. ff. ad ſil. l. pōp. §. neptis ar. ff. de nego. geſ. l. fine. Aut aufertur hmōi hereditas creditori nō propter delictum ſuū ſed propter aliꝺ ꝙ ad ipſum nō pertinet: et tunc dico ꝙ ſi ei auferatur hereditas ꝙ ſibi debet debitum ſuū reſtitui. ff. de vſufru. l. domus et faciūt etiā iura

iſta ad talem queſtionē. po. aliq̄s habebat vſumfru. in fundo titij. titius aūt iſti vſufructuario ꝓprietatem vendidit ⁊ confuſus eſt vſufru. poſtea venit quidā proximior de genere titij virtute conſuetudinis vult h̄mōi venditionē retrahere. modo querit̃ nūquid retrahet proprietatē tantū vel cū vſufru. et videt̃ lex expreſſa ꝙ iſte vſufructuarius retinebit vſumfru. ff. de vſuf. l. domus quedā tn̄ lex videt̃ dicere contrariū nō tn̄ dicat quamuis ſemel quidā doctorū male determinant queſtionem nā nō vult dicere ꝙ vſufructuarius amittat vſūfructum: ſed dicit ꝙ heres tenet̃ preſtare fundū ſibi legatū cum plena proprietate ⁊ ſic intelligit dn̄s petrus. l. ff. de le. ij. l. cū filius. §. dom'

Queſtio. cclxj.

DE in officioſis donationibus ſuper. l. j. Si tu q̄ras nū quid heres donationem vel venditionē factā a parente poſſit reuocare: ⁊ in iſta queſtione. multū refert q: aut vēditio vel donatio facta fuit fictitie ⁊ ſ̄m veritatē nō erat vēditio ſed potius donatio: ⁊ ī caſu iſto dico ꝙ heres poterit reuocare vſq̧ ad legitimū bonorū ſubſidiū. ff. de do. inter virum ⁊ vxo. l. ſponſus. Aut fuit vera venditio: ⁊ adhuc refert q: aut q̄ritur nunquid reuocare pōt iure hereditario: ⁊ in caſu iſto dico ꝙ īſpicietur ſi pater poſſet: ⁊ ſi poſſet iure poterunt hoc ⁊ liberi: ⁊ ſi pater nō poſſet nec liberi poterūt arg. j. de reſcin. vendi. l. ij. Aut etiā querit̃ nunq̄d liberi poterūt reuocare iure ſuo: ⁊ hoc refert q: aut queritur nunquid iſta vēditio a patre facta fuerit bone fidei: ⁊ tūc dico ꝙ nūq̄̄ reuocare poterūt aut fuit male fidei: ⁊ adhuc refert. Quia aut emptor nō ꝑticipauit dolū: ⁊ tunc dico ꝙ nō poterunt reuocare ar. ff. ſi quis in frau. pa. l. ait p̄tor. ſi que ſitum. aut emptor dolū ꝑticipauit et tūc dico ꝙ de equitate reuocare liberi poterūt ſaltē vſq̧ ad debitā eorū portionē. ff. ne quid in frau. pa. l. vlt.

Queſtio. cclxij.

SVper eo. titu. l. j. vbi pater plures fecit donationes imēſas. Si tu queras nunq̄d de omnibus ſit facienda reuocatio: multum refert q: aut pater fecit illas immenſas donationes ſucceſſiue et tūc tantū de vltima poterit fieri reuocatio vſq̧ ad debitū bonorum ſubſidiū per quā diminuta fuit portio. ff. lo quit̃. ff. de iur. fa. l. libertus. §. vlti. ⁊ penul. Aut pater fecit plures donationes immēſas et omnes ſimul. ⁊ in caſu iſto dico ꝙ poſtq̄̄ nō conſtat per quā donationē diminuta fuit legitima portio de oībus fiet reuocatio vſq̧ ad legitimū bonorum ſubſidiū. vt. ff. ad. l. fal. l. j. ⁊. l. ſi magiſtrat' ⁊. c. tit. l. linea margaritarum ⁊c.

Queſtio. cclxiij.

DE rei vēdicatione ſuper. l. ſi domum ⁊c. ad euidentiā dicendorū eſt notandū ꝙ eſt q̄dam bone fidei poſſeſſor ab initio ex poſt facto aūt male fidei poſſeſſor quidam econtra. Itē nota ꝙ quidā faciunt expēſas aīo repetēdi: eas q̄dam nō. ff. de cōi di. l. iij. §. in hoc iudiciū. Itē nota ꝙ q̄dam ſunt ex

pēſe neceſſarie quedāvtiles ⁊ q̄das
volūtarie ⁊ q̄ ſint habes.ff. de ꝟb.
ſig.l.ipenſe. Itē quedā expēſe ſiūt
gr̄a fructuū quedam ad perpetuā
rei vtilitatē vt vtꝫ ſi q̄s faciat foueā
ex qua fundus erroreſ gr̄a fructuū
vt ar.ff.de pet.he.l.ſi a patre.§.ſi.
et.l.ſe. Itē ipenſaꝝ quedā ſunt i fa
ciendo q̄dam in nō faciēdo.ff. e.l.
in fundo. Modo ſi tu q̄ras vbi q̄s
fecit ſūptus iure alieno nūquid il
los ſūptus poſſit repetere: multū
refert q: aut ille q̄ fecit ſūptus cir-
ca rē alienā hēbat aīm ſibi obligā
di durā illius rei ⁊ noīe dn̄i fecit: ⁊
tūc dico quaten᷒ vtiliter fecit per
act.neg.ge. ipenſas ſuas repetere
potit.ff.de neg.ge.l.ſꝫ an vltro. Aut
iſte fecit ipenſas in re aliena non
aīo obligādi ſibi aliū m: ſꝫ q̄ſi dn̄s
illius rei: ⁊ tūc ſi q̄ras nūq̄d ꝑ act.
aliquā poſſit repetere vel conſequi
hmōi ipenſas breuiter dico ꝙ nō
vt.ff.cōi di.l.in hoc iudiciū nec fal
lit in caſu in quo aliq̄d fallere di-
cunt.ff.de reli.⁊ ſūpt.fu.l.an ſi q̄s.
nā ibi in ꝯtēplatione hereditatis
heres fecit ſūpt᷒. Aut querit̄ nūq̄d
talis poſſit ꝯcedi hmōi ipenſas ꝑ
aliud remediū ꝙ̄ per actionē ⁊ hoc
refert q: aut ſūptus fecit in re alie
na circa fructus ⁊ in caſu iſto dico
ꝙ indiſtīcte repetere ⁊ ꝯſequi po-
terit deducēdo de fructibus ⁊ hoc
ſiue bone fidei poſſeſſor ſūptus fe
cerit ſiue ētm male fidei poſſeſſor.ff.
ſo.ma.l.fruct᷒.⁊.ff.de pet.her.l.ſi a
patre cū.l.ſe. Aut fecit ſūptus cir-
ca ꝓprietatē rei aliene: ⁊ hoc refert
q: aut iſte ſemper fuit bo.fi.poſ.⁊
tūc dico ꝙ q̄ū vtiliter fecerit neceſ
ſarios ⁊ vtiles ꝯſeruare poterit ex
ceptione doli.ff.de ꝯdi.inde.l.ſi in
area.ff.de doli except.l.ſi opa. Aut
fuit ſemꝑ malefid.poſ. ⁊ adhuc re
fert q: aut habebat cauſam faciē-
di vt q: forte erat cōductor vel in-
quilinus: ⁊ tunc quatenus vtiliter
fecit cōſeruare poterit exceptione
doli.ſ.eo.l.ſi. Aut iſte nō habebat
cauſam faciendi vt q: p̄edo fuit, ⁊
tūc ſi fecit iſtos ſumptus vtiles in
faciendo aliquid de nouo: ⁊ in ca-
ſu iſto dico ꝙ totū amittit.ff.eo.l.
in fundo. Aut fecit iſtos ſumptus
vtiles in reficiendo et tunc eos nō
cōſeruabit ſed tn̄ dico ꝙ aliūde po
terit ſine leſione prioris ſtatus: et
hoc eſt verū niſi dn̄s rei mutuū ſi-
bi vellet tantū dare pro illis ſum-
ptibus quantū eſſet habiturus cū
cēnt abraſi q: tūc nō ꝑmitteret̄ ſi
bi abradere.ff.e.l.in fūdo.⁊.l. iſta.
Aut iſte fecit expenſas volūtarias
et in totū etiam amittit eas vt hic
niſi illa res in qua fecit hmōi ex-
penſas venalis eſſet ⁊ plure vēde-
retur q: tunc ſecus. Aut iſte q̄ fecit
ſumptus in re aliena pro ꝑte fuit
bonefi. poſ. ⁊ pro parte malefidei
poſſeſſor: ⁊ adhuc refert q: aut ab
initio fuit malefidei poſſeſ.⁊ poſt-
ea bonefidei poſſeſſor factus eſt: ⁊
tunc ꝑ parte qua fuit malefi. poſ.
idem dico ꝙ dixi in illo q̄ ſemper
fuit malefi.poſ. vt idē iuris ſit de
toto quo ad totū: et de parte quo
ad partem.ff.de rei ven.l.q̄ de tota
ff.de vſur.l.qui ſcit. Aut ab initio
fuit bo.fi.ſimiliter idem dicā ꝙ di
xi in malefidei poſſeſſore ſuꝑ arg.
l.precalle.ff.l.q̄ ſcit. caueatis tamē
licet ille qui ꝑmo.ſ.fuit bonefidei
poſtea malefidei ſi faciat ſumptus
voluntarios non amittit ſed poſt
ea poteſt malefidei poſſeſſor ſine le
ſione prioris ſtatus propter reli-
quias bonefidei.ff.eo ŧ.l.iulianus
ſcripſit.⁊ eo ŧ.titu.l.in fundo cum
ſuis concordan.

¶ Queſtio.cclxv.

In eodez
titu.ſup.l. ſi quis ſciēs
⁊c. Ubi aliquis edificat
de materia mea i fūdo et ſolo tuo
edificium cedit ſolo licet tamē nō
poſſideam equitas tamē bene di-
cit ꝙ ego agam actione in factuz
ff.de preſcrip.verb.l.quotiens ſed
quandoqꝫ ego edifico de materia
ꝓpria in fundo alieno ⁊ bona fide
pone ergo ꝙ nō poſſideā nūquid
cōpetit mihi actio aliqua:⁊ in iſta
queſtione ſic diſtinguit̄. Quia aut
queritur nūquid cōpetit mihi ali
qua actio ad ſumptus quos feci:
et tunc dico ꝙ nō.ff.de condi.ind.
l.ſi in area:aut querit̄ nunq̄d poſ-
ſim agere ad eſtimationē materie
et in caſu iſto refert q2 aut illa ma
teria nō eſt pars ſiue membrū ſed
aliquid fixum vtputa tignū:⁊ tunc
dico ꝙ nō poſſum q2 nō inuenio
ſcriptum:⁊ hoc dicit lex.ff. que eſt
arg.ad predicta.ff.de rei ven.l. in
rem.§.quocunqꝫ.⁊ inſti. de rerum
diui.§.ſi rem.

¶ Queſtio.cclxvj.

In eodē
titu.ſuper.l. quotiēs
⁊c. Ubi vna res vendi
ta eſt ab vno duob' vel vni a duob'
ſi tu queras quis iſtorū ſit potior
multum refert q2 aut querit̄ de ta
li iure ꝙ ex ſola partiū cōuentione
ſolet q̄ri ſicut cū querit̄ de iure ypo
thece.ff.de pig.act.l.j.⁊ tūc dico ꝙ
ille eſt potior cui p̄mo facta eſt cō-
uentio.ff.qui p̄nt in pig.ha.l. po-
tior ab.l. qui prior. Aut querit̄ de
tali iure ꝙ nedū cōuentione priū
ſed ex traditione ſequēti ſolet que
ri ſicut dictū eſt.j.de pact.l. tradi-
tionibus:⁊ in iſto caſu refert quia
aut vēdita eſt res duobus ab vno
et tunc ille eſt potior cui p̄mo res
tradita eſt.ſic loquitur lex iſta:⁊ ſic
intelligit̄.ff.de act.empt.l.ſi. eadē
§ ſic ita ⁊c. Aut vna res vendit̄ a di
uerſis:⁊ adhuc refert q2 aut vnus
habet cauſam ab alio:⁊ adhuc di
co ꝙ ille eſt potior cui prio res tra
dita eſt.ff.de rei ven.l.ſi actio.⁊.ff.
de reb' eo.qui ſunt ſub tu.vel cu.
l.illicite. Aut vnus ex iſtis nō habz
cauſam ab alio ⁊ tunc aut iſti con
tendunt nō contra tertiū ſz inter
ſeipſos ⁊ tūc dico ꝙ ille potior eſt
qui poſſidet.ff.de pub.l.ſiue al's ſi
ego in duobus:⁊ ſic poſſunt leges
adinuicem concordari.

¶ Queſtio.cclxvij.

Taper ff.de neg. ge.l.
ait pretor.§.marcell':
vbi aliquis gerit nego
cia alicuius nō tamē cōtemplatiō
ne illius cuius ſunt. Si tu queras
nūq̄d talis gerēs habeat ſibi obli
gatū illū cuius ſunt negocia mul-
tum refert q2 querit̄ nunquid ge-
rens hmōi negocia habeat illum
obligatū cuius ſunt aliqua equita
te ex q̄ exceptione poſſit ꝓcedere:
et dico ꝙ ſic nā quāqꝫ geſtor cōtra
dn̄m nullam actionē habeat ꝯtra
eum tn̄ excipere poterit ſi quos fe
cit ſumptus quouſqꝫ etiā ſibi reſti
tuantur:⁊ ſic intelligo.ſ.de except.
l.paulus.⁊.ſ.de cōd. indc.l.ſi i area
Aut querit̄ nūquid illuz dn̄m cui'
tamen contēplatione nō gerebat
habeat obligatū tali obligatione
q̄ pariat actionē:⁊ in iſto caſu ad-
huc refert q2 aut iſte gerens geren
do.ſ. illud negociū nō habuit aīm
aliquē ſibi obligandi vez nec verā
perſonā nec fictam:fictam dico p-

pter hereditatem q̄ personā fictā
repꝛesentat ⁊ i casu isto dico ꝙ nō
habebit cōtra dn̄m aliquā actio-
nem cū nullū sibi obligare volue-
rit. ī.cōi di.l. in hoc iudiciū. §. di-
uersiꝫ. Aut qꝛ credebat gerere suū
negocium ⁊ gerebat alienū:⁊ tunc
aut habuit animū obligādi fictaꝫ
personam vt ecce exemplū. Pone
gessi negociū hereditariū credens
me herēdē cū vere nō essem ſꝫ ali⁹
vel credebam sororē meaꝫ heredē
q̄ꝙ alius esset ⁊ caue quāuis p̄mi
motus mei in gerendo fuerit con
contēplatione mei vel sororis mee
siue habuerīꝫ diuersos casus siue
diuersos motus sēp tamē gessi
noīe hereditario ⁊ sub noīe appel
latiuo ꝙ ē heres nō sub noīe meo
proprio ꝙ est titius vel petrus et
animo gerendi negociū heredita-
rium ⁊ hereditatē mihi obligādi
vnde ne sim in dāno agā cōtra ve-
rum heredē ⁊ sic loquitur.l.ī.co.l.
qua vtiliter.§.fi.⁊.ff.de pe.he.l.he
reditas. Si aūt gessissem nomine
meo ꝓprio vel soluissē repetere a
creditore heredis tn̄ nihil sibi de-
berem ī.de cōdi.inde.l. si pene. §.
si aūt noīe hereditario:⁊ sic debi-
toris.s.crederet insolutū ⁊ nō pos-
sem repetere.ī.de cōdi.inde.l.repe
titio a vero herede. Sequit aut ge
stor dn̄i gerebat.s.negocia ea mēte
gerebat vt sibi aliquē obligaret:⁊
tunc refert qꝛ aut habebat animū
obligandi dn̄m negociorum q̄ ge
rebat:⁊ tunc dico ꝙ ipsum domi-
num obligatū habebit.s.e.l.i.⁊ ꝑ
totū tit. Aut habebat animū obli-
gandi alium q̄ꝙ dominū negocio-
rum:⁊ hoc refert qꝛ aut gerens nō
potuit sibi obligare illum quē vo-
lebat obligare quia forte illud ne-
gocium erat alterius :⁊ tunc illuꝫ
cuius est negociū rei ipsum habe-
bit obligatum.ī.co.ti.si cōpute.in
fi.cū suis similibus. Aut gerēs ne-
gocia poterat obligare illū quem
obligare volebat:⁊ adhuc refert qꝛ
aut cū illū vellet sibi obligare erat
ideꝫ in effectu illū ⁊.ve rū dominū
obligare ⁊ tunc cū quē obligare vo
luit tantū habebit obligatū verbi
gratia. Aliquis aūt fur sciebat in-
sulam peculiarē:⁊ in hac negocia-
tione volebat sibi obligare filium
vel seruū lex dicit ꝙ idem est in ca
su isto habere sibi obligatū filium
vel seruum sicut patrē vel dn̄m fi-
lius tamen vel seruus obligabit.
ī.eo.l.si pupilli.§.sed si ego.§. ꝙ si
amicitia. Aut nō erat idē illū obli
gare cuius contemplatione negocia
gerens gerebat sicut obligare veꝝ
dominū:⁊ adhuc refert qꝛ etiā aut
illud negocium ꝙ gerebat erat il-
lius quē negocia gerens sibi vole-
bat obligare ipso gestu vel ratiha
bitione vel cura vel solicitudine:⁊
in istis tribus casibus dico ꝙ ne-
gocium gerēs tantū illū habebit
obligatum cuius cōtemplatione
gessit.vt.ī.co.l.si pupilli.§.si quis
ita.⁊.ī.man.l.si mādauero.§.si cu
ratori. Aut hmōi negociū erat suū
re ipsa:⁊ tunc dico ꝙ in subsidium
habebit dn̄m obligatum. C.e.tit.
l.si mandatum.

¶ Questio.cdxviij.

THeodeꝫ
titu.super.l. si pupilli.
§.si procuratori. Si tu
queras quando ex cōtractu admi
nistratoris dn̄us teneatur vel pos-
sit agi contra dominum vel cōtra
administratores. hic sunt due que-
stiones. Una questio est nunquid
contra dominū cui⁹.s.negocia ad-
ministrant possit agi. Alia questi-

eſt. Nunquid cõtra procur. vel adminiſtratorem quãuis ibi cõfundat iſtas duas queſtiones ſimul. ⁊ primo de prima. Si tu queras nũquid ex cõtractu adminiſtratoris poſſit dñs cõueniri vel nõ. multũ refert: q: aut iſte qui adminiſtrat eſt adminiſtrator eccłie vel ciuitatis vt puta q: plātus cp̄us vel abbas pecuniaʒ mutuo recepit: ⁊ in caſu iſto dico ꝙ eccleſia vel ciuitas nunꝗ̃ cõuenietur niſi inquantum ꝓbabit̃ ex iſto mutuo locupletior ſic loquitur. ff. ſi cert. pet. l. ciuitas. C. de ſacro. ſ. ec. aut. hoc ius porrectum. Aut eſt adminiſtrator pupilli vel minoris vel alterius miſerabilis perſone: ⁊ in caſu iſto dico ꝙ finito illo officio illã miſerabilem perſonã potero cõuenire. ff. qñ ex offi. tu. vel cu. l. j. ⁊ ij. Aut iſte eſt adminiſtrator maioris ⁊ tunc ſi queras nunq̃d poſſit dñs ſuus cõueniri: multũ refert. q: aut cõtrahẽdo cũ illo adminiſtratore videor contrahere cũ dño vt q: ille adminiſtrator tanꝗ̃ nũcius interuenit concipiendo verba in pſona dñi. ⁊ tunc dico ꝙ dñm ſuũ cõuenire potero vel actione inſtitoria ſi eũ pposuit in negociatione vel etiã mandati. ff. de cõſt. pec. l. qui aũt. ⁊. ff. de iuſſu l. ſi. Aut contrahendo cũ adminiſtratore tali nõ videor cũ dño ſed tanꝗ̃ procurator habet mandatũ ſic contrahendi: ⁊ tunc dico ꝙ etiam dñs ſic poterit conueniri. C. man. l. ſi litteras. ⁊. ff. de inſti. l. in eũ. Aut iſte adminiſtrator habet tantũ generale mandatũ: ⁊ in caſu iſto aut contraho cũ procuratore contemplatione dñi ſui. ⁊ tunc dico ꝙ dominum mihi obligo. ff. e. ſi pupilli in prin. aut contraho cũ ipſo contemplatione ſui tantum: ⁊ adhuc dico ꝙ dominũ mihi obligo vt in primo iſto. Aut contraho cũ procura. contemplatione procuratoris tantum: ⁊ tũc aut in contrahẽdo cũ eo habebam animũ ꝙ non obligareʒ dominũ mihi. ⁊ tũc mihi dominus nunꝗ̃ tenebit̃. vt. C. ſi tu. vel cura. l. ſi creditor. Aut non cogitabam de aliquo mihi expreſſe obligando: ⁊ tunc in duobus caſibus dñs tenebit̃ videlicet ſi verſum ſit in vtilitatem ſuã vel etiã ſi ratum habui. C. ꝙ cũ eo. l. ei qui. ⁊ hoc eſt verum niſi procur. cõtraheret ſuper re dñi q: tunc indiſtincte dñs poſſet conueniri. ff. de act. emptio. l. iulianus. §. vl. modo habes vnam de iſtis duabus queſtionibus expeditam.

¶ Queſtio. cclxix.

Modo q̃ro de alia queſtione nũquid adminiſtrator ex ſuo facto proprio poterit conueniri. Et in iſta queſtione multũ refert: quia aut ipſe eſt adminiſtrator neceſſarius ſicut tutor vel curator: et tunc dico ꝙ ꝗ̃diu remanet in officio poterit conueniri. ſed poſt nõ ff. quando ex facto tuto. vel cura. l. poſt mortẽ. Aut eſt adminiſtrator voluntarius ⁊ tunc aũt iſte adminiſtrator voluntarius interuenit vt nuncius: ⁊ in caſu iſto dico ꝙ ipſemet nunꝗ̃ tenet̃. vt. ff. ꝙ iuſſu. l. ſi. Aut interuenit vt pcur. ⁊ tunc aut contrahit̃ cuʒ ipſo cõtemplatione dñi ſui tantũ: ⁊ tunc dico ꝙ tantũ dñs tenebit̃. vt. §. ſi pcuratori. ⁊. ff. de inſti. l. ſi. aut contrahit̃ cũ eo cõtemplatione ſui ⁊ dñi: ⁊ tunc dico ꝙ ſemper poterit cõueniri. ff. de pcur. l. pcur. q̃ pro euictione. ⁊. C. de pcur. l. ſi cũ. ⁊ ſic intelligatis glo.

hic poſitam que multū cōfuſa. Se
quitur illa diſtinctio verum etiam
ex delicto adminiſtratoris dñs te
netur ſed nos habemus eam. ſ. v.
ratione. ¶ Queſtio. cclxx.

Super. l.
ff. de neg. ge. l. ſi pupil-
li. §. vlti. Si tu queras
nunqd accedēs ad negocia alicui⁹
gerēda de nō geſtis teneat͛ ⁊ hoc di
ſtinguitur ſic. Quia aut tu queris
nūquid teneat͛ de nō geſtis q̄ non
incepit: ⁊ hoc refert q: aut ea que
nō geſſit erant ꝯnexa cū eis q̄ geſ-
ſit: ⁊ in caſu iſto dico ꝙ tenetur de
nō geſtis ſicut ⁊ de geſtis vt. ſ. e. ti.
l. ſi mādaſtis. ff. de edil. edic. l. cum
eiuſdē. Aut nō erant cōnexa: ⁊ ad-
huc refert q: aut acceſſit ad oīa ge
renda ⁊ tunc dico ꝙ etiā de nō ge-
ſtis tenet͛. vt in. §. videamus. Aut
acceſſit ad quedā negocia gerenda
tm̄ ⁊ tūc ſi illa nō geſſit de illis te-
netur tm̄ ⁊ nō de aliis vt ſit idē iu
ris de toto quo ad totū. ⁊ de par-
te quo ad partē. ff. de rei ven. l. que
de tota. Aut geſſit illa negocia ad
que acceſſit gerēda ⁊ alia nō. ⁊ hoc
adhuc diſtinguit͛ q: aut null⁹ erat
geſturus ⁊ tūc dico ꝙ de geſtis ſo-
lum tenet͛. vt. C. e. l. tutori. aut ali⁹
diligēs erat geſturus ⁊ hoc ille ſci-
uit: ⁊ in caſu iſto dico ꝙ de oīb⁹ te-
nebitur nā ſcientiā ⁊ nō ignoran-
tiam obligamus dicit impe. C. de
tab. ex hi. l. generali lib. x. dicitur
etiam in eodē. §. q͛ geſtor etiā d;
ſe exigere. ſ. ſi ſit debitor: ⁊ ſi hoc nō
faciat ipſe tenebit͛ ergo ei officium
ſuum eſſet dānoſum ꝙ eſſe nō de-
bet: et ideo cum queritur vtrum
geſtor debēs a ſe ipō exigi debeat
vel teneat͛ dico ꝙ ſic ſi accedat om
nia negocia geſturus ⁊ hec eſt ra-
tio q: hoc eſt de negociis que gere-
re tenetur. ſi aūt accedit ſolum q̄-
dam geſturus tantū tūc dico ꝙ nō
tenetur ⁊ ſic debet. §. iſte intelligi.
Et cum d: officiū ſuū erit ei dāno
ſum dico ꝙ nō eſt incōueniens ꝙ
officiū alicuius ſit ei dānoſum in
his q̄ ſunt de forma alicuius ꝯtra
ctus. ⁊ ſic loquit͛. ff. man. l. q̄ nego-
cia. §. j. ⁊. l. ita vt oēs. ⁊. §. j. nā hoc
concludebat͛ ꝙ ſe exigeret debitor
q: continebat͛ in forma ꝯtractus
ſed ſecus ſi nō contineret͛ ſed eſſet
extra ꝯtractū.

¶ Queſtio. cclxxj.

In eodē
ti. ſup. l. nā ⁊ ſeruus
⁊c. Si tu q̄ras nunq̄d
ſoluēs ꝓ aliquo id ꝙ ꝓmiſſū fuit
incarcere ⁊ ꝑ metū repetere poſſit
ab illo ꝓ quo ſoluit ⁊ in iſta q̄ōne
ſic diſtinguit͛: Quia aut ſoluens in
ſoluēdo poterat ſe iuuare exc. iur
nullo fctō repugnāte vt q: poterat
allegare ꝓmiſſionē actā ꝑ vim vel
ꝑ metū extortā nō valere. ff. ꝙ me-
tus. c. l. ꝙ in carcerē. nec tm̄ allega-
uit ſ; ſoluit illud: ⁊ tūc dico ꝙ repe
tere nō pōt q: id donare videt͛ ar.
ff. mā. l. ſi fideiuſſor in ꝓn. Aut ſol-
uit exceptionē nō ponens facto re
pugnante in ꝑſona. ſ. illius ꝓ quo
ſoluit vel ꝙ ipſe detinebat͛ iuſte nec
aliter poterat ⁊ ſic ſuū allegare ſi-
bi nihil valebat: ⁊ tunc dico ꝙ ſol-
uens repetere pōt actione māda-
ti ſi mandatū interuenit ſiue act.
nego. ge. ſi nō interuenit mādatū
nā vtiliter ſuū geſſit negociū cum
alie hoīm ⁊c. C. de ſacro. ſ. ec. l. ſan-
cimus. i. ⁊ eſt ſuum negocium ipſo
geſtu: ⁊ ideo cōpellitur habere ra-
tum. ar. ſ. e. l. ſoluende cū ſuis ſimi
libus. Aut ſoluens exceptionē nō

oppoſuit facto in perſona ſua im-
pugnante vel repugnāte vt q2 pro
illo pro quo ſoluit detinetur.z ali9
exulat. z tūc pōt ſoluens repetere
per.l.iſtam z ſi tu dicas ergo iura
facta ſoluenti in detinendo eū illi
preiudicat p quo ſoluit qđ eſſe nō
debet.vt.j.de eui.l.ſi p imprudē
tiam.reſpōdeo illud accidit pꝑter
factum illius pro quo ſoluit nō p
pter factum ſuū ſicut glo.hic dicit
Si autem ſoluens non oppoſuit
exceptionem facto repugnante in
perſona ſoluentis z illius pro quo
ſoluitur q2 etiā ambo tunc erant
capti facto repugnāte in perſona
ſoluentis z illius pro quo ſoluitur
quia etiā ambo tunc erant capti:
nec exire poterant aliter tūc mul-
tomagis repetere pōt ſoluens per
iura z rōnes ſupradictas: z ſic in-
telligo etiam.l.iſtam.

¶Queſtio.cdxxxi.

Super.l.ſi.ue he reditaria zc.ff.de
nego.ge.Si tu que
ras nūquid ex quo
quis penā meretur
premiū debeat reportare:multū
refert q2 aut querit nunquid q pe
nam meruit reſpectu vni9 debeat
aut poſſit premiū reportare reſpe
ctu alterius:z tunc dico q ſic quia
bene eſt poſſibile.ff.cōi.di.l.ſi qs
putans.§.licet.Aut queritur nun-
quid ex quo quis penā meruit re-
ſpectu vnius debeat aut poſſit pre
mium reportare reſpectu alteri9:
tunc dico q ſic q2 bene eſt poſſibi-
le.ff.cōi.di.l.ſi quis putans.§.licz
Aut queritur nunquid ex quo qs
penam meruit debeat premiū ha
bere reſpectu eiuſdē hoīs z eiuſdē
facti:z hic refert q2 ſi ſunt cōnexa
premiū z pena. adhuc dico idē.ff.
de excu.tut.l.ſi milites.§.ignomi-
nia.Aut nō ſunt cōnexa illa ex qui
bus premiū z penā dꝫ reportare:z
tunc dico ſi penā meruit premiū
reportare nō debebit:z ſic loquit
lex iſta.

¶Queſtio.cdxxxij.

Super.l.ſi liberto aut amico.c.
ti.§.vlt. ibi dꝫ q pcur.
qui cōdemnat dꝫ appellare.z ideo
ſi tu queras nunqd pcur.in cauſa
ſit condēnandus vel dñs ſic diſtin
guitur q2 aut iſte pcur. interuenit
ad cauſas allegandū abſentie:z in
caſu iſto adhuc diſtinguitur q2 aut
nō precefferat iſte pcur.in cauſa:z
tunc dico q dñs condemnabit.C.
de adulte.l.quāuis.Aut iſte pcura.
pceſſum fecerat:z adhuc ſubdiſtin
guitur q2 aut iſte pcura.nō potuit
condēnari q2 executio ſnīe nō po-
tuit in ipſum cadere:z adhuc dico
q dñs condēnabitur.C.de pcura.
l.nihil aut eque etiā potuit cadere
ſnīa in pro cu.ſicut in dñm:z in ca-
ſu iſto dico q pcura.ipſe condēna-
bit.C.de ſen.z interl.diuer.iudi.l.
j.z tunc ſi viderit q grauetur z ap
pellare debeat appellet vt hic als
ſibi imputat z ſic dꝫ intelligi.l.iſta
cum ſuis ſimilibus.

¶Queſtio.cdxxxiij.

Super.l.et elegāter.j.rñſo.ff.
de dolo Si tu queras
vbi dolus reperit in
aliquo cōtractu,ą actio debeat cō
petere ſcire poſſumus ſic diſtigue:
q2 aut dolus incidit in cōtractu re
ipſa:z ſi ille nō ledat vltra dimidiā
iuſti pcij nō purgabit cōtractus p

aliquā actionem.ff.de minori.l.in cauſe.§.idē pōp.aut ille decipit̄ vltra dimidium iuſti p̄cciꝯ:⁊ tunc dico ꝙ in ſtricti iuris iudiciꝭ agitur actione de dolo.ff.de ver.ob.l. cū alter. Si aūt ſit ꝯctus bone fidei officio iudi.ff.ex q̄bus.cau.ma.l. in cōtractibus ſi ex poſito incidat dolus tunc diſtinguo q: aut ex p̄te tertiꝰ:⁊ tunc dico ꝙ nō facit ꝯctum nullū ipſo iure ſ; ex equitate agit̄ ꝯtra doloſum in ſubſidiū.ſ. de eo per quē fac.e.l.j. Aut orit̄ dolus ex p̄te alterius ꝯtrahentiū: et adhuc refert q: aut eſt ſtricti iuris iudiciū et tūc aut dolus etiā dedit cauſam ꝯctui ⁊ tunc repellit̄ agēs exceptione vel actione ſi petat vt reſcindat̄ ff.de ver.obli.l.ſi q̄s cū alteri. Aut incidit in ꝯtractu ⁊ nō dat cauſam cōtractui ⁊ tūc pōt agi ad dolum purgandū vt in.§.iſto nō ſolū aut eſt in bone fidei iudiciꝭ ⁊ tūc agit̄ ad reſcindēdū ꝯctum ſi dolus det cauſam ꝯtractui.vt in fi. huius.§. aut incidit ex poſtfacto ⁊ tūc agit̄ ad purgandū.ff.de act.empt.l.iulianus.§.vēditor.aut nō incidit in ſpēm delicti.⁊ tunc purgat̄ vt in.§. iſto nō ſolū in fi.aut incidit in ſpeciem delicti:⁊ ſi in illo ſpālis caſus nō cōpetat agit̄ de dolo.ſ.e. tit.l.ſi quis affirmauerit.Aut cōpetit p̄pria actio q̄ orit̄ ex eodē fonte eq̄tatis cū dolo ⁊ tunc dico ꝙ vtraq; agi poterit.vt.ſ.ꝙ metꝰ cā.l ſi cū exceptione.§.eū qui metū.aut oritur ex alia eq̄tate iſta actio ꝓpria: et tunc dico ꝙ habet locū actio de dolo.

¶Queſtio.cclxxv.

Si queri̅t cuius fidei magis credatur vel pauperis vel diuitis dico ꝙ fidei diuitis magis credit̄. p̄ſumit̄ eñ ꝙ paup.pecunia fuerit corruptus ſic intelligitur hic:⁊ ideo ſic diſtinguit̄ aut querit̄ vtrū paupertas p̄ſit vel noceat:multū refert q: aut querit̄ de fide aut de honore aut de donatiōe aut de remiſſione.ſi querat̄ de fide ſic dico ꝙ paup̄tas nocet.nā plus creditur diuiti ꝙ̄ pauperi in teſtimonio ferēdo ꝓpter rōnem ſupradictam ſic intelligo.§.iſtū qd̄ eſt verū niſi diues diuitias ſuas p̄ prauitatem vel alio malo modo vſurario acquiſiuiſſet tūc eñ minus ꝙ̄ pauper credit̄ ex quo aīam ſuā diabolo cōmiſit.ff.de ac.l.ſi tibi.§.idem in criminibus. Aut etiā querit̄ de honore:⁊ tunc dico ꝙ paup̄tas nocet quomodo pone ꝙ tractetur de aliquo creādo in magiſtratū in caſu nocet citius enim eligit̄ diues ꝙ̄ pauper.C.de cur.l.adcunda lib.x. illud eſt ſtatutū fauore reipublice q: ſi pauperi cōmitteret̄ nō bn̄ redderet. Aut querit̄ de donatione:et tunc dico ꝙ paup̄tas nō nocet immo potius ꝓdeſt q: xenodocium pauperior habebit vt in.l. ſi quis ad declinandā aut querit̄ de remiſſione pene vel donationis aut de remiſſione munerū. Si querit̄ de remiſſione tūc diſtinguit̄ q: aut q̄ritur de remiſſione pene incorp̄alis:tunc nocet.C.de ſūma.tri.⁊ fi.ca.l.iij.ff.de penis.l. in ſeruorū.§.vlt.tūc diſtinguit̄ q: aut querit̄ de remiſſione pene corp̄alis. aut pecuniarie.ſi de remiſſione pene corporalis tūc nocet.C.de ſūma tri.⁊ fi.ca.l.i ſi.ff.de penis.l.in ſeruoꝝ.§.vlt.Aut querit̄ de remiſſione pene pecuniarie: ⁊ adhuc refert q: aut imponitur ꝓpter delictū aut propter aliō ſi imponit̄ ꝓpter delictū tunc nocet paup̄tas q: cū pauper delinquit ⁊ nō poteſt penā ſoluere tunc luet in corp̄e.ff.de penis.l.j.

§.generaliter.ff.de in ius vo.l.vlt.
et penul.Aut queriť de remiſſione
pene pecuniarie q̄ imponiť ꝓpter
delictū:ꝛ tūc prodeſt.ff.de offi.pre.
l.illicitas.§.vlt.q̄ debet mulcta de
pena.Aut queriť de remiſſione ſa-
tiſdationis:ꝛ tūc aut ille a quo po
ſtulatur cōpelliť ſatiſdationem ex
ponere aut nō cōpellitur ſi aūt cō
pellatur ſubdiſtinguiť q: aut poſ-
ſidet imobilia ſiue mobilia.ſi aūt
mobilia poſſideat ñ imobilia tūc
pauptas ſibi nocet.ſi aūt nō mo-
bilia ſed imobilia poſſidet tunc ſi
bi prodeſt q: nō cōpellitur dare ſi
deiuſſores.ff.qui ſatiſdo.cog.l.ſcien-
dum.in prin.Aut nō poſſidet imo
bilia: ꝛ tūc ꝓdeſt ſed truffe ſunt q:
ſiue fuerit diues ſiue paup ſiue de
buerit dare fideiuſſores : ſiue non
ſuo iuramento cōmittitur vt in.l.
ſciendum prius alle.ꝛ.C.de epi. et
cle.aut.generaliter.Aut queriť de
eo qui nō cōpellitur ſatiſdare he-
res ſatiſdabit ſi heres ita pauper
fuerit ꝙ nō pōt ſatiſdare prodeſt
ſibi q: legatū poteſt retinere. ff. ſi
cui plus q̄ per.l.fal.l. nō facile ita
diſtinguūt ſedqnantū ad me iſtud
membrū nō valet feſtucā nā ꝓpter
impoſſibilitatē remittitur cautio
vt in.l.allega.nō facile ꝛ aut.gene-
raliter.Aut queriť de remiſſōe mu
nerum publicorū: ꝛ tunc refert q:
aut vult ſe excuſare ꝓpter pauper
tatem ꝓpriam ꝛ tunc etiā dico qđ
ſe excuſare paupertatē ꝓpriam: ꝛ
tunc etiā dico ꝙ ſe excuſare poteſt
et ſic loquiť inſti.de excu.tu.§.ſꝫ et
paupertatem alienā q: habet tu-
telam aliorū ꝛ tunc nō excuſať. ff.
de excu.tu.l.ſpadonem.§.vlti. aut
tractatur de appellatione remit-
tenda : ꝛ tunc prodeſt q: ꝓcurator
debuit appellarē ſi diues fuerit als
ſi pauper fuerit ſibi remittitur.ff.
man.l.ſi procuratorē.§.ignorātes
breuiter illud eſt truffatoriū dicere
ꝙ paupertas prodeſt vere nō q̄ ꝓ-
deſt paupertes ſed in quibuſdā ca
ſibus magis ꝑcitur paupertati ꝛ
pauperi q̄ diuiti:ꝛ illos caſus lon
gum eſſet enarrare a tali ꝓdeſſe li
beret nos dn̄s.ꝛ iſta diſtinctio no
ta.per dn̄m meū. C.de epi. ꝛ cle.l.
ſi quis ad declinandum.

¶Queſtio.cclxxvj.

Cum que
ritur nunquid innobi
lis plus puniri debeat
q̄ nobilis ſic diſtinguiť q: aut que
ritur de pena corporali:ꝛ tūc dico
ꝙ etiā pauperes ꝛ innobiles ma-
gis q̄ nobiles puniuntur.ꝛ ſic lo-
quitur.C.de ſūma tri.ꝛ fi.ca.l.nul
lus ꝛ ꝯcordat.ff.de incen.rui.nau.
l.pedius.ff.de pecu.l.in ſeruorum.
Aut tractatur de pena pecuniaria
alicui inſligenda.ꝛ tunc magis pu
niuntur nobiles q̄ innobiles ꝛ di
uites q̄ pauperes:ſic loquiť.C. de
ſacro.ſ.ec.ꝛ breuiter iſta diſtinctio
nō ꝓcedit ſm intellectū doctoꝝ q:
lex illa p̄ſbyteri loquiť de pena cor
porali tamen plus puniūtur preſ-
byteri q̄ alij. eſt igiť contra diſtin-
ctionem quid dicemus aliter ſol-
uitur in glo.in.l.ñ.dicit dn̄s meus
vos diceris ſic.Quando queriť nū
quid pauperes pl'puniri debeant
q̄ diuites:multū refert q: aut q̄ri
tur de proprijs delictis aut de cōi
bus.ſi de proprijs vt ſi miles ven-
dat arma ſua delinquit in hoc ma
gis q̄ ſi ſtichus venderet q: tunc
nō eſſet delictū: ꝛ ideo plus puniť
nobilis vel miles quā innobilis vt
pauper vel laic'.ff.de penis.l.quē-
admodum. Aut queriť de delictis

cōibus:⁊ tūc ſubdiſtinguit̃: quia etiā aut illa delicta ſunt grauiora in perſonis pauperū ꝙ̄ diuitū: et tunc diues magis punit̃ ꝙ̄ pauper et grauiter coerceri debet.vt ff.de penis.l.ſcimus.Aut ſunt paria delicta ⁊ tunc aut ſunt cōmunia ⁊ adhuc refert qꝫ aut tractat̃ de pena corporali infligēda:⁊ tūc magis paup̲ punit̃ ꝙ̄ diues. aut tractat̃ de pena pecuniaria. ⁊ tūc plus punit̃ diues ꝙ̄ pauper. ſic intelligitur.l.alleg.pedius. ⁊.ff.de ince.rui.nau.⁊c.⁊.C.de ſacroſan. ec.l.nullus.⁊.ff.ď penis.l.in ſeruorum.in principio.Ratio vltimi dicti eſt quare videlicet plus et grauius pauperes corp̲aliter puniūtur ꝙ̄ diuites qꝫ ſatis modica pena corporalis eſt maior omni pecuniaria pena ⁊ grauior eſt diuiti pena corporalis ꝙ̄ pecuniaria pena cūꝫ penā corporalē hmōi ſuſtinere nō cōſueuerint.vñ per modicam febrem diues iacet vbi pauper in nemoribus cadē infirmitate detētus laborat.ac operat̃ ⁊c.⁊ eꝫ modica pena pecuniaria eſt maior in p̲ſona pauperis ꝙ̄ magna in perſona diuitis: et iſta eſt ratio.l.allega.pedius. Ratio igit̃ in iure concurrēte etiam plus punitur nobilis ꝙ̄ innobilis qꝫ etiā ſi preſbyter delinquat plus punitur ꝙ̄ pauper.vt in.l.C.de epiſco. ⁊ cleri.l.preſbyteri:⁊ ſic inducit̃.l. illa.tamē hoc non dicit ꝙ grauiꝰ puniantur preſbyteri ꝙ̄ ceteri immo ibi dicitur ꝙ maiori pena digni ſunt:tamē ego dico ꝙ illa verba duobus modis habent ꝑintelligi videlꝫ vno modo quantum ad augmentationē pene vt ſit ſenſus ſi circa teſtimoniū ferendū vacillent preſbyteri magis ⁊c.i.maiori pena digni:⁊ tunc doc.habent propoſitum:ſed ita non intelligo immo magis habet intelligi quantum ad eminentiā pene ſic ſi preſbyteri in teſtimonio ferendo vacillent ⁊c.idē eſt magis eminēter apparet ꝙ puniātur tñ eſt eadeꝫ pena ⁊ hoc dicitur in ſi.quibꝰ magis cōmittit̃ amplius etiam exigitur vt non vacillēt in teſtimonio ferendo ſ:⁊ ſic intelligit̃.l.alleg.C. de epiſco.⁊ cle.l.preſbyteri ad ſi.et iſta notantur.C.de epiſco.⁊ cle.l. nullus ⁊c.

Queſtio.cclxxvij.

SI tu q̄ras nunquid morte mādatoris reuocet̃ mandatū: multū etiaꝫ refert qꝫ aut illud mādatum cōpetebat poſt mortē teſtatoris expediri ⁊ad eius aliquātuluꝫ vtilitatē aut nō expediebat ſi primo etiā modo tūc p̲ mortē teſtatoris nō reuocat̃ mandatū.ff. de procu.l.ſi defunctus in prin.ff.de proba.l.cum de indebito.§.j.aut non expediebat ⁊ tūc aut illud mādatum erat in vita mādatoris implendum:⁊ tūc dico ꝙ re integra reuocatur ⁊ alleg. inſti.de man.§. recte.Aut illud mandatū erat implendum tēpore mortis: et tunc ſubdiſtinguitur qꝫ aut illud mandatum tēpore mortis eſt implendum ex facti exiſtentia. ⁊ tunc dico ꝙ re integra reuocat̃.ſ.de ſolu. l.vltima.Aut ex deſtinatione mādatoris ⁊ tunc quantūcūꝗ res ſit integra morte mandatoris nō reuocatur.ſ.man.l.ſi non remunerandi.al's.l. ſi mādauero.§.vlt.cū l.ſe.vel ſic diſtingue ⁊ eſt ſm dominum meū vt euidētius appareat

ſi queratur vtrum morte manda toris reuocet mandatū: diſtinguē dum eſt: q2 aut mandatū eſt tale qd explendū eſt in vita teſtatoris. verbi gratia. Mandatū eſt vt ne gocium faceres vel expedires: ⁊ tūc in caſu iſto ſi moriat̄ mādator an teq̄ negocium ſit expletū reuocat̄. vt. j. e. l. mandatum. ff. man. l. inter cauſas. in prin. niſi in caſu vbi in tereſt mādatoris qd expleat̄ poſt mortē ⁊ mādatarius ignoret mā datorē eſſe mortuū. verbi gratia. Ego mandaui amico q̄ ipſe mit tat emptorē in vacuā poſſeſſionem rei empte anteq̄ eum mitteret in poſſeſſionē mortu9 fui poſtea in duxit eum in poſſeſſionē. l. dicit q̄ poſſeſſio videt̄ ei recte tradita. ff. de acquir. poſ. l. fundi. §. j. Aut eſt mādatū collatū poſt mortē: ⁊ tūc refert q2 aut ex pposito. verbi gra tia. Mādaui tibi vt monumentū faceres. i. ſepulcꝛū poſt mortem meā: ⁊ tunc morte mādatoris nō reuocat̄ mandatum qd probat̄. ff. man. l. ſi vero non remunerādi. §. ſed cum lege. ſi ꝟo mandatū colla tum explendū eſt poſt mortē teſta toris ex accidēti. verbi gr̄a. Man daui tibi vt ſoluas pcuratori meo debitum poſt paſcha ante paſcha mortuus ſum: ⁊ tūc dico q̄ māda toris morte diſſoluitur mandatū Item etiam ſi poſt mortē meam ſoluas cōſequeris liberationē: et ita intelligi debet lex que tribulat totā materiā. ff. de ſolu. l. vlt. ad fi. Si ita cautū ſit ne luminibus ⁊c. ff. de ſeruitutibus ſi ſit acquiſi ta ſeruitus ne luminibus officia tur iſta ſeruitus nedum pro preſen ti lumine ſed etiam pro futuro in telligitur dicit eīm humanius eſſet omne lumē ſignificari.

Queſtio. cclxxviij.

Deinde nam autem huius materie querit̄ vtrū verbum generali ter prolatū vt omne lumē ad fu tura extendatur ſic diſtinguit̄ aut alicui legat̄ vel cōſtituit̄ in re vni uerſali vel per viam vniuerſitatis vt eſt in hereditate in peculio que ſcꝫ ſunt verba etiā vniuerſalia: et in hoc caſu nedū valet legatū pe culij vel hereditatis vt nūc eſt: ſed vt in futurū ſe extēdit cum ſemper idem corpus maneat non obſtan te augmētatione vel diminutiōe j. de leg. ij. l. peculiū. j. de reb. dub. l. ſi cognatū. Aut perviam genera litatis vt tibi lego oīa bona mea ⁊ hic diſtiguit̄ q2 ſi exceptio facta fuiſſet ita q̄ valeret in futurū al teri parti cōtra quā facta eſſet ex ceptio modicū afferret damnū: et tunc dico q̄ extendit ſe ad futura. C. que res pig. ob. poſ. l. vlti. Aut illa exceptio damnū afferret ma gnum parti contra quā eſſet pro poſita: ⁊ tunc ſubdiſtinguit̄ q2 aut proferēs in proferēdo ſcire pote rat q̄ illa gn̄alitas ſibi noceret in futurum: aut nō poterat ſcire: ⁊ ſi poterat ſcire tunc nondū als ne dum ad preſentia ſed ad futura ſe extendit. et ſic loquit̄ hic in. l. ſi ſeruit9. Aut neſciebat nec ſcire po terat q̄ ſibi tm̄ preiudicare poſſet ⁊ tunc dico q̄ ſe non extēdit ad fu tura. ff. de leg. j. l. ſerui. electione. j. de contrahē. emptio. ⁊ vēdi. l. qui tabernas ⁊c.

Queſtio. cclxxix.

De ſeruitutibus ruſticorū pre diorum. ff. ſuper. l. vn9

ex ſociis.⁊ ſuper.l.acquilianus ⁊c. Si tu queras nunq̃d non valenti agere currat pꝛeſcriptio vel non ad diſſolutionẽ iſtius brocardi: ſic diſtinguit̃ qꝛ aut nõ currit pꝛeſcriptio ꝑpter impedimentũ iuris. Aut propter impedimentũ facti. Si propter impedimentũ iuris ſubdiſtinguit̃: qꝛ aut ipſa pꝛeſcriptio inceperat ante iuris impedimentũ aut poſt. ſi ante iuris impedimentuꝫ currere inceperat pꝛeſcriptio tunc nõ valebit agere. C.de an.excep.l.j.ad fi.⁊ intelligit̃ de tali impedimẽto locoꝛuꝫ ꝙ ad pꝛeſcriptionẽ põt currere intãtuꝫ non impedit. Aut currere inceperat pꝛeſcriptio incboata ⁊ ſupuenit iuris impedimentũ videlꝫ ꝙ intm̃ pꝛeſcriptioneꝫ non impedit currere ⁊ cõplebit̃ pꝛeſcriptio ipõ iure alius tñ reſtituit̃.ff.de fun.dota.l.ſi fundũ.⁊ eſt ratio pꝛedictoꝝ. Nam citius ꝑſcriptio nõ inchoata currere impedit̃ per iuris impedimentũ ꝙ inchoata. nã multa impediũt contrabẽda que nõ dicunt̃ iam cõtracta.ff.de his qui ſunt ſui vel alie.iur.l.patre furioſo.fallit tñ in vno caſu.C.de pꝛeſcrip.xxx.an.l.ſicut circa mediũ. ⁊ hoc eſt fauoꝛe pupilli. Aut nõ currit pꝛeſcriptio ꝑpter impedimentum extrinſecum qđ nõ impedit pꝛeſcriptionem currere ipſo iure: alius tñ ex cauſa reſtituet̃ vt.l.atrillinus. aut ꝑpter pꝛopꝛium factum ⁊ tunc ſubdiſtinguit̃: qꝛ hoc eſt factum qđ ſibi imputat̃ vel imputari poteſt qꝛ nõ aduerſario eſt factũ id gratuitũ: ⁊ tũc currit pꝛeſcriptio ipſo iure reſtituit̃ tñ contra pꝛeſcribentẽ vt.ff.de reg.iur.l. ꝙ quis. Aut eſt impedimentũ facti pꝛopꝛiũ aduerſario gratuiti: et tunc ex illo alius aduerſari⁹ ſuus reſtituitur aliquid hincinde ſenſerat cõmodi ⁊ tũc non valẽti agere nõ currit pꝛeſcriptio.C.qui bo.cede.poſ.l.i.in fine.

¶Queſtio.ccl xxx.

Super.l. minoꝛis. Si tu q̃ras qñ ſcꝫ minoꝛ ſit reſtituendus ⁊ quãdo nõ ſic diſtinguitur qꝛ aut ipſe minoꝛ eſt tut⁹ ipõ iure aut nõ eſt tutus ipſo iure. In pꝛimo caſu dico ꝙ nõ reſtituit̃.ff.de mi.l.in cauſe.ñ.§.j. In ſecundo caſu ſubdiſtinguit̃ qꝛ aut ipſe minoꝛ eſt leſus aut nõ eſt leſus. in ſecundo mẽbꝛo dico ꝙ nõ reſtituit̃.ff.de iureiu.l.nam poſtea.§.ſi minoꝛ. In pꝛimo autem caſu diſtinguitur qꝛ aut minoꝛ eſt leſus iure cõmuni aut nõ. In pꝛimo caſu dico ꝙ nõ reſtituitur.C.de inuř.re.mi.l.vlti. In ſecundo autem caſu diſtinguitur qꝛ aut minoꝛ iurauit aut non. In pꝛimo caſu adhuc nõ reſtituitur.C.ſi aduerſus ven.aut.ſacramẽta pubeꝝ. In ſecũdo aũt caſu diſtinguit̃ qꝛ aut minoꝛ non habebat adminiſtratoꝛẽ aut habebat. ⁊ adhuc in pꝛimo caſu refert.ff.de mi.per totũ.C.de mi.ꝑ totum.⁊ tunc reſtituit̃. In ſecũdo caſu diſtinguit̃ qꝛ aut minoꝛ non eſt leſus culpa admĩſtratoꝛis aut ſic in pꝛimo caſu reſtituit̃: qꝛ etiaꝫ al's eſſet omni iuris auxilio deſtitutus: et ſic intelligo.C.ſi aduer.ven.l.j. In ſecũdo caſu diſtinguit̃ qꝛ aut erat adminiſtratoꝛ voluntarius aut neceſſarius. In pꝛimo caſu dico ꝙ nõ reſtituit̃ immo agitur cõtra adminiſtratoꝛẽ volũtarium ⁊ hoc eſt verum niſi in ſubſidium.ff.de miñ.l.cõmodato.§.ſi. Si autẽ in ſecũdo caſu diſtinguit̃:

aut eque bene ſibi poterat ſubue
niri nõ petendo in integ.reſti.aut
nõ eque bene ſibi poterat ſubue-
niri.Jn primo caſu dico ꝙ minor
nõ reſtituit:ſed ſivelit poterit age
re cõtra ſuũ adminiſtratorẽ.C.de
iud.l.properandũ.§.vlti.niſi reſti
tutus teneret cedere illi qui agit.
vt in.l.iſta:q: tũc poſſet reſtitui vt
hic.Jn ſcdo caſu ſi res erant inte-
gre nec mutauerũt ſtatũ ⁊ tũc au-
ditur minor ſivelit reſtitui.C.ſi tu
to.vel cura.l.etiã.⁊.l.j.aľs de faci-
li nõ audit.C.de mi.l.intravile.§.
vendẽtibus cum ſuis ſimilibus.

Queſtio.cdxxxj.

Super.l.
ſi plures anni.vn-
de querẽdus ⁊c.Si
tu queras vtrũ tu-
tore exacto inſoli-
dum cedat actio cõtra alios aut ſic
pro parte.⁊ in iſta queſtione ſic di
ſtinguitur: q: aut tutor exactꝰ eſt
inſolidũ propter culpã primã:⁊ tũc
dico ꝙ actio ſibi nulla cedet cum
ipſe ſolus penã ſuam ſuſtinere de
beat nõ alius.vt.C.de euic.l.ſanci
mus. Aut ide exactus eſt inſolidũ
propter culpã alterius ⁊ tunc dico
ꝙ in ſolidũ cedet ſibi actio.arg.d.
l.⁊ ar.ſ.de tu.⁊ cur.diſtra.l.j.§.vſqꝫ
adeo ⁊c. Aut eſt exactus inſolidum
propter culpã cõmunẽ:⁊ tunc aut
in illa culpa erat dolus:⁊ tũc dico
ꝙ excludit a beneficio ceſſionis vt
hic in.l.iſta. aut non erat dolus ⁊
tunc ceditur pro parte arg.huius.l.
cum cõtrario ſenſu.ff.de rei ven.l.
que de tota. et iſta materia notat
C.de duobus reis.l.j.

Queſtio.cdxxxij.

Super.l.
alienꝰ ⁊c. Si tu q̃ras
nunq̃d ille q̃ non põt
ſoluere penã luat in corpe vel vtrũ
pena ſit ei remittẽda:⁊ in iſta.q.di
ſtingue q: aut obligatio 9tra eſt p
dolũ ad intereſſe:aut ad merã pe
nam in pmo caſu dico ꝙ punit in
corpe nec ſit remiſſio pene.vt in.l.
iſta.Jn ſcdo aũt caſu diſtinguit q:
aut pena eſt certa:⁊ tũc dico idẽ.ff.
de in iusvo.l.pe.⁊ vl.aut nõ eſt cer
ta pena ſtatuta:⁊ tũc dicit mulcta
⁊ in caſu iſto dico ꝙ ſi nõ poſſit ſol
uere ſit remiſſio.ff.de offi.pre.l.illi
citas.§.vlti. Queſtio.cdxxxiij.

Super.l.
vlt.Si tu q̃ras nũq̃d
ex delicto adminiſtra-
toris dñs teneat:multũ refert q:
aut delictũ adminiſtratoris inci-
dit in cõtractũ vel quaſi extra con
tractum vel quaſi. Jn primo autẽ
caſu tenet dñs ex delicto admini-
ſtratoris ſicut etiã teneret de 9tu
vel quaſi.ff.de edil.edic.l.q̃ aũt ex-
cipit ⁊ hoc verũ vbi dñs poſſet ha
bere regreſſum cõtra adminiſtra
torem.aľs ſecus ar.ad hoc.ff.de eo
per quẽ fac. eſt.l.vlt. Jn ſcdo autẽ
caſu diſtinguit ſic q: aut admini-
ſtrator habebat ſpeciale manda-
tum delinquẽdi aut non: ſed erat
aľs adminiſtrator.Jn primo caſu
dico ꝙ dñs tenet ac ſi ipſemet de-
linq̃ret.ff.de vi ⁊ vi ar.§.deiecaſſe.
⁊.§.ſe.⁊ hoc eſt verũ.ſ.ſi dñs erat
doli capax aľs nõ teneret dñs.ſ.
ad.l.cor.de ſic.l.ſi infans.inſtit.de
inuti.ſti.§.ſi pupillus Jn ſcdo aũt
caſu dñs nõ tenet tanꝙ mãdaue
rit q: in gñali mãdato nõ veniſſet

illicita.ff.de ꝯdi.indc.l.ſi ꝓcurator §.celſus.; verũtñ ſi tu q̄ras qualiter teneaẗ in caſu iſto dñs ſic etiã diſtīguiẗ q: aut ex illo delicto dñs fact' eſt locupletior aut nõ.in p̄rio caſu ꝙ dñs teneẗ inquãtũ fact' eſt locupletior ſolũ.ff.de dolo.l.ſi ex dolo.§.vl. In ſcd̃o aũt diſtīguiẗ q: aut pena ex illo delicto conſequēs eque ꝓprie poſſet cadere in perſonam dñi vt in ꝑſonã adminiſtratoris aut nõ.Et in p̄mo caſu dico ꝙ teneẗ admiſtrator non dñs niſi vt cedat actionē ꝯ adminiſtratorē vt in.l.illa.⁊.ff.de ſic.l.ſi ꝓcuratori.§.vl.⁊.ĩ.ne ius fi.c.q̃ in poſ.l.j.§.ex h' edicto. In ſcd̃o caſu adhuc diſtīguiẗ q: aut pena dãnũ infert: aut infert etiã lucrũ.In p̄mo caſu dico ꝙ teneẗ admiſtrator nõ dñs: ⁊ ꝯuertiẗ in aliã penã illa pena.ff.de fal.mo.l.j.in fi.In ſcd̃o caſu tenetur dñs.C.de his q̃b' vt indig.l.polla.⁊ hoc eſt verũ ſi dñs poſſet hr̃e regreſſum ꝯ adminiſtratorẽ.ff.de eo ꝑ quē fac.eſt.l.vl.al's nõ:et hec ſunt vera de delicto qđ ꝯſiſtit in faciẽdo.ſi aũt cõſiſteret in non faciẽdo dñs cui nihil fuit iniũctũ nõ teneẗ.ff.ſi q̃s ius di.obtē.l.j.§.ſi ꝓcurator.l; ſciēs nõ purget nec obſtat.C.de extrancis.l.ij.lib.xij. q: ibi fuit etiã dño iniũctũ.⁊ ſic intelligiẗ quedã decre.q̃ de hoc loqẗ.

¶ Queſtio.cdxxxiiij.

Super.l.

poſt mortẽ ⁊c. Si tu q̄ras qñ dñs ex ꝯctu adminiſtratoris teneẗ vel non: diſtīgue ſic q: aut adminiſtrator ꝯ hoc extra officiũ aut in officio.In primo caſu vẽ qñ ꝯhit extra officiũ dico ꝙ dñs teneẗ.ff.c.l.j.⁊.ff.ĩ.d̃ regu.iu.l.interdicta. In ſcd̃o caſu vẽ qñ adminiſtrator ꝯhit in officio ſic diſtinguiẗ: q:.ſ.aut ille adminiſtrator eſt neceſſari' aut volũtari' ſi.qñ ſit adminiſtrator neceſſari' dñs teneẗ vt hic.⁊.ĩ.c.l.pe.⁊vl.⁊.ff.tu.ith.l.ij.⁊.ĩ.de ſerui.l.interdũ.§.q̃ tutelã.In ſcd̃o caſu.ſ.qñ eſt adminiſtrator volũtari' ſic diſtingue q: aut ꝯhẽdo cũ adminiſtra.ꝯhiẗ vel quaſi cũ dño:q: forte dñs mãdauerat vel cõtēplatiõe dñi cũ adminiſtratore ꝯhiẗ aut ꝯhẽdo vel q̃ſi cũ adminiſtra.nõ ꝯhiẗ cũ dño.In primo caſu dico ꝙ teneẗ dñs tãq̃ cũ eo ſit ꝯctũ vel q̃ſi.ff.de neg.ge.l.ſi pupilli.§.j.In ſcd̃o caſu diſtīgue q: aut adminiſtrator h; mãdatũ ſic ꝯhẽdi aut nõ.In p̄mo caſu dico ꝙ dñs etiã teneẗ inſtitoria directa ſi adminiſtra.fuerit ꝓpoſit' negociatiõi alicui' certe rei dñs tenetur.vt.ff.de inſtito.⁊.l.ſi cũ delicto ⁊.l.in eũ.In ſcd̃o caſu diſtīguiẗ q: aut ille adminiſtra.ꝯhit ſupre dñi aut nõ.In p̄rio caſu teneẗ dñs.ff.de ac.emp.l.iulian'.§.ſi ꝓcura.In ſcd̃o ãt caſu nõ teneẗ dñs niſi ꝯctũ ratũ habuerit vel in rē dñi verſũ fuerit.C.ꝙ cũ eo.l.cũ q̃.ſ; fallit in iudiciis vbi ſn̄ia l; lata ſit ꝯ ꝓcur.nõ teneẗ ꝓcu.ſ; dñs.ff.de ꝓcur.l.plauti'.cũ ſuis ſi.⁊ eſt rõ q: magis habeẗ reſpect' ĩ iudiciis ad ꝑſonã dñi q̃ ad ꝑſonã ꝓcu. Qõ.cdxxxv.

Super.l.cadẽ.

Si tu q̄ras qñ ex ꝯctu adminiſtra.dñs habeat act.vel nõ ſic diſtīguiẗ q: aut admi.ꝯhit ex ſuũ officiũ aut ĩ ſuo officio.In p̄rio caſu.ſ.qñ extra officiũ ꝯhit nõ h; dñs ac.ff.e.l.j.⁊.ff.de re.iu.l.nec interdicta.In ſcd̃o caſu ſubdiſtīguiẗ q: aut ē adminiſtra.neceſſari' aut volũtari' ſicut p̄ri'.in p̄rio caſu di.q: dñs h; ac.ſi

vult.ſ.de cōſti.pecu.l.cum qui.§. ſi actori.cum ſuis ſimilib⁹. Jn ſecundo autē caſu ſubdiſtinguit̄ ſicut prius in alia diſtinctōe: q2 aut ille adminiſtrator cōtrabit ſuper re dn̄i: et tunc dico ꝙ dn̄s h3 act.ſ. de act.ēp.et vē.§.ſi pcurator.et.ſ. de procu.l.ſi pcurator ꝙ ex re. Aut non cōtrabit ſup re dn̄i: et tūc ſubdiſtiguitur q2 aut adminiſtrator eſt preſens aut eſt abſens. Et in primo caſu dico ꝙ dn̄s habet vtilem actionē q2 alr̄ eſſet in dāno cum nō poſſit cōuenire qui eſt abſens.ſ.de inſti.l.j.in fi.cum.l.ſeq. et de preto.ſti.l.in olbus. Jn ſecundo autē caſu dn̄s nō habet actio. ex cōtractu adminiſtratoris.j.de acqui.poſ.l.poſſeſſio quoq3.§.vlt. niſi cōtra ipſum adminiſtratorē vt cedat actionē quā habet vt ibidem dicit̄. ſed fallit in iudicijs.ſ. de procu.et hoc eſt verū niſi dominus eſſet preſens cū adminiſtratore qui cōtrabit.vt.j.de ver.obliga.l.ſi procurator preſentis .dn̄s tn̄ meus dicit ꝙ ibi venit adminiſtrator tanꝙ nuncius alr̄ nunꝙ dn̄s haberet act.ſm cum: et hoc ſufficiat.

Queſtio.cdxxxvj.

De ſuſpectis tutoribus rubri.in.§. iſto de pſona et c. notauit dn̄s meus ꝙ tres ſunt cauſe in quibus iudex ex officio ſuo poteſt inquirere ſine accuſatore. pria cauſa eſt grauis ſuſpitio vt in.§.iſto: nec obſtat qd̄ dicit ſpeciale fauore minoris q2 ſpecialitas vertitur in hoc: q2 hmōi remotio tēdit ad vtilitatē priuatā: ſed inquantū tēdit ad publicā vtili.indiſtincte poſſet inquirere graui ſuſpitione precedente q2 res publica in minores pari paſſu ambulāt.C.de iur.rei pu.l.res publicā.lib.10.et.q2 publicē vtile eſt et c.et.ff.de fideiuſſo.l.ſi a reo.§.ꝙ vulgo. Secunda cauſa eſt ſcandalū populi ar.j.ad.l.cor.de ſic.l.meretricē.alr̄ mercedē. Tercia cauſa eſt infamia precedēs.C. de accu.l.ea quedā.et.C.de reſti.l. nullū.et.ſ.de reſti.l.numerus et c.

Queſtio.cdxxxvij.

Super l.filio et c. Situ queras vbi res reuertitur ad aliū ꝙ ad eum a quo diſceſſit vtrum reuertatur cum ſuo iure et alieno vel nō diſtingue ſic: q2 aut res iſta reuertitur ex cauſa que habet cōtractū retro: aut ex cauſa que non habet contractū retro. Jn primo caſu dico ꝙ reuertit̄ cum ſuo iure et alieno.arg.j.de ſepara.l.penul.§.ſi libertas.et.ſ.de in integ.reſti.l.non ſolum.cum ſuis ſimilibus. Jn ſecundo caſu diſtinguit̄ q2 aut ius alienum nō fuit amiſſum ſed potuit amitti.aut fuit amiſſum. Et in primo caſu dico ſi reuertit̄ cu3 iure ſuo et alieno.ſ.quib.mo.pig. vel ypothe.ſol.l.volūtate.q2 ſic intelligit dn̄s meus.l.illā.ſ.c.pign⁹ meū et c. Jn ſecūdo caſu dico ꝙ nō reuertitur cum ſuo iure et alieno. vt.ſ.de noxa.l.ſi alieno.in prin.

Queſtio.cdxxxviij.

De iniuſto rup.et irrito teſtamento rubri.ſu.per.l.nā et ſi et c. notauit domin⁹ me⁹ ꝙ quādoꝙ diſpoſitio eſt in impedimento rei agende: ſed tranſlatio iuris. Jn primo caſu dicit illa

diſpoſitio non poteſt habere effe-
ctum ſiue fiat pure ſiue ſub condi
tione vt in. l. iſta nã diſpoſitio illi'
qui filium preterijt eſt inutilis q:
videtur etiam eſſe facta a furioſo.
Jn ſcđo autẽ caſu diſtinguitur ſic q:
aut illa diſpoſitio ſit pure aut ſub
conditione. Jn primo caſu dico ꝙ
nõ habet effectũ. ĩ. de le. j. l. cetera.
§. j. ⁊. l. ſenator in pri. Jn ſcđo etiaꝫ
caſu adhuc diſtingue ſic q: aut lici
te poteſt ſuſpicari conditionẽ poſ
ſe impleri. aut non poteſt licite ſu
ſpicari conditionẽ poſſe impleri: ⁊
in primo caſu dico ꝙ hꝫ effectũ. ĩ.
de ver. ob. l. inter ſtipulantẽ. §. ſa-
cram: ⁊ per iſtã theoricã determi-
natur q̃ſtio q: in cur. ſecculari talis
eſt cõſuetudo ꝙ nemo litigat ꝑ p-
cur. niſi habeat priuilegiũ. Po. er-
go quidã conſtituit procur. illo vrꝫ
tẽpore quo regnabat illa cõſuetu-
do poſtea impetrauit priuilegiuꝫ.
vt poſſet litigare per procu. poſtea
procur. datus ante priuilegiũ im-
petratum vult admitti ꝓcurator
in virtute huius priuilegij poſtea
impetrati queritur quid iuris ⁊ rñ-
ſum fuit in ciuitate iſta ꝙ ex quo
diſpoſitio ꝓcura. de ſe nõ eſt in im
pedimento rei agende ꝙ tenet. li-
cet nõ habeat exercitiũ virtute p-
cura. dꝫ tamẽ admitti ſi poſtea in
cipit habere ar. illius. l. ſi rem.

¶ Queſtio. cdxxxix.

T**E acqui**renda here. rub. ſup. l.
6. Si tu q̃ras nũq̃d ali
quis agnoſcẽdo vnã partẽ heredi-
tatis videat aliã agnoſcere vel nõ
et econuerſo repudiando vnã videa
tur aliam repudiare multũ refert
q: aut agnoſcẽdo vnã partẽ igno-
rabat aliã ſibi cõpetere aut etiam
ſciebat eam ſibi cõpetere. Jn pri-
mo caſu dico ꝙ agnoſcendo vnam
aliã nõ videt repudiare vt. ĩ. co. l. ſi
vno. ⁊. l. ſi minor. idem dico ſi vnaꝫ
agnoſceret ſibi cõpetere aliã igno
rans nõ videt agnoſcere. vt. C. de
ta. l. gñali. lib. xij. Jn ſcđo autẽ caſu
vbi ſciebat aliam ſibi cõpetere di-
ſtingue ſic q: aut vtraꝗ pars defer
tur ſibi pure aut ſub ꝯditione aut
altera pure altera ſub conditione
Jn primo caſu dico ꝙ agnoſcẽdo
vnam videt agnoſcere ⁊ aliam: vt
hic ⁊ idem ſi repudiet vnã cũ ſit ea
dem rõ niſi eſſet repugnãtia in ver
bis. vt. ĩ. de cõdi. inſti. l. ſi quis he-
reditatem. ſi autẽ ſub condi. agno-
uerit ꝑinde eſt ac ſi etiã a ꝑncipio
vtraꝗ ꝑs ſibi cõpeteret pure. arg.
ff. qui potiores in pig. ha. l. q̃ balneũ. §.
j. ⁊. l. potior in prin. Jn ſcđo caſu ſi
nõ habeat ſubſtitutũ defectũ con-
ditionis. ĩ. de here. inſti. l. ſi te ſolũ
et ar. ĩ. c. is qui heres. ⁊. l. ſi ſol' in
fi. Jn ſcđo mẽbro principali diſtin
gue vt prius aut vtraꝗ pars ſibi
defertur pure: aut ſub conditione
vtraꝗ aut altera pure altera ſub cõ
dit. vbi vtraꝗ pars defert ſibi etiã
pure dic vt prius vt hic. ⁊. ĩ. co. l. ſi
ſolus in prin. ⁊ in fi. Aut vtraꝗ ſub
cõditione ⁊ dic vt prius. ff. de cõdi.
inſti. l. ſi quis hereditatẽ ⁊. ff. q̃ potiores
in pig. ha. l. qui balneũ. §. j. ⁊. l. po-
tior verꝫ vbi altera pure altera ſub
conditione agnoſcendo vnã nõ vi-
detur aliam agnoſcere. ĩ. e. ſi ſolus
Jn tertio mẽbro principali diſtin
guitur ſic aut vtraꝗ pars defertur
pure aut vtraꝗ ſub cõdi. aut alte-
ra pure altera ſub condit. Jn ꝓmo
caſu agnoſcendo vnã partẽ q̃ mi-
hi defertur pure per alium videor
vtramꝗ agnoſcere als nõ ſic intel
lige. ĩ. co. l. ſi ſolus. in ſcđo caſu di-
ſtinguitur q: aut prius extitit con-

ditio illius partis que defertur p alium: ⁊ tūc illā agnoſcēdo videor ⁊c.ī.co.l.ſi ſolus que eſt clauis iſti⁹ materie ⁊c. aut cōtra prius extitit conditio partis mee: ⁊ in caſu iſto dico ꝙ agnoſcendo meā nō video: alias agnoſcere vt.ī.co.l. ſi ſolus. In tertio caſu ſimiliter diſtinguit̄ vtrū prius agnoſcas partē pure: ⁊ tunc etiā dico ꝙ nō videor ⁊c. al's ſecus vt.ī.co.ſi ſolus.

¶ Queſtio.ccxc.

Super l.iſdē putat ⁊c. Si tu queras vbi aliquis aliquid credit ⁊ opinatur vtrum opinio ſua preferat̄ veritati vel econtra ⁊ in queſtione iſta ſic diſtinguit̄ q: aut querit̄ extra delicta aut in delictis ⁊ in p̄mo mēbro principali ſubdiſtinguit̄ q: aut actus qui gerit̄ nō depēdet ex vno ſolo animo gerētis ⁊ opinantis aut etiā dependet. In p̄mo caſu dico ꝙ veritas prefertur opinioni ī.pro empt.l.ij.§.ſi a pupillo.et.ff. de iur.⁊ fac.ignorā.l.regula.§.qui ignorantia. In ſcđo mēbro ſic ſub diſtinguitur q: aut veritas ⁊ opinio cōcurrunt ad effectū eūdē ſm̄ opinionem gerētis aut cōcurrunt ad eundem effectū. In primo caſu dico ꝙ veritas opinioni prefertur inſti.de leg.§. ſi quis rē ⁊ de manu vin.§.ſi pater.⁊.§.j. In ſecūdo caſu prefertur opinio veritati vt hic cum.l.ſe. In ſcđo mēbro principali ſubdiſtinguitur: quia in delictis aut erat tale delictū quod ſine aīo cōmittitur aut nō. In primo caſu dico ꝙ veritas prefertur opinioni cum tunc culpa ſm̄ naturā rei precefferit.ī.ad.l.cor.de ſic.l.iij.⁊.ff.ad l.acquil.l.iiij.in fi.⁊.§.ſi defendēdi ⁊ l.in.l.acquilia. In ſcđo caſu ſubdiſtinguitur quia aut etiā veritas et opinio ſunt cōtrarie: ⁊ tunc dico ꝙ veritas prefertur.j.de furt.l. in omnes.§.plus autē ⁊c.et. ff. de crimine expi.here.l.vlti. Aut veritas ⁊ opinio ſe habent ſicut excedentia ⁊ exceſſa: ⁊ tunc aut opinio excedit veritatem aut econtra. In primo caſu dico ꝙ opinio prefert̄ veritati. in ſcđo aūt caſu prefertur veritas opinioni. Aut opinio ⁊ veritas concurrebant in eadē ſpecie aut in diuerſis, ſi in diuerſis ſpeciebus cōcurrant: tunc opinio p̄fertur veritati.ī.de furtis.l. qui iniurie. In ſcđa parte diſtinguitur aut veritas ⁊ opinio concurrunt in eadem ſpecie: ⁊ tunc aut concurrunt circa eandem perſonā aut circa diuerſas. In primo caſu dico ꝙ veritas opinioni prefertur.ī.de furt.l. vulgari.§.ſi quis ex.⁊ in ſcđo caſu veritati prefertur opinio.ī. de iniur.l.qui nocentē verſus finem.

¶ Queſtio.ccxcj.

In.l. qui herede. ⁊c. Si tu queras nunquid aliquis gerendo negociū hereditariū etiam hereditatem adire videatur ſic diſtingue: q: aut erat talis qui ſolo aīo nō poterat heres eſſe aut econtra. In primo caſu dico ꝙ etiā gerendo negociū hereditariū nō videtur eſſe heres C.de iur.deli.l.j.ar. C.qui admit. ad bo.poſ.l. vlti. In ſcđo aūt caſu ſubdiſtinguit̄ quia aut gerens negocium hereditarium gerit eo animo vt ſit heres ⁊ cōſtat aut eo aīo vt nō ſit heres ⁊ cōſtat ſed alia ra-

rione aut eſt dubiū. Jn primo ca-
ſu dico q̧ heres eſt vt hic in princ.
Jn ſecūdo aūt caſu nō eſt heres vt
hic.§.j.⁊.ſ.de relig.⁊ ſump.fu.aut.
ſi quis.§.plerūq̧. Jn tertio caſu di
ſtinguitur quia aut nō geſſit vel ac
cepit taleſ rem q̄ rem nō poterat
circa ius accipere ⁊ nomen here-
dis aut ſic. Jn primo caſu dico q̧
eſt heres.j.§.penult.ar.j.de rebus
dub.l.quotiens. Jn ſcdo caſu arbi
trio iudicis etiā relinquit̄ ar. j. de
rebus dub.l.quotiēs.ante mediū
et.j.de effrac.⁊ expi.l.j.§. expilato
res.⁊ facilius arbitrabitur in ſuo
q̄ in alieno cū ſui optinent p pri-
uilegium et extranei iure cōmuni
vt in aut.de nō alie.§.q͛vero ſimi
le coll.ij.⁊.j.ti.j.l. eius militia.⁊. j.
le.p͛e.in prin.⁊.l.ſi filius.§.aut.

¶ Queſtio.cxcij.

Super l. cū qui dez ⁊c.§.ſcia ⁊c. Si tu q̄
ras nūquid in illo
actu quē exercet ſer
uus vel filiuſfa.per
quā actū debet queri patri vel do-
mino cuius ſcientia attendat̄ vi-
delicet dn̄i vel patris vel ſerui.⁊ fi-
lijfa.⁊c. ſic diſtinguitur q͛ aut que
ritur de tali actu quē poteſt exerce
re ſeruus vel filiuſfa.iure ſuo circa
iuſſum vel mandatum patris vel
domini vel non iure ſuo. Jn p̄mo
caſu refert quia aut ſeruus vel filiſ
famil'.illum actum quem poterat
iure ſuo exercere recto omni alio
exercebat in abſentia domini vel
patris vt quia rem cuiuſdā poſſi-
debat ex cauſa peculiari ⁊ vſucapie
bat q̧ facere poterat:⁊ in caſu iſto
dico q̧ quantum ad hoc attendit̄
ſcientia ſerui vel filijfami.vel domi
ni vel patris.j.de vſur.l.ab eo. et
ſ.de edili adict.l. qui mancipium
primo reſpon. Aut illum actum
exercebat delinquēdo ⁊ hoc in p͛e
ſentia:⁊ tunc attenditur etiā ſcien
tia domini vel patris magis q̄ fi-
lij vel ſerui. vnde ſi ſeruus vel fili'
delinqueret in p̄ſentia domini vel
patris licet pater vel domin' igno
raret delictum ex quo eſſet in eorū
preſentia tenerentur.ſ.de noxa.l.
ij.⁊.ff.de liber.cauſa.l.immo.§.fi.
Aut illum actuz exercebat ſeruus
vel filiuſfami.cōtrahendo:⁊ in ca-
ſu iſto dico q̧ magis attendit̄ ſciē-
tia ſerui vel filij indiſtincte.ſ. de edil.
edic.l.mancipium.in.j.⁊.ij. reſpō.
ff.de contrahen.ēmptio.⁊ vendi.l.
nihilominus.reſpon.diuerſitatis
probatur argu.l.ff.de noxa.l. ij.in
ſecundo mēbro principali vbi nō
poterat illum actum exercere iure
ſuo diſtinguitur quia aut erat mā
datum domini vel patris ad illuz
actum exercendum:⁊ adhuc refert
quia aut illum actum exercebant
nomine ſuo: et de mādato patris
vel dn̄i: et tūc aut noīe ſuo aut nō
nomīe ſuo mandato tn̄ patris vel
dn̄i. Jn primo caſu dico q̧ ſcientia
ſerui vel filij magis inſpicitur: q̄
patris vel domini vt quia erat in-
ſtitutus heres ſeruus vel filius: et
ſic loquitur.§. iſte. Jn ſecundo ca-
ſu vbi non nomine ſuo mandato
tamē patris vel domini ſubdiſtin
guitur quia aut acceperant man-
datum vt illum actum exercerent
tanq̄ nuncij: et in caſu iſto dico q̧
magis attenditur ſcientia patris:
vel domini vel ſerui vel filij:⁊ ſic lo
quitur.ſ.de contrahenda emptio
ne et venditione.l.in huiuſmodi ⁊
de conſtitu.pecu.l.qui aūt. §. vlti.
cum.l.ſequē.ſed fallit in caſu quia

ſi pater dat mandatū filio de ma-numittendo ſeruo videtur ei de-diſſe mandatū tanꝙ nūcio vel mi niſtro.vt.j.de manu.vin.l.ſi pater Z et tamen dicit ꝙ ſi manumittat filius ſeruū attendit ſciētia filij: et vtrum pater ſuus ſit inops vel nō et eſt forte ratio quia illū forte vi-detur manumittere tanꝙ procu-rator cū verba concipiat in perſo-na ſua dicēdo aio te liberaui.j.qui et a quibus manu.ſi.vel nō.l.ſi de-iuſſores.§.vlti. Aut habebāt man-datum tanꝙ procuratores:ꝛ tunc refert q: aut ad illū actum erat ne ceſſaria patris vel dñi ſcientia:ꝛ in caſu iſto dico ꝙ attendit ſciētia pa tris vel dñi magis ꝙ ſerui vel filij verbi gratia. Ad hoc ꝙ filius vl' ſer uus poſſit pro patre vel dño rem peculiarem vſucapere requiritur ſcientia dñi vel patris vel dñi.vt.j. pro ēpt.l.ij.ꝛ.j.pro ſoc.l.ij.§. ſi ſer-uus. Aut illū actū poterant exerce re citra ſcientias dñi vel patris vt quia emit rē aliquā vt ſeruū ꝛ tūc refert q: aut habebat mandatum de certo ꝛ in iſto caſu attendit ſciē tia dñi vel patris:ꝛ ſic loquitur.ff. de liber.cauſa.l.in ſeruo. Aut habe bat mādatū de incerto: ꝛ ſic actio dicit ſcientia ſerui vel filij.ꝛ ſic con tra.ff.de edil.edic.l.cū mancipium §.ꝛ procuratoris.ꝛ.ff.de contrahen. em pt.ꝛ ven.l.in hmōi.ꝛ.j. qui ꝛ a quibus.l.ſi.vel nō.l.ſi dē.§.vlt.

¶Queſtio.cccxij.

Umque ritur vtrū voluntas ſi-ue conatus ſine effectu debeat puniri vel nō multū refert Quia aut aliquis cogitat agit ꝛ p-ficit:aut nec cogitat nec agit nec p-ficit:aut cogitat ꝛ nō agit nec pfi-cit aut nō cogitat: ſed agit ꝛ perfi cit:aut cogitat ꝛ agit ſed nō perfi-cit:redeo ad primū quando aliqs cogitat agit ꝛ perficit:ꝛ tūc dico ꝙ puniri debet nam maleficia nō de bent remanere impunita.vt.ff.ad l.acquil.l.ita vulneratus.ꝛ.ff.de ſo lu.l.ſtichus aut pap.ad fi.j. reſpō. et hoc eſt verū niſi tale ſit: de quo poſſit penitere ꝛ peniteat.vt. C. ſi tut.vel cur.verti.conduc.l.ij. Aut nō cogitat nec agit nec perficit: et tunc aliquomodo puniri nō dꝫ q: innocentes puniri nō debent naꝫ melius eſt nocentē abſoluere ꝙ in nocentem condēnare.ff.de penis. l.abſentē circa prin.ſed tū fallit in duob' caſib'.ff.ad.l.iul.ma.l.ij. ꝗs ꝛ.C.de lib.ꝛ.c.lib.l.ij. Aut aliqs co gitat ſed nō agit nec perficit:ꝛ tūc nō debet puniri.ꝛ eſt ratio q: cogi tationis penā nemo meret.ff.de penis.l.cogitationis: aut nō cogi tat ſed agit ꝛ perficit:ꝛ tūc dico ꝙ punitur cū diſtinctione tali q: aut eſt in aliqua culpa.aut nō. Vbi gra tia. po. aliquis ſagittabat in ali-quo loco caſu interfecit preterreun tem nunquid tenetur certe in caſu iſto diſtinguitur:quia aut ſagitta-bat in loco publico vbi nō eſt con ſuetum ſagittare:ꝛ tunc dico ꝙ te netur ꝑpter ſuam culpā.aut ille ſa gittabat vbi eſt conſuetū ſagitta-re:ꝛ tūc dico ꝙ nō tenetur: ꝛ ꝙ nō teneatur pbatur iſte caſus inſtitu. ad.l.acquil.§.ſi quis.ꝛ.ff. ad.l. ac-quil.l.item mela.in prin. Aut cogi tat ꝛ agit ꝛ nō perficit:ꝛ adhuc re-fert quia aut iſte ꝗ cogitat et agit: ſed nō perficit poteſt accuſari aut nō.ſi nō poteſt accuſari ſed ſuccur ritur aduerſario per recōpenſatio nem tunc dico etiaꝫ ꝙ nō tenetur vt.ff.ꝙ cuiuſcꝫ vniuer.als ꝙ quiſ-ꝙ iur.l.j.in fi. Aut poteſt accuſari

et adhuc refert q: aut queriẗ vtrū teneaẗ de iam facto aut etiā de faciendo: ſi aūt queraẗ de iaȝ facto dico q̄ tenetur in eo q̄ facit. ff. de effrac. ⁊ expi. l. j. ⁊. ij. aut de faciēdo et adhuc refert quia aut cogitauit et egit verbo tantum; aut corde et re: ſi aūt verbo tantum dico q̄ nō tenetur. ff. de extraord. crimi. l. nō ⁊c. nā lubricū lingue nō debet alicui eſſe dānoſum. ff. ad. l. iul. ma. l. famoſi ad ſi. Aut cogitauit ⁊ egit corde ⁊ re: ⁊ adhuc refert quia aut queritur de pena pecuniaria īponenda aut de corporali: ſi de pecuniaria dico q̄ nō tenetur. ff. ne q̄s eum qui in ius vo. vi. exi. l. ſi. §. docere. ſed fallit in caſu. C. de furt. l. ſi quis ſeruo quid aūt in fiſco ſi cogitauit ⁊ egit cōtra fiſcū idē q̄ in pena corporali. C. ſi quacūq̄ pre. po. l. ſi. circa mediū. ſequiẗ quid in pena corporali: ⁊ refert quia aut iſte cogitauit ⁊ egit ſed nō perfecit q̄a noluit: ⁊ tunc dico q̄ nō punietur ff. de fal. mo. l. qui falſam. ⁊. l. q̄ eamente. Aut cogitauit ⁊ egit ſed nō perficit quia nō potuit: ⁊ adhuc refert quia aut fuit impeditus īpedimento iuris aut impedimento facti: ſi impedimēto iuris adhuc dico q̄ nō tenetur. ff. de furt. l. inter omnes. §. penult. ſi impedimento facti adhuc diſtinguitur quia aut erat delictum atrox aut nō. ⁊ ſi nō dico q̄ nō tenetur. ff. de his q̄ no. infa. l. qui autem. ſi autē ſit atrox tunc dico q̄ tenetur. C. de epi. ⁊ cle. l. ſi quis non dicam. ff. ad. l. corne. de fal. l. cū telo ⁊c.

¶ Qō. ccxciiij.

Cum queriẗ vtrū pnomen relatum ad verbuȝ facit conditionem: et in iſta queſtione multum refert: quia aut refertur ad verbum futurum aut ad verbū preſens: ⁊ adhuc refert q: aut habet certā ⁊ deſignatam q̄ntitatē aut incertā ⁊ indeſignatā: ſi incertā ⁊ deſignatā tūc dico q̄ facit ꝯditionē. ff. de he. vel act. vē. l. cū hereditatem ⁊. l. ſe. ⁊ ſe. Aut habet certā et deſignatam quantitatē: ⁊ tunc adhuc refert quia aut queritur in contractibus aut in vltimis volūtatibus ſed in cōtractibus dico q̄ nō facit conditionē. ff. de act. emptio. ⁊ vēn. l. qui pendentes. aut in vltimis voluntatibus: ⁊ adhuc refert quia aut refertur ad certā quātitatem prout ad certum corpus: aut ad certam quantitatem nō tamen prout ad certuȝ corpus: ſi ad certā quantitatē ꝑut ad certū tūc dico q̄ facit conditionē. ff. de leg. j. l. ſi ſeruus legatus. §. quicunq̄ aut refertur ad certam quantitatē nō tamen prout ad certū corpus. ⁊ in iſto caſu dico q̄ nō facit conditionem. ff. de lega. ij. l. lucius. §. quiſquis ⁊c.

¶ Queſtio. ccxcv.

Cum queriẗ ſi aliq̄d nō valȝ vt ago nunquid valere debeat vt valere poteſt: multū refert quia aut eſt peccatuȝ in forma verbi gratia de forma ſtipulationis eſt q̄ fiat vtraq̄ parte preſente ⁊ loquente. ff. de verb. obli. l. j. in prin. po. aliquis volens ſtipulari errauit in forma etiam ſtipulationis quia forte facta fuit ſtipulatio inter abſentes nunquid valebit in conſtitutum ⁊ certe dico q̄ non. vt ff. de conſti. pec. l. j. §. cum qui inuitili: ⁊ ſic cum eſt peccatum in forma ſi nō valet vt ago nec valet vt vale

re poteſt aut eſt peccatum in ma-
teria: verbi gratia. Forma vendi-
tionis ⁊ emptionis eſt conſenſus
nam in ſolo conſenſu emptio ⁊ vē
ditio cōtrahitur. ff. de contrahen.
empt. ⁊ ven. l. j. §. j. ⁊ ff. de reſcin. vē.
l. emptio. Po. ergo aliqs alii vēdi-
dit domū vt reficeret aliā nō eſt er
ratum in forma cōſenſus q: inter
uenit cōſenſus mutuus ſed erratū
eſt in materia q: pciū nō interue-
nit ⁊ ſic nō valet vt venditio q: in
vēditione debebat preciū interue-
nire. ff. de ɔtrahen. empt. ⁊ ven l. j.
§. j. ⁊ ſic nō valet nunquid valet vt
alius cōtractus certe dico ꝙ ſic: et
ſic eſt peccatū in materia ⁊ ſi nō va
let vt ago valet tamen vt valere po
teſt. ff. de preſcri. verb. l. inſulam.

¶ Queſtio. cc. cvj.

QUamque
ritur vtrū idem ſit iu-
dicium de eo ꝙ nō eſt
et de eo ꝙ eſt. ⁊ de eo ꝙ non appa
ret: ⁊ in iſta qōne diſtinguit̃ ſic. q:
aut querit̃ vtrū idem ſit iudiciū de
eo ꝙ nō eſt: ⁊ de eo qd nō apparet
quātū ad effectū q̄ depēdet ex ſolo
illius ɔſenſu cui nō apparet: ⁊ tūc
dico idē eſſe iudiciū de eo ꝙ nō eſt
et de eo ꝙ nō apparet. ff. de act. he
re. l. nec is. §. pcū. ff. de inoffi. teſta.
l. mater decedēs aliquantulū poſt
medium. Aut querit̃ quantum ad
effectū q̄ dependet ex cōſenſu am-
borum vel oīm contrahentium: ⁊
adhuc diſtinguitur q: aut ponitur
tantum ad eius vtilitatem illius
qui nō apparet: ⁊ tunc dico ꝙ ideȝ
eſt iudicium de eo ꝙ nō eſt: ⁊ de eo
ꝙ nō apparet. ff. de cōtrahen. ēpt.
et vend. l. iij. Aut ponitur tantū ad
vtilitatem illius cui apparet ⁊ nō
illius cui nō apparet: ⁊ tūc dico ꝙ
nō eſt idem iudicium de eo ꝙ non
eſt: ⁊ de eo ꝙ nō appet. C. de trāſ-
actio. l. preterea ſpeciarum ꝙ eſt ve
rum niſi per dolū feciſſet ꝙ ei non
apparet q: tūc idē e ſct. C. de pac.
l. tres fratres ⁊c.

¶ Queſtio. cc. cvij.

IN. l. cuȝ
hereditate ⁊c. Ad cui-
dentiam aūt iſtius to
tius tituli. Si tu queras ſi deficiat
portio heredis alicuiusvtrū cohe
res q̄ cognouit portionē ſuā com-
pellatur coheredi portionē deficiē
teȝ agnoſcere. ⁊ circa h̄ ſic diſtigui-
tur q: aut portio coheredis deficiat
per iniuriā aut p repudiationē. In
primo aūt caſu dico ꝙ nō cōpellit̃
coheres portionē ſic deficiētem vt
probat̃. j. eo. l. ⁊ ſi minor. In pmo
caſu diſtinguit̃ q: aut portio cohe
redis deficit p repudiationē ante-
q̄ coheres portionē ſuā agnouiſ-
ſet aut poſtq̄ agnouit portionem
ſuā. In primo caſu dico ꝙ cōpellit̃
agnoſcere ex quo iā nūq̄ agnoſce-
ret ſuā portionē ſciebat ꝙ aliusre
pudiauerat. j. e. l. ſi duo. In ſecūdo
caſu dic vt in. l. iſta. ¶ Qō. cc. cviij.

IN. l. fa-
ctum ⁊c. Si tu que
ras vbi plures cau
ſe cōcurrunt in ea-
dem pſona vtrū ex
oībus poſſit agi vel fieri poſſit exa
ctio. ⁊ in iſta queſtione multum re
fert q: aut oēs iſte cauſe ſunt one-
roſe aut oēs lucratiue aut vna one
roſa ⁊ alia lucratiua. In primo ca
ſu dico ꝙ pōt fieri exactio ex oīb᷒
ſ. de actio. empt. ⁊ ven. l. nō eſt no-
uum. In ſcđo caſu idē eſt dicenduȝ

ſ.de act.ꝛ obl.l.ex promiſſione. In tertio aũt caſu diſtinguitur q: aut oēs cauſe lucratiue modo nō concurrunt in eadē pſona: ꝛ ab initio concurrunt in eadē perſona vel ab initio cōcurrunt in diuerſis perſonis. In primo caſu nō pōt fieri exactio ex oibus iſtis cauſis.ſ. de act. et obligat..l.oēs. In ſcđo caſu diſtinguit̃ q: aut potuit fieri exactio ex oibus ſi aũt concurrerent in eadem pſona.ſ.e.l.ſi ſeruus legatum §.i.ꝛ.ſ.de act.ꝛ obl.l.ſi is qui. In ſecũdo caſu dico quod ex omnibus non poteſt fieri exactio vt hic cum ſuis ſimilibus.

¶ Queſtio.ccxcix.

SUper.l. grege ꝛc. Si tu q̃ras vtrum in vltima voluntate aut etiam alia diſpoſitione inſpiciat̃ tp̄s diſpoſitionis facte aut tp̄s futurũ vcꝫ vt veniat augmētum acquiſitũ poſt diſpoſitionē ꝛ in qōne iſta ſic diſtinguitur q: aut illa diſpoſitio fit ſup ſpeciali aut ſup generali. In pmo caſu dico ꝙ inſpiciat̃ tēpus futuruꝫ videlicet vt veniat augmentũ acquiſitum poſt illā diſpoſitionē vt hic. et.ſ.de leg.ij.l.peculiũ.arg.ad hoc.ff.de pecu.l.peculiũ. In ſecũdo caſu diſtinguit̃ quia aut augmētum acquiſitũ illi rei poſt diſpoſitioneꝫ eſt adiacēs rei: aut principalis ꝑs rei. In primo caſu dico ꝙ inſpicit̃ tempus futurũ. In ſecũdo aũt caſu nō vt.ſ.e.l.ſi ex toto in prin.ꝛ.ff.de vſur.l.item ſi fundi vſura.ꝛc.§.hinc.ꝛ.ſ.e.l.ꝙ in rerũ natura.§.ſi quis poſt ꝛc. In tertio mēbro pncipali ſic diſtinguitur quia ſi inſpiceretur tēpus futurũ ſuper illa generali diſpoſitione non eſſet magnum aut eſſet magnũ preiudiciũ. Et in primo caſu dico ꝙ inſpiciat̃ tēpus futurũ.C.que res pig.obli.poſ.l.vlt. In ſcđo caſu diſtinguitur q: aut illud preiudiciũ futurũ poterat ꝓuideri aut nō. In pmo caſu adhuc dico ꝙ inſpiciet̃ tp̄us futurum: verbi gratia ꝓmiſi nō officere luminibus domus tue certe iſta diſpoſitio nō extendit ſe ad lumina preſentia tātum ſed ad futura q: bene potuit ꝓuideri quia tu poſſes facere plura lumina ꝛ totũ hoc probat̃.ff.de ſer.vr.pre.l.ſi ſeruitus. In ſcđo aũt caſu nō inſpicitur tēpus futurũ ſed tēpus diſpoſitionis facte verbi grã. Legaui vel donaui alicui omne argentũ meũ ſi poſt donationē talē acquirereꝫ argentũ nihil debet̃ niſi illō ꝙ habebam tēpore diſpoſitiōis vel donationis q: nō poteraꝫ preuidere vtrũ poſſem poſtea acquirere niſi poſt pro re poſt diſpoſitionē iā haberem actionē tp̄e diſpoſitionis: et iſta probant̃.ſ.de auro ꝛ arg.le.l.ſi. ſed iſtud fallit.ſ.de vino trit.et ole.le.l.quidam homo propẽ.c.quia legatum ſumebatur.ſ.breuꝰ.ff.de conſtituā.pecu.l.inter alia.ꝛ C.cōmunia de leg.l.j. Itē.ſ.de op.le.l.viri.propter verba ampliatiua ſ.tit.j.l.ſi ita quis.

¶ Queſtio ccc.

SUper. l.non amplius ꝛc. Si tu queras nunquid aliud pro alio ſolui poſſit inuito creditore vel nō multũ refert: nā aut illud ꝙ debetur poteſt preſtari in primo caſu dico ꝙ aliud pro alio inuito creditore ſolui poteſt: ſed hoc magis eſt vi vel occaſione:

Iſta n̄ eſt l rubrias.

neceſſitatis quā de natura obliga
tionis.ff.de dolo.l.arbitrio.§.non
tamen.⁊.ff.de cōfeſ.l.iulianus. Jn
ſcdo caſu diſtinguitur quia aut eſt
debitum in ſpecie aut in genere in
primo caſu dico ꝙ nunꝙ aliud ꝑ
alio ſolui poteſt inuito creditore in
ſti.de do.§.ij.⁊.ff.ſi cer.pe.l.ij.§.mu
tui. Jn ſcdo caſu diſtinguit̃ aut ad
illud ꝙ ſoluitur recipit functionez
in eodem genere cū eo ꝙ debetur
aut nō recipit functionē. Jn p̄mo
caſu adhuc dico ꝙ aliud ꝑ alio po
teſt etiaȝ inuito creditore.ff. ſi cer.
pe.l.ij.§.mutui.q: ſi mutuaui fru
mentum tu liberaris etiā ſoluēdo
aliud frumentum equalis bonita
tis. Jn ſcdo aūt caſu diſtinguit̃ q:
aut illud ꝙ debetur in genere non
eſt repoſitū ſub certa ſpecie vel for
ma aut ſic. Jn primo caſu dico ꝙ
aliud pro alio ſolui poteſt vt hic ⁊
ff.de auro ⁊ ar.le.l.j.in fi.⁊.l.ſoluto
matrimonio.l. ſi vero negociū.§.
vir.C.de dona.l.ſi quis argentum
Quia vbi aliquis donat vel legat
mihi maſſam vel pondus auri vel
argenti illud debitū nō eſt ſub ali
qua ſpecie certa repoſitū.in ſecū
do aūt caſu vbi.ſ. illud ꝙ ſoluitur
nō recipit functionem cū illo ꝙ de
betur eſt ſub certa ſpecie repoſitū
vt ſi aliquis ſoluat pariſieñ. ꝑ ſūt
lingis: certe nō poteſt: ⁊ ſic intelli
gi lex que mirabiliter turbat glo.
ff.de ſolu.l.penult.r̄ñdeo fallit.ff.de
re iudi.l.miles.

℄ Queſtio.ccc.j.

Super.l. ſi ex pluribus ⁊c. Si tu
queras vbi plures cō
currunt ad aliquid quando alter
facit conditionem ſuam meliorez
multum refert: quia aut queris
quando facit conditionē.ſuā melio
rem quantū ad priuationez officij
vel iuriſditiōis aut quantū ad vti
litatem debiti principalis. Jn pri
mo caſu facit conditionez ſuā me
liorem per lit.conteſt.ff.de ꝓcura.
l.pluribus.⁊.ff.de iudi.l.qui prior.
in fi. Jn ſcdo aūt caſu diſtinguitur
quia aut agitur cōtra naturā obli
gationis aut contra obligatū. Jn
primo caſu fac.condi.ſuā meliorē
per ſententiā.ff.de re iu.l. is a quo
et.ff.de pecul.l.ſi vero.⁊.ff. de nor.
l.ſi quis a multis cū ſuis concord.
Jn ſcdo caſu diſtinguit̃ q: aut erat
alligatus ad vnū debitū in nume
ro in oībus.aut ad diuerſa debita
Jn ſcdo caſu meliorē facit cōditio
nem ſuā per ſniam nō per litis cō
teſt.ff.de re iudi.l.inter eos. Jn pri
mo caſu facit cōd.ſuā meliorē per
lit.conteſt.vt hic.

℄ Queſtio.ccc.ij.

Super. §.cō iun cti ⁊c
Si tu queras vbi ali
quod legatū eſt relictū
pluribus ⁊ alter illoꝝ legatarioꝝ
nō eſt capax vtrū ille qui eſt capax
totū legatū debeat habere vel par
tem tantū: multū refert. Quia aut
ille q̄ nō eſt capax nō ſperat in fu
turū eſſe capax aut etiā adhuc ſpe
rat. Jn p̄mo caſu dico ꝙ ille q̄ eſt
capax totū capiet interim.ff.e.l.ſi
duobus in fi. Jn ſcdo aūt caſu quā
do ſperat eſſe capax ſubdiſtinguit̃
q: aut quilibet illorū legatariorū
admittit̃ iure legati vel diſpoſitio
nis ad partē tantū vel quilibet iu
re diſpoſitionis vel legati admitti
tur ad totū legatū. Jn primo caſu
quando iure legati vel diſpoſitio
nis quilibet admittit̃ ad partē tm̄
tunc dico ꝙ ille q̄ eſt capax partez

nō totum capiet vt in.§.iſto.In ſe
cundo autē caſu qn̄ iure legati vel
diſpoſitionis quilibet admittitur
ad totū diſtinguit̄ īter legata ꝛ in-
ſtitutiones. Nā in primo caſu to-
tum legatū interī ille ꝗ eſt capax
capiet.ff.de aſſig.lib.l.ſub cōditio-
ne: ꝛ hoc verſiculo ſed ſi pupil. Et
ꝙ dicitur hic partē īterim capiet
expone.ſ. cum effectu q: in veri-
tate interim hꝫ aliā partē. in ſcdo
caſu qn̄ in inſtitutionib' partē ha
bet interim tm̄.ff.ſi pars here.pe.
l.ij.ꝛ eſt ratio. Quia vbi aliquis eſt
dn̄s bene pōt deſinere eſſe dn̄s.l.ꝛ
ideo interim totū legatū capit ſed
vbi aliq̄s eſt heres nō pōt deſine-
re eſſe heres ꝛ ideo nō capit totā
hereditatē ille qui eſt capax.ff. de
mi.l.ſi ſine.§.ſed ꝙ pap.

Queſtio.cccij.

Super. l. lega to ꝛc. Cum queritur le-
gatum in genere va-
leat vel nō: multū re-
fert quia aut eſt illud legatū reli-
ctum in genere gn̄aliſſimo ꝛ tunc
dico ꝙ penitus nihil valet vt vide-
licet ſi teſtator leget ſubſtantiā qa
tunc heres poſſet ſe liberare pſtan
do feſtucam vel lapidē vel aliquid
tales ꝙ eſſet nullius valoris ſic.ff.
de iure.dot.l.cū poſt ꝛ.§.gener ꝛ.ff.
de verb.obl.l.ſi ita ſtipulatus.§.j.
Aut illud legatū nō eſt relictum in
genere.ſ.generaliſſimo: ꝛ tunc ſub
diſtinguo q: aut illud legatū eſt re
lictum in genere ſubalterno vt ſi
teſtator leget animal: ꝛ tūc ſimili-
ter dico ꝙ hmōi legatū nō valet q:
heres dando etiam muſcā ſe libe
raret cū muſca ſit animal ꝛ hoc ꝑ
iura alleg. Aut hmōi legatū eſt re-
lictum in genere magis reſtricto
ꝙ ſit genus ſubalternū ꝛc. ꝛ tunc
ſubdiſtinguo. Quia aut ſpecies il-
lius generis habēt fines deſigna
tos ꝛ determinatos a natura: ꝛ eſt
iſtud genus homo ꝛ nō loquor ſꝫ
logiſtas q: logici dicūt hoīem eſſe
ſpeciem ꝛ nō genus q: in legibus
vocamus illud genus ꝙ vocant lo
gici ſpēm: ꝛ illud vocamus ſpēm
ꝙ vocant ipſi indiuiduū: tunc di-
co ꝙ ſpecies iſtius generis hō ha-
bent fines deſignatos ꝛ determi-
natos a natura ſi fiat legatū ī tali
bus etiā ſpeciebus dico ꝙ valet vt
in.l.iſta. Aut ſpecies illius generis
legati nō habēt fines deſignatos
et determinatos a natura: ꝛ in ca-
ſu iſto adhuc ſubdiſtiguit̄. Q: aut
īponunt̄ fines.ſ.certos ꝛ determīatos
ſpeciebus illius generis legati ex
ſola voluntate ꝛ deſtinatione teſta
toris ꝛ tunc dico ſimiliter ꝙ valet
hmōi legatū ꝑ iura pꝛeallegata vt
ff.c. ꝙ in rerū natura vt ſi teſtator
leget fundum q: heres poteſt face
re huiuſmodi fundum longitudi-
nis et latitudinis: vnius digiti vt
ibi ꝓbatur. Aut imponunt̄ fines
huius ſpeciei legate nō ex ſola vo-
luntate ꝛ deſtinatiōe teſtatoris: ſꝫ
alio interueniente vt eſt domus ꝛ
tūc pōt valere legatū. Doctor me'
tn̄ dicit contrariū ꝙ nō valet lega
tum q: teſtator ibi ſimpliciter nō
nō dixit lego domū triū lignorū ꝛ
tunc adhuc ſubdiſtinguitur. Quia
aut teſtator non habet rem talē
in toto ſuo patrimonio et tūc etiā
concedit glo. ꝙ nō valet legatū per
iura alleg. quia tunc heres poſſet
facere domum trium lignorū que
non eſſet alicuius valoris.

Queſtio.ccciij.

S Uper cadē.l. Si tuq̄ras cuius legati eſt electio in legato generis vçȝ heredis vel legatarij ſic diſtinguitur. Quia aut teſtatoꝛ ſēſit de certo aut nō: et in pꝛimo caſu dico ꝙ electio eſt heredis q̄ pōt melius interpꝛetari de quo teſtatoꝛ ſenſit ꝙ̄ alius. vt.ſ.e.l.§.ſi de certo ⁊c.⁊.ꝯ.e.l.ſi a filio.§.ſi qs plures.i ſcđo caſu ſub diſtinguit̄ q: aut ille teſtatoꝛ habebat in bonis ſuis rē legatā in genere aut nō.In pꝛimo caſu dico ꝙ eſt electio legatarij nō heredis ſic intelligit̄ lex iſta.ꝯ.co.l.ſi duos.In ſecūdo aūt caſu electio eſt heredis nō legatarij.ſ.de vino trit.⁊ ole.le.l.iij.§.j.⁊ fac.ad hoc.ꝯ.fami.her.§.ſi incerta. nec diſtinguit̄ vt dicunt quidā ad quē referūtur.verba executiua legati q: illa diſtin. locū hȝ in legato alternatiuo in quo etiaȝ nō eſt magnū periculū q̄ eligat. ſȝ hic ſecus.vt.ꝯ.e.l.plane.§.vlt. cuȝ ſuis ꝯcoꝛđ.

¶ Queſtio.cccv.

S Uper etiaȝ eadē l. Si tu queras vbi electio eſt heredis vtrum heres liberet ſe dando legatario viliſſimā ſpēm generis legati: ⁊ in iſta q̄ōne ſic diſtinguit̄. Quia aut in illo genere ē reperire ſpēm ꝙ̄.ſ.magis expediret nō habere ꝙ̄ habere vt in hoīe fure: ⁊ in caſu iſto dico ꝙ heres nō pōt dare viliſſimā ſpēm ad hoc ꝙ liberetur vt.ſ.e.ſi heres gn̄aliter.Aut in illo genere nō eſt reperire ſpēm ꝙ̄ habere nō ſit vtile vt in frumēto ⁊ vino: ⁊ tūc dico ꝙ heres viliſſimam ſpēm dare pōt ⁊ liberat̄ vt. ꝯ. mā. l.ſi fideiuſſoꝛē.Nec etiā obſtat.ſ.de vino triti.⁊ ole.le.l.iij.vt ibi poteſt videri.nec etiā obſtat.C.de do.l.ſi quis argentū q:.ſ. ſpāle eſt in reddittu aſſignando q: debet eſſe ꝑpetuus ⁊ ideo dȝ aſſignari vt in mediocribus bonis legatis .Aut vbi habet electionē eligit melioꝛē ſpeciem vt ſi ſubaudi electio ſibi det̄ expꝛeſſe vel iterpꝛetatiue.ſ.de opt. le.l.iij.Itē vbi teſtatoꝛ hȝ duos ſeruos ⁊ legat incertū de certis tunc legatarius pōt eligere melioꝛē. ꝯ. co.l.qui duos al's mediocrem debet eligere vt in.l.iſta.§.j.

¶ Queſtio.cccvj.

T Ii.l.ſiciuilis.§.heres ⁊c. Si tu q̄ras quis debeat tributū legati ꝑdij ſoluere vçȝ heres vel legatarius ſic diſtinguitur. Quia aut tu q̄ris quis teneat̄ quātum ad ſolutionē faciendā. in pꝛimo caſu dico ꝙ poſſeſſoꝛ ſemꝑ tenetur ſoluere fiſco indiſtincte.ſ. de publi.⁊ vecti.⁊ con.l.in patres.C. ſentē.vel reli.l.vl.⁊ ꝑ totū.In ſcđo aūt caſu ſubdiſtinguit̄ q: aut tributum vel onus eq̄paral fructib' rei legate aut eſt tributū modicū. In pͥmo caſu dico ꝙ ſoluere tenet̄ heres q: al's nō haberet legatum aliquā vtilitatē vel valoꝛē. vt.ſ ti.ſi. l.q̄ quatuoꝛ.§.q̄ artes.ar.j.de reb' dub.l.quotiēs.In ſcđo caſu ſiliter dico ꝙ tributū ꝑteriti tpis añ ſolutionē legati ꝑtinet ad heredes vt i §.iſto tributū.aut futuri tpis ⁊ tūc dico ꝙ ꝑtinet ad legatariū vt.ſ.de vſufru.l.q̄ro.

¶ Queſtio.cccvij.

T Ii.l.apud iulianū.§.ꝯſtat cū.l.q̄ incepit ſed ⁊ ſi res ⁊c. Si tu q̄ras vtrū legatū rei cu

ius cōmerciū nō habeṫ valeat vel nō sic distingue. Quia aut res illa legata simplr̄ nō cadit in cōmercium vel etiā si cadat cū maxia difficultate cadit nec est ɔsueta cadere in cōmercio hoim vt est p̄dium cesaris: ⁊ tūc dico ꝙ legatū nō valet vt in.§.isto in fi.vt insti.de inu. sti.§.j.⁊.j̄.de ver.ob.l.inter stipulātem.§.rē sacrā. sed istud fallit.j̄.e.l.si quis inq̄linos. Aut res illa legata bn̄ cadit in cōmercio hoim ⁊ cōiter ⁊ tunc subdistinguiṫ q: aut heres nō hꝫ cōmerciū ⁊ legatari⁹ hꝫ: aut econuerso: aut etiaꝫ neuter hꝫ. In primo casu dico ꝙ valet legatum.vt.j̄.ti.j.l.mortis causa.§.labeo.in fi.q: forte videns erat heres ⁊ ab eo erat legatū mancipiū xp̄ianum. In scd̄o aūt casu subdistinguiṫ vꝫ vbi heres habebat cōmerciū lagatarius nō habebat: ⁊ hic refert q: aut legatarius nō hꝫ rei legate cōmerciū ꝑpter diuersitatem secte vel ꝑpter delictū: aut ꝑpter viciū corporis. In primis duob⁹ casib⁹ dico ꝙ legatū non valet p.§.istū in prin.⁊.j̄.de ver.obli.l.multum interest. In tertio casu vbi ꝑpter viciū corporis distinguitur. Quia aut testator sciebat viciū aut nō. In primo casu dico ꝙ valet legatū vt debeaṫ estimatio. vt hic ⁊.j̄.ti.ī.l.si fideicōmissa.§.si seruo. Aut testator nesciebat viciū et tūc valet legatū si legatarius erat cōiūcta persona.al's nō.C.de le.l.rem alienā.⁊.j̄.ti.ī.l.si fideicommissa §.si seruo. Questio.cccviij.

TA. l. senat⁹.§.penul.⁊c. Nota ꝙ legatum nō pōt cōferri in volūtate alterius ex forma dispositiōis vt lego titio.x. si Seius voluerit. Sed vbi nō cōferatur ex forma dispositiōis: sed per quendā cōsequentiā tūc bn̄ valeret vt si dicaṫ lego titio.x.si sei⁹ capitoliū ascēderit.j̄.de cōdi.⁊ de.l.nōnunq̄.⁊ habem⁹ simile q: pupillus sine tutoris auctoritate nō pōt directe hereditatē adire tn̄ p quandā ɔsequentiā pōt sine tutoris auctoritate hereditatē adire: scꝫ implēdo cōditionē sub qua heres fuit institut⁹.vt.j̄.de cōdi.⁊ de.l.v. Jura enī respiciūt formā eius actus q̄ geritur nō aūt respiciunt cōsequētias extrinsecas. Unde vbi me p doli vel metū inducis ad cōtrahēdū cōtractus tenet cū ibi sit forma essentialis quā iura respiciunt lꝫ iure pretorio emēdeṫ.C.de inuti.sti.l.do.vn̄ videṫ esse captatoria volūtas si in alteri⁹ voluntate cōferaṫ: hoc est verū nisi hoc ex forma dispositiōis inducaṫ. Itē not. ꝙ legatū relictū in mea volūtate vel mei heredis nō valet. Secus si esset relictū in arbitrio heredis q: hoc verbū volo est simplex adminiculū.i. adnegatiuū: sed arbitror nō vt hic ⁊.j̄.ti.ī.l.fideicōmissa.§.fideicōmissa.⁊.ff.p soc.§.arbitror in lege societate: ⁊ est multū notabile p illis qui dicūt submitto me volūtati vestre: nā melius esset dicere arbitrio q: primo casu nō redigitur volūtas ad arbitriū boni viri: sꝫ scd̄o casu sic.

¶ Questio.cccix.

DE lega. sup.l.seruū filij ⁊c. Si tu queras nunq̄d legato chirographo videaṫ delectus in eodē contentū legatū: in q̄stione ista sic distinguitur. Quia aut huiusmodi chirographū legatū est sub nomine vniuersali aut sub no

mine generali: aut etiã ſub nomine ſpeciali. In primo caſu dico ꝙ legato chirographo videt̃ legatus debitum in eodẽ contentũ vt.ĩ.ti.ñ.l.qui filiũ. In ſc̃do autẽ caſu diſtinguitur q: aut non fuit expreſſe dictũ de chirographo: aut fuit expreſſe dictuꝫ. In primo caſu dico ꝙ nõ legatur debitũ in chirographo contentũ: ſed in caſu ſic.vt.ĩ.ti.j.l.gaius.⁊.ĩ.ſolu.mat.l.meuia. In tertio mẽbro principali' legatur debitũ in chirographo contẽtum vt hic.⁊ facit iſta theorica ꝑ decano iſtius ciuitatis qui habet bona clericoꝝ ab inteſtato decedẽtium ꝙ habet inſtrumẽta: ꝑ conſequens debita: ꝙ poſſit exigere ⁊ hoc cõſiſtit pl' in facto. vtrũ, aũt habeat tãꝙ ex vniuerſitate vel ex generalitate: in primo caſu habet̃ vt ex premiſſis apparet.

¶ Queſtio.cccx.

Super l.ſi fideiuſſor ⁊c. Si tu queras vtrũ viciato expreſſo vicietur ⁊ tacitum vel nõ: multũ refert q: aut eſt eadẽ ratio viciandi tacitum ⁊ expreſſum: aut nõ eſt eadeꝫ ratio viciãdi vtrũq;. In primo caſu dico ꝙ viciato expreſſo viciatur ⁊ tacitũ.vt.C.de remiſ.pig.l.ſi debitum.⁊.ff.ꝙ metus cauſa.l.metum.§.ſi autẽ caſu ſubdiſtinguit̃: quia aut expreſſum viciatur iure ſpeciali, vt viciatur iure communi. In primo caſu dico ꝙ viciato expreſſo nõ viciatur tacitũ.ff.qui.mo.pign.vel ypothe.ſolui.l.j.§.vltimo. In ſecũdo caſu diſtinguitur q: aut tacituꝫ ſe habet ad expreſſum tanꝙ acceſſoriũ ad ſuũ principale: aut non. In primo caſu dico ꝙ viciato expreſſo viciabit̃ et tacitũ.vt.ff.de ſeruitu.ruſti.pre.l.iñ.§.ſi. In ſecũdo caſu nõ viciatur tacitũ etiã viciato expreſſo vt hic cum ſuis ſimilibus.

¶ Queſtio.cccxj.

ſ Uper.l. ſi tibi.§.ſi a filio ⁊c. Iſta nõ eſt i rubricis.

Si tu queras vtrũ legatum relictũ videtur repetitũ a ſubſtituto ⁊ ſub eiſdẽ conditionibus ſub quibus erat legatũ ab inſtituto vel non: ſic diſtinguitur: q: aut eſt repetitũ tacite vel expreſſe. In primo caſu videt̃ ſub eiſdẽ cõditionibus repetitũ.vt.ĩ.tit.j.l.ſi pater a ſubſtituto niſi illa que tacite intellecta ſunt viciarẽt legatũ vt.ff.e.l.ſi quis a filio. In ſecundo caſu diſtinguit̃ q: aut fuit repetitum ſub eiſdẽ cõditionib' aut nõ. In primo caſu dico ꝙ ſub eiſdem cõditionibus debebitur a ſubſtituto.vt.ff.e.l.ſi quis a filio. In ſecundo autẽ caſu refert vtrũ fiat repetitio verbis generalib' vel ſpecialibus vt in primo videat̃ caſu ſub eiſdẽ cõditionib' repetitũ: in ſc̃do caſu nõ.ĩ.de fideicõ.liber.l.vl.

¶ Queſtio.cccxij.

ſ Uper.l. nemo ⁊c. Si tu q̃ras nunquid contrahentes poſſunt facere ꝙ iura locũ nõ habeant in ſuis conuẽtionib' vel teſtator in ſuo teſtamẽto vel non multũ refert. Aut tu queris de iure naturali: aut de iure poſitiuo: in primo caſu dico ꝙ nõ poſſunt facere quin iura locũ habeant in ſuis conuentionib'.vt.ĩ.de regu.iur.l.iura ſanguis.⁊.ff.de pact.l.

ius agnationis.argu.ſ.de reg.iu. l.iura ſanguinis.ꝛ.ff.de pec.l.ius agnationis.arg.ſ. de reg. iuris.l. nulla naturale. In ſecundo caſu diſtinguitur q: aut queris de iure publico aut priuato:in primo caſu ꝙ nõ poſſunt.ff.de pac.l.iuris gen. §.ſi paciſcat.ꝛ.ſ.co.ti.l.ſi vnus.§. itē ne experiar ꝛc.ar.l.ff.de poſtu. l.quos prohibet ꝛc. In ſcđo autē caſu diſtinguitᷣ q: aut illud ius priuatum introducit certā formaꝫ ꝛ etiaꝫ circa actus hominū.aut inducit aliquod beneficiū. In pmo caſu dico ꝙ non poſſunt.vt hic. ꝛ inſtit.de inuti.ſtipula.circa prin. In ſecũdo caſu dico ꝙ poſſunt vt hic.ꝛ.ff.de ferijs.l.j.et.ff.de pact.l. paciſci.et.C.de pactis.l.ſi quis in conſtri. Et hoc eſt verum de illis quibus fuit inductum ius illud. Alij autē non poſſunt vt.ſ.man.l. j.§.j.

Queſtio.cccxiij.

Super l.ſi dom⁹.ff.de euictio.ꝛc. Si tu queras vbi aliqͦs mihi teneatur ad rem de cuius natura eſt ꝙ caueatᷣ de euictione nunqͥd ſi ſoluatᷣ illa res nõ preſtita cautiõe de euictiõe poſtea poſſit agi vt caueatᷣ de euictiõe ſic diſtinguitur:q: aut tradita eſt vel ſoluta illa res mihimet aut alij. In primo caſu dico ꝙ nõ poſſum agere vt caueatᷣ cum non habeaꝫ amplius actionē: q: per ſolutionem rei indebite ſublata eſt omnis obligatio nec etiam officio iudicis poſſum petere:q: tale officiuꝫ eſt mercēnariū ꝛ per ſe ſtare non poteſt.ar.inſtitu.quibus mo.tol. obliga.in princi.C. depoſiti.l.iiij. ꝛ.ff.de act.emp.ꝛ ven.l.ſi per colluſionem. In ſecũdo autem caſu adhuc ſubdiſtinguitur: q: aut ipſa res fuit ſoluta alij ꝺ volũtate mea hoc acto ꝙ nõ caueret de euictione:ꝛ tunc dico idē quod in primo caſu.arg.ſ.de emptio. ꝛ venditio. l.ex empto.in fi.ꝛ.ſ.de ſolu.l.ſi vero procuratori. Aut illa etiaꝫ res fuit ſoluta alij de voluntate mea ſimpliciter ꝛ tũc poſſum agere nõ officio iuđ.vt caueatur:ſed prima actione intētata ad rē vt iſta act. intentetur officiũ iudicis.ſ.de verbo.obliga.l.ſi fundũ. ꝛ.ff.de eo ꝙ certo loco.l.ſi.

Queſtio.cccxiiij.

Super.l. ſi fundum ꝛc.§.ſi libertas. Si tu queras vtꝛ vbi legatum eſt relictũ pluribus heredibus vtruꝫ vni teneatᷣ illud legatum ſoluere totũ pro portionibus hereditarijs. In premiſſa queſtione ſic diſtinguitᷣ q: aut teſtator voluit ꝙ totum ſolueretur: ꝛ tunc dico ꝙ totum etiā ſoluetur cum volũtas teſtatoris ſit ſequēda.arg.ſ.titu.j.l.cum ab homine vno.ꝛ de condi.inde.l.in omnib⁹. als incipit in conditionibus. Aut teſtator non expreſſit ꝙ totuꝫ ſolueretur:ꝛ tunc diſtinguitur:q: aut legatum eſt in quantitate aut in ſpecie. In primo caſu dico ꝙ totũ ſolueretur:ꝛ tunc diſtinguitur: q: aut legatum eſt in quantitate aut in ſpecie. In primo caſu dico ꝙ totum ſoluetur.ſ.e.l. ab omnibus. quia de parte ſua pñt hr̄e precium vel pecuniam. In ſecundo caſu diſtinguitur quia aut iſta ſpecies legata erat aliena aut erat teſtatoris. In primo caſu per rationem predictaꝫ dico ꝙ totũ ſoluetur.ſ.

titu.j.l.cum ab initio. Jn ſecũdo autem caſu dico ꝙ ſoluetur ꝑ po:tionibus hereditariis ⁊ hoc etiaꝫ q: nõ videt̃ eis legatũ niſi ius qd̃ habent.ar.ſ.c.l.ſi domus.in fi.et hoc ſi poſſit ꝑ parte ſolui.alˢ cõtra.j.de fideicõ.liber.l.cũ querit̃.§.cum plura. ¶ Queſtio.cccxv.

Super.l. ſi fundũ.§.his verbis. Si tu queras qñ diſiũctiua ponat̃ ꝓ copulatiua ſic diſtinguitur.q: aut ponit̃ inter res aut inter ꝑſonas. Et in primo caſu dico ꝙ ꝓprie tenet̃ vna queq; res vel vtraq; cum eſt in obligatione. vt j.de verb.ob.l.ſi duo.⁊.C.de verb.ſig.l.pe.ſed fallit.j.de ver.ſig.l.ſe.pe. Jn ſcd̃o caſu diſtinguit̃ q: aut refert̃ ad ſolutionẽ faciendã ante ad obligationẽ ↄtrahendã.in primo caſu tenet̃.ꝓprie.j.de ſolu.l.cũ quis ſibi aut titio.⁊.l.vero ꝓcuratori. Jn ſecũdo autem caſu qñ inter perſonas ponit̃ ⁊ ad obligationem contrahendã ſubdiſtinguit̃: q: aut inter vltimas voluntates aut cõtractus.nã in vltimis voluntatibus ponit̃ copulatiue ſi ponatur inter perſonas oneratas que tenent̃ ad onus etiã indiuiduũ:et adhuc dico ꝙ ponit̃ copulatiue vt in.l.alleg.ſed ſi ad onus diuiduuꝫ proprie tenet̃ ⁊ vterq; ponit̃ inſolidũ.ſ.c.l.ſꝫ ſi ex tota.§.ſi ita. Ubi autẽ ponitur inter perſonas in cõtractibus ſubdiſtinguit̃ q: ſi refertur nõ ad ſolutionẽ ſed ad obligationem cõtrahendã: tunc dico ꝙ non valet res de qua agitur imo viciatur.vt.j.de teſti.l.item ſi ſeruus ⁊.l.ſe.ſed fallit iſte caſus.C.de cõlti.pecu.aut.ſi qñ. Et ſi tu queras in dubio nunquid preſumat̃ in dubio ad ſolutionẽ vel ad obligationeꝫ adhuc diſtinguit̃: q: aut perſone inter quas apponit̃ ſunt eiuſdẽ affectionis vel non. Jn primo caſu dico ꝙ videt̃ apposita ad obligationẽ contrahendã.vt probatur in.l.alleg.j.de ſtipu.ſer.l.itẽ ſi ſeruus.cum.l.ſeq. Jn ſcd̃o autẽ caſu videt̃ appoſita ad ſolutioneꝫ faciendã.j.de verbo.obli.l.cũ qui ita.§.qui filio. hec aũt dictio ſeu. non habet naturã iſtius dictiõis vel q: ſemper ampliat.vt.j.de auro ⁊ argen.leg.l.ſi quis ita.

¶ Queſtio.cccxvj.

Caius .l. ſuper.§.titio ⁊ meuio Si tu queras vtrũ ille qui non admittit̃ ad parteꝫ faciat partem vel nõ ſic diſtinguit̃ quia aut nõ admittit̃ ad partẽ in effectu admittitur cauſam ipſo iure: aut non admittit̃ ipſo etiam iure nec in effectu. Jn primo caſu dico qui nõ admittitur ad partem facit parteꝫ.vt.j.ti.l.ſi titio.⁊.l.ei q.⁊.ſ.de vulg.⁊ pupil.ſub.l.ex facto §.diuus.⁊.ſ.de inoffi.teſta.l.pab.contra veteranũ ⁊c.§.meminiſſe. Jn ſcd̃o autem caſu ſcꝫ quãdo nõ admittit̃ ad partem nec ipſo iure nec in effectu adhuc ſubdiſtinguitur q: aut non admittit̃ ad partẽ iure obligatiõis admittit̃ tñ iure retẽtionis. Aut nõ admittitur ad parteꝫ nec iure obligationis nec iure retentionis.qñ autẽ non admittitur ad partẽ iure obligationis ſed iure retẽtionis ſubdiſtinguit̃: q: aut põt retinere ex cauſa vetuſtiore vel precedẽte cõiũctionem legatarioꝝ:aut nõ precedẽte coniunctionẽ legatarioꝝ aut non precedẽte.et in primo caſu dico ꝙ

qui non' admittiť ad parteꝫ facit
partē vt hic. Jn ſcđo aūt caſu dico
q̄ nō admittiť ad ꝑtē nō facit ꝑtē
vt.ſ.eo.l.plane.§.ſi duob⁹.vbi aūt
non admittiť nec iure obligatio-
nis nec iure retētionis ſubdiſtin-
guitur q: aut nō admittiť in pre-
ſenti ſperatur tñ admitti in futu-
rum nec admittiť in preſenti.ꝛ in
primo caſu dico ꝙ qui nō admit-
titur ad partē facit partē.vt.ş.e.
l.plane.§.ſi coniunctim.ꝛ.ſ.eo.l.ſi
duobus.§.j. Jn ſcđo autē caſu qñ
ſcꝫ non ſperať admitti in futuruꝫ
nec in p̄ſenti adhuc ſubdiſtinguiť
quia aut collegatarius qui non
admittiť ad partē facit partem.ſ.
de le.preſ.bo.poſ.cōtra pe.l.iiij.§.
ij. Jn ſcđo caſu dico ꝙ qui nō ad-
mittitur ad partē nō facit parteꝫ.
ş.eo.l.qui quartā in fi.ꝛ.C.de ca
du.tollen.l.j.§.ſi autē ad deficien-
tes.ꝛ.ff.e.l.queſitū eſt.ſed opponi
tur ad.l.iſtam.inſti.e.§.an ſeruo.
q: ibi legať a ſeruo dño: ꝛ lex pre-
ſumit ꝙ ſeruus tardabit adire vt
acquirat ſibi libertatē ꝛ heredita
tem ꝛ ſic valeret legatū:ſed ſi dñs
eſſet inſtitutus ꝛ legareť ſeruo nō
valeret per rationes quas dixi.

¶ Queſtio.cccxvij.

TJ.l.ti-
tia.§.vlti. Si tu q̄-
ras nunquid ꝑ ſo-
lutionē debiti re-
uocetur legatū vel
non ſubdiſtinguiť:q: quidē aut il
lud debitū fuit ſolutū heredis te-
ſtatoris q: illud ſcꝫ debitū relique
rat aut fuit ſolutuꝫ ipſi teſtatori.
Jn primo autē caſu dico ꝙ reuo-
catur legatū.vt hic ꝛ.ş.ti.j.l.ſi ſit.
§.vlti. Jn ſcđo autem caſu quādo
fuit ſolutū ipſi teſtatori diſtingui-
tur: q: aut fuit ſolutum teſtatori
offerente debitore aut exigēte te-
ſtatore inuito debitore. Jn primo
caſu dico ꝙ nō reuocať q: teſtator
videtur recipere ex quadā neceſſi-
tate q: alſ niſi reciperet eſſet in mo
ra.ş.de pericu.ꝛ cōmo.rei vē.l.il-
lud.ꝛ.ſ.de admi.le.l.rem legataꝫ.
Jn ſcđo caſu qñ exigente teſtato-
re inuito debitore diſtinguiť quia
aut teſtator recipit ꝛ exigit debitū
nomine ſuo aut ad vtilitatē lega-
tarij vt illud conſeruet. Jn primo
caſu dico ꝙ illud reuocať legatuꝫ.
vt.ſ.ti.j.l.fideicō.§.ſi rem. Jn ſecū
do autē caſu qñ ad vtilitatē lega-
tarij dico ꝙ nō reuocať.vt.ſ.e.l.lu
cius.§.j.

¶ Queſtio.cccxviij.

Caper.l
vnde ꝛc. Si tu que-
ras vtrū ille qui fa
cit de mādato alte
rius videatur face
re aut ille qui mādauit in iſta que
ſtione ſic diſtinguiť: q: aut ille qui
facit de mādato alterius poterat
illud ſuo iure facere aut non. Jn
primo caſu dico ꝙ mādatari⁹ fa-
cere videtur.ſ.de appel.l.j.§.ſi q̄s
in appel.ꝛ.ſ.qui ꝛ a qui.l.vlti. Jn
ſecundo caſu.ſ.qñ nō poterat fa-
cere ſuo iure ſubdiſtinguiť q: aut
ille mādatarius agebat illuꝫ actū
mandatū tanq̄ nūcius vel tanq̄
procurator. Jn primo caſu non vi
detur facere.ſ.de verbo.obliga.l.ſi
procurator.ꝛ ş.de conſti.pecu.l.q̄
autem.in fi.cum.l.ſequen. Jn ſe-
cundo caſu videtur facere ſic.ff.de
conſtitu.pecu.l.cum qui.§.iulia-
nus.C.qui pro ſua.vindi.l.j.in fi.

¶ Queſtio.cccxix.

SUper.l. ſcripture.C.de fide inſtru. Si tu queras qñ diuerſe ſcripture proferunt ad ꝓbandum cui probationi etiã ſit magis credendũ. Et in caſu iſto ſic diſtinguitur q: aut proferunt a diuerſis perſonis: puta ſi vna ſit ꝓbatio ex parte actoris ⁊ alia ex parte rei. quo caſu ei qui eſt maioris auctoritatis credẽdũ eſt. vt.ff. de iur.act.l.de etate. aut ſunt eiuſdem auctoritatis ⁊ tunc ſtandũ eſt probationi a reo facte. arg.ff. de re iudica.l.inter pares. Aut producuntur ab eadẽ: ⁊ tunc illi creditur.ff.de iur.act.l.ſi autẽ ſunt teſtes diſtinguit q: aut ſunt inequales: ⁊ in caſu iſto dico ꝙ dignioribus creditur.ff. de teſtibus.l.hoc carmẽ. Aut hmõi teſtes ſunt equales ⁊ tunc dico ꝙ credendũ eſt illis qui pro reo deponunt. vt.ff. de re iudica.l.inter pares.

¶ Queſtio.cccxx.

SUper aut.ſacramẽta puberum. Si tu q̃ras nũquid ſacramentũ ſuper cõtractu interpoſitum teneat vel nõ: multũ refert q: ſcʒ aut querit quantũ ad cuʒ qui iurat aut quãtum ad hoc ꝙ poſſit retractari: ſi autem quantũ ad eum qui iurat refert q: aut hmõi iuramentũ eſt delatũ aut non: ſi nõ eſt delatum nõ valet.ff.de iureiu.l.ſi quis affirmaucrit.⁊.l.ſi quis deferẽte. Aut queritur quantũ ad hoc vt poſſit retractari: ⁊ adhuc refert quia aut eſt interpoſitũ ſuper ꝯtractu qui tenet: ſed reſcinditur ope exceptionis vel reſtitutionis: aut eſt incertũ poſitũ ſuper cõtractu qui non tenet ipſo iure: aut etiã ſuper contractu q̃ tʒ ipo iure ⁊ in iſto mẽbro nõ põt retractari. verbi gratia. Teſtator dicat ſic: debeo centũ titio ⁊ iurat ar.ff.de le.ij.l.cuʒ q̃s decedẽs. ⁊ l aut.de iu.iu.amore p̄.§.j.colla.v. In illo autẽ mẽbro vbi cõtractus nõ tenet ipſo iure: nec iuramentũ tenet.ff.de pact.l.iur.gen.§.generaliter.⁊.C.de leg.l.nõ dubiũ. in alio autẽ mẽbro vbi tenet ſed reſcindit ope exceptionis vel reſtitutionis dico ꝙ nõ retractatur vt hic. ¶ Queſtio.cccxxj.

SUper l.cuʒ ꝓponas. Si tu queras nũq̃d ex contractu facio vt des oriat actio ⁊ que actio etiam oriatur: multũ refert q: aut queritur de actione per quã agitur ad complendũ cõtractum vt de actione per quã agitur ad repetendũ ꝙ datuʒ eſt. In primo caſu adhuc refert q: aut in cõtractu facio vt des tale factum interuenit ex quo aliq̃d deeſt aduerſario vel alij de voluntate ſuã verbi gratia. Promiſiſti mihi decem vt remitterẽ tibi actio. meaʒ ⁊ remiſi tibi aliud eſt liberatio et mihi abeſt ſcʒ actio: tunc competit actio preſcriptis verbis.ff. de tranſac.l.cõmota. vel alio modo ſi promiſiſti mihi decem vt manumitterẽ ſeruuʒ ⁊ manumiſi mihi abeſt ſeruus ⁊ ſibi adeſt libertas de voluntate tua cõpetit actio preſcriptis verbis.ff.de preſcrip.ver.l.ſi tibi decẽ dedero. Aut eſt tale factum ex quo nihil aduerſario nec alij de volũtate ſua. verbi gratia. Promiſiſti mihi decem ſi rẽ vltra

mare:ꝛ in iſto caſu nihil tibi adeſt et mihi abeſt:ꝛ datur actio de dolo ff.de preſcrip.verb.l.naturalis.§.ſi facio.ꝛ eſt ratio diuerſitatis qa actio preſcript.verb.fundat̃ ſuper magna equitate ꝛ eq̄tas dictat ꝙ niſi feci tale factũ ex quo aliq̄d mihi abeſt ꝛ tibi adeſt ꝛc. ſed vbi nihil adeſt tibi:nec mihi abeſt nõ eſt tanta equitas ꝙ poſſit petere act. preſcript.verb.ꝛ in caſu iſto datur actio de dolo ꝛ nõ preſc.verb. vt.l. quotiens.§.alle.ꝛ.l.ꝙ ſi faciã. Aut queritur de act. per quã repetit̃ ꝙ datum eſt:ꝛ adhuc q: aut eſt factũ reiterabile vt verbi gratia ꝑmiſiſti mihi pecuniã vt ego remitterẽ ſibi actionem meã ꝛ remiſi:ꝛ tunc cõpetit conditio ob cauſam vt.l.ſi quis accepto ꝛc. Aut eſt factũ tale qd̓ eſt reiterabile:ꝛ tũc dico etiam ꝙ datur actio de dolo actio vt hic.

¶Queſtio.cclxxi.

Taper .l.ille ꝛ ſi ſeuerior ꝛc. Quando queritur vtrũ elapſo tẽpore pene remittit̃ infamia vel lapſa infamia ꝙ idem eſt:ꝛ in caſu iſto ſic diſtinguitur q: aut imponit̃ pena ex crimine non famoſo vel famoſo:ꝛ ſi imponit̃ pena ex crimie nõ famoſo ſubdiſtinguitur quia aut ille cui imponitur pena ex crimine nõ famoſo retinet ciuitatẽ ꝛ libertatẽ aut nõ retinet. In primo caſu dico ꝙ nulla eſt infamia.ff.de criminе ſtel.l.vl. In ſcd̓o aũt caſu remittitur infamia elapſo tẽꝑe pene.ff. ad.l.cor.de fal.l.falſid.§.ad diẽ. Et iſtud põt apparere ꝑ multa exempla illius.l. Quando aũt pena imponitur ex crimine famoſo docto ſic diſtingunt q: aut imponit̃ pena regulr̃ q̃ ĩponi ↄmiſſo aut alia pena nõ illa que regulariter ſolet ĩponi In primo caſu dico ꝙ remiſſa nõ remittit̃ infamia. ff. ex quib' cau. nõ irri.infa.l.j. In ſcd̓o caſu diſtinguitur q: aut imponitur pena pecuniaria minor vel maior pro pecuniaria corporalis:aut pecuniaria ꝓ corporali. aut pecuniaria ꝓ pecuniaria:aut corporalis pro corporali:ꝛ in duobus primis mẽbris infamiã nunq̄ dico remitti.ff.de his qui no.infa.l.quid ergo.§.pena grauior:ꝛ in tertio etiã mẽbro dico idẽ in quarto mẽbro ſum dicturꝰ. In quarto mẽbro ſic diſtinguitur q: aut imponit̃ pena maior pro minori aut ecõtrario videlicet minor pro minori.aut ecõtrario videlicet minor pro maiori. ſi imponitur maior pena ꝓ minori adhuc ſubdiſtinguit̃ q: aut imponitur maior pena ꝓpter atrocitatem delicti inſpecti in perſona delinquentis aut imponit̃ pena maior ꝓpter frequentiam delicti. In primo caſu dico ꝙ ſi remittat̃ pena nõ tamen remittetur infamia ff.de his qui no.infa.l.quid ergo. §. pena. ſed ſcd̓o caſu dico ꝙ ſi remittatur pena.remittet̃ infamia. ſi aũt imponatur pena corporalis maior pro maiori corporali tũc ſi queras vtrũ remiſſa pena remittatur infamia:ꝛ in caſu iſto ſubdiſtinguitur q: aut minuit̃ pena cum cã cognitione aut nõ. In ſecundo caſu dico ꝙ remiſſa pena remanet infamia.ꝑ.l.quid ergo.§. queſitũ. In primo aũt caſu ſubdiſtinguit̃: q: aut apparet ex ſententia iudicis per penã velle remittere infamiam aut nõ. In primo caſu remiſſa pena remittit̃ infamia.ff.de decur.l. generaliter.ff.de poſtu.l.in patres et ſic intelligit̃ lex ꝑdicta ꝛ ſi ſeuerior cũ ſuis cõcor̃d. In ſcd̓o caſu di

co ꝙ remiſſa pena nõ remittit in-
famia.ff.ad muni.l.ordine. ar.C.
de nego.geſt.l.tutori ꝛc.

Queſtio .cccxxiij.

SUperti.
ff. ſolut. matrimonio
quemadmodũ dos pe
tatur.§.ſi mulier viri.
Si tu queras vtrũ ãte delictũ cuꝫ
delicto poſſit cõpenſari vel nõ ſic
diſtinguitur q: aut queritur de de-
bitis contractis ex delicto inter ſe
compẽſandis aut de ipſis delictis
In primo aũt caſu ſubdiſtinguit
vtrum debitũ ſit pecuniarium vel
non pecuniariũ.In primo caſu di
co ꝙ adinuicem poſſunt cõpenſa-
ri.ff.de cõpen.l.ſi ambo: ſi aũt nõ
ſit debitum pecuniariũ nõ compẽ
ſantur.ff.de adult.l.j.§.ſi publice.
In ſcđo aũt membro principali.ſ.
vtrum delictũ cum delicto cõpen-
ſetur ſic diſtĩguitur: q: aut delicta
fuerunt inter diuerſas pſonas aut
inter eaſdẽ. In primo caſu dico ꝙ
nõ compenſantur.ff. de vi ꝛ vi ar.
l.ſi colonus.in ſcđo aũt caſu quan
do inter eaſdẽ pſonas adhuc ſub-
diſtinguitur vtrũ delicta circa res
eaſdem aut circa diuerſas in ſcđo
caſu dico ꝙ nõ ſit cõpenſatio.ff.de
nox.l.queadmodũ i.§. ſi ſeru9. In
primo mẽbro quãdo circa eaſdeꝫ
res diſtinguitur vtrũ delicta fiant
eodem tẽpore vel diuerſis tẽpori-
bus.In pmo aũt caſu adhuc ſub-
diſtinguitur quia aut circũſcripto
delicto vnius delictũ alterius non
eſſet delictũ vt q: ibam per cãpum
vbi ↄſueuerant homines ſagitta-
re hmõi nõ delictum circũſcripto
facto alteri9: ꝛ tũc dico ſi ſint equa
lia ꝛ alter nõ ſit in dolo cõpenſan-
tur ꝛ ꝙ maius eſt punitur.ff. ad .l.
aquil.l.ſi obſtetrix ad .ff. In ſecun
do caſu videlicet quando circũſcri
pto delicto vnius nihilominus eſſet
alterius delictũ: et in caſu iſto ad-
huc ſubdiſtinguitur quia aut cir-
cunſcripto vnius delicto eſt delictũ
alterius : ꝛ tunc ſit cõpenſatio vbi
ex illo delicto acquireret pti obli-
gatio.ff.per quã fac.l.vlti. Aut illa
delicta fiunt diuerſis tẽporibus: ꝛ
tunc adhuc diſtinguitur q: aut de-
lictum ſm contractũ eſt vel cõmiſ
ſum anteꝙ cõtrahatur obligatio
ex primo vt q: mulier cõmiſit adul
terium primo adhuc nõ eſt cõtra-
cta adhoc obligatio vt amittat do
tem niſi demũ ſoluto etiam matri
monio poſtea ſi vir cõmittat adul
terium anteꝙ diſſoluatur matrimo
nium nõ ſit cõpenſatio delicti ad
delictum quantũ ad effectus ciui-
les ne amittatur dos vel donatio
propter nuptias.vt.ff.ſo.ma. l.vi-
ro.ꝛ.l.iſta. Aut obligatio cõtracta
eſt ex primo delicto anteꝙ cõmit-
tatur ꝛ in caſu iſto dico ꝙ nõ ſit cõ
penſatio.ff.de vi ꝛ vi ar. l.qui poſ.
et intellige ꝙ vbi ſit cõpenſatio de
licti ad delictum adinuicem ꝙ im
peditur obligatio querenda par-
ti cõtrarie vt apparet ex predictis.

Qõſtio.cccxxiiij.

DEteſta
mentaria tu. ſuper
l.ſi datus . Si tu q̃-
ras nunquid con-
trarius act9 appoſi
tus i aliqua diſpoſi
tione vel contractu vitiet diſpoſi-
tionem vel contractũ vel etiam vi
tietur: ꝛ in iſta queſtione ſic diſtin-

guitur quia aut ille actus eſt contrarius illi diſpoſitioni aut rei de qua fit diſpoſitio ſic diſtinguit͂ q̃a aut ille actus vel pactum eſt cõtrarius accidentalibus illius diſpoſitionis aut eſſentialibus. Jn p̃mo caſu dico q̄ valet ille actus. ff. de pactis. l. paciſci. in ſecundo aũt caſu ſcʒ quando ille actus eſt cõtrarius eſſentialib⁹ illius diſpoſitionis adhuc ſubdiſtinguitur quia aut etiã diſpoſitiones q̄ includebant actũ contrariuʒ in ſua diſpoſitione nõ valent tranſire ad aliã diſpoſitionem aut econuerſo. in primo aũt caſu dico q̄ vitiatur actus contrarius ⁊ valet diſpoſitio exemplũ habes. ff. de precar. l. cũ precario ⁊. l. j. Jn ſecundo caſu vbi. ſ. non voluit trãſire ad aliaʒ diſpoſiti onẽ valet actus contrarius ⁊ nõ diſpoſitio. ff. de diſpoſi. l. vbi aũt. Jn ſcdo aũt membro p̃ncipali diſtinguit͂ quia aut ille actus cõtrarius fuit appoſitus ab aminiculis vel accidentib⁹ rei vel etiam ab eſſentialibus rei. in primo caſu vitiatur actus contrarius ⁊ valet diſpoſitio. ff. ſi vſufru. pe. l. j. §. j. Jn ſcdo aũt caſu adhuc diſtiguitur quia aut ille actus contrarius apponitur incontinẽti in ipſa diſpoſitione ex interuallo. in ipſo autem caſu actus cõtrarius vitiat totuʒ: ⁊ ſic loquitur lex iſta. ⁊. ff. de vſu ⁊ habi. l. per ſeruuʒ quia de eſſe eſt tutele q̄ tutor habeat adminiſtrationem totius patrimonij. ſed hoc fallit in caſu ſpeciali. ff. de here. inſtitu. l. ſi ita quis cum aliquis fuit heres inſtitutus ex certo fundo in ſecundo aut͂ caſu vitiatur actus ⁊ valet diſpoſitio ff. de vſu. et habit. l. per ſeruum. §. alle. niſi quia in ff.

¶ Queſtio. cccxv.

Soluto matrimonio ſuper. l. dotis cã ⁊c. Ubi mulier dedit dotẽ ⁊ nõ fuit ſecutũ matrimonium Si tu queras nunquid poſſit repetere ⁊ qualiter. diſtinguitur ſic q: aut matrimoniũ nõ eſt ſecutum poſtea de facto vel de iure. aut eſt ſecutum matrimonium ſi nõ ſit ſecutũ: adhuc refert q: aut de iure poſtea m̃rimonium ſequi potuit ⁊ tunc dico q̄ niſi fuerit ſecutum q̄ mulier conditione ob cauſam dotem repetere poterit. ff. de condi. ob cauſam. l. j. in ff. Aut hmõi matrimonium de iure ſequi nõ potuit: ⁊ adhuc refert q̃a aut nõ fuit ſecutum matrimoniũ propter cauſam que ſi intercederet turpitudinem contineret: ⁊ in caſu iſto adhuc refert quia aut mulier cum dotem daret ſciebat talẽ cauſam intercedere ⁊ tunc ſi dedit dotem repetere nõ poterit: ſed fiſcus repetet. ff. de cõditio. ob tur. cauſam. l. penult. Aut mulier etiaʒ ignorabat talẽ cauſam intercedere ⁊ dedit dotem ⁊ tunc dico q̄ cõditione ſine cauſa repetet ipſã dotem. ff. de condi. ſine cauſa. l. auunculo. aut fuit ſecutum matrimonium ratione dotis ⁊ tũc aut fuit nullum propter taleʒ cauſam que turpitudinem continebat: et adhuc refert ſicut prius quia aut ſciebat mulier: et tũc dico ſicut in primo caſu q̄ dotem non repetet ſed fiſcus per. l. p̃calleg. ⁊. ff. de condi. ob turpem cauſam. l. penulti. Aut ignorabat mulier: ⁊ adhuc refert quia aut errauit in facto ⁊ tunc dico q̄ partitur ſibi ⁊ tũc dico q̄ cõditõe ſine cã repetet ⁊ idẽ ſi in iure errauit niſi error craſſ⁹ fuerit ⁊ ſupinus vt p̃bat͂ in. l. p̃alle. auunculo

in pꝛo car. vbi glo. tangit. Aut matrimonium nō tenuit ꝓpter tales cauſam q̄ turpitudinē nō continebat: ⁊ tunc dico ꝙ mulier dotē repetet per conditionē ſine cauſa. C. de condi. ſine cauſa. l. j. ⁊ ſic teneatis in titulo iſto.

¶ Queſtio. cccxxvj.

Uia in multis locis gl. variat nūq̄d res dotales poſſint alienari plurimus dicit ꝙ ſic plurimū dicit ꝙ nō. ideo gloſas ſibi adinuicē contrarias ſic concoꝛdabimus. Unde ſi tu queras nūquid res dotalis cōſtante matrimonio poſſit alienari: multū refert q2 aut querit̃ de re dotali mobili aut immobili: ſi tu queras de re dotali īmobili adhuc refert q2 aut eſt data in dotem eſtimata nō ea eſtimatione q̄ venditionem facit ſed ſimpliciter ⁊ tunc dico ꝙ alienari nō poterit ⁊ ſic loquitur lex q̄ iſta duo membꝛa tangit. C. de rei vxo. act. l. vnica. §. ſed cum lex. Aut tu etiam queris de re dotali mobili ⁊ adhuc refert q2 aut eſt talis res que conſiſtit pondere numero vel mēſura: ⁊ tunc dico ꝙ res talis alienari pōt nam illarū rerum dominiū in ipſum maritū etiam transfertur vt. ff. de iur. dot. l. ſi cum dotē. Aut illa res mobilis non conſiſtit numero pondere vel menſura: ⁊ adhuc refert quia aut eſt talis res que ſeruando ſeruari nō poteſt: ⁊ tunc adhuc dico ꝙ nō poterit alienari ꝓpter neceſſitatē ff. de here petit. l. diuus. aut eſt talis res q̄ ſeruando ſeruari poteſt: ⁊ tunc dico idē ꝙ in re īmobili. ſ. ꝙ nō poſſit alienari. C. de fundo do. l. e. l. iulia. fallit tamen in caſu libertatis qui caſus ponit̃. C. de ſer. pi. ma. l. j. cum ſuis concoꝛd.

¶ Queſtio. cccxxvij.

In. l. diuoꝛtio ⁊c. vbi act. de dote eſt cōis patri et filie ⁊ filia pacta fuerit, ſine patre cū marito de re pꝛomittenda dare cuidā tertio. Si tu queras nunquid etiā illud pactū pꝛeiudicet multū refert q2 aut tu q̄ris nūquid iſtud pactū pꝛeiudicet filie agenti cōtra maritū ⁊ dotē repetenti: ⁊ dico ꝙ ſic adeo ꝙ poterit repelli per exceptionē doli ⁊ poterit eo caſu quo ſibi competeret actio: ſic loquit̃ ibi hac eadē. l. ꝙ ſi Aut tu queris nunquid patri pꝛeiudicet: ⁊ adhuc refert q2 aut pater agere vult ad vtilitatē filie ⁊ dotem repetere: ⁊ in caſu iſto dico ꝙ nō poterit ſic loquitur. ff. de pact. dot. l. cum dos in fi. aut pater vult agere nō ad vtilitatē filie ſ3 ad ſuā: et in caſu iſto dico ꝙ nō poterit ſic loquit̃. ff. de pact. dot. l. cū dos ī fi. Aut pater vult agere nō ad vtilitatem filie ſed ad ſuā: ⁊ in caſu iſto dico ꝙ pactū filie ſibi ꝑiudicare nō debet: ſic loquitur lex iſta ⁊ iſtā ſolutionem innuit lex cōtraria. ff. de pact. dota. l. cum dos in fi.

¶ Queſtio. cccxxviij.

Miſerit pꝛimo rñſo ſup. l. diuoꝛtio. in. §. ob donatiōes ⁊c. Ubi ſolutū eſt matrimonium ⁊ mulier agit ad dotē repetēdā. ſi tu queras nūquid maritus poſſit ſibi obiicere cōpenſationem vel nō multū refert: quia aut res data in dotē ab vxoꝛe. marito conſiſtit in ſpecie: ⁊ tunc dico ꝙ nūq̄ cōpen-

ſationez obijcere poterit maritus et hoc nō fauore dotis: ſed q: ſpe-cici ad quantitatē nō fit cōpenſa-tio. vt. C. de rei vx. act. l. vna. §. ſed ſi nō. Aut dos illa cōſiſtit in quan-titate: ꝛ in caſu iſto dico ꝙ ſi agit mulier ad illā repetendā maritus poterit ſibi cōpenſationem obijce-re. vt. ẜ. rerum amo. l. j.

¶ Queſtio. cccxxix.

In eodez §. ſi vir in fundo ꝛc. Si tu queras nunquid la-pides marmoꝛeos quos maritus extraxit de fundo dotali facit ſuos vel non: multū refert quia aut illa marmoꝛa ſua faciet extrahendo ꝛ pōt etiā petere. vt in. l. iſta quaſi ꝑ totū: aut illa marmoꝛa nō naſcun-tur ꝛ reueniunt ſicut fructus: et in caſu iſto adhuc refert: q: aut extra-hit marmoꝛa de fūdo dotali vt ip-ſe faceret hmōi fundū fructuoſio-rem ꝛ fertilioꝛē ꝙ̄ talis fund⁹ eſſet ſi remanerent marmoꝛa: ꝛ in caſu iſto dico ꝙ marmoꝛa extracta fa-cit ſua ꝓpter impēſam factam in extrahēdo ſic loquitur. §. iſte. Aut foꝛtaſſis expediebat potius fundū remanere talem quā marmoꝛa ex-trahere: ꝛ tunc adhuc refert q: aut mulier anteꝙ̄ fundū daret in dotē lapidicinam aperuit: ꝛ tūc dico ꝙ vir etiam poterit poſtea marmo-ra extrahere ꝛ ſua facere: ꝛ ſic loq̇-tur. j. e. §. ſi fundo. Aut mulier non aperuit hmōi lapidicinas: ꝛ tunc dico ſi maritus aperiat ſiue extra-hat marmoꝛa quō ꝙ̄ dictū ſit de-linquit vt. ẜ. de iure dot. l. ſi ex lapi-dicina.

¶ Queſtio. cccxxx.

Tamque ritur vtrū ſi vinco vin-centem te ꝑ cōſequens vincā te: ꝛ in iſta q̄ſtione etiā ſic di-ſtinguitur q: aut tu q̄ris in diuer-ſis caſib⁹: ꝛ tūc dico ꝙ ſi vinco vin-centem te nō per conſequens vin-co te. vt in aut. q̄bus mod. na. effi. ſui. §. diſcretis. ꝛ. ff. ad tertul. l. ſi. §. obijcit. ꝛ. l. equiſſimū. § ſi ex filio. ꝛ in aut. de equali. dot. §. his conſe-quens. Aut tu q̄ris hoc in codē ca-ſu: ꝛ adhuc refert q: aut eſt cadē rō vincēdi te q̄ eſt vincendi vincentē te aut nō ſi aūt nō eſt cadē rō tunc dico ꝙ ſi vinco vincētē te nō ꝑ cōſe-quens vinco te vt. ff. qui ꝑōt ī pig. ha. l. claudius felix. Aut eſt cadem ratio vincendi te: et vincendi vin-centem te: ꝛ in caſu iſto dico ꝙ eſt regula vera vcȝ ſi vinco vincentē ꝑ ꝯſequēs vinco te. ff. de diuer. ꝛ tēp. pꝛeſcri. l. de acceſſionibus.

¶ Queſtio. cccxxxj.

Tamque ritur nunq̄d vtile per inutile vitiet vel nō: et in iſta q̄ōne: multū refert quia aut vtile pōt ſeparari ab inutili aut nō. In pꝛimo caſu refert q: aut pōt ſe-parari ſine incōuenienti: aut cū in-cōuenienti: ſi aūt ſine incōuenienti ſeparari poſſit tunc dico ꝙ nunꝙ̄ vtile ꝑ inutile vitiabit in aut. de nō ali. ſe. col. iij. §. aūt circa pꝛincipiū ſcd̄e colūne fere. ff. de vſu. l. placuit. et. C. de do. l. plaucius. Aut nō po-terat ſeparari vtile ab inutili ſine incōuenienti: ꝛ in caſu iſto adhuc refert q: aut videlicet ratio dictat ꝙ vtile valeat aut ratio hoc nō di-ctat: ſi aūt ratio dictat ꝙ vtile va-

leat dico ꝙ i caſu iſto ꝙ nũꝗ vtile
per inutile viticetur.ff.de erb.l.par
ni.§.fi. Si autẽ vtile ab inutili nõ
poſſit ſeparari aliquõ ſine incon-
uenienti adhuc refert q: aut vtrũ-
ꝙ videlicet tam vtile ꝙ inutile eſt
de iure cõmuni.aut vnũ eſt de iu-
re cõi ⁊ aliud de iure ſpeciali q: nõ
eſt iuenire caſũ in q̊ vtrũꝙ ſi de iu-
re ſpeciali ſi aũt vnũ eſt de iure cõi
et aliõ de iure ſpeciali refert: q: aut
illud ꝙ eſt de iure cõi ẽ fauorabile
aut odioſum.ſi aũt ſit fauorabile
tunc vtile per inutile nõ vitiabit̃.
ff.de do.inter vi.⁊ vxo.l.ſi ſponſus
§.generaliter. Aut illud ꝙ eſt de iu-
re cõi eſt q̄d odioſum:⁊ in caſu iſto
dico ꝙ vtile per inutile viticetur.ff.
quemadmodũ ſeruit.amit.l.ſi cõ-
munem.aut vtrũꝙ eſt de iure cõi:
et tunc vtile per inutile vitiatur.ff.
de aqua cotid.⁊ eſti.l.j.§.item que
ritur.⁊.§.ſeq.

Queſtio.cccxxxij.

SJ autez tu queras nunq̇d in-
definita eq̇pollcat vni
uerſali ſm ꝓpriam verbi ſignifica
tionem:⁊ in caſu iſto ſemꝑ dico ꝙ
nõ.nam iſta eſſet falſa oĩs hõ cur-
rit etiã ſi vn' ſolus hõ vt ſortes nõ
curreret dato etiã ꝙ oẽs alij curre
rent ſ; iſta eſſet vera hõ currit etiã
ſi mille currerent ⁊ ꝓbatur.ff.de cõ
di.⁊ de.l.ſi quis ducẽta.§.vtrũ. Aut
etiã tu queris vtrũ indefinita eq̇-
polleat vniuerſali iuris interpre-
tatione:⁊ in caſu iſto ſubdiſtingui
tur q: aut iſta indefinita ꝓfert̃ de-
nunciatiue:⁊ tunc dico ꝙ indefini
ta non equipollet vniuerſali.ff.de
cõdi.⁊.de.l.menius.⁊.l.q̇ heredi in
prin.aut ꝓfertur diſpoſitiue ⁊ ad-
huc refert:⁊ q: aut ꝓfertur materia
neceſſaria ⁊ in caſu iſto dico ꝙ ide
finita equipollet vniuerſali.inſtit.
de obl.circa prin.ff.de vſufr.l.j.cir-
ca princi. Aut iſta indefinita ponit̃
in materia cõtingente:⁊ adhuc re-
fert q: aut iſta indefinita ꝓfertur a
lege ⁊ tũc dico ꝙ equipollet vniuer
ſali.vt.ff.de neg.ge.l.ij.circa prin.
§.j.aut ꝓfert̃ ab hoie:⁊ adhuc re-
fert q: aut iſta indefinita refert ad
res:⁊ tunc aut ꝓponunt̃ per verba
ſingularia:⁊ in caſu iſto dico ꝙ in
definita nõ equipollet vniuerſali.
vt.ff.de le.j.l.apud iulianuz.§.ſcio
Aut ꝓfert̃ ꝑ verba pluralia vel vni
uerſalia: ⁊ adhuc refert q: aut oĩa
ꝑticularia cõtenta ſub illo nomĩe
vniuerſali nõ habẽt eandẽ equita
tem ꝙ idefinita nõ equipollet vni-
uerſali aut oĩa ꝑticulari a cõtenta
ſub illo noĩe vniuerſali nõ habent
eandẽ equitatẽ tũc dico ꝙ indefi-
nita nõ equipollet vniuerſali.ff.de
pig.l.obligatiõe generali. Aut iſta
nõ refert̃ ad res ſ; ad perſonas:et
tũc refert q: aut ꝓfert̃ in caſu odio
ſo ⁊ tunc dico ꝙ nõ equipollet vni
uerſali.ff.de li.poſthu.l. nolatim ⁊
eſt lex .ij. in titulo aut illa indefini-
ta ꝓfertur in caſu fauorabili:⁊ i ca
ſu iſto dico ꝙ etiã adhuc equipol-
let vniuerſali.ff.de le.j.l. q̇ filiabus.
Aut profert̃ in caſu mediocri vide-
licet multũ fauorabili nec multuz
odio:⁊ adhuc refert q: aut indefi-
nita profertur per appellationem
ſc; propriam : et tunc dico ꝙ non
equipollet vniuerſali.vt.ff.de leg.
ij.l.ſi pluribus.in prin.vbi doctor
meus notauit et eodem titulo.l.ſi
ita relictum.ꝑmo reſpon. cũ ſuis
ſimilibus infinitis.

Queſtio.cccxxxiij.

Cum queritur, vtrū ſnia lata ſuper principali p̄iudicet in incidēti vel nō: multū refert q̄a aut eſt tale incidēs ꝙ pōt ſeparari a p̄ncipali: ⁊ in caſu iſto dico ꝙ ſententia ſup̱ principali nō p̄iudicat incidēti. C. q̄ ſen. reſcind. nō poſ. l. peremptorias. ⁊. C. de iuris ⁊ fac. ig. l. j. Aut nō eſt tale incidēs ꝙ nō p̄t ſeparari a p̄ncipali: ⁊ refert q̄ aut in illa ſnia fuit cognitū de illo incidenti plene vel ſemiplene. ſi aūt de incidēti fuit cognitū ſemiplene: tūc dico ꝙ ſnia lata ſup̱ principali nō preiudicat incidēti: ⁊ ſic intelligitur lex. ff. de his q̄ ſunt ſui vel ali. iur. l. ſi iudex. ⁊. ff. de lib. agnoſ. l. ſi quis a liberis. §. ſi vel parēs. Aut de illo incidēti fuit plene cognitum: ⁊ adhuc ſubdiſtinguit̄ q̄ aut erat tale incidēs de quo in ſnia lata in principali appareat ꝙ ſnia etiā fuit lata ſup̱ incidēs ꝓpoſitū nā tūc ſnia lata ꝯtra eū cōtra quē opponebatur incidēs. aut ꝓ eo ſi cōtra eū tūc dico ꝙ ſnia lata ſup̱ principali nō preiudicat incidēti. vt. C. de ꝓba. l. neq̄ tales ⁊c. ⁊ hoc eſt verū niſi ex actis ꝓ q̄ fuit lata in principali appareat ꝙ ſnia fuit ēt lata ſuper incidens propoſitum nā tunc ſentētia lata ſuper principali bene preiudicaret incidenti. vt. ff. de ſuſpe. tu. l. cum ⁊c. Aut eſt ſententia lata pro eo contra quē opponebat̄ incidens: ⁊ adhuc refert quia aut volens proponere incidēs principaliter intendit ad eundem finē ad quem tendebat cum proponebat incidentaliter aut ad diuerſos fines. ſed ad eundē finem tunc ſententia lata ſuper principali nō preiudicat incidenti.

Queſtio. cccxxxiiij.

Tum queritur vtrum qđ ab initio nō vꝫ expoſtfacto poſſit cōualeſcere vel non multū refert q̄ aut ſunt cōtra ea q̄ ſunt principalia in teſtamēto vt in heredis inſtitutione: aut cōtra ea q̄ nō ſunt principalia vt in legatis ⁊ fideicō. ſi aūt ſunt cōtra ea q̄ principalia ſunt in teſtō refert: q̄ aut illud ꝙ ab initio videlicet non valuit expoſtfacto cōualeſcere nō poteſt ꝓpter conditionē teſtantis vt quia furioſus erat: aut etiā propter conditionē inſtituti: ⁊ in primo caſu dico ꝙ ab initio nō valuit expoſtfacto nō cōualeſcit. vt inſti. quibus nō eſt permiſ. fa. teſta. §. j. aut ꝓpter conditionē inſtituti: et adhuc refert: q̄ aut loquit̄ de illo inſtituto cuius ſolū ꝯditio in teſtō inſpicit̄: ⁊ adhuc refert quia aut loquit̄ de tali inſtituto cuius cōditio tribus tp̱ibus inſpicit̄ videlicet tp̱e mortis teſtatoris: ⁊ tp̱e diſpoſitionis: ⁊ tp̱e adite hereditat̄ ⁊ in caſu iſto dico ꝙ illud ꝙ ab initio nō valet expoſtfacto nō cōualeſcit. ff. đ manumiſ. te. al's. de re mi. l. iij. §. deportati. Aut eſt talis inſtitutus cuius cōditio ſemp̱ inſpicit̄ ſemel vꝫ tp̱e adeunde hered. ⁊ tūc dico ꝙ illud ꝙ ab initio non valet expoſtfacto bene ꝯualeſcit. ff. de re. mi. l. iij. §. deportati. Aut queritur nunquid illud ꝙ ab initio non valuit propter conditionem inſtituti cuius conditio non ſolum in teſtō inſpicit̄ ſꝫ cuiuſdā alteri⁹ ſi expoſtfacto ꝯualeſcere poſſit ⁊ in caſu iſto ſimiliter dico ꝙ illđ ꝙ ab initio nō valuit bn̄ expoſtfacto recōualeſcit vt. ff. de act. here. l. ſi ſeruus meus ⁊c. Aut q̄rit̄ ꝯtra ea q̄ nō ſūt

p:incipalia in teſtamēto: ⁊ adhuc
refert q: aut querit̃ cōtra legatū li
bertatis aut contra legatū aliud a
libertate:ſi aūt contra legatum li⸗
bertatis:adhuc refert q: aut que⸗
ritur,de libertate directa aut de fi⸗
deicōmiſſoria ſi aūt de directa tūc
dico ꝙ illud ꝙ ab initio nō valuit
expoſtfacto recōualeſcit.ff.q ⁊ a q̄⸗
buſli.ma.fi.l.ſeruo. Aut querit̃ nō
de libertate directa ſed de relicta ꝑ
fideicō.⁊ in caſu iſto dico ꝙ ab ini
tio nō valuit expoſtfacto nō recō⸗
ualeſcit.vt.ff.de fideicō.lib.l.gene⸗
reliter.§.ſi libero homini.Aut q̄ri
tur de legato alio a libertate:⁊ ad⸗
huc refert q: aut querit̃ de tali le⸗
gato ꝙ ab initio nōvalet,ꝑpter cō
ditionem legantis aut ꝑpter aliō
ſi;aūt propter conditionē legātis:
dico ꝙ illud ꝙ ab initio nonvaluit
bene expoſtfacto reconualeſcit. vt
ff.de leg.aū.l.j.§.ſi filiuſfa.⁊c.Sive⸗
ro ꝑpter aliud nō valet legatū da⸗
to ꝙ dies cedat : ſed ſtatim expoſt
facto recōualeſcit vt in his in qui⸗
bus dies cedit. ⁊ ſic intelligitur re
gula catoniana.ff de re.iu.l. regu⸗
la catoniana per totū.aut nō ſunt
vltime voluntates ſed cōtractus:
et;tunc refert q: aut querit̃ de his
que ab initio nō valent ꝑpter defe
ctum eo:um q̄ ſunt de ſubſtantia
contractus nūquid ea q̄ ab initio
nōvalent poſſint expoſtfacto recō
ualeſcere.Aut queritur de his que
ab initio nō valent p:opter iuris
p:eſumptionem.in p:imo caſu di
co ꝙ illud quod ab initio nōvalet
expoſtfacto recōualeſcere nō pōt.
ff.de in ite.reſt.l.ſi curato:ē.in ſecū
do mēb:o refert q: aut ceſſit cauſa
p:eſcriptionis vel ꝓhibitiōis iur.
et tunc dico ꝙ illud ꝙ ab initio nō
valet expoſtfacto bene reconuale⸗
ſcit.vt.ff.de ritu nupt.l.ſi empto:.
Si vero cauſa nō eſſet tunc ſi iter⸗
uenerunt illa que ab initio cōtra⸗
ctum poterant inducere:tunc dico
ꝙ valet ſi nō extunc ſed exnunc.vt
C.de condi.inde.l.vna.ſi vero iſta
omnia ceſſent tūc dico ꝙ habet lo
cum regu.iur.ff.de reg.iur. l. ꝙ ab
initio ⁊c.

¶ Queſtio.cccxxv.

Cum querit̃
vtꝛ im
ꝑſona⸗
litas vitiet obliga⸗
tionemvel nō ſic di
ſtiguitur: quia aut
iperſonlaitas ponit̃ acto:is ⁊ tūc
dico imperſonalitasvitiat obliga
tionem vt.C.de conſt. pec.in aut.
ſi quādo aut ponit̃ ex parte rei: et
tunc dico ꝙ imperſonalitas nōvi⸗
tiat obligationē.ff. de in ius vo. l.
cum quē cōtra.ff.de verb.obli.l. ſi
ſtipulatus.⁊ ſic debent intelligi le⸗
ges de hoc loquentes.

¶ Queſtio.cccxxvj.

Cum que
rit ur vtrū p:iuilegiat⁹
vti poſſit ꝑuilegio ſuo
contra aliū p:iuilegiatūvel nō poſ
ſit vti : ſic diſtinguit̃ q: aut querit̃
de p:iuilegūs in co:po:e iuris in⸗
cluſis aut de p:iuilegūs extra co:⸗
pus iuris cōceſſis.ſi de p:iuilegūs
in co:po:e iuris incluſis refert:q̄a
aut vnum p:iuilegium eſt maius
q̄ aliud aut nō.ſi vnū p:iuilegium
eſt maius altero tunc dico ꝙ vnus
p:iuilegiū videlicet maius habet
ſuum effectū contra minus vt mi
no:.xxv.an.magis eſt p:iuilegiat⁹
q̄ filiuſfa.vel minus. vnde p:iuile

gio ſuo vtitur cõtra ipſos vt.ff.de
mino.l.verum.§.fi.⁊.l.ſe. Aut vn⁹
nõ eſt magis ꝓuilegiatus ꝙ alius
ſed priuilegia ſunt equalia: ⁊ tunc
eſt melior conditio rei ſiue conſu-
mentis vt eſt videre in duob⁹ mi-
noribus quorum vnus alij pecu-
niam mutuauit. ⁊ ille minor con-
ſumpſit nã melior eſt cõditio con-
ſumentis.vt.ff.de mi.l. verum.§.
item querit̃ ⁊ de verb.obli.l.ſi ſer-
uum.§.ſequit̃ ⁊c. Aut querit̃ de pri
uilegio extra corpus iur.conceſ. et
tunc aut vnũ precedit aliud in da-
ta aut certũ eſt qḋ data fuerũt aut
eſt dubiũ qḋ illorũ precedit ſi vnũ
precedit aliud in data illud preua-
let.ff.ne quid in loco pu.l.ij.§.ſi ꝗs
a principe.⁊.C.de eman.lib.l.nec
annus.⁊ hoc eſt verũ niſi illoꝝ pri
uilegiorum: vltimo impetratum
mentionẽ faciat expreſſam de ꝓmo
nam tunc vltimo impetratũ pre-
ualet q: nõ põt princeps legẽ face
re a qua ſibi nõ liceat recedere.ar.
ff.de leg.iij.l.ſi quis in prin.teſta.j.
reſpon. Aut neutrũ precedit in da
ta: ⁊ tunc aut vnũ eſt gñale: ⁊ aliud
ſpeciale: ⁊ in caſu iſto dico ꝙ ſpãle
prefertur generali in ſua ſpecie. ff.
de pec.l.ſeruo manumiſſo.⁊.ff.de
leg.iij.l.vxorẽ.§ feliciſſime.ff.de re
gu.iur.l.in toto.aut neutrũ prece-
dit: ⁊ tunc refert: q: aut illud ꝙ cõ-
ceditur eſt diuiduũ. ⁊ tunc dico ꝙ
quilibet ſuã partem habeat.ff.de
leg.j.l.ſi pluribus.C.de le.l.ſi forci
dianum aut eſt indiuiduũ: ⁊ in ca-
ſu iſto dico ꝙ neuter vtitur priui-
legio ſuo.ff.de heredi.inſti.l.ꝗ ſol-
uendo vel eſt dubiũ qḋ priuilegiũ
ſit generalius vel ſpecialius prius
vel poſterius: ⁊ tunc dico idem ꝙ
dici quando ambo ſunt generalia
vel ſpeciali avt ſi ſit diuiduũ quili-
bet habeat ſuam partem: ſi indi-
uiduum nullus.ff.de bo.ſer ca.l.j.
§.ſi duobus.

Questio.cccxxxvij.

Tamque

ritur nunquid priuile-
giatus ſuccedens non
priuilegiato ſuo vtatur priuilegio
vel nõ ſic diſtinguit̃ q: aut querit̃
vtrũ priuilegiatus ſuccedens non
priuilegiato ſuo vtat̃ priuilegio ꝓ
tẽpore preterito: ⁊ in caſu iſto dico
indiſticte ꝙ nõ.ff.de iure fiſ.l.fiſc⁹.
C.de preſ.xxx.vel.xl. an.l. ſicut cir-
ca mediũ. Aut tu queris nunquid
priuilegiatus ſuccedens nõ priui-
legiato poſſit vti priuilegio ſuo ꝓ
tẽpore futuro: ⁊ hoc diſtinguit̃ ꝗa
etiam aut ille priuilegiatus ſucce-
dit nõ ꝓuilegiato in rebꝰ nõ ꝯſum-
matis ⁊ tũc aut nõ eſt ꝯſũmatũ q:
tẽpe debito nõ tenuerat: ⁊ adhuc
ſubdiſtiguit̃ q: aut ſuccedit nõ ꝓui
legiato ex pte ꝓſcribẽtis ⁊ hic ſub-
diſtinguit̃: q: aut iſte ꝓuilegiatus
ſuccedit nõ priuilegiato in rebus
conſummatis ſm eſſentialia ſua
ſuccedens videtur ꝙ preſcribenti
vult vti ꝓuilegio ſuo priuilegio vir
tute ⁊ acceſſione preſcribentis nõ
priuilegiati ſed ſua ꝓpria ⁊ ſui pri
uilegij: ⁊ tunc dico ꝙ põt.C.de ꝓſ.
xxx.vel.xl.an.l.cum notiſſimi.§.j.
Aut ſuccedit priuilegiat⁹ nõ priui
legiato ex parte eius contra quã
currit preſcriptio: ⁊ tunc aut priui
legium etiã erat duraturũ per lõ-
gum tẽpus vel ſaltẽ per tẽpus in-
certum ⁊ tunc dico ꝙ non gaudet
priuilegio ſuo.C.de preſcript.xxx.
vel.xl.an.l.ſicut in medio. Aut ſuc-
cedit priuilegiatus nõ priuilegia-
to in rebus cõſummatis ſm eſſen-
tialia ſua in ꝑſona nõ priuilegiati

et tunc aut queriẗ de obligatione
contrahenda ꝓpter factū: aut pro
pter nõ factū ſi ꝓpter factū tūc pri
uilegiatus gaudet priuilegio. ff. de
ver. obl. l. continuus. §. in hac. aut
queritur de obligatione cõtrahen
da ꝓpter nõ factū: ⁊ tūc ſubdiſtin
guitur q: aut illud priuilegium eſt
cõceſſum intuitu pſone ſue ſolū: et
tūc dico ꝙ priuilegiatus ſuccedēs
nõ priuilegiato in rebus ꝯſumma
tis ſm eſſentialia ſua vbi queritur
de obligatione cõtrahenda ꝓpter
nõ factum nõ gaudebit priuilegio
ſuo. C. ſi aduer. ven. pig. l. ij. ⁊. ff. de
pig. l. herēnius. Aut eſt illud priui
legium eſt cõceſſum intuitu reipu
blice: ⁊ tunc dico ꝙ priuilegiatus
ſuccedens nõ priuilegiato gaudet
priuilegio ſuo. ff. de iure fiſ. l. fiſcus
Sed quereret aliquis q̄ eſt ratio
quere ꝑuilegiatus ſuccedit nõ pri-
uilegiato in rebus nõ cõſumma-
tis ſm eſſentialia ſua ꝑuilegio ſuo
vtitur ⁊ in rebus ſm eſſentialia cõ
ſummatis nõ ſic reſpõ. res cõſum
mate nõ poſſunt ex accidēti retra-
ctari ſed ſi res ſint ꝯſummate ſm
eſſentialia ſua: tunc bene poſſunt
retractari. vt. ff. ad. l. acquil. l. huic
ſcripture in fi. ⁊. C. de admini. tu. l.
ſancimus. ⁊. ff. de minori. l. iij. §. iij.
Sed q̄ eſt ratio quare priuilegia-
tus ſuccedens nõ priuilegiato ĩ re
bus conſummatis: vbi tractatur
de obligatione cõtrahenda ꝓpter
nõ factū ſuo nõ poteſt vti priuile-
gio dico ꝙ factū ⁊ nõ factum ſunt
ſicut ens ⁊ nõ ens: ſed ens reſpicit
certam perſonā nõ ens aūt nõ re-
ſpicit certam perſonā ſed cõuenīē
tem tantū vnde in obligatione cõ
trahenda ꝓpter factū bene potui
inſpicere perſonā priuilegiati in il
la aūt obligatione q̄ eſt nõ factum
nõ reſpicio certā perſonā. vt ꝓba-
tur. ĩ. de verb. ſig. l. continuus. ⁊. §.
in hac. ⁊ per dictā. l. doctores deter
minant talem queſtionē qualibet
die videtis ꝙ fiūt obligationes ad
ſigillum dñi regis vt perſone capi
poſſint niſi ſoluant termino aſſi-
gnato modo cõtingit ꝙ quidā pri
uilegiatus ſucceſſit illi q̄ ſic ſe obli
gauit cum aūt adueniente die ſo-
lutioni aſſignato nõ ſolueret, bal-
liuus vult ipſum capere ipſe dicit
ſe eſſe priuilegiatū. queriẗ in iſta q̄
ſtione quid iuris ⁊ ſic diſtinguitur
Quia aut illud priuilegium eſt ſibi
indultum ratione ⁊ intuitu perſo
ne ſue tantū: ⁊ in caſu iſto dico qꝺ
priuilegio ſuo nõ vtiẗ: aut fuit in-
dultum ratione et intuitu reipu-
blice vt q: videlicet eſt clericus: et
tunc nõ tenetur litigare corā iudi-
ce vtilitatis. vt extra de foro cõpe-
tenti. c. ſi diligenti. ⁊. ff. de iure fiſc.
l. fiſcus. ⁊. ff. de vſur. l. cū quidā. §.
ſi debitores.

Queſtio. cccxxviij.

Cum queriẗ
vtrū qui
ꝯfirmat
dat vel nõ: ſic diſtin-
guitur q: aut illꝺ ꝙ
confirmatur eſt vti-
le: et in caſu iſto di-
co ꝙ qui confirmat nõ dat: aut nõ
eſt vtile ⁊ tunc refert quia aut con
firmat ſcienter aut ignoranter: ſi
autem confirmat ſcienter tunc di
co ꝙ qui confirmat dat. ſi autem
ignoranter tunc dico ꝙ qui confir
mat nõ dat ſic intelliguntur. C. de
donat. inter virū ⁊ vxorem. l. ſi do
nata res. §. vlti. ff. de adoptio. l. nā
ita. ⁊. l. precedenti.

Queſtio. cccxxxix.

Cum queritur: vtrū illud qđ tacite intelligit̃ pro expreſſo habeat̃ vel non: et q̄ſ ſit ꝛ quādo nō ſic diſtinguit̃: quia aut illud tacite intellectū depēdet ex ſolo vnius cōſenſu: ꝛ tunc dico ꝙ cum ille hic ſubintelligit pro expreſſo habetur. vt. ff. de conditio. ꝛ demon. l. cōditionib᷒. Aut depē-det ex conſenſu vtriuſ ꝙ ꝛ tunc refert q: etiam aut vterꝙ hoc ſubintelligit tacite: ꝛ tunc adhuc dico ꝙ pro expreſſo habet̃ ſi illud quod tacite ſubintelligitur verborū neceſſariam prolationē non requirit. ff. de verborū obligatio. l. certi conditio. ꝛ. l. quicquid. ſi ante verborum neceſſariā prolationez requireret vt ſtipulatio: tunc dico ꝙ in caſu iſto non habet̃ pro expreſſo ꝙuis ab vtroꝙ intelligatur. ff. de verbo. obligatio. l. ſi. ꝛ. ff. de noua. l. penulti. Si autem dependet ex conſenſu amborū ꝛ vnus tm̄ hoc ſubintelligit ſubdiſtinguit̃: q: aut eſt de natura cōtractus ꝙ ſufficiat ꝙ vnus tm̄ ſubintelligat: et in caſu iſto dico ꝙ pro expreſſo habebitur. ff. ſi certū petatur. l. cum quidem. Aut non eſt de natura cōtractus ꝙ ſufficiat ꝙ alter ſubintelligat: ꝛ tunc dico ꝙ non habetur pro expreſſo. ff. de cōdi. ob cauſam da. l. ſi repetendi.

Queſtio. cccxl.

Cum querit̃: vtrum dominus ex facto familie teneat̃ et p quolibet ſi velit eos defendere aut liberetur ſoluēdo tantum quātū vnus liber ſolueret ſi feciſſet in iſto caſu multū refert q: aut factum familie vel ſeruoꝝ poteſt diſcerni: ꝛ tūc dn̄s tenetur pro quolibet familie ſue inſolidū nec etiam liberatur ſoluēdo ſemel. vt ff. ad. l. acqui. l. ita vulneratus. ad finē. Aut facta ſeruorū vel familie non poſſunt diſcerni: ꝛ tunc ſubdiſtinguitur q: aut dederūt conſiliū aut fecerūt. ſi aūt dederūt ꝯſilium dominus ſoluendo ſemel liberat̃. ff. de iuriſdi. om. iudi. l. ſi familia. in fi. Aut fecerūt ꝛ ſi facta diſcerni non poſſunt: adhuc dico ꝙ dominus ſemel ſoluendo liberat̃. ff. ad l. aqui. l. illud in fine. ſed hoc fallit in caſu ſcꝫ quādo maieſtas pretoris eſt ꝯdēnata. vt. ff. de iuriſditiōe omnium iudi. l. ſi familia. in fine. ſi autē ſerui non etiam ſolum dederunt conſiliū imo ipſam fecerunt ſi facta diſcerni poſſint: tunc dn̄s tenetur pro quolibet ſoluere inſolidū nec ſoluēdo ſemel liberaret̃.

Queſtio. cccxlj.

Cum q̄rit̃: vtrū ꝛ qualiter debitor certe ſpeciei liberet̃ vel non ſic diſtinguit̃: q: aut iſte debitor non ſoluit totum neꝙ partez. aut ſoluit totum. Aut ſoluit partē vnā ꝛ aliam non. ſi autem non ſoluit totum neꝙ partez vel ſpeciē mortuam: quod idem reputo ſubdiſtinguitur: quia aut eam non tradidit cum bene tradere poſſet: q: forte adhuc eſt in rerum natura: aut non tradidit q: eam tradere nō potuit cum non habuit nec ſit forte in rerum natura. ſi autez nō

ſoluit vel tradidit eam cū ſoluiſſe
vel tradidiſſe potuerit:tūc dico ꝙ
debet teneri ⁊ teneret̄ pꝛiſtina act.
ad rei traditionē.vt inſtitu.de do
na.§.perficiunt.⁊.ff.de act.empt.
l.j.in pꝛincipio. Aut non tradidit
eam q: non poteſt cū moꝛtua ſit:
⁊ tūc ſubdiſtinguit̄: q: aut illa ſpe
cies eſt moꝛtua poſt moꝛā aut an
te.ſi autē moꝛtua ſit poſt moꝛam
tunc in ſui pꝛeiudiciū reputat̄ vi-
ua ⁊ agetur etiam cōtra eum.ſ.ad
rem reſtituendā ac ſi eſſet in rerū
natura.vt.ff.de verb.obliga.l.mo
ra.⁊.ff.ꝙ metus cau.l.ſi cum exce
ptione.§.ꝙ ſi homo.ſꝫ q: impoſ-
ſibile eſt rem ipſam pꝛeſtari cum
non habeat̄ cum ſit moꝛtua con-
dēnatio fiet in eſtimatione ꝓpter
impoſſibilitatē.ff.de verbo.obli-
ga.l.ſi ſeruum in fi.ſi ante moraꝫ
res vel ſpecies ſit moꝛtua ⁊ ita ſi-
militer pꝛeſtari nō poſſit:tūc etiā
ſubdiſtinguit̄: q: aut ipſe occidit
eā:⁊adhuc hoc ſubdiſtīguit̄ q: aut
talis occidit cuius factū non com
pellitur habere ratuꝫ:aut talis cu
ius factum cōpellit̄ habere ratū:
ſi autem talis cuius factū non cō
pellitur habere ratum occidit ⁊ ſi
ne culpa ſua:tunc tēpoꝛis liberat̄
debitoꝛ nec tenebit̄ ad rem illam
reſtituendā nec pꝛeciū nec eſtima-
tionem.vt.ff.de verbo.obliga.l.ſi
ex legati cauſa.ff.de dolo.l.arbi-
trio in fi.Si autem ipſemet debi-
toꝛ occidit vel alius nomine ſuo
ipſo ratum habēte vel talis cuius
factum cōpellatur habere ratum
tūc dico ꝙ ipſe debitoꝛ tenetur ad
rei reſtitutionē.ff.de verbo.oblig.
l.ſi ex legati cauſa ⁊.l.ſequen.ſi ſer
uum.ſed propter impoſſibilitatē
pꝛeſtationis condēnabitur debi-
toꝛ.ſ.ad eſtimationē per legē pꝛe-
dictam.ff.de verbo.obli.l.ſi ſeruū.

⁊ ſic etiam patet pꝛimū membꝛū
quādo videlicet debitoꝛ nō ſoluit
totum neqꝫ partē.Si autem ipſe
debitoꝛ ſoluit totum tūc habet lo
cū iſta diſtinctio:q: aut ſoluit iſtā
ſpeciem creditoꝛi cum omnibꝰ iu-
ribus ⁊ cautionibus que pꝛeſtari
debent cum re aut etiā non cū iu-
ribus ⁊ cautionibus que debent
cum re pꝛeſtari.ſi autem debitoꝛ
pꝛeſtet ſpeciē non tn̄ cum iuribus
⁊ cautionibus que ſcꝫ cum re pꝛe-
ſtari debent:tūc nō eſt abſolutus:
immo poterit agi cōtra eū vt pꝛe
ſtet predictas cautiōes ⁊ iura que
pꝛeſtari debent ⁊ agetur etiā con
tra eum pꝛiſtina actione.vt.ff.de
ſolu.l.etiā.⁊.ff.de ver.ob.l.iulianꝰ
§.qui fundū.qđ eſt verū niſi rem
recipiendo ſibi ſine iuribus ⁊ cau
tionibus ſuis ſibi pꝛeiudicet:q: vi
delicet nō fuerit pꝛoteſtatus de iu
re ſuo.vt.ff.de eo qđ certo lo.l.fi.
Aut ipſe debitoꝛ tradidit rem cuꝫ
omnibus iuribus ⁊ cautionibus
que pꝛeſtari debent:⁊ tunc adhuc
refert q: aut non tradidit taliter
quin a me euelli etiā poſſet:⁊ tūc
etiam dico ꝙ nō erit liberatꝰ imo
poteſt agi contra eum quouſqꝫ rē
traditā fecerit ⁊ crediderit.ff.de le
ga.j.l.non quocūqꝫ modo.j.rn̄ſo.
⁊.ff.de ſolu.l.ſi rem meā. Aut tra-
dit rem cū omnibus iuribꝰ ⁊ cau-
tionibus que pꝛeſtari poſſunt et
debent etiaꝫ ita ꝙ a me euelli nō
poteſt:⁊adhuc ſubdiſtinguit̄ quia
aut tradidit hmōi rem deterioꝛa
tam aut nō ſcꝫ deterioꝛatā.ſi aūt
non deterioꝛatā tradidit ſuppoſi
tis pꝛemiſſis:tunc dico ꝙ eſt libe-
ratus ipſo iure: q: ſolutione eius
quod debetur tollit̄ omnis obli-
gatio.inſtitu.qui.mo.tol.obliga.
in pꝛinci.⁊.ff.de ſolu.l.qui homi-
nem.§.fi.Aut tradidit rē deterio-

ratam:⁊ tunc ſubdiſtinguit̃: quia
aut hmõi res eſt deterio:ata p fa-
ctum alicuius tertij cuius factuʒ
nõ tenetur app:obare ⁊ non p cul
pam ſuã:⁊ tunc dico ꝙ eſt ipſo iu
re liberatus cõpellitur tñ vt cedat
actiones ſuas quas habebat con
tra deterio:antẽ.ff.q vi aut clam.
l. is qui in puteuʒ.§.ſi pena.⁊.ff.
ad.l.acq̃l.l.huic ſcripture.in p:in.
Aut tradidit rem deterio:atã per
ſeipſum aut per tale cuius factuʒ
ſibi merito debuit imputari ⁊ tũc
adhuc refert q: aut tenebat̃ actio
ne bone fi.aut actiõe ſtricti iuris.
ſi autẽ teneat̃ actione bone fi.tũc
dico ꝙ nõ eſt liberat⁹:imo poteſt
agi ↄtra ipſum ad deterio:atiõis
eſtimationeʒ. vt.ff.cõmo.l.iñ.§.ſi
res reddita.⁊.ff.depoſi.l.j.§.ſi de-
poſita. Aut etiam tenebat̃ actiõe
ſtricti iuris:⁊ tũc adhuc ſubdiſtin
guitur:q: aut res fuit deterio:ata
ante lit.cõteſta.aut poſt lit cõteſt.
ſi autem poſt lit.cõteſt.tũc dico ꝙ
nõ eſt liberatus imo etiam cõtra
cum agetur ad dãni eſtimationeʒ
ſicut ſi eſſet etiã obligatus actiõe
bone fidei.ff.de ſolu.l.qui igit̃.aut
titio.§.vlti.⁊.ff.de vſur.l.videam⁹.
aut res fuit deterio:ata ante litis
cõteſta.⁊ in caſu iſto ſubdiſtingui
tur q: aut reddit rem tanꝗ meã:
⁊ tunc etiam dico ꝙ nõ eſt libera-
tus imo ad dãni eſtimationeʒ te-
netur.ff.de vſur.l.videamus Aut
nõ tradidit hmõi rem tanꝗ meã
⁊ adhuc ſubdiſtinguit̃:q: aut p:o-
miſit de dolo ⁊ culpa ⁊ tunc tẽpo-
ris agitur ex ſtipulatu ad damni
eſtimationẽ.ff.de dolo.l.⁊ elegan-
ter.§.non ſolum. aut nõ p:omiſit
de dolo ⁊ culpa:⁊ tũc ſubdiſtingui
tur:q: aut res illa deterio:ata per
culpam ſuã que eſt vel que p:ouc-
niebat de natura cõtractus:⁊ tũc
dico ꝙ eſt liberatus ipſo iure: ſed
tñ actione in factũ cõuenit̃ ad eſti
mationẽ deterio:atiõis: vt.C.ad
exhi.l.exhibitionis ⁊c.⁊.ff.de dolo
l.⁊ elegãter.§.labeo. Aut etiaʒ res
fuit deterio:ata per dolum ⁊ tunc
adhuc dico ꝙ eſt liberatus ipõ iu
re:ſed tñ agetur ad eſtimationeʒ
dãni cõtra ipſum actione de dolo
vt.ff.de dolo.l.⁊ elegãter.§.nõ ſo-
lum autẽ ⁊c.⁊ ſic patet ſcdm mem
b:um diſtinctiõis videlicet qñ ſol
uit rem totam. Si autem ſoluit
vnã partem rei:⁊ aliã nõ ſoluit.ſi
tu queras de parte quã ſoluit tũc
dico ꝙ eſt idem iudicium quo ad
partẽ illã ſicut qñ nihil ſoluit cuʒ
ſit ideʒ iudiciũ de toto quo ad to-
tum ⁊ de parte quo ad partẽ.ff.de
rei ven l.que de tota.⁊.ff.de verb.
obliga.l.ſi ſtipulatus mihi aut ti-
tio.§.ſeruo.

¶ Queſtio.cccxlij.

CTam queri-
tur qñ
pactũ
dicatur reale ⁊ qñ
perſonale ſic diſtin
guitur:q: aut ver-
ba innuũt alteraʒ.
aut nõ innuũt:ſi autẽ innuũt alte
ram partẽ tunc dico ꝙ ſtabit̃ ver-
bis.ff.de liber.leg.l.nõ ſolũ.§ tale
in p:inci.⁊ ibi caue q: ideo allego
q: ad tria etiã allegabo.ſi aũt ver
ba alterã partẽ nõ innu ſit tũc ſta
bitur menti.vt.ff.de pac.l.iur.gẽ.
§.peractorũ. Aut etiã non conſtat
de mente ⁊ tunc ſubdiſtinguit̃ : q:
aut res de qua agit̃ talis nature
eſt ꝙ de natura ſua trãſit ad here
des vel nõ:ſi de natura ſua trãſit
ad heredes tunc dico ꝙ eſt realis.
ff.de p:oba.l.ſi pactum.⁊.ff.de li-
ber.le.l.nõ ſolum.§ tale autẽ ⁊c.
in medio.aut in pacto eſt factã mẽ

tio de perſona:ꝛ adhuc dico ꝙ refert:q: aut eſt ad ſolā conuentionem ꝛ tunc dico ꝙ eſt realis vt inmuit finis cuiuſdā.§.de pactis inter emptorē.§.pactorū.ſi autē ad rem conuentā tunc ſubdiſtinguit̄ q: aut eſt acceſſoriū cōtractus aut nō.ſi autē eſt acceſſoriū alicui contractui ad heredꝰ tranſeūti: tunc dico ꝙ eſt realis ꝛ trāſitoria ad heredes.ff.de pign.actio.l.ſi neceſſarias.§.fina.ꝛ vlti.ꝛ melius penulti.Aut nō eſt acceſſoriū alicui contractui ad heredes tranſeūti: ſed etiam ſtat per ſe:ꝛ tunc ſubdiſtinguitur:q: aut tenebat̄ quis pmittere iſti ꝛ heredibus ſuis:aut tm̄ illi ꝛ nolebat heredibus. ſi autē nō tm̄ iſti ſed ſuis heredibus: ꝛ tunc dico ꝙ eſt realis.ff.de vſur.l.ſi ſtipulatus.§.ſi. Si autem tm̄ vellet illi tunc ſubdiſtinguit̄ : q: aut per modum conuētionis aut per modum cōfeſſionis.ſi autem per modum confeſſionis tunc dico ꝙ eſt realis.ff. de pact.l.iur.gen.§. tale pactum.in principio. Si autē per moduꝫ conuētionis ſubdiſtinguitur:q: aut agit̄ de aliqua re alicui ꝑpetuo acquirēda vi ipſius pacti: aut nō agitur ꝺ aliqua re acquirēda perpetuo. Si autem ſit primo modo tunc dico ꝙ eſt realis.ꝛ pro hoc facit tota illa materia.,vt.C. vt act.ab here. ꝛ cōtra here. ſi aūt ſecūdo modo tunc dico ꝙ eſt perſonalis.ff. de pactis.l.iur. gen.§. pactorum.

Queſtio.cccxlii.

Item queritur: vtrū promittēs factum alienum obligetur.ꝛ circa hanc queſtionem ſic diſtinguitur: quia aut promittit factum perſonale aut factū imperſonale.ſi autē promittit factum imperſonale ſubdiſtinguitur:q: aut ipſe promittit aliquem iudicio ſiſti ꝙ eſt factuꝫ imperſonale ꝛ tunc dico ꝙ valet promiſſio ꝛ tunc etiam tenet̄ qui promittit.ff.de verbo.obliga.l.quotiens quis.ꝛ.ff.iudicatū ſolui.l.ſi reus.Aut promittit factum perſonale ꝛ adhuc refert q: aut promittit factuꝫ rei aut perſonale.ſi aūt promittit factum rei vt rei dico ꝙ valet ꝛ tenetur.ff.de pact.l.nō impoſſibile.aut pmittit factum perſonale ꝛ adhuc etiaꝫ refert q: aut promittit nomine ſuo aut etiam nomine alieno.ſi aūt nomine ſuo valet,ꝛ tenetur.ff.ſi quis in ius vocan.non ier.l.ſi.Aut promittit factum alienum ꝛ nomine alieno:ꝛ tunc etiam dico ꝙ non valet.ff.de verborū oblig.l.ſtipulatio iſta habere licere.in principio.

Queſtio.cccxliii.

Item queritur vtrū citatus ad iudiceꝫ debeat venire vel non:ſic diſtinguitur q: aut certum eſt ꝙ citatus eſt de iuriſditione ſua:ꝛ tunc dico ꝙ omnibus modis venire tenetur: alās auteꝫ puniretur. ff.ſi quis ius di. nō ob.l.j.in principio. Aut eſt certum ꝙ non eſt de iuriſditione ſua ꝛ adhuc ſubdiſtinguit̄ q: aut citatus ille non eſt de iuriſditione illius iudicis qui eum vocauit nec ratione iuriſditionis nec etiā ope exceptiōis: ꝛ ſic nullo modo ꝛ tūc dico ꝙ nō tenetur venire.ff.de iuriſdit.omniū iudi.l.extra territoriuꝫ. Aut citatus nō eſt de iuriſditione ſua ratione iuriſditiōis:ſed poteſt euꝫ repellere ope exceptionis,ꝛ tūc etiam dicūt doctores ꝙ

non debet venire.ff.de act.ꝛ ven.
l.emproꝛem.in pꝛincipio.ꝛ ſic ſer
tur de cõſuetudine.th tu dic ꝙ de-
bet venire.ar.l.ff.de execu.tut.ꝛ cu-
rato.l.ſcire opoꝛtet.circa pꝛinci.
et.l.ſeq.ꝛ.C.ſeq.§.de ap.l.eues.
At eſt dubium ꝛ tũc dico etiã ꝙ de
bet venire.ff.ſi quis inius vo.non
ierit.l.ij.in pꝛincipio.

¶ Queſtio.cccxlv.

CAm querit vtrum ſubla-
to pꝛincipali tolla
tur acceſſoꝛiũ mul
tuꝫ refert qꝛ aut ac
ceſſoꝛiũ eſt fundatũ in equitate ſo
ſola pꝛĩcipaliter nec habet funda-
mentum de ſe aut habet pꝛopꝛiuſ
fundamentũ ab equitate.ſ.pꝛinci
pali.ſi aũt eſt acceſſoꝛiũ fundatuꝫ
in ſola equitate pꝛincipali nec ha
bet fundamentũ de ſe tunc dico ꝙ
ſublato pꝛincipali tollitur acceſſo
rium.C.depoſi.l.iiij.ff.de ac.emp.
et ven.l.qui per colluſionem.§.fi.
Aut habet pꝛopꝛiũ fundamentuꝫ
ſeparatũ ab equitate pꝛincipali ꝛ
tunc refert qꝛ aut erat ſublatũ pꝛĩ
cipale anteꝙ̃ cõmitteret acceſſo-
rium aut erat cõmiſſuꝫ acceſſoꝛiũ
anteꝙ̃ eſſet ſublatuꝫ pꝛincipale.ſi
autẽ erat ſublatũ pꝛincipale ante
ꝙ̃ cõmitteret acceſſoꝛiũ ꝛ tunc di-
co ꝙ ſublato pꝛincipali tollitur ac
ceſſoꝛium.vt.ff.ſi quis cau.l.ij.in
pꝛin.Aut erat cõmiſſuꝫ acceſſoꝛiũ
anteꝙ̃ eſſet ſublatũ pꝛincipale et
tunc ſubdiſtinguit qꝛ aut pꝛinci-
pale ꝛ acceſſoꝛiũ tendũt ad eundeꝫ
fineꝫ aut ad diuerſos fines.ſi aũt
ad diuerſos fines tunc dico ꝙ ſub
lato pꝛincipali non tollitur acceſ-
ſoꝛium.vt.ff.de verbo.ob.l.qui ro
me.ꝛ.ff.de iudi.l.j.ꝛ.ff.de vſur.per
totum.Aut etiam pꝛincipale ꝛ ac-
ceſſoꝛium tendunt ad eundẽ fineꝫ
et tunc refert qꝛ aut eſt eadem ra-
tio tollendi pꝛincipale ꝛ acceſſoꝛiũ
et tunc etiã dico ꝙ ſublato pꝛinci
pali tollit ꝛ acceſſoꝛium.ff.ſi quis
cautionem.l.ij.in ſcđo dicto.ꝛ.ff.
quibus modis pignus vel hypo.
ſol.l.ſi deferente ꝛc.aut non eſt ca-
dem ratio tollendi vnum et aliud
ſcꝫ pꝛincipale ꝛ acceſſoꝛium:ſed di
uerſa ꝛ tunc dico ꝙ ſublato pꝛin-
cipali non tollitur acceſſoꝛium.ff.
de luitione pig.l.intelligere ꝛc.et
ſic debet intelligi illud bꝛocardicũ

¶ Queſtio.cccxlvj.

CAm queritur de iſta qõ
ne pone.Aliqs lai-
cus cõmiſit homi-
cidium:poſtea au-
tem factus eſt cleri
cus quis iudex de eius crimine:de
beat cognoſcere.videlicet vtrum
epiſcopus vel iudex ſecularis.ꝛ cer
te iſta queſtio duplex ẽ qꝛ aut que-
ritur.quis iudex debeat penã im-
ponere ꝛ in iſto caſu dico ꝙ iudex
ſecularis poterit de hoc cognoſce
re quantuꝫ ad impoſitionẽ pene.
ff.de penis.l.ij.circa pꝛin.Aut que
ritur de cognitione ꝛ in caſu iſto di
co ꝙ epiſcopus debebit cognoſce
re.ff.de iudi.l.ſi quis poſtea.ꝛ ꝙ
ſit iſtud verũ ꝓbat:nã quedã iura
ſunt q̃ reſpiciũt pene impoſitionẽ
ꝛ tũc inſpicit ſtatus delinquẽtis.ſ.
tꝑe delicti cõmiſſi.ff.de penis.l.j.
circa pꝛin.ꝛ.ff.ſi ex nox.cauſa agat
l.per ſeruuꝫ pꝛeterea ad hoc facit
rõ vbi te inuenero ibi te iudicabo
§.ſi ſeruus ex te.l.moueoꝛ ꝛ.ff.de
re mili.l.cũ vno.§.volũtari⁹.q̃daꝫ
iura ſunt q̃.ſ.reſpiciũt cãe deciſio
nẽ ꝛ tũc iſpicit hs vl tꝑis citatiõis
ſtatus.vt.ff.de iud.l.ſi quis poſte

⁊ ꝙ de hoc debeat ep̄us cognoſcere probo. Nam de iure autēticoꝝ excepta.coll.x.preſes puīncie pōt de criminibus ciuilibus cōmiſſis per clericos cognoſcere ⁊ dū inueniebat aliquē clericorū nocentē. tradebat eum epiſcopo qui cum degradabat:ſic ⁊ hic ep̄s poterat cognoſcere cum hodie cognoſcat inter clericos ⁊ requiſitus per iudicem ſecularē ipſum clericū ⁊ eū ſibi reſtituet.arg.in aut.an clerici ap.ppri.epi.cōue.⁊ re.§.ſi tñ. vbi illud quā habetis.C.de epi.⁊ cleri.aut.clericus quoq;. ⁊ ꝙ vn' cognoſcat ⁊ a'ter pronūciet.pbat.ff. de offi.pcon.l.j.⁊.l.ſolēt.⁊ hoc etiā notat.ff.ſi ex noxa.ca.agat.l.ſi ſeruum ⁊c.

Queſtio.cccxlvij.

QUm q̄ritur vtruʒ actio ſubrogata loco alterius ſortiat naturā illi' actōis loco cuius ſubrogat:vel etiā an retineat ſuā propriā naturā.⁊ circa hoc ſic diſtinguit q: etiā aut iſta actio ſubrogata loco alterius cōpetit loco alterius per viā suppletiōis:tūc dico ꝙ actio ſubrogata loco alterius ſortit naturam illius actiōis loco cuius ſubrogatur.vt.ff.de ven.⁊ ſuperflu.l. oſſa.§.ſi locus. ⁊ hoc eſt veruʒ niſi quātū ad id pꝓter quod fctā fuit ſubrogatio.vt.ff.de iur.dot.l.cum in fundo.§.ſi fundus. Aut per viā ſubrogationis ⁊ adhuc refert: q: aut illa ſubrogatio per.l.tunc ſortitur naturaʒ illius actionis loco cuius ſubrogat. vt inſti.de act.§. fuerat.⁊ hoc eſt etiam verū quantum ad illud propter qđ facta fuit ſubrogatio vt in primo caſu.ff.de dolo.l.nō debet. Aut per pactum vel cōuentionē.⁊ adhuc refert q: aut querit vtrum ſortiat naturaʒ illius actiōis ⁊c.quo ad principale debitū:aut quo ad accidētalia. Si autē querat vtrum ſortiat naturam eius quo ad principale debitum dico ꝙ ſic.vt.ff.de ſeparat. §.illud. Si autem querat quātuʒ ad accidētalia:tunc dico ꝙ nō.C. de execu.rei iudi.l.ij. Aut per viam cumulationis.⁊ adhuc refert q:.ſ. vt.ſ.aut per.l.aut per partiuʒ cōuentionē.ſi autem per.l.adhuc refert q: aut cumulāt diuerſe actiones ex diuerſis principijs pcedentes aut codeʒ principio ſeu fonte procedētes.ſi autē ſint procedentes ex diuerſis principijs tūc actio ſubrogata loco alterius.nō ſortit naturā eius loco cuius ſubrogat. vt.ff.de pecul.l.iij.§.idem ſcribit. Si autē ex codē fonte procedant tunc dico ꝙ actio loco alteri' ſubrogata ſortit naturaʒ illius ⁊c.C. cōmunia de leg.l.j.aut per partiū conuentionē ⁊ tunc ſubdiſtinguit q: aut eſt ſubrogata loco alterius adeo vt ſit principalis aut adeo.ſ. vt ſit acceſſoria ſi autē ſubroget loco alterius adeo vt ſit principalis tunc dico ꝙ actio ſubrogata loco alterius non ſortit naturā illi' ⁊c. ff.de cōſti.pecu.l.illa verba ⁊c.§.j. ſed fallit in caſu.ff.de dona.l.q̄ id quod in prin. Si autem ſortiatur loco alterius intantū vt adeo vt ſit acceſſoria tunc dico ꝙ ſortit naturam illius loco cuius ſubrogat ff.ſi quis cau.l.ſi eum.§.qui iniuriaꝝ. et.ff.vt le.no.ca.l.j.§.ſi fūdū.

Queſtio.cccxlviij.

QUam queritur vtrum ex iſto contractu facio vt des na

ſcatur actio de dolo vel pꝛeſ.verb. et ſic diſtinguitur qꝛ aut ex iſta cõuentione aliquid adeſt aduerſario vel alĩ devoluntare eius aut nihil ſi aũt nihil adeſt aduerſario tũc dico ꝙ actio de dolo naſcitꝛ vel datur ff.de pꝛeſc.verb.l.naturalis.§.ꝙ ſi faciaꝫ vt aliquid adeſt aduerſario et tunc ſubdiſtinguitur quia aut illud factum eſt repetibile:⁊ tunc dico ꝙ datur actio pꝛeſcri.ver. ff. de pact.l.iuregen.§.ꝙ ſi in aliũ. Sed huic diſtinctioni opponitur ⁊ videtur ꝙ ſtare non poſſit qꝛ dicitꝛ in l.ꝙ ſi ꝯuenerit inter me ⁊ te ſiue titium ꝙ ſibi ꝯiunxerat ancillã meã in concubinã al's in contuberniũ ꝙ ipſe daret mihi mancipiũ ⁊ ego etiam manumitterẽ ancillã meaꝫ vel darem ſibi manumittẽdam ſi tunc ancillã manumiſi nõ poſſuꝫ reuocare in ſeruiturẽ ſed ſi ipſe nõ dedit poſſum agere contra ipſum actione de dolo ⁊ ſic videtꝛ etiam ꝙ hec diſtinctio nõ ſit bona reſpondeo aut iſte petit contractũ perfici et tunc dico ꝙ datur actio pꝛeſcri. ver.vt.ff.de pact.l.iuregen.§.ſed ſi in alium aut petit illud ꝙ dedit.et tunc dico ꝙ datur actio de dolo vt in.l.contraria.

¶Queſtio.cccxlix.

Q Uamque

ritur vtrum de iure cõmuni etiã maioꝛi parti ſit ſtandum vel nõ ⁊ circa hoc diſtinguitur ſic: qꝛ aut res ꝑtinet ad eos tanꝗ̃ ad vniuerſos: aut tanꝗ̃ ad ſingulos.ſi aũt res pertinet ad eos tanꝗ̃ ad vniuerſos: tunc dico ꝙ maioꝛi parti ſtandum eſt.vt.ff. ad munic.l.ꝙ maioꝛ.⁊.ff.de regu. iur.l.aliud.Aut pertinet ad eos tã ꝗ̃ ad ſingulos vel ſingulares:⁊ adhuc refert quia aut pertinet ad ſingulos tanꝗ̃ adminiſtratoꝛe: aut iure pꝛopꝛio.ſi aũt tanꝗ̃ adminiſtratoꝛie tunc dico ꝙ maioꝛi parti ſtandum eſt.ff.d admi.tu.l.iij.§.ſi. Item in teſtibus.ff.de teſtibus. l. ob carmen circa pꝛinci. ⁊ idem eſt in alijs duobus caſib'.vt.ff. de ci. bo.dan.per totũ titu.⁊.C.qui bo. ce.poſ.l.ſi. Aut pertinet ad eos iure ꝓpꝛio:⁊ adhuc diſtinguitꝛ qꝛ aut vult vti re cõmuni ad illũ vſum ad quẽ deſtinata eſt ⁊ tunc dico ꝙ põt vt.ff.de rer.di.in ſi.§.in cauſe.⁊. ff. de vſufru.l.arboꝛibus.§. ſi nauis. et tunc nõ eſt maioꝛi parti ſtandũ ſi vellent cõtradicere aut ipſe vult vti re illa ad vſum ad ꝙ nõ eſt deſtinata:⁊ tũc dico ꝙ nõ poteſt ſic vti re communi.vt.ff.de ſer.ru. pꝛe.l. per fundũ ſed hoc fallit.ff.depoſi. l.j.§.ſi plures in pꝛin.⁊.ff.de pac.l. ſi reſcriptum.§.ſi pacto.

¶Queſtio.cccl.

Q Uamque

ritur vtrũ pena cũ pena opponitur in cõtractu aliquis in ſimul poſſit petere rem ⁊ penã multũ refert qꝛ aut q̃ritur de pena legali aut de pena cõuentionali.ſi aũt queratꝛ de pena legali dico ꝙ põt.vt.ff.de cõdi.fur. l.ſi pꝛo fure.§.j.cũ diſtinctione tamen q̃ ibi tangi cõſueuit. Aut queritur de pena conuẽtionali:⁊ adhuc refert qꝛ aut apponitꝛ pena loco rei pꝛincipalis . ſi aũt apponatꝛ pena loco contẽptus ſubdiſtinguitur qꝛ aut ille petit reꝫ ⁊ etiam penam ex eadem cauſa aut ex diuerſis ſi aũt ex eadem cauſa tunc dico ꝙ nõ poteſt.vt.ff.de arbit.l. celſus circa medium.aut petit rem ⁊ penam ex diuer. cauſis. ⁊ tũc dico ꝙ

poteſt.vt.ff.de arbi.l.ſi quis rem. Aut pena eſt appoſita loco rei ꝑn‑cipalis: ⁊ in caſu iſto adhuc refert q: aut eſt appoſita loco particula‑ris intereſſe aut ratione totius: ſi aūt ſit appoſita rōne particularis intereſſe tūc dico ꝙ poteſt.vt.ff.de act.⁊ ob.l.traiectitie.§.de illo.⁊.ff. de verb.obl.l.q̄ rome.§.calimac⁹. Aut etiā apponitur pena rōne to‑tius: ⁊ adhuc refert quia aut cum iſta adiectione rato manēte pacto et tunc dico ꝙ poteſt petere rem ⁊ penam.ff.de tranſac.l.ſi quis idē. et.C.de pact.l.cum proponas:aut etiam ſine iſta adiectione rato ma‑nente pacto:⁊ tunc dico ꝙ nō po‑teſt.vt.ff.de actio.emptio.⁊ vendi. l.predia.

Queſtio.cccli.

Tam que‑ritur vtrū ius publicū per pactū priuatorum poſſit immutari vel nō.multū re‑fert: q: aut querit̄ de iure ſcripto. aut de iure cōmuni.ſi de iure ſcri‑pto tūc dico ꝙ nō poteſt.ff.de pac. l.iur.gen.§.pretor ait.⁊.c.tit.l.con‑tra iuris ciuilis regulas in princi. Aut querit̄ etiam de iure publico ꝙ tangit vtilitatem publicā: ⁊ ad‑huc dico ꝙ nō poteſt permutari ꝑ pactum priuatorū.vt.ff.de pact.l. iur.gen.§.ſi paciſcar.⁊.c.tit.l.item ſi vnus.§.itē ne ei periat. Aut que‑ritur de iure cōi: ⁊ adhuc refert q̄a aut eſt tale ius qđ dat certam for‑mam circa actū aliquē hominis aut eſt tale eius ꝙ nō dat certā for‑mam circa aliquē actum hōis tūc dico ꝙ nō poteſt mutari ꝑ pactū priuatorum.vt.ff.de pact.l.ius pu‑blicum.ff.de le.i.l.nemo.cum ſuis concordan. Aut nō eſt tale ius qđ det certam formam circa aliquem actum hominis ſed dat alicui be‑neficium:⁊ adhuc refert. Quia aut queritur vtrū poſſit tractari per iſtum cui eſt datū beneficium: ⁊ in caſu iſto dico ꝙ ſic. nā quilibet po‑teſt renunciare iuri ꝙ pro ſe eſt in‑troductum.vt.ff.de ſer.l.i.⁊.ff.de pactis.l.paciſci.⁊ arg.ff.de leg.i.ꝙ fauore.⁊.C.de pact.l.ſi quis in cō‑ſcribendo.ſi aūt queratur an poſ‑ſit mutari per aliū dico ꝙ non. vt ff.de mag.conueni.l.i.§.ſi inter.ff. de pact.l.inter debitorem.

Queſtio.ccclii.

Tam queritur vtrum verba enūciatiua. habeāt vim diſpoſitiōis vel nō vel habeant ali‑quem effectū diſpo‑ſitionis:multum refert q: aut illa verba ſunt emiſſa ꝑ ſe. aut ꝑ aliū: ſi aūt illa verba ſint emiſſa ꝓpter ſe:⁊ adhuc ſubdiſtinguit̄ quia aut aut proferunt̄ in vltima volunta‑te.aut inter viuos. Si aūt in vlti‑ma volūtate: ⁊ tunc adhuc ſubdi‑ſtinguitur. quia aut emittunt̄ ad perſonam oneratam.aut ad per‑ſonam nō oneratam: ſi aūt emit‑tuntur ad perſonam oneratā: tūc dico ꝙ nō habēt effectū neq̄ vim diſpoſitionis.vt.ff.de vſufru.l.ge‑nerali capite in prin. Aut emittun‑tur ad perſonā nō oneratam:⁊ tūc dico ꝙ habent vim ⁊ effectū diſpo‑ſitionis.ff.de le.ii.l.vnum ex fami‑lia.§.ſi.cum.l.ſeq.aut etiam ꝓnun‑ciantur inter viuos: ⁊ tunc ſimili‑ter dico ꝙ nō habent vim nec effe‑ctum diſpoſitionis.vt.ff.depoſi.l. publiameuia.§.lucius.ſ; fallit vbi enunciatiua emittitur in iudiciis nam dico ꝙ habent effectū diſpo‑

ſtionis.vt.ff.de incer. act.l.de eta te.§.qui interrogatus. Item fallit quando emittunt ad liberandu3: et aduerſarius eſt preſens.vt.ff.de pac.l.tres fratres in pꝛin.⁊. eſt ſpe ciale fauoꝛe liberationis.

¶ Queſtio.ccclij.

CUmque ritur vtrū poſſeſſoꝛ he reditatis tenet augmē ta reſtituere vel nō ſic diſtinguitur quia aut augmentū eſt intrinſecū aut extrinſecū: ſi autem ſit intrinſe cum tunc dico ꝙ ſemper tenet red dere et reſtituere augmēta.ſiue ēt ante aditam hereditatē illud aug mentum venerit ſiue poſt.vt.ff.de peti.here.l.item veniunt.⁊.§.item nō ſolum.⁊.§.fructus. al's incipit omnis fructus. Aut augmentū eſt extrinſecum:et tunc ſubdiſtinguit quia aut illud augmentū ſuccedit loco rei:⁊ tunc dico indiſtincte ſiue poſt aditam hereditatē ſiue ante euenerint tenetur.vt.ff. de pet.he. l.ſi rem.⁊ preciū in pꝛin.⁊.l.ite3 ve niunt.§.cā anteꝙ.⁊c. Aut nō ſucce dunt loco rei:⁊ tunc adhuc ſubdi ſtinguitur quia aut veniunt per.l. et adhuc refert quia aut illa etia3 augmenta reſpiciunt ſolum perſo nam poſſeſſoꝛis: ⁊ tunc dico ꝙ nō tenetur reſtituere vt.ff.de edil.edi. l.bouem qui competit. §.ſi ſeruū. et in.l.ff.de petit.here.l.at vbi.aut hec augmenta non etiam ſolu3 re ſpiciunt perſonam poſſeſſoꝛis:ſed etiam aliud ⁊ tunc dico etiam ꝙ te netur reſtituere.vt.ff.de peti.here. l.at vbi. Aut hec augmenta tantū reſpiciūt perſonam poſſeſſoꝛis vt dictum eſt:⁊ in caſu iſto dico ꝙ nō tenetur reſtituere.vt.ff.de peti.he redi.l.vtrum.§.pꝛoinde.⁊.l.ſed ⁊ ſi lege commiſſoꝛia.aut illa augmen ta veniunt per conuentionē:⁊ tūc adhuc refert quia aut illa augmē ta eodem modo veniſſent quāuis conuentio appoſita non fuiſſet.et tunc dico ꝙ ſic.argu.ff.de adopt.l. ſi arrogatoꝛ:aut augmenta hmōi non veniſſent niſi cōuentio appo ſita fuiſſet:⁊ tunc dico ꝙ nō veniſ ſent in reſtitutionē.ff.ad.l.fal.l.ij.

¶ Queſtio.cccliij.

TAm que ritur vtrum quis ex cō ſilio obliget.ſic diſtin guitur q: aut ille qui dedit cōſiliū dedit illud bona fide aut fraudulē ter: ſi aūt dedit conſiliū bona fide tunc dico ꝙ nō tenetur.vt.ff.man. l.ij.in fi.⁊ eſt rō indeficiēs quia ex plo:ari potuit ille cui dabat an cō ſilium ſibi expediret:⁊ hoc etiā ꝓ batur ⁊ notabiliter dico ꝙ ex hoc qd dedit cōſilium dedit bona fide. nec tenetur al's etiam bene poſſet obligari vt q: pꝛo ſapiente ſe gere bat vel pꝛo aduocato:⁊ tūc dico ꝙ ſi imperitia ſua bona fide etiā dā num ſit datu3 clientulo ꝙ ipſe ad uocatus vel gerens ſe pꝛo ſapien te tenetur:⁊ eſt ratio ipſius impe ritia ⁊ hoc etiam ſi bona fide ſi au tem fraudulenter: tunc ſubdiſtin guitur quia aut dedit conſiliu3 ad contrahendum aut ad delinquen dum: ſi aūt ad contrahendū tunc dico ꝙ obligatur.ff.pꝛo ſcuc.l.ij.et ff.de regu.iur.l.conſilij.⁊. ff. de do lo.l.ſi cum res. aut dedit fraudulē ter conſilium ad delinquendum.⁊ tunc ſubdiſtinguitur q: aut querit vtrū obligatio illi cui dedit ꝯſiliū aut illi ꝯtra quē conſiliū fuit datū

Si autem tu queras vtrū; obligeť
illi cui dedit conſiliū fraudulenter
delinquendū ⁊ in caſu iſto dico qꝺ
regulariter nō obligať. vt. ff. man.
l. ſi vero nō remunerandi ⁊c. dico
regulariter ꝙ poſſibile eſt ꝙ dans
conſiliū eſſet in dolo: ⁊ ille cui dať
eſſet in culpa ⁊ tunc tenetur cū do-
lus preponderet culpe. vt. ff. ad. l.
aql. l. obſtetrix. ad fi. ⁊. ff. de iu. om.
iudi. l. ſi quis id ꝙ ⁊c. Aut queritur
vtruꝫ dans conſiliū obligeť illi cō
tra quē dedit cōſiliū: ⁊ adhuc ſub-
diſtinguitur q: aut ex hoc eſt dam
num datū. tunc dico ꝙ nō obligať
et ſic intelligo. ff. de reg. iu. l. ꝙ ſepe
in fi. aut etiam ex hoc eſt dānū da
tum ⁊ adhuc ſubdiſtinguitur quia
aut ille cui datū fuit cōſilium erat
alʼs hoc facturus aut nō. ſi aūt ille
nō erat facturus als tunc dico qꝺ
obligatur. ff. de furt. l. ſi quis vxori.
Aut ille erat alʼs facturus ⁊ tūc aut
fuit conſiliū ſimplex. ⁊ in caſu iſto
dico ꝙ nō tenetur. vt. ff. de ꝟb. ſig.
l. ꝙ ſepe. ꝙ verū eſt quo ad illud in
quo dedit. vt ſi ſeruo tuo perſua-
ſerim vt fugiat ⁊ res tuas ſecum
aſportet tunc teneor inquantum
ipſe ſeruus factus eſt deterior. vt
ff. de ſer. cor. l. j. §. pſuadere. aut nō
eſt conſilium tantū ſimplex ſꝫ cō-
poſitū ⁊ in caſu iſto dico ꝙ teneor
vt inſtitut. de obligatio. ex delicto
§. certe ⁊c.

¶ Queſtio. cccdv.

Am queriť quō et quan-
do cautio de rato
ve: ſtipulatio com-
mittatur ⁊ quādo
ſit: ⁊ quando non.

¶ Circa hoc ſic diſtiguitur q: aut ex
iſta etiam cōmiſſione agitur ad to
tale intereſſe aut agitur ad ſūptus
ſi aūt agať ad totale intereſſe ſub-
diſtinguitur q: aut iſte ꝓcurator q̄
ſatiſdedit de rato agebat cū man-
dato aut ſine mādato: ſi āt cū age
bat mādato: ⁊ tūc dico ꝙ nō ꝯmit
titur ſtipu. vt. ff. de euic. l. ſi per im
prudentiam. ⁊. ff. rem. ra. habi. l. ſi
ſine. §. cū aūt. Aut agebat ſine mā
dato ⁊ tūc ſubdiſtinguiť q: aut re
cepit q: ſibi ſoluebatur ſiue debi-
tum ſiue indebitū ⁊ ꝓſtitit cautio
nem de rato: et in caſu iſto adhuc
ſubdiſtinguiť per que verba fuerit
preſtita hec cautio q: aut per hec
verba promitto dn̄m meū ampli
us nō petiturū. aut per alia verba
ſcꝫ per iſta promitto dn̄m meum
amplius nō petiturū tunc tēporis
ſtipulatio cōmittitur ita demū li-
te cōteſtata vel cum per ſententiā
exegerit dn̄s vel cōpēſauerit quia
ante lit. conteſt. nō videtur petere
velle vt in aut. de litig. §. oīm. coll.
viij. ⁊. ff. rem ra. ha. l. amplius aut
promiſit per alia verba: verbi gra
tia. Promitto dn̄m meū rem ratā
habiturum ⁊ tūc eſt cōmiſſa ſtipu
latio ꝗcito dn̄s dicit non habeo
ratum: ⁊ nō ante. vt. ff. rem ra. ha.
l. procurator ad. l. exhibendū. §. ex
quo quia ſi taceret dn̄s nō videre-
tur ratificari ꝑ ipſum dn̄m necnō
ratificari aut nō recepit dn̄s ſꝫ tn̄
controuerſiā mouit. ⁊ tūc aut ob-
tinuit ꝓcurator aut ſubcubuit. ſi
autem obtinuit tunc dico ꝙ nō cō
mittitur ſtipulatio videlicet q: ni-
hil intereſt aduerſarij vel ipſius rei
eam cōmitti imo plus valet ſibi ſi
dn̄s ratum nō habeat. Aut etiā ꝓ-
curator ſuccūbit: ⁊ tunc dico ꝙ nō
cōmittitur ſtipulatio quouſqꝫ dn̄s
egerit ⁊ per ſententiā etiam obti-
nuit. ff. rē. ra. ha. l. ſi procurator in
fi. j. reſpō. ⁊ hec quando agitur ex
cōmiſſione ſtipulationis ad tota-
le intereſſe. ſi vero agitur ad ſumi

ptus ſimili modo diſtinguitur: q:
aut pcur. promiſit per iſta verba
promitto dñm meū nō petiturū
et tunc dico ꝙ cōpetunt ſumptus
lit.conteſt.ꝛ ante lit.conteſt.nō vi-
detur poſſe petere aut.de litigā.§.
omniū.colla.viij.ꝛ.ff.rem.ra.ha.
l.amplius.Si aūt pmiſit per ver-
ba alia vt dicat pmitto dñm meū
ratum habiturum.vel rem.ratā
ha.tunc dico ꝙ ſtatim cum appa-
ret dñm nō ratum habiturū com
mittit̃ ſtipulatio ſm ꝙ fuerit ſum
ptus particulariter vel vniuerſali
ter.vt.ff.rem.ra.ha.l.ſi pcurator:ꝛ
durat pmiſſio ſtipulationis ſi ſit
verus procurator quouſq; etiā cō-
ſtet de mandato:ſi aūt ſit falſus p
curator vſq; ad ſinē totius cauſe.

¶Queſtio.cccLvj.

Vm queritur vtrum ſoluēs
indebitum aliquo
modo poſſit repe-
tere ſic diſtinguitur
q: aut ſoluit ſciens
aut etiam ignorans.ſi autē ſoluit
ſciens indebitum nō repetit:et eſt
hmōi ratio quia tunc donare vide
tur.vt.ff.de condi.inde.l.j.ff.de re
iudi.l.cuius.per errorē cū ſuis ſi-
milibus ꝛ hoc eſt verū niſi eſſet cō
iectura in oppoſitū manifeſta.vi-
delicet ꝙ donare nō vellet vt paret
in caſu ff.de ſolu.l.cū aurū.Si aūt
ſoluit indebitū ignorans hoc ſub
diſtinguitur q: aut ipſe ſoluit ide-
bitum vtroq; iure:ꝛ tūc ſubdiſtin-
guitur:quia aut ſoluitur per igno
rantiam facti vel per ignorātiam
iuris:ſi per ignorantiam facti di-
co ꝙ repetit.ff.de iur.ꝛ facti igno.
l.error.Si aūt ſoluat indebitū per
ignorantiam iuris ſubdiſtinguit̃:
quia aut certat de lucro captando
aut de dāno vitando ſi autē certat
de lucro tunc dico ꝙ nō repetit.vt
ff.mandati.l.fideiuſſor.§.male.et
ff.fami.her.l.qui erat.Si aūt cer-
tat de dāno vitando adhuc ſubdi-
ſtinguitur.q: aut vterq; erat de dā
no videlicet cauſa repetens ꝙ ille
a quo repetitur:ꝛ in caſu iſto dico
ꝙ nō repetit.vt.C.de iur.ꝛ fac.ig.
l.cum quis.Aut iſte tantū certat
de dāno vitando:alius vero a quo
vult repetere certat de lucro captā
do:ꝛ tunc dico ꝙ tūc tēporis repe-
tet.vt.ff.vti in poſ.le.l.j.ꝛ hoc quā-
do ſoluit indebitum vtroq; iure.ſi
nō ſoluit indebitū ciuiliter ſz debi-
tum naturaliter ſiue per errorem
iuris ſiue facti dico ꝙ non repetit
vt.ff.de cd.ind.l.ſi id ꝙ.ꝛ eſt ratio
quia repetitio indebiti fit quia na
turale eſt neminē locupletari cum
aliena iactura.vt.ff.de condi.ind.
l.nam hoc.cū ergo hoc ſm naturā
ante ſolutionem eſt tale indebitū
ciuiliter tamē naturaliter debitū
eſt nō locupletabitur cū aliena ia-
ctura immo magis alius habz ꝙ
ſibi debetur naturaliter:ſed ſi nō
ſoluiſſet tunc repetitio locū nō ha
beret ꝙ eſt verum de iure cōmuni
quia ſi eſſet minor peteret reſtitui
ar.ff.de mi.per totū.ꝛ.ff.de condi.
inde.l.interdū.ſi aūt ſoluit indebi
tum naturaliter ſed debitū ciuili-
ter ſemp repetit ſiue p iuris igno-
rantiam ſiue facti ſiue in quacūq;
probabili ſiue iprobabili.ff.de cō-
di.inde.l.eleganter.j.reſpon.ꝛ.l.ſi
is a quo.ꝛ.l.cum is.§.j.Aut ſoluit
etiam debitū vtroq; iure indebi-
tum tū ope exceptionis:ꝛ tūc ſub-
diſtinguitur q: aut exceptio illa eſt
ad iuris rigorem conſeruandā:et
tunc dico ꝙ ſiue per facti ignoran
tiam:ſiue iuris nūq; repetet.vt.ff.
de condi.inde.l.verum debitorem

aut eſt alia exceptio q̄ ad iurꝭ rigorem obſeruandum: ⁊ tunc adhuc ſubdiſtinguitur q꞉ aut hm̄ōi exceptio eſt dilatoria vel perēptoria: ſi autē ſit dilatoria quocūq; errore ſoluat nō repetit. vt. ff. de cōdi. inde. l. ſi pene cauſa. Aut eſt perēptoria: ⁊ tunc adhuc ſubdiſtinguit̃ q̄a aut illa exceptio perēptoria eſt fauorabilis vel odioſa ſi aūt odioſa vt in except. velleiani ſolutū per errorem facti repetitur per errorem aūt iuris nō repetitur. vt. ff. de cōdi. inde. l. q̄ exceptionē. ⁊. ff. ad macedo. l. j. ſi aūt eſt perēptoria et fauorabilis: tunc dico ꝙ repetit per predictam. l. qui exceptionē ſiue ꝑ ignorantiam iuris ſiue facti ſolutum fuerit indebitum.

Queſtio. cclvij.

Quam querit̃ vtrum ꝑ iſta verba trado tibi rē iſtam videat̃ aliquis rem illā donare vel nō. Et circa hoc diſtinguit̃ ſic quia aut ꝓnuncians iſta verba loquit̃ cōiuncto aut extraneo ſi aūt loquat̃ cōiuncto dico tunc ꝙ per iſta ṽba etiam donare videt̃. vt. ff. de do. inter virū ⁊ vxo. l. vtrū. Si aūt talia verba proferens loquat̃ extraneo tunc ſubdiſtinguit̃ q꞉ aut iſte proferens erat ſibi obligat᷒ ad antizota vel nō: ſi aūt erat ſibi obligatus ad antizota ⁊c. adhuc ſubdiſtinguitur q꞉ aut tradendo rem dixi do tibi rem iſtam aut nō. ſi aūt dixi do tibi rem iſtā. tūc dico ꝙ donare videtur vt inſti. de do. §. ſic itaq;. Aut etiā nō dixit do tibi rē iſtā: ⁊ adhuc ſubdiſtinguit̃ q꞉ aut ꝑ ṽba iſtius ꝓferentis apparet ꝙ donare voluit aut nō. ſi aūt apparet ꝑ verba ei᷒ ꝙ etiā donare velit dico ꝙ adhuc in caſu iſto: etiā ꝙ donare videtur. vt. ff. de leg. j. l. ſi ſeruus. plurimum. aut etiā per verba ꝓferētis nō apparet ꝙ donare velit ⁊ tunc nō videtur donare. vt. ff. de proba. l. cuiꝫ de indebito.

Queſtio. cclviij.

Quamque ritur vtruꝫ in actione etiā ſuperueniēti ſpectetur natura prime actionis vel nō. multū refert: q꞉ aut ambe actiones videlicet tam prima q̄ ſupueniens cōpetunt ꝯtra eundē adhuc refert. Quia aut ſcd̄a actio ꝑuenit dolo aduerſarij aut etiā ſine dolo: ſi aūt ꝑuenit ſine aduerſarij dolo: tunc dico ꝙ actio ſupueniens ſeq̄tur naturā prime actiōis. vt. ff. de dolo. l. qui id ꝙ aut etiā ſcd̄a actio peruenit dolo aduerſarij: ⁊ in caſu iſto dico ꝙ actio ſupueniens nō ſequitur naturā prime actionis. vt ff. de neg. ge. l. diuortio. Aut prima actio ⁊ ſcd̄a ſuperueniens cōpetūt contra diuerſos ⁊ tunc etiā dico ꝙ actio ſuperueniēs nō ſequit̃ naturam prime actionis. vt. ff. de pec. l. iij. §. idem ſcribit. ⁊ arg. l. ff. de rebus du. l. quotiens.

Queſtio. cclix.

Quam querit̃ vtꝝ aliq̄s vtendo verbis generalibus videat̃ illis q̄ ſibi ignorat cōpetere renūciare aīs nō vel etiā videatur renūciare bis q̄ ignorat in rerum natura eſſe. Et circa iſtam q̄ſtionem ſic pōt diſtingui q꞉ aut ꝓferens verba gn̄alia vtitur illis in vltima voluntate: ⁊ tunc dico ꝙ ꝓferens ṽba gn̄alia nō videt̃ illis q̄ ignorat ꝓ ſe cōpetere vel in rerum natura eſſe renunciare. vt. ff. de in-

 108

offi.teſ.l.mater decedēs.ꝛ.ff.de pe
ti.her.l.legitimā.ꝛ.ff.de ꝯdi. indé.l.
tā domus. Aut ꝓferēs vtit verbis
generalibus in ꝯtractibus ꝛ nō invl-
timis voluntatibus:ꝛ in caſu iſto
ſubdiſtinguit qꝛ aut illa q̄ ignora-
bat ſibi cōpetere erant ad eius vti
litatem etiā introducta ꝛ tunc etiā
dico ꝙ ꝓferens vtēdo verbis gn̄a-
libus nō videt illis q̄ ignorat ſibi
cōpetere renunciare.vt.ff. de ꝯhē.
empt.l.fundi.Aut ēt illa q̄ ignora-
bat ſibi cōpetere introducta erant
ad vtilitatē ſecū ꝯhentis ꝛ non ad
ſuaꝫ: ꝛ in caſu iſto adhuc refert qꝛ
aut eſt vſus ꝓbis gn̄alib' dolo ſui
aduerſarij aut ſine dolo ſi aūt ſine
dolo ſui aduerſarij: dico ꝙ tūc nō
videt renūciare illis q̄ ignorabat
ſibi cōpetere.ſi aūt dolo aduerſa-
rij tūc dico ꝙ renunciare videt. vt
C.de tranſac.l.ſub pretextu.

Questio.cccl̄x.

Quamque
ritur vtꝝ ſit ſpectandū
initiū finis vel mediū:
circa iſtā qōnē ſic diſtinguit qꝛ aut
q̄rit in obligationib' acq̄rendis:ꝛ
in caſu iſto dico ꝙ initiū eſt ſpectā
dū.vt.ff.de nego.ge.l.pōp.ſi.Aut ēt
q̄rit in actione dādā: ꝛ tūc dico ꝙ
ſpectādū eſt mediū.vt.ff.de pe.he.
l.antiq̄. aut q̄rit in vltīs volūtati-
bus tūc finis ſpectādus eſt.vt.ff.ð
le.iij.l.ſi q̄s.ꝛ.C. de ſacro.ſ.ec.l.j.

Questio.cccl̄xj.

Quam q̄rit vtruꝫ
ſnīa lata ꝑ
ꝑte poſſit
valere: ꝛ ꝑ ꝑte nō ꝛ in
iſta qōne ſic diſtinguit
qꝛ aut ſnīa fert ſuꝑ diuerſis articu
lis ꝛ diſparis:ꝛ in caſu iſto dico ꝙ
pro parte poteſt valere ꝛ pro par-
te nō.vt.C.de trāſact.l.ſi ex falſis
et de rela.l.ſi ex plurib' Aut ēt fert
hmōi ſnīa ſuꝑ ꝯiūctis ꝛ ꝯnexis:et
tūc q̄dē eſt iudiciū ſicut q̄ñ fert ſuꝑ
vno nā ꝯnexa eadē reputant vt.ff.
de neg.ge.l.eū actū.ꝛ.ff.de pecu.l.
eiuſdē.Aut ꝓfert ſuꝑ vno ꝛ hoc re-
fert qꝛ aut q̄rit vtrū ab initio ꝑ ꝑ-
te ſnīa valere poſſit:ꝛ ꝑ ꝑte nō.aut
etiā ex poſtfacto ꝛ hoc eſt q̄rere vtꝝ
eā poſſit ꝑ ꝑte retractari ꝛ ꝑ ꝑte
nō:ꝛ tūc dico ꝙ nō.vt.ff.fam. her.
l.in h̄ iudiciū. Si āt q̄rit ſi ex poſt-
facto poſſit adhuc ſubdiſtiguit. qꝛ
aut hmōi ſnīa infirmat ꝑ viā reſtitu
tionis aut alr̄ ſi aūt ꝑ viā reſtitu-
tionis q̄ oīa reponit in p̄ſtinū ſta-
tum dico ꝙ nō vt.ff.de mi.l.ēt.§.j.
ſi aūt ꝑ aliā viā tūc dico ꝙ ſic vt.ff.
de inoffi.teſt.l.nā:ꝛ ſi parentibus.

Questio.cccl̄xij.

Quam queritr vtrū
accuſator ſi
nō ꝓbat in
tē.ſuā ꝯ accuſatū videa
tur calūniari: ꝛ debeat
etiā vt calūniator ideo puniri.Et cir
ca iſtā qōnē ſic diſtinguit qꝛ aut q̄-
ritur vtꝝ debeat puniri pena ordi-
naria: ꝛ in caſu iſto dico ꝙ nō niſi
ſpāliter de iſta pena iponenda fue
rit accuſat'.vt.ff.ad trebel.l.j.§.ca
lūniatoribus.Aut q̄rit vtꝝ debeat
puniri pena extraordinaria ꝑ officiū
iudicis:ꝛ ī caſu iſto adhuc refert qꝛ
aut erat talis ꝑſona q̄ poterat ac-
cuſare ſine metu calūnie aut nō.in
p̄mo caſu dico ꝙ nō eſt calūniator
nec vt calūniator dꝫ puniri niſi de
hoc a lege reaccuſet.vt. C.de cal.l.
iur.ſꝫ in ſcđo caſu ref.qꝛ aut iudex
q̄ñ abſoluit reū fecit mētionē ð ca
lū.aut nō.ſi āt nō fecit mētionē de
cal.tūc dico ꝙ n̄ dꝫ pūiri vt.C.ð ca
lū.l.ꝙ nō ꝓbaſſe.ſi aūt fecit mētio
nē de calū.tūc dico ꝙ debet puniri

et condẽnari per officium iudicis
et ſic.§.preall eg.⁊.ff.ad turpil.l.j.
§.calũniatoribus.⁊.ff.de teſt.l.iij.

¶Queſtio.ccclxiij.

Dam que
ritur vtrum ſpeciale de
roget generali: et circa
hoc diſtinguit̃ ſic.Quia aut querit̃
in vltimis voluntatibus aut in cõ
tractibus interviuos.aut in ſtatu
tis a iure. ſi aũt querit̃ in vltimis
volũtatibus indiſtincte dico ꝙ ge
neri per ſpeciem derogatur: ⁊ ge
neri per ſpeciem.vt.ff.de lega.iij.l.
vxorẽ.§.feliciſſime.⁊.§.feliciſſimã
et.ff.de pecul.leg.l.ſeruo manumiſ
ſo: ⁊ hoc eſt verũ quantum ad effe
ctum legati. ſed quo ad deſignan
dum teſtatoris voluntatẽ ſecus eſt
nam ſemp per legẽ id ꝙ p̄cedit de
rogat poſteriori vt.ff.de fideicõ.l.
l.generaliter.§.ꝙ ergo . Si aũt q̃
ratur de contractibus interviuos
id qđ precedit ſemper derogat po
ſteriori.vt.ff.qui poteſt in pig.ha.
l.qui generaliter.⁊ eſt ratio quare
in vltimis voluntatibus ſpeciale
derogat generali ⁊ in cõtractibus
inter viuos id ꝙ precedit q: cõtra
ctus interviuos ſtatim ſortiuntur
plenum effectum.vltime aũt volũ
tates nõ.vt.ff.de iur.patro.l.ſi pa
tronus.§.penult.⁊ vlti.Si autem
neutrum precedat ſed fuerint eo
dem tẽpore concepta tũc adhuc di
co ꝙ ſpeciale derogat generali nã
eadem eſt ratio que in vltimis vo
luntatibus ergo ⁊ idem ius.vt.ff.
ad.l.acquil.l.illud . Si aũt querat̃
de ſtatutis ſtricti iuris tũc dico ꝙ
in vltimis voluntatibus ſpeciale
derogat generali.vt.ff.de reg.iur.
l.in toto.⁊.ff.qui ſatiſđ.cog.l.ſciẽ
dum cum.l.victa.⁊.C.de lit.conte.
aut.offeratur.¶Queſtio.ccclxiiij.

Dam que
ritur vtrũ qui tacet p
cõſentiente habeat̃ ita
ꝙ ſibi preiudicare poſſit ſic diſtin
guitur q: aut eſt furioſus.Aut agi
tur de tali negocio ꝙ ſi etiam eſſet
ſane mentis cõtradicere poſſet: ⁊
in caſu iſto dico ꝙ eius taciturni
tas p conſenſu nõ habetur nec ei
preiudicat.vt.ff.loc.l.qui ad certũ
tẽpus.§.fi.aut agit̃ etiã de tali ne
gocio ꝙ ſi eſſet ſane mẽtis cõtra
dicere nõ poſſet nec impediret̃ ne
gocium : ⁊ tunc dico ꝙ conſentire
videtur.vt.ff.de minori.l.ſi.§.vo
luntate.Aut tacens eſt ſane mẽtis
et adhuc ſubdiſtinguit̃ q: aut ipſe
tacet aĩo decipiẽdi: ⁊ in caſu iſto di
co ꝙ cõſentire videtur in ſui preiu
dicium.vt.C.ad.vell.l.ſi ſine.§.ꝙ
ſi patientiã.aut tacet nõ aĩo deci
piendi: ⁊ adhuc ſubdiſtinguitur q:
aut adhibet̃ taciturnitas circa cõ
tractum aut circa iudicia aut circa
delicta.Si aũt circa cõtractus ad
huc ſubdiſtinguit̃ q: aut illa taci
turnitas pertinet ad cõmodũ ta
centis aut ad cõmodũ nõ tacen
tis ſ; cuiuſuis alteri⁹ Si aũt ad cõ
modum tacentis adhuc ſubdiſtin
guitur: quia aut agitur de perſo
na tacentis obliganda : vel etiam
de alia obligãda.in primo caſu di
co ꝙ eius taciturnitas regulariter
nõ habetur pro cõſenſu.vt.ff.de p
cur.l.filiuſfa.§.inuitus. ⁊ regulari
ter id.eo dixi q: hoc fallit in caſib⁹
vt.ff.ad munici.l.iij.⁊.C.de filijſfa.
et qualiter pa.p eis tenet̃.l.j.vl.x.
et.ff.de fide inſtru.l.cũ oſtendim⁹.
§.ſi.⁊.ff.de ſpon.§.fi.In ſcđo vero
caſu ſubdiſtinguit̃ : q: aut illud ꝙ
agitur poſſet impediri ↄtradicen

do: ⁊ in caſu etiã iſto dico ꝙ ſi taceat eius taciturnitas habetur ꝑ cõſenſu. vt. ff. de pigno. act. l. rẽ alienam. ⁊. C. ſi res ali. pi. da. ſit. l. ij. ⁊ C. ad vell. l. ij. ⁊. l. ſi ſine. ⁊. l. ꝙ ſi pater. Aut nõ poſſet impediri cõtradicendo: ⁊ in caſu iſto dico ꝙ eius taciturnitas nõ haberet pro conſenſu. vt. ff. quibus mod. pign. vel ypo. ſol. ſi cui. §. nõ videt. ⁊ hec diſtinctio ꝓbatur. per. l. ff. de noxa. l. iij. ⁊. l. iiij. Si vero taciturnitas adhibet circa iudicia tunc adhuc ſubdiſtinguitur q: aut qui talẽ habet cauſam ab alio ꝗ rem deducit in iudicio: ⁊ tunc. ſibi ꝑiudicat.: aut etiam nõ habet cauſam ab eo: et tunc ei nõ ꝑiudicat. vt. ff. de re iu. l. ſepe conſtitutũ. ſi aũt circa delicta vt ſi facit mihi iniuriã vel furtum me tacente nõ contradicente mihi nõ ꝑiudicat. nec habet mea taciturnitas pro conſenſu vt. ff. de furt. l. qui res. §. vaccare.

Queſtio. cccLxv.

Cum ꝗrit: quando alicui res aliqua legata eſt pluries vtrũ ipſe poſſit hmõi rẽ pluries petere vel nõ: ſic diſtinguit. Quia aut legat pluries res eadẽ in numero ĩ vno teſtamento: ⁊ tũc dico ꝙ ſemel tñ modo petetur. vt. ff. de leg. j. l. planc. §. j. aut legatur pluries eadem res in diuerſis teſtamẽtis: ⁊ tunc ſubdiſtinguitur q: aut ad vnã cauſam vtpote in vtroq; teſtamento ad alimenta vel ad veſtes: ⁊ adhuc dico ꝙ ſemel tñmodo petetur vt ff. de ali. ⁊ ciba. leg. l. libertas. Aut legatur ad diuerſas etiam cauſas tunc ſubdiſtinguitur quia aut data ſuper heredi quãuis ſint diuerſe ſcripture: ⁊ tunc tẽporis dic adhuc ꝙ tñ ſemel petet. vt. ff. de leg. ij. l. ſempronius. Aut etiã in diuerſis ſcripturis ⁊ in illis ſunt diuerſe date: ⁊ ad diuerſas cauſas ⁊ tũc dico ꝙ totiens res legata petitur quotiens legat. vt. ff. de. ꝓba. l. q̃nquaginta. multa aũt alia iura allegantur tñ iſta omnia concordant

Queſtio. cccLxvj.

Cum querit: vtrum illud qđ fit clam plus puniatur ꝙ̃ illud ꝙ fit palam aut ecõuerſo ⁊ circa hoc diſtinguit glo. Quia aut illud qđ fit clã maiorẽ inducit errorem ꝙ̃ illud qđ fit palã ⁊ in caſu iſto dico ꝙ plus punit ⁊ ponit exẽplum. ff. de ritu nupt. l. ſi. aut non inducit tñ errorem illud ꝙ fit clã ſicut illud ꝙ fit palam ⁊ tunc etiã dico ꝙ nõ tñ punitur. vt. C. de ſũma tri. ⁊ fi. ca. l. nemo de contẽptu vt patet de illo qui rapit ⁊ plus punitur ꝙ̃ ſi clam faceret ⁊ hoc eſt ratione ꝯtẽptus. vt. ff. de vi bo. rap. l. ij. §. penult. Aut illud ꝙ fit palam nõ inducit maiorẽ contẽptum vel maiorem errorẽ ſed forte inducit tantum vel minorem. ſi autẽ tantum inducit ⁊ nõ plus tantum punitur. ⁊ nõ pl'. ſ. ꝙ̃ ſi clã factũ eſſet ſi aũt minus inducit punitur. vt. C. de pecul. l. ſancimus. ⁊ eſt ratio quia pene ſtatuũtur ſm quantitatem delicti. vt. ff. de peñ. l. j. §. ſtudio.

Queſtio. cccLxvij. Iſta ñ eſt ĩ rubrias.

Cum autem queritur vtrũ vitiato expreſſo vitietur ⁊ tacitũ vel nõ. ſup hoc eſt mul

triplex opinio. & quia nullam credo verā nō recitabo eas. ſed omnib⁹ aliis reiectis vos diſtinguetis ſic q: aut eſt eadē ratio vitiādi tacitum que eſt vitiandi expreſſum: & in caſu iſto vna cū gloſ. dico q̄ vitiato expreſſo vitiat̄ tacitū. vt ꝑbi gratia. Tu es debitor meus in .x. tradidiſti mihi pign⁹ pro illis .x. poſtea cōpuliſti me etiā per metū vt liberarem te ab illis .x. liberaui te a decem expreſſe: & tacite a pignore expreſſa liberatio nihil valet quia per metū extorta: nūquid ergo liberatio pignoris tacita valebit certe dicit lex q̄ nō. quia eadem eſt ratio vitiandi tacitū quod erat vitiādi expreſſum videlicet metus. vt. ff. al's. C. de redēpt. pig. l. debitum: & iſtius ratio eſt: quia vt prediri eadem eſt vtrobiq̄ ratio ergo & idem ius. vt. C. de pact. ſacr. larg. l. fi. vel ſcꝫ. Aut nō eſt eadē ratio vitiādi tacitum que fuit vitiandi expreſſum et in iſto caſu dico adhuc ſubdiſtinguitur: q: aut nō poteſt valere tacitum quin etiam valeat expreſſum et in caſu iſto dico q̄ vitiato expreſſo vitietur & tacitum: verbi gratia Mulier obligat duos reos debendi in .x. videlicet maritum ſuum & quemdam alium cōſtante matrimonio remiſit illa .x. marito ſuo expreſſe: & per cōſequens tacite correo ſuo: et ita eſt q̄ donatio facta inter virū & vxo. cōſtante m̄rimonio non valeret. ergo donatio expreſſe vitiata valebit tacita videlicet ipſi correo facta. & certe. l. dicit q̄ nō: quia impoſſibile eſt q̄ tacitum valeat ſine expreſſo q: liberato correo liberaret̄ & maritus: q̄ eſſe nō dꝫ. vt. ff. de duobus reis. l. ſi. in fi. Et hm̄ōi dici pōt eſſe ratio gn̄alis q: quādoq̄ vtile & inutile ſunt oīo ſeparabilia: & vtile per inutile vitiatur. ar. ff. de aqua cot. et eſti. l. j. §. trebatius. Aut etiā tacitum valere pōt ſine expreſſo & tunc aut tacitū eſt eque principale ſicut expreſſum aut tacitū eſt acceſſoriū ſi aūt tacitū eſt eque principale ſicut expreſſum: tūc ego dico q̄ vitiato expreſſo nō vitiatur tacitum: ſcitis q̄ ſi aliquis creditor etiā habꝫ debitorem obligatū actione bone fidei & inde habeat fideiuſſores q̄ debitor nō pōt ei legare debitū q: res ſua nō legat̄. vt. ff. de leg. j. l. ſi fideiuſſor: al's incipit ſi creditor. Po. ergo fideiuſſor legat̄ debitum creditori. & p cōſequens liberat debitorem modo vitiat̄ expreſſumꝫ q: etiā res ſua ſibi nō pōt legari nunquid vitiabit̄ tacitū vꝫ q̄ debitor non ſit liberatus certe dicit lex q̄ nō immo valebit tacitū quāuis non valeat expreſſum. vt. ff. de le. j. l. ſi fideiuſſor. §. j. & eſt rō iſtius q: vt reperiuntur duo principalia quorum vnū eſt vtile. aliud inutile: & ſūt ſeparabilia & diſtincta vtile p inutile nō vitiat̄. vt. ff. de fideiuſ. l. generalis: & de rebus du. l. ſi reus. Aut tacitum eſt acceſſorium & tunc aut expreſſum vitiat iure ſpāli. aut iure cōi: ſi aūt iure ſpeciali tunc dico q̄ vitiato expreſſo nō vitiatur tacitū verbi grā. Mulier habebat maritum obligatū in .x. ſub pignore remiſit ſibi expreſſe debitū: & tacite pignus certū eſt q̄ donatio nō valuit. nunquid valebit remiſſio pignoris certe ſic. vt. C. ad vell. l. etiam & ff. q̄bus ma. pigno. vel ypo. ſol. l. j. aut vitiat expreſſumꝫ iur. & adhuc refert q: aut vitiat̄ ab initio: aut ex poſtfacto: ſi ex poſtfacto dico q̄ vitiato expreſſo nō vitiat̄ tacitū. ꝑbi gratia. Marito dedit mulier rem alienam in dotē. & per conſequens fructus p oneribus matrimonij

vt.C.de iur.dotic.l. ꝓ onerib' po. ergo euincitur res a marito nun quid remanebũt fructus certe di co ꝙ ſic.vt.ff.ſo.ma.l ſi alienas. et eſt hmõi ratio.q: impediũt faciē da que nõ dirimũt iam cõtracta. vt.ff. que ſunt ſui vel alie.iuris. l. patre furioſo.aut ab initio ⁊ tunc dico ꝙ vbi ab initio non valet ex preſſum licȝ nõ eadē ſit ratio vitiã di taciti q̃ eſt viciãdi expreſſuȝ cũ totũ vitiat̃. vt ſi ꝯceſſit tibi hauſtũ in flumine publico tacite videor ceſſiſſe iter q: conceſſio ab initio nõ valet totũ vitiat̃. vt.ff.de ſerui. ruſt.pre.l.iij.in fi. ¶Qõ.ccclxviij.

Super. l. diuortio ⁊c.§.ꝙ ſi ſemē te ⁊c. Si maritus facit impenſas in colēdo fundũ dotalē et de iſtis fundi fructib' nõ poſſit ſibi impēſas ꝯſeruare ſi q̃rat̃ nũ quid de fructibus fundi ſequētis anni poſſit primo deducere impē ſas ſi de fructibus illius anni non poſſit impēſas deducere ſic loquit̃ §.iſte.ꝙ in ſequentē ⁊c.⁊ circa hoc ſic diſtinguit̃. q: aut nõ põt impē ſas de fructib' p̃ſentis anni tñ an norum precedentiũ poterat. ⁊ tũc dico ꝙ de fructibus ſequẽtis anni nõ poterit īpenſas deducere.ff. de peti.here.l.illud.§.ꝙ ſi fruct'.Aut nõ poterat annoꝝ p̃cedẽtiũ īpẽſas deducere ⁊ tũc dico ꝙ de fructib' ſe quẽtis ãni deducere poterit ⁊ ſic in telligunt̃ iura iſta. ¶Qõ.ccclxix.

Taia tale benefi cium ⁊c. Si tu q̃ras nũ quid bñficiũ pſonale trã ſeat ad hr̃des vł nõ mł tum refert q: aut bñficiũ ſiue pri uilegiũ eſt alicui cõceſſuȝ ſibi ⁊ ſue poſteritati ⁊ in iſto caſu. diceres ꝙ tranſit ad oẽs ſucceſſores ex parte maſculi ſeu ex linea maſculina de ſcendentes.vt.ſ.de iur.imu.l.j.i fi. Aut illud bñficiũ ſeu priuilegiũ p ſonale eſt cõceſſum ſibi ⁊ ſuis here dibus in plurali ⁊ tunc dico ꝙ oẽs heredes quotq̃t ſint habebũt vt.ſ. de verbo.ſig.l.ſciendũ. Aut cõceſ ſuȝ eſt priuilegiũ ſibi ⁊ heredi ſuo in ſingulari numero ⁊ tunc dico ꝙ primus eius heres ſoluȝ habebit nã ſic eſt i vſufructu vt.C.de vſuf.l. cũ antiquitas. Aut cõceſſum ē pri uilegiũ alicui nõ facta mẽtione de hr̃dib' ſuis ⁊ i cãu iſto refert q: aut eſt ꝯceſſuȝ inſpecta rõne naturali. ꝓpter defectũ ei' pſone cui ꝯcedit̃ ⁊ tũc dico ꝙ ad heredē quemcũꝗ trãſit ſicut ē in muliere ⁊ i minore ⁊ ſic etiã loquunt̃ iura.ff.de in ite. reſti.l.nõ ſolũ.⁊.C.ad velł.l. here des. Aut ꝯceſſuȝ bñficiũ ſeu priuile giũ alicui nõ īſpecta rõne natura li ſed ſolũmõ ꝓpter meritũ fauorē eius cui ꝯcedit̃ tũc dico regulariť ꝙ ad hr̃des nõ trãſit vt.ſ.de re.iur. l.neracius. ſȝ hoc fallit vbi marit' hȝ priuilegiũ ne ꝯueniant̃ ab vxo. actiõe d dote nõ niſi q̃atũ facere põt.nã tũc ad filiũ ſuũ eiuſdē mr̃i moniũ trãſit.⁊ ē hmõi rõ q: ꝓpter ipm filiũ ꝯceſſum fuit dictũ priui legiũ.⁊ ꝓpter vnũ qõꝙ tale ⁊ illud magis.vt.C.de ſacro ſan. ec.l.aſit mltomagis ⁊ etiã ꝓbat̃ ꝙ ad filiũ trãſeat.ſ.e.l.etiã. ¶Qõ.ccclxx.

Ti.l. ēt filios ⁊c. Mulier hȝ multa pri uilegia q̃ dixi. Si tu q̃ ras nũqd oia iſta priui legia q̃ hȝ mulier cõpetaȝ cuidam tertio eadē rõne agẽdi vel nõ cõpe tant dic ꝙ refert q: aut pater agit actione cõmuni patri ⁊ filie ⁊ tunc ꝙ eadē priuilegia que cõpetũt fi lie ſi ageret et pater agenti etiã cõ

petent.vt.ſ̄.quemad.ſer.amit.l.ſi
ſeruuz.aut pater agit actione ſibi
propria forſan q: ſtipulatus erat
dotẽ ſibi reddi ⁊ tunc ſibi nõ com
petunt hm̃oi priuilegia.vt.ĩ.e.l.ſi
vero.§.penul. Aut querit̃ de extra
neo ⁊ adhuc refert q:.ſ.aut mulier
deceſſit anteq̃ lis inchoaret̃.ſ.ſup
actione de dote ⁊ in caſu iſto dico
q̃ extraneo heredi ſuo agẽti priui-
legia non cõpetunt.vt.ſ̄.e.l.q: aut
mulier deceſſit.poſt litem motam
et tunc dico q̃ heredes extranei
hm̃oi p̄uilegia habebũt. vt. C.ne
ex delic.defunc.l.vna.§.deniq̃. Sz
domin' petrus reprobat iſta etiaz
duo membra iſtius diſtinctionis
vnde verũ eſt dicit ipſe q̃ ex parte
rei lite cõteſta.datur actio in here
des. ſed ex parte actoris non q: lo
quitur ſine lege. vnde credo vera
duo mẽbra premiſſa. per aut.ĩ. de
iniur. l. iniuriarũ tñ verum eſt q̃
dicit.q̃ ad heredes extraneos lite
nõ cõteſta.priuilegia mulieris nõ
tranſeũt.vt querit̃ de extraneo p
curatore.et tũc ſubdiſtinguitur q:
aut iſte procurator eſt ſimpliciter
procurator.⁊ tunc dico q̃ habebit
priuilegia mulieris.ĩ.de ver. ob.l.
honori q: etiam ipſamet mulier
agere videt̃. aut nõ eſt ſimpliciter
procurator ſed in rem ſuã ⁊ tũc di
co q̃ nõ habebit hm̃oi priuilegia
vt.ĩ.de admi.tuto. vel cura. l. ſi ex
pluribus. Aut queritur de quodã
procuratore penitus extraneo et
tunc etiaz dico q̃ nunq̃ ſibi cõpe-
tent hm̃oi priuilegia.vt.ſ̄.e.l.j.

Queſtio.ccclxxj.

Super ca
dẽ.
§.
licet ⁊c. Si tu que-
ras nũquid delictũ
cõmiſſuz ab aliquo
qui non proponebat cõtra me de
linquere ſed cõtra quendã tertiuz
tñ ex quadã cõſequẽtia.mihi dã-
num dedit nunquid ipſum ex hoc
arguere poſſuz vl' nõ ⁊ circa hoc ſic
diſtinguitur q: aut ex illo delicto
principaliter ſenſi dãnũ in perſo-
na mea vel in rebus meis ⁊ tũc di
co q̃ propter delictũ arguere po-
tero.vt.ĩ.de iniur.l.cũ qui ⁊.ĩ.q̃ vi
aut clã.l.atq̃ aliter.aut ex illo deli
cto ſenſi dãnũ ex quadã ꝯſequẽtia
nõ principaliter ⁊ tũc arguere ip-
ſum ex hoc nõ potero. ⁊ ſic intelli-
gitur.§.iſte.ĩ. quibus ex cauſis in
poſſeſ.e.l.fulcinus.

Queſtio.ccclxxij.

Iam.l. ſi mulier di
uertit ⁊c.
Si tu que-
ras vbi mulier diuer-
tit a marito et poſtea
ad ipſuz reuertit̃ nunq̃d extingui
tur actio de dote intẽtata a mulie
re vel nõ: ⁊ in iſta queſtione mul-
tum refert q: aut mulier q̃ diuer-
tit a marito incõtinẽti ſine inter-
uallo reuerſa eſt. ⁊ tũc dico q̃ per
inde eſt ac ſi nunq̃ diuertiſſet et q̃
incõtinẽti fiunt in eſſe vident̃: ⁊ in
caſu iſto dico q̃ nõ extiguit̃ dotis
acti. vt.ſ̄.de repu.l.ij.⁊.l. ex calore.
Aut etiã mulier ex interuallo reuer
ſa eſt: tũc adhuc ſubdiſtinguit̃: q:
aut ipſamet dederat dotẽ aut q̃dã
extrane' ⁊ ex interuallo mulier re
uertit̃: ⁊ tũc actio intẽtata adhuc
nõ extinguit̃. vt.ĩ.co.ti.l.inſulã.§.
vlti. Aut res fuerat data a patre ⁊
tũc aut reuerſa ẽ ſine ꝯſenſu p̄ris
⁊ tũc dico q̃ idẽ q̃d in extraneo.vt
C.de nupt.l.ſi vt p̄ponis. Aut etiã
de volũtate patris reuertit̃ ⁊ ad-
huc refert: quia aut iſta mulier re
uertitur ad primũ maritũ anteq̃
cõtraxit adhuc cũ aliquo: ⁊ tũc ad

Iſtanõ eſt ĩ ru-
brias.

hucvideť idē matrimoniū.vt.ß.de
iure dot.l.ſi dotē.Aut etiā cōtraxe
rat cū aliquo anteꝙ reuerteretˀ et
poſtea reuerſa eſt.ꝛ tunc adhuc re
fert q: aut primus maritus iā alij
vxori promiſerat dotē ſed nō ſol⸗
uerat vel ſolū promiſerat ꝛ tūc di⸗
co ꝙ eadez dos videť eſſe tacite.vt
ß.de iure dot.l.poſt diuortium.

¶Queſtio.ccclxxiij.

SI con⸗
ſtāte matrimonio
ꝛc.Doctores q̄runt
hic ď tali queſtiōe.
Po.quedā mulier cōtraxit matri
moniū cū quodā iuuene cuius cō
ditionē nō ignorabat imo ſciebat
ipſum diſſipatorez ꝛ tū dedit.c.in
dotē poſt cōtractū āte tempus ſo
lutū eſt matrimoniuz.iſta mulier
vult repetere dotē nūquid pōt vi⸗
detur ꝙ nōꝛ hoc etiā doctores di⸗
cunt vñ ipſa ſciebat eū diſſipato⸗
rem ſibi imputet ſi ſecū contraxit
et dotē ſibi dederit.nā pſonā quā
quis ſemel approbauit expoſtfa⸗
cto reprobare nō pōt.vt.ff.de vac.
mu.l.preter cos.ꝛ.ĵ.de inſtru.l.iij.
in fi.ſed tū iſtud eſt dubiū.imo for
te poterit ꝛ eſſet forte ſecus in do⸗
te ꝛ eſt ratio naz vbi quis debitor
meꝰ delegaret mihi debitorē ſuuz
et ego approbarē ſi ſit minus ſuf⸗
ficiens mihi imputare debeo ſecꝰ
tū eſſet vbi mulier reciperet debi⸗
torez ſibi delegatū a viro nā ſi nō
eſſet ſufficiēs reſtitueretˀ ſibi actio
vt.ß.c.l.ſi cum dotem.§.ſi mulier.

¶Queſtio.ccclxxiiij.

ET adhuc ſuper ea
dez.l.Si tu que
ras vbi quis eſt
obligatus ī diē vel ſub
cōditiōe nūquid ante
diez vel cōditionē teneatˀ ſatiſdare
creditori vľ nō de reddēdo debito
adueniēte die vel cōditione.multū
refert q: aut debitor habz dilatio⸗
nē a lege ꝛ ī caſu iſto dico ꝙ debet
ſatiſdare cū fideiuſſoribꝰ idoneisꝛ
ſic loquiť.§.iſte.quotiēs.ꝛ.ß.de iu.
l.ij.§.oībꝰ.ſi nō ſatiſdet adhuc re⸗
fert q: aut nō ſatiſdat q: nō pōt.
Aut nō ſatiſdat q: nō vult tūc dico
ꝙ nō vtiť incommodo dilationis
immo incōtinēti condēnādus eſt.
vt.ĵ.e.§.quotiēs in fi.Si aūt non
ſatiſdat q: nō pōt tunc dico ꝙ ha
bet cōmodum dilationis.Sequiť
aut debitor habet dilationē p mi⸗
niſtrū.i.vel per iudicē ꝛ ad hoc di⸗
co ꝙ debet ſatiſdare cū fideiuſſori
bus.ſ.ꝙ adueniēte die vel cōditio
ne ſoluet.vt.C.de pci.imperi.offe.
l.vniuerſas.et hoc ſi pōt ſatiſda⸗
re.ſi aūt nō pōt nō vteť bñficio vt
inſti.de offi.vica.circa prin.ꝛ eſt rō
ī.§.iſto ꝛ pcedēti q: ſemper mitius
agiť cū.l.ꝙ cū miniſtro legis.ꝛ idō
vbi quis hz dilatiōē p.l.ſi nō poſ⸗
ſet ſatiſdare nō vtereť bñficio ſeu
cōmodo dilationis.vñ vbi aliquis
hz priuilegiū a principe nō dz hr̄e
in preiudiciū alterius.ſed priuile⸗
giū legis eſt pleniꝰ interpretandū
arg.ß.de arbi.l.celſus.Sequiť aut
hz dilationē p ꝯuētionē ꝛ in caſu
ſubdiſtinguiť.q: aut debitor in diē
vel ſub cōditione eſt ſuſpecta pſo⸗
na q: diſſipat bona ſua ꝛ tūc dico
etiā ꝙ dz cū fideiuſſoribꝰ ſatiſdare
vt.ß.de iul.in oībus.aut debitor
nō eſt ſuſpecta pſona in aliquo: et
tūc nō cogiť ſatiſdare.vt.C.de ac.
vel hr̄.ven.l.ij.ꝛ.ĵ.de priuiľ.cre.l.ſi
creditores.ſz ſecus ſi haberet dila
tionē ex vltima volūtate nā tūc dz
heres ſatiſdare.alˢ legatariꝰ mit⸗
tetur ī poſſeſſionē.vt.ĵ.vt le.no.
ar.per totū ꝛ eſt rō q: in vltimis

voluntatibus ſit latioꝛ interpꝛetatio pꝛo creditoꝛibus q̄ in ꝯtractibus. vt. ff. de reg. iur. l. in omnibus.

℄ Queſtio. cccl xxv.

QUi dotem ſtipulari ꝛc. vbi aliquis pꝛomiſit mulieri nomine dotis cōſuetudo. c. Si tu queras nunquid poſtea legatū et dotē petere poſſit multū refert q: aut ille qui dotē mulieri pꝛomiſerit ꝛ poſtea legatū reliquit alio dotis cōpenſande nō relinquit illud legatū ꝛ in caſu ēt iſto dico ꝙ vtrū ꝗ petere poterit. videlicet tā legatum q̄ dotem. vt. C. de rei vxo. ac. l. vna. §. accedit. Aut legatum erat relictū nomine dotis cōpenſande et adhuc refert q: aut iſta mulier etiā legatū nō agnouit ꝛ adhuc refert q: aut erat capax illius legati et tunc dico ꝙ ſi poſt vellet dotem petere repelleretur vt. C. de inoffi. teſta. l. j. ꝛ. l. vlt. Aut nō fuit mulier capax illi⁹ legati nec agnatio etiā habuit effectū ꝛ in caſu iſto dico ꝙ dotē petere poterit. vt. j. de bonis lib. l. ſi vero. ꝛ hic. e. l. ꝛ. C. de inof. teſta. l. vlti.

℄ Queſtio. ccclxxvj.

SImulier ꝛc. Si tu q̄ras nū qd p ſa delicta mutua cōpenſatione poſſunt tolli vel non. circa hoc ſic diſtinguitur. Et pꝛimo ad euidentiā dicendoꝝ pꝛeſuppono ꝙ quādoꝗ tractatur de cōpenſatione delictoꝛuꝫ ad delicta quādoꝗ de cōpenſatione obligationū cuꝫ delictis. ſi aūt tractetur de cōpenſatione obligationum cū delictis. tunc cōpenſatio admittitur vſꝗ ad cōcurrētes quātitates ꝛ ad reſiduū agit̄. ſi autem tractetur de cōpenſatione delicti ad delictū tunc ꝛ q̄uis vnium delictū ſit maius q̄ alterū tā vnū in totū alteruꝫ tollit per cōpenſationem vt. ff. de eo per quē factum eſt. l. vlti. §. ſi ſtipulatus. pꝛeterea quandoꝗ ex delicto agit̄ ciuiliter quādoꝗ criminaliter his ſuppoſitis. Si tu queras nunquid mutua delicta pari cōpenſatione tolluntur multū refert q: aut querit̄ de cōpenſatione facienda obligationum ad obligationes ꝛ in caſu iſto adhuc refert q: aut querit̄ de obligatiōe illa que tēdit ad penaꝫ pecuniariā ꝛ tunc dico ꝙ obligationis ad obligationē ſit cōpenſatio vſꝗ ad cōcurrentes quantitates. vt. ff. de cōpēſa. l. ſi ambo. Aut queritur de cōpenſatione illarū obligationū que tendūt ad penaꝫ criminalem ꝛ tunc dico ꝙ taliū obligationum nō ſit cōpenſatio imo vterꝗ punietur: ꝛ eſt ratio q: vbi obligationes tendunt ad penam ciuilē alter alteri obligatus ꝛ ideo poſſunt ſilii iuicē cōpēſare vſꝗ ad concurrentes quantitates: ſed vbi obligationes tendunt ad penā criminalem obligati ſunt ipſi fiſco ꝛ ideo nō poſſunt cōpenſare ꝙ fiſco debent. vt. C. de cōpen. l. etiā. ar. ff. de fideiuſ. l. ſi areo. Sequitur aut querit̄ de cōpenſatione delicti ad delictū facienda ꝛ hic refert q: aut iſta delicta ſunt ꝯmiſſa inter duas perſonas ꝛ tūc adhuc refert quia aut circa eādem rem, aut circa diuerſas. ſi aūt circa diuerſas tūc dico ꝙ non cōpenſatur. vt. ff. de nox. l. iij. Aut hmōi delicta ꝯmiſſa ſunt circa eaſdē j perſonas ꝛ circa eandem rē ꝛ tunc adhuc refert q: aut eodem tēpoꝛe cōmiſſa ſunt aut diuerſis tēpoꝛibus. ſi eodē tempoꝛe adhuc refert q: aut delictū vnius

non eſſet punibile nõ eſſet delictũ
alteri' ⁊ adhuc refert q: aut ſunt
equalia ⁊ tunc dico ꝙ poterunt cõ
penſari.aut nõ ſunt equalia ⁊ tũc
non poterunt cõpenſari vt.ꝭ.ad.l.
acquil.l. ſi obſtetrix. Aut delictum
vnius punibile eſſet licet alterum
ſequeretur ⁊ tunc vnũ cũ altero cõ
penſabitur.vt.ĵ.de vi ⁊ vi ar. l.j.§.
ſi poſſeſſionem. ℂ Qõ.ccclxxviij.

Equitur rubrica d impenſis i reb' dotalib' factis ſup.l.ſi in res.§.ꝙ ſi a marito ⁊c. Si tu que-
ras vbi deſinat mea intereſſe ali-
quid factũ eſſe reſpectu preſentis
nunquid deſinit actio cõpetere ꝓ
tẽpore preterito vt.ff.ſi quis caut.
l.qui aũt.§. illud ⁊ circa hoc ſic di-
ſtinguit q: aut deſinit mea intereſ
ſe propter factũ meum tale qd ha
bet cauſam vetuſtiorẽ obligatione
et i caſu iſto dico ꝙ ſi deſinat mea
intereſſe deſinit mihi actio cõpete
re.vt.ff.de furtis.l.ſi quis vxori.§.
penulti. Aut deſinit mea intereſſe
propter factũ meũ ⁊ tractũ retro
vel ꝓpter cauſam obligatione ve-
tuſtiorem nõ habet ⁊ tunc nõ deſi
nit actio cõpetere.vt.ĵ.de actio.et
ob. l. queciũq̃. Sequit aut deſinit
etiã mea intereſſe propter factum
cuiuſdã tertij ⁊ adhuc refert q: aut
feciſti ꝙ nõ debuiſti ⁊ non erat fa-
ctum culpabile ⁊ tũc dico ꝙ habet
locũ regula q: ſi deſinit mea inter
eſſe deſinat mihi actio cõpetere vt
ĵ.de act.⁊ obli. l. is qui. Aut feciſti
qd non debuiſti ⁊ fuit illud factum
probroſu; ſiue culpabile ⁊ tũc ſi de
ſinat mea intereſſe deſinit mihi a-
ctio cõpetere vt.ĵ.de actio.⁊ obli.⁊
ſic loquitur. ꝭ. de ali.mu. in cauſa
tac.l.nõ ſolu;.⁊.ꝭ.de noxa.l.etiam
aut feciſti qd nõ debuiſti ⁊ factum
fuit probroſum ⁊ incõmutabiliter
obligatoriũ ⁊ tunc dico ꝙ q̃uis de
ſinat mea intereſſe non tñ deſinit
mihi actio cõpetere vt.ꝭ.ad.l.acq̃.
l.ita vulneratus.⁊.ĵ.ꝙ vi aut clam
l.ij. Aut nõ fecit qd debuit vt hic ⁊
adhoc refert q: aut nõ fecit qd de
buit cõcernẽdo partis interpella
tionẽ ⁊ etiã iudicis preceptũ ⁊ tũc
dico ꝙ licet mea deſinat intereſſe
non tñ mihi actio cõpetet.⁊ ſic lo-
quitur .ꝭ.de eden.⁊.l.j.§.hũs aũt.
Aut nõ fecit qd facere debuit ꝑtis
interpellationẽ tñ concernendo ⁊
in caſu iſto dico ꝙ ſi deſinat mea
intereſſe deſinit mihi actio cõpete
re vt hic in caſu iſtius.§.⁊.ꝭ.mã.l.
ſi procuratorẽ cu; ſuis ſimilibus.

ℂ Queſtio.ccclxxviij.

Vine in edificandis ⁊c. vbi maritus facit expenſas in rebus mulieris. Si tu queras nun-
quid eas poſſit petere vel nõ mul-
tum refert q: aut maritus fecit il-
las expẽſas aĩo donãdi ⁊ adhuc re
fert q: aut fecit illas circa rẽ pia; ⁊
tũc dico ꝙ donatio valet nec reuo
care poterit nec ꝓ̃ns expẽſas aĩo
donãdi factas.vt.ꝭ.de do.inter vi.
et vxo.l.ſed ſi vir. Aut fecit expẽſas
in re mulieris non tñ circa piã
cauſam ⁊ tũc dico ꝙ non tenet do
natio ⁊ per conſequẽs etiã expen-
ſas illas repetere poterit ſiue etiã
modice fuerint.ſiue etiam magne
vt.ꝭ.l.proxi.in fi. Aut fecit expẽſas
⁊ ꝯſtat ꝙ fecit eas ẽt nõ aĩo donã-
di ⁊ adhuc refert q: aut fecit circa
rem ꝓpriã mulieris ipſius ⁊ tũc di
co ꝙ repetit.vt.ĵ.de dã.infec.l.ſi ꝓ
prietari'.ij.reſcrip. Aut mariť nõ
fecit illas expẽſas i rẽ ꝓpriã ipſi-

mulieris:ſed fecit illas circa rē dotalem ⁊ adhuc refert:q: aut eſt impēſa magna ⁊ neceſſaria ⁊ tūc dico ꝙ dotē ipam minuet. Aut fecit impēſam modicā ⁊ tūc dico ꝙ nō repetet. ⁊ eſt hui⁹ ratio:q: ipſe habet rei dotalis cōmodū ⁊ non eſt mirū ſi in illa re modicā impēſas faciat.vt.l.iſta.⁊ cōmo.l.iū.l reb⁹ ⁊ in talibus reb⁹ ſi dubiū ſit vtrū modicas fecerit vel magnas cōiecturabitur ſi impēſam modicā faciat preſumit̄ donare. vt.ś.de dona.inter vi.⁊ vxo.l.ſed vtrū.ſi aūt ſit magna impēſa nō preſumet̄ ꝙ alo donādi fecerit:⁊ in caſu iſto tenet donatio in caſu nō vt dixi.

¶Queſtio.ccclxxix.

DE legatis primo. ſup.l.ſi grege ⁊c.vbi paterfa. diſponit de:rebus ſuis p aliqua verba nec eſt certū ad qđ tp̄s iſta verba referātur cū nedū ad p̄ns tp̄s ſed etiā ad futurū poſſint referri. Si querat̄ ad qđ tp̄s referant̄ videlicet ad preſens vel ad futurū ſic diſtinguit̄ q: aut eſt diſpoſitio facta vniuerſitatis vtputa ſub nomine collectiuo ſub quo multa continentur:⁊ in iſto caſu dico ꝙ licꝫ diſpoſitio ſit facta per verba preſentis tēporis tñ ad futurū tēpus referunt̄ vtpote ſi teſtator leget nec gregē alicui⁹ nedū iſtud legatū referet ſe ad nunc ſed etiā ad futurū et eſt ratio q: talia verba vniuerſalia ſemper eadē cenſent̄ ſiue etiaꝫ augmētentur ſiue diminuātur vt ś.l.pxi.dicit̄.⁊ l.l.iſta.ſi grege.Aut eſt facta diſpoſitio a teſtatore per verba generalitatis vt per verba etiā pluralia dicendo ⁊ diſponēdo vel ſingulariter per verbū diſtributiuum:⁊ adhuc refert q: aut iſta generalitas relata ad futuruꝫ tēpus non affert teſtanti magnū preiudiciuꝫ ⁊ in caſu iſto dico ꝙ ꝙuis preſentialiter per verba vel per alia diſpoſuerit paterfa. ſingulariter. per verbuꝫ diſtributiuū iſta tñ diſpoſitio nedū ad preſens tēpus ſiue etiā ad futurū refert̄.vt. C. que res pig.ob.poſ.l.vlt. Aut iſta generalitas relata ad futuruꝫ tp̄s graue affert preiudiciū diſponēti ⁊ adhuc refert q: aut teſtator potuit p̄uidere futurū preiudiciū ⁊ tūc dico ꝙ illa diſpoſitio tantū ad preſens tēpus refert̄ ⁊ ſic loquit̄.ſ.de auro et ar.le.l.cū ita ⁊c. Sequit̄ ant ē facta diſpoſitio nō per modū generalitatis ſed per modū ſingularitatis ⁊ tunc dico ꝙ tñ ad tempus preſens refertur vt in.l.ita veſtes. §.idē ſcribit. Et per hoc reſpōdet domin⁹ petrus ad queſtionē. Quidaꝫ legauit cuilibet canonico ſancte crucis.c.tempore ſue diſpoſitionis nō erant niſi.x.canonici inſtituti modo ſunt plures in eadeꝫ eccleſia mō querit̄ nūquid neduꝫ illis qui tēpore ſue diſpoſitionis erant ſed etiā illis qui poſtea inſtituti ſunt debebit̄ legatuꝫ per iura predicta apparet ſolutio q: aut teſtator potuit preuidere aut nō per iura allegata.ś.de ſerui.l.ſi ſeruit⁹ et.ſ.de auro ⁊ argē.le.l.cum ita.§. idem ſcribit.

¶Queſtio.ccclxxx.

SUper.l. talis ſcriptura.§.vult eū.l.ſequēti. Si tu queras nūquid clauſula generalis nedum ad precedētia verſetiam ad ſubſequētia . . refrat̄.vel nō. multū refert q: aut apparet ex cōceptiōe

verbo:um ꝙ eque bene poteſt re-
ferri ad ſub ſequētia ſicut ad p:ece
dentia:ꝛ in caſu iſto dico ꝙ ad ſub
ſequentia refert.vt.ĵ.de verb.obli.
l.ſi a colono.ꝛ.ĵ.e.l. ſi ſtipulamur.
Aut nō apparet ex cōceptione ver
bo:ū ꝙ eque poſſit referri ad ſub
ſequentia ſicut ad p:ecedentia : et
adhuc refert: quia aut tam p:ece-
dentia ꝙ̄ ſubſequentia finguntur
iuris interp:etatione codē tempo
re dicta ſicut illa que relinquūtur
eodem teſtamēto:ꝛ in iſto caſu ad
huc refert clauſula generalis necdū
ad p:ecedentia ſed ad ſubſequētia
et ſic loquitur lex iſta.§.fi. Aut nō
fingunt̄ iuris interp:etatione eo-
dem tēpo:e dicta:ꝛ tunc dico ꝙ ad
ſequentia nō refertur.ĵ.de le.iij.l.
vxo:i. Aut querit̄ nunquid clauſu-
la generalis refert̄ ad omnia p:e-
cedentia:ꝛ adhuc referet quia aut
eadem eſt ratio referendi ad om-
nia ſicut ad quedā: ꝛ tunc dico ꝙ
ad omnia refertur.ſ.de lega.ij.l.ti-
tio centū.aut nō eſt eadem ratio:ꝛ
adhuc refert.quia aut exp:eſſe ap-
paret de voluntate diſponētis: q:
diſponens ſimpliciter clauſulā ge
neralem ꝓtulit:ꝛ tūc dico ꝙ ad il-
la p:ecedentia ꝛ refertur ad que ſi
ne ſcrupulo referri pōt:ad alia au
tem nō vt ꝓbatur.ſ.de dote p:ele.
l.cū vulgari.ĵ.de ꝟbo.ob.l.titia.§.
rn̄dendum ꝛ idem etiā eſt ſi nō ꝓ-
p:ie ad p:ecedentia referri poſſit.
ß.de poſtu.l.j.§.deinde.ꝛ.ex quib'
cau.ma.l.ſed ꝛ ſi per p:eto:em.

¶Queſtio.ccclxxxj.

Uper l.qui vero.§.inter-
locuto:em ꝛc. Si,tu
queras quādo cau
ſa tacite intellecta
videat̄ eſſe exp:eſſa vel adiecta per
modū modi.vel per modū condi-
tionis:multū refert q: aut illud fa
ctum ob cauſā tacite intelligebat̄
et implenda erat eſſe ſuus habere
poterat eſto ꝙ cauſa tacite intelle
cta implēda nō eſſet: ꝛ in caſu iſto
dico ꝙ ſemper videt̄ eſſe adiecta ꝑ
modum cōditionis : verbi gratia
vt hic vbi factum nō expellere po-
terat habere ſuū eſſe: eſto ꝙ cauſa
tacite intellecta videlicet penſionē
ſoluere impleta nō eſſet:ꝛ ideo ꝛc.
et ſic etiā loquitur hic.in.§.iſto in
terlocuto:em ad fi. aut illud factū
ob ꝙ cauſa tacite intelligebat̄ nō
poterat eſſe ſuū habere niſi cauſa
impleta eſſet verbi grā. p:omiſſio
dotis nō poteſt eſſe ſuū habere ni
ſi cauſa q̄ tacite intelligit̄ : ꝛ in iſto
facto.ſ.matrimoniū ſequi imple-
ta ſit;q: dos nō eſt ſine matrimo
nio:ꝛ in caſu iſto cauſa tacite intel
lecta intelligitur eſſe adiecta ꝑ mo
dum cōditionis nō per modū mo
di:ꝛ ſic etiā loquitur.ĵ.de iure dot.
l.licet.in p:in.ꝛ.l.conuentionem:ꝛ
eſt effectus in hoc ꝙ habeo nota-
tum.ß.de ꝯdi.cā da.l.ſi accepto ꝛc.

¶Queſtio.ccclxxxij.

In.l.po-
tio:.§.videamus ꝛc.
nota dicit glo. ꝙ cōdi
tio retrotrahat̄ ꝛ p:o
hoc etiā inducit alia iura.doc. ta-
menme' dicit ꝙ iſtud notabile nō
eſt verum dicit ipſe ꝓbatur. C. de
dona.ante nupt.l.ꝙ ſponſe.ꝛ gra-
tia hmōi ſubīcit talē diſtinctionē.
Si queraſ̄ dicit ipſe qñ cōditio ap
poſita alicui q̄ ei titit retrotrahat̄
a tpe quo ille actus celeb:at' fuit:
et quādo nō.multū refert q: aut q̄
ritur de actu q̄ ſm naturā ſuā ſub

conditione fornicatus eſt: ⁊ in ca-
ſu iſto dico ꝙ cōditio nunꝙ̄ retro
trahitur ſed ille actus valet a tpe
quo extitit cōditio: verbi grā. pro
mitto tibi dare .x. ſi rex venerit au
rei. ⁊ eſt rō q: ille actus dare .x. va-
let tunc demū cū rex venerit aure.
et eſt adhuc ratio q: ex quo cōtra-
hentes q: pppoſuerunt conditionē
que de natura ſua actū ſuſpendit.
vt .ĵ. de verb. ſigni. l. cedere diē. per
cōſequens videnť cōueniſſe ꝙ act⁹
ille demū valeat cū cōditio extitiſ-
ſet q̄quidē conuentio ſeruanda eſt
vt .ś. depoſiti. l. j. §. ſi ↄuenerit: ⁊ p-
batur iſtud membrū in. l. alleg. ꝙ
ſponſe. Aut querit̄ de actu pure cō
cepto cuius tamen pꝛeambulū eſt
ſub conditione formatū: ⁊ in caſu
iſto ſi queritur vtrū conditio q̄ ſu
ſpendit pꝛeambulū retrotrahat̄: ⁊
tunc dico ꝙ ſic: ⁊ ſic intelligitur lex
iſta. cū ſimilibus ſuper. l. ſi iudiciū

❡ Queſtio .cccxxxiiij.

Super. l. ſi iudiciū. §. fi. Nota. hec eſt via brocardica vna via eſt nota ꝙ euenire ſo-
let inſpiciendum: alia via eſt nota
nō inſpiciendo qđ euenire ſolet. vt
ĵ. e. l. penult. §. fi. ad huius brocar-
dici diſſolutionē ſic diſtinguit̄. cuꝫ
queritur an inſpiciendū ſit ꝙ eue
nire ſolet vel nō. q: aut querit̄ quā
tum ad condēnationē faciendam
aut quantū ad cautionē petendā.
aut quantuꝫ ad impediendā rem
agendam. Si quantū ad primum
ſubdiſtinguitur quia aut queritur
an inſpiciendū ſit qđ euenire ſo-
let in futurum. ⁊ tunc dico ꝙ non
verbi grā .ꝗ pꝛomiſiſti mihi .x. ſub
condi. ſi nauis ex aſia venerit iſta
conditio nō eſt inſpicienda: ſed in
ſpiciemus ad hoc vt ſtatim condē
netis anteꝙ̄ nauis veniat: immo
inſpiciendū eſt que in his quaſi ad
vtrūlibet. ſequit̄ hoc non eſt inſpi
ciendum: ⁊ ſic loquitur lex .ĵ. de iu
di. l. nō queadmodū. Aut queritur
an inſpiciendū ſit ꝙ euenire pōt
in condēnatione facienda. vt .ſ. in-
ſpicere cōdēnando. q: nō inſpexit
qđ euenire poterat: ⁊ tunc dico ꝙ
ſic ſibi debuit imputari: verbi grā
po. fructuarius locauit fundū ali
cui in quinquenniū: moritur fru-
ctuarius ante quinquenniū queri
tur in lege nunquid heres tenetur
ſibi pꝛeſtare domū vel fundum vt
fruatur vſq̄ ad quinquenniū. di-
cit lex ꝙ nō. ſicut ſi domus eſſet cō
buſta. ſed nūquid cōductor pōt co
gi actione ex locato vt reddat pen
ſionem pꝛo tēpore quo fruct⁹ per-
ceptus nō. ꝙ ſic. po. ergo ꝙ cōdu-
ctor fecit impēſas in fundo credēs
illū habere vſq̄ ad quinquenniuꝫ
nūquid eas repetet dꝛ ꝙ nō: q: in
condēnatione facienda inſpicien-
dum eſt qđ euenire pōt. vt .ſ. impu
tetur ſibi ꝙ fecit impēſas q: nō in
ſpexit ꝙ euenire potuit vꝫ q: non
locator .ĵ. quinquenniū potuit mo
ri vnde nō repetet expen. ſic loqui
tur lex .ĵ. loc. ⁊ cōduct. l. qui domū.
§. j. in fi. §. ſi vero querat̄ vtrū in-
ſpiciendū ſit qđ euenire pōt quan
tum ad cautionem petendā in ca-
ſu iſto dico ꝙ ſic. ⁊ ſic loquit̄. l. ĵ. de
iudi. l. in oībus. ſi vero querat̄ vtꝝ
inſpiciendū ſit ꝙ euenire pōt quā
tum ad cautionē petendā: ⁊ in ca-
ſu iſto dico ꝙ ſic. ⁊ ſic loquit̄ lex .ĵ.
de iudi. l. in omnibus. ſi vero que-
ratur vtrū inſpiciendū ſit ꝙ eueni
re poteſt quantū ad impediēdam
rem agendā ſubdiſtinguitur quia
aut illud qđ euenire poteſt eſt im-

probabile.in p̄mo caſu dico ꝙ nō
eſt inſpiciendum ꝙ euenire poteſt
vt.ſ.ꝙ iudex ferat ſn̄iam cōtra ius
q: illud euenire pōt nō tamen in-
ſpiciendū eſt q: īprobabile.l.j.de
pecu.l.eo tēpore.j.rn̄.Aut illud po
teſt euenire ꝓbabile ꝓbabiliter: ꝛ
adhuc ſubdiſtinguit̄ q: aut nō pōt
euenire in re de difficili aut de faci
li.ſi aūt de facili dico ꝙ inſpicien-
dum eſt ꝙ euenire pōt.ꝛ ſic loquit̄
lex noſtra.nā facile ꝛ probabiliter
euenire pōt ꝙ iudex totum iudica
bit vni.aut pōt euenire cū difficul
tate: ꝛ adhuc ſubdiſtinguit̄ q: aut
interuenit delictū eius de quo q̄ri
tur an debeat inſpicere ꝙ eueni-
re pōt.aut nō interuenit delictū ſi
aūt nō interuenit delictū tunc nō
eſt inſpiciendū ꝙ euenire pōt:ꝛ ſic
loquitur lex.j.qui ꝛ a quibus lib.
ma.l.iulianus nā nō pōt de facili
accidere ꝙ totum patrimoniū ali
cuius minuatur.aut interuenit de
lictum.ꝛ adhuc ſubdiſtinguitur q:
aut in preiudiciū ſuum aut alteri⁹.Si
querat̄ vtrū ſit inſpiciendū ꝙ eue-
nire poteſt quantū ad impedien-
dum rem agendā in preiudicium
eius qui debet inſpicere:ꝛ ipſe de-
linquit ꝛ id poteſt euenire proba-
biliter cū difficultate tamē omnia
iura oportet inſpicere: ꝛ tunc dico
ꝙ ſic.et hoc facit delictū ſuum.vt
ſcʒ in caput ſuum redūdet:ꝛ ſic lo-
quitur.ff.de nego.geſt.l.diuortio:ꝛ
eſt ratio ibi quia in culpa fuit ma
ritus quia ſe exegit.Aut querit̄ de
omnibus iſtis ſtipulatis quantum
de preiudicio alteri generando nō
delinquenti: ꝛ in caſu iſto dico qđ
nō eſt inſpiciendum ꝙ euenire po
teſt:ꝛ ſic loquitur.l.j.de in litē iur.
l.j.ꝛ.j.de fidei.l.fi.Nam licet res in
iudicio deducta poſſit creſcere vſ
ad ſententiam iuramento in litē
preſtito.cū.ſ.poſſeſſor ſit cōtumax
et ſic debeat puniri ex contumacia
ſua.tamen res propter hoc nō effi
citur pl̄is ꝛ hoc dicit̄.j.de in litem
iur.l.j.Po.ergo ꝓcurator agit ad
rem aliquā noīe dn̄i ꝛ cauit rē ratā
domini habiturum: et cum fide-
iuſſoribus procura.ille victus eſt:
dn̄s poſtea veniens agit ad rem il
lam: ꝛ ſic cōmiſſa eſt ſtipulatio de
rato ad intereſſe cōtra procur.ꝛ fi
deiuſſorem: obtinet dn̄s ille reus
nō vult rem reſtituere:ꝛ ſic puniet̄
propter cōtumaciā ſuam nūquid
penam illā conſequetur a fideiuſ-
ſore agēdo act.excipit de rato⁹ ego
crederē ꝙ nō ꝛ ſic interuenit hoc
delictum nō reſtituentis rem ꝛ cir
ca hoc de preiudicio alij generādo
ſ.ꝓcuratori ꝛ fideiuſſori:ꝛ nō ideo
inſpiciat̄ ꝙ euenire potuit.ſ.ꝙ dn̄s
ratum nō haberet ad hoc vt impe
diretur res agenda.i.vt ꝓpter hoc
pluris vel maioris condemnen-
tur procurat.et fideiuſſor quia al-
ter delinquit:ꝛ ſic loquitur lex ſi fi
deiuſſores ita diſtinguit dominus
Jac.Sub iſta tamen diſtinctione
non ſunt multe leges nam lex.j.q̄
ſatiſda.cogun.l.ſciendū:ꝛ ſic non
eſt ſub iſta diſtinctione.Iteʒ eſt lex
j.eo.l.penult.§.fi.ꝛ ita dicunt qui-
dam ſed ſatis.poſſet dici ꝙ immo
j.qui ſatiſdare coguntur.l.fina.§.
penulti.eſſet ſub primo membro
noſtre diſtinctionis.Nam ſicut ꝓ-
pter incertum euentum conditio-
nis que eſt ad vtrumlibet nō inſpi
citur ꝙ euenire poſſit ita ſimiliter
propter incertum euentū euictio-
nis quādo.ſ.res euincatur quia du-
bium eſt an euincatur res vel non
nec eſt magis certū vnum q̄ aliud
ideo nō inſpicit̄ ꝙ res potuit euin
ci ad hoc ꝙ aliq̄s dicat̄ nō poſſide
re vḧ ſicut vbi debet;ſ.x.ſub ꝯditiōe

ſi nauis ex aſia venerit nō condē-
natur debitor talis in ꝟitate quia
inſpicitur ꝙ nauis ex aſia pōt ve-
nire q: contrariū forte eueniet ita
ſimiliter ad hoc ꝙ aliquis dicatur
nō poſſeſſor nō inſpicit ꝙ res poſ-
ſit euinci quia pōt eſſe ꝙ nō euin-
cetur res. vnde per iſtā rōnem ⁊ ſi
militudinē pōt eſſe ſub primo mē
bro diſtincti- is ⁊ nō oportet ꝙ ſit
oīmoda ſimilitudo q: debitor ſub
tali cōditiōe. nō iudicat poſſeſſor
quouſqꝫ euincant: ſed quantū ad
incertitudinem ſui euentus eſt ſi-
militudo. vt. ſ. e. l. pen. §. fi. nec ob-
ſtat ad iſtam diſtinctionem lex illa
Nam ſicut vidiſtis lex iſta intelligi
tur vbi inſpicit ꝙ euenire pōt. de
facili. ⁊ probat ⁊ plus quia magis
inclinatur ad id ꝙ̄ ad oppoſitum
propter frequentiā vnde argumē-
tum frequēter ꝙ adiudicatur vni
nō reputatur vna actio: ⁊ ſic repu-
diat ne defenſor cognoſcat ſꝫ in. l.
etiam nō inſpicitur magis ꝙ tan
tum debeatur quantū petitur: q:
ex quo ab initio nō habet aliquā
rōnem magis preſumēdi pro reo
ꝙ̄ ꝓ actore citius debet credi acto
ri ꝙ̄ reo quouſqꝫ ſibi melius con-
ſtet: dices ergo qđ recte ponit ſub
primo membro quia idē cum eo
eſt. Aut tantum petitur quantum
habetur aut plus debeatur vel mi
nus ⁊ propter incertitudinem nō
inſpicitur ergo idem dico ꝙ bene
diceres ſi ageremus de condēna-
tione facienda. ſed ibi agit de im-
pedienda re agenda. ſ. cognitione
iudicis ⁊ ideo ꝑ parte nō ponit ſub
alio mēbro licꝫ recte nō apponat
quantū ad. l. noſtram. ſed. dic vt di
xi. dicebat tamē radulphus ꝙ hoc
facit in. l. noſtra vnitas actionis ꝙ
ſ. impedit eius iuriſditionem.

¶ Queſtio. ccclxxxiiij.

SUper. l alius ⁊c. Si tu que-
ras vtrū paterfa.
poſſit ꝓuidere mi-
nori ex heredibus
ſuis ⁊ illi ſoli ſine alijs aut non ſic
diſtinguitur q: aut querit de ꝓui-
ſione inchoanda in perſona here-
dis ⁊ tunc dico ꝙ pōt minori ꝓui-
deri licet nō alijs. vt. ſ. de verb. ob.
l. quandoqꝫ. §. ſi quis ita. Aut que-
ritur de illa ꝓuiſione q̄ inchoatur
in perſona patriſfa. ⁊ adhuc diſtin
guitur q: aut illa ꝓuiſio non eſt de
natura ſua tranmiſſoria ad here-
des: ⁊ in caſu iſto dico ꝙ pōt mino
ri ꝓuideri ⁊ nō aliīs: verbi gratia.
paterfa. paciſcit ſibi de nō petēdo
⁊ deinde pōt paciſci minori ex he
redibus ⁊ ſic pōt intelligi. l. iſta. et
ſ. de pact. dot. l. mr̄imoniū. ⁊ hoc
intelligo eſſe verū vbi pr̄fa. ſciebat
ꝙ debebat plures heredes relinq̄-
re ſꝫ ſi nō credebat habere niſi vnū
et plures habeat oībus ꝓdeſt. ar.
ſ. de leg. l. pactū. Aut nō intereſt cu-
iuſlibet ſibi prouiſionē dari ſꝫ vni
tm̄: ⁊ tunc dico ꝙ illi ſoli ꝓficiet et
nō aliīs. vt. ſ. de ver. ob. l. cōtinuus
in fi. aut vbi incipit a ꝑſona pr̄iſfa
mi. ⁊ tranſmittit ad heredes: ⁊ q:
intereſt oīm ꝓficit oībus vt in. l. cō
tinuus in fi. ſꝫ in caſu iſto fieri poſ
ſet vt dr̄. C. de ex. l. j. vbi dr̄ ꝙ ſi te-
ſtator ꝑlegauit vni ex heredib' no-
men debitoris pōt debitor ſi ſol-
uerit illi de dolo excipe ꝯtra alios
vt ibi.

¶ Queſtio. ccclxxxv.

COnſequēter
huic di-
ſtinctio-
ni pōt ſequi q̄ſtio vtrū
teſtator poſſit obligare
vnum ex heredibus ſuis ita ꝙ alij

nõ obligetur ⁊ circa hoc ſic diſtin-
guitur q: aut querit̃ de obligatio
ne inchoãda in pſonis heredũ: et
in caſu iſto dico ꝙ ſic.vt.j.de le.j.l.
ab oibus in pncipio:⁊.l.cũ ab vno
Aut in pſona prĩſſa.⁊ adhuc diſtin
guitur q: aut illa obligatio nõ eſt
trãſmiſſoria etiã ad heredes de ſui
natura ⁊ tũc dico ꝙ vnũ ex ſuis he
redibus poterit obligare ꝫ alios
nõ obliget ꝙ eſt ſimiliter verũ vbi
ſcit ſe habere plures heredes. ſecꝰ
aũt eſſet ſi crederet vnũ ſolũ ſe ha
biturũ.vt.j. de v̾bo.ob.l.iulianus
ſcribit.j.rñ. Aut obligatio ẽ ĩchoa
ta in pſona prĩſſa.q̄ de natura ſua
trãſmiſſoria eſt ad coheredes:⁊ in
caſu iſto dico ꝙ de iure nõ plus p̄t
obligare vnũ ꝙ aliũ.vt.C.e.l. pa-
cto ſuſceptoꝝ ⁊.l.debitoꝝ cũ teſta-
toꝛ poſſet facere ꝙ vnꝰ ſolueret to
tum recuperaret aliis ↄuctis ⁊ exa
ctis.vt.j.e.l.creditoꝛ tale pactum.
§.ſi poſt diuiſionẽ.⁊.C.de excep.l.j

¶ Queſtio.ccclxxxvj.

Tal.l. pacto con-
uento ⁊c.
Si tu q̄ras
vtrũ ſi pmittat̃ aliq̄d
fieri ſub pena ſi fiat cõ
tra ⁊ de iure nõ teneat nũquid pe-
na cõmittat̃ vel nõ.circa hoc ſic di
ſtinguit̃ q: aut q̄rit̃ de pena legali
aut de pena ↄuẽtiõali. In pmo ca
ſu adhuc ſubdiſtiguit̃ q: aut factũ
cui pẽa ĩponit̃ nõ p̄t hr̃e aliquẽ iu.
effectũ:⁊ tũc dico ꝙ cõmittit̃ pena
ſed factũ de iure nõ tenet.vt.C.ad
l.iul.de adult.l.cũ qui. Aut p̄t habe
re iuris effectũ aliq̄ mõ vel aliquo
caſu:⁊ tunc dico ꝙ nõ cõmittit̃ pe
na cũ.ſ.diſtinctione q̄ fit.ff.ꝙ quiſ
ꝗ iur l.j. ad fi. aut querit̃ de pena
conuentionali:⁊ in caſu iſto ſubdi
ſtinguitur q: aut cogitatũ eſt de ef
fectu vel de facto ſolũmõ.aut non
in primo caſu nõ cõmittit̃ etiã pe-
na.vt.C.ſi ma.ita.fu.aľ.vc.ma.l.
ea quidẽ. In ſcðo aũt caſu dico ꝙ
cõmittit̃ vt.j.de ſeruis expoꝛ.l.ſivẽ
ditoꝛ vltra pnc. aut eſt dubiũ de q̄
ſit cogitatũ:⁊ in caſu iſto diſtingui
tur q: aut illud de facto fieri affert
ſtipulatoꝛi p̄iudiciũ:⁊ tunc dico ꝙ
preſumit̃ cogitatũ ꝙ ſi fiat de fa-
cto cõtra ꝙ pena cõmittat̃ vt.C.e.
l.vbi pactũ.aut nõ affert ſtipulato
ri preiudiciũ ⁊ tunc dico ꝙ nõ pre
ſumitur cogitatũ de effectu.vt. C.
ſi ma.ita.fu.ali.l.ea quidem.

¶ Queſtio.ccclxxxvij.

Tamque
ritur: qua actiõe agat
deceptus p falſam mẽ
ſuram: ⁊ circa hoc ſic diſtinguit̃ q:
aut vult agere criminaliter aut ci-
uiliter. In pmo caſu actionẽ intẽ-
tat extraoꝛdinariã vt dictũ eſt ſu-
pra. In ſcðo caſu ſic diſtinguit̃ q:
aut vult agere cõtra certũ vel ↄtrã
contrahentẽ ſecũ. In pmo caſu ad-
huc ſubdiſtinguit̃ aut fuit cõmoda
ta mẽſura falſa.aut nõ fuit cõmo-
data.in pmo aũt caſu dico ꝙ aget
de dolo vt hic.ſi aũt velit agere cõ-
tra ↄtrahentẽ ſecũ ſic diſtinguit̃ q:
aut vẽditoꝛ vult agere cõtra ẽpto-
rem:⁊ tũc dico ꝙ agit ad repeten-
dũ rei vẽ.ſi extent res.vel ↄdi. ĩdc.
vel ↄditione furtiua vt hic in me-
dio.⁊.j.de fur.l.ſi q̄s vxo.§.ſi quis
maioꝛa. Aut vult agere ad ĩtereſſe
et tunc aget actione ex illo ↄtractu
vt dicta.l.iulianus.§.ſi venditoꝛ.⁊
§.p contrariũ.aut vult agere ad p̄
cium:⁊ adhuc dico ꝙ actione ex eo
cõtractu.j.de act. ẽptio.l. ex ẽpto.
Aut emptoꝛ vult agere ↄtra vendi
toꝛem: ⁊ tũc adhuc ſubdiſtinguit̃.
q: aut vult agere ad preciũ repetẽ

dum ⁊ tunc dico ꝙ aget actione in
debiti q: dñs pecunie trãſtulit. vt
j. de cõdi. inde. ꝑ totũ. aut ipſe vult
agere ad intereſſe: et tunc dico ꝙ
aget actione ex illo ꝯtractu vt per
contrariũ aut aget ad preſtãdum
ꝙ deeſt ꝑ falſaʒ menſurã: ⁊ adhuc
dico ꝙ aget actione ex cõtractu vt
j. de act. empt. l. j. in prin. ⁊ l. exem-
pro. j. rñ. ⁊ ꝙ dixi in falſa menſura
idem intelligo in falſo pondere.

¶ Queſtio. cccxxxviij.

Cumque
ritur quãdo plures te-
nẽtur aliqua vna actio
ne vtrũ vnus ſoluẽdo liberet aliũ
vel nõ. Et circa hoc ſic diſtinguitur
vt. ff. ad. l. acquil. l. itẽ mela. q: aut
tenet act. mere pẽali reſpectu vni'
et rei ꝑſecutoria reſpectu alterius
ſi aũt rei ꝑſecutoria tũc dico ꝙ vn'
ſoluendo liberat aliũ ſiue oẽs vt. ff.
de eo per quẽ fac. l. j. §. ſi cũ plures
ſi aũt actiõe mere penali vt eſt act.
furti. tũc dico ꝙ vnus ſoluẽdo aliũ
nõ liberat. vt. C. de ꝯdi. furt. l. ij. in
tertio caſu ſic diſtinguit quia aut
hmõi actio hʒ aliqd mere penali-
tatis aut nihil. ſi aũt nihil tunc di
co ꝙ vnus ſoluẽdo alios liberat vt
in dicto. §. ſi cũ plures. aut hʒ ali-
quid etiã mere penalitatis: ⁊ ad-
huc ſubdiſtinguit q: aut ꝓcedit ex
quaſi maleficio: ⁊ tunc dico ꝙ vno
exacto alij liberant. vt. j. ti. j. l. ⁊ q-
dam ſolidũ. Aut hmõi actiones ꝓ
cedũt ex delicto: ⁊ adhuc ſubdiſtin
guitur q: aut cõpetunt cõtra eun-
dem ⁊ tunc dico ꝙ agendo vna tol
litur alia. ſʒ an etiã tollat illa que
eſt mere penalis. adhuc ſubdiſtin
guitur q: aut illa mere penalis ve-
nit iure directe ⁊ iur. act. ⁊ quãuis
vna actio ſit rei ꝑſecutoria poterit
tamen penale poſtea intentari. j.
cõmo. l. vnde. Itẽ querit aut nõ ve
nit etiã iure directe actionis ſʒ of
ficio iudicis: ⁊ i caſu iſto dico ꝙ nõ
põt altera penalis intentari. vt. j.
de act. ⁊ ob. l. j. §. ſi. aut etiã compe
tunt ꝯtra diuerſos: ⁊ tunc dico ꝙ
vnus ſoluẽdo nõ liberat aliũ: ⁊ ſic
intelligit iſte. §. cũ ſuis ſimilibus.

¶ Queſtio. cccxxxix.

Nonpo
teſt videri ⁊c. vt vi-
deat an ius poſt lit.
conteſt. queſitũ pro
ſit alicui vel nõ. ſic
diſtinguit. q: aut vcʒ ius vel caſus
poſtea cõtingens nõ ꝓdeſſet omiſ
ſo p̃mo iudicio in alio aut ꝓdeſſʒ
in alio omiſſo p̃mo iudicio. ſi autẽ
nõ ꝓdeſſet in alio iudicio nec etiã
intẽtato ꝓdeſſet. vt ꝑbi grã. Debi
tor ſpeciei cõuentus eſt lit. ꝯte. ſpe
cies perit ſi actor omiſſo p̃mo iu-
dicio ageret alio nõ poſſet reus re
cipere de rei interitu. q: poſt mo-
ram perit. ergo nec in iſto. vt. j. de
ver. ob. l. ſi ex legati cã. vel ſic. Po.
exemplũ ex parte actoris actor cui
nihil debebã me vocauit ad iudi-
cium poſt aũt lit. ꝯte. me cõpulit ꝑ
metũ vt ſibi ꝓmitterẽ ex hoc iure
ſibi q̃ſito nõ poſſet agere omiſſo.
primo iudicio ergo nec in iſto pro
ſit. ſi vero ius queſitũ ꝓdeſſet i alio
iudicio tũc ſubdiſtinguit q: aut tu
q̃ris nũquid ꝓſit actori: ⁊ adhuc
ſubdiſtinguit q: aut illud ius ex ꝑ-
te rei venit: ⁊ tũc dico ꝙ ꝓdeſt acto
ri. vt. j. de rei vẽ. l. ſi naũt. §. itẽ ſi li-
tem. Aut illud ius venit ex ꝑte ſua
et tũc ſubdiſtinguit q: aut venit ex
cã vetuſtiore libello: ⁊ tũc dico ꝙ ꝓ
deſt quãuis quaſi ius queſitũ ip-
ſum libellũ p̃ceſſerit quaſi ius ãte

queſitū ꝑ quaſi exiſtentiā cōditio-
nis pōtificare.vt.ſ.de pigñ.act.l.ſi
rem.§.ſi.⁊.ſ.de auro ⁊ ar.le.l.ſi ita
legatū.Aut venit ex cā nō vetuſtio
re libello:⁊ tūc dico ꝙ nō ꝓdeſt vt
hic.Si aūt queraꝛ nunqͩ reo pꝛo
ſit ſubdiſtinguiꝛ quia aut ius illud
queſitū eſt reo ꝑ factū actoꝛ. vt qꝛ
foꝛte fecit pactū de nō petendo:et
in caſu iſto dico ꝙ ſibi ꝓdeſt ar.C.
de rpibus ap.l.per hāc aut ꝓuenit
ſine facto aduerſarñ:⁊ adhuc ſub-
diſtinguitur qꝛ aut ex cā vetuſtioꝛe
libello: adhuc dico ꝙ ꝓdeſt ar.l.
ſi rem.§.ſi.⁊.ſ.man.l.ſi mādauero
Aut ex noua cā queſita eſt exceptio
et.tūc aut eſt talis cauſa q̄ ab one-
re imponendo etiā ſuā ſuſceptum
eſſet liberaret ⁊ tunc dico ꝙ ꝓdeſt
vt.ſ.de exc.tu.l.tutoꝛ penitus.⁊.ſ.
de vac.⁊ excuſ.mu.l.ſi.§.nūmus.ſ3
cōtra hoc vltimū membꝛū in.c.ti.
l.in his honoꝛibus.§.actis.ſ3 dic
hoc ſpeciale fauoꝛe libertatis.

¶Queſtio.cccxc.

Apud cel-
ſum ⁊c.Si tu qͣras an
dolus actoꝛis mei mi
hi noceat vel nō ſic diſtinguiꝛ quia
aut ego iuuo me alio actu q̄ eo in
quo actoꝛ meus cōmiſit dolū velu
ti.ſi titius debitoꝛ meus te per do
lū induxit ſibi pmittere ⁊ poſtea te
mihi delegauit ſi petā a te nō pōt
mihi obñci dolus actoꝛis mei qͣ
nō ago ex ꝓmiſſione facta ꝑ dolū
ſed de illa q̄ mihi feciſti in legatio
ne vbi nō fuit dolus.vt.ſ.e.l.§.itē
queriꝛ ſi debitoꝛ. Aut ego vtoꝛ eo
ſolo actu in quo fuit dolus adhibi
tus in qōne iſta ſi titi⁹ te dolo in-
duxit ei.x.pmitteres ⁊ actionē ſibi
cōpetentē mihi dederit vel vendi-
derit.ſi agā actione illa mihi con-
ceſſa agam eo ſolo actu in fuit do-
lus adhibitus vel cōmiſſus videli
cet in ꝓmiſſione ſibi facta:⁊ in ca-
ſu iſto dico ꝙ ſicut noceret actoꝛi
ille dolus cōmiſſus ita m3 noceret
mihi:⁊ ſic pōt intelligi.ſ.de acqui.
poſ.l.pōp.§.cū quis.aut actoꝛ eo.
actu in quo fuit dolus cōmiſſ⁹ cū
illo in quo nō fit cōmiſſus dol⁹.vt
ſi titius ad quē hereditas illa ab
inteſtato ꝑtinebat in qua erat he
res ex teſtamēto ꝑ dolū te induxit
ad repudiandū:⁊ poſtea illā here-
ditatē mihi vēdidit:ſi petā a te illā
hereditatē ego vtoꝛ actu illo ī quo
nō fuit dolus cōmiſſus qꝛ dico he
reditatem a dño mihi venditā fuiſ
ſe.eo ꝙ repudiaſti. ⁊ per hoc vtoꝛ
actu illo in quo nō fuit dolus adhi
bitus:⁊ in caſu ſubdiſtinguiꝛ quia
aut habeo cauſam lucratiuā: ⁊ in
caſu iſto dico ꝙ mihi ꝑiudicat do-
lus actoꝛis mei.aut nō habeo cau
ſam lucratiuā: ⁊ tunc dico ꝙ mihi
non pꝛeiudicat. ¶Queſtio.cccxcj.

Que acta
geſta ſūt ⁊c. Si vis ſcī
re qñ erroꝛ impediat
dñij tranſlationē ⁊ qñ nō ſic diſtin
guitur plenius ꝙ diſtinguat gloſ.
qꝛ aut erraꝛ circa ꝑſonā aut circa
rem.aut circa cauſam.ſi circa ꝑſo-
nam ſubdiſtinguiꝛ qꝛ aut erratur
circa ſubſtantiā ꝑſone aut circa.q̄-
litatē vel ꝯditionē.ſi aūt erreꝛ circa
ſbam ꝑſone tūc nō trāſferꝛ dñium
vt.ff.de fur.l.ſi quis vxo.§.cū titio.
aut erraꝛ in q̄litate vel ꝯditiōe ꝑſo
ne:⁊ tūc adhuc ref.qꝛ aut ille ī cui⁹
ꝯditione vel q̄litate erratur recipit
noie ſuo: aut noie alieno.ſi autem
recipiat noie ſuo tunc dico ꝙ trāſ-
fertur dñium.vt.ff.de furt.l.cū ſer
uus als incipit ſeruus.Si aūt re-

cipiat nõie alieno adhuc ſubdiſtinguitur q: aut recipit bona fide vel mala. ſi aũt bona fide z illa qualitas ſemel fuit vera transfertur dominium in recipientẽ ſed ſi mala fide nõ transſertur. vt. ff. de ſolu. l. cum quis ſibi.aut titio. §. ſi debito rem. Aut erratur circa cauſam traditionis: z tunc adhuc refert quia aut tradens z recipiens ſimul errant: z adhuc refert q: aut circa eã dẽ cauſam: z tũc dico ꝙ transfert dñiuz. vt. ff. de ↄdi.ide.p tortũ. Aut nõ cõueniebãt in eadẽ cauſa z adhuc ref. q: aut vtraq3 erat obligatoria aut altera liberatoria z altera obligatoria. ſi aũt vtraq3 erat obligatoria tunc dico ꝙ nõ trãſfertur dominiũ vt. ß. ſi cer.peta. l. ſi ego. aut altera erat liberatoria: z adhuc refert q: aut illa liberatoria ſoluz aut non. ſi aũt ſit liberatoria tunc transſertur dominiũ ex illa tamẽ que eſt liberatoria. vt. ff. de ſolu. l. qui hoiem. §. ſi titiũ: z de acquirẽ. re. do. §. in corpus. Aut errať circa rem z tunc aut errať circa ſubſtantiam rei. aut in nõie ſi aũt erretur circa ſubſtantiã rei: z tunc dico qđ non transſertur dñium. vt. ff. de cõtrahen. empt. z vẽdi. l. in vẽditionibus aut errať in nõie rei: z tũc aut in nõie ꝑprio. aut in appellatio. ſi aũt erretur in nõie ꝑprio tunc dico ꝙ nõ impeditur dñij tranſlatio vt. ff. de teſta. l. ſed in nõie. aut etiã erratur ĩ nõie appellatiuo z tũc dico ꝙ nõ trãſfertur dñiuz. vt. ff. de le. l. ſi qs in fundi als in fundo: z hoc eſt verũ vbi iſta haberent magnaz conuenientiã vt liber z charta. vt ff. de le. iij. l. lib. Aut ẽt errať in pondere z ſimiliter dico ꝙ nõ transſertur dñium. ſ. in eo in quo errať. vt ff. de furt. l. ſi quis vxori. §. cũ maiora. z. ff. de arbi. l. arbitrio. §. ſi de eo ſi aũt in erratur in alia rei qualitate adhuc refert quia aut erratur circa cauſam: z tunc dico ꝙ trãſfertur dñium vt. ff. mã. l. ſi ſeruũ titij aut erratur in ipſo dñio z tũc ſi ille q̃ tradit rẽ credit rez ſuã vel ſciat ſuã. tũc q̃cunq3 nõie tradat transfert dñium. vt. ff. de cur. fur. l. iulianus. §. j. Aut ignorabat rẽ eſſe ſuaz et tunc ſi credebat rem eſſe illiꝰ cui tradebat nõ trãſfert dñium. vt. ff. de cõdi. cauſa data. l. iij. z. l. ſabinꝰ quicq̃d dicant doctores. aut credebat rem eſſe alterius z tunc ſi credebat rem illius a quo cauſam habebat in dñio ſuo transfert dominium. vt. ff ſi cer. pet. l. eius qui. §. quas vero pecunias. vel credebat eſſe alterius q̃ꝫ illius a quo cauſaz habebat: z in caſu iſto dico ꝙ nunq̃ꝫ transfert dñium. vt. ff. de acquiren. rer. do. l. qui ꝓcura. Aut tradit rem alienã z ſcit alienã: z tunc dico ꝙ nõ transfert dñium etiam ſiue ſciat alienã ſiue etiã ignoret niſi de hoc etiã haberet mandatum ſpeciale vel haberet adminiſtrationem liberã vel eſſet ꝓcur. in rẽ ſuã ff. de pac. l. ꝓcur. ciuili. pro. tu. tutorum. z de euic. l. iuſiurandum.

¶ Queſtio. cccxci.

M. L. ſi vero §. q̃ pro rei zc.

Nota talẽ diſtictionem q: qñ aliquis preſumit in p̃ſenti hoc ꝙ fuit in preteritum q: aut tractamus de moribus aut de diuitijs. ſi de moribus vt pater exheredauit filiũ ſuũ propter malos mores ꝙ poteſt. vt in aut. de here. z falc. §. exheredatos et. C. de inoffic. teſta. l. ſi ſi fiiã tuã. z ſi filius tuus ſi velit probare gratum refert q: aut cõſtat de preterito

ꝙ fuerit p̄ſumit̄ ꝙ ſit ex quo fuit
in p̄terito q̄ ſi fuerit bonus in
p̄terito p̄ſumit̄ ꝙ adhuc ſit bo-
nus: ⁊ ſi fuerit malus in p̄terito
p̄ſumit̄ ꝙ ſit malus in futuro: ⁊
ec ꝯuerſo.vt.j.de re mili.l.nō oēs.
§.a barbaris.Si aūt nō cōſtat de
p̄terito p̄ſumit̄ etiā bonus ſiue
gratus niſi pbetur ꝯ̄rium.vt.C.de
inoffi.teſt.l.oimodo.quāuis iure
antiquo p̄ſumeret̄ ingratus ſiue
malus niſi pbaret̄ bonus ſiue gra
tus.vt C.de inoffi.teſt.l.liberi.ſed
lex illa liberi corrigit̄.vt in primo
caſu quia aut apparet de p̄terito
aut nō.ſi aūt apparet de p̄terito p̄
ſumitur ſi fuit diues in p̄terito ꝙ
adhuc ſit diues in futuro.Si autē
cōſtat de p̄terito tunc ſubdiſtīguit̄
q̄ aut vult admitti ad aliquaꝫ di-
gnitatem tāꝙ̄ diues.aut vult excu
ſari ab aliquo honore tanꝙ̄ pau-
per.in primo caſu dico ꝙ ſe debet
probare diuitē.vt.j.de priuil.cre.
l.ſi creditores in fi.in ſcđo etiā ca-
ſu dico ꝙ debet ſe pbare pauperē
vt inſti.de excu.tut ſeu cur.§.item
ex.

℃ Queſtio.cccxcij.

Ex hoc edicto ⁊c.de eo per quē fac.eſt rubr.Si q̄-
ratur nūquid per ſo-
lam citationē ꝑpetuetur actio in
factū vel nō perpetuet̄ :: multū re-
fert q̄ aut tu q̄ris nūquid ꝑ ſolaꝫ
citationē fiat actio tranſmiſſoria
ad heredes:⁊ in caſu iſto adhuc re
fert q̄ aut reus poſt citationē emiſ.
ſaꝫ tāto tꝑe abſentauit ſe ꝙ actor
potuiſſet litē cōteſtari ſi ſaltꝫ reus
ſemꝑ veniſſet ad iudiciū.in quo ca
ſu diceret ꝙ tunc actio trāſmiſſoria
fieret ad heredes etiā ꝑ ſolā cita-
tionem.vt.ff.de act.⁊ ob.l.cōſtitu-
tionibus.Aut poſt citationē emiſ
ſam reus nō tanto tꝑe vexerit quo ſi
ſemꝑ veniſſet ad iudiciū etiā actor
nō potuiſſet lit.cōteſ.cū ipſo reo:⁊
tunc dico ꝙ actio nō ſit trāſmiſſo-
ria ad heredes.vt.j.ri.pri.l.ſi cū.
§.qui iniuriaꝝ in fi.Aut tu queris
nūquid per ſolā citationē emiſſaꝫ
tm̄ effluxerit de tꝑe quo ſi re⁹ ſem
per veniſſet ad iudicium actor nō
potuiſſet lit.cōteſt.cū reo quo caſu
ſi queras nunq̄d p̄ſcriptio ſit perē
pta per ſolā citationē: ⁊ tunc dico
ꝙ ſic.vt.j.de act.⁊ ob.l.ꝯſtitutioni
bus.j.de itinere actuꝙ̄.pri.l.j.§.p̄-
terea.Scđo aūt ſi tu q̄ras nunq̄d
faciat ꝑpetuari actionē dico ꝙ nō
vt.C.de p̄ſcrip.xxx.an.l.cū notiſſi-
mi.⁊.l.vlti.⁊.l.ſicut circa medium.
et.C.de an.ex.l.vlt.

℃ Queſtio.cccxciij.

SI quis cautionibus rub.ſup
l.nō exigimus.§.ſimi
li modo ⁊c.Si tu q̄ras vbi quis vo
catus eſt ad duo tribunalia ſimul
ad ꝙ debeat vocat⁹ ire ⁊ circa hoc
ſic diſtinguit̄ q̄ etiā aut vn⁹ iudex
eſt maior ꝙ̄ alius:⁊ in caſu iſto di-
co ꝙ maiori obtēperare dꝫ nā ſem
per ꝑ maiorē minori ꝑiudicatur ⁊
adueniēte etiā maioris iudicis of-
ficio minoris officiū cōquieſcit.vt
j.de iudi.l.per minorē.⁊ meli⁹ fac.
ß.de offi.ꝑcon.l.obſeruare.§.vlti.
Aut iudices ſunt equales:⁊ ſic aut
cauſa ꝓpter quā alter iudex vocat
arduior eſt ꝙ̄ illa ꝓpter ꝙ̄ vocat al
ter vt cā ferendi teſtimoniū q̄ ar-
duior eſt q̄ ſi aliquis vocet̄ aliū re-
ſponſurus ſimpliciter: ⁊ ali⁹ in cā
teſtimonii:⁊ caſu iſto dico ꝙ illi iu-
dici dꝫ obtēperare q̄ ob cauſaꝫ ar-
duiorem vocat.ſic intelligo hic in
§.iſto ſimuliter.ß.hac.e.l.§.ſi quis

iudicio. Aut ſunt duo iudices vocã
tes equales ⁊ in cauſis etiã equa-
libus: ⁊ tunc adhuc ſubdiſtinguit
q: aut vnus iudicũ primovocauit
ipſu; reũ: ⁊ in caſu iſto dico ꝙ pri
movocanti debuit obtẽperare ar.
ff. de iudi. l. qui prior. Aut vocaue-
runt hmõi iudices eodẽ momen-
to: ⁊ q: dubiũ eſt quis primovoca
uit dico ꝙ tũc eſt locus gratifica-
tioni q: obediet quidã cui volebat
citatus. ar. l. j. ad ſill. l. ſi qs in gra-
ui. §. ſi cũ oẽs verũtamẽ vbi vni il
lorum obtẽperauerit vterꝗ pote-
rit eũ punire cũ vtrũꝗ etiã preſu-
matur contẽpſiſſe arg. ꝟ. de le. ñ. l.
cum quidẽ. ⁊ l. titio aut titio ⁊c.

¶ Queſtio. cccxcv.

SI quis in iudicio ⁊c. §. vlt. Si
tu q̃ras nunquid ha-
bens excuſatiõis ĩpedimẽtũ quo-
minus in iudiciũ nõ poſſit venire
nũquid ſaltẽ teneat̃ pcuratorem
mittere vel nõ. quicquid dicat glo.
dñs meus cũ doctorib' in hoc ar-
ticulo aliquantulũ latius diſtĩgue
bat ⁊ ſic. Quia aut querit̃ quantũ
ad hoc vt pſcriptio ꝯtra eũ nõ cur
rat ſi nõ dimittat pcuratorẽ: ⁊ tũc
dico ꝙ ſic debet ire vel ſaltim pcu-
ratorem mittere al's curreret pre
ſcriptio cõtra eũ niſi ipſe vel pcur.
ſuus eam interrumperet ꝙ intelli
gatis ſane verũ ſi pcuratorem di-
mittere potuit: ⁊ nõ dimiſit al'nõ
curreret cõtra eũ preſcriptio quia
nõ valenti agere nõ currit preſcr-
ptio. vt. C. de an. except. l. fi. ⁊. C. de
preſc. xxx. vel. xl. an. l. cũ notiſſimi.
§. illud. ⁊ ſic intelligo. l. ꝟ. de diuerſ.
et temp. preſc. l. j. circa mediũ. Aut
queritur nũquid teneat̃ dimittere
ptor. quantũ ad hoc vt nõ pcedat̃
contra eũ: ⁊ tũc adhuc refert quia
aut impedimentũ ꝙ hz eſt impro
babile ⁊ voluntariũ tm̃ vt impedi
mentum quod habet ſcolaris exi
ſtens in ſtudio cõuentus in patria
ſua: ⁊ in caſu iſto dico ꝙ tenet̃ pro-
cura. dimittere. vt. ꝟ. c. qui apr. c. in
pre. defen. de. l. j. ⁊. ñ. ꝗꝗ glo. cõtra
riu; ſentiat. ꝟ. ex quibus cau. ma.
l. nec nõ in prin. Aut impedimen-
tũ quo quis ĩpedit̃ agere in pſona
ſua eſt neceſſariũ ⁊ adhuc refert q:
aut illõ ĩpedimẽtũ neceſſariũ eſt ĩ-
probabile ⁊ in honeſtũ vt eſt ĩpedi
mẽtũ deportationis ⁊ relegatiõis
et adhuc dico ꝙ talis tenet̃ pcura.
dimittere. vt. ꝟ. ex q̃bus cau. ma. l.
ſi per pretorẽ. §. aduerſ'. §. eſt pri-
mus. ⁊. ꝟ. de mi. l. pap. exuli reuerſo
Aut illud impedimentũ eſt hone-
ſtum: ⁊ adhuc refert q: aut illõ im
pedimentũ etiã in ĩpedimento cõ
petebat anteꝙ̃ vocaret̃ ad iudiciũ
et tunc dico etiã ꝙ nõ tenet̃ pcura
torem dimittere. ꝟ. ex quibus cau.
ma. l. ſed ⁊ ſi p pretorẽ. §. vlt. ⁊. ꝟ. de
re iudi. l. queſitũ. Aut illud impedi
mentu; incepit de nouo cõpetere
q: poſtꝙ̃ fuit vocatus ĩpeditus eſt
ire ad iudiciũ: ⁊ in caſu iſto docto
res indiſtincte dicũt ipſum debere
procu. dimittere vt. ff. de le. l. eundẽ
ſed dñs meus diſtinguit ſic. Aut il
lud impedimentũ de nouo ortum
eſt longo tpe duraturum: ⁊ in caſu
iſto dico ꝙ verũ eſt ꝙ tenet̃ pcura.
dimittere: ⁊ ſic intelligit. l. allegata.
Eundẽ. §. j. aut etiã illud impedi-
mentum eſt modico tpe duraturũ
et in caſu iſto dico ꝙ nõ tenet̃ pro-
cur. dimittere ſ; eſt differendũ ne
gocium ſic intelligit. §. iſtũ. in ver.
et ideo ſibi iubet diẽ iudiciũ eſſe dif
fuſu; ⁊c. Que eſt rõ quare indiſtin-
cte ĩpeditus quantũ ad hoc vt pre
ſcriptio nõ currat contra eũ tenet̃

ꝓcur. dimittere. ſed quantū ad hoc vt nō procedat cōtra eum nō ſed cum diſtinctione q̄ dicta eſt rō eſt. nā preſcriptio currit cōtra negligentes: nūc autē vbi quis pōt dimittere procuratorē ⁊ nō dimittit quātūcunq̄ impeditus in pſona ſua verū eſt ipſum dicere negligētem. ⁊ ideo ⁊c. Sed vbi pcedit ⁊ hʒ fieri proceſſus tm̄ ꝯtra ꝯtumaces procedit: quequidē cōtumacia ſonat in malū. ſ. in dolū. nunc autē vbi quis pōt etiā dimittere pcuratorē ⁊ nō dimittit tūc lʒ verū ſit ipſum eſſe negligentē aliquotiēs: non tm̄ ſemꝑ verū eſt ipſuʒ eſſe in dolo: q: hoc facit forte q: vult aſſiſtere cauſe ſue ⁊ ideo ⁊c.

¶ Queſtio. cccxcvj.

Super. l. ſed ⁊ ſi quis. §. queſitum ⁊c. Si tu queras ſi aliq̄s renūciādo ſic dicat ego renuncio exceptionibꝰ meis oībus mihi cōpetentibus ⁊ cōpetituris nunq̄d valet talis renūciatio ea ratione q: eſt gn̄alis: ⁊ dico ꝙ nō: ſʒ videt̄ cōtra. nam reperio regulaʒ ꝙ tm̄ operat̄ gn̄ale in oībus quātum ſpeciale in ſingulis. vt. ſ. de admi. tu. l. ſi duo. ⁊ preterea ſpāle eſt in renūciatione caſuū fortuitorum. ergo in cōtrariū erit ius cōe vt in. §. iſto ⁊. ſ. ad municī. l. j. ad ff. Aut querit̄ nunq̄d nō valet hmōi renūciatio ea rōne ꝙ ſuꝑ iure futuro cuʒ iuri futuro ⁊c. ⁊ adhuc refert q: aut querit̄ nunq̄d valeat in quibus nō poſſet ſpecialiter renūciari vt macedō. ⁊ ſimilibꝰ. ⁊ tūc dico ꝙ nō. vt. ſ. ad macedō. l. j. §. iulianus. ⁊. ſ. de poſtu. l. quos ꝓhibet. Aut querit̄ nunq̄d valeat in illis in quibꝰ poſſet ſpāliter renūciari: ⁊ tūc aut querit̄ nunq̄d ſit renunciatuʒ per pactū: ⁊ tunc dico ꝙ valet talis renūciatio tam in preſentibus q̄ꝫ futuris. vt. ſ. de pac. l. j. qḋ eſt verū niſi ſit talis exceptio que ꝯueniret ꝓpter factū aduerſarij. nā tali future exceptioni renūciari nō poſſet vt eſt exceptio doli. vt ſ. de pact. l. ſi vnus. §. illud. ⁊. ſ. de lega. ij. l. qḋ ita legatū. ij. rn̄. arg. ſ. de pac. dot. l cōuenire. Aut eſt renunciatū per ſimplicē renūciationē ⁊ tūc dico ꝙ nō valet in futuris. ſ. de act. here. l. ꝙ ſuꝑſtitis. ſed fallit hʒ doc. in iudicijs: vt. ſ. de cur. bo. dā. l. j. ſed dn̄s meus dicit ꝙ nō fallit q: magis eſt ibi pactū q̄ꝫ ꝯuētio ſiue repudiatio cū per iudicē pſona partis repudiet̄. iſtud eſt veruʒ ꝙ in futuro de petituris indiſtincte ad hoc ꝙ renūciatio valeat opʒ ꝙ etiā factū fuerit ꝑ pactuʒ in pn̄ti cū cōpetētibus. ⁊ hoc diſtinguit: q: aut ille exceptiōes cōpetunt ex cōſenſu duoꝝ aut ſunt tales exceptiones q̄ ex cōſenſu vnius cōpetunt q̄ ſunt iſte probat̄. ſ. de leg. j. l. cum pater. §. ſurdo. Si autē ſint tales exceptiōes q̄ ex cōſenſu duorum cōpetūt vt ſunt ille q̄ cōpetūt ex ꝯtctu inter viuos vt pactū de nō petēdo ⁊ cōſenſu duoꝝ habet tolli ar. ſ. de re. iu. l. nihil tā naturale ⁊c. Aut ex conſenſu vnius vt ſunt ille exceptiōes que cōpetunt ratione vltime volūtatis teſtatoris. vt in l. alleg. cum pater. §. ſurdo. ⁊ tales etiam cōſenſu vnius poſſunt tolli vt in. l. allega. ꝙ ſuperſtitis. ⁊. ſ. ad l. aquil. l. proinde. arg. ſ. de regu. iuris. l. nihil ⁊c. rn̄. Aut eſt quaſi iuris fictione per repudiationeʒ ſolam ꝙ non poſſit etiam renunciare iuri ſuo futuro: ſed per pactuʒ ſic. nam repudiatio eſt quedā abdicatio. nunc autē aliquis nō pōt

a ſe abdicare ꝙ nõ habet:bene tñ põt pactũ de nõ petẽdo cõtrahere cum alio ⁊ ideo ⁊c.ar.ĵ.de pac.l.et heredẽ.ſilia.

Queſtio.cccxcvij.

Uper toto titu lo de edendo hic ⁊ in.C. Si tu queras qñ debeat fieri editio ⁊ qñ nõ ⁊ etiã quorũ facienda ſit editio ⁊ quorũ nõ:ſic diſtinguitur q: aut querit de editõe actionũ:aut actorũ: aut inſtrumẽtorum.aut rationũ.ſi autẽ de editione actionũ breuiter olim ⁊ hodie debet fieri editio verũtamen olim fiebat alio modo ꝙ nunc nã olim edebat̃.i demõſtrabatur vel fiebat deſcribẽdi copia vñ ſufficiebat ꝙ actor aliquo mõ certificaret reũ.ff.e.l.j.§.edere.ſʒ hodie ſecus q: debet fieri editio i ſcriptis et libellus in ſcriptis dʒ tradi. vt. C.de lit.cõte.aut.offerat̃. Aut queritur de editione actorũ: ⁊ in caſu iſto dico ꝙ dʒ fieri editio indiſtincte hincinde cum ſint cõia. vt C.de eden.l.ij. Aut queritur de editione inſtrumẽtorũ: ⁊ adhuc refert q: aut inſtrã quorũ petitur editio ſunt petẽtis propria:ſed cum alio cõmunia:⁊ dico etiam ꝙ tunc indiſtincte debet fieri editio vt C.de edendo.l.pcuratoꝛ. Aut etiam illa inſtrumẽta nõ ſunt petentis propria ⁊ cum alio cõmunia. et tunc adhuc refert q: aut petens hmõi inſtrumenta ſibi edi petit illa ſibi edi : q: dicat ſe ſe ius hr̃e in illis inſtrumẽtis:⁊ tunc debẽt edi petẽti.vt.ff.ad exhi.l.iij.§ interdũ.aut non petit illa inſtrumẽta ſibi edi q: dicat ſe ius habere in illis ſcilʒ inſtrũs:ſed quia vult ſe iuuare illis ⁊ intentionẽ ſuã fundare: ⁊ tunc adhuc refert q: aut eſt actor q̃ petit editionẽ fieri aut reus. ſi autẽ ſit reus debẽt ſibi edi.vt.C.e.l.nõ eſt nouum ⁊.l.iuſtiſ.⁊ ſic intelligo C.e.l.vlti. Aut eſt actor ⁊ tunc aut reus illis nõ eſt vſurus:⁊ tunc dico ꝙ ſibi non eſt facienda editio. vt.C.e.l.qui accuſare.⁊ de teſtib⁹. l.nimis graue.⁊ inſtit.de interdi. §.cõmodũ.ſed fallit in fiſco.ſ.de edendo.l.nec quicꝗ̃. Aut reus eſt vſurus illo inſtrumẽto de quo petitur fieri editio:⁊ tunc dico ꝙ edi debet.ſ.de edẽdo.l.j.§.edẽda. Aut queritur de editiõe rationũ ⁊ tũc eodẽ modo eſt diſtinguendũ ſicut diſtinctũ eſt in editione inſtrumẽtorum faciẽda:q: aut ſunt cõmunes reo ⁊ actori ⁊ tũc dico ꝙ communiter debent edi ad inſtar inſtrumentorũ. Aut ſunt ꝓpria reo vel actori vt q: ſunt confecte a tali qui publice rationes non cõficiebat.⁊ tunc eſt facienda editio reo ab actore:ſed actori a reo nõ ſuppoſita diſtinctiõe q: habita eſt in inſtrumentis:⁊ ſic poteſt intelligi l.C.e.l.vl.⁊ potiſſime cũ iſtõ ſit ſpeciale in argentario qui tenet̃ edere rationes ſiue ſit actor ſiue reus ergo in contrariũ eſt ius cõmune in rationibus cõfectis ab aliĩs: et ꝙ ſit ſpeciale probat̃.ĵ.e.l.argentarius:⁊ eſt ratio ſpecialitatis in argentario;q: ſcʒ rationes conficit de publico.

Queſtio.cccxcviij.

Cire gen.ſuper §.pactorũ quedã ⁊c. Si tu queras qñ pactum dicat̃ in perſonã eſſe factũ ⁊ qñ in rẽ ſic diſtinguit̃: q: aut pactũ eſt conceptũ ſine deſignatione perſone.verbi grã.promitto ꝙ res petita nõ petetur de

Utrũ pactũ ſit inrẽ vel i pſonã ſimilẽ. h uenies ĵ.c. per q̄ncq̃ ſolia i fi. ⁊. ĵ. c. i iij.colũna.

ceтero: ⁊ tūc dico ꝙ iſtud pactum
eſt in rē; q2 nec ego nec heres me'
petere poterimus rem nec ab ipo
nec ab herede ſuo cū ſit in rem ex
vtraq3 parte. ⁊ ſic intelligo. §. iſtū
in princi. Aut pactū eſt cōceptū cū
deſignatione certe perſone: ⁊ tunc
aut perſona deſignata eſt in pro-
miſſionis verbo ſiue conuētionis
tm̄. verbi gratia. ego ꝑmitto tibi
ꝙ res iſta nō petetur: ⁊ adhuc di-
co ꝙ tale pactu3 eſt in rem: q2 oīa
alia pacta eſſent perſonalia qđ eſt
falſu3: ⁊ eſt ratio q2 tūc ꝑſone ad-
iectio fit vt ſciatur cu3 qua ꝑſona
factum ſit nō vt perſonale pactu3
ſit. vt in. §. iſto. ſ. rn̄ſo. Aut eſt per-
ſona deſignata in ꝟbo ſatiſfactio-
nis. vt in verbo petere: verbi gra-
tia. Promitto ꝙ ego nō petam a
te ⁊ tunc aut illud pactū eſt affir-
matiue ɔceptū: verbi gratia. Pro
mitto ꝙ ego dabo tibi. x. ⁊ tūc di-
co ꝙ adhuc iſtud pactū erit in re3
⁊ trāſmittet̄ ad heredes quouſq3
ſatiſfactū. vt. ſ. de pig. actio. l. ſi ne
ceſſitas. §. pen. Aut iſtud pactū eſt
negatiue conceptū ⁊ tunc aut tale
pactū eſt appoſitū iuxta talē con-
tractum de cuius natura eſt ꝙ il-
lud qđ eſt pactum deductū tranſ-
mittat̄ ad heredes. verbi gratia.
In cōtractu venditiōis vendidi ti
bi rem de natura iſtius cōtractus
eſt ꝙ ego nec heres meus debem'
impedire te quominus tibi lice-
ret habere rem tibi venditā: ⁊ tūc
eſto ꝙ perſone deſignare ferātur
ad verbū executionis ſiue ſatiſfa-
ctionis. dico tm̄ ꝙ iſtud pactū erit
in rem ⁊ in heredes tranſmittet̄:
ita ꝙ ſi heres meus impediat te
vel heredē tuum cōmittit̄ ſtipula-
tio. ſ. de ver. oblig. als ſig. l. ſtipula
tio iſta habere licere. §. queſitum:
verbi gratia. ſicut. ſ. de act. empt. ⁊
ven. l. emptorē. §. qui autē habere
licere. Aut illud pactū non appoſi
tum cōtractū ⁊c. ſed eſt appoſitū
per ſe ⁊ tūc aut ſi illud pactū non
trāſmitteret̄ ad heredes vtilitatē
aliquā abſenti ſtipulāti ſiue paci-
ſcenti nō afferret. verbi gr̄a. Sti-
pulatus ſum a te per te non fieri
quominus liceat habere vinde-
miam ꝙꝙ iſtud pactū ſit perſona
le de natura verboꝝ reputat̄ tm̄ in
rem factū: ⁊ ideo ſi ego deccdere3
anteꝙ ſit tēpus colligēdi vindemiā
iſta ſtipulatio trāſmittit̄ ad here-
des meos. ſ. de verb. ob. l. ſi ita ſti-
pulplet. Aut tale pactū ꝙ ſi ad he-
redem nō trāſeat aliquā vtilitatē
afferre poteſt paciſcenti vt ſi paci-
ſcar ꝙ ego a te non peterē: ⁊ tunc
ex quo eſt in perſonā erit: ⁊ ideo ꝑ
cōſequēs non trāſibit ad heredes
vt. ſ. e. l. qui in futurū. in dubio tm̄
ſi dubitaret̄ vtrum eſſet in re3 vel
in perſonā cōceptū ego preſume-
rem ipſum pactū fuiſſe in rem q2
in dubio ꝓſumit̄ quilibet voluiſſe
prouidiſſe ſibi ⁊ heredib' ſuis. vt
ſ. de proba. l. ſi pactū. ⁊ hoc etiam
ſenſit glo. ¶ Queſtio. cccxcix.

DE trāſa-
ctionib' rubri. ſuꝑ to-
to titulo de trāſactio-
nibus. Si tu queras in quib' pre
iudicet tranſactio ⁊ in quibus nō
breuiter ſic diſtīguit̄: q2 aut eſt cer-
tum ꝙ noluit tranſigēs ꝙ in oīb'
preiudicaret etiam trāſactio: ⁊ tūc
dico ꝙ in oibus preiudicat. nam
etiam remittētibus actiōes ſuas
nō eſt amplius dandus regreſſus
ad eas. vt. ff. de edil. edic. l. querit̄.
§. venditor. Aut eſt certū ꝙ in qui
buſdam volebat ꝙ ſibi preiudica
ret ⁊ in illis ꝓiudicat ⁊ nō in aliis

vt.ſ.de pact.l.ſi vnus.§.in ſumma.⁊.§.ante oĩa. Aut eſt dubiũ ⁊ in caſu iſto ſubdiſtinguo qꝛ aut petitio eſt ſpecialis ⁊ trãſactio ſpecialis:⁊ tũc dico ꝙ tm̃ ſpecialitati ſtabitur ⁊ p̄iudicabit tm̃ in ſpecieb9 petitis.vt.ſ.de pac.l.ſi vnus §.in ſumma.⁊.§.ante omnia.Aut eſt petitio generalis ⁊ tranſactio gñalis:⁊ tunc refert qꝛ aut eſt petitio generalis ⁊ tranſactio gñalis proſecutio tm̃ eſt ſpecialis:⁊ tunc dico ꝙ trãſactio in proſecutis p̄iudicat: ⁊ ſic intelligebat dñs me9 l.C.de tranſac.l.nõ minorẽ.glo.in l.C.de tranſac.l.ſub p̄textu dicit contrariũ: ⁊ dicit glo.ſecus trãſactione ⁊ ſentẽtia.Aut eſt petitio generalis ⁊ trãſactio gñalis ⁊ proſecutio etiã generalis:⁊ tunc dico ꝙ in omnibus p̄iudicat. vt.C.de tranſac.l.ſub p̄textu ſpecierum: ſed fallit in duobus caſibus.C.de pactis.l.tres fratres.Aut eſt petitio etiã generalis ⁊ trãſactio ſpecialis ⁊ tunc ſpecialiter nobis p̄iudicat.vt.C.de tranſac.l.age.aut eſt petitio ſpecialis ⁊ trãſactio generalis.⁊ tunc dñs meus vna cuꝫ glo.ſic diſtinguebat:qꝛ aut virtus et ratio recti ſermonis abſq; hoc etiam ꝙ offendat̃ poteſt pati ꝙ referatur trãſactio gñalis a ſpecialiter petita:⁊ tũc dico ꝙ refertur: verbi gratia. petebã a te rem certam vt equũ ⁊ tranſegi gñaliter dicendo ſic ꝓmitto me nihil ampli9 petiturũ iſta poſſunt pati ꝙ referantur ad ſpecialiter petita abſq; hoc quod offendãt̃ ſenſus ⁊ recta ratio ſermonis ⁊ tunc dicã ſic petiturum.ſ.ratione equi:ſic intelligo.C.de tranſac.l.ſi de certa. Aut non pñt pati virtus ⁊ ratio recti ſermonis ꝙ referat̃ tranſactio generalis ad petita ſpecialiter: verbi gratia.Agebat̃ cõtra te ad rem certam vt ad equũ ⁊ trãſegi generalibus verbis:ſic dicẽdo trãſigo tecum cum etiã dico ꝓmitto ꝙ de cetero nullas res a te petam: ⁊ in caſu iſto ſi diceremus rõne equi: virtus ⁊ ratio recti ſermõis offenderent̃.cum equus ſit vna res et nõ plures:⁊ dico tunc ꝙ gñalitas in generalitate ſeruãda eſt:nec in dubio recedendum eſt a propria verboꝝ ſignificatione.vt.ff.de leg.iij.l.non aliter.⁊.ĩ.de exercitã.l.j.§.ſi is qui nauem.⁊.ĩ.de bo.poſ.cõtra tab.pe.l.j.§.generaliter. et iſta faciunt ad queſtionem. Pone quidã adminiſtrauit negocia cuiuſdam abſentis per multũ tẽporis tandẽ ꝙ ipſe reuerſus de abſentia petit rõneꝫ ſue adminiſtrationis:tandẽ ꝙ ipſi cõputauerũt adinuicẽ ſuper certa adminiſtratione forte ſuper adminiſtratiõe vincarũ ſuarum: poſtea quitauit ipſum generaliter in littera regis modo ita eſt ꝙ ſibi tenebat̃ in.c. ex alia cauſa forte ex ꝯtu patris: poſtea cum ab illo vellet petere illa.c.ipſe reus excepit de aquitatione generali:modo querit̃.Nunq̃d quitatio generalis p̄iudicet aliĩ in iſtis.c.videt̃ per theoricã p̄cedentem ꝙ nõ:qꝛ vbi petitio ſpecialis p̄cedit tranſactionẽ generalem trãſactio generalis nõ nocet niſi in petitõe:ergo a ſimili cũ ſpeciale petit ſuper certa adminiſtratione petitio ſpecialis p̄ceſſit quitationeꝫ gñalẽ.videt̃ ꝙ quitatio gñalis p̄iudicet tm̃ in ſpecialiter cõputatis ⁊ maxime vbi virtus ⁊ ratio recti ſermonis poſſũt pati ꝙ reſtringat̃ quitatio gñalis ad ſpecialiter cõputata.dñs tamẽ meus dicebat ꝯtriũ per.l.cõtra.de excep.l.j.§.ſi is q̃ nauẽ.ff.de le.iij.

l.nō aliter.⁊ de le.pꝛeſ.l.j.§.gñaliter.⁊ ad theoꝛicā iſtam rñdebat ⁊ dicebat ſecus in trāſactione:q: eā quidā actus liberatiōis cōſequit̄ ⁊ ſecus in ceteris actib⁹.⁊ hoc dicit quedā gl.ff.de pac.l.vēditoꝛ.§.lucius titius:⁊ in glo.rationem diuerſitatis aſſignabat dñs nic⁹: dicebat ipſe trāſactio eſt de re incerta ſiue dubia ꝓpter litē.⁊ ideo vbi eſt tñ trāſactio gñalis ſequēs petitionez ſpecialē non eſt mirū.ſed tñ referat̄ ad ſpecialē petitā cū res illa in iudicium deducta ſit dubia pꝛopter litē.cetere autez res cum nō ſint dubie ꝓpter litē nō eſt mirum ſine illis niſi pꝛeiudicet tñ: ex eo ꝙ ſit tranſactio gñalis.ceteri autē actus liberatoꝛij poſſunt fieri de rebus nō dubijs ꝓpter litez.⁊ ideo nō mirū ſi in oībus ꝓiudicet ex quo facta eſt gñaliter.argu. pꝛedictoꝝ iuriū. ¶Queſtio.cccc.

Uper.l.

imperatoꝛ ⁊c. Nota diſtinctionē talē qñ iudex relegat aliquē aut relegat cuz in perpetuū.aut relegat cū ad tēpus.aut relegat eum ſimpliciter.ideſt nullo addito. Si aūt relegat cum in perpetuū per ſententiā et condēnatus a tali ſentētia extunc nō poterit poſtulare.vt.C.e.l.j.ſz incidēter poſſet vtrū iudex qui eſt tēpoꝛalis vtpote annalis talem poſſit ferre ſententiā.⁊ videt̄ ꝙ ſic vt nota.C.e.l.j.ſi autē vſq ad tp̄s relegauit vſq ad illud tp̄s ſibi interdictū poſtulare nō poterit poſt illud ꝟo tp̄s poterit poſtulare vt in.l.iſta. Si autē ſimplr̄ cū relegauit videt̄ ꝙ ſolū ſibi ſit interdictū poſtulare vſq ad tp̄s adminiſtrationis ſue.ar.l.ij.de penis.l.pe.cū pene ſint molliēde ⁊ nō exaſperā-de.ꝙuis Azo dixerit ꝯriū vez ꝙ in perpetuū ſit ſibi interdicta poſtulatio.⁊ hoc ꝓ.l.ij.de ver.ob.⁊ iō heſitabat̄ vbi dicit ꝙ ꝗ ꝓmittit.x.annua nec expꝛeſſit quoad viuā ꝙdiu vixero ſoluet mihi.x.ānua:nec expꝛeſſit quoadviuā.lz foꝛte pꝛima opi.eſt veꝛioꝛ cū aliud ſit dicēdū in ꝯtractib⁹ ꝙ̄ in penis. ¶Qō.cccc.j.

Cum queritur: vtrū ſnīa lata in pꝛincipali ꝓiudicet in incidēti vel non multū refert. Quia eſt tale incidēs qd̄ pōt ſeparari a pncipali aut eſt tale incidens ꝙ a ꝑncipali nō pōt ſepari ſi autē ſit tale incidēs ꝙ poſſit ſeparari a pꝛincipali.tūc dico ꝙ ſnīa lata ſup pꝛincipali nō pꝛeiudicat in incidēti.vt.C.ꝗ ſen.reſcī.nō pt.l.perēptoꝛias.⁊.C.ō iur.⁊ fac.ign.l.j.Aut eſt tale incidēs ꝙ nō pōt ſeparari a ꝑncipali ⁊ adhuc ref.q: aut fuit cognitū de incidēti ſemiplene aut plene.Si aūt ſemiplene tūc dico ꝙ ſnīa lata ſup pꝛincipali nō ꝓiudicat incidēti.⁊ ſic intelligitur.l.ff.de his ꝗ ſunt ſui vl̄ alie.iu.l ſi iudex.ff.de liber.agno.l.ſi ꝗs a liberis.§.ſi vel paren.Aut fuit plene cognitū de incidēti.⁊ tūc ſubdiſtinguit̄ q: aut erat tale incidēs de quo debuit plenarie cognoſci aut erat de quo nō debuit plenarie cognoſci ſi erat tale incidēs de quo nō debuit cognoſci.tūc dico ꝙ ſententia lata ſup pꝛincipali nō ꝓiudicat incidēti.vt.ff.de pe.her.l.ſi ꝗs libertatē ad ſi.⁊.ff.de re iu.l.ſ ſumma in ſi.⁊.ff.de re iu.l.in ſūma ſ ſi. Aut erat tale icidēs de quo debuit plenarie cognoſci ⁊ tūc adhuc refert q: aut fuit ſententia lata cōtra eum cōtra quē opponebatur incidens aut pꝛo eo. Si autē cōtra eū tunc ſnīa lata ſuper pꝛincipali nō

p:eiudicat incidēti. vt. C. de ꝓba. l. nec naturales. ⁊ hoc eſt verum niſi ex actis per que fuit ſententia lata ſuper p:incipali appareret etiā ſententia fuiſſe lata ſuper incidenti nam tunc ſententia lata ſuper p:incipali p:eiudicaret incidēti. vt. ff. de ſuſpec. tu. l. hec em̄. Aut eſt lata p:o eo cōtra quē opponebat̄ incidens p:incipaliter incidēs. ⁊ adhuc refert q: aut modo volēs p:oponere incidēs p:incipaliter tendit ad eundē finē ad quem tendebat etiā ꝓponebat incidentaliter p:incipale: aut ad diuerſos fines. ſi autē ad diuerſos fines tunc ſententia lata ſup p:incipali nō p:eiudicat in incidenti. vt. C. de o:ig. iur. l. ii. al's de o:di. cog. l. fi. ſi autē ad eundē fines. tunc ſententia lata ſuper p:incipali p:eiudicat incidēti. vt. ff. de euict. l. vendicantē ⁊c.

¶ Queſtio. cccc.

Iſtand' eſt i ru' b:icis. Cum queritur: vtrum ꝙ ab initio non valet ex poſtfacto poſſit conualeſcere vel nō: multū refert q: aut ea que ab initio non valēt ſunt contra vltimas voluītates aut cōtra alios cōtractus inter viuos. Si autē contra vltimas voluītates adhuc refert q: aut ſunt cōtra ea que ſunt p:incipalia in teſtamēto vt cōtra heredis ↄſtitutionē al's inſtitutionem: aut cōtra ea q̄ nō ſunt p:incipalia in teſtamēto vt cōtra legata ⁊ fideicōmiſſa. Si autē ſit cōtra ea que in teſtamēto ſunt p:incipalia: adhuc refert q: aut illud quod ab initio nō valet ex poſtfacto nō poteſt cōualeſcere ꝓpter cōditionem teſtatoris: ſcʒ propter hoc ꝙ furioſus erat: aut ꝓpter conditionē inſtituti. In p:imo caſu dico ꝙ illud qđ ab initio nō valet ex poſtfacto conualeſcere nō poteſt. vt inſti. quibus nō eſt per. fac. teſta. §. p:eterea. aut ꝓpter conditionē inſtituti: et adhuc refert q: aut loquit̄ de illo inſtituto cuius ſolū conditio inſpicit̄ in teſtamento aut illi' cuius ↄditio nō ſolum inſpicitur immo alterius. Si de illo cui' ſolum cōditio in teſtamēto inſpicit̄ ⁊ adhuc refert q: aut loquit̄ de tali cuius cōditio tribus tēpo:ibus inſpicit̄: videlicet tēpo:e mo:tis teſtato:is ⁊ tēpo:e cōditi teſtamēti: ⁊ tēpo:e adite hereditatis: ⁊ in caſu iſto dico ꝙ ab initio nō valet ex poſtfacto nō cōualeſcit. ff. de mili. teſ. l. neq̄. §. depo:tari. Aut eſt talis cuius cōditio ſemel inſpicitur ſcʒ tēpo:e adite hereditatis ⁊ tunc dico ꝙ illud quod ab initio nō valuit ex poſtfacto bn̄ conualeſcit. vt ff. de mili. teſt. l. neq̄. §. depo:tari. Aut illud quod ab initio nō valuit propter conditionē cōſtituti: al's inſtituti cuius non ſolū ↄditio in teſtamēto inſpicit̄: ſed alterius ex quo ex poſtfacto poteſt cōualeſcere: ⁊ tūc dico ꝙ illud quod ab initio non valuit ex poſtfacto bn̄ reconualeſcit. vt. ff. de act. heredi. l. ſi ſeruus meus. Aut querit̄ de eis q̄ ſunt non cōtra p:incipalia in teſtamento: ⁊ adhuc refert quia aut queritur de eo qđ eſt cōtra legatū libertatis aut cōtra legatū aliud a libertate. Si autem cōtra legatum libertatis: adhuc refert quia aut querit̄ de eo quod eſt cōtra libertatē directa. ⁊ tunc dico ꝙ ab initio nō valuit ex poſtfacto nō recōualeſcit. vt. ff. qui li. ma. l. ſeruo. Aut queritur de illo qđ eſt contra libertatem relictā per fideicōmiſſum et in caſu iſto dico ꝙ illud qđ ab initio non valuit ex poſtfactō

bene recōualeſcat.vt.ff.de fideicō.
lib.l.generaliter.§ ſi libero homi
ni. Aut querit̃ de eo ꝙ ꝯtra legatū
aliq̄ libertate ⁊ adhuc refert:quia
aut querit̃ de tali legato ꝙ ab ini
tio nō valet ꝓpter conditionem le
gantis.aut ꝓpter aliud ſi propter
ꝯditionē legātis tunc ꝙ ab initio
nō valuit bene expoſtfacto recon
ualeſcit.vt.ff.de le.ij.l.j.§.ſi filiuſ
fa Si vero ꝓpter aliud nō valet le
gatum dato ꝙ dies ceſſerit ſed ſta
tim expoſtfacto conualeſcit in his
in quibus ceſſit dies:⁊ ſic intelligi
tur iſta cathoniana.vt.ff.de regu
lis iuris.l.j.cathoniana per totū.
Aut cōtra ꝯtractus:⁊ adhuc refert
quia aut queritur de his q̄ ab ini
tio nō valent ꝓpter defectum eoꝝ
que ſunt de ſubſtantia contractus
nunquid poſſint expoſtfacto con
ualeſcere. aut queritur de his que
ab initio nō valent propter iuris
preſumptionē. In primo caſu di
co ꝙ ab initio nō valuit expoſtfa
cto nō conualeſcit vt.C.de in inte.
reſt.l.ſi procuratorē. In ſcḋo mē
bro adhuc refert:qꝛ aut ceſſat cau
ſa prohibitionis:⁊ tunc dico ꝙ il
lud qḋ nō valuit ab initio expoſt
facto bene cōualeſcit.vt.ff.de ritu
nup.l.ſi ſenatus a'ſ.l.ſi ſenatorē.
ſi vero cauſa prohibitionis nō ceſ
ſet tunc ſi interuenerint ea ab ini
tio contractum poterant induce
re tunc dico ꝙ valet.ſ.vt ex nūc nō
vt extunc.vt.C.de cōtract.iudeb.l.
vnā.ſi vero iſta ceſſent tunc dico ꝙ
habet locū regula iur.id ꝙ ab ini
tio nō valet expoſtfacto nō poteſt
cōualeſcere. ¶Queſtio.cccciij.

Iſtanō eſt i rubricas.

Tam queritur vtrū aliquis poſſit in ſua re facere ꝙ ſi
bi libꝫ vel nō.multum refert:quia
aut vult operari in ſuo nō dimiſſa
in debita diſtentia:⁊ in caſu iſto di
co ꝙ nō poteſt facere in ſuo qḋ ſi
bi libet.vt in.l.preallegata. Aut etiam
vult in ſuo operari dimiſſa debita
diſtātia:⁊ que ſit illa habes.ff.fi.
reg.⁊ tunc ſubdiſtinguitur qꝛ aut
vult hoc facere doloſe ⁊ in preiudi
cium aduerſarij vel ad emulatio
tionem aut nō.ſed ad vtilitatē ſuā
ꝓpriā.ſi ad vtilitatē ſuā adhuc re
fert:qꝛ aut nihil immutat in alie
num.aut immutat in alienū. Si
autem immutat in alienū adhuc
ſubdiſtinguitur qꝛ aut ex hoc pati
tur aduerſarius magnū preiudici
um.aut modicū.ſi magnū tunc di
co ꝙ nō poteſt.vt.ff.ſi ſer.ven.vel
alium perue.l.ſicuti.§.ariſtot. Si
aūt modicū preiudicium tunc di
co ꝙ poteſt.vt.ff.ſi ſer.ven.l.ſicuti
§.fi.que incipit apud pōp.⁊.ff.de
ſer.ruſti.pre.l.fiſtulam. Si aūt ni
hil imutat in alienū:adhuc refert.
quia aut operatur in loco publico
et tunc dico ꝙ non poteſt.vt.ff.de
aqua plu.ar.l.j.§.idem ait.⁊.ff.ne
quis in loco publico.l.ij.§.marito
aut nō in publico ſed in ſuo:⁊ tūc
dico ꝙ poteſt ſeruatis conditioni
bus predictis ⁊ ſic intelligo regu
lam hic poſitam .ſcilicet quilibet
poteſt facere in ſuo ꝙ ſibi libet.ff.
de damno infecto.l.proculus.⁊.l.
trebatius.

¶Queſtio.cccciiij.

Tam querit̃ quādo illud ꝙ tacite ſubintelligit̃ pro expreſſo habeatur:⁊ quando non. ſic diſtinguit̃. Quia aut illud tacite ſub intellectum de

pendet ex ſolo conſenſu vnius contrahentium aut amborum. ſi aūt dependet ex conſenſu vnius cōtrahentium: ⁊ ille etiam hoc ſubintelligat tunc dico ꝙ pro expreſſo habetur. vt. ff. de condi. ⁊ de. l. conditionibus. Aut dependet ex conſenſu vtriuſqꝫ: ⁊ adhuc ſubdiſtinguitur q̄a aut vterqꝫ hoc ſubintelligit tacite: ⁊ tūc dico ꝙ etiam pro expreſſo habetur: ⁊ hoc eſt verum ſi illud ꝙ tacite ſubintelligitur nō requirit verborum neceſſariā prolationem. vt. ff. de verborum obligationibus. l. triticum ⁊ l. quicquid. Si autem neceſſariam verborum prolationem requireret. vt ſtipulatio tunc non habet̄ pro expreſſo quāuis ab vtroqꝫ ſubintelligat̄ ⁊ vnus tantum hoc ſubintelligat: tunc adhuc refert. quia etiā aut eſt de natura contractus ꝙ ſufficiat ꝙ vnus tantum ſubintelligat ⁊ tunc dicūt aliqui ꝙ pro expreſſo habetur. vt ff. ſi certum petat̄. l. cum quid. Aut nō eſt de natura contractus ꝙ ſufficiat ꝙ alter tātum ſubintelligat et iſto caſu dicunt quod non habetur pro expreſſo. vt. C. de condi. ob. cau. da. l. ſi repetenti.

Queſtio. cccev.

Taz queritur quando pactū dicatur reale ⁊ quando perſonale. ſic diſtinguitur q: aut verba innuunt alteram partem. aut non. ſi autem alteram partem innuunt tunc dico ꝙ ſtabitur verbis. vt. ff. de liber. lega. l. non ſolum. ñ. §. tale in prin. ⁊ caue quia ideo allegoān princi. quia aut ad tria allegabo. ſi autem non innuant verba adhuc refert: quia aut conſtat de mente aut non. ſi autē nō innuūt verba tunc dico ꝙ ſtabitur menti. vt. ff. de pactis. l. iuregen. §. pactorum. aut non conſtat de mente: et adhuc refert: quia aut res de qua agitur eſt talis nature ꝙ de natura ſui tranſit ad heredes aut non. ſi de natura ſua trāſit ad heredes tunc dico ꝙ eſt pactum reale. vt. ff. de probationibus. l. ſi per pactum et. ff. de liber. lega. l. non ſolum. ñ. §. tale in medio. Et hoc adhuc refert: q: aut in pacto eſt facta mentio de perſona aut non. Si facta eſt mētio de perſona adhuc refert quia aut hoc eſt ad ſolam conuentionem tunc dico ꝙ eſt reale vt innuit finis cuiuſdam. l. ff. de pactis. l. iuregentium. §. pactorū. ſi autē ad reconuētam: adhuc refert quia aut eſt acceſſoriū contractui ad heredes tranſeunti. aut non. ſi ſit acceſſorium contractui alicui ad heredes tranſeunti aut nō dico ꝙ eſt reale et tranſmiſſorium etiam ad heredes. vt. ff. de pig. actio. l. ſi neceſſitas. §. fi. ⁊ vltimo ⁊ melius penultimo. Aut eſt acceſſoriū alicui contractui ad heredes nō tranſeūti ſed ſtat per ſe: ⁊ tūc ſubdiſtinguitur q: aut tenebat̄ quis promittere iſti et heredibus ſuis. aut tm̄ illi volebat. ſi autē iſti ⁊ heredib᷒ tunc dico ꝙ eſt reale. vt. ff. de vſuc. l. ſi ſtipulatus. §. fi. Si autem tantum illi cui vellet tūc adhuc ſubdiſtinguitur quia aut fit per modū conuentionis. aut etiam per modum conceſſionis tūc dico ꝙ eſt reale. vt. ff. de pactis. l. iuregentium. §. tale pactum in princi. Si per modū conuentionis ſubdiſtinguit̄ quia aut tunc agitur de aliqua re alicui perpetuo acquirenda vi ipſius pacti.

aut nõ agit̃ de re aliſcui ꝑpetuo acq̃rẽda ſi autẽ primo modo tunc dico ꝙ eſt reale: ⁊ pro hoc facit tota illa materia. C. vt actio ad heredẽ et ꝯ her. Si vero ſcdo mõ tunc dico q̃ eſt perſonale. vt. ff. de pact. dot. l. ob res. ⁊. ff. de pact. l. iur. gentiuȝ. §. pactorum ⁊c.

Quaeſtio. ccccvj.

Istand eſt hic in rubricis. cit. j. c. p duo folia.

Cum queritur vtrum aliq̃s vtendo verbis generalibus videatur illis oĩbus que ignorat ſibi competere. aut in rerum natura eſſe renũciare: ⁊ circa hoc ſic diſtinguitur quia aut eſt vſus verbis generalibus in vltima voluntate: ⁊ in caſu iſto dico ꝙ per verba generalia nõ videtur illa que ignorat ſibi competere vel in rerum natura eſſe renunciare. vt. ff. de inoffic. teſta. l. mater decedens. ⁊. ff. de pen. here. l. legitimam. ⁊. ff. de condit. ⁊. de. l. conditionibus. Aut eſt vſus verbis inter viuos generalibus in cõtractibus et adhuc refert q: aut illa q̃ ignorabat ſibi competere erãt in eius vtilitatem introducta: ⁊ tunc dico ꝙ vtendo verbis generalibus nõ videtur illis que ignorat ſibi competere renunciare. vt. ff. de contrahen. emptio. ⁊ vendit. l. fundi. Aut erant introducta ad vtilitatem ſecum ꝯtrahentis: ⁊ adhuc refert q: aut eſt vſus verbis generalib' dolo aduerſarij aut nõ. Si aũt dolo aduerſarij tunc dico ꝙ nõ videt̃ renũciare illis q̃ ignorat ſibi cõpetere. vt. ff. de pact. l. tres fratres. ſi autẽ ſine dolo aduerſarij vſus ſit verbis generalibus tũc videtur illis que ignorat ſibi competere renũciare vt. C. de tranſact. l. ſub pretextu.

Quaeſtio. ccccvij.

Cum queritur iure cõmuni melior ſit cõditio ꝓhibentis: ⁊ refert q: aut aliquis vult vti re cõmuni ad illũ vſum ad quẽ nõ eſt res illa deſtinata: ⁊ in caſu iſto dico ꝙ melior eſt cõditio prohibẽtis. vt. ff. cõi diui. l. ſabinus. ⁊. ff. de vſufr. l. arboribus. §. ſi nauis. Aut vult vti re illa ad illũ vſum ad quẽ res eſt deſtinata: ⁊ tunc dico ꝙ nõ eſt melior cõditio ꝓhibentis imo deterior. vt. ff. de rerũ diui. l. in tm̃. §. in cauſe. ⁊ hoc brocardicũ intellige qñ res eſt cõis ſingulorum.

Quaeſtio. ccccviij.

Cum aũt queritur vtrũ aliq̃s occupando litẽ videat̃ cõditionem ſuã meliorẽ facere vel nõ ſic diſtinguitur q: aut querit̃ aliq̃s occupãdo litẽ conditionẽ ſuam faciat melioreȝ quantũ ad exercitiũ cauſe: ⁊ tunc dico ꝙ lite conteſtata facit conditionẽ ſuam meliorem. vt. ff. de procurato. l. pluribus: ⁊ in aut. de litig. §. ſi initium. colla. viij. Aut queritur quando facit conditionem ſuam meliorem occupando litem. quantũ ad deductum in cauſa: ⁊ adhuc ſubdiſtinguitur q̃a aut querit̃ in actione reali aut i ꝑſonali. Si in perſonali dico ꝙ adhuc ſubdiſtinguitur quia aut queritur in actione reali aut in perſonali: ſi i perſonali dico ꝙ adhuc lite ꝯteſ. cõditionẽ ſuã facit meliorẽ

vt.ff.de leg.j.l. ſi pluribus: ⁊ eſt ratio quia in actione perſonali quaſi contrahitur, vt.ff.de pecu.l.iij.§. idem ſcribit. Aut queris in actione reali: ⁊ in caſu iſto dico ꝙ preueniendo ad ſententiam ſuā facit cōditionem meliorē vt.ff.de rei ven. l.ſi is.a quo.⁊.ff. de pecu.l.ſi vero. nec obſtat ꝙ actio de pecul.ē perſonalis quia ibi nō agebat actione de peculio ſed alia actione cum adiectione de peculio q̄ adiectio etiam eſt realis cum adijcit actioni reali nam naturam illius actionis cū qua adiungitur debet ſequi vt probatur.ff.de in rem ver.l.ſi p patre.§.ſed vtrum.

¶ Queſtio.ccccix.

Tam queritur quādo contrahatur obligatio ad intereſſe vel non. Circa hoc ſic diſtinguitur q: aut queritur quando cōtrahatur obligatio ad factū: ⁊ tunc adhuc refert q: aut illud factum eſt certū ⁊ tūc ſtatim contrahitur obligatio vt.ff.de verb.ſig.l.cedere diē.⁊.ff. de verb.obli. l. ſtipulationes nō diuidūtur in prin. Aut eſt incertū quia neſcit genus artificij: ⁊ tunc dico ꝙ non ſtatim contrahitur obligatio. ſed tunc demū quando erit certum factum.vt.ff.de oper.lib.l.cū patronus.⁊.l.quotiens. Aut querit quādo cōtrahatur obligatio ad intereſſe particulare dico ꝙ tunc demū quādo ad intereſſe particulare deuenitur.vt.ff.de verb.ob.l. ſtipulationes nō diuidūtur in fi. Aut queritur contrahitur ad totale intereſſe: ⁊ adhuc refert quia aut eſt factum qđ fieri nō debuit: ⁊ tunc dico ꝙ ſtatim cōtrahitur obligatio. vt.ff.lo.⁊ cond.l.ſi tibi habitationem.⁊.l.ſi in lege.§.item procurator. Aut nō eſt perfectū ꝙ fieri debuit: et adhuc refert q: aut poteſt eſſe certum.j. qđ tēpus poſſit īpleri: et tunc ſtatim cum eſt in mora cōmittitur ſtipulatio.vt.ff.iud.ſo. l.iam tamē.§.in hac. ⁊ intelligunt iura que conſueuerunt recitari.ff. de actio.emptio.l.j.

¶ Queſtio.ccccx.

Uper.l. ſi vero mercedes.§. predo ⁊c.nota quando aliquis ex īprobitate ſua cōſequetur actionē.⁊ quādo nō. Et circa hoc ſic diſtinguitur quia aut tu queris quādo aliquis ex ſola improbitate ſua conſequat actionē. Aut queris nūquid ex cōtractu inito poſt improbitatē. ſi aūt tu queras nunquid ex cōtractu inito poſt improbitatem poſſit aliquis ſibi acquirere actionē dico ꝙ ſic vt hic.⁊.ff. de eo ꝙ certo loco.l.ita vt ſi fur ⁊c. Aut querit nunquid ex improbitate ſua.⁊ tunc adhuc refert: q: aut ille qui improbitatē cōtraxit haberet actionē ex improbitate ſua ſuper re illa poſtea cōtracta nihilominus alius haberet verbi gratia Furatus fui tibi rē tuā alius poſtea furatur a me: nō habebit dicit lex actionem fur. quia eque habebat cū actio furti detur ei cui⁹ intererſit.vt.j. de fur.l.itaq₃ fullo Aut alius haberet ⁊ nunq̄ ex improbitate ſua conſequit actionē.vt.j. de vi ⁊ vi ar.l.j.§.qui vi a me.⁊ hoc dicit glo.⁊ bene alibi mirabilr ſcintruncat ⁊ male dicit.

¶ Queſtio.ccccxj.

EMpto-
ri ꝛc. Ut tu ſcias quan
do venditoꝛ beneficiū
tranſmiſſoꝛiū qđ acquiſiuit actio-
ne rei ven. teneatur cedere ipſi em
ptoꝛi: ꝛ quādo nō circa hoc ſic di-
ſtinguitur. Quia etiā aut illud be-
neficium acquiſiuit vēditoꝛ antequā
rem vēderet vel traderet: ꝛ in caſu
iſto nō tenetur illa beneficia cede-
re regulariter niſi etiā actū ſit iter
partes. ff. de actio. ꝛ ob. l. quecūq;.
et dico regulariter q2 fallit niſi iſta
beneficia eſſent acceſſoꝛia rei ven-
dite vt ſunt pignoꝛa ꝛ fideiuſſoꝛes
vt probat. ff. e. l. q̄ ſalīiſſa. in pꝛinci.
Aut illa beneficia acquiſiuit vendi
toꝛ poſt venditionē ante traditio-
nem tamen: ꝛ tūc dico ꝙ oīa tenē-
tur emptoꝛi cedere ſi ſint trāſmiſ-
ſoꝛia ad heredes. Naꝫ ſicut omne
incommodū ptinet ad emptoꝛem
poſt venditionē: ſic ꝛ omne cōmo-
dum ad eundē debet ptinere. ar. ff.
de reg. iur. l. ſm naturā. ꝛ pbatur
ff. ꝙ vi aut clam. l. is qui puteū. §.
ſi poſtea. Aut illa beneficia acquiſi
uit venditoꝛ poſt venditionē ꝛ tra
ditionē factā: ꝛ in caſu iſto dico ꝙ
doctoꝛes indiſtincte tenent ꝙ ad-
huc tenet cedere: ꝛ pbatur dicunt
ipſi. ff. de pecu. l. queſitū. §. ſi ānua.
et eſt valde notabilis. Dñs meus
tamen in caſu iſto ſubdiſtinguit q2
aut vēdiderat venditoꝛ vniuerſita
tem vt hereditatē: ꝛ tūc concedo
ꝙ etiā omne beneficiū qđ acquiſi
uit poſt traditionē tenetur cedere
emptoꝛi. vt pbatur. ff. e. l. ſi. § non
tantum ꝛc. ibi ſcilꝫ ꝛ ꝙ quandoq;.
Aut vendidit rē ſingularē ꝛ in caſu
iſto adhuc ſubdiſtiguit q2 aut tra-
diderat res ſingularē ꝛ adhuc ſub-
diſtinguit q2 aut tradiderat eā ple
ne q2 eam plene tradere poterat ꝗ
cum eſſet coꝛpoꝛalis: ꝛ in caſu iſto
nō tenetur vēditoꝛ cedere empto-
ri beneficiū ꝙ poſtea acquiſiuit vt
pbatur de diuer. ꝛ tēp. l. penult. in
fi. ꝛ. ff. ꝙ vi aut clam. l. is qui puteū
§. ſi poſtea. Aut vēditoꝛ tradidit rē
ſemiplene cū eam plene nō poſſet
tradere cū eſſet nomen perſonalis
actionis quā vendicat qui cedi nō
poſſet quū directa ſemp remanet.
vt. ff. de pecu. l. quis ergo caſus: et
in caſu iſto dico dicit ipſe ꝙ bene-
ficium qđ poſtea acquiſiuit nō te-
netur ēt cedere emptoꝛi ꝛ. ff. doc. ff.
de pecu. l. queſitū. §. ſi antea. arg. ff.
co. ti. l. quis ergo caſus.

Queſtio. cccc. xij.

SI here-
ditatē ꝛc. Sup. l. iſta ſi
q̄rat̄ q̄d debeat p̄ſta-
re ille q̄ etiā vendit hereditatē: ꝛ cir
ca hoc ſic diſtinguit̄ q2 aut tu que-
ris nūquid teneat̄ pꝛeſtare ſe here
dem id eſt hereditatē ad ſe ptinere
et in caſu iſto dico ꝙ ſic alās p̄ſtabit
intereſſe ipſius emptoꝛis cū diſtin-
ctione tamē. nam ille vēditoꝛ vēdi
dit hereditatē ꝙ certū erat ad ipſꝫ
nō pertinere: ꝛ in caſu iſto dico il-
la extimabitur ꝛ ex quo illā ēptoꝛi
etiam nō pōt p̄ſtare extimationē
tamē eſt p̄ſtaturus ipſi emptoꝛi. ſi
vero incerta fuerit hereditas que
vēdebatur in caſu iſto cū eſtimari
nō poſſit illa hereditas q̄ eſt pꝛeciū
certi cōtradicet̄ a vēditoꝛe p ipſuꝫ
emptoꝛē vna cū intereſſe ſi ſua in
aliquo interſit: ꝛ ſic loquit̄ lex iſta
cū hereditatē cū. l. ſe. ꝙ eſt verū. ſ.
ꝙ debet p̄ſtare verū eſt ſi cōueniſ-
ſet de 3ꝛio ꝑ bi gratia. Si ſic dixiſ-
ſet venditoꝛ vēdo tibi hereditateꝫ
talē ſi ad me ptinuerit naꝫ in caſu

iſto nõ teneret̃ pſtare ſe heredem
niſi eſſet ar.ff.depoſi.l.j.§.ſi puene
rit ⁊ iſtud eſt verũ ꝙ in caſu nõ te-
netur ſe preſtare heredẽ niſi ſic di
xit ſi ad me ptinuerit verũ niſi eis
ſciret illam hereditatẽ ad ſe nõ p
tinere ſic dixit nam cũ in caſu iſto
per fraudẽ hoc feciſſet ſua frauſi ſi
bi patrocinari nõ debet tũc ſe pre
ſtare heredẽ ac ſi nõ dixiſſet illa ver
ba vt probat̃.j.eo.l.hoc aũt ⁊c.⁊.j.
de act.empt.⁊ ven.l.quero cũ ſuis
ſimilibus. Aut querit̃ nunquid de
beat pſtare plures res in heredita
te eſſe: ⁊ i caſu iſto adhuc ſubdiſtin
guit̃ q2 aut aſſeruit plures res eſſe
et illa q̃ erant in hereditate debe-
bit preſtare ⁊ nõ alias quantũcun
ꝗ ſint pauce in hereditate.vt.l.al-
leg.l.qui filiũ.§.j.⁊.ff.de pet.here.l.
hereditas in princi.

¶Queſtio.ccccxiij.

E cõtra
hẽda emptione ⁊ ve
ditione ſuper.l.ſi deb-
tor eſ.§.veriſimile ⁊c.vt ſciatur vbi
aliquid pmittitur legat̃ vel vendi-
tur percipiendum certo loco.ſi nõ
poſſit percipi ex illo loco nunquid
debeat ſuppleri ex alio vel non ſic
diſtinguitur quia aut ille locus eſt
ibi appoſitus gratia deſignatiõis
tantũ:verbi gratia. Dicit teſtator:
lego tibi centũ q̃ centum poterunt
capi in archa mea tali: ⁊ i caſu iſto
cum locus ille tantũ appoſitus ſit
vt facilius poſſint inueniri illa dñt
preſtari: ⁊ ſi nõ inueniantur tota
in archa illa aliũde debent pſtari.
ff.de le.i.l.j.quedã teſtamẽta in pn.⁊
de leg.iij.l.paulo calimaco.§.vlti.
Aut locus ille eſt appoſitus ad ta-
xandum:verbi gratia.aliquis pro
miſit mihi.x.amphoras vini ex vi
nea ſua: ⁊ tunc aut illud eſt factum
pure ⁊ ſine cõditione vt in exẽplo
ſtatim poſito: ⁊ in caſu iſto ſi illud
promiſſum nõ poſſit percipi pmo
anno ex illo loco conuento ſequen
ti anno poterit ⁊ debebit preſtari
vel ſuppleri aliunde tanꝗ in loco
in quo conuentũ eſt nõ debẽt per-
cipi.j.de an.le.⁊ in ca.l.futurũ.⁊.j.
de verb.ob.l.inter ſtipulantẽ.§.ſa
cram rem circa medium illius.§.
Aut ille locus fuit appoſit' in vim
conditionis: verbi gratia. Dicit te-
ſtator lego tibi centum amphoras
vini ꝙ naſcetur in vinca mea tali.
et ſub cõditione cũ pronomen qḋ
relatum ad verbum futuri tempo
ris faciat conditionẽ: ⁊ in caſu iſto
adhuc refert quia aut illud pmiſ-
ſum legatum vel venditũ erat plu
ries preſtandum: verbi gratia. Te
ſtator legauit mihi duas ampho-
ras vini annuas dico ꝙ naſcet̃ in
vinca ſua tali: ⁊ in caſu iſto ſi non
poſſit ſolui ex vino ꝙ naſcetur pri
mo anno de ſequẽti anno debebit
ſuppleri.vt.j.de annu.leg.l.legatũ
§.vini. Aut illḋ ꝙ i loco certo erat
percipiendum erat ſemel preſtan-
dum: verbi gratia. Aliquis legauit
x. pondo olei ꝙ naſcetur in oliua
ſua: ⁊ in caſu iſto illud ꝙ naſcet̃ il-
lo illḋ habebit ⁊ nihil plus ex quo
locus ille vbi illud erat percipien-
dum appoſitus erat in vim condi
tionis.⁊ ſic.l.iij.§.iſto veriſimile.⁊
de leg.j.l.cũ incertus.ex hoc decla-
ratur hic poſita in textu.

¶Queſtio.ccccxiiij.

In eadẽ
l. Si queritur nũquid
in verbis generalibus

videatur remittere vel excipere illud ꝙ ignorabat ſibi cōpetere: et in rerum natura eſſe. ⁊ in queſtione iſta multum refert: quia aut illud ignoratum excipere dependebat ex volūtate ipſius generaliter loquentis tantū verbi gratia. vt in vltimis voluntatibus q̄ tantū dependent ex voluntate teſtatoris vt ꝭ. de cond. ⁊ de. l. conditionibus. et ꝭ. de le. ij. l. cū pater. §. ſurdo: ⁊ in caſu iſto dico ꝙ nō videt verbis generalibus renūciare his q̄ ignorat ſibi cōpetere vel in rerū natura eſſe ꝭ. ff. de inoffi. teſt. l. mater decedēs et. ꝭ. de condi. ⁊ de. l. cōditionibus. et. ff. de peti. here. l. legitimā. Aut illud qđ ignorabat ſibi cōpetere dependebat ex voluntate duorū non autē ex ſola volūtate generaliter loquentis tantū vt eſt videre in contractibus inter viuos q̄ dependēt ex voluntate duorū. vt. ff. de pac. l. j. §. adeo. ⁊ tunc adhuc refert quia aut illud de quo queritur an ignoratum ſic verbis generalibus videtur exceptum vel remiſſum tendebat ad vtilitatem ſolius generaliter loquentiū vt in caſu iſtius. l. exceptis lapidicinarū tēdebat ad vtilitatem venditorū generaliter excipiētis lapidicinas: ⁊ ideo verbis iſtis generalibus non videtur excepiſſe lapidicinas quaſi ignorabat in rerum natura. ſ. nō apparētes: ⁊ ſic loquitur lex iſta in fi. Aut illud ignoratum remittere tendebat ad vtilitatem aduerſarij vt in illo qui tranſigit verbis generalibus: ⁊ in caſu iſto adhuc refert q: aut illa ignorantia ſuperuenit illi generaliter loquenti dolo aduerſarij: verbi gratia. vt in cōtractibus fratribus trāſigentibus quorum ſuppreſſerat pecuniam auream: ⁊ ideo tranſigentes ex verbis generalibus ignorante illam pecuniā eſſe nō videntur eam verbis generalibus remiſiſſe. vt. ff. de pact. l. tres fratres. Aut etiam illa ignorantia ſuperuenit generaliter loquenti ſine dolo aduerſarij vt eſt videre generaliter ſiue regulariter nullo q̄ trāſigit verbis generalibus videt ignoratum remittere vt. C. de trāſact. l. ſub pretextu ⁊c. ¶ Si hereditatis ⁊c. not. dicit glo. ꝙ hereditas nō eſt viuentis vt probatur. hic. ⁊ ꝭ. de verbo. ſigni. l. nihil aliud eſt: ⁊ ex hoc dominus meus talem formabat queſtionem in quibuſdam partibus ruſtici appellant bona ſua immobilia hereditatē ſuam. hoc ſuppoſito quidam ruſtic⁹ volens vendere omnia bona ſua cuidam dixit ſic. vendo tibi omnē hereditatem meam modo queritur nunquid videatur etiam vendidiſſe omnia bona ſua ⁊ videtur ꝙ nō per. l. iſtam. Sed videtur contrarium quia verba ex cōmuni vſu loquentium ſunt exaudienda. ſi ergo ruſtici in partibus illis conſueti ſunt appellare patrimoniū hereditatē ergo ⁊c. ar. l. ꝭ. de ſupelle. le. l. labeo. ¶ Doc. in queſtione iſta tenent ꝙ nō videat vendidiſſe ar. huiꝰ. l. ⁊ nihil aliud nec obſtat. ꝗ. l. labeo nam bene verum eſt dicunt ipſi qđ verba ex cōmuni vſu ⁊c. verum eſt dicunt ipſi vbi ille cōmunis vſus nō differret a vero intellectu iuris in nominibus appellatiuis ⁊ ideo cū in caſu iſto communis vſus differat a vero intellectu iuris quia. ſ. patrimonium in omnibus appellatiuis ſi error in talibus ſit. non excuſabitur arg. ꝭ. de leg. j. l. ſi quis in fundi vocabulo. Sed dominus meus tenꝫ contrariū nā dicit ipſe verū eſt. ꝙ error in nominibus appellatiuis non excuſatur

per cōmunem vſum ꝓt illa nomi⸗
na appellatiua, haberēt magnam
conuenientiā inter ſe. nā tunc er⸗
ror in talibus excuſatus eſſet. arg.
ff. de le. iii. l. librorū. §. caſſius. cum
ergo patrimoniū ⁊ hereditas ma
gnam conuenientiam habeant in
ter ſe ideo ⁊c.

¶ Queſtio. cccc.xv.

ET ſuper
etiam. l. iſta formabat
aliam queſtionē ꝗ de
facto acciderat quidā miles cuidā
nepti ſue dedit quintā partē here⸗
ditatis ſue tēpore etiam iſtius do⸗
nationis nō habebat: niſi ducen⸗
tas libras in bonis poſtmodū ita
ſe accreuit ꝙ tempore mortis be⸗
ne habebat quingentas libras ip
ſo mortuo petit neptis qntā par⸗
tem bonorū que habebat tempo⸗
re mortis: ⁊ primi heredes volebāt
ſibi tradere quintam partē bono
rum que habebat defunctus tēpo
re donationis. modo querit̄ quid
iuris quidā doctor ꝗ cōſulebat̄ ſu⸗
per hoc dicit ꝙ caſus. l. eſt. ꝙ neptis nō
debebat habere niſi ſm̄ bona que
erant tēpore donationis facte. vt. ff.
de leg. ii. l. vlti. §. ꝗ indiuiſam. Sed
dñs meus dicebat contrariū ſup⸗
poſito ꝙ donatio facta fuiſſet per
verba poſita in queſtione. ſ. do ti⸗
bi quintam partem hereditatis.
nam dicit ipſe ſciendum eſt ꝙ ali⸗
quotiens eſt reperire legatum vel
donationem factā per verba ſpe⸗
cialia: ⁊ aliquotiens ꝑ verba gene⸗
ralia lego tibi. vel dono. c. ſol. lega
tur ſpecialiter ſed ſi dicā dono tibi
vel lego oīa bona mea ibi legatur
legaliter al's generaliter. ⁊ in tali⸗
bus dicit ipſe ſemper inſpicitur tē
pus in quo fuit facta donatio vel
diſpoſitio ⁊ ſm̄ illud tēpus debent
bona preſtari: ⁊ ꝓbatur dicit ipſe.
ff. de aur. ⁊ arg. le. l. ſi ita legatū. ⁊. l.
modico in medio. al's in prin. Ali⸗
quotiens eſt reperire legatū vel do
nationem factā per verba vniuer
ſalia ⁊ dicit̄ vniuerſale ꝙ ſub vno
noīe plura appellatiua cōtinet, ſi⸗
cut hereditas peculium. grex ⁊ ſi⸗
milia: ⁊ in talibus ſemꝑ inſpicitur
tēpus mortis. vnde ſm̄ ꝙ magis
augmentum fuerit illud vniuerſa⸗
le ſm̄ hoc etiā debebit preſtari. vt
ff. de leg. ii. l. peculium. ⁊. e. titu. l. ſi
grege. ⁊. ff. de iudi. l. proponebatur
et eſt hmōi ratio q: ſemper reputa⸗
tatur vnū ⁊ ex hoc apparet, ſolutio
queſtiōis q: ex quo donatio facta
fuit per verba vniuerſalia. ſ. here⸗
ditatis debet etiā ꝑſtari ſm̄ ꝙ ma
gis augmentatū fuerit. ſ. ſm̄ tem⸗
pus mortis. ar. l. all. nec obſtat. l.
doctoris qui dicebat contrariū q:
nō loquit̄ in caſu illo vbi eſtimatio
fuit facta ꝑ verba generalia. ⁊ ideo
ſm̄ theoricā nō eſt mirū ſi ad tem
pus quo fuit facta diſpoſitio non
ad tp̄s mortis debeat referri arg.
theorice predicte. ⁊. l. alleg. Sed in
caſu queſtionis fuit facta diſpoſi⸗
tio per verba vniuerſalia. ſ. heredi
tatis. ⁊ ideo ad tēpus mortis non
donationis debet inſpici. dico ta⸗
men dicit dñs meus ꝙ licet ita ſit
de iure qđ ex quo per verba vniuer
ſalia fuit facta diſpoſitio. ſ. per ver
bum hereditatis debeat inſpici tē
pus mortis ſi tamē homines illi⁹
regionis conſueti eſſent appellare
hereditatem ſuā hoc eſt bona he⸗
reditaria cū reſpectu intellectu ſuo
magis eſſet diſpoſitio ꝑ verba ge⸗
neralia ꝗ̄ ꝑ verba vniuerſalia de⸗
beret inſpici tp̄s diſpoſitiōis non
mortis argu. ff. de ſuppelle. leg. l. la
beo ⁊c.

¶ Queſtio. cccc.xvi.

Super.l. venditor.in.§.here
ditate: vt ſciatur q̄
quantitas ſit inſpi
cienda nūquid illa
que eſt t̄pore cōtractus vel illa q̄
eſt tēpore adite hereditatis.vel il-
la que tēpore mortis teſtatoris: et
circa hoc diſtinguit̄ ſic q: aut here
ditas eſt augmentata poſt tēpus
cōtractus vſq; ad tēpus mortis: ⁊
tunc dico ꝙ debet inſpici tp̄s con-
tractus vt hic.⁊.j.e.l. nō ſolum ⁊c.
Aut eſt diminuta hereditas.⁊ tūc
ſubdiſtinguitur q: aut diminutio
cōtingit facto vēditoris ſiue here-
dis: ⁊ tunc dico adhuc ꝙ dʒ inſpi-
ci tp̄s cōtractus.vt in.§.iſto in he
reditate. Aut diminutio contingit
facto culpoſo heredis: ⁊ tunc dico
ꝙ debet inſpici quantitas q̄ erat
tēpore mortis defuncti.⁊ ſic loqui
tur.j.ead.l.§.perueniſſe.⁊.§. ſed ſi
rerum ⁊c.

¶ Queſtio.cccc.xvij.

In actio
nibus ⁊c.ſi querat̄ in
ſumma q̄ ſunt actio-
nes in quibus iurat̄
in litē dicunt quidā ꝙ hoc eſt regu
la ꝙ in arbitrarijs veꝝ eſt ſed dn̄s
meus reputat īpoſſibile vel nimis
difficile dare regulā qȯ ſint arbi-
trarie ⁊ quot ſint niſi iſta arbitra
rie ſint ille actiones in quibus ve
nit officiū iudicis circa illud ꝙ na
tura actionis exigit: ⁊ ideo cuʒ ſic
dicere ſit ſolem incertū relinque-
re cū propter hoc dicātur arbitra-
rie quia arbitriū iudic. in eis venit
in deferendo ſacramentū in litem
et propter hoc dicit ſic dn̄s meus
hec eſt regula in oībus actionib⁹
bone fidei ꝙ iuratur in litē non q:
ſint arbitrarie ꝑprie cū e's veniat
arbitrium de natura eius licet im
proprie etiam poſſent dici cum in
eis arbitrium veniat ⁊ hoc opera
tur ꝙ in eis eſt tanta exuberantia
bone fidei qȯ amplior eſt natura
eorum quā ceterarū.arg.j. de act.
empt.⁊ ven.l.fundi nihil eſt.§.ſi ra
ta ⁊ ꝓbatur iſta regula hic in pn̄.
et.j.depoſit.l.j.⁊.j.cōmo.l.iij.§.in
hac.⁊ intellige iſtud in directis ſe-
cus in cōtrarijs ⁊ ꝓbatur.j.depo.
l.ca.apre.ar.ff.de his qui no. infa.
l.furti actio.§.vlti. Item ſimiliter
hec eſt regula in ſtricti iuris reali-
bus licet nō ſint arbitrarie ꝑprie
vt dictū eſt in illis bone fidei licet
glo.ſentiat eas eſſe arbitrarias ꝑ
prie ⁊ male ⁊ hoc eſt ꝙ iuret̄ in eis
ꝑpter plenitudinē iuris ꝙ habēt
cū plenius ius ſit meum ꝙ mihi
debitū ampliorē eorū natura vn-
de ad aliud cōpetit ꝙ ad rem ar.
ff.de rei ven.l.nō ſolū ⁊ probat̄ iſta
regula.ff.de rei ven.l.qui reſtituere
et.j.de pigno.l.ſi fundus.§.in ven
ditione in princ.⁊ ſimiliter in ſtri-
cti iuris perſonalibus diſtinguit̄:
quia aut procedunt ex delicto: vel
quaſi: ⁊ tunc ſubdiſtinguitur quia
aut illud ex quo procedunt eſt deli
ctum: quia factū eſt ꝙ fieri non de
buit: ⁊ adhuc iuratur in eis in litē
in odiuʒ delinquentis.vt.C. vnde
vi.l.ſi quando.⁊.ff.ne quis eū qui
in ius vo.eſt vi exhi.l.penult.⁊.j.
de vi ⁊ vi ar.l.j.§.in interdicto. Aut
quia nō fuit factum ꝙ fieri debuit
ſicut facere ⁊c.arg.j.de impē.in re
bus dota.fac.l.iiij. aut procedunt
ex contractu vel quaſi: ⁊ tunc dico
ꝙ non iuratur in eis in litem niſi
lite conteſta.ſed lite conteſt.etiam
iuramentum qȯ eſt in litem in eis

interuenit ꝛ ſic loquitur.§.iſte pla
ne in littera iſta.licet glo.teneat ꝙ
in.§.illo plane nõ loquatur de ſa‑
cramento in litẽ: ꝛ male cum ſer‑
mones ꝛc.vt.ĵ.loc.ꝛ.condu.l.ſi vno
anno in prin.ꝛ eſt ratio quia ſecus
ante litem conteſt. ꝛ ſecus poſt q̃a
poſt litem cõteſt. fortificatur offi‑
ciũ iud. ꝛ amplius eſt ꝙ̃ ante ar.
ĵ.de edilicio edic.l.ediles.§.itẽ ſciẽ
dum. ¶ Et eſt ſciendum ꝙ ad hoc
qḋ iudex poſſit deferre ſacramen‑
tum in litem requirunẽ duo. Pri‑
mo ꝙ etiã ſit dolus verus volẽtis
reſtituere.vt in.l.alle.§. ſed in his
cum ſuis ſimilibus . de preſum‑
ptõ vt dclata culpa quicquid dicat
glo.cũ dolo equiparetẽ vt.ſ. ſi ag.
meſ.fal.mo.di. §. hec aũt act.ꝛ de
ver.ſig.l.magna negligẽtia. Item
ſcḋo requirĩẽ ꝙ ſit res talis de cu‑
ius extimatione dubiteẽ vt.ſ. res
alia a nummis ar.ſ.c.l.nũmis ꝛc.

¶ Queſtio.cccc.xviij.

IN.l. de
di. §. quinimo.pro
glo.que eſt ibi poſi‑
ta ſup verbo condi
tionem eſt ſciendũ
ꝙ quatuor ſunt ↄtractus videlicet
do vt des: do vt facias.facio vt fa‑
cias.facio vt des. Eſt etiam ſcien‑
dum ꝙ in omnibus iſtis cõtracti
bus vbi aliquis contrahentiũ cõ‑
pleuit ex parte ſua contractũ ꝛ al‑
ter non qḋ ille qui impleuit cõtra
non implentem:tunc agere poteſt
ad duplicem effectum videlicet ad
illum effectũ ſi vult. vt repetat: ſcꝫ
ꝙ dedit vel aliud ſi vult.ſ.vt ille q̃
contraxit ſecum impleat qḋ pro‑
miſit. Si autem agat ad illum effe
ctum vt repetat ꝙ ipſe dedit aget
conditione ob cauſam: ꝛ ſic loqui
tur totus iſte titulus.ſi ad illũ effe
ctum vt impleatur ꝙ aduerſarius
promiſit tunc aget preſcriptis ver
bis.vt.ĵ.de preſcrip.verb.l.natura
lis.§.j. Et illud eſt regulare in tri‑
bus primis contractibus innomi‑
natis preterꝙ̃ in contractu facio
vt facias. in caſu illo vbi ageretur
ad illum effectum vt repetatur qḋ
eſt datum quia tunc nõ agitur per
conditionem ob cauſam cũ facta
ſint irrepetibilia argu.ĵ.de cap. et
poſtli.reuer.l.in libello.§.ſcḋe cau
te.ſed agitur per act.de dolo ad in
tereſſe propter adminiſtrationem
actoris q̃ nõ vult implere.arg. C.
de donat.l.cum proponas que lo‑
quitur in facio vt des: aliud eſt vt
hic diſtinguitur. Quia aut ille qui
impleuit ex parte ſua contractum
agit contra aduerſarium ad illum
effectum vt impleat ꝙ promiſit: ꝛ
adhuc refert: quia aut agens fecit
tale factũ per ꝙ nihil adeſt aduer‑
ſario quia iuit ſupra pontem qḋ
cõuenerat ſi alius daret.x. que nõ
vult dare: ꝛ in caſu iſto agiẽ de do‑
lo.ꝛ ſic loquitur.ĵ.de preſcri. verb.
l.naturalis.§.ſi faciã. Aut fecit ta‑
le factũ per ꝙ aliquid adeſt aduer
ſario vel aliꝫ voluntate ſua vt quia
ſcripſit librum ſuum ꝛ ita adeſt ei
aliquid vel manumiſit ſeruũ meũ
et ita adeſt aliꝫ de voluntate ſua.in
caſu iſto agitur certi cõditione ge‑
nerali hic et ſemper ꝛ in caſu pre‑
cedenti: ꝛ de condi.cauſa da.cauſa
non ſecu.ꝛ de preſcriptis verb.act.
et.ſ.de pact.l.iuriſgentium.§.j. et
ĵ.de preſcript.verb.l.ſolent. Si au
tem agatur ad illum effectũ vt re‑
petatur ꝙ eſt datum vel factum: ꝛ
in caſu iſto ſubdiſtinguitur q̃ aut
illud ꝙ eſt datũ vel factũ eſt quid

irrepetibile: ⁊ tunc dico ꝙ agitur per actionem de dolo. ⁊ ſic.C. de dolo.l.cum proponas que turbanit ſpiritū multoꝝ vt in libertate que eſt res irrepetibilis.

¶Queſtio.cccclx.

SI pe cuniā ſuper.§. ſed cum liceat ⁊c. Doctores ſolēt diſtinguere qñ inchoatio faciat rē non integrā ſcilicet vt de cetero nō ſit locus pecunie. nam aut inchoatio illa eſt intrinſeca rei agende vt paries domui: ⁊ tale preparamentum facit rem non integram vt.j. de pollici.l.j.§.cepiſſe. Aut non eſt etiam intrinſeca rei agende vt eſt emptio epytogij non eſt intrinſeca iterum faciendo ad curiam: et in caſu iſto dicunt tale preparamentum non facit rem non integram: et ſic intelligunt legem iſtā ſi pecuniam. in principio. Doctor meus alio modo diſtinguit et ſic: qꝛ aut inchoatio erat adeo cōpleta ꝙ ad inhoationem ſe habet de neceſſitate ſequens conſummatio: et in tali caſu talis inchoatio bene facit reꝫ non integram. verbi gratia. Si aliquis contraxerit ſponſalia qui debebat contrahere matrimonium. nam cum ad ſponſalia ſequitur matrimoniuꝫ de neceſſitate ſaltim iuris preſumptione conſiderata ſpe contrahētium: licet aliud poſſet fieri mittendo ſcilicet repudium. vt.C. de ſponſalibus.l.j. tale complementum bene facit rem non integrā: et ſic loquitur.j.co.l.ꝙ ſi ſeruus. Aut ad inchoationem non ſequitur de neceſſitate completio. verbi gratia. Tu debebas ire pariſi⁹: tu inchoauiſti ⁊ iuiſti apud mandurium adhuc poſſum penitere cum res ſit adhuc integra ⁊ poſſum etiam repetere ꝙ dedi vt ires ſine tamē preiudicio tuo: quia repetes ſumptus quos feciſti: ſic loquitur hic ⁊ hoc probat dominus meus per ſimilitudinē ad contractus nominatos. Nam ſicut contractus innominati nō pariunt actiones quouſqꝫ volens agere compleuerit ex parte ſua: immo ſemper per exceptioneꝫ poteſt repelli. Si ergo eſt ita in contractibus nominatis ꝙ nunꝗ alter cōtrahentium poteſt agere efficaciter quouſqꝫ impleuerit ex parte ſua perfecte licet inchoauerit ⁊ ꝙ plus eſt inchoatio vt intrinſeca rei agende ergo ita erit in contractibus innominatis ſuo modo ꝙ non perient actiones quouſqꝫ cōpletum fuerit totum ex parte alterius contrahentium niſi in primo membro diſtinctiōis. argu.ſ. de actione emptionis ⁊ venditionis.l. iulianus.§. offerri. nec obſtat.§. cepiſſe queꝫ allegant doctores pro ſe. Nam loquitur in contractu inito a republica vbi fallit fauore rei publice. ſed ſecus eſſet in contractu inito inter priuatos vt appareret per ea que dicta ſunt. Item notanduꝫ eſt ꝙ licet impletio faciat rem non integram vt non ſit locus penitentie ex parte eius in cuius perſona eſt impletum non facit tamen rem integram ex parte eius qui impleuit quin poſſit ſemper penitere quouſqꝫ alius impleuerit ex parte ſua. Et eſt huiꝰ ratio. nam tunc

tales cōtractus debiles ſint in ſui
principio . fortificat tñ per rei in-
teruentionē.vt C.de rerū permu.
l.ex placito.inconueniēs eſſet ꝙ il
lud quod fecit ille qui primo im-
pleuit ad fortificandū contractuꝫ
faceret ſuā conditionē deterioreꝫ.
vt.l.allega.ex placito..ꝛ.ff.de leg.l.
nulla.ꝛ iſtud eſt regulariter veruꝫ:
ſed fallit vbi impletio illa indice-
ret liberationē : q: tunc impletio
veſtiret contractū nedū ex perſo-
na eius in cuius pſona eſſet libe-
ratio facta : ſed etiā ex parte eius
qui liberationem feciſſet.vt.C.de
tranſac.l.cū ꝓuis.ar.j.de reg.iu.l.fa
uorabiliores ꝛc.

¶ Queſtio .cccc.x.

Si Aper
l.qui furtum ꝛc.Si
querat̃ quādo cul-
pa precedēs caſum
temere faciat de ca
ſu fortuito multū refert q: aut q̄ri
tur de culpa ordinata ad caſum ꝛ
ſubdiſtinguit̃ q: aut querit̃ de mo
ra:ꝛ de iſta ,nihil ad pſens.de hac
eñi dixit dominus meus.ff.de rei
ven.l.item ſi verberatū ad ff.ꝛ.ff.
ꝙ metus cauſa ſi cū exceptiōe.§.
ꝙ ſi homo.ꝛ hoc habet̃ notatum
C.de his que vi metu!ve cau.fi.l.
j. Aut querit̃ de cu!pa ſub mora et
tunc ſubdiſtinguit̃:q: aut ſi cu!pa
nō eſſet cōmiſſa caſus ille non cō-
tigiſſet.verbi gratia. Quidā mihi
accōmodauerat ſuū equū ad eun
dum pariſius:cum autē potuiſſeꝫ
duxiſſe equū illum per viā vbi nō
eſſent nemora:duxi p nemora vbi
erāt latrones qui venerūt ꝛ mihi
remouerūt equum illum:ſi tamē
non iuiſſem per nemora illud nō
accidiſſet:ꝛ in caſu iſto dico ꝙ cul-
pa facit temere de periculo.vt.ff.
cōmo.l.ſi vt certo.§.ſed vt inter-
dum.Aut eſto ꝙ culpa cōmiſſa nō
eſſet nihilominus caſus ɔtigiſſet:
ꝛ in caſu iſto culpa non facit teme
re de periculo:verbi gratia.Tu cō
duxeras alicuius naute nauē pro
vehendis mercibus vſq; ad certū
locuꝫ ꝛ ille nauta merces tuas ap
poſuit in quadā alia naui deterio
re ꝛ minore ꝛ ita in culpa fuit.in il
la autem parua naui merces pe-
riere ꝛ eodem modo periſſent in
magna naui:q: ambe naues pe-
rierunt : et ideo lex dicit ꝙ in caſu
iſto nauta non tenet̃ de periculo:
eſto etiam ꝙ culpa preceſſerit ca-
ſum.vt.j.ad.l.rhod.de iac.l.vt.t.§.
j.ꝛ alſ ſiue ſit.§.ſiue cū ea. ꝛ iſtud
intelligebat etiā hug.cum diſtin-
ctione vtruꝫ domin' prohibuiſſet
necne arg.j.loca.ꝛ cōduc.l.in hac.
dñs meus dicit contrariū immo
indiſtincte dicit hic.ꝛ de hoc dicet
in.l.alleg.in hac. Aut eſt culpa nō
ordinata ad caſum ꝛ tunc ſubdi-
ſtinguitur q: aut eſt culpa ſimplex
ꝛ non admixta furto vel dolo:ꝛ in
caſu iſto dico ꝙ non facit temere
de periculo:verbi gratia. Tu accō
modaueras mihi ciphum tuū ar
genteum ad bibendū cum ego bi
biſſem in eo dimiſi ad domū ꝛ in-
cendium ortum eſt etiam in ciui-
tate ita ꝙ domus mea cuꝫ cipho
tuo cōbuſta eſt: ꝛ in caſu iſto non
teneor de periculo cū culpa in qua
eram;q: dimiſerā ad domū ꝛ non
mecū detulerā non eſſet ordinata
ad caſum nec eſſet admixta dolo
vel furto.Aut culpa precedens ca-
ſum nō ordinata tamē ad eū ad-
mixta erat dolo vel furto: q: forte
ille cui tradita erat res in qua acci
debat caſus. vſus erat re illa ad
alium vſum quā eſſet ſibi tradita

vel forte contra prohibitionē do-
mini:⁊ in caſu iſto adhuc refert q₂
aut furtum vel dolus circa res cō
miſſus facit tm̄ ꝙ res exiuit pote
ſtatem meā:verbi gratia.Tu com
modaueras mihi rem tuam ego
poſtea vendidi rem illam ⁊ ita cul
pam cōmiſi circa rem illā admix-
tam furto q₂ vtor re tua ad alium
vſuꝫ quā cōmodaueras ⁊ facit fur
tum illud ꝙ res exeat man' meas
et ideo culpa iſta facit me tenere
de periculo tā in actione ex eo cō-
tractu ꝙ̄ in conditione furtiua.vt
ſ.depoſi.l.j.§.ſi rem depoſitā. Aut
furtū commiſſum circa rem mihi
cōmodataꝫ non facit ꝙ res exeat
manus meas:⁊ in caſu iſto adhuc
facit me de periculo ⁊ de conditio
ne furtiua non autem in actione
ex eo contractu:⁊ ſic intelligitur l.
iſta qui furtum vt non ſit contra-
ria illi.§.ſi rem depoſitam ⁊c.

¶ Queſtio.ccccxxj.

TA.l.nō poſſunt ⁊c. Quando
queritur vbi dubie-
tas emergit in aliqua re quid ſit
agendum:⁊ remota diſtinctione
gloſe quā facit ſuper.l.illa ſic di-
ſtinguitur: quia aut illa dubietas
emergit ſuper ipſo iure qualiter
debeat intelligi:aut oritur etiam
ſuper facto quid de iure ſit ſtatuē-
dum.ſi autēꝫ ſuper facto nouo ſic
diſtinguitur:q₂ aut eſt lex ſcripta
ſuper illo facto:⁊ tunc dico ꝙ illa
ſeruanda eſt ꝙ̄ꝙ̄ dura.vt.ſ.qui et
a quibus.l.ma.l.proſpexit legiſla
tor:⁊c. Aut nō eſt lex ſcripta incer
ta illa ſuper facto illo.⁊ tunc ſi eſt
conſuetudo incerta illa erit ſeruā-
da vt.ſ.e.l.de quibus.Aut neꝙ lex
neꝙ conſuetudo eſt incerta illa vl
timo procedendū de ſimilibus ad
ſimilia per interpretationē quaſi
poſſet ⁊c.vt verbi gratia.quantuꝫ
ad hoc vt ferret ſententiā ſingula
rem vt in iſta.ſed ſi lata ſententia
ꝙ proceſſio de ſimilibus ad ſimi-
lia velit iudex vt ſit ius generale:
tunc princeps eſt etiam vt in aut.
de here.⁊ fal.in princi. Aut non et
tunc adeundus eſt,vt ſcilꝫ ſtatuat
quid iuris in caſu illo.vt.C.de ve-
teri iure enu.l.ij.§.ſed q₂ diuine.
Aut dubietas illa ſuper.l.q₂ habet
duplicem intellectū ⁊ adhuc refert
q₂ aut eſt interpretata lex illa per
aliam legē vel per conſuetudinē.⁊
tunc illi interpretationi eſt ſtandū.
vt.ſ.co.titu.l.minime.⁊.l.ſi de in-
terpretatione.Aut nō habet inter
pretationem ⁊ tunc ſubdiſtingui-
tur:q₂ aut alter intellectus illius
etiam legis habet concordantiaꝫ
ſimilē.⁊ tunc dico ꝙ ſm illam de-
bet interpretari. Aut nō habet cō
cordantiam ſimilē.⁊ tunc dico ꝙ
in benigniorē parteꝫ eſt interpre-
tandum.vt.ſ.co.titu.l.benignius.
⁊ ſi vnus intellectus eſt eque beni
gnus ſicut alter:tunc ad ſignifica-
tionem verboruꝫ recurritur in du
bio.vt.ſ.de lega.iij.l.nō alter.⁊ vl-
timo eſt recurrendū ad principeꝫ.
vt.ſ.tit.j.l.nam vt ait pretius.et.l.
vlti.⁊.C.e.cū de nouo.

¶ Queſtio.ccccxxij.

Cum q̄ritur:
vtrū
ſi ali-
quid datum ſit vel
promiſſum ſub cō-
ditione ⁊ illa ciuili
ter euenerit. Si tu
queras vtrum debeat expectari ꝙ
naturaliter eueniat aut ſufficiat
tm̄ ciuiliter euenire ⁊ circa hoc ſic
diſtinguitur:q₂ aut illa conditio

poſſibilis eſt adhuc euenire naturaliter ꝙuis ciuiliter euenerit: et in caſu iſto dico ꝙ eſt expectandū ꝙ naturaliter eueniat: verbi grā. ꝓmitto titio.x. annua ꝙdiu viuat deportatus eſt: et ſic ciuiliter mortuus nunqd ſum liberat⁹ certe nō: q: ꝙuis ciuiliter ſit mortu⁹ tñ adhuc naturalis mors eſt ventura que etiaʒ eſt expectāda.vt.ff. de ver.obli.§.ab ea parte.ꝛ.§.inſulam. Aut poſtꝙ ciuiliter euenit impoſſibile eſt eā naturaliter euenire:ꝛ tunc dico ꝙ ſufficiat ciuiliter euenire nec eſt expectandū ꝙ naturaliter eueniat:verbi gratia. Aliquis ſtipulatus eſt ab vxore dotem ſi matrimoniū morte fuerit diſſolutū deportata eſt mulier nūquid mō expectabit̄ ꝙ moriat̄ mulier:dicit lex ꝙ non q: ſolū ſeparatum eſt morte matrimoniū ꝛ amplius ſeparari nō poteſt ff.ſoluto matri.l.ſi ſtipulatur. ar.l.ff.de inIuſto rup.ꝛ irri.teſt.l.nam ꝛ ſi ſub conditione. ¶ Queſtio.ccccxxiij.

T A.l. diuortio.§.ſi vir ī fundo.ꝛ.ff.ſoluto mat.ꝛ quē ad dos pet. Si tu queras quādo mulier dat marito fundū in dotē ꝛ maritus inuenit ibi lapidicinas ꝛ exinde lapides remouet ſiue ſubtrahit nunquid hmōi lapides ſuos faciat vel nō:ꝛta ꝙ adhuc ſoluto etiā matrimonio non teneat̄ reſtituere mulieri.circa hoc ſic diſtinguit̄: q: aut hmōi lapidicina non fuit apta a muliere ante traditionem fundi:aut fuit a muliere aperta:ſi autē a muliere nō fuit apta ſʒ etiā maritus poſt traditionē aperuit: hic refert:q: aut erāt ibi tales lapides qui naſcunt̄ ꝛ renaſcunt̄ dico ꝙ illos faciet ſuos tanꝙ fruct⁹ nā loco fructuū tūc habent̄ ꝛ diuidet eos cū muliere ſi ante finē anni ſolutū etiā ſit matrimoniū: et adhuc inde expēſas deducet vt ar. ſ.c.l.de diuiſione.ꝛ.l.fructus Aut hmōi lapides nō naſcunt̄ ꝛ renaſcunt̄:ꝛ adhuc refert q: aut remotio illoꝝ lapidū facit fundū meliorem ꝛ fructus tūc etiā ſuos faciet ꝛ pōt hic ſubdiuidi q: aut ꝑpetuo aut ad tpˢ tm̄ vtpote vſqꝫ ad annum.ſi autē perpetuo tūc dico ꝙ maritus faciet lapides ſuos ꝛ cū hoc repetet expēſas ſolu.ma.vt.j.ti.j.l.iiij.§.nos generaliter.Aut facit fundū meliorē ꝛ fructuoſioreʒ ad tpˢ tm̄.ꝛ ī caſu iſto dico ꝙ facit lapides ſuos nō tm̄ expēſas ꝛpetit ſic hic in.§.iſto ſi vir in fūdo. Sequitur aut nō facit fundū meliorē: ſʒ deteriorē ꝛ tūc dico ꝙ poteſt etiaʒ vt.j.c.l.§.ſi fundus.ꝛiſtud eſt verū qū lapidicina apta erat ante fundi traditionē:ſi autē illa lapidicina aperta nō fuit ante fundi traditionē a muliere: ſed maritus eā apuit tūc dico ꝙ nunꝙ faciet maritus lapides ſuos ſi hmōi remotio lapidū fundū faciat deteriorē immo etiā maritus mulieri tenebitur.ſ.actione.l. aquil.ar.ſ.ad.l. aql.l.ſi ſeruus ſeruū.§.ſi marit⁹. ꝛ.ſ.c.§.ſi fundū ꝛc.

¶ Queſtio.ccccxxiiij.

C aper.l. Iſtand eſt hic rubꝛic mulieris.§.j.ff.de ver. ſignific. Si tu queras vbi res aliqua reddit alicui deterior ꝙ prius eſſet qua actiōe illaʒ deteriorationē potero petere ꝛ circa hoc ſic diſtinguit̄ q: aut illa res mihi debebat̄ ex cōtractu bone fi.

dei ⁊ tunc hmōi deterioꝛationē pe tā actiōe ex eo ꝯtractu.ſ.cōmo.l. iiij.§. ſi reddita.⁊.ſ.depoſi.l.j.§. ſi res.⁊ hoc eſt vbi ſciēs hmōi dete rioꝛatiōem rem recepi. nā extunc nullo modo deterioꝛationē pete re potero ar.ſ.de eo qđ cer.lo.l.vl ti.Aut hmōi res mihi debebat̄ ex ꝯtu ſtricti iuris ⁊ hic refert q: aut hmōi res facta eſt deterioꝛ lite pē dente ⁊ adhuc dico ꝙ petere pote ro actione ex eo cōtractu.ſ.de ſol. l.qui ſibi aut titio.§.ſi ſtichū.arg. ſ.de edil.edi.l.ediles.§.itē ſciēdū. Aut hmōi res facta deterioꝛ fuit anteꝙ̄ lit.cōteſt.fuiſſem.⁊ hic re fert q: aut hmōi res reddita eſt de terioꝛ mihi ꝗ̄ vt mea ſiue tāꝙ̄ mea vtpote q: ad ipām habebā rei vē. ⁊ tunc agā eadē actiōe qua pꝛius. vt.j.de rei ven.l.nō ſolū.Aut hmōi etiā res reddita eſt mihi nō tanꝙ̄ mea ſed tanꝙ̄ mihi debita et hic refert q: etiā aut ille qui mihi de bebat ꝓmiſit de dolo ⁊ tūc agam ex ſtipulatu vt.ff.de dolo.l.⁊ elegā ter.§ non ſolū.Aut nō pꝛomiſit ⁊ adhuc refert q: etiaꝫ aut dolo ſuo facta fuit res deterioꝛ ⁊ tūc agam actiōe de dolo vt.ſ.de dolo.l.⁊ ele ganter.§.nō ſolum.Aut ſine dolo ſuo ⁊ foꝛte per culpā vel alio mo do ⁊ tunc dico ꝙ agā actiōe in fa ctum.vt.C.ad exhi.l. exhibitiōis.

Queſtio.cccc.xxv.

Super.l. labeo.§.j.ff. de ver bo.ſigni. Si tu que ras nunquid ꝓciuꝫ ſuccedat loco rei ſic diſtinguit̄: q: aut tu queris in vniuerſalibꝰ aut in particularibus. ſi autē in vni uerſalibus tunc dico ꝙ ſic quaciū ꝙ actione hmōi vniuerſale petat̄ vt:ff.de peti.here.l.ſi rem ⁊ pꝛeciū v.ſ.de leg.ij.l.imperatoꝛ.§.vlti. et eſt ratio. Nam hmōi res vniuerſa les augmentū ⁊ detrimentū ſuſci piunt ⁊ ideo ſiue diminuant̄ ſiue augmentant̄ pōt pꝛeciuꝫ loco rei ſuccedere. vt.ſ.de leg.ij.l.peculiū. ſi autē in ſingularibus dico ꝙ pꝛe cium non ſuccedit loco rei vt.ſ.de furt.l.ſi quis vxoꝛi.§.ſi titius.⁊.l. qui vas.§.vlti.⁊ hoc eſt verū etiaꝫ regulariter.fallit autem.ſ.ꝙ me tus cauſa.l.ſi ipſa res. et ꝙ ſic de beat diſtingui pꝛobatur expꝛeſſe per.l.ſ.de act.vel here.ven.l.ven ditoꝛ ⁊c.

Queſtio.cccc.xxvi.

IN.l. ſi ex cā depoſi ti ⁊c.ff. de ac.⁊ obliga.ſi tu queras nunqđ ex dolo defuncti he res teneat̄ vel non ſic diſtinguit̄; q: aut dolus incidit in cōtractu. aut dat cauſam con tractui ſi dolus incidit in ꝯtractu refert q: aut ille dolus per ſe ſolū eſt delictum: ⁊ talis dolus ad here des non tranſmittit̄ ad hoc vt ex illo heres vel heredes teneant̄.vt j.eo.titu.l.cōſtitutionibus.⁊.C.ex delic. defunc.inquantū her̄.ee.l.j. Aut ille dolus per ſe ſumptus nō erat delictū: ⁊ tunc adhuc refert q: aut poteſt purgari per actionē ex eo cōtractu: ⁊ tunc tranſmittitur ad heredes inſolidū ⁊ ſic intelligo l.iſtam.⁊.ſ.depoſi.l.ſi hominē.§. j.Aut non poteſt purgari ꝑ actio nem ex eo cōtractu ⁊ tunc dico ꝙ actio de dolo nō tranſmittitur ad heredes niſi in duobꝰ caſibꝰ vꝫ li te ꝯteſt.vel niſi inquantū ad here des ꝑuenerit.vt inſti.de ꝑpe.⁊ tēp.

act.§.pen. Aut dolus dat cauſam cōtractui.ꝛ in caſu iſto dico ꝙ nō ꝙ teneretur. vt.ff.de dolo.l.ꝛ eleganter.j.rñſo.

¶ Queſtio.ccccxxvii.

Tadhuc de act.ꝛ ob. l.qui a ſeruo ꝛc. Si tu q̄ras nunquid acquiritur poſſeſſio d̄ñō per ſeruum vel nō: ſic diſtinguit̄ quia aut illa poſſeſſio iuſte queſita eſt: et tunc dico ꝙ d̄ñō acquirit̄.vt.ſ. de acquiren.poſ.l.j.§.querimus. Aut poſſeſſio illa minus iuſte fuit queſita:ꝛ adhuc refert q: aut d̄ñs cōſentit:ꝛ adhuc dico ꝙ d̄ñō q̄ritur.vt.ſ.de vi ꝛ vi arm.§.deiecisse. Aut d̄ñs ignorat:ꝛ tūc dico ꝙ ſibi non queritur.vt.ſ.de acquir.poſ. l.ꝙ ſeruus.j.rñſo.

Jſtand eſt i rubrias.

¶ Queſtio.ccccxxviii.

TA.l.ff.de ver.ſignifica. l.ꝙ ſepe. ꝛc. Si queras.ſ.quando oratio diſiuncta accipiatur pro ꝯiuncta diſtinguitur ſic:q: aut cōiunctio inter tales ponitur terminos qui ſ̄m ius vel ſ̄z naturā ſimul eſſe nō poſſunt:ꝛ tūc dico ꝙ ſemper accipitur coniuncta pro diſiuncta:ſic intelligo p̄ncipium huius.l.ar.ſ.e.l.hec verba Aut ponit̄ coniunctio inter tales terminos qui ſimul eſſe poſſunt:ꝛ hoc refert q: aut eſt ibi aliquid qd habet cauſam temporalē ꝛ in caſu iſto accipitur pro diſiūcta.vt.ſ. e.l.coniunctionē. Aut eſt ibi aliq̄d quod habet cauſam perpetuam ꝛ tunc accipitur pro coniūcta.vt.ſ. de verbo.obli.l.ſi ſit ſtipulatus vel nō.ꝛ.l.ſi ſtichum ꝛc.

¶ Queſtio.ccccxxix.

SUper.l. cum ex vno.ff.de act.ꝛ oblig.l. Si tu queras vbi ex vno delicto plures p̄cedunt actiones penales nunquid vnam illarum actionū intentata p̄iudicet in alia intētāda ſic diſtinguitur:q: aut h̄mōi actiones ſe habent vt genus ꝛ ſpecies ꝛ tunc dico ꝙ vna intētata ſit p̄iudicium in alia intētāda niſi in hoc quod excedit ꝛ ſic intelligo.l.iſtā cum ex vno.ꝛ.j.eo.l.quotiēs.ꝛ.j.de vi bo. rap.l.j.ꝛ.j.de arbo.fur.cc.l.j. Aut h̄mōi etiam actiones ſe habēt ſicut excedentia ꝛ exceſſa.et hoc refert q: aut etiam h̄mōi actiōes p̄cedunt eadē cōſideratiōe habita ꝛ in caſu iſto dico ꝙ vna intentata nō ſit p̄iudiciū in alia intentanda.vt.ſ.de ru.ꝛ ra.diſ.l.j.ad fi.cũ l.ſeq. Aut h̄mōi actiones p̄cedunt diuerſis ꝯſiderationibus habitis ꝛ in caſu iſto dico ꝙ vna intētata ſit p̄iudiciū in alia intētāda niſi in hoc quod excedit.vt.j.eo.l.qui ſeruum ꝛc.

¶ Queſtio.ccccxxx.

TA eadē l. Si tu queras quando nauis alicui eſt: et illa nauis deſtruit̄ ſi illa reficiatur nunquid tenet legatū intūi ꝙ ſit eadem nauis que prius erat ꝛ circa hoc ſic diſtinguit̄:q: aut illa nauis particulatim diſſoluitur: aut in totū.ſi autē particulatim dico ꝙ ſic:dūtamen ſtatis reficiat̄ ꝛ nauis venti maneat q: nō eſt etiam magna differētia quantū ad hoc

arg.ad hoc.ff.de iud.l.pꝛoponeba
tur.ꝛ.ff.de le.j.l.ꝙ in rerū natura.
§.vlti. Aut paterfami.nauē in to-
tum deſtruxit.ꝛ hoc adhuc refert:
quia aut illā deſtruxit eo ꝓpoſito
vt eam reficeret: ꝛ adhuc dico ꝙ ea
dem nauis reputaṫ.aut eā deſtru-
xit eo aīo vt eam reficeret:ꝛ in caſu
iſto dico ꝙ nō reputaṫ eadē nauis
dato ꝙ ipſam reficiat ſꝫ alia ꝛ alia
et ſic videṫ etiā diſtinguere.l. ff. de
ſolu.l.qui rem.§.aream ꝛc.

¶Queſtio.cccccxxj.

Super.l. ff.de act.ꝛ obli.l.in
honorarijs ꝛc. Si
tu queras nūquid
actiones p̄toꝛie rei
perſecutoꝛie ſunt ꝑpetue vel tēpo-
rales ſic diſtinguitur q: aut hmōi
actiones ſunt ꝓcedentes nō ex de-
licto aut ꝓcedunt ex delicto ſi non
pꝛocedūt ex delicto refert quia aut
ſunt cōtra ius ciuile: ꝛ tunc etiā di
co ꝙ nō ſunt ꝑpetue.vt.ſ. de edil.
edic.l.ſciendū.§.ſi.ꝛ.l.ſi venditoꝛ ꝛ
l.ꝙ ſi nolit.§.ſi quid.ꝛ.j.e.l.§.ſꝫ cū
receſſa Aut nō ſunt cōtra ius ciuile
et tunc dico ꝙ perpetue ſunt vt in
hac.l.in pꝛin.ꝛ.j.e.§.ille ſequitur.
Aut hmōi actiones inducuntur ex
delicto: ꝛ tunc dico ꝙ perpetue nō
ſunt.vt.ſ.de eo per quē fact.eſt.l.j.
§.penult.ꝛ.ſ.de vi ꝛ vi ar.l.j.in p̄n.
et.ſ.de ali.mu.in cauſa fac.l.nō ſo
lum.§.finali.

¶Queſtio.cccccxxij.

In.l. ali-
ud fraus ꝛc.ff.de ver.
ſigni. Si tu queras ꝗ
iudices poſſunt mul
ctam imponere: ꝛ qui non ſic di-
ſtinguitur quia aut ſunt maioꝛes
iudices ꝛ tunc dico ꝙ poſſunt mul
ctam imponere.vt.C.de mō mul.
l.eos.Aut ſunt minoꝛes iudices ſi
ue delegati:ꝛ adhuc refert : q: aut
volunt mulctā imponere rōne iu-
riſditionis ſue tuende ꝛ tunc dico
ꝙ poſſunt.vt.ſ.ſi quis ius di.non
ob.l.j.in p̄n.ar.ſ.de iuriſ.om.iud.
l.ij.Aut volunt imponere penā nō
ratione iuriſditionis ſue tuende ſꝫ
ratione alicuius alterius extrinſe
ci:ꝛ tunc dico ꝙ nō poſſunt.ꝛ ſic in
telligo.l.iſtam.ꝛ.ſ.de iud.l.ij.ad fi.
ſed fallit hic in executoꝛibus:nam
non p̄nt ipſi moꝛes iudices mul-
ctam imponere ſi male verſati ſūt
circa officium ꝛ hoc in odiū ipſoꝝ
vt.C.de ſpoꝛ.l.ij.ad fi.

¶Queſtio.cccccxxiij.

In.l. j.ff. de pꝛeſ.
verb.Si tu
q̄ras i quo
caſu detur ꝛ actio pꝛeſ.
verbis vel in factū ſeu
conditio ex lege.ſic diſtinguitur q:
aut equitas dictat actionē dari nō
tamen caueaṫ quo genere actiōis
agatur:ꝛ in caſu iſto ſi queras que
actio tunc competit quedam iura
dicunt qꝺ actione in factum.q̄daꝫ
qꝺ actio pꝛeſ.verb. quedam ꝙ cō-
ditio ex.l.quedam quod de dolo vt
ſ.de condi.ex.l.ꝛ j.eo.tit.l.ij.§. na-
turalis.ꝛ.ſ.de dolo.l. ꝛ eleganter.
§.nō ſolum.Sed dic ꝙ refert quia
etiam aut tu queris in delictis vel
quaſi in q̄bus equitas ſcripta di-
ctat dari actionem nō tamē caue-
tur que competat: ꝛ adhuc refert:
quia aut illud delictuꝫ cadit in ſpe
ciale nomen delicti vt furtum ca-
dit in ſpeciale:ꝛ tunc cōpetit actio
que certa eſt ꝛ nominata : ꝛ ex illo

delicto oritur vt furti.vt.j. de furt. per totum inſtitut.de obligat.que ex delict.per totũ.Aut illud non cadit in ſpeciale nomẽ delicti. ſʒ ſtat in generali nomine vt dolus ſimplex et tunc dabitur actio de dolo vt.ff.de dolo.l. et eleganter.§. non ſolum ⁊c.Aut queris de contractu vel quaſi: et adhuc refert quia aut ille ꝯtractus vel quaſi cadit in ſpeciale nomen contractus vt eſt emptio et tunc dabitur actio ex ẽpto vt.j.de actio.empt.l.j.et.l.ex ẽpto. Aut quia contractus cadit in ſpeciale nomen quaſi contractus. vt nego.geſt.tutele:et tunc dabit̃ act. procedens ex his.vt.ff.de neg.geſ. per totum.et.j.de tuto. et ratioci. diſtrah.per totum. Aut non cadit in ſpeciale nomen. et tunc aut ille contractus verbis explicat̃:⁊ tunc dabitur actio preſcriptis verbis. Aut ille contractus facto ſine verbis explicatur:et tunc dabit̃ actio in factum generalis:et ſic differũt in factum et preſcript.vt.j.videbitis.et hoc in.l.iſta.et in.l. ſi tibi.et qui conſeruandarum: et dabitur actio preſcriptis verbis et in factũ vt.j.cod.l. j.et.l. ſi tibi arce.et in.l. naturali.et per totum titulũ. Aut queris extra omne delictũ vel quaſi.ſed.l.proprio motu dictat equitatẽ que detur actio:et in caſu iſto adhuc refert quia aut equitas illa ſcripta proceſſit a pretore qui legẽ non facit ſed edictum:et tunc dico ꝙ dabitur actio in factum in inſtitut.de interdict.§.vltimo.et.C.ad l.acquil.l. de pecoribus. Aut proceſſit ab alio legiſlatore quocunqꝫ et in caſu iſto dabitur ex. l. conditio.vt.ff.de conditionibus et ex legatis.l.vna.vt poteſt videri de papa qui eſt lex etiã animata in terris conceſſit decimas regi francie omnium eccleſiaꝝ lex dictat actionem dari nec eſt cautum quo iure actionis agatur ⁊ eſt lex ab alio ꝙ a pretore facta competit conditio ex.l. Aut proceſſit equitas ab alio ꝙ a pretore vel a quo vis alio legiſlatore vt a conſuetudine:⁊ tunc cõpetit actio ex conſuetudine ſiue cõditio ex conſuetudine.vt.ff.de legatis et ꝯſuetudinibus.l.de quibus. et. l. cum de interpretatione legis ⁊c.Actio vero in factum et preſcriptis verbis ſe habent ſicut genus et ſpecies nam vbicunqꝫ habet locum actio pſcriptis verbis ibi habere poteſt locum actio in factum et non econtra ſcilicet quia vbicũqꝫ habet locum actio in factũ non habet locum actio preſcriptis verbis.vt.j.cod.l.ſi tibi arce circa medium:⁊.l.ſolent circa finem. Et ecce ratio quia factorum duo ſunt genera. quia quedã per verba explicantur. vt contractus communiter. quedã factis ſine verbis explicantur ergo apparet qđ eſt reperire quedam facta que ſine verbis ſunt:nec etiã aliqua iſtarũ adiectionum eſt nomen actionis ſed adiectio ſolum. Sed quia nomen actionis ignoramus cũ plura ſint negocia ꝙ vocabula vt.j.co. nam natura ideo recitatis verbis competit actio preſcriptis verbis a recitatione verborum nominata iudici exploſa vt cum aliqui duo cõtraxerunt adinuicem vt vnus bouem ſuum alii traderet ad inuicē neſcit nominare actionem quam habet dicat iudex preſcribere mihi verba.tunc dicit cõpetit tibi actio preſcriptis verbis non tamen nomen habet certum. vt infra. eodẽ.l.ſi tibi.§.cum cumuium bouem:ſed actio in factum ſpecialis habet locum vbi factũ eſt ſine ver

bis. vt in caſu. C. ad. l. acquil. l. de prioribus. Et eſt quedam generalis que vbicunque habet locum et vocatur ciuilis. vt in caſu. C. de ſacroſancta eccleſia. l. ſancimus. et. ſ. eodem. l. ſolet. alia eſt ſpecialis. vt eſt l. duodecim tabularum bene data eſſet actio vbi damnum datum eſt de corpore in corpus vt. ſ. ad. l. aquil. per totum vidit pretor quod deficiebat actio in caſu vbi damnum datum erat de non corpore in corpus: vel de corpore in non corpus et dedit actio. in factum ſpecialem cum ex facto nociuo deſcendat. vt C. ad. l. acquil. l. de pecoribus. et. ſ. ad. l. acquil. l. quemadmodum. §. magiſtratus. et probatur expreſſe de actione in factum a pretore introducta in ſupplementum. l. duodecim tabularum vt. ſ. eodem tit. l. qui actionis.

¶ Queſtio. cccc.xxxiiij.

Super l. de etate et c. ff. de inter. actione. Si tu queras vtrum debeat audiri ille qui petit quod citentur vel vocentur omnes quorum intereſt vel non et circa hoc ſic diſtinguitur quia aut petitur aliquid dari vel fieri et tunc aduerſarius debet nominatim vocari et non generaliter vt. C. ſi per vim vel alio modo. l. vltima. et. ſ. de re iudicata. l. a diuo pio. in principio et. ſ. que ſententie ſiue appellationes reſcindantur. l. prima et ſecunda §. item cum ex hoc edicto et. C. quomodo et quando iudex. l. cum ab eo Aut non petitur ſibi dari vel fieri: ſed petitur ius reale ſibi competere declarari quod iam in veritate ſibi competit: et in caſu iſto adhuc refert. quia aut petit tale ius declarari quod reſultat ex perſona ſua quia dicit ſe dominum: tamen ex perſona aduerſarii ſui quia dicit eum poſſidere: et tunc aduerſarius debet nominatim citari. vt. ff. de reivendicatione. l. petitor. §. ex aduerſo. et l. officium. et. ſ. de probationibus. l. certa. Aut illud ius quod competit in totum reſultat ex perſona ſolius petentis et tunc citatio debet fieri generalis non nominatim quia debent citari omnes quorum intereſt illud concedi vel intereſſe poteſt vt hic. et. ſ. eodem. l. ſi intra. et ſ. de muneribus et honoribus. l. ad rem et c.

¶ ✠ Adde ad. q. infraſcriptam quod iudex ſuſpendans vel decapitans aliquem iniuſte tenetur ſimili pena etiam ſi per ſtatutum ſit pena pecuniaria quam ipſe velit ſoluere. notatur in l. iubemus. C. ad. l. iul. repet. bald. in rub. C. de penis iudi. qui male iud. Pe. de ſu. in. l. fi. C. e. ti. bart. et alex. in. l. j. ff. quod quiſque iur. tamen bal. in c. iudices de pac. iura. fir. tenet contra. quod ſequitur pulchre Alexan. in. l. in lege. ff. de ſiccariis.

¶ Queſtio. cccc.xxxv.

Super eodem titulo. l. ait pretor. §. decide. Si tu queras numquid iudex durante officio ſuo poſſit conueniri vel non: multum refert: quia aut eſt magiſtratus perpetuus id eſt diurnus. vt eſt balliuus niſi ex cauſa ſuperueniente ſit amotus. vt. ſ. locat. l. prima. et tunc dico quod talis poteſt durante officio ſuo conueniri vt. ſ. ſi certum peta. l. preſidis. Aut queris

de magiſtratu qui eſt dubius: quia non eſt certum vſq3 ad quot tempus debet eſſe magiſtratus: ⁊ tunc dico idem qꝺ in perpetuo. ſcil3 ꝙ poterit conueniri: quia dicit lex ꝙ idem iudicium eſt de dubio: et de perpetuo. vt. ſ. de conditio. ⁊ de. l. ſufficit. Aut queris de magiſtratu ad certum tēpus ſtatuto. ⁊ ſic non perpetuo ſed tempoꝛali. ⁊ tunc adhuc refert quia aut queris nunqͩ durante adminiſtratiōe ſi ita poſſit ex obligatione cum eo cōtractu durante officio ſuo ⁊ poteſt conueniri. vt. C. ad. l. iul. repe. l. iubemus et. ſ. de contrahen. emptione. l. nō licet. ⁊. l. qui officium. Aut queris nunqͩ poſſit cōueniri ex alia obligatione nō contracta durāte officio ſed ante ⁊ tunc dico ꝙ nō poterit conueniri. vt. ſ. coꝺ. l. nam magiſtratus.

℄ Queſtio. cccc.xxxvj.

SEquitur de iuſticia ⁊ iure ſup. l. vt vim ⁊c. Si tu queras nunquid ſubditus vim ſibi a iudice factā poſſe repellere vel nō circa hoc ſic diſtinguitur q: aut vim ꝙ̄ facit ſibi ſubdito ⁊ facit pꝛeter tenoꝛem officij ſui videlicet metas ſui officij tranſgrediendo: ⁊ in caſu etiam iſto lic3 reſiſtere vim vi repellendo. vt. C. de iure fiſ. l. pꝛohibitum libꝛo. x. ⁊. C. de mechatis. l. deuotum. li. xij. Aut ꝙ facit iudex facit ex officio ſuo nō tranſgrediēdo metas officij ſui: ⁊ tunc adhuc refert quia aut iudex iuſte facit: et in caſu iſto tenetur ſubditus obtēperare vt. ſ. de re iudi. l. nō videtur dolo carere. Aut iniuſte: ⁊ adhuc refert q: aut illa iniuria quā facit iudex poteſt alio mō reparari ꝙ̄ vim vi repellēdo: ⁊ in caſu iſto adhuc dico ꝙ nō tenet̄ obedire ex qͣ alio modo poteſt iniuriam ſuam reparare: ⁊ ſic loquitur. ſ. de iniu. l. iniuriarum. §. j. Aut nō poterat alio modo iniuriam ſibi factam a iudice reparare quā vim vi repellendo vt ſi iudex vellet ſibi auriculā abſcindere vel tale quid facere qꝺ recuperare nō poſſet conſummatū quia ſm qꝺ dicit alibi glo. nō poteſt alicui tolli maxillata. Et in caſu iſto dico ꝙ poteſt repellere vim iſtā vel iniuriam vi. ſm ꝙ ſolet vis vi repelli ꝑ quoddā ſimile in iure modo ab interlocutoꝛia nō poteſt appellari regulariter ſed ſi alicui grauamen illatum ab interlocutoꝛia reparari non poſſet in diffinitiua ſententia tunc permiſſum eſt appellare vt ſi iudex interloqueretur de aliquo ſeruo in queſtionibꝰ ponendo vel toꝛquendo ergo a ſimili vbi grauamen illatum a iudice ſubdito nō poſſet reparari poterit impune reſiſti. arg. ſ. de appell. reſcinden. l. ij.

℄ Queſtio. cccc.xxxvij.

DE his q̄ ſibi in teſtamento aſcribunt rubꝛi. ſuꝑ. l. j. ad euidentiā autem totius tituli iſtius. Si querat̄ nunquid ſcribens teſtamentum ſiue etiam legatū in teſtamento aliquid ſibi aſcribens dictante teſtatoꝛe puniatur vel nō. l. coꝛ. ij. de falſis ⁊ quā excuſationē a pena hmōi. l. habeat: ⁊ nunquid etiam valeat legatum relictum. Et circa hoc ſic diſtinguitur quia aut aliquis ſcribit ſibi ipſi legatum dictante teſtatoꝛe aut aliꝗ. ſi aūt aliꝗ adhuc refert

quia aut aſcribit tali per quē non poterat ſibi queri vtputa extraneo et tale legatum valet. Aut aſcribit tali legatum per quē poterat ſibi queri ꝛ in caſu iſto perinde eſt ac ſi ſibiipſi ſcripſiſſet vt. ff.e.l.j.aut aliquis ſcribit ſibi legatū in teſtamē to dictante teſtatoꝛe: ꝛ adhuc etiaʒ refert quia aut erat extraneus aut erat filius teſtatoꝛis aut alia ratione poteſtati ſue ſubiectus. Si aūt erat extraneus refert: qꝛ aut erat errans vtpote.quia credidit ſibi licere legatū in teſtamēto ſibi aſcribere: ꝛ in caſu iſto excuſatur a pena legis coꝛnelie de falſis legatum cum ſibi relictum nō habebit vt.j. co. tit.l. ſenatuſconſultus circa finē.Aut erat ſciens: ꝛ adhuc refert. quia aut teſtatoꝛ non aſcripſit approbando legatum: ꝛ tunc punitur aſcribens tanꝙ falſarius.vt.ff.co. titu.l.ſi legatum.ꝛ.l.que teſtamento. Aut etiam teſtatoꝛ ſibi aſcribit approbando ꝛ adhuc refert qꝛ aut aſcribit generaliter aut ſpecialiter ſi generaliter ſic dicendo legata q̄ relinqui volo valere: ꝛ tunc extraneus ſibi legatum aſcribens a pena excuſatur legis coꝛnelie: de falſis legatū tamē amittit.Aut teſtatoꝛ aſcribit cōpꝛobando tamen legatum ſpecialiter ſic dicendo.legatum qđ talis aſcribit ſibi hoc i teſtamento meo etiam me dictante volo valere: ꝛ in iſto caſu excuſatur a pena leg.coꝛ.ꝛ legatum etiam cōſequitur.vt.j.co.l.fi.Sequitur aut ille qui ſibi aſcribit legatum erat filius: ꝛ adhuc refert quia aut erat filius emancipatus aut erat in patris poteſtate poſitus.Si aūt erat emancipatus adhuc refert: qꝛ aut erat patri ſuo ab inteſtato ſucceſſurus: ꝛ adhuc dico ꝙ excuſatur a pena legis coꝛ.legatū tamen amittit vt hic.aut nō erat patri ſuo ab inteſtato ſucceſſurus.ꝛ tunc punitur pena l.coꝛ.de falſis ꝛ legatū amittit.vt.ff.co.tit.l.j.in pꝛin.Aut aſcribens in teſtamento legatum erat poteſtati vl dominio teſtatoꝛꝭ ſubiectus: ꝛ in eo caſu excuſatur quātum ad penam.l.coꝛ.vt.j.co.l.vlti. Si autem teſtatoꝛ poſtea aſcribit ſibi generaliter vel ſpecialiter legatum relictum appꝛobando excuſatur ſibi aſcribens in teſtamēto legatum relictum dictante teſtatoꝛe a pena.l.coꝛ.ꝛ legatum conſequit̄. vt.ff.de leg.patris filium ꝛc.

¶ Queſtio.cccc.xxvij.

Super §.hodie tamen ꝛc. §. iſte ſitus eſt in.l. iur.gentium ꝛc.Si queratur nunquid qđ maioꝛ pars facit iure cōmuni pꝛeiudicet minoꝛi parti vel non ſic diſtinguitur: quia aut illa res communis pertinet ad plures tāꝙ ad vniuerſos: ꝛ in caſu iſto dico ꝙ illud qđ maioꝛ pars facit ꝑiudicat minoꝛi vt pꝛobatur hic.ꝛ.j.ad municip.l.ꝙ maioꝛ quod eſt verum.ſi illud a maioꝛi parte duarum partiū fuerit factū vt.j. qđ cuiuſcꝫ vniuer.l.ꝙ maioꝛ.ꝛ.l.nulli cum.l.ſeq. Aut illa res pertinet ad plures tāꝙ ad ſingulos: ꝛ tunc adhuc refert quia aut ꝑtinet ad plures iure adminiſtrationis: ꝛ tunc adhuc maioꝛ pars pꝛeiudicat minoꝛi: ꝛ ideo ſi maioꝛ pars tutoꝛē elegerit vnuʒ qui adminiſtret ipſe ſolus adminiſtrare debet vt inſtitu. de ſatiſdatiō. §.ſi autem. Aut pertinebat ad plures vt ad ſingulos iure ſuo: et

adhuc refert quia aut maioꝛ pars
vult vti illa re ad vſum ad quē de
ſtinata eſt:⁊ adhuc dico ꝙ illud qḋ
maioꝛ pars facit pꝛeiudicat mino
ri nec mirū.quia minoꝛ pars etiā
in iſto caſu pꝛeiudicaret maioꝛi:et
ideo quia ſepulchꝛum eſt deſtina-
tum ad ſepeliēdum ideo vnus po-
teſt ibi inferre moꝛtuū ceteris etiā
inuitis.Aut maioꝛ pars vult vti re
illa communi ad vſum ad quē de
ſtinata non eſt ⁊ in caſu iſto maioꝛ
pars nō pꝛeiudicat minoꝛi: ⁊ ideo
ſi tres haberent fundum commu-
nem ⁊ duo ibi conſtituerent ſerui
tutem alicui non pꝛeiudicaret ter-
tio.vt.ſ.de ſeruitu.ruſti.pꝛe.l.per
fundum ⁊c.

¶Queſtio.cccc.xxxix.

TRes fra
tres ⁊c.lex iſta.ſi tamē
ata eſt.ff.de pactis.Et
ibi ſi queratur nunquid in genera
li remiſſione remittatur dolus vel
non.multum refert:quia aut fit re
miſſio in vltimus voluntatibus:et
in iſto caſu dico ꝙ in generali re-
miſſione non remittatur dolus: ⁊
ideo ſi quis ex ſermōe generali in
teſtamento ſuo cauerit miſſam cu
ratoꝛibus ſuis mouere q̄ſtionē ſeu
controuerſiam ſi tamē aliquid do
lo fecerint de dolo ſuo poterūt cō-
ueniri et eſt ratio.Nam legatū re-
linquitur alicui benemerito ſed q̄
dolum committit nō eſt beneme-
ritus:⁊ ideo non videtur liberatio
ſibi eſſe remiſſa.vt pꝛobatur.ſ.de
lib.leg.l.ab aurelio.§.graius.Aut
fit remiſſio in contractibus:et re-
fert quia aut queritur nūquid do-
lus videatur eſſe remiſſus per quē
aliquis inductus eſt ad tranſigen
dum ⁊ dico ꝙ nō⁊ ideo ſi pupillus
finita tutela per dolum tutoꝛis in
ductus fuerit ad eum liberandum
et ideo non videtur remiſiſſe dolū
vt pꝛobatur.C.de tranſact.l.actoꝛ
et.ſ.de actio.emptio.⁊ vendi.l.iu-
lianus.§.ſi venditoꝛ.⁊.§.per cōtra
rium.Aut queritur nūquid dolus
videatur eſſe remiſſus qui fuit an-
te remiſſionem cōmiſſus:⁊ adhuc
refert quia aut erat ſciens ⁊ tūc vi-
detur eſſe remiſſus.vt.ſ.de inoffi.
teſta.l.mater decedens.Aut erat
ignotus ⁊ tunc nō videt̄ eſſe remiſ-
ſus.et ſic cū tres fratres haberent
cōmunem hereditatem diuiſerūt
illam pacto appoſito qḋ non veni
rent cōtra illam diuiſionem.ſi tū
poſtea appareat eſſe ſubꝛepta pe-
cunia ab altero aliꝗ ꝓpoꝛtione ſua
poſſunt contra illū venientem pacti
conuenti generalis de dolo repli-
care poterūt.et ſic loquitur lex iſta
tres fratres ⁊c.

¶Queſtio.cccc.xl.

TIt.l.ve
teribus ⁊c.l.iſta ſi
tamen habet e odē
titu.de pactis. Si
querat̄ contra quē
verba ambigua vel obſcura inter
pꝛetari debeant multū refert quia
aut emergit ambiguitas vel obſcu
ritas in legibus.aut in reſcriptis.
aut in confeſſionibus.aut in iudi-
cijs.aut in ꝯtractibus aut in vltis
voluntatibus.Si aūt in legibus re
fert q: aut lex interpꝛetat̄ ꝑ ꝯſuetu
dinem et illa interpꝛetatio ſeruan
da eſt.vt.ſ.de leg.l.minime.aut nō
interpꝛetatur per conſuetudinem
et adhuc refert: quia aut habet ſi-
militudinem legis vel conſuetudi
nis aut non habet.In pꝛimo caſu

dico ꝙ debꝫ interpꝛetari ſm illud
ſimile.vt.ff.de leg.l.non poſſunt.et
l.ſeq. In ſecundo caſu refert quia
aut vna interpꝛetatio rationabi-
lioꝛ eſt ꝙ̃ alia.⁊ tunc ſm rationabi
lioꝛem debet interpꝛetari.ar.ff.de
tri.⁊ ca.l.ſciendum.al's ſcire opoꝛ-
tet.§.ſufficit. Aut vtraq; interpꝛe-
tatio eſt eque ratiõabilis: ⁊ adhuc
refert.q: aut vna eſt benignioꝛ al-
tera ⁊ illa eſt ſeruanda.vt.ff.de le.l.
benignus. Aut vtraq; eſt eque be-
nigna:⁊ adhuc refert quia aut vna
magis cõgruit ſignificationi litte-
re:⁊ illa ſeruanda eſt ar.j.de leg.iij.
l.non aliter. Aut vtraq; eque con-
gruit ſignificationi verbi:⁊ in caſu
iſto recurrendũ eſt ad pꝛincipẽ. vt
ff.de leg.l.nec.⁊. C.de leg.l.cum de
nouo. Si autẽ emergit ambigui-
tas vel obſcuritas in ipſis reſcri-
ptis: q:aut in reſcriptis datis ad
obſeruantiam iuris communis ⁊
tunc codeꝫ modo eſt interpꝛetatio
faciẽda ſicut in legibus ambiguis
quia cadeꝫ eſt ratio ergo idem ius
eſſe debet arg.j.ad.l.acquil.l.illud.
Aut in reſcriptis datis contra ius
communis obſeruantia ⁊ tunc in
terpꝛetatio faciẽda erit vt minꝰ ius
cõmune ledatur.vt.j.de leg.l.ꝙ vero.
Aut ſit in reſcriptis pter obſer-
uantiam iuris cõmunis datis: et
tunc eſt interpꝛetatio facienda in
pꝛeiudicium concedentis ⁊ nõ al-
terius vt pꝛobatur.C.de bo.vacã.
l.ſi quando.lib.x.⁊.ff.de conſti.pe-
cu.l.vlti. Si aũt emergat ambigui
tas in confeſſionibus refert: quia
aut confitens vult interpꝛetari: et
tũc interpꝛetationi ſue eſt ſtandũ.
aut non vult interpꝛetari: ⁊ tũc de
bet fieri interpꝛetatio contra eum
vt iſta pꝛobantur.j.de confeſ.l.cer
tum. Si vero emergat ãbiguitas
in iudicijs refert q: aut emergit in

verbis pꝛolatis a partibus: ⁊ tũc
ſi pꝛoferẽs vult interpꝛetari inter-
pꝛetationi ſue erit ſtandum.ſi aũt
nolit cõtra eũ ſicut dictũ eſt pꝛius
facienda erit interpꝛetatio.vt.j.de
iudi.l.ſi quis intentione ambigua
et.l.de confeſ.l.certis. Aut emergit
a verbis pꝛolatis a iudice: ⁊ adhuc
refert q: aut eſt maioꝛ iudex: ⁊ tũc
dico ꝙ poterit interpꝛetari dũ ta-
men circa ſignificationẽ verboꝛuꝫ
interpꝛetetur aut eſt minoꝛ etiam
iudex: ⁊ tũc dico ꝙ interpꝛetari nõ
poterit ſed iudex ſuperioꝛ poterit
interpꝛetari dũtamen circa ſigni-
ficationem verboꝛum interpꝛetet̃
vt.j.de ap.l.ab executoꝛe. Si emer
gat ambiguitas in cõtractibus re
fert, quia aut eſt certũ de quo con-
trahentes ſenſerunt ⁊ illud eſt ſer-
uandum.vt.ff.c.l.j.j.reſpon. qḋ eſt
verum niſi errauerint in appella-
tiuo nomine quia talis erroꝛ vitia
ret rem agendam. vt pꝛobatur. j.
de leg.j.l.ſi quis vocabulo. Aut cer
tum eſt ꝙ diſſenſerint ⁊ tunc non
eſt querendum qualiter debeat fie
ri interpꝛetatio quia nihil valet ꝙ
actum eſt.vt.j.de cõtrahen.empt.
et vendit.l.in venditionibus. Aut
dubium eſt de quo contrahentes
conſenſerint: et adhuc refert quia
aut poteſt fieri ĩterpꝛetatio pꝛo al-
tero tantum: ⁊ tũc pꝛo ipſo erit in-
terpꝛetandum.⁊ ideo ſi aliquis ſti
pulatus fuerit ſibi dari.x.in regu-
lis iſta oꝛatio eſt ambigua vtrũ in-
telligatur de pmis: aut de ſecũdis
vel vltimis tamẽ ſi intelligeret̃ de
vltimis: res vitiaretur quia ſtipu-
latoꝛ non poſſet tantum viuere:
et ideo pꝛo ipſo erit interpꝛetatio
facienda ⁊ de pꝛimis kalendis in-
telligatur.vt.j.de verbo.ob.l.cum
qui kalẽdis.j.rñ.⁊.l. quotiẽs in ſti
pulatiõibꝰ. Aut pt fieri ĩterptatio

pro vtroqꝫ: ⁊ adhuc refert q: aut p
vno eſſet veriſimilio: ⁊ tunc pro ip
ſo eſſet facienda: ⁊ ideo ſi locauero
domum vſqꝫ ad quinquenniū pro
certa penſione quolibet anno ⁊ pi
gnus accepero. ſi poſtea vendide-
ro ⁊ appoſuero pactuꝫ vt ſtaret lo
cationem ita ꝙ penſio primi an-
ni ſolueretur ⁊ penſio ſequentium
annorum tibi ſolueretur ⁊ tradito
etiam ſibi pignus vt nō ſatiſface-
ret de penſione illud venderet. Iſta
verba ſunt etiam ambigua q: poſ
ſunt dicere vt primo venditori ⁊ re
ſiduum emptori vel econuerſo ta-
men ex quo penſio primi an ni de
bet ſolui venditori veriſimile eſt ꝙ
primo de pignore voluerit ſibi ſa-
tiſfieri ⁊ ideo primo erit ſibi ſatiſ-
faciendum: vt probatur. ſ. qui poſ.
in pig. ha. l. ſi inſulam. Aut nō pōt
pro vtroqꝫ eque veriſimilis eſſe: et
tunc ſi poteſt fieri cōtra eum in cu
ius vtilitatē verba ſunt prolata cō
tra ipſum eſt interpretatio facien
da ſibi imputet cū potuit legē ap-
tius declarare. ⁊ ſic loquitur lex ve
teribus. ⁊. ſ. de contrahen. empt. et
vend. l. labeo ⁊. l. cum in. l. Si autē
emergat ābiguitas in vltimis vo-
luntatibꝰ refert aut emergit in per
ſonis ⁊ tunc vitiat rem agendā vt
ſ. de teſta. tu. l. duo ſunt neceſſaria
titij. ⁊. ſ. de man. teſta. l. ſi ex pluri-
bus. Aut emergit in rebꝰ ⁊ hoc re-
fert: quia aut vna eſt maior ꝙ̄ alia
et ſic ↄtra legatariū eſt interpre-
tatio facienda vt minore habeat.
vt. ſ de lega. j. l. apud iulianum. §.
j. ⁊. ſ. de leg. iij. l. minimus. Aut res
erant equales ⁊ tunc ſignificatio-
ni verborum ſtandum eſt. vt. ſ. de
leg. iij. l. non aliter.

¶ Queſtio. ccccxlj.

In. l. ff.
ſo. ma. l. ſi inſulam. §.
ad virū ⁊c. Si tu que
ras vbi mulier diuertit a viro vł ēt
vir a muliere ⁊ poſtea ī ſimul rede
unt nunquid dicatur idem matri
monium vel diuerſum: ⁊ ꝑ conſe-
quēs eadē dos vel diuerſa: multū
refert quia aut diuertunt abinui-
cem calore iracūdie ⁊ ſtatim rede-
unt: ⁊ in caſu iſto dico ꝙ nō videt̄
ſolutum matrimoniū: ⁊ per conſe
quens eadē dos iudicabitur. vt. ꝟ.
de diuor. ⁊ repu. l. diuortiū. arg. ſ.
de re. iu. l. ꝙ calore. Aut diuertunt
abinuicem alio mō ꝙ̄ calore ira-
cundie ⁊ nō etiā ſtatim redeunt: et
adhuc refert quia aut alter eorum
conuolat ad ſcḋa vota ⁊ poſtea re-
dūt: ⁊ in caſu iſto dico ꝙ intelligit̄
idem matrimoniū: ⁊ ſic intelligo
de diuor. ⁊ repu. l. vlti. ⁊ melius in
l. inſulam. §. ad virū. Aut alter eo-
rum nō conuolat ad ſcḋas nupt. ⁊
tunc adhuc refert q: aut mulier vł
pater eius dedit etiam dotē ⁊ tunc
dico ſi incontinenti reuertant̄ in-
telligitur idē matrimoniū: ⁊ eadē
dos vt. ꝟ. eo. l. maritus. Aut extra-
neus dedit dotē ⁊ tunc dico ꝙ quā
uis milleſies incontinenti reuertā
tur nō tamē intelligit̄ idem matri
monium nec eadē dos ⁊ ſic intelli
go. §. iſtuꝫ ad virū. ⁊. ꝟ. de iur. dot.
l. ſi extraneus. ⁊. ꝟ. de diuor. ⁊ repu.
l. diuortium ⁊c. ¶ Queſtio. ccccxlij.

In. l. ff.
ſo. ma. l. cū mulier.
Si querat̄ nūquid
cōpenſatio delicti
admittatur ad deli
ctum circa hoc ſic diſtinguit̄ quia

aut queritur nunquid admittitur debiti vnius delicti ad debitū alterius delicti: ⁊ in caſu iſto dico ꝙ fit cōpēſatio ſi hm̄ōi debitū reſpiciat proſecutionē pecuniariā ⁊ fit compenſatio ſm̄ quantitatem tantū ⁊ non ſimpliciter. vt. ſ. de cōpen. l. ſi ambo. ⁊. ſ. ꝙ vi aut clā. l. ſi alius. §. belliſſime. Aut querit̄ nūquid fiat cōpenſatio ſcꝫ debiti ad debitum quantū ad accuſationē ⁊ ſimiliter dico ꝙ ſic. ſed etiā ſimpliciter quā uis in vno ſit maius debitū: ꝙ in alio vt. ſ. ad. l. iul. de adul. l. ij. §. ſiue publ. ⁊. l. ſi maritus. ij. §. pſcriptiones. Aut querit̄ nunq̇d fiat cōpenſatio delicti ad delictū: ⁊ hoc refert q: aut delicta cōmiſſa ſunt contra diuerſas res: ⁊ in caſu iſto dico ꝙ nō fit compenſatio. vt. ſ. de nox. l. quēadmodū §. ſi ſeruus. aut delicta cōmiſſa ſunt circa eādē rem: et hoc refert: q: aut cōmittunt̄ cōtra diuerſas pſonas ⁊ tunc dico ꝙ nō admittit̄ cōpenſatio. vt. ſ. de vi ⁊ vi ar. l. colonus circa pn̄. Aut delicta cōmiſſa ſunt cōtra eandē perſonā et adhuc refert: q: aut cōmiſſa ſūt eodem tpe. aut diuerſis tpibus. ſi eodem tpe adhuc refert q: aut ſubducto delicto vnius alterius delictum eſſet impunibile. Aut nō eēt impunibile ⁊ hoc adhuc refert: q̇a aut delicta paria ſunt: ⁊ tūc dico ꝙ admittit̄ cōpenſatio: ſi nō ſunt paria nō admittit̄ cōpēſatio. vt. ſ. ad l. acquil. l. item ſi obſtetrix. §. i. ⁊. ij. et quaſi per totā. l. illam. Aut delicto vnius ſubducto delictū alteri⁹ nō eſſet īpunibile. ⁊ tunc nō admittitur cōpenſatio. vt. ſ. de dolo. l. ſi duo. ⁊. ſ. de eo per quē fac. eſt. l. vlt. Aut bm ſi delicta facta ſunt diuerſis tpibus: ⁊ adhuc refert q: etiā aut ſm̄ delictū fuit factum anteꝙ eſſet obligatio nata ex primo delicto: ⁊ tunc fit cōpenſatio adhuc qđ vnus nō agat cōtra aliū ⁊ ſic etiā intelligo. l. iſtam cū mulier. ⁊. ſ. ad l. iulia. de adult. l. ij. §. ſi in publico. Aut ſm̄ delictū fuit cōmiſſuꝫ poſtꝙ nata fuit oblatio ex primo delicto ⁊ tunc nō admittit̄ cōpenſatio vt. ſ. de vi ⁊ vi ar. l. qui poſſeſſionē.

¶ Queſtio. ccccxliij.

DEepiſcopis ⁊ clericis aut. cauſa q̄ fit cū monacho ⁊c. Si tu q̄ras vbi aliquis eſt mihi obligatus ⁊ poſtea efficit̄ monachus quē conueniā ex hm̄ōi obligatione vtrū monachū vel monaſteriū: ⁊ circa hoc ſic diſtinguit̄: q: aut monaſteriū in quo ingreſſ⁹ eſt nō hꝫ adminiſtratorē legitimū et tunc ex iſta obligatione ꝯueniā abbatem ⁊ cū hoc etiā totū cōuentum q: eccleſiā repreſentant. vt. ſ. titu. j. l. decreuimus. Aut monaſterium hꝫ legittimū adminiſtratorem: ⁊ adhuc q: aut hꝫ yconomū tantū aut ſindicū tm̄ ⁊ aliū conueniam. vt. ſ. c. ti. l. oēs vbicūq;. Aut habet ſindicū ⁊ yconomū tantū: ⁊ tunc cōueniet̄ ſindicus ⁊ nō yconomus: ⁊ cū hoc etiam eccl̄a ſi velit actor conueniet̄. vt. ſ. e. aut. ſed hodie. ⁊. ff. de mu. ⁊ ho. l. vlti. §. ſed et curatores ⁊c.

¶ Queſtio. ccccxliiij.

IN. C. de epiſ ⁊ clericis aut. licētiā ⁊c. Si tu queras nunquid filiusfa. poſſit facere teſtamētum vel nō dico regulariter qđ non. vt ff. quibus nō eſt pmiſ. fa. teſt. l. vlt. ſed fallit rōne eccleſie in qua deſeruit cuius nō hꝫ adminiſtrationeꝫ.

vt.j.c.§.j.⁊.j.co.ſacroſancte ⁊ aut.
ibi poſita pſbyteros. Aut ſunt pa-
terfami. quia aut queriẗ nunquid
poſſint facere teſtamētū de rebus
ſuis quas acquiſiuerūt aliunde: et
certum eſt hmōi res aliūde acqui-
ſitas eſſe: ⁊ tunc dico ꝙ ſic ⁊ ſic loq̄
tur aut. iſta licentia. Aut queriẗ de
bonis acquiſitis nr̄e eccleſie: ⁊ ad-
huc refert: q: aut queriẗ de bonis
acquiſitis in eccleſia in qua nō ha
bet adminiſtrationem: ⁊ tunc dico
ꝙ poteſt per.l.ſacroſancte. ⁊ infra
de inoffi. teſt.l.vlt. Aut queritur de
bonis acq̄ſitis rōne eccleſie in qua
habet adminiſtrationem: ⁊ tūc di
co ꝙ nō niſi pauperibus relinquē
do. vt.s.e.l.ij. ⁊ ar.ff.de iur. codicil.
l.conficiuntur.§.ſi poſſeſſionē. aut
eſt dubiū rōne cuiusiſta bona ſint
acquiſita: ⁊ hoc ſubdiſtinguiẗ quia
aut ipſe acquiſiuit hmōi bona an
teꝙ haberet adminiſtrationē ec-
cleſie ⁊ poteſt. Aut poſt ⁊ refert aut
ſunt relicta iſti pſbytero a cogna-
tis ſuis vſq; ad quartū gradum: ⁊
tunc dico ꝙ poteſt vt.ff.de caſtren.
pec.l.ſi forte. Aut vltra ⁊ tunc dico
ꝙ poteſt ⁊ ſic loquitur aut. iſta licē
tiam ſ; quid eſſet ſi alio modo ha
beret quantitatem donatio ⁊ hoc
refert quia aut ipſe habebat ſolu;
beneficium nec aliquid patrimo-
nū ſui: ⁊ in dubio videtur acquiſi-
uiſſe de bonis eccleſie niſi eſſet ho
mo induſtrioſus tali induſtria quā
poſſet ⁊ deberet exercere ſua durā-
te adminiſtratione. vt.j.arg tu.l.ſi
defunctus. Si vero eſſet talis indu-
ſtria quam nō eſſet ſibi licitū ex-
ercere quia tunc nō videtur ſua in
duſtria queſitum. vt.ff.de do. inter
virū ⁊ vxo.l.quintus mutius. Aut
cum eccleſia habet redditū patri-
monialem: ⁊ tunc preſumitur pro
rata cuiuſlibet acquiſiuiſſe vt ſi cē-
tum habeat ab eccleſia in redditi-
bus ⁊ quinquaginta in p̄rimonio
ſuo preſumetur pro rata de centū
de bonis eccleſie ⁊ pro rata de q̄n-
quaginta de bonis patrimonij: et
ſimiliter ſi equaliter poſſideat ab
vtroq; ſemper pro rata preſumeẗ
vt.ff.de peti.here.l.ſed ⁊ ſi lege cō-
miſſoria.§.cum aūt. ⁊ idem eſt in
aliīs adminiſtratoribus ꝙ eccle-
ſie. vt.j.ar.tu.l.ſi defunctus.

¶ Queſtio. cccc.xlv.

Super
l.C.ne fiſcus ꝙ vē-
cuincat.l.j.libro.x.
Si tu queras nun
quid vbi aliq̄d eſt
propoſitum per modu; incidētis
poſtea poſſit per modū actionis p
poni: ⁊ ſic diſtinguitur quia aut de
illo qđ per modu; incidētis cogni
tum eſt alias propoſitum eſt iudex
nō cognouit: ⁊ tunc dico ꝙ poſtea p
modum actionis proponi poterit.
vt.ff.de nego.ge.l.ſinautē.§.ſi quo
cunq; modo. Aut de incidenti pro
poſito cognitum ⁊ hoc refert quia
aut ſemiplene ⁊ ſummarie: ⁊ tunc
adhuc dico ꝙ per modū actio. po
terit pponi vt.ff.de lib. cauſa.l.j.§.
meminiſſe. ⁊.§.ſolēt. ⁊.ff.de re iud.
l. a diuo pio. aut plene de illo inci-
denter pposito cognitū fuit: ⁊ ad-
huc refert: quia aut de illo debuit
p̄lene cognoſci verum plene cogni
tum fuit: ⁊ in caſu iſto dico ꝙ poſt
ea per modū actionis poterit pro
poni. vt.ff.de peti. here.l.ſi quis li-
bertatem. Aut de illo incidēter p-
poſito fuit plene cognitum: ⁊ ple-
ne cognoſci debuit: ⁊ hic refert. q̄a
aut poſtea per modū actionis pro
poſitum tendit ad idem propoſi-
tum qđ ⁊ tendebat incidēter pro-

poſitum ⁊ tūc nō poterit per mo-
dū actiōis pponi. vt. ff. ō orig. iu. l.
ij. ⁊. ff. ō neg. ge. l. finalit. §. ſi ꝗcūqꝫ
mō. Aut per modū actiōis ppoſi
tum rēdit ad aliū effectū ſeu ppo
ſitum ꝙ ad illud ad qō tendebat
incidēter propoſitū: ⁊ tunc poſtea
per modū actiōis proponi pote-
rit. vt. ff. de euict. l. ſi exceptio. ⁊. ff.
de his qui no. infa. l. lucius ⁊c.

ℭ Queſtio. cccc xlvj.

TIt. l. C. de epi
ſcopa. au
di. l. epā-
le iudiciū ⁊c. Si que-
ratur nunquid epūs
olim haberet iuriſdi
tionem aliquā: dicit glo. acurſij ꝙ
non: ⁊ ideo dicitur ibi in hoc titu-
lo de epiſcopali etiā audiētia ⁊ nō
de epiſcopali iuriſditione: veritā
men dico ꝙ epiſcopi iure etiaꝫ ve
tuſtiſſimo iuriſditionem habent.
Nam eccleſia ſiue papa ⁊ ſui prela
lati vt epiſcopi iuriſditionē habēt
ſcꝫ ſpiritualē immediate ab ipſo
deo ſm ꝙ iſta probantur in aut.
quomodo oportet epi. circa prin-
cipium. colla. j. ſꝫ iuriſditionē tem
poralem qualiter habuerūt dico
ꝙ ſic. Nam primo imperator vi-
dit ꝙ iſti victu alium valde oppri
mebat pauperes vendendo eis vi
ctualia nimis chare ⁊ preſes pro-
uincie nō bene poterat vacare cir
ca talia cum circa maiora eſſet oc-
cupatus. et ideo videns impera-
tor ꝙ epiſcopi erāt valde boni ho
mines ⁊ religioſi lꝫ modo nō ſint
dedit eis iuriſditionē ſuper hmōi
mercatoribus vt ipſi epiſcopi pro
uiderent ꝙ huiuſmodi victualia
ad competens forum venderent:
et ſic loquit̄ lex. ff. c. l. j. ⁊. ff. de mu-
neribus ⁊ hono. l. vltima. Poſtea
etiam videns imperator ꝙ volun
tas morientum non bene imple
batur quantum ad intimationeꝫ
ſuā ⁊ pia cauſa erat ꝙ adimplere
tur voluntas eorum poſtea dedit
epiſcopis ipſis iuriſditionē ſuper
hoc: ⁊ ſic loquitur lex. ff. de relig. et
ſump. fu. l. oſſa. ⁊. ff. ō an. le. l. ꝗnt⁹.
⁊ has duas iuriſditiones habent
iure. ffoꝝ. Poſtea a iure. C. habēt
ipſi clerici ⁊ monachi priuilegiuꝫ
ne extra ſuaꝫ dioceſim vel prouin-
ciam trahi poſſint per. l. ff. de epi
ſcopis ⁊ cleri. l. omnes ꝗ vbiqꝫ ⁊c.
Poſtea data fuit iuriſditio ipſis
epiſcopis de cognoſcendo de op-
preſſionibus quas faciebant iudi
ces ſubditis ſuis. vt in aut. vt iud.
ſine quoquo ſuffra. §. neceſſitateꝫ.
Iteꝫ poſtea data eis fuit poteſtas
vt adiungerentur iudicibus ordi-
nariꝭs ſuſpectis qui nō poterant
recuſari. in aut. vt diffi. iudi. §. ſiue
ro. colla. ix. Item vt cognoſceren-
tur de tutoribus datis a preſidi-
bus illis quorum facultates exce-
dunt ſummā. v. aureoruꝫ. i inſtitu.
de atil. tut. §. ſed noſtra. Poſtea
autem eis data fuit iuriſditio ſu-
per clericos ⁊ monachos in cau-
ſis ciuilibus. vt. ff. tit. j aut. ſed cle-
rici. Item ꝙ ſi crimen canonicum
cōmiſſum ſit etiam a laico data
fuit eis iuriſditio ſup cōmittētes
tale delictum vt in aut. de manda.
principum. §. ſit quoqꝫ ⁊c. Poſtea
venit Fredericus maior et dedit
eis omnimodam iuriſditionem
ſuper clericos tam in cauſa ciui-
li ꝙ in criminali ⁊ ipſos etiam cle
ricos omnino a iuriſditione ſecu
lari exemit vt iſta probantur. ff. ti
tu. prox. aut. ſtatuimus ⁊c.

ℭ Queſtio. cccc xlvij.

De his q̄ gaudent eccleſie immunitate.

Super .l.

C.de his qui ad eccle. confug.l. preſenti ꝛc. Si tu q̄ras nunquid ꝯfugiēs ad eccleſiā debeat ab illa extrahi vel immunitatē eiꝰ habeat ſic diſtinguitur quia aut ille qui cōfugit ad eccleſiaȝ cōmiſit in eccleſiā aut nō. ſi auteȝ cōmiſit in eccleſia dico in iſto caſu ꝙ īmunitatē eccleſie nō habebit. ar.ff.de mi.auxiliū.et aut. vt lice. ma.et auic.§.ſi vero.colla.ix. Aut non cōmiſit in eccleſiā ⁊ adhuc refert quia aut nō eſt chriſtianus ſiue catholicus:⁊ tūc dico ꝙ nunꝗ̄ immunitatē eccleſie habere poterit. vt.ſ.co.ti.l.j.Aut eſt catholicus et hic refert quia aut eſt ſeruus aut liber. ſi ſit ſeruus adhuc refert: q̄a aut cōfugit ad eccleſiā ea intētiōe vt dominū ſuū debitis obſequῑs defraudet:⁊ in caſu iſto dico ꝙ immunitatē eccleſie non habebit.vt ſ.co.titu.l.ſi ſeruus.Aut confugit ad eccleſiā non ea intētione vt dominū defraudet ꝛc.ſed quia dominꝰ ſuus nimis ſeuiebat in eum: et ideo propter huiuſmodi ſeuiciā ad eccleſiaȝ cōfugit: ⁊ adhuc refert quia aut dominus ſm veritateȝ nimis ſeuus erat in eum:⁊ in caſu iſto nō reddetur domino ſed vendetur ⁊ preciū eius dn̄o reſtituetur. inſtitu.de his qui ſunt ſui vel alie.iuris.§.penulti.Aut dominus nō eſt nimis ſeuus et tunc reddetur dn̄o recepta tn̄ prius ab eo catione ꝙ ipſum propter hoc nō verberabit neqꝫ male tractabit.vt.ſ.co.l.ſi ſeruus in fi. Sequitur aut ſeruus iſte cōfugit ad eccleſiā propter reatū ſuum. ⁊ adhuc refert q̄a aut timebat tm̄ correctionē dn̄i ſui vt quia tres vel duos potum vini furatus fuerat:⁊ tunc ſimiliter dico ꝙ domino reddetur recepta tamē prius cautione vt.ſ. ⁊ ſic intelligo.l.iſtam in fi. Aut timebat etiā correctionē publicam ſiue iudicis:⁊ tūc dico ꝙ habebit immu.ſicut liber hō ille q̄ ꝯfugit ad eccleſiā quia aut ꝯfugit ad eccliaȝ propter onꝰ debitoꝝ ⁊ habebit tunc etiaȝ īmunitatē: verūtn̄ citabitur in eccleſia vt veniat creditoribus reſponſurus ⁊ ſi nō comparcat fiet miſſio in bonorū poſſeſſionē eius ⁊ etiam vēditio poſt triginta dies ſm qđ iſta probantur.ſ.l.§.i.⁊.iiij. ⁊ in aut.de man.princi.§.ſed neqꝫ ⁊.§.cogi.Aut etiaȝ liber homo cōfugit ad eccleſiā propter delictuȝ: ⁊ adhuc refert quia aut illud delictū eſt atrox aut non atrox.ſi non ſit atrox tūc dico ꝙ immunitatē habebit vt.ſ.co.titu.l.fideli.⁊.ſ.ca.l.j.reſpōſo.ſi ſit atrox delictū immunitatē nō habebit. vt in aut.de mā. princi.§.neqꝫ homicidis ꝛc.arg.ſ. vbi ſe.vel clam.l.j.⁊ facit hec theorica ad quandā queſtionē quā vidi de facto quidā bonus ſocius tenebat in camera ſua vxorē cuiuſdam: iſte cuius vxor tenebatur petebat vxorē ſuaȝ ſibi reddi:ſed ſocius iſte nolebat reddere eam marito ſuo niſi iuraret ⁊ caueret ꝙ eā non verberaret nec male tractaret ꝛc. Nūquid iſte bene allegabat dico ꝙ ſic per theoricā iſtaȝ. nam videtis ꝙ iſte ſeruus cōfugit ad eccleſiam yconomus non debet eū tradere domino ſuo niſi prius cauerit ꝙ ipſum propter hoc nō verberabit:ergo a ſimili argumento erit hic ⁊ argumēto predictorū iurium.vt.ſ.co.l.ſi.ſeruus in fi.et in l.iſta in fi.⁊ illa die quaſi certa fuit lex illa.⁊ de hac theorica fuit marito ſuo reſtituta ſub predicta cautione vxor.iſta die lune poſt feſtum

ſancti martini hyem. Anno domini. M.cc.xc.

Queſtio.cccclxix.

Iſtanō eſt i rubricas.

N.l. C. de leg. ſi. Si tu q̄ras quando aliquis iudex vult referre aliquod negocium principi nunquid ſibi liceat vel non: ſic diſtinguitur: quia aut iſte iudex dubitat de iure aut de facto. ſi de facto tunc dico ꝙ non eſt facienda principi relatio vt. ff. de iudi. l. cum qui. ⁊ arg. ff. de reſti. l. iij. §. tu magis ſcire potes ⁊c. Si autem dubitet de iure refert quia aut reſcribit iudicia ſuperiori ſalꝫ principi vt ſibi remittat onus iudicandi ⁊ tunc non poteſt in aut. iudi. nō expec. ſa. ius circa princi. colla. viij. niſi hoc ꝙ faciat ex neceſſitate vtpote q2 non poteſt ferre ſententiā: lꝫ cognouerit vt. ff. de offi. procon. ⁊ leg. l. ſolēt circa principium. ⁊. J. ad. l. falci. l. vbi. Aut q2 principi refert non q2 velit ſibi neceſſitatem iudicandi remittendi: ſed q2 vult ſcire quomodo debet iudicare: ⁊ tunc ſiue faciat hoc nō ficticie ſiue nō malicioſe vt in aut. deinde. §. vltimo. colla. vj. ⁊. J. de rela. per totum. Si autē faciat hoc ficticie vel malicioſe non pōt imo punitur in triginta aureis vel in triginta libris vt hic in fi.

Queſtio.cccclxx.

Uper. l. C. de lega. non dubiuꝫ ⁊c. Si tu q̄ras vbi pena ponit penā generalē: ⁊ lex alia penam ſpecialē in aliquibus caſibus: nunquid per penam ſpecialem tollatur pena generalis: ⁊ dico ꝙ non. imo vtraqꝫ imponetur ⁊ generalis ⁊ ſpecialis. vt. S. de ſacro ſanc. eccle. l. iubemus. nulli ⁊c. §. ſanc. ⁊. ff. de actio. ⁊ oblig. l. quotiens. Aut per cādē. l. imponitur pena generalis ⁊ ſpecialis poſtea in aliquibus caſibus: ⁊ tunc dico ꝙ pena generalis non refertur in caſibus pene ſpecialis immo per penam ſpecialē tollitur generalis vt. ff. de penis. l. ſacrarū legum. et S. ⁊ argu. ff. de verbo. ſignifi. l. ſoli clauſula.

Queſtio.cccc l.

E impē ſis in reb. do. fac. rubri ca ſuper. l. ꝙ dicit. Si tu queras vtrum ſtatim poſt impēſas neceſſarias factas circa dotem ipſam minuatur vel tunc demum poſt annuꝫ cum ceſſatū fuerit impeſi. ⁊ circa hoc ſic diſtinguitur: q2 aut dos illa cōſiſtit in quātitate: ⁊ tunc dico ꝙ ſtatim factis impenſis dos ipſo iure minuitur ſic hic in. l. iſta vbi ſed impenſe. Aut dos conſiſtit in ſpecie ⁊ adhuc refert q2 aut tanta eſt expēſa quāta eſt dos ⁊ tūc ſtatim deſinit ipſo iure eſſe dos: verūtamen ſi intra annum mulier velit ſoluere impēſas reuertetur ad naturaꝫ dotis. vt. S. de ter. l. ſi is. §. ꝙ dicitur. Aut impenſa minor eſt ꝙ dos: ⁊ tunc non ſtatim minuitur: ſed poſt annum ſi non ſit ſatiſfactū de impēſis. vt. S. de iur. dot. l. ſi is. §. vl. Et eſt ratio quare nō minuitur dos ipſo iure q2 impenſa nō eſt tanta quāta eſt dos impēſa nam vbi eſt tanta quanta eſt dos ſatis ſubuētum eſt in hoc mulieri cum infra etiam annuꝫ poſſit inferre vel offerre impenſas ⁊ dotem recuperare ⁊ etiaꝫ ſimiliter viro ſatis ſub-

uentū eſt cum iþe poſſit rez dota⸗
lem retinere: in alio autē caſu nō
ſic eſt. nā ſi ꝑs minueret͂ iþo iure
ſicut totū tūc cōpellerent͂ ad cōio
nem. cōmunio autē ꝑarit diſcor⸗
diam. vt. ĩ. de lega. ij. l. cū pater. §.
dulciſſimus. ⁊ ideo eſt ibi aliud in
vno caſu ꝙ̄ in alio. Sequitur aut
dos cōſiſtit in quātitate ⁊ ſpecie: ⁊
pro re illa ꝑ qua cōſiſtit in ſpecie
dicendū eſt qđ dictum eſt vbi tota
dos cōſiſtit in ſpecie: ⁊ ꝑ illa parte
qua cōſiſtit in quātitate etiā dicē⸗
dum eſt qđ dictuȝ eſt vbi tota dos
cōſiſtit in quātitate. ar. l. ſuperius
alleg. l. ſi is. §. quod dicitur.

¶ Queſtio. cccclj.

Ita. l. ff. rerū amot. l. ſi mu
lier. §. ſi ſeruus ⁊c.
Si tu queras vbi
ſeruus delinqͭt nū⸗
quid puniat͂ vel nō
⁊ circa hoc ſic diſtinguit͂ q: aut iþe
delinquit ſine iuſſu dñi ſui ⁊ tunc
punit͂ nec excuſat͂. vt. ſ. ad. l. aquil.
l. liber homo. ⁊. ĩ. de reg. iu. l. ad ea
aut delinquit iuſſu dñi ſui: ⁊ adhuc
refert q: aut eſt tale qđ ꝙ fieri po
teſt ratiōe dñice poteſtatis. ⁊ tunc
dico ꝙ excuſat͂. ar. ff. de reg. iur. l. q̇
iuſſu. Aut eſt tale quid ꝙ non pōt
fieri ratiōe dñice poteſtatis: ⁊ ad⸗
huc refert q: aut miſſus erat ille
alterius rei licite: ⁊ tūc nō pōt pu
niri. ar. C. ad. l. iul. de adulte. l. gra
chus. Aut erat alicuius rei illicite ⁊
refert q: aut eſt delictū aut non: et
adhuc ſi ſit delictū refert quia aut
eſt atrox: ⁊ adhuc refert q: aut hoc
facit ad defenſionē dñi ⁊ tūc dico
ꝙ excuſat͂ vt. ĩ. ad ſenatuſcō. ſil. l.
j. §. excuſant͂. Aut hoc non facit ad
defenſionē dñi ⁊ tūc dico ꝙ nō ex⸗
cuſatur: ⁊ verūtñ cū eo mit⁹ agit͂.
vt. ĩ. ꝙ vi aut clam. l. ſi quis in pu⸗
teum. ⁊. ĩ. de act ⁊ ob. l. ſeruus. aut
nō eſt atrox delictū ⁊ tūc dico ꝙ ex
cuſatur vt. ĩ. de ⁊ vi ar. l. j. §. deiecti ſ⸗
ſe. ⁊. ĩ. de reg. iur. l. naȝ adeo. ⁊ illa
eadē que dixi de ſuo reſpectu dñi
dicas de filiofam. reſpectu patris
⁊ de ſubdito reſpectu iudicis.

¶ Queſtio. cccclij.

Super. l. C. de offi. ꝑfect. ꝑtorio
orientalis vel illirici. l.
formā. Si tu q̄ras q̇s pōt legē fa⸗
cere ſic diſtinguit͂: q: aut querit͂ de
lege gñali quis pōt legē. ſ. gñalē fa
cere: quequidē lex oēs gñaliter li⸗
get ⁊ que etiā legē precedentē tol⸗
lere poſſit ⁊c. Aut q̄rit͂ de lege ſpe⸗
ciali ſiue locali aut de lege ꝓpria.
ſi aūt tu queras q̇s legē gñalē fa⸗
cere poſſit quicq̇d dicat gl. dico ꝙ
refert q: aut querit͂ quis pōt face
re legē gñalē iure antiquo anteꝙ̄
imperiū in ipm principē eēt trāſ⸗
latum: ⁊ in caſu iſto dico ꝙ ſolus
populus romanus penes quē im
periū reſidebat. Nā maius eſt im
perio ſubdere legib⁹ principatū.
vt. ſ. de leg. l. digna vox. ⁊ intelligo
ꝙ populus roman⁹ vel ille cui de
dit auctoritatē legis cōdēde. ⁊ tūc
populus magis videt͂ ipſam legē
facere ꝙ̄ ille cui dedit etiā poteſta
tem. Nā ille rē facere videt͂ cuius
auctoritate fit. Unde ſciendū eſt ꝙ
primitus populus roman⁹ pote⸗
ſtatem. l. condēde dedit viris pru⸗
dētibus ⁊ etiā poteſtatē dedit ad⸗
dendi: ſupplēdi leges ſuas ⁊ etiaȝ
corrigēdi ⁊ leges. xij. tabu. quas a
grecis habuerūt. Jtē vero poſtea
cum orta eſſet diſſentio inter ple⸗
beios ⁊ populū plebei quaſdā le⸗

ges fecerunt quas quidā in reformatione pacis eorum etiā populus noluit ꝑ legib⁹ ſeruari. poſtea vero cum auctus multū eſſet populus romanus itavt difficile eēt in vnū cōgregari gratia legis condende. poſtea ꝓo hmōi poteſtatē tribuit pretoribus ſcilꝫ addendi ꝛ ſupplendi leges ſuas ꝛ etiam legē nouā condēdi dum tñ nō eſſet oīno contra legē ipſius populi ſm ꝙ oīa iſta probant̄. ff. de orig. iur. l. ij. §. j. ꝛ. ij. ꝛ per totū vſqꝫ ad. §. meminiſſe. Et ſequitur aut queritur quis poſſit facere legem generalē iure iſto ex quo tranſlatū fuit imperium a populo in ipſum princi pē: ꝛ in caſu iſto dico ꝙ ſolus princeps nō alius vel ille cui dedit ſuper hoc auctoritatē: ꝛ tunc etiam ipſemet facere videt̄. ꝛ ꝙ hoc etiā ſit verum probat̄. ff. de origi. iur. l. ij. §. meminiſſe. ꝛ. C. de leg. l. vlti. ꝛ ff. de cōſti. princi. Unde pro conſtā ti modo populus romanus non poſſet legem generalē facere ꝛ nō magis etiā ꝙ populus alteri⁹ ciuitatis. ar. predictorū iuriū. Sequitur aut queritur quis poteſt legē localē facere que oēs liget qēs de territorio illo: ꝛ tunc dico ꝙ ſolus prefectus pretorie. Nam de iſto ſolum reperimus in iure cautum ꝛ erubeſcim⁹ loqui ſine lege. vt aut. de trien. ꝛ ſemiſ. §. conſideremus. colla. iij. ar. C. de epi. ꝛ cleri. l. repetita: ꝛ tunc dico ꝙ poteſt. ꝛ hoc eſt verū niſi eſſet lex principis. nam tunc nō poſſet. vt ꝓbatur hoc in l. iſta formaꝫ alſ normā. nā in parem par nō habet imperiū ꝛ multo magis nec minor in maiorē. vt ff. de arbit. l. nam ꝛ magiſtratus. ꝛ ad trebell. l. ille a quo. §. tempeſtiuum. Sequitur au querit̄ quis poteſt facere legē propriā que tm̄ liget facientē cam: ꝛ dico ꝙ quodlibet collegiū ſiue quelibet cōmunitas. vt. ff. de iuſticia ꝛ iur. l. oēs. Item etiam quelibet ſingularis perſona. vt. ſ. de pact. l. legeꝫ. ꝛ intelligo hoc eſſe verū dūtamen nō ſit legi principis contrariuꝫ. nam par in parē non habet imperiū: nec minor in maiorē.

Queſtio. cccdiij.

In ea dec3. l. Si tu gras quando collegium aliquod vel aliqꝺ corp⁹ facit aliquaꝫ legem propriā vel aliquod ſtatutū quis debeat intereſſe ꝛ ad hoc ꝙ valeat. et circa hoc ſic diſtinguitur. Quia aut illa lex propria vel illud ſtatutū eſt ſm ius commune. ꝛ tunc dico ꝙ ſuffi ciunt due partes ꝛ ꝙ maior pars illarum duarum partium preſentium fecerit valebit. vt. ff. de decꝫ. ab or. fa. l. ſi. ꝛ. ij. ꝛc. Aut illud ſtatutum eſt contra ius cōmune. vt ſi ſtatuant interficere hominē: ꝛ tūc dico ꝙ non valet ſiue maior pars interſit ſiue omnes. nam qꝺ contra legem fit non valet vt. C. de lega. l. non dubiū. Sed non querit̄ qui ex illo delicto qꝺ conſequitur ex ſtatuto debeant puniri: ſed dico ꝙ offices qui tēpore ſtatuti fuerint preſentes et expreſſe conſenſerunt. nam in talibus ad hoc ꝙ aliquis debeat puniri requiritur expreſſus conſenſus vt. ff. de his que in frau. credito l. ſi pater. ꝛ ſequitur. Aut illud ſtatutum eſt preter ius ꝛ adhuc refert qꝛ aut illud eſt ad gratioſum nec eſt ad cōem vtilitatem vt ſi decanus alicuius

collegij diceret in capitulo habeo
nepotē qui bene meritus eſt eccle
ſie demus ei centum quolibet an
no ⁊ dico ꝙ ibi requirit̄ cōſenſus
omniū. nam vbi vnus ſolus pōt
impedire aliquid ibi requirit̄ con
ſenſus omniū.vt.ff.de ritu nupt.
l.in eo iure.§.deinde.nunc autem
in tali ſtatuto vnus ſolus poſſet
impedire vt.ff.pro emp.l.qui fun
dum.Sed po.ꝙ vnus illorum pre
ſentium taceat nūquid in hoc ca
ſu reputabit̄ conſentiēs ⁊ dico ꝙ
ſic propter conuentionē perſona
rum:vȝ decani ⁊ capituli qui etiaȝ
fratres reputant̄.arg.ff.de dona.
inter virū ⁊ vxo.l.ſeruus commu
nis ⁊c.Sequitur aut illud ſtatutū
reſpiciat vtilitatē publicā collegij:
⁊ dico ꝙ debent quidē omnes eſſe
vocati nec ſufficit ꝙ vocetur ma
ior pars cum illa ſtatuta nō ligēt
illos a quibus fiunt vt iam viſum
eſt:ſed ſi omnes ſint vocati requi
ritur adhuc cōſenſus omniū: nec
ſufficeret conſenſus maioris par
tis : niſi euidentiſſime illud ſta
tutum eſſet ꝓpter publicā vtilita
tem ſcȝ illius collegij.vt.ff.de deci.
ab.or.fa.l.ij.⁊ in predicto caſu mi
nor pars taces nō expreſſe cōtra
dicens pro cōſentiente habet̄ per
l.ſtatim allegatam.

¶Queſtio.cccciiij.

ITem ſu
per eadē.l. Si tu que
ras quis pōt facere cō
ſuetudinē: ⁊ circa hoc ſic diſtingui
tur q: aut eſt preter ius aut cōtra
ius. ſi aūt tu queras de ea que eſt
preter ius dico ꝙ populus eā face
re poteſt vt.ff.de leg.l.de quibus.⁊
ff.de deca.l.nō tm̄.Aut querit̄ nun
quid populus poſſit facere cōſue
tudineȝ que ſit cōtra ius:⁊ ad hoc
ſciendum eſt ꝙ quattuor virtutes
iuris ſunt ſiue legis:vȝ permitte
re:imperare: vetare ⁊ punire. vt
ff.de leg.l.legis virtus.dico ergo ꝙ
populus pōt facere cōſuetudineȝ
cōtrariā illi virtuti legis que eſt ꝑ
mittere.vt.ff.ꝙ cuiuſcȝ vniuerſi.l.
item eoꝝ circa prin.Si autem fa
ciat cōſuetudinē cōtrariā aliis le
gis virtutib' adhuc refert: q: aut
hoc facit ex cauſa ꝓbabili reſpiciē
te publicā vtilitatē.⁊ tunc dico ꝙ
pōt.vt.ff.cōia pre.l.vēditor.§.con
ſtat.⁊ inſti.de iure perſonaꝝ.§.ſer
ui.Aut facit hoc ſine cauſa:⁊ in ca
ſu iſto dico ꝙ non pōt.vt.ff.de ſe
pul.vio.l.iij.§.diuus.⁊ hoc eſt ve
rum niſi princeps tacite approba
ret cōſuetudinē hmōi:videlicet fa
ciendo eā eſſe cōtra legē ⁊ nihilo
minus ſm eam iudicādo vel etiaȝ
ſinēdo ſm eā iudicare vel nō con
tradicendo ar.in aut.de iudi.ſine
quoquo ſuffra.§.cog. ⁊.ff.ad ma
cedo.l.filius fa.⁊.ff.ad municip.l.
ij.circa prin.Itē hodie ſolus prin
ceps cōſuetudinē gñalē facere pōt
vt.ff.de acqui.here.l.qui mihi bo
na.§.iuſſum.vnde ex predictis ap
paret ꝙ vbi ſtilus alicuius curie
eſt cōtra.l.ꝙ nō valet nā officium
illū facere non pōt nec ſeruari de
bet q̄uis autē ſtilū cōtra ius face
re nō poſſit contra adminiſtratio
nem ſibi commiſſam vt in aut.de
mandat. princi.§.ſi tibi certum
quoqꝫ ſtudium vbi tamē permit
tere:⁊ eodem modo prefectus vr
bis non tamen ipſe legem facere
poteſt:tunc intelligo legem.ff.de
offi.prefe.vrb.l.j.§.quies que vide
tur contra predicta.

¶Queſtio.ccccv.

De diuer

ſis reſcrip.rub.⁊ prag-
matica ſanct. ſuper. l.
falſo ⁊c. Si tu queras quando re-
ſcriptum iudicis ſit perpetuũ ego
ſic diſtinguo quia aut in reſcripto
actum eſt quãto tẽpoꝛe durare de
beat ⁊ tunc dico ꝙ tãto tẽpoꝛe du-
rabit ⁊ nõ plus.⁊ ſic intelligo.l.iſtã
ad finem.⁊ arg.ff.de re.iur.l. nihil
Aut nõ eſt actum quãto tẽpoꝛe du
rare poſſit vel debeat:⁊ hoc refert
quia aut illud reſcriptũ eſt obſer-
uantia vel ad obſeruantiam iuris
cõmunis.⁊ hoc dico ꝙ quantũ eſt
de ſe perpetuo durabit nec ꝑpter
ſolam negligentiã impetrãtis nũ
ꝙ amittet effectus ſuos vt hic cir-
ca pꝛin. ⁊ bene dico quantũ eſt de
ſe nã ꝫ moꝛte reſcribẽtis re adhuc
integra poſſet euaneſcere.vel pꝛo-
pter ſm̃ reſcriptũ contrarium vel
etiam aliã ſimilẽ cauſam.Aut illd
reſcriptum eſt pꝛeter ius:⁊ tũc ad
huc dico ꝙ durat perpetuo quan-
tum eſt de ſe.vt ar.ĩ.de bo.vac.l.ſi
aũt.lib.x.⁊.ff.de conſti.pꝛc.pꝛin.l.
vlti. Aut illud reſcriptum eſt cõtra
ius.vt ſunt pꝛiuilegia:⁊ hic ſimili-
ter refert quia aut queritur quan
to tẽpoꝛe amittuntur per nõ vſuꝫ
et adhuc hic ſubdiſtinguit̃: q: aut
hmõi pꝛiuilegia cõcedunt ius foꝛ-
matum ⁊ tunc dico ꝙ durant tan
to tẽpoꝛe quanto durat illud ius
foꝛmatum.vt.ĩ.de pꝛeſ.xxx.vel.xl.
an.per totum: ⁊ ſic loquit̃ hic glo.
Aut hmõi pꝛiuilegiũ cõcedũt quẽ-
dam facultatẽ.ſ. tantũ ⁊ tunc dico
ꝙ per nõ vſum.x.annis nõ vtẽdo
amittunt̃.⁊ ſic loquit̃.ff.de nundi-
nis.l.j. Aut querit̃ qualiter hmõi
pꝛiuilegia amittuntur vel actũ cõ-
trarium ; ⁊ hic refert quia aut ali-
quem actum momentaneũ ⁊ non
reiterabilem : ⁊ in caſu iſto dico ꝙ
vnico actu cõtrario amittant̃ vt.ĩ.
de iur.dot.impe.l.vlti. Aut conce-
dunt aliquẽ actũ ſucceſſiuũ ⁊ reite
rabilem ⁊ hoc refert:q: aut querit̃
quanto tẽpoꝛe amittat̃ per actum
contrariũ ſine pꝛeſcriptiõe aduer
ſarij:⁊ tunc dico ꝙ nullo tẽpoꝛe.vt
ĩ.de excu.tu.l.volũtarie.Aut queri
tur quanto tẽpoꝛe amittat̃ ꝑ actũ
contrariũ interueniẽte aduerſarij
pꝛeſcriptione: ⁊ tũc dico ꝙ ſtatim
finita ꝑſcriptione amittunt̃:vt ꝓ-
batur extra de pꝛiui.c.ſi de certa.⁊
c.accedentibus.

¶Queſtio.cccclvj.

s

Super. l.

C.de pactis.l.pacta
nouiſſima ⁊c.Si tu q̃-
ras vtrũ ꝑ ſcd̃m pactũ recedatur
a pꝛimo ipſo iure vel nõ ſic diſtin-
guitur q: aut pꝛimũ pactũ eſt rei
traditione ſubnixũ : ⁊ tunc dico ꝙ
ꝑ ſcd̃m nõ recedit̃ a pꝛimo ipſo iu
re.vt.ff.de pac.l.ab emptoꝛe.§.vl.
et.ĩ.q̃ñ licet.ab empt.re.l.ij.Aut pꝛi
mum pactũ etiam nõ eſt rei tradi
tione ſubnixũ ⁊ hoc etiã refert: q̃a
aut ſcd̃m pactũ eſt cõtrariũ pꝛimo
et tunc dico ꝙ per ſm̃ ipſo iure re
ceſſum eſt a pꝛimo.vt.ff.de pact.l.
ab emptoꝛe circa pꝛi.Aut ſcd̃m pa
ctum eſt ſimile pꝛimo.⁊ hic adhuc
refert:q: aut augmentat pꝛimũ:et
tũc dico ꝙ ꝑ ſcd̃m nõ recedit̃ a pꝛi-
mo ſed foꝛma ampliata pꝛimi eſt.
vt.ff.de pact.l.iur.gen.§.adeo.aut
ſm̃ pactũ diminuit de pꝛimo . et
tunc ꝙ pꝛo illo qđ diminutũ eſt re
ſoluitur pꝛimũ pactũ pꝛo alio nõ.
vt idẽ dicitur.de toto quo ad totũ ⁊
de parte quo ad partẽ. vt ar. ff.de
rei ven.l.q̃ de tota.⁊.ff. de pact.ab

empt.⁊ co.titu.l.j.§.adeo.

¶Queſtio.cccclvij.

Super.l. ff. de adminiſtratione tutorum.l.ſi plures ⁊c. Si tu queras vbi plures ſunt tutores alicuius etiā pupilli nūquid omnes poſſint ⁊ debeant conueniri ſimul vel quilibʒ per ſe: multuʒ refert: q: aut tutela diuiſa eſt a teſtatore vel iudice ⁊ tunc dico ꝙ vnꝰ nō poteſt cōueniri pro alio niſi ille qui gerere debuit niſi in quibuſdā caſibus.C.de diuiden.tu.l.iij. Aut etiam eſt diuiſa tutela a tutoribus tantū:⁊ tunc idem eſt ac ſi nō eſſet diuiſa:et in caſu iſto adhuc refert: quia aut omnes geſſerunt ⁊ ſimiliter adhuc refert quia aut ſine dolo et tunc quilibet tenetur pro virili portione ⁊ hoc ſi omnes ſunt ſoluendo. vt.C.de pig.⁊ tu.l.ſi.ad finē et.C.de pig.⁊ redi. diſ. l. ſi ex duabus in prin. Sequitur aut vnꝰ geſſit tantum:⁊ tunc ſi iſte eligatur debebit conueniri ⁊ ſi exigatur ceteri liberantur.vt.j.de tu. ⁊ rap.diſ.l.ſi ex duobus ad fi.⁊ e.tit.l.j.§.planc. Sequitur aut nullus iſtorum geſſit ⁊ tunc ſerua qd̄ hoc dicitur. l. ſi plures.

¶Queſtio.cccclviij.

Super.l. C.de iudi.l.apertiſſimi ⁊c. Si etiā ſup hoc queras nunqd aliquis iudex poſſit recuſari: ⁊ hic refert q: aut ille iudex eſt ordinarius: ⁊ tūc dico ꝙ nō poteſt etiā recuſari ar.huius.l. accuſatio ſine ſu. Aut eſt iudex dele. et hic refert quia aut ille eſt datus adiecta illa clauſula recuſatione remota. aut nō ſi ſit adiecta hec clauſula: adhuc refert. quia aut hoc eſt principale: ⁊ in caſu iſto dico ꝙ nō poteſt aliquo modo recuſari vt.ff. a quibꝰ ap.nō licet. in fi.l.j.⁊.j. de ſen.⁊ interlo.om.iu.l.vlti. Aut hoc eſt ab alio iudice ⁊ tunc dico ꝙ recuſari poteſt nō obſtante etiā hac clauſula nā minor legem maioris tollere nō poteſt.arg.ff.ad tre.l.ille a quo.§.tempeſtiuū. et in aut. de iudi.§.oportet colla.vj. Sequitur aut non eſt adiecta illa clauſula: et adhuc refert: quia aut queriť nunquid poſſit recuſari ab eo qui non cōſentit in ipſum ⁊ dico ꝙ ſic.⁊ ſic intelligo.l.iſtam: aut ab eo qui cōſentit.⁊ hoc refert quia aut queriť nunqd poſſit recuſari ex cauſa precedente cōſenſum ⁊ tūc dico ꝙ nō ar.ff.de neg.ge.l.pomp. Aut ex noua cauſa ſequēte cōſenſum ⁊ tūc dico ꝙ ſic.ar.ff.de ar.l. nō diſtinguemus.§.cum quidam.

¶Queſtio.cccclix.

s Super.l. C.de peti.here.l.ij. Si tu queras nūquid poſſidens hereditatē alicuius teneať pet.hereditatē vel nō circa hoc ſic diſtinguitur q: aut poſſidet titulo tali q̄ pro nō titulo habeť.⁊ tūc dico ꝙ petitio hereditat[is] pōt teneri et ſic intelligo.l.iſtam.in prin. Aut poſſidet vero titulo:⁊ adhuc refert q: aut poſſeſſor habet titulū p herede:⁊ adhuc dico ꝙ teneť pet. he. vt.ff.de peti.here.l.nec vllā.§.neratius cū prin.l.ſequētis. Aut hʒ aliū titulū vtputa emptionis:⁊ adhuc refert: q: aut emit rē ſingularē hereditatis: ⁊ tūc dico ꝙ nō tenetur peti.here.ſed rei ven. Aut emit to

tam hereditatē: ꝛ adhuc refert: q: aut emit mala fide ꝛ tūc dico ꝙ tenetur per. her. vt. ff. de peti. here. l. item veniunt. §. ſi quis ſciens. Aut emit bona fide: ꝛ refert. quia aut emit a fiſco. ꝛ adhuc dico ꝙ tenet̄ vt. ff. e. ti. l. item veniūt. §. ſi quis a fiſco. Aut emit a priuato: ꝛ tūc adhuc refert: q: aut emit vili precio: et adhuc dico ꝙ tenet̄. vt. ff. e. tit. l. etiam. §. ꝙ ſi q̇s. Aut emit iuſto p̄cio ꝛ adhuc q: aut ab abſente: ꝛ adhuc dico ꝙ refert: q: aut ſi cōueniretur nō poſſet habere regreſſum cōtra venditorē: ꝛ tūc dico ꝙ ipſe nō venditor cōueniet̄ tm̄: ꝛ ſic intelligitur. l. iſta in fi. Aut etiam poſſet habere regreſſum: ꝛ in caſu iſto dico ꝙ tenet̄. vt. ff. e. l. ſed ꝛ. ſi lege cōmiſſoria. §. item ſi res ꝛc.

¶ Queſtio. cccclx

Vper l. C. de de inoff. do. l. j

Si q̄ras nunq̇d donatio inofficioſa debeat reuocari vel nō ſic diſtinguit dn̄s petrus q: aut plures donationes facte ſunt quarū priores nō ſūt inofficioſe ſed vltima tm̄ ꝛ tunc dico ꝙ vltima tm̄ reuocabit̄ in totū nō aūt priores ar. ff. de iure pat. l. ſi libertus. §. vl. Aut eſt facta vnica donatio tm̄ ꝛ adhuc refert: q: aut eſt facta in vnū de filiis ꝛ tunc dico ꝙ nō reuocatur in totū ſ; inquantū eſt inofficioſa: ꝛ ſic intelligo. l. iſtā ꝛ j. e. ti. ſi totas. ꝛ j. eo. ti. l. ſi liqueat. Aut fuit facta in extraneū ꝛ tūc dico ꝙ reuocat̄ i totū. j. de reuo. do. l. ſi libertas. §. vlt. S; hec diſtictio reprobat̄ p̄mo quātū ad vltia duo mēbra facit eīm̄ dr̄ai; vtrū ſit fctā donatio in filiū vl' in extraneū ꝛ tm̄ lex iſta nō facit dr̄ias. Dicit eīm̄ ſiue in quoſcūq; liberos ſiue in extraneos q̄ videt̄ male ponere dr̄iam cū lex nō ponat. Preterea quātū ad prima mēbra vbi diſtiguit inter p̄mas donatiōes nō inofficioſas ꝛ vltimā inofficioſā nō d; diſtiguere. Nā de legitimis donatiōib' certū eſt ꝙ nō debēt reuocari q̄re ꝛc. Et iō aliter diſtinguit dn̄s lābert' de ſalinis ꝛ ſic q: aut facta fuit donatio inofficioſa in alterū de filiis ꝛ tūc reuocabitur in totū. ſ; tm̄ p pte debita vt. j. l. pxi. ꝛ. l. ſi totas. ꝛ. l. ſi liqueat. Aut fuit fctā in extraneū ꝛ adhuc refert q: aut inofficioſa tpe quo fiebat ꝛ tūc dico ꝙ nō reuocat̄ in totū vt h' in. l. iſta. Aut nō fuit inofficioſa tpe quo fiebat ſ; ex poſt acto fctā fuerit inofficioſa: ꝛ tūc dico ꝙ reuocat̄ in totū. vt. j. de reuo. do. l. ſi vnq̄ ꝛ ſic intelligit̄ glo. hic poſita ꝛ bene.

¶ Queſtio. cccclxj.

M. l. ff. de le. j. l. ſi legagati fui ꝛc. Si tu q̄ras vbi aliq̇s interpōit cautionē ſup aliq̄ cōtractu quāq̇dē cautionē nō tenet̄ interponere vtrū hm̄ōi cautio valeat ita vt ex ea cauēs poſſit cōueniri: ꝛ circa h' ſic diſtiguit̄ q: aut iſte cauēs cauet tale q̇d ad qd̄ q̄l; cauēdo cōiter obligat̄ ꝛ tūc dico ꝙ t; ꝛ v; cautio ar. ff. de euic. l. ꝙ dictum. Aut cauet tale q̇d ad qd̄ cōiter q̄l; nō obligat̄ vt eſt in facto alieno ꝙ nō p̄t pmitti. vt. j. d' v'b. ob. l. ſcd̄m iſta habere licere in prin. ꝛ hoc adhuc refert q: aut apponit̄ hic cautio. vt. C. d' edi. ac. l. ſi ap̄. in p̄n. aut eſt ꝯ naturā ꝯctus eſſential̄e: ꝛ tūc dico ꝙ nō v; aut eſt p̄ter naturam ꝯctus ꝛ hoc refert q: aut a ſciente interponit̄: ꝛ tūc dico ꝙ v; arg. ff. ſi q̇s cau. l. ſ; ꝛ ſi rei capi. §. fi. aut interponit̄ ab ignorāte: ꝛ tūc dico ꝙ nō v; et ſic intelligo. l. iſtam cū ſua gl.

¶ Queſtio. cccclxij.

IN.l.C.
de rei ven.l. certũ ⁊c.
Si tu queras vbi ego
ago cõtra te rei vẽdi.
vel aliqua alia actiõe ſingulari nũ
quid ad fructus mihi tenearis: et
circa hoc ſic diſtinguit᷑ q: aut que-
ritur nunq̃d tenearis mihi ad fru
ctus poſt litẽ cõteſt.⁊ tũc dico ꝙ ſic
ad oẽs indiſtincte vt in ſi.huius.l.
et inſti.de offi.iud.§.illoꝝ ad ſi. et
hoc eſt verũ quantũ ad fructus p-
ceptos in illo tẽpoꝛe ſiue percipiẽ
dos ſiue ſi eſſent pꝛimo ꝑcepti ex-
tarent tamẽ tunc tẽpoꝛis.vt.ff.de
vſur.l.videamus.§.ſi actionẽ.Aut
queris ante lit.conteſt.⁊ hic refert
q: aut tu eras male fidei poſſeſſoꝛ
et tunc dico ꝙ oẽs fructus a te ꝑce
ptos teneris mihi reddere ar.hu-
ius.l.in pꝛinci. Item ⁊ ꝑcipiẽdos
ſi nõ habeas titulũ ſi aũt habeas
titulũ excuſaris a ꝑcipiendis vt.ſ.
e.l.ſi fundũ ⁊ hoc eſt verũ regulari
ter ſed fallit vbi titulus ad nõ titu
lum reduceretur:vel vbi titulus ꝓ
nõ titulo haberetur.vt.ff.ꝙ met.
cauſa.l.ſed ⁊ partũ. Sequitur aut
bone fidei poſſeſſoꝛ:⁊ adhuc refert
quia aut queritur nũquid de perci
piendis tenearis ⁊ tunc dico ꝙ nõ
vt inſti.de offi.iu.§.illoꝝ.ĩ.reſpõ.
Aut queris de ꝑte partis: ⁊ adhuc
refert quia aut queritur de natura
libus ⁊ dico ꝙ ſic de perceptis : et
extantibus.vt.ff.de vſur.l. fructus
arg.ſ.de edil.edic.ex leg.l. mala.de
percipiendis. Autem non teneris
niſi inquantum factus eſt locuple
tioꝛ:vt argu.ff.de condi.l.nam na-
tura.Aut queritur de fructibus in
duſtrialibus:⁊ tunc dico ꝙ ſic de ex
tantibus ⁊ hec vna cũ pꝛincipali
vt hic in.ĩ.reſpon.de cõſumptis
autem ⁊ perceptis nõ teneris da-
to qḋ locupletioꝛ factus ſit.vt.ff.ſ
ni.reg.l.iĩ.§.⁊ poſt lit.⁊ inſti. de re
rum di.§.ſi quis a nõ domino nec
etiam ad eſtimationẽ ꝑ eandẽ.l.

¶Queſtio.cccdxiij.

ITem ſu-
per eadẽ.l.Si q̃queras
quo iure petantur fru
ctus ſic diſtinguitur: quia aut que
ris quo iure petantur a poſſeſſoꝛe
quia ab initio malam fidem ha-
buit:⁊ in caſu iſto dico ꝙ officio iu
dicis ſi ſint percepti ⁊ cõſumpti vt
inſtitu.de offi.iud.§.illoꝛum.ſi au
tem ſint extantes petunt᷑ rei vẽ-
di.alia tamen rei vendi. quã illa ꝑ
quã petitur res pꝛincipalis.vt.ſ.
de condi.ex.l.mala.⁊ de regu.iuris
l.parem.Item haberi poteſt actio
furti ⁊ conditio furtiua per.l.ma-
la.Sequitur aut queritur quare ⁊
qualiter petuntur a poſſeſſoꝛe qui
ab initio etiã bonã fidẽ habuit:et
in caſu iſto dico ꝙ naturales extã-
tes rei vendi.petentur.vt.ff.de vſu
ris.l.fructus. ſi aũt ſint cõſumpti
tenetur de illis inquantũ locuple-
tioꝛ factus eſt.arg.ff.de condi.indé.
l.nam natura.⁊.ff.ſi cer.pet.l. et ſi
me ⁊ titiũ. Si aũt fructus ſint in-
duſtriales refert : quia aut queris
ante litem conteſt.⁊ tunc dico ꝙ ſi
ſint extantes qḋ percipiendos nõ
tenetur reddere.ſed perceptos of-
ficio iudi.tenetur reddere vt hic in
l. iſta.ſi autem ſint percepti et con
ſumpti ſiquidem bone fidei nõ te-
netur.ſi autem male fidei tenetur of
ficio iudi.vt in inſtitu.de offi.iudi.
§.illoꝛum.ĩ.reſponſo.

¶Queſtio.cccdxiiij.

Super ti-
tulo de ſeruitutibus ⁊
aqua.l. nō modus ⁊c.
Si tu queras nunquid cōceſſio ali
cuius facta alteri ſe extēdat ad fu-
tura multum refert: quia aut illa
cōceſſio fit ſub noīe vniuerſali:⁊ in
caſu iſto dico ꝙ ſe etiam extendit
tam ad pñſens ꝙ̄ ad futurū.vt.ff.de
leg.j.l.peculiū.⁊ de.fundo inſtruc.
et inſtru.le.l.vlt.Aut fit ſub nomi-
ne ꝑticulari ⁊ hoc ſimuliter refert:
quia aut cōceſſio ad futurū exten-
ſa modicum p̄iudiciū affert con
cedenti:⁊ adhuc dico ꝙ extendetur
a futura.vt.j.que res pig.ob.l.vlt.
Aut afferret magnū p̄iudiciū cō
cedenti:⁊ adhuc refert quia aut cō
cedens potuit hoc p̄iudere:⁊ ad
huc dico ꝙ extendetur ad futura.
vt.ff.de ſer.v⁊.p̄c.l.ſeruitus.Aut
nō potuit ꝓuidere:⁊ tūc dico ꝙ tā
tum ad preſens refertur:⁊ nunꝙ̄
ad futurum:⁊ ſic intelligo.l.iſtam.
et.ff.de dam.infec.l.dāni.§.is qui.
¶ Super.l.C.de verb.ſigni.l.ſan-
cimus ⁊c.Si tu q̄ras nūquid noīe
cautionis ſatiſdatio ſiue nuda re-
promiſſio contineat̄ ⁊ circa hoc ſic
diſtinguitur: q⁊ aut verbū cautio-
nis ponitur a lege aut ab homine
ſi ponatur ſeu ꝓferatur a lege.ad-
huc refert: q⁊ aut lex ſtat in termi-
nis ſuis nec vltra ꝓgreditur: et in
caſu iſto dico ꝙ verbo cautiōis ſa-
tiſdatio continet̄.vt.ff.de coll.bo.
l.cauere.⁊.C.de procur.l.j.⁊.ff.co.l.
nō ſolum.§.qui alieno.Aut lex vl-
tra progeditur:⁊ tunc dico ꝙ nu-
da ꝓmiſſio nomine cautionis cō-
tinetur.vt.ff.de p̄eto.ſti.l.j.§.ſtipu
lationum.Aut verbum cautionis
profertur ab homine ⁊ hoc refert:
quia aut profertur ſimpliciter aut
cum additamento.ſi aūt ſimplici-
ter refert quia aut apponitur iux-
ta talem contractū de cuius natu
tura eſt qd̄ etiā recipiatur ſatiſda-
tio:⁊ tunc dico ꝙ ſatiſdatio requi
retur.vt.C.de ꝓcur.l.j.⁊.C.de actio.
empt.⁊ ven.l.venditor.Aut appo-
nitur iuxta aliū contractū:⁊ tunc
nuda ꝓmiſſio tantū continet̄ ⁊ ſic
intelligo.l.iſtā ſancimus.Sequit̄
aut verbum cautionis ꝓfertur ab
homine nō ſimpliciter: ſed cū ad-
ditamento ⁊ hoc dico ꝙ ſatiſdatio
requiretur.vt.C.man.l.ſi manda-
to titij.

¶ Queſtio.cccclxv.

N.l.C.de epi-
ſcopis ⁊ cle
ri.ecclia aūt
cauſa que fit cū mona-
cho ⁊c.Si tu queras nū
quid ſi aliquis delinquit qui mo-
naſterium ingreditur nunquid re
maneat obligatus dico ꝓ cōſtanti
ꝙ ſic.⁊ licet religio omnē maculā
quantū ad iura poli abſtergat nō
tamen quantū ad iura fori.vt pro
batur.j.de nup.l.imperialis beni
uolentie.nā noxa ſemper caput ſe
quitur.Sed nūquid etiā ipſum cō
ueniam ſic diſtinguitur q⁊ aut agi
tur criminaliter ⁊ tūc dico ꝙ ſic.vt
ff.de accuſ.l.eos accuſatores.§.ac
cuſatores ⁊.§.eos ⁊ plus etiā quia
punict̄ tāꝙ̄ ſecularis ⁊ tāꝙ̄ mona
chus vt.ff.de penis.l.j.Sed ſi agat̄
ciuiliter erit aliud q⁊ reputabitur
monachus nec habebit ꝑſonā ſtā
di in iudicio ſicut nec ſeruus ⁊ eſt
rō q⁊ vbi agit̄ criminaliter nō agit̄
iudicio ordinario ſed agitur iudi-
cis officio.vt.ff.ad turpil.l.j.⁊ ideo
bene pōt cōtra ipſum fieri ꝑfecto
ꝓceſſus.ſi vero ciuiliter agitur iu-
dicio ordinario op⁊ ꝙ perſona ſit
integra qd̄ nō eſt in monacho.vt

ff.de adul.l.inter liberas.ꝛ.ĵ.de bo
niſqꝫ liber l.cū nõ ſolū.§.neceſſita
te. Sed quis iurabit de calū. dico
ꝙ ſindicus.ſi illa eccleſia ſindicum
habeat.ſivero nõ habet ſindicū ſꝫ
procur.ſolū.tunc nõ iurabit pcur.
ſed principales pſone ipſo iure ca
lum.preſtiterint iuramentū. vt in
aut. principales. ſed ſimplex pcu-
rator iurare debet de calū. iure ca
nonico.q: nõ faciunt differentiaꝫ
inter procura.ſindicū ꝛ yconomū
Sꝫ qualiter fiet executio in bonis
eccleſie dico ꝙ ſic: q: aut abbas et
conuentus volunt ab initio bona
iſtius monachi reddere ꝛ nolūt li
tem ſuſcipere.ꝛ tūc dico ꝙ nõ poſ-
ſunt ad plus cõpelli ꝙ̃ ad bona ce
denda.vt.ff.de pcur.l.in arrogato
rem.ſi vero expectauerint ſenten-
tiam dic ꝙ inſolidū ſatiſfaciet ec-
cleſia.vt.ff.de pec.l.ij.§.idē ſcribit.ꝛ
ff.de noxa.l.ꝙ aūt.Et fiet executio
in bonis eccleſie quia ſibi imputet
de eo ꝙ litē ſuſcepit abbas ꝛ ꝯuen
tus ſed qualiter cõueniam mona-
chum nõ monachum ſꝫ monaſte-
rium dico ꝙ cõueniā ipſum abba
tem q: vniuerſitatē bonorū poſſi
det.vt.ff.de noxa.p totū ſed eſt ſcīē
duꝫ qḋ eccleſia nõ habebit electio
nem qḋ det monachū pro noxa q:
eſt liber homo ꝛ ſacrifi.ꝛ quātum
ad vires bonorū ꝛ nõ alterius.

Queſtio.cccclxvj.

IN.l.ff. ſi quis caut.l.ij.Si
tu queras nūquid
ppter caſus fortui
tos aliquis excuſet
vel debeat excuſari: ꝛ circa hoc ſic
diſtinguitur: q: aut eſt talis caſus
fortuitus ꝗ emergit tēpore cõtra-
ctus.aut eſt talis caſus ꝗ emergit
poſt cõtractū. ſi aūt ſit talis caſus
qui emergit tēpore cõtract' adhuc
refert: q: aut eſt talis caſus ꝗ im-
pedit obligationē cõtrahi. ꝛ talis
excuſat.vt.ĵ.de ꝯtrahē.ēpt.l.domū
et de ver.ob.l.homo mortuus.aut
nõ impedit obligationē ꝯtrahi:et
tunc dico ꝙ nõ excuſat.vt.ĵ.de ꝟb.
obli.l.cõtinuus actus.§.illud. Aut
eſt talis caſus ꝗ emergit poſt con-
tractū:ꝛ tunc aūt emergit poſt mo
ram debitoris: ꝛ tūc dico ꝙ nõ ex-
cuſat.ĵ.ſi cer.pe.l.ꝙ eo.Aut āte mo
ram debitoris:ꝛ tūc aut ille caſus
liberatorius.ꝛ tunc dico ꝙ excuſat
in totū.vt.ĵ.de ver.ob.l.ſi.ex lega-
ti cauſa.Aut eſt caſus accuſatorius
et tūc dico ꝙ nõ excuſat in totum
vt.ĵ.de cõtrahen.emptio.l.ꝙ ſepe.
§.ſed res ꝛc.

Queſtio.cccclxvij.

IN.l.c.n.ſup.'c. Iſtanõ
l.ff. Si tu eſt hic
q̄ras num- in ru
quid vbi ego proteſtor brica.
aliquid et aduerſarius
meus pteſtatur ꝯtrariū valeat p-
teſtatio mea:ꝛ circa hoc diſtinguit̄
ſic.q: aut proteſtatio fit cõtra tale
capitulū qḋ depēdet ex mera volū
tate mea.et in caſu iſto dico ꝙ p-
teſtatio mea valet licet aduerſari'
meus nõ cõſentiat.vt.ĵ.de relig.et
ſump.fun.l.at ſi quis.§.plerūqꝫ. et
ĵ.de ꝯtrahen.emptio.l. ſi debitori
arg.ĵ.de ver.obl.l.cõtinuus actus.
§.cū ita.Aut pteſtatio fit cõtra ta-
le capitulū: ꝛ nõ depēdet ex mera
volūtate.ſed cū hoc ex volūtate ad
uerſarū ꝛ tunc dico ꝙ valet pteſta
tio mea ſi aduerſarius me' diſſen
tiat.vt.ĵ.nau.cau.ſta.l.j.ꝛ vlti. §. ſi
predixerit.ꝛ ar.ĵ.de re iudi.l.ū.aut
illud capitulū depēdet ex iuris ne-
ceſſitate ꝛ tunc etiā in iſto caſu pro
teſtatio mea nihil valet niſi aduer

ſarius meus cõſenſerit.argu.ſ.de fer.l.i.ad fi.z.ſ.de arbi.l.celſus circa medium illius.l.

¶ Queſtio.cccc.xviii.

Item ff.e.l.§.ſili mõ zc. Si tu queras nunquid iniuriã mihi factã ab alio ego poſſum aduerſario meo ĩputare: circa hoc ſic diſtinguit q: aut q̃ritur nunq̃d poſſum ſic ei ĩputare ita vt contra cũ inde habeã actionẽ et in caſu iſto dico q nõ poſſum vt ſ.rem ra.ha.l.ſi ſine.§.cũ añt. Aut vt contra cũ habeã exceptionem z tũc adhuc ſubdiſtinguit quia aut paſſus ſum iniuriam culpa mea z tunc dico q ſibi nõ poſſum ĩputare vt.ſ.cõi di.l.ſine a quo.z.ſ.loc.l.ſi merces.§.culpe. Aut paſſus ſum iniuriã ſine culpa mea. z tunc aut per magiſtrũ poſſum vt hic.z.ſ.de aliu.iu.mu.cauſa fac.l.iiĳ.§.fi. Aut p priuatum: z tũc adhuc refert quia aut eſt iniuria illata pſone mee: et tunc dico q nõ poſſum vt hic.z.l.ſeq. Aut in rebus meis z tũc poſſũ vt.ſ.de contrahẽ.empt.l.q ſepe.§.itẽ ſi res: z eſt ratio quia quilibet circa perſonam ſuã meliorẽ diligentiam ſeu cuſtodiã debet adhibere q̃ circa etiam res ſuas.argu.C.de ſacroſan.ec.l.ſancimus.z.ſ.de edu.edic.l.iuſtiſſime.

¶ Queſtio.cccc.xix.

Super.l ff.de co.per quẽ fac.eſt.l.vlt. Si tu q̃ras nũquid citatio ppetuet actionẽ z interrumpat preſcriptionẽ z tranſmittat ad heredes ego ſic diſtiguo: q̃a aut citatio emittitur ſine libello: z tunc dico q nõ poſſũ.vt.C.de an. excep.l.vlt.§.penul.z vl. Aut citatio fit in libello: z hic refert quia aut tantum tẽporis nõ tranſiuit a tẽpore citationis qd̃ reus potuerit litẽ conteſtari z tũc dico adhuc q nõ poſſum.vt.l.ſi quis caut.l.ſi cum.§.qui iniuriarũ in fi. Aut tm̃ tẽpus trãſiuit a tẽpore citationis qd̃ potuit lis conteſtari: z tũc adhuc dico q nõ perpetuat actionẽ verũ tamen interrũpit preſcriptionem et tranſmittit ad heredes.vt.C.de preſ.xxx.an.l.ſi cum iure.q: ad perpetuandum actionem certat de lucro captãdo quantũ aũt ad interrumpendũ preſcriptionem nõ.ſʒ de damno vitando z ideo zc.

¶ Queſtio.cccc.xx.

Nul ff.ſi q̃s cautionibus.§.i. Si tu q̃ras quãdo hec dictio niſi vel preter ponat vel nõ ego ſic diſtinguo q̃a aut hmõi dictio niſi vel pter ſequitur ppoſitionẽ negatiuã: z in caſu iſto dico indiſtincte q ponit illud qd̃ precedẽs ppoſitio negabat vt hic in fi.huius.§.pop. Aut ẽt ſequitur ppoſitionẽ affirmatiuã: z adhuc refert q: aut illd̃ quod ſequit hãc dictionẽ niſi vel pter cõprehẽdebat ſub pcedẽti ppoſitione affirmatiua: z ĩ caſu iſto dico q nõ ponit exẽplũ.ſ.de pig.act.l.creditor. et inſti.de adoptioni.§.itẽ nõ aliter. Aut nõ cõprehẽdebat ſub pcedenti ppoſitione affirmatiua: z tũc dico q nõ potuit ſʒ potiꝰ excludit.ſ.de le.i.l.plane.ſ.§.duaꝝ.z.ſ.de pec.l.nã.q liquide ad fi. Opponit imo videt qd̃ vbi dictio niſi vel preter ſequitur ppoſitionem negatiuã qd̃ nõ ponat.vt.ſ.de manu.teſt.l.titia et per eandẽ viã.ſ.de act.emptio.

ff.de adul.l.inter liberas.⁊ ꝭ.de bo
niſq; liber l.cū nō ſolū.§.neceſſita
te. Sed quis iurabit de calū. dico
ꝙ ſindicus.ſi illa eccleſia ſindicum
habeat.ſi vero nō habet ſindicū ſʒ
procur.ſolū.tunc nō iurabit pcur.
ſed principales pſone ipſo iure ca
lum.preſtiterint iuramentū. vt in
aut. principales. ſed ſimplex pcu
rator iurare debet de calū. iure ca
nonico.q: nō faciunt differentiā
inter procura.ſindicū ⁊ yconomū
Sʒ qualiter fiet executio in bonis
eccleſie dico ꝙ ſic: q: aut abbas et
conuentus volunt ab initio bona
iſtius monachi reddere ⁊ noluīt li
tem ſuſcipere.⁊ tūc dico ꝙ nō poſ
ſunt ad plus cōpelli ꝙ̄ ad bona ce
denda.vt.ff.de pcur.l.in arrogato
rem.ſi vero expectauerint ſenten
tiam dic ꝙ inſolidū ſatiſfaciet ec
cleſia.vt.ff.ð pec.l.ſi.§.idē ſcribit.⁊
ff.de noxa.l.ꝙ añt.Et fiet executio
in bonis eccleſie quia ſibi imputet
de eo ꝙ litē ſuſcepit abbas ⁊ ꝯuen
tus ſed qualiter cōueniam mona
chum nō monachum ſʒ monaſte
rium dico ꝙ cōueniā ipſum abba
tem q: vniuerſitatē bonorū poſſi
det.vt.ff.de noxa.p totū ſed eſt ſaē
duʒ qð eccleſia nō habebit electio
nem qð det monachū pro noxa q:
eſt liber homo ⁊ ſacriſi. ⁊ quātum
ad vires bonorū ⁊ nō alterius.

¶ Queſtio.ccccļxvj.

N.l.ff.
ſi quis caut.l.ſi.Si
tu queras nūquid
ppter caſus fortui
tos aliquis excuſet
vel debeat excuſari: ⁊ circa hoc ſic
diſtinguitur: q: aut eſt talis caſus
fortuitus ꝗ emergit tēpore cōtra
ctus.aut eſt talis caſus ꝗ emergit
poſt cōtractū. ſi añt ſit talis caſus
qui emergit tēpore cōtract' adhuc
refert: q: aut eſt talis caſus ꝗ im
pedit obligationē cōtrahi. ⁊ talis
excuſat vt.ꝭ.de ꝯtrahē.ēpt.l.domū
et de ver.ob.l.homo mortuus.aut
nō impedit obligationē ꝯtrahi:et
tunc dico ꝙ nō excuſat.vt.ꝭ.de ꝟb.
obli.l.cōtinuus actus.§.illud.Aut
eſt talis caſus ꝗ emergit poſt con
tractū:⁊ tunc añt emergit poſt mo
ram debitoris: ⁊ tūc dico ꝙ nō ex
cuſat.ꝭ.ſi cer.pe.l.ꝙ eo.Aut āte mo
ram debitoris:⁊ tūc aut ille caſus
liberatorius.⁊ tunc dico ꝙ excuſat
in totū.vt.ꝭ.de ver.ob.l.ſi.ex lega
ti cauſa.Aut eſt caſus accuſatorius
et tūc dico ꝙ nō excuſat in totum
vt.ꝭ.de cōtrahen.emptio.l.ꝙ ſepe.
§.ſed res ⁊c.

¶ Queſtio.ccccļxvij.

N.l. c.n.ſup.'e. Iſtanō
l.ff.Si tu eſt hic
ꝗras num in ru
quid vbi ego proteſtor bricis.
aliquid et aduerſarius
meus pteſtatur ꝯtrariū valeat p
teſtatio mea:⁊ circa hoc diſtinguit
ſic.q: aut proteſtatio fit cōtra tale
capitulū qð depēdet ex mera volū
tate mea.et in caſu iſto dico ꝙ p
teſtatio mea valet licet aduerſari'
meus nō cōſentiat.vt.ꝭ.de relig.et
ſump.fun.l.at ſi quis.§.pleriq;. et
ꝭ.de ꝯtrahen.emptio.l. ſi debitori
arg.ꝭ.de ver.obl.l.cōtinuus actus.
§.cū ita.Aut pteſtatio fit cōtra ta
le capitulū: ⁊ nō depēdet ex mera
volūtate.ſed cū hoc ex volūtate ad
uerſarū ⁊ tunc dico ꝙ valet pteſta
tio mea ſi aduerſarius me' diſſen
tiat.vt.ꝭ.nau.cau.ſta.l.j.⁊ vlti. §. ſi
predixerit.⁊ ar.ꝭ.de re iudi.l.ſi.aut
illud capitulū depēdet ex iuris ne
ceſſitate ⁊ tunc etiā in iſto caſu pro
teſtatio mea nihil valet niſi aduer

ſarius meus cõſenſerit.argu.ſ.de fer.l.j.ad fi.⁊.ſ.de arbi.l.celſus circa medium illius.l.

¶Queſtio.cccclxviij.

Item ff.e.l.§. ſiſi mõ ⁊c Si tu queras nunquid iniuriã mihi factã ab alio ego poſſum aduerſario meo ĩputare:⁊circa h' ſic diſtinguit̃ q: aut q̃ritur nunq̃d poſſum ſic ei ĩputare ita vt ↄtra eũ inde habeã actionẽ et in caſu iſto dico ꝙ nõ poſſum vt ſ.rem ra.ha.l.ſi ſinc.§.cũ añt. Aut vt contra eũ habeã exceptionem ⁊ tũc adhuc ſubdiſtinguit̃ quia aut paſſus ſum iniuriam culpa mea ⁊ tunc dico ꝙ ſibi nõ poſſum ĩputare vt.ſ.cõi di.l.ſine a quo.⁊.ſ. loc.l. ſi merces.§.culpe.Aut paſſus ſum iniuriã ſine culpa mea. ⁊ tunc aut per magiſtrũ poſſum vt hic.⁊.ſ.de ali.iu.mu.cauſa fac.l.iij.§.fi.Aut ꝑ priuatum:⁊ tũc adhuc refert quia aut eſt iniuria illata ꝑſone mee: et tunc dico ꝙ nõ poſſum vt hic.⁊.l. ſeq.Aut in rebus meis ⁊ tũc poſſũ vt.ſ.de ↄtrãhẽ.empt.l.ꝙ ſepe.§.itẽ ſi res:⁊ eſt ratio quia quilibet circa perſonam ſuã meliorẽ diligentiam ſeu cuſtodiã debet adhibere q̃ circa etiam res ſuas.argu.C.de ſacroſan.ec.l ſancimus.⁊.ſ.de edi.edic.l.iuſtiſſime.

¶Queſtio.cccclxix.

Super.l ff.de co.per quẽ fac.eſt.l.vlt. Si tu q̃ras nũquid citatio ꝑpetuet actionẽ ⁊ interrumpat preſcriptionẽ ⁊ transmittat ad heredes ego ſic diſtiguo:q̄a aut citatio emittitur ſine libello;⁊ tunc dico ꝙ nõ poſſũ.vt.C.de an. except.l.vlt.§.penul.⁊ vl. Aut citatio fit in libello: ⁊ hic refert quia aut tantum tẽporis nõ tranſiuit a tẽpore citationis qđ reus potuerit litẽ conteſtari ⁊ tũc dico adhuc ꝙ nõ poſſum.vt.l.ſi quis caut.l. ſi cum.§.qui iniuriarũ in fi. Aut tm̃ tẽpus trãſiuit a tẽpore citationis qđ potuit lis ↄteſtari: ⁊ tũc adhuc dico ꝙ nõ perpetuat actionẽ verũ tamen interrũpit preſcriptionem et tranſmittit ad heredes.vt.C.de preſ.xxx.an.l.ſi cum iure.q: ad perpetuandum actionem certat de lucro captãdo quantũ añt ad interrumpendũ preſcriptionem nõ.ſ; de damno vitando ⁊ ideo ⁊c.

¶Queſtio.cccclxx.

IN.l ff.ſi q̃s cautionibus. §.j.Si tu q̃ras quãdo hec dictio niſi vel preter ponat vel nõ ego ſic diſtinguo q̄a aut hmõi dictio niſi vel ꝑter ſequitur ꝑpoſitionẽ negatiuã:⁊ in caſu iſto dico indiſtincte ꝙ ponit illud qđ precedẽs ꝑpoſitio negabat vt hic in fi.huius.§.põp.Aut ẽt ſequitur ꝑpoſitionẽ affirmatiuã: ⁊ adhuc refert q: aut illđ quod ſequit̃ hãc dictionẽ niſi vel ꝑter cõprehẽdebat̃ ſub ꝑcedẽti ꝑpoſitione affirmatiua:⁊ ĩ caſu iſto dico ꝙ nõ ponit exẽplũ.ſ.de pig.act.l.creditor. et inſti.de adoptioni.§.itẽ nõ alit̃. Aut nõ cõprehẽdebat̃ ſub ꝑcedenti ꝑpoſitione affirmatiua:⁊ tũc dico ꝙ nõ potuit ſ; poti' excludit. ſ. de le.j.l.plane.ſ.§.duaꝝ.⁊.ſ.de pec. l.nã.ꝙ liquide ad fi.Opponit̃ imo videt̃ qđ vbi dictio niſi vel preter ſequitur ꝑpoſitionem negatiuã qđ nõ ponat.vt.ſ.de manu.teſt.l.titia et per eandẽ viã.ſ.de act.emptio.

l.ſi ſterilis.§.ſi tibi. So.dico ꝙ diſtinctio niſi vel preter quandoqꝫ ponit hereditarē actus preſenti vel precedenti ꝓpoſitione ⁊ quādoqꝫ ponit ipſum actū vel in cōtrariis habilitatem nō actū ⁊ ideo ⁊c.

¶Queſtio.ccccdxxi.

IN.l.ff.de edendo.l.ſi q̄s ex argentariis.§.p̄tor ait. Si tu queras exemplū originalis faciat fidem vel nō.⁊ circa hoc ſic diſtinguitur q: aut illud inſtrumentum qđ facit mētionē de alio eſt publicum: ⁊ tunc dico ꝙ fidem facit in aut.vt factū filii.§.j.cū ſuis cōcor. Aut nō eſt publicū:⁊ adhuc refert. quia aut eſt publicatū adhuc dico ꝙ fidē.vt.C.de teſt.l.publicati.aut nō eſt publicatū ⁊ adhuc refert:q̄a aut tu queris nūquid faciat fidem contra eū qui fecit copiā eius:⁊ adhuc dico ꝙ ſic.vt.ſ.de iur.fiſci.l.in fraudē. Aut queris nūquid faciat fidem cōtra tertiū:⁊ tūc dico ꝙ nō niſi ſit ſub eadē forma factum ſub qua ⁊ originale ⁊ eadē auctoritate ſubnixum.vt.C.de de eden.l.ſi q̄s in aliquo documento ⁊c.

¶Queſtio.ccccdxxii.

IN.l.ff.de pactis.l.ſi.r.§ ſi pactus ſum. Si tu q̄ras nūquid pater paciſci poſſit cū filio vel nō.ſic diſtinguitur quia aut pater paciſcitur filio aliquid dari et tunc acquirit filio vtilis actio vt.ſ.de verb.oblig.l.quodcunqꝫ.§.ii.⁊.ſ.eo.ti.l.ꝙ dicitur ⁊c.Aut paciſcit̄ aliquid nō peti a filio:⁊ adhuc refert; quia aut paciſcitur nō peti a filio qđ filius debebat ⁊ tunc dico ꝙ queritur filio vtilis exceptio.vt.ſ.eo.l.cū heredi.§.nos aūt ver.iulianus. Aut paciſcitur nō peti a filio id qđ filius nō debebat:⁊ hic ſubdiſtinguit̄ q: aut paciſcitur nō peti a filio tanꝙ ab herede:⁊ tunc dico ꝙ acquirit̄ directa exceptio ipſi filio.vt.ſ.e.l.auus aut nō tanꝙ ab herede:⁊ tūc nihil acquiritur filio ⁊ ſic loquit̄.§.iſte.

¶Queſtio.ccccdxxiii.

IN ea.l.§.partium conuentum. Si tu queras nūquid pactum alicui factū ſuo cōpetat ſucceſſori ſic diſtinguit̄ q: aut illud pactum eſt in rem.aut in perſonā. Si modo dico ꝙ ſufficit tam vniuerſali ſucceſſori ꝙ̄ ſingulari vt ſ.e.l.iur.gentiū.§.pactorum: ⁊ eſt etiam hmōi ratio q: pactū in rem factum ꝓficit oīb9 quibus prodeſſe intereſt paciſcentis.vt.ſ.e.l.⁊ heredi.§.ſi.nec certā perſonā concernit.ſ.de verb.oblig.l.quotiens quis. Aut pactū eſt in perſonā conceptam.⁊ adhuc ſubdiſtinguit̄ q̄a aut tu queris nūquid ꝓficiat vniuerſali.ſ.ſucceſſori. In primo caſu ſubdiſtinguitur q: aut illud pactū erat affirmatiue conceptū. aut negatiue.ſi affirmatiue tūc dico ꝙ ſufficit vniuerſali ſucceſſori niſi fuerit in perſona p̄deceſſoris vt.ſ.de pig.act.l.ſi neceſſitas.§.de vendendo pignore.⁊ eſt ratio q̄a alias tale pactum nō afferret vtilitatē. Aut negatiue cōceptū ⁊ tūc dico ꝙ nō ꝓficit vniuerſali ſucceſſori.vt.ſ.hac ea.l.§.ſi quis paciſcitur. Aut queris nunquid preciū in perſona cōceptum proficiat vel obſit ſingulari ſucceſſori: ⁊ hic ſubdiſtinguitur quia etiam aut tu queris nūquid

nocéat vel nunquid proficiat. In primo caſu adhuc ſubdiſtinguitur quia aut ex illo pacto ꝓcedit actio et tūc dico ꝙ nocet ſingulari.vt.ſ. loc.l.qui fundū.§.locū emptori ⁊c. Aut ex illo pacto daẽ ſola exceptio et tunc dico ꝙ nocet ſingulari ſucceſſori.vt.ſ.cōmuni di.l. in hoc iudicio §.ſi inter.⁊.ſ.pro ſoc.l. idē§.§.ſi ⁊ eſt ratio in caſu iſto. Nam niſi noceret in poteſtate eſſet paciſcētis qd̕ pactum redderetur inutile qd̕ eſſe nō debet arg.C.de contrahen.emptio.l.in ementis. Aut queris nunquid pactum ꝙ eſt in perſonam conceptū proficiat ſingulari ſucceſſori:⁊ adhuc ſubdiſtinguiẽ quia aut illud pactū parit actionē et tūc dico ꝙ nō proficit niſi ceſſū. vt.ſ.de dam.infec.l.damni infecti. §.predi.Aut parit exceptionem ſolum ⁊ tunc proficit etiam ſingulari ſucceſſori ſic loquitur.§.iſte. Et ratio hmōi eſt quia factū cedi non poteſt cū de facto nō habeam⁹ niſi nunc ⁊ pactū ſup ſolo facto fundatur vt videbitur.ſ.e.l.ſi vnus.§. pactus ne peteret:⁊ ideo pactū qd̕ ſolum parit exceptionem proficiat ſingulari ſucceſſori etiam non ceſſum.argu.ſ.de doli.exceptio.l.qui equitate.

¶Queſtio.cccclxxiiij.

Vper.l ff.de pac.l.anus ⁊c. Nota ꝙ obligatio quandoq; eſt diſpoſita in perſona heredū ⁊vnus eoꝝ eximiẽ ab obligatiōe:⁊ tūc aut illō de quo ẽt fuerat ꝯtractū vł fuerat ꝯcta obligatio eſt tale quid ad qd̕ teneẽ quilibet heredum inſolidū:⁊ tunc quilibet heredum conuenietur et nō exēptus vt.ſ.de verbo.ob.l.ij.§.fi. Aut obligatio erat talis nature qd̕ deſcendebat ad perſonas heredum ꝓ portionibus hereditariis tantū:⁊ adhuc diſtinguitur quia aut vnus heredum eximitur ab obligatione poſtꝗ iam etiam fuit cōtracta obligatio:⁊ tunc alii heredes debent ꝑ portionibus hereditariis poſſunt conueniri:⁊ ſi exēptus cōueniatur repellet agentē exceptione conuentionis. et ſic intelligo.l. iſtam anus. Aut vnus heredū eximitur ab obligatione anteꝗ contracta eſſet obligatio:⁊ adhuc diſtinguitur quia aut obligatio contracta eſt de certa quātitate ⁊ tunc etiam alii heredes conuenienẽ in totum ⁊ nō exemptus.vt.ſ.de le.j. l.ab omnibus.j.reſpon. Aut obligatio fuit cōtracta de certa ſpecie et tunc dico ꝙ ſi vnū eximeret alii non tenerenẽ niſi proportionibus hereditariis:⁊ eſt ratio q: partem iſtius exempti nō poſſent alii preſtare eo inuito.vt.ſ.de leg.j.l.ſi fundum ſub conditione.§.libertus.

¶Queſtio.cccclxxv.

Equitur rubri. qd̕ cuiuſq; vnum ⁊c. Ad euidentiã totius tituli dicit dñs Petrus de.b.p. ⁊ facit primo queſtionem. Nunquid quilibet populus poteſt facere vel vniuerſitatem.vel corpus.vel nō.⁊ circa hoc ſic diſtinguit quia aut querẽ nunquid iure ſpeciali poſſit facere corpus vel collegium.vtputa ſi impetrent a principe:⁊ tunc dico ꝙ ſic.⁊ iſtud conſiſtit in facto vt videtis in collegio fratrum predicatorum:et fratrum minorum qui collegium a ſummo pontifice habent approbatum. Aut queritur nūquid iure

cõmuni licitum ſit oĩbus vniuerſi
tatem vel collegium facere: ⁊ in ca
ſu iſto dico ꝙ quilibet populus in
quolibꝫ loco cõgregatus põt per
ſe facere collegiũ ad exercenda ea
que cõmuniter ab aliĩs ſolent exer
ceri vt pollicite viuere ⁊ iudici pro
uincie rñdere poſſint. Sed dico ꝙ
ſi vellent vnam profeſſionẽ facere
diſcrepantem a pfeſſione aliorum
nõ poſſent vt puta ſi quidã coadu-
nati vellẽt ſe inducere pellibus gri-
ſis ⁊ facere vel exercere actum aliĩs
contrariũ nõ poſſent nam turpis
eſt pars q̃ ſuo nõ congruit vniuer
ſo: ⁊ ſic intelligo glo. ibi in prin. po
ſi am ⁊ ideo nõ eſt multũ qd dice-
batur mihi a quodã magno repu
tatus pro magno qd aliqua ciui-
tas habeat collegiũ vel corpus nã
dicebat ipſe per gl. iſtam quelibet
ciuitas põt habere corpus vel col-
legium ⁊ ego reſpondebã verũ eſt
qd poteſt habere collegiũ vel vni-
uerſitatem vt viuant ſm ritus alia
rum ciuitatũ. ſ. vt viuat pollicite vt
coram eodẽ preſide reſpõdeat. Sꝫ
ego dico ꝙ in Flandria quedã ci-
uitates habent per priuilegiũ cor
pus vel collegiũ vel vniuerſitatẽ vt
nõ reſpõdeant corã preſide ꝓuin-
cie vel balliuo regis ſed corã illo iu
dice quẽ corpus corũ vel vniuerſi
tas duxerit eligẽdũ vnde dico quã
tum ad iſtum finẽ pro magno re-
puto ꝙ oportet ꝙ hoc obtineant
per priuilegium ⁊ ſic intelligo glo.
iſtam. Si tu queras de parte ciui-
tatis nunquid poteſt facere colle-
gium per ſe: ⁊ ſic diſtinguitur quia
aut illa ps vult facere rit᷒ ab aliĩs
penitus ſeparatos: ⁊ tunc dico ꝙ
nõ poteſt. vt. ĩ. de coll. illic. l. iñ. §. in
ſumma. Aut vult facere collegium
in imitando ritus aliorum ⁊ tunc
aut quantum ad vnã negociatio-
nem ⁊ ea que tangunt eam vt puta
pub. pelliperñ. ⁊ ſutores: ⁊ in caſu
iſto dico ꝙ poſſunt etiã magiſtra-
tum eligere corã quo de pertinen-
tibus ad ſutoriã negociationẽ re-
ſpondeant. ⁊ ſic intelligo. ff. de iur.
om. iudi. l. vltima.

Queſtio. cccclxxvj.

Super l. ff. de vſur. l. ſi ſtipu
latus ⁊c. Ad euiden
tiam huius. l. debes
ſupponere qd de iu
re veteri nõ fiebat nouatio ꝓſum-
pta per ſtipulationẽ penalẽ ſequẽ-
tẽ contractũ bone fidei niſi tantuꝫ
veniret in ea quantum in primo ⁊
eſt ratio q: iuriſconſulti nõ preſu-
mebãt cõtra ꝯtrahentes ꝙ vellẽt
recedere a pleno ꝓpter ſemiplenũ
vt. ff. de reſcind. ven. l. ſi id qd pure
ꝙ eſt verum niſi expreſſe partes in
ter ſe agerent. vt. ff. de verb. oblig.
l. qui vſumfru. ſtipulanť. preterea
debetis ſcire qd de natura emptio
nis ⁊ venditionis eſt ꝙ nuda poſ-
ſeſſio ſeu vacua fundi tradať. vt. ff.
de actio. emptio. l. venditor. ⁊ etiã
l. ex ẽpto. ⁊ melius. e. ti. l. ratio pri-
ma. Etiã ſcire debetis qd in actio
nibus bone fidei veniũt fructus a
tẽpore more ⁊ ſimiliter vſure vt. ff.
de vſur. l. mora. §. in bone fidei et
co. ti. l. in fideicõ. in ſtrictis vero iu
dicĳs nõ veniũt fructus niſi a tẽpo
re litis conteſt. ſed poſt alĩs inter-
pellationem vt. ff. de iud. l. debitor
in ſi. factã tẽpore ⁊ loco legitimis.
vt. co. ti. l. mora. ⁊ l. videamus. §. ſi
actionẽ his ſuppoſitis pone emi
rẽ a te vt puta fundũ. ⁊ ſic es mihi
obligat᷒ ꝑſonaliter ad fundũ tra-
dendũ cũ poſſeſſione vacua ei᷒. vt
ff. de act. ẽpt. l. rõ poſtea ſtipulatus

ſum quoddã mihi fundũ dari: q̄dam ꝓ̇o aliis ſequit̃ vacuã poſſeſ-
ſionẽ tradi: modo aũt querit̃ nun
quid fructu euenũt ſtatim ſoluto
precio a tpe more ⁊ videt̃ ꝙ non:
q: ſtipulatio ſtricti iur. eſt ⁊ in ſtri
cti iur. iudiciis nõ veniũt niſi a tẽ-
pore lit. cõteſt. vt. ff. de vſur. l. vſure
⁊. l. mora. videt̃ ꝙ imo ꝙ in actiõe
empti venirent q̃ eſt bonefi. ſʒ iſta
ſubrogata eſt in loco ipſius: ergo
venire debent in iſta. vt. ff. ſi quis
caut. l. ſi eũ. §. iniuriarũ. ⁊ in inſti.
de act. §. fuerat ⁊ꝙ fuerit nouatio
facta probat̃. Nã vbi ſtipulor fun-
dum mihi dari nõ video nouatio
nem velle fieri ſi plus nõ dicerẽ: ſʒ
vbi dico vacuam poſſeſſionẽ tradi
propter iſta verba reperim⁹ natu
ram prime actionis ex empto ad
quid cõpetit. ſ. ad tradendã vacuã
poſſeſſionẽ per. l. ratio: ⁊ q: natu-
ram precedẽtis actionis repetitã
inuenimus in iſta ſcda. ſ. in ſtipu-
latione ⁊ ſup eadẽ re ex quo tñ idẽ
⁊ eadẽ principia reperiunt̃. ⁊ i iſta
ſtipulatiõe ſicut in actione ex em-
pto fiet nouatio ⁊ facta nouatiõe
veniũt oĩa que in prima venirent
virtute ſubrogatiõis ꝙ attẽde ſit
verum veniẽt oĩa intrinſeca vt fru
ctus nõ extrinſeca vt vſura q̃ eſt ci
uilis acceſſio noua quantũ ad in-
trinſeca videtur fieri nouatio non
quantũ ad extrinſeca. Unde dic ꝙ
nõ eſt verũ dicere ꝙ verba de ali-
quo nõ debeãt deſeruire verba. ſ.
adiecta quecũqꝫ: ſʒ hoc facit repe-
titio nature actiõis ꝑcedẽtis non
aũt repetitio verboꝝ. Nã ſi dicerẽ
ſtipulor te mihi dari ⁊ caueri ꝑ fi-
deiuſſores ydoneos ⁊ ꝙ nullus in
quietet me ⁊ arabis ſũptib⁹ tuis
iſta oĩa vt operarent̃ ad hoc ꝙ ve
nirẽt fruct⁹ ⁊ ꝙ veniret nouatio: ſʒ
vbi adicerent̃ verba talia q̃ eſſent
de natura actiõis precedẽtis ſup
eadẽ re ⁊ tñ veniet vñ fieret noua
tio ⁊ venirent fruct⁹ ⁊ fieret noua
tio a tpe more: ⁊ ſic loquitur. l. iſta
difficilis. vt. ff. de vſur. l. ſi ſtipulat⁹
ſum rẽ tradi. nec obſt. l. de act. em
ptio. Nõ q: ibi non fuit ſtipulat⁹
rẽ dari ſed tradi ſimplr: ⁊ idõ non
ꝓpter ſemiplenũ recedit̃ a pleno.
Nã plus venire põt in pria actiõe
vcʒ ex empto vt. ff. de reſcin. vẽ. l. ſi
id qd̃ pure. Preterea non obſt. qd̃
qui ſtipulat̃ rem ſibi dari ſtipulat̃
ſuã effici q: ⁊ ſine poſſeſſione põt
tradi fundus. vt. ff. de iur. dot. l. ñ.
vel ſupponat. arg. non tñ valet ꝙ
ad hoc qd̃ preſumat̃ nouatio. ⁊ ꝙ-
uis ſuã effici ſtipularet̃ non tñ ſe-
quitur ergo fruct⁹ veniẽt q: ſtricti
iuris eſt ſtipulatio.

¶ Queſtio. cccclxxvi.

s Aper. l. ff. de neg. ge. l. neſcen
nius ⁊c. Si tu q̃ras q̃ñ
mater impẽſas quas fecit in filiis
ſuis poſſit repetere vel nõ: ⁊ circa
hoc ſic diſtinguit̃ q: aut ĩpẽdit ĩ eo
caſu in quo impendere non tene-
batur. ⁊ tunc adhuc refert q: aut
alius erat geſturus: ⁊ tunc ſimili-
ter adhuc refert q: aut gratis: et
tunc repetere nõ poterit q: . ſ. ab
eo repeteret qui erat gratis geſtur⁹
vt. C. e. l. ñ. ⁊ hoc ſi ſciebat eũ etiaʒ
gratis geſturũ. Aut geſtur⁹ nõ gra
tis. ⁊ tunc idẽ qd̃ in mẽbro ſequẽti
vbi non erat gratis geſturus aut
alẽdo impendit ⁊ tũc repetere nõ
poteſt niſi ꝑ ꝯiecturas apperet ꝙ
vellet repetere. vt ſi proteſtaret̃ ⁊c.
vt hic. Si aũt alẽ ꝙ alendo impẽ
dit adhuc refert q: aut magnam
impẽſam ⁊ tũc dico ꝙ repetet ſʒ ſi
modicã credo ꝙ nõ q: donare vr̃:

⁊ de modico nõ eſt curandũ.vt.C. e.l.alimẽta.⁊.l.ſi.cum ſuis cõcor. ⁊ magnũ vel paruũ relinquit̃ arbitrio iudicis.vt.j.de effrac.⁊ expi.l.j.§.expilare.

¶Queſtio.cccclxxviij.

M.l. ff.de iure iur.l.q̃ iuraſſe.§.ſi pater ⁊c. Si tu q̃ras vbi ego egi rei ven.et ſuccubui nũquid de cetero eãdẽ rem poſſum rei ven.petere vel nõ. Et circa hoc ſic diſtigue q: aut de nouo incipis poſſidere ⁊ tunc nõ eſt dubiũ quin poſſim poſtea agere.vt.ff.de excep.rei iudi.l.ſi quis ſi autẽ ꝯtinue poſſides. Si tu queras nunq̃d poſtea rei ven.petam: diſtinguit̃: q: aut fuiſti abſolut⁹: q: nõ potui ꝓbare:⁊ tunc q̃ncũq; obſtat exceptio rei iudi. ſi autem fuiſti abſolutus q: non ꝓbaui te poſſidere:tunc q̃ncũq; apparebit te poſſidere poter o te cõuenire: et probat̃:q: ſicut ex vna poſſeſſione continua datur.vna rei ven.ſic ex vna cõtractatione vna actio furti ⁊c.ar.j.de furtis.l.ſi q̃s vxori.§.ſi quis iurauerit ⁊c.

¶Queſtio.cccclxxix.

M.l. C.de furt.l.falſus ⁊c. Si tu queras vbi aliquod debitum vel indebitum ſolutũ eſt procuratori vero vel falſo quãdo poſſit repeti ⁊ quãdo non ⁊ à quo: et circa hoc ſic diſtinguit̃: q: aut ſoluit̃ procuratori vt procura.aut vt miniſtro.In primo caſu transfert̃ in ipſum procuratorem dominiũ:⁊ tũc ſi queras q̃n põt repeti diſtinguit̃:q: aut ſoluit̃ debitũ ei aut indebitũ.In primo autẽ caſu adhuc diſtinguit̃ q: videlicet aut ille procurator habet mandatum:⁊ tũc dico ꝙ non põt repeti: q: ſoluẽs etiam liberat̃ ⁊ eadẽ ſolutio non põt liberationẽ ⁊ obligationẽ.vt.ff.de ſolu.l.qui hominem.§.q̃ titiũ.al's incipit ſi titius. Aut ille ꝓcurator nõ habet mandatum ⁊ tũc ſubdiſtinguit̃: q: aut eſt falſus ſindicus:aut non ſindicus primo ſoluẽs ſi ignoret reuocatum mandatũ nõ poteſt repetere q: liberat̃ cum eadẽ ſolutio.⁊c. vt.ff.de ſolu.l.cum quis ſibi aut titio.§.ſi debitorẽ.⁊ ar.co.ti.l.q̃ hominem in fi.Aut ſoluẽs ſciebat reuocatum mandatũ ⁊ tũc dico idẽ quod dicturus ſũ vbi erat falſus ſindicus per.l.alleg.cum quis.§.ſi debitorẽ in fi.ſequit̃.Aut ille procurator erat falſus ſindicus ⁊ tunc ſubdiſtinguit̃ q: aut dñs ratũ etiã habuit ſolutionẽ factã falſo ꝓcuratori vel ſindico:⁊ tũc dico ꝙ nõ põt repeti id q̃d ſolutũ eſt falſo ꝓcuratori q: ſoluẽs eſt liberatus et eadẽ ſolutio ⁊c.vt.ff.de ſolu.l.vero procuratori in fi.⁊.l.qui hominẽ.§.fi.Aut dñs nõ habuit ratã ſolutionem factã falſo procuratori:et tũc dico ꝙ poteſt repeti id q̃d ſolutum eſt ab ipſo falſo ꝓcuratore:q: ſoluẽs nõ liberat̃.ar.l.qui hoiem in fi.⁊ põt repeti q̃ncũq; ꝯditiõe furtiua q̃ncũq; ꝯditione indebiti: q̃ncũq; cõditione ob cauſam vt hic.⁊.s.de cõdi.inde.l.creditoris.⁊.ff.de condi.ob cauſam.l.ſi ꝓcuratori ſequitur.Aut eſt ſolutũ ꝓcuratori indebitum:⁊ adhuc refert aut erat verus ꝓcurator.⁊ in caſu iſto nõ poteſt ab eo repeti id quod ſolutum eſt:ſed a domino ſic cũ diſtinctiõe tñ ꝙ.ff.rem ra.ha.videbitis.⁊.ff.de regu.iu.l.cum per errorẽ ⁊ intelligo procu. verũ ſi habeat mãdatum ſpeciale:non eñ ſufficeret

mandatū generale.vt.ff.de condi.
inde.l.ſi ꝓcuratoꝛ.§.celſus.aut nō
erat verus ꝓcuratoꝛ ſed falſus: et
tunc adhuc refert q: aut erat fal-
ſus ſindicus: aut non erat falſus
ſindicus.ſi autem erat falſus non
ſindicus adhuc refert: q: aut ego
ſoluens ignoꝛabā ⁊ tunc a quocū
ꝙ ſiue ꝓcuratoꝛe ſiue dn̄o poſſum
repetere indebitū ſolutū per legē
cum quis ſibi aut titio.§.ſi debi-
toꝛem.Aut ſciebā ⁊ tunc idez dico
ꝙ dictum ſum vbi erat falſus ſindi
cus: ⁊ in illo caſu ſic diſtinguit̄: q:
aut dominus ratum habet: ⁊ tūc
a dn̄o ſolo poteſt repeti etiam de-
bitum ſolutū cōditione indebiti.
vt in.§.ſi titius.aut nō habet ra-
tum ⁊ tunc poteſt repeti a ſolo ꝓ-
curatoꝛe condi.indebiti.vt.ff.rez
ra.habe.l.ſi indebitū.ſequit̄.Aut
ſolutū eſt pꝛocura.nō vt ꝓcurato
ri ſed vt miniſtro.et adhuc diſtin-
guitur q: aut ſoluitur debitū aut
indebitum.In pꝛimo caſu ſi erat
verus miniſter non poteſt repeti.
vt.ff.de ſolu.l.qui hominē.⁊.ff.ꝙ
iuſſu.l.ſi domin⁹.In ſcd̄o caſu ſub
diſtinguit̄.ſicut pꝛius: q: aut erat
falſus nō ſindicus aut ſindic⁹ ver⁹
In pꝛio caſu adhuc ſubdiſtīguit̄ q:
aut ignoꝛabat: ⁊ tunc nō repetit:
q: liberatur per.l.cū quis ſibi aut
titio.§.ſi debitoꝛem.aut ſciebat ⁊
tunc idem dico ꝙ dicam vbi erat
falſus ſindicus: ⁊ in illo caſu repe
tit indiſtincte nec dn̄s poteſt rati-
ficare.vt.ff.de reg.iu.l.ꝙ ab initio
⁊.C.ſi quis alteri vel ſibi.l.multū
intereſt.Aut ſoluitur miniſtro in-
debitum ⁊ tūc refert q: aut habet
mandatū: ⁊ tūc a ſolo dn̄o poteſt
repeti.vt.ff.de cōſti.pecu.l.q̄ ante
§.penulti.⁊ ꝙ iuſſu.l.ſi dominus
aut non habet mandatū: ⁊ tūc di
co ꝙ repeti poteſt a ſolo miniſt

nec ratificare etiam poterit dn̄s.
vt.ff.de condi.inde.l.nā natura.⁊
per legē multū intereſt.§.pen̄.

¶Queſtio.ccccxxx.

SUper.l
ff.de pact.l.tale pa-
ctum ⁊c.§.fi.vbi ali
quid mādatur ſcri-
bitur vel etiā conce
ditur alicui qui habet nomē pꝛo-
pꝛiuz ⁊ cōmune. Si tu queras nū
quid eo moꝛtuo debeat ad ſucceſ-
ſoꝛem transferri: multū refert: q:
aut mandatur ei nomine dignita
tis tm̄: ⁊ tūc cum non mandat̄ ei
nomine dignitatis tm̄ ⁊ tūc tamē
nō mandatur ei intuitu perſone
ſucceſſoꝛ cognoſcet. vt aut.vt nul-
li iudi.§.adhuc vero iubbemus:
colla.ix.⁊ ex.de offi.deleg.c.qm̄ ab
bas.Aut ſub nomine pꝛopꝛio tm̄
vt ſi mādatur vel ſcribitur petro:
⁊ tunc adhuc ſubdiſtinguit̄ q: aut
poſſet cadere in perſona petri vt
petri aut non: ſed ſoluz ſub nomi-
ne dignitatis. In ſecūdo caſu ad
ſucceſſoꝛem tranſmittit̄ vt res ma
gis valeat ꝙ pereat. vt.ſ.de reb⁹
dub.l.quotiens.⁊ ideo pater paci
ſcendo filio videtur paciſci tanꝙ
heredi.vt.ſ.e.l.auus.vbi dixi.⁊.l.
ſi tibi.x.§.ſi pactus ſim ⁊.l.⁊ here-
di.§.nos autem.de quo habes in
ſexto ſex certo diſtinctionuz. Aut
poteſt cadere in perſonā petri vt
petri: lz nō eſſet in dignitate: ⁊ tūc
ſecus vt in aut.vt nulli iud.§.⁊ hoc
vero iubemus.Aut ſibi fuit etiaz
mandatū ⁊ conceſſum ſub nomi-
ne ꝓpꝛio ⁊ dignitatis: ⁊ adhuc re-
fert q: aut erat tale quid ꝙ nō po
terat cadere in perſona ſua niſi ēt
ſub nomine dignitatis: ⁊ tunc vi-
detur ad ſucceſſoꝛē vt res magis

valeat q̃ pereat.vt.l.alleg.alius.ꝛ l.quotiens.Aut poterat cadere in persona etiã ſine dignitate ꝛ ſub⸗diſtinguitur:q: aut cõſtat per veriſimiles cõiecturas q̃ mandabat magis ſeu prouidebat magis ſub intuitu nominis appellatiui vel cõmunis ſeu etiã dignitatis:ꝛ tũc ſucceſſor poterit cognoſcere vt hic ꝛ.ĩ.de ver.obli.l.iulianus.ar.ĩ.de proba.l.ſi pactũ.Aut nõ apparet per coniecturas veriſimiles ꝛc.et tũc adhuc refert:quia aut premittit nomẽ dignitatis:ꝛ tunc etiam videt ſucceſſori mãdare:aut etiã preponit nomẽ propriũ:ꝛ tũc nõ videt ſucceſſori mãdare:ꝛ ſic intelligo.l.q̃ dicit q̃ per ordinẽ appa⸗ret de affectione.vt.ſ.de vſufruc.l.quotiẽs.in prin.ꝛ.ĩ.de fideicõ.lib.l.generaliter.§.quid ergo.ꝛ.ĩ.de ſup.ſer.l.ſeruus ꝛc.

¶Queſtio.cccclxxxi.

N.l. ſi intra ꝛc not.q̃ ex pacto nu⸗do ſub cõuentione cõcepto lȝ cõditio etiam extiterit ex tali pacto nõ orit actio ſed ſolum pcedit exceptio ꝛ ratio hmõi eſt q: pactũ nudũ nõ pficit ad agendũ niſi ſit nominatũ ꝛ alibi dictũ eſt de hoc.

¶Queſtio.cccclxxxii.

s Aper.l.

ff.de in rem verſo.l.ſi res.§.ſeru' ꝛc.Si tu queras quando filiuſfa.vel ſeru' contrahũt quando actio de in rẽ verſo ꝛ qñ actio q̃ iuſſu loca.ha⸗beant:ꝛ circa hoc ſic diſtinguit:q: aut filiuſfa.vel ſeruus cõtrahunt ab initio de voluntate dñi vel patris vel eis poſtea ratũ habentib' ꝛ adhuc diſtinguit q: aut ſuper re peculiari:ꝛ in caſu iſto dico q̃ ha⸗bet locũ actio q̃ iuſſu vt.ĩ.ti.j.l.j.Aut eſt ſup re dñi ꝛ tũc dico q̃ hȝ locũ actio de in rẽ verſo vt hic.aut cõtrahitur ſine voluntate dñi vel patris:ꝛ adhuc refert q: aut illud ſup quo contrahũt nõ eſt verſum in vtilitatẽ dñi vel patris q: de eo negocio filiuſfa.vel ſeru' geſſerũt:ꝛ adhuc refert q: aut aio obligandi dñm vel patrẽ ꝛ tũc habet locũ actio de in rẽ verſo.vt.ſ.e.l.iij.§.in rem autẽ verſum ꝛc.§.idem labeo.Aut geſſerũt non aio obligã⸗di dñm vel patrẽ ſed aio donandi ꝛ adhuc refert q: aut illa q̃ decrãt dño vel patri receperãt eo animo vt ſibi darẽt:ꝛ tũc hȝ locum actio de in rem verſo vt.ĩ.eo.l.ꝛ ideo.§.planc.aut etiam receperũt vt ſibi retineret in peculiũ:ꝛ poſtea mu⸗tato animo dederũt ꝛ tunc nõ habet locum actio.vt.ĩ.e.l.pxi.ꝛ.l.ꝛ ideo in prin.ꝛ qđ dictũ eſt vbi vertitur in rem dñi vel patris debet intelligi quando principaliter ne⸗gocium dñi vel patris gerebãt q: ſi principaliter ſuũ negocium et ac⸗ceſſorie negocium patris vel domi⸗ni:tunc nõ haberet actionẽ de in rem verſo.vt.ĩ.e.l.ſi pro patre.§.ſi.cum.l.ſequenti.

¶Queſtio.cccclxxxiii.

N.l. ſi vero nõ remunerandi.§.ſi filio.Si tu queras vbi.ſiliuſſa.cõtrahit ꝛ tẽpore quo eſt in pa⸗tris poteſtate ꝯtractũ innuit effe⸗ctus conſertur in tẽpore quo liberabitur a patris poteſtate cui ſcȝ querat aut ſibi aut patri:et circa hoc ſic diſtinguit:q: aut queritur

in vltima volũtate aut in cõtracti bus.inter viuos:⁊ tunc in pꝛimo caſu dico ꝙ filio queriť:vt.ĵ.de re-gu.iur.l.legata.Jn ſcđo autem ca ſu diſtinguiť q: aut expꝛeſſe ageba tur ex eo cõtractu vt effectus con-tractus cõferretur in tẽpoꝛe ſolu-te poteſtatis:⁊ tunc dico ꝙ nõ pa tri ſed filio queriť:⁊ hoc eſt verum niſi argueretť dolus filij vt.ĵ.de he-re.inſti.l.quidã conſiliũ.⁊.ĵ.de ſti-pu.ſer.l.fi.Aut agebať expꝛeſſe ſed etiam cõtingebat ex euẽtu vel acci dentı:⁊ adhuc refert q: aut queriť de tali obligatiõe quã filiusfa.ſibi queſiuiſſet:lʒ in poteſtate patris non eſſet:⁊ tũc dico ꝙ quereretur fi lio vt ſi mandaui filiofami.vt pꝛo me ſolueret pecuniam creditoꝛi meo ſoluit eſt emancipatus vt hic in fine.Aut filiusfami.non queſi-uiſſet ſibi obligationẽ ⁊ tunc ad-huc refert quia aut iſta obligatio accidebat alij obligationi pꝛinci-pali que aľr quereretur filiofami. et adhuc dico ꝙ filio quereretur. vt.ĵ.de verboꝝ obligationibus.l. ſi filius que eſt ratio vbi filius ſti-pulatur in patris poteſtate ⁊c. ſe-cus tamen in vltimis volũtatibꝰ. vt.l.ſi filius.⁊.l.que legata ⁊c.⁊ ra tio huiuſmodi eſt q: opera filij dũ eſt in poteſtate patris eſt:ſed in ſti pulatione opera filij interuenit:et ideo quia eo tempoꝛe debuit que-ri:ideo ⁊c.⁊ ſic intelligo legem al-legatam ſi filius.ſed legatũ queri tur filio inuito ⁊ ignoꝛãti ſine ali-qua eius opera:⁊ ſic intelligo legẽ ⁊.ĵ.de regu.iuris.l.legata.arg.ĵ.de leg.ij.l.cum pater.§.ſurdo.

¶ Queſtio.cccclxxxiiij.

SUper ti tulo cõmuni diui.l.ſa-binus ⁊c.:Si tu queras nunquid iure cõmuni melioꝛ ſit cõditio pꝛohi bentis:⁊ circa hoc ſic diſtinguitur q: aut iſta res eſt plurimũ vt vni-uerſoꝛum ſicut eſt res capituli: et tunc dico ꝙ ſtatur maioꝛi parti. vt.ĵ.ad municipa.l ꝙ maioꝛ.Aut etiam vt ſinguloꝝ ⁊ adhuc refert quia aut vt ſinguloꝛum vt admi-niſtratoꝛum vtpote ſicut tutoꝛuʒ: curatoꝛum:⁊ adhuc dico ꝙ maio-ri parti ſtandum eſt. vt inſtitu.de ſatiſda.§.j ⁊ eſt ratio quia ſanius expedit ⁊c.vt.ĵ.de adminiſtra.tu to.l.iij.vltra pꝛincipiũ.Aut eſt ſin-guloꝛum vt dominoꝛum ⁊ adhuc etiam refert q: aut vnus vult vti re illa ad vſum ad quem deſtinata eſt dico ꝙ poteſt etiam aliis inui-tis vt.ſ.c.l.ſi quis putans ⁊c.§.in cõmuneʒ.⁊ inſti.de re.diui.l.in cõ-mune.Aut non vult vti re illa ad vſuʒ ad quẽ deſtinata eſt:⁊ adhuc refert q: aut fuit empta ad vſum ad quem alter vult vti: et adhuc dico ꝙ poteſt. vt.ĵ.pꝛo ſoc.l.item cum duobus.§.iteʒ mela. Aut nõ fuit empta ad vſum ad quem al-ter vult vti:et adhuc refert q: aut vult vti gratia refectionis: et ad-huc dico ꝙ poteſt.vt.ĵ.de damno infecto.l.ſi heredibus. Aut vult vti ad alium vſum. Et adhuc refert quia aut non poſſet aliis afferre magnum pꝛeiudiciũ:et adhuc di-co ꝙ poteſt. vt.ſ.de ſeruitu.ruſti-co.pꝛedioꝛum.l quidã yberus. et l.ficula.Aut poſſet afferre magnũ pꝛeiudicium:et tunc melioꝛ eſt cõ ditio pꝛohibentis vt hic.ſed fallit fauoꝛe religionis. vt.ĵ.de.relig.et ſumptibus fune.l.ſi plures. ar.in eodem titulo.l.ſunt autem perſo-ne.ſed hoc fallit.ſ.de pactis.l.ma ioꝛem.

¶ Queſtio.cccclxxxv.

¶ Queſtio.cccclxxxv.

Super .ff.de pign.⁊ ypo. §.penult.⁊c. Si tu queras nunq̄d res obligata pluribus ſit obligata cuilibet inſolidū vel illis pluribus cōiūctim:⁊ circa hoc ſic diſtiguit̃:q: aut illa res eſt obligata pluribus ſucceſſiue:⁊ in caſu iſto dico ꝙ cuilibet inſolidū obligatur.vt.ī.qui poſ.in pigñ.ħa.l.j. niſi ꝓpter priuilegiū ⁊c. vt dicam ibi.Aut res illa ſimul ⁊ ſemel fuit obligata ⁊ hoc ſubdiſtinguitur:q: aut fuit obligata ſimul pluribus ſub diuerſis cōceptionibus:⁊ tūc dico ꝙ cuilibet inſolidū obligat̃:lʒ ſi veniant ad miſſionē pignoris res non dicatur obligata cuilibet ſm̃ quod excedit debitū vt hic circa medium.§.Aut illa res fuit ſimul obligata ⁊ ſub vna cōceptiōe ⁊ in caſu iſto adhuc refert q: aut eſt actum ꝙ cuilibet obligaretur inſolidū.⁊ adhuc dico ꝙ non pōt aut pro parte hoc eſt ꝙ pro parte poterit vēdicare:⁊ tunc dico ꝙ ſic. vt hic in fi.huius.§.

¶ Queſtio,cccclxxxvj.

s Uper .l. ff.de fideicō.vſu.in pn. Si tu q̄ras nunq̄d vbi aliquis cōuenitur debeat habere tempus quod datur iudicatis vel nō:⁊ circa hoc ſic diſtinguit̃: quia aut ille aduenit̃ ad quantitatē: et in caſu iſto dico ꝙ habet tempus quod datur iudicatis vt.ī.de re iudica.l.debitoribus.⁊.C.de vſu rei iudi per totum.Aut cōuenitur ad certā ſpeciē:⁊ adhuc ſubdiſtinguitur q: aut habet poteſtatē rei reſtituende:⁊ tunc dico ꝙ non dʒ habere tēpus datum iudicatis vt in ſti.de offi.iudi.§.j.⁊.ī.de ſolu l.ratum ⁊.l.quod dicimus.Aut nō habet facultatē rei reſtituēde:⁊ tunc etiam debet habere tēpus datuʒ iudicatis vt hic.

¶ Queſtio.cccclxxxvij.

Super .l. ff.de eo quod certo loco.l.iij.§.ſi quis in ſolam ⁊c. Si tu queras nunquid in obligationibus faciēdi locum habeat ar.ac.⁊ videt̃ ꝙ nō.ar.ſ.an rubri.vbi dicit dari tm̄,non fieri:ſed videtur oppoſitū vt hic ſic diſtinguitur q: aut querit̃ nūquid habeat locum arbitraria actio quantuʒ ad intereſſe quod venit a tempore more:⁊ tunc dico ꝙ ſic. ⁊ ſi alibi petam intereſſe habebit̃ ratio intereſſe mei ⁊ etiaʒ rei. Aut queris nunquid actio arbitraria locum habeat quantū ad effectū:⁊ adhuc refert q: aut eſt factum ꝙ vbicūq; poteſt explicari vt q: promiſit tradere librū.⁊ adhuc dico ꝙ pōt habere locuʒ cum ſit idem ꝙ in obligatione dandi.vt.ſ.ad.l. acquil.l. illud.Aut non poteſt alicubi explicari vt q: ꝓmiſit in ſolo ꝙ habeo capite domū facere ⁊ tunc dico ꝙ eſt arbitraria:q: alibi petere non poſſum quantum ad hoc vt alibi preſtetur vt hic ſed ſolum vbi promiſſum eſt:⁊ hac ratione dicit rubri.dari oportet nō autem fieri. ⁊ hoc veruʒ eſt niſi forte petam intereſſe q: moram fecit in ſoluēdo vbi promiſit dico tunc poteſt eſſe ar.ī.co.ꝙ ſi ephesi in rñſo. Et ex hoc videtur ꝙ ſit reperire arbitrariam tēporis quod eſt verum loca

adiecti.vt.l.alleg.qđ ſi ex hereſi.ſed ꝑ ſe nunq̄ vnde ſi promitto dare in paſchate ſi nō do ſum in mora cū nō reperiatur hec arbitraria nec habet hic locū ratio arbitrariaꝝ nam vbi aliquis certo loco ſe obligat ex forma cōuentionis alibi cōueniri de rigore nō poteſt tamē ne mea obligatio deluderet̃ per eum cum ad locū etiā nō veniret ꝑmittitur mihi eū vbicunq̄ cōuenire: ⁊ ſic in hoc ꝙ grauatur in vno releuatur in alio quia etiā habebitur ratio ſui intereſſe ⁊ mei ꝑpter equitatem q̄ nō habet locū vbi promittis certo tēpore quia ſi lapſo tēpore ꝑmiſſionis poſtea a te petam nō grauo te: cū nec tēpore ꝑmiſſionis petere poſſū q: lapſus eſt cū de tēpore nō habeamus niſi nunc. Sed in primis cōtra ꝑmiſſa videtur eſſe.ſ.c.l.in bone fidei.ſm ꝙ eſt ibi conductu: licet illa littera ſit melior ſm pe.de bel.pert.

Queſtio.cccclxxviii.

Super l.talis ſcriptura.§.fi.cum.l.ſeq. Si tu queras an clauſula ſequens referat̃ ad preſentia vel futura circa hoc ſic diſtinguitur.quia aut querit̃ referatur ad omnia futura vel nunquid ad omnia ꝑcedentia vel nunq̇d ad proximū: ⁊ adhuc refert q: aut apparere pōt ex ſignificatione clauſule qđ refert̃ ad futurū: ⁊ tūc dico ꝙ ad futurū refert̃.vt.ſ.de le.iii.l.vxori.⁊.l.nō aliter. Aut nō apparet ex ſignificatione clauſularū ſi ad ꝑterita referat̃: ⁊ adhuc refert, q: aut pōt magis trahi ad preſens vel ad preterita ꝙ̄ ad futurū ſm veritatē et interpretationē iur.⁊ tūc dico ꝙ ad preteritū refert̃.vt in.l.alle.vxori. Aut nō apparet ſm veritatem ⁊ interpretationē iuris.ſ.magis poſſe trahi ad vnū ꝙ̄ ad aliud: ⁊ tunc ad preteritū ⁊ futurū refert̃. ſicut in.l.iſta in fi.cū.l.ſeq.⁊.ſ.ad.l.fal.l.placuit.⁊.ſ.de pecu.leg.l.ſeruo manumiſſo. ſi aūt queratur nunq̇d ad oīa ꝑcedentia referat̃ adhuc refert quia aut eſt eadē rō ꝙ ſe extendat ad oīa ꝑcedentia ſicut ad quedā: ⁊ tūc dico ꝙ refert̃ ad oīa ⁊ ſic intelligo.l.iſtā.ar.l.ff.ad.l.acquil.l.illud et.C.de diuer.reſcrip. Aut nō eſt rō et adhuc refert: q: aut expreſſe dictum qđ ſe extēdat ad alia: ⁊ extenditur.vt.ſ.de adm.le.l.iii.ſi nō expreſſe ſꝫ ꝑ generalitate quadā tūc ad ea q̄ pūt referri ſine abſurditate refert̃.vt.ſ.de dot.pre.l.cū vulgari. Si aūt queras an ad proxima tātum in q̄bus quādoq̄ ꝑcedunt plura etiā capitula ⁊ tūc ſubdiſtinguitur q: aut pōt magis referri ad proximā ꝙ̄ ad remotā. aut ecōtra et tūc primo ad illud refert̃ ad qđ magis pōt ſicut in.l.iſta.⁊.ſ.de poſtul.l.i.§.idē adiecit.ſꝫ in ſcđo caſu nō vt.ſ.de verb.obl.l.titia.§.idem r̄ndit.⁊ ar.ſ.ex q̄bus cau.ma.l.ſed et ſi per pretorē.§.deinde adiecit.

Queſtio.cccclxxix.

Tin.l. ſi plurib⁹ ⁊c. Si tu q̄ras quādo plures cōcurrunt ad eandē rem. an ille qui prius litē cōteſtatus eſt ſuā cōditionē faciat meliorem vel nō. ſic diſtinguit̃ q: aut tu queris nunq̇d cōditionē ſuā faciat meliorē quantū ad ꝑuentionē officii vel iuriſdictionis aut quantū ad vtilitatē debiti principalis. In primo caſu dico ꝙ ille q̄ prius litem cōteſtatus eſt ſuā facit conditionē

meliorē.vt.ſ.de procu.l.pluribus.ꝛ.ſ.de iudi.l.qui prior. In ſcḋo caſu diſtinguit:q2 aut agit cōtra aliquē tanq̄ cōtra nō obligatum.vt in.§.j.inſti.de actio.ꝛ tunc ille demū qui prior ad ſententiā puenit.vt.ſ.de rei ven.l.ſi is a quo.ꝛ.ſ.de peti.he.l.ſiue ad hoc.ꝛ.ſ.de noxa.l.ſi quis auulſus ꝛc. Sed ſi agat cōtra nō obligatū tūc adhuc ſubdiſtinguit:q2 aut etiā agebat ad vnū legatū in numero: aut ad plura legata. In ſcḋo autē caſu dico q̄ ille qui prior ad ſentētiā puenit cōditionē ſuā meliorē facit.vt.ſ.de re iudi.l.inter eos. In primo aūt caſu dico q̄ ille qui prius litē cōteſtatus eſt ſuā facit conditionē meliorem.vt in.l.iſta.

¶Queſtio.cccc.

N.l. cū res.§.culpa ꝛc. Si q̄ras cuiuſmodi culpa veniat i cōtractibus ꝛ legatis circa hoc ſic diſtinguē:q2 aut ille Zctus celebratus eſt gratia creditoris.ſ.tm̄ ꝛ tunc dico q̄ venit dolus lata etiā culpa ꝛ leuis.vt.ſ.depoſi.l.q̄ nerua et non plus. Aut gratia debitoris vt eſt cōmodatū ꝛ tunc dico q̄ de omni tenetur niſi de fortuito.vt.ſ.cōmo.l.ſi vt certo.§.nūc videndū. Aut etiā gratia vtriuſq̄ et adhuc refert: q2 aut ſit ſuper re aut ſuper opa perſonaꝝ primo.vt de dote preleg.l.j.ꝛ.l.tm̄ ꝛc.ꝛ.j.de regu.iur.l.contractus ꝛc. In ſcḋo autē caſu tunc veniūt oēs ꝛ etiā leuiſſima.vt.C.māda.l.a pcuratore.ꝛ eſt ratio: q2 ſicut etiam corpora preferēda ſunt oībus rebus.vt.ſ.de ſac.ſan.ec.l.ſancimus.ſic homo debet eſſe diligētior cū eis que ſunt gratia pſone:ꝛ ideo dicit lex.ſ.ſi quis caut.l.ſ.in fi.ꝛ.l.ſeq.ꝛ.l.linea. Et intelligo Zctū gratia vtriuſq̄ qñ vterq̄ recipit equale emolumentum vel quaſi ne ſint contra plura iura.j.eo.ſi ſeruus plurium ꝛc.

¶Queſtio.cccc.j.

Super.l ff.de iudi.l.de qua re ꝛc. Si tu queras vtrū ſuper incidēti ſit pnunciandū vel non? ſuper hoc ſic diſtinguit:quia quoddam eſt incidēs qḋ incidit in principalē queſtionē ꝛ totum perimit:vt pactū de nō petēdo ꝛ iuſiurandū delatū.ꝛ aliud eſt incidens qḋ magis dicat emergēs q̄ negociū differt: vt ſi querat vtrū teſtis poſſit teſtificari.vnde etiā ſi tu queras vtrū ſuper incidēti qḋ negociū perimit adhuc refert: q2 aut illud incidēs pponit p modū exceptionis dilatorie: aut per modum exceptionis peremptorie.ſi pponat p modū exceptionis dilatorie tūc dico q̄ ſuper incidēti eſt pnūciandū.vt.j.de cōdi.inde.l.ꝛ elegāter.ſi aūt pponat per modū exceptionis pemptorie tūc tenet ſentētia vulgaris q̄.ſ.ſuper incidēti nō eſt pnūciandū.vt.C.de ordi.iudi.l.j. Itē potes videre vtrū pnūciandū ſit ſuper incidenti vt habeat eūdē effectū ac ſi prīcipaliter eſſet interpretatū ꝛ dico i iſto caſu q̄ adhuc refert: q2 aut illud incidēs tendit ad eūdē finē ad quē etiā tēderet ſi eſſet principaliter intentatum: et in caſu iſto dico etiā q̄ habet eūdē effectum q̄ haberet principale.vt C.de neg.ge.l.finalit.§.vno quoq̄ modo. Aut etiā nō tendit ad eūdē finē ꝛ tūc dico q̄ ſi ſup.eo pnūcia-

tū ſit nō habet eundē effectū.vt.ſ.de his qui no .infa.l.lucius 7c.

Queſtio.cccc.ci.

IN.l.ff. de pet.here.l.regulariter. Nota. ꝙ petitio hereditatis nō datur cōtra titulo poſſidentē.7 ſcis tu q̄ eſt ratio huius. ratio hmōi eſt.q: duob' in iudicio ꝯſiſtentibus ille ſolus qui fortiora iura pro ſe allegat vincit. vt.C.de edict.di.adri.toll.l.fi.'mō ita eſt ꝙ qui agit peti. here. nō dicit ſe dn̄m.ſed ſolūmodo heredē.7 dicat hereditatem ad ſe pertinere declarari vt ꝓbatur hac eadem. l. Sed ille qui habet titulū ſaltem dicit ſe habere ius publiciane. ſ3 fortius eſt dicere ſe habere ius publiciane q̄ꝫ dicere ſe heredē eſſe: ideo ille qui titulum haberet vinceret: et ideo contra titulo poſſidentem nō datur petitio hereditatis. Unde ſi tu queras cōtra quē cōpetat et quis teneatur petitione hereditatis: multū refert. q: aut iſte qui conuenitur petitione hereditatis habet titulū: 7 adhuc refert. q: aut habet titulum verū. aut nō verum immo fictum. Si aūt nō habet titulum verū: ſed fictum tūc dico ꝙ tenetur petitione hereditatis 7 ſic loquitur lex illa regulariter. Aut ille etiam qui conuenit̄ poſſidet hereditatem vero titulo: 7 adhuc refert. quia aut poſſidet vero titulo vniuerſali aut ſingulari. Si autem titulo vniuerſali poſſideat: adhuc dico ꝙ tenet̄ petitione heredita. 7 hmōi ratio eſt q: nō h3 ius publiciane vſ̄ nec fortius ius hic h3 q̄ꝫ ille q̄ dicat ſe heredē. vt.j.e.l.nec vllā.§.neracius.7.l.etiā in p̄n. Aut ille q̄ poſſidet hereditatē habet verū titulū 7 ſingularem: 7 in caſu iſto adhuc refert. q: aut ille habuit malam fidē ab initio: 7 tūc dico ꝙ adhuc tenet̄ petitione hereditatis et rō hmōi eſt ſimiliter q: namꝗ ius publiciane nō habuit. vt.j.e.l. nec vllā. Aut habuit bonā fidē ab initio et refert adhuc q: aut ille titul' verus p̄t reduci ad nō titulū aut nō. ſi aūt ille verus titul' poſſit reduci ad nō titulū adhuc dico ꝙ tenetur petitione hereditatis.vt. j.e.l. nec vllā.ij.rn̄. Aut ille verus titulus nō p̄ōt reduci ad nō titulū: 7 adhuc refert q: aut h3 titulū verū in re ſingulari: 7 in caſu iſto dico ꝙ nō tenetur petitione hereditatis ꝑ regulam dictā qđ petitio hered.dat̄ 7c. Aut h3 verū titulū in re vniuerſali puta in tota hereditate: et in caſu iſto dico ꝙ dat̄ petitio hereditatis vtilis quotiēſcūꝗ equitas dictat ipſam dari: 7 ſic loquit̄ lex etiā in ver.ꝙ ſi q̄s. Sed q̄ eſt rō quare cōtra titulū h̄ntē3 in re ſingulari nō dat̄: ſed cōtra titulū h̄ntē in re vniuerſali.rn̄.ꝙ ille q̄ emit rē hereditariā ſingularē ius publiciane h̄re p̄ōt 7 ſic fortius ius h3 q̄ꝫ ille q̄ dicit ſe heredē vt ꝓbatū eſt.ſ. S3 ille qui h3 titulū in re vniuerſali nō h3 ius publiciane q: in hereditate ēt ſunt plures res q̄ nō ſunt de hereditate teſtatoris.7 ſic tenet̄ petit. here.vt ꝓbatur.j.e.l. 7 nō tantum

Queſtio.cccc.cij.

IN.l ff.de pet.here.l. ſi quis poſſeſſor 7c. Si tu queras nunquid poſſeſſor hereditatis poſſit imputari petitori.multū refert: q: aut tu queris nunq̄d poſſit imputare ſibi illud qđ ſoluit, aut illud in quo obligatus eſt 7c. aut

Illud qđ ſibi debet. aut illud quod
impendit. Si tu queras nūquid il
lud qđ ſoluit: adhuc multū refert.
quia aut erat indebitū: ⁊ tunc ad⸗
huc refert q: aut poſſeſſor eſt bōe
fidei. aut etiā male fidei. ſi bone fi⸗
dei tunc dico ꝙ īputare nō poteſt
quia c̄ū eſſet male fidei ſciēter ſol⸗
uit. indebitū: ⁊ ſic nulla eſt repetitio
ar. ſ. de regu. iur. l. cuius p erroꝛē. ⁊
hoc culpa ſua ſentit quare ⁊c. vt. ſ.
e. l. ꝙ quis. Aut erat bone fidei poſ
ſeſſoꝛ qui indebitū ſoluit iuſto er⸗
roꝛe: ⁊ tunc dico ꝙ īputare pōt. vt
ar. ff. e. tit. l. ꝙ ſi poſſeſſoꝛ in fi. Aut
ſoluit īdebitū nō iuſto erroꝛe ⁊ tūc
dico ꝙ nō poteſt imputare vt arg.
de cen. l. ꝙ ſi poſſeſſoꝛ circa mediū
et. ff. e. l. ſi poſſeſſoꝛ. §. ſed vendidit.
Aut ſolutū eſt debitū a poſſeſſoꝛe
hereditatis: ⁊ adhuc refert; q: aut
ſolutum eſt nōie heredis; ⁊ tūc di⸗
co ꝙ imputare poteſt vt. ff. de neg.
geſt. l. ſoluendo. Aut etiā ſoluit no⸗
mine pꝛopꝛio nō adiecto nomine
appellatiuo heredis vel etiā nomi
ne hereditario: ⁊ tunc dico ꝙ non
poterit imputare vt. ff. cōmuni di.
l. in hoc iudiciū. §. diuerſū. Aut ſol
uit cum adiectione heredis vel no
mine hereditario: ⁊ tunc etiam di
co ꝙ tunc poterit imputare. vt. ff.
de nego. geſt. l. vlti. in fi. nec diſtin⸗
guitur in debito ſoluto vtrū eſſet
bone fidei vel male. quātū ad hoc
hoc ꝙ poſſit imputare. Sed bene
diſtinguitur quantū ad aliud quia
etiā male fidei poſſeſſoꝛ ſi velit im
putare debet cauere ſe petitoꝛē de
fendere erga illos creditoꝛes qui⸗
bus ſoluit hoc ſi quis poſſeſſoꝛ. ſi.
reſpon. ibi ſcilicet ⁊ ideo iulianus.
bone fidei autē poſſeſſoꝛ nō caue⸗
bit ſed conditionē quā habet pſta
bit vt hic ſi quis poſſeſſoꝛ ibi. ſcili⸗
cet condi. tamē ⁊c. Aut queris nūn

quid poſſeſſoꝛ hereditatis p oſſit
imputare petitoꝛi illđ in quo obli
gatus eſt: ⁊ hic adhuc refert q: aut
erat male fidei poſſeſſoꝛ: ⁊ tūc ſimi
liter adhuc refert q: aut erat obli⸗
gatus ex cauſa volūtaria: ⁊ tūc di⸗
co ꝙ nō poterit imputare. vt. ff. e.
l. ſi poſſeſſoꝛ. §. ſed ⁊ ſi res. Aut etiā
poſſeſſoꝛ hereditatis vult imputa
re qđ ſibi debetur: ⁊ adhuc refert:
quia aut eſt male fidei poſſeſſoꝛ: ⁊
tūc dico ꝙ nō poteſt imputare: q:
male fidei poſſeſſoꝛ impedit com⸗
penſationē: ⁊ ſic loquit̄ hic ſi quis
poſſeſſoꝛ. vbi ſed ⁊ ſi ipſi. Aut erat
bone fidei poſſeſſoꝛ: ⁊ tunc etiā di⸗
cit quidā ꝙ refert: quia ſiquidem
erat debitū naturaliter ⁊ ciuiliter
dico ꝙ admittet̄ cōpenſatio: ſi aūt
naturaliter ⁊ ciuiliter ſiue natura⸗
liter tantū ꝙ admittetur cōpenſa
tio ſiue poterit imputare: ⁊ ſic in⸗
telligo hic ſi quis poſſeſſiōe vbi iu
ſtus ar. C. de cōpenſa. l. fi. Aut poſ⸗
ſeſſoꝛ hereditatis vult imputare il
lud qđ impendit ⁊ hic: ⁊ adhuc re⸗
fert quia aut impēſe ſunt facte cir
ca fructus: ⁊ in caſu iſto dico ꝙ ſi⸗
ue ſit bone fidei ſiue male fidei po
terit imputare quia ſēper fruct⁹
intelliguntur deductis expenſis vt
ſ. e. l. ſi a dño vel a patre in fine. aut
ſunt impenſe facte circa res: ⁊ ad⸗
huc refert: q: aut ille q̄ fecit hmōi
impenſas erat male fidei. aut etiā
bone fidei. ſi aūt ſit male fidei ne⸗
ceſſarias ⁊ vtiles conſeruabit: ſeu
conſeruare poterit iudicis officio
volūtarias vero abꝛadere ſine etiā
leſione pꝛioꝛis ſtatus rei. vt. ſ. ꝙ ſi
ſumptus. §. j. ⁊ l. vtiles cū. l. fi. Aut
etiam erat bone fidei: ⁊ tunc dico
ꝙ voluntarias vtiles ⁊ neceſſarias
poterit imputare. vt. ſ. e. l. ſi a dño
vel a patre. §. fi. cum. l. ſeq. vt ibidē
cuilibet diligenter intuenti pote⸗

rit limpidius apparere.

¶ Queſtio.cccxciij.

Super.l ff.loc.ꝛ conduct.l.ſi merces ꝛc. Si tu q̄ras vbi aliquid poſitū eſt arbitrio alicuius ꝛ ipſe etiam moriatur anteq̄ arbitretur nunquid eius heres loco ipſi' poterit arbitrari vel omnino expirabit arbitrium ſic circa hoc diſtinguitur quia aut ſup iure ꝓprio debebat arbitrari: et ī caſu iſto dico ꝙ heres eius loco ipſius poterit arbitrari nec expirabit arbitriū.vt ī.de opt.leg.l.j.ꝛ in aut. qꝺ p̄re.a morientc.§.j. Aut debebat arbitrari ſuper iure alieno:ꝛ in caſu iſto dico ꝙ heres ei' aliquo modo nō poterit arbitrari ꝛ ſic intelligo.l.iſtam.ꝛ.ī.de verbo.oblig.l.ſi quis arbitratu.

¶ Queſtio.cccxcv.

TA.l.ff. qui pot. in pignō.ha.l.ſi prior creditor ꝛc. Si tu q̄ras nunquid retrahens aliquā rem teneat̄ tradere emptori quicquid ſibi abeſt ratione venditionis vel nihil ſibi teneatur tradere.ꝛ circa hoc ſic diſtinguitur: quia aut aliquid ſibi abeſt ratione vēditionis:ꝛ illud tenetur ſibi emptor tradere.vt.ī.de edil.edic.l.cum aūt.§.iulianus.et l.debuit. Aut abſit ſibi aliquid nō ratione venditionis complende: ſed alia ratione: ꝑbi gratia.Ego mere volui aliquē fundum ab aliquo et emi venit proximior de genere illius venditoris vult illud retrahere dico ſibi non retrahas dabo tibi.x. poſtea venit alius proximior poſt ipſum vult retrahere volo qꝺ cum precio reddat mihi.x.illa que dedi primo volenti retrahere etiā nunquid illa.x.cū precio teneat̄ reddere dico ꝙ non:et ſic intelligo.l. iſtam ſi prior creditor ꝛc.§.j.

¶ Queſtio.cccxcvj.

TA.l.ff. de preſcrip.verb.l.naturalis.ꝛ.l. quotiens ꝛc. Si tu queras quādo in aliquo caſu dictat equitas actiones dari ſic diſtinguitur quia aut tu queris in caſu delicti:ꝛ tunc dico ſi ſit nomen ſpeciale actionis datur illa actio nomiata ex illo delicto.vt.ff.de furt.per totū. Aut nō eſt nominata actio illa.ſ.quia non cadit in propriū nomen actionis: ꝛ in caſu iſto dico ꝙ datur actio de dolo.vt.ff.de dolo.l.ꝛ eleganter.§. non ſolum. Aut queritur vbi equitas dictat actionē dari in cōtractibus nec eſt cautū quo iure act.agatur:ꝛ tunc dico ſi ſit actio nominata ex illo cōtractu datur actio vtvidelicet eſt.ſ.de act.empt.ꝛ ven.per totum.ſi vero nō cadat in propriū nomen cōtractus tunc dico ꝙ agetur actione preſcriptis verb.vt.ſ. de extri.l.i. Aut equitas dictat actionem dari in quaſi ꝯtractu vel quaſi delicto:ꝛ tunc dico ſi ſit actio nominata datur illa actio vt.ī.de tutel.ꝛ ratioci.diſtrahen.l.j.ꝛ per totuꝫ.ſi aūt actio nō fuerit nominata agetur actiōe in factum ꝛ ſic intelligo.ī.e.quotiens.ſi vero danda ſit actio extra omne delictum: vel quaſi contractum ſic diſtinguitur quia aut eſt lex introducta a pretore ꝛ tunc habet locū actio in factū ſpecialis vt.ſ.de eo per quē fac.eſt l.hoc edicto.§.vlti.ſi vero.p.l.ſcri

ptam datur cōditio ex.l.vt.ſ.de cō du.ex.l.i.j. Si vero ſit lex facta a pn cipe agetur cōditione ex illa lege q̄ eſt lex viua. ſi ex conſuetudine aget cōditione ex cōſuetuđ.vt.ſ.de legi. l.de q̄bus.ꝛ.C.que ſit lõ.cōſue.l.ij. cum ſimilibus.

¶ Queſtio.cccc.xcvij.

Saper. l. ff. qui potiores in pig. ha. l. q̄ generaliter. Nota ꝙ q̄ñꝙ vnū ſtatutū iuris ſequit̄ alterū: ꝛ q̄ñꝙ vnus cōtract' ſequit̄ alterū ꝛ q̄ñꝙ vna vltima voluntas ſequit̄ alteram. Si tu q̄ras quando vnū ſtatutū ſequit̄ alterū cui cōtrariat̄ nunq̄d deroget priori ſtatuto vel nō. ſic diſtinguit̄ quia aut vtrūꝙ eſt generale. aut vtrūꝙ ſpāle ꝛ ſemꝑ dico ꝙ ꝑ poſteri' derogatur priori. ꝛ eſt rõ q: in diuerſis tēporibus ſortiunt̄ effectū vnū prius ꝛ alterū poſterius modo cū dependeat ex ſola volūtate ſtatuentis iuriſcōſulti vel principis ꝑmū reuocat̄ per ſcdm.vt.ſ.de leg.l.nō eſt nouū. Aut prius ſtatutū eſt generale ꝛ ſcdm eſt ſpāle. ꝛ tunc dico ꝙ per ſpeciale derogat̄ generali ſiue pmū ſit generale vel ecōtra vt ff.de reg iur.l.in toto iure noſtro. et.ſ.q̄ ſatiſd.cog.l.ſciendū: ꝛ idē eſt in cōſuetudine vt.ſ. de q̄bus.l.de quibus. Aut queris in ꝯtractibus qui ſibi aduerſant̄ ꝛ hic dic ꝙ ſiue vtrūꝙ ſit ſpāle. ſiue vnū gn̄ale ꝛ alterum ſpeciale ſemꝑ q̄ prior eſt tēpore potior eſt iure. ꝛ ſic loquit̄ lex iſta.ſ.e.l.gn̄aliter. Et eſt rõ q: contractus dependēt ex volūtate duorum nec alterius volūtate ſola poteſt preiudiciū fieri ei q̄ iam cōtraxit q: ius eſt ſibi iā acquiſitū vel re vel ſpe cōtrahēdo cum ſcdo creditore q: nihil tam naturale ꝙ vnū q̄dꝙ eodē modo diſſolui quo ligatur. vt.ff.de reg.iur.l.nihil tā naturale. ꝛ.ſ.ne q̄d in loco pu.l.ij.§.merito. ſed fallit.ſ.e.ti.l.interdū cū.l.ſeq. Aut tu q̄ris in vltimus volūtatibus q̄ contrariant̄: ꝛ tūc dico ꝙ vna ſit gn̄alis ꝛ altera ſpecialis tūc generali derogat̄ ꝑ ſpālem.vt.ſ.de le.iij.l.vxor.c.§.feliciſſime. Aut vtraꝙ eſt gn̄alis. aut vtraꝙ ſpālis: adhuc refert. q:.ſ. aut in rebus indiuiduis: ꝛ tunc dico ꝙ vna cōſumit aliā ꝛ impedit. vt.ff.de here.inſti.l.q̄ ſoluēdo. Aut in rebus diuiduis: tunc dico ꝙ in vtraꝙ diſpoſitio valebit ꝛ ſibimutuē cōcurſu etiā prex facientvt cū legat̄ duobus vna res diuerſis tēporib' licet diuerſa ſint tēpore legādo th̄ tp̄us a quo vires recipiunt legata ꝛ etiā robur ſuū eſt vnū nec eſt reperire prioritates in tēpore.c.ſ. quantū ad deceſſiones legatoꝝ q: omni vno momēto vir tutem ꝛ etiā robur ſuū recipiūt vel etiā infirmant̄ inter eos de q̄bus querit̄. Sed aliud eſt in ſtatutis iuris q: vnū reuocat aliud vt dictū eſt q: diuerſis tp̄ibus virtutē ſuā ꝛ ſuum ſortiunt̄ effectū ꝛ ꝓbant̄ iſta ff.de lega.ij.l.ſi pluribus.ꝛ.ff.ad.l.fal.l.plaucius.ꝛ.l.linea margaritarum cum ſimilibus.

¶ Queſtio.cccc.xcviij.

N. l. ff. de triticaria. l. j. Si tu queras vbi quādo ꝛ per q̄d mediū actio triticaria ꝯcludat ſciendū eſt ꝙ natura conditionū talis eſt ꝙ ſemꝑ intendit̄ aliq̄d dare vel facere oportere vt inſtitu.de act.§.ſit itaꝙ diſcretis ſiue compe tat dn̄o ſiue nō dn̄o. Natura vero conditionis triticarie eſt ꝙ ſemꝑ

competit ad dandū. ſed nunq̄d ad
faciendū. vt. j̄. de condit. tri. l. j. ver.
ſiue quis. Sicut ſi aliquis mihi p̄
miſit vſumfru. in fundo ſuo vel ali
quid tale. ⁊ eſt ſciendū qđ eſt reperi
rire certi cōdi. generalis. ⁊ cōditio
nem triticariā q̄ ſunt generales: et
inter ſe differunt q: certi conditio
ſemp̄ competit ad certū ⁊ etiā pōt
cōpetere p̄ pecunia nūerata. vt. ſ.
ſi cer. pe. l. certi cōditio. Triticaria
vero cōpetit ſiue petat̄ certuʒ ſiue
incertū: nec cōpetit p̄ pecunia nu-
merata vt hic in iſto titulo. l. j. Di-
co igitur q̄ iſta cōditio cōpetit ad
dandū ⁊ nō ad faciendū cōcludit p̄
mediū magis eſſentiale q̄̄ aliqua
alia cōditio ⁊ dicet̄ ſic in medio di
co q̄ tu teneris mihi dare: quare
peto te condēnari vt tu des ⁊ tu di
ces: nunq̄d eſt etiā illud mediū ſuf
ficiens ad libellū dico q̄ nō ⁊ eſt ra
tio q: nihil certificat̄ hic qđ ad li-
belluʒ requirit̄. ſed dʒ actor rē etiā
p̄miſſam deſignare. vt p̄bi gratia
in vſufructu dicā ſic. Dico q̄ p̄mi-
ſiſti mihi vſumfruc. dare in fundo
tuo quare peto te ad vſumfructuʒ
mihi condēnari ſic deſignando in
actione triticaria qđ reus certifica
tur verū cedere an cōtendere velit
ſicut dictū eſt in vſufru. ⁊ ſic intelli-
gendum eſt in aliis que per tritica
riam promittuntur.

¶ Queſtio. cccxcix.

Iſta inſti.
de nup. in prin. Si tu
queras nūquid parē-
tes ſine liberiſ eos poſ
ſint in matrimonio collocare ſeu
etiā copulare vel nō. ⁊ circa hoc ſic
diſtinguit̄ q: aut querit̄ nunq̄d poſ
ſint ſponſalia ſine eis ꝯhere: ⁊ tūc
dico q̄ ſic q: etiā quilʒ ꝑctus pōt p̄
procur. fieri. vt. ff. de ſpon. l. in ſpō-
ſalib⁹: ⁊ ꝯtra hoc obiicit̄: parētes
cōtrahētes nō poſſent ꝯhere niſi
liberi eſſēt p̄ſentes eo tp̄e quo ſpō
ſalia ꝯherent̄ vt p̄bat̄ in. l. alleg. in
ſpōſalibus. Aut tu q̄ris de m̄rimo
nio: ⁊ hic diſtinguit̄ q: aut pater in
teruenit tanq̄̄ p̄cur. dico q̄ nō pōt
q: p̄ matrimoniū trāſfert̄ ius rea-
le cū maritus habeat ius reale in
vxore. ⁊ ecōtra: vxor in marito. ſi-
cut pater in filiū. vt p̄bat̄. ff. de rei
ven. l. j. §. p̄ hāc. ⁊. ff. de lib. ho. exhi.
l. ij. ſed ita eſt in acquiſitiōe iur. rea
lis qđ nō pōt interuenire p̄cur. vt
p̄cur. ſʒ vt nūcius. vt. ff. de acquir.
rer. do. l. ea q̄ ciuiliter ⁊ meli⁹. ff. de
acquirē. poſ. l. q̄ i eo. §. p̄curator.
vnde dicēdo do tibi filiā meā in vx.
nō ſic poſſet cōtrahi. q: accipiēdo
ſic v̄ba impſonalia in perſona ſua
interueniret tanq̄̄ p̄cur. vt. ff. d cō.
ſti. pec. l. cū q̄. §. iulian⁹. ⁊. §. ſi actor
et. l. q̄ aūt. §. vl. cū. l. ſe. Aut pater in
teruenit tāq̄̄ nūcius dicendo ſic: fi
lia mea dat ſe tibi in vxorē. ⁊ ſic nō
dum miniſteriū exercet ⁊ tūc in ca
ſu iſto adhuc diſtinguitur quia pre
ceſſit cōſenſus filij vel filie: vel fili⁹ ⁊
filia ſunt p̄ſentes q: idē quātū ad
hoc ⁊c. ⁊ tunc dico q̄ pater noīe fi-
lij vel filie poterit matrimoniū cō
trahere. vt in. l. alleg. Aut nō preceſ
ſit cōſenſus filij vel filie vel ſunt ab
ſentes: ⁊ in caſu iſto dico q̄ pater
nō poteſt matrimoniū contrahe-
re etiā ſi filius vel filia poſtea rati-
ficet quia ibi nō eſt pactum in alio
q̄̄ in ſolius conſenſus defectu ra-
tihabitio nō retrotrahitur nec ali
quid operatur. C. ſi quis alteri vel
ſibi. l. multū intereſt. Unde de hoc
vidi āno iſto in domo fratrū pre-
dicatorum magnam brigam qui-
dam burgēſis contrahebat matri
monium iter liberos ſuos liberis

abſentibus ⁊ ignorantibus ⁊ dice bat vnus burgenſis filia mea dat ſe filio tuo in vxorē dicebam qđ p predicta verba matrimoniū nō va lebat licet etiam poſtea liberi rati ficarent.

¶ Queſtio.ccccc.

Equitur. §. iter caſ ꝙ pſo- nas ⁊c. Et ad euiden- tiam huius. §. ⁊ aliorū ſequentium vſqꝫ ad. §. affinitatis ⁊c. quia ibi glo. mirabiliter eſt ob ſcura. ſcire debetis ꝙ triplex eſt li- nea quia quedam linea eſt directa deſcendētiū vt filius: filia: nepos: neptis: pronepos: proneptis: ⁊ ta les dicuntur attingere patri per li neam directam deſcendentiū. ⁊ in ter teles prohibitum eſt matrimo nium vſqꝫ in infinitū. vt. s. e. tit. er go nō oēs. Scđa aūt eſt linea aſcē- dentiū. vt pater mater auus aula proauus proauia qui dicuntur fi liis attingere per lineam aſcendē- tium: ⁊ inter tales ſimiliter prohi bitum eſt matrimoniū vſqꝫ in infi nitum. vt. s. e. ti. §: nō omnes. Ter- tio eſt reperire lineam tranſuerſa lem vt frater ſoror: filius. ⁊ filia fra tris ⁊ ſororis auunculus ⁊ mater- tera. ⁊ patruꝰ amicta. ⁊ ſic de aliis et eſt hoc duplex. eſt enim quedaꝫ que reſpicit aſcenſuꝫ per obliquū. vt amicta matertera. magna ami cta. et magna matertera. ⁊ ſimili- ter inter tales nō poteſt eſſe matri monium quantūcūqꝫ quāuis ſint in quarto gradu. vt. ĩ. e. ver. item amictis ⁊c. ibi quia ratione ⁊c. eſt alia linea tranſuerſalis q̄ reſpicit deſcenſum per obliquū vt filie: ⁊ fi lie fratrū ⁊ ſororū ⁊ ſimiliter inter iſtos pħibitū eſt matrimoniū etiā ſi ſint in quarto gradu. vt. ĩ. e. ver. fratris vero filiā. Et eſt alia linea tranſuerſalis que reſpicit equali- ter tranſuerſum ⁊ tales in quarto gradu licite poſſunt ꝯtrahere ma- trimoniū. vt. ĩ. e. ver. duorū autem fratrū. caueatis tamē q: eſt reperi re lineam equaliter etiā tranſuer- ſalem hoc eſt qđ pſonā de qualque ritur tm̄ diſtat a ſtipite quantum alia quādoqꝫ per obliquū ⁊ hic di- ſtinguitur q: aut ille pſone reducte ſunt ad equalē gradū tranſuerſio nis poſſunt licite ꝯhere matrimo nium ⁊ tunc dico ꝙ etiā ⁊ mō po- terunt. vt. ĩ. e. ver. duoꝝ aūt fratrū ⁊c. Aut ille pſone reducte ad equa- lem gradum nō poſſunt matrimo nium cōtrahere ⁊ ſimiliter dico ꝙ modo nō poſſunt. vt. ĩ. e. ver. frīs. ⁊ ver. item amictā. Et ſi tu queras incidenter nūquid matertera poſ ſit fieri per adoptionē ſimiliter di ſtinguitur. q: aut tu q̄ris nunquid poſſit fieri matertera p adoptio- nem celebrata in perſona. ſ. ipſius matertere: ⁊ tunc dico ꝙ nō. vt. ff. de ritu nupt. l. ſi quā. §. ſi. Aut tu q̄- ris nūquid poſſit fieri matertera per adoptionē contractā in pſona eius cuius eſt matertera: ⁊ tunc di co ꝙ ſic. vt. ff. de ritu nuptia. l. per adoptionem in ſi.

¶ Queſtio.cccccj.

Itaque s ras qñ alternatiua lo- cutio accipiat̄ p copu- latiua, circa hoc ſic diſtinguit̄: ⁊ eſt multum notabile q: aut alternati ua pfertur a lege aut ab hoie. ſi aūt proferat̄ a lege tūc accipit̄ pro co- pulatiua. vt. ff. de aur. ⁊ ar. le. l. qui- tus. ⁊ eſt rō ne ars etiā remaneat incerta eſſe nō dꝫ. arg. C. de no. co. cō po. l. vna circa mediū. Si aūt p-

feratur ab hoīe ſimiliter diſtinguit
q: etiā aut eſt talis alternatiua q̄
habet ſignificationē augmentati-
uam:ꝛ adhuc dico accipit pro co-
pulatiua vt ff. de aur. ꝛ ar. le. l. ſi ita
alias incipit ſi quis ita. Aut ē alter-
natiua ſimpliciter q̄ non habet ſi
gnificationem augmentatiuam:ꝛ
adhuc ſubdiſtinguit. q: aut alter-
natio ponitur inter res. aut inter
perſonas. ſi autē inter res aut īter
perſonas tunc remanet in ſua pro
pria ſignificatione. vt. ff. de verbo.
ob. l. ſi duo rei ꝛc. Si autē inter per
ſonas adhuc ſubdiſtinguitur quia
aut alternatio ponitur inter pſo-
nas que accipiūtur ꝓ rebus ꝛ ad-
huc dico ꝙ remanet in ſua ꝓpria
ſignificatione. vt. ff. de leg. ij. l. ſta-
tuliberū. §. fi. Aut ponit inter pſo
nas nō vt inter res:ꝛ adhuc diſtin
guitur: q: aut apparet de volūtate
pferētis alternatiuā ꝙ etiā eā in
ꝓpria ſignificatione remanere vo
luerit: ꝛ in caſu iſto dico ꝙ ſimili-
ter in ꝓpria ſignificatione rema-
net. vt. ff. de teſta tu. l. tutor. arg. ff.
de ver. obli. l. cōtinuus. §. cum ita.
Aut nō apparet de mēte ſeu de vo
lūtate pferētis ꝛ adhuc ſubdiſtin
guitur: q: aut alternatiua pfertur
in tali caſu in quo copulatiua nul-
lū habet effectū ꝛ tūc dico ꝙ rema
net in ꝓpria natura. vt. ff. de ver.
obli. l. cū qui ita. §. qui ita. ꝛ de ſo-
lu. l. cū quis ſibi aut titio. j. rn̄. Aut
copulatiua haberet effectū in caſu
in quo pfert alternatiua et adhuc
diſtinguit: q: aut alternatiua pfer
tur in vltima volūtate ꝛ tunc dico
ꝙ accipitur ꝓ copulatiua: vt hic. ꝛ
ff. de lega. j. l. ſi fundū ſub cōditio-
ne. §. his verbis. Aut pfert inter vi
uos ꝛ in caſu iſto dico ꝙ q̄cq̄d di-
cat glo. ꝙ nō accipit ꝓ copulatiua
ſed remanet in ſua ꝓpria ſignifica

tione: ꝛ hoc dicit lex. ff. de ſtipu. ſer
uo. l. itē ſi ſeruus. §. fi. cū. l. ſeq. ꝛ ſe.
nec obſtat lex iſta in fi. q: intelligo
ꝙ re erat ad immediatū dictū nā
regulariter facienda eſt relatio ad
ꝓxima. vt. ff. de poſtu. l. j. §. deinde.

¶ Queſtio. ccccc. ij.

M. l. C. de vſuris ꝛ fruct. leg. l. j. Si tu q̄-
ras qn̄ ꝛ q̄ fructus a le
gatario poſſint peti: ſic
diſtinguit: q: aut querit de fructi-
bus pceptis ſeu pcipiēdis a mor-
te teſtatoris vſq ad aditā heredi-
tatē ꝛ tunc ſubdiſtinguit: q: aut le-
gatur vniuerſitas: aut legant res
ſingulares. ſi autē legetur vniuerſitas
tūc dico ꝙ fructus naturales poſ-
ſunt a legatario peti. vt. ff de vſur.
l. equus. Si autē legētur res ſingula
res adhuc refert: q: aut legat res
aliena ꝛ tūc nulli fructus peti pn̄t.
ar. inſti. de ob'. q̄ ex quaſi ɔtu. §.
heres. Aut legatū eſt res ꝓpria te-
ſtatoris ꝛ tūc ſubdiſtinguit: q: aut
eſt talis fructus qui ſcʒ ſuccedit lo
co rei ꝛ tūc dico ꝙ pōt ab ipſo lega
tario peti. vt. ff. ad le. aquil. l. huic
ſcripture. in prin. Aut eſt talis fru-
ctus q̄ nō ſuccedit loco rei: ſed acci
dit ipſi rei ꝛ talis fructus non po-
teſt peti. vt ff. de vſur. l. paulus re-
ſpōdit. ꝛ. l. neſennius. ꝛ. ff. de leg. j.
l. queſituʒ. circa prin. Aut queritur
de fructibus pceptis ab adita he-
reditate vſq ad morā contra:tam
et adhuc diſtinguitur vt prius: q:
aut eſt vniuerſitas legata ꝛ tūc ve
niūt vna cum ſolutione rerū prin
cipaliter legatarum fructus natu-
rales. vt. ff. de vſur. l. equus. aut le-
gantur res ſingulares ꝛ adhuc di-
ſtinguitur: q: aut ſunt res aliene
ꝛ tunc nō veniunt fructus aliqui.
vt. j. co. l. j. ꝛ. l. fi. Aut legata eſt res

teſtatoris ⁊ adhuc ſubdiſtinguitur
q: aut heres poſſidebat eas bona
fide ⁊ tūc non veniunt fructus. vt
ff. de acqui. re. do. l. bone fidei. aut
ipſe heres fide mala poſſidebat: et
tunc dico ꝙ veniunt oēs fructus.
vt. ff. de rei vendi. l. ſemel. §. meū ſe
quitur. Aut queritur de fructibus
pceptis a tpe more cōmiſſe vſqꝫ ad
lit. cōteſt. ⁊ in caſu iſto dico ꝙ oēs
fructus veniūt ſicut in actionibus
bone fidei ⁊ iſta actio ex teſtamēto
habet naturā actionis bone fidei.
vt. ff. de vſur. l. mora. §. in bone fi-
dei. ⁊. ẜ. de reſti. mili. l. in minoꝝ ⁊c.
Sequitur. aut querit̄ de fructibus
perceptis a tpe lit. cōteſta. vſqꝫ ad
ſolutionē rei legate ⁊ adhuc diſtin
guitur: quia aut mora precedebat
lit. cōteſta. ⁊ tunc non eſt dubiū q:
omnes veniūt. Aut mora non pre
cedebat lit. cōteſta. ⁊ adhuc diſtin-
guitur: q: aut heres nō habet iu-
ſtam cauſam litigandi ⁊ tūc ꝙ oēs
veniūt fructus. vt. ĩ. co. l. j. ⁊. l. ſi. ⁊. l.
ſi. Aut habet iuſtā cauſam litigādi
⁊ adhuc diſtinguit̄: q: aut tu que-
ris nūquid heres teneatur de per
ceptis ⁊ tunc dico ꝙ ſic. aut etiā de
percipiēdis ⁊ adhuc ſubdiſtingui-
tur: q: aut de illis que percipi potē
runt ab ipſo herede ⁊ tunc dico ꝙ
de illis tenetur heres. aut de illis
quos ego legatarius potui perci-
pere ⁊ tunc dico ꝙ nō: ſed excuſat̄
ppter iuſtā ignorātiā. vt. ĩ. co. l. ij.

¶ Queſtio. cccccij.

Super. l.
ff. de lega. j. necꝫ ſena-
tus ⁊c. Si tu q̄ras qua
liter iudicatū eſt ſuper aliquo inci
dēti de quo dubitat̄. ⁊ circa hoc ſic
diſtinguit̄: q: aut dubitatio eſt de
facto aut de iure. Si dubitatur de
facto adhuc refert: quia aut repe
ritur lex ſcripta ſuper illo inci-
denti ⁊ tunc tenenda eſt lex ſiue ſe
quenda. vt. ĩ. qui ⁊ a qui. l. ma. ſi. l.
pſpexit. Aut nō reperit̄ lex ſcripta
tñ bene repit̄ in terminis indiſtin
cte et ſimiliter dico ꝙ tenenda eſt
hec lex. vt. ẜ. co. l. iura. Aut neutrū
iſtoꝝ reperit̄ ⁊ tūc aut conſuetudo
eſt ſuper illo facto aut nō. ſi aūt ſit
cōſuetudo ſuper illo facto ſequen-
da eſt. vt. ĩ. co. l. de q̄bus. ſi aūt non
ſit cōſuetudo adhuc refert: q: aut
habet magnā ſimilitudinē cū ma
gna lege: ⁊ tunc de ſimilibus ad ſimi
lia erit pcedendū. vt in hac. l. necꝫ le-
ges. Aut non habet ſimilitudinē ⁊
tunc recurrendū eſt ad principē vt
hic ſequit̄. Aut dubitat̄ ſuper iure
vtpote q: lex que de aliquo facto
dubia eſt loquit̄ vel habet plures.
ſenſus et neſcimus ſm quē inter-
pretemur ipſam. Et adhuc hic di-
ſtinguitur: q: aut illa lex interpre-
tata eſt per cōſuetudinē et in caſu
iſto dico ꝙ cōſuetudo tenenda eſt.
vt. ĩ. co. l. minime. Aut nō eſt inter
pretata ꝙ ſm illā interpretari de-
bet vt hic. aut nō habet cū alia le-
ge ſimilitudinē ⁊ tūc adhuc refert
q: aut vna pars illoꝝ ſenſuū quos
vult interpretari eſt benignior ꝙ̄
altera ⁊ ī caſu iſto dico ꝙ ſm beni
gniorē debet interpretari. vt. ĩ. e. l.
benignius. ⁊ de reg. iur. l. in ambi-
guis. Sut vna ps nō eſt benignior
ꝙ̄ altera ⁊ adhuc refert: q: aut ha-
bet in vno ſenſu ppriā ſignificatio
nē ⁊ in alio nō: tūc ad ppriā ſigni-
ficationē recurrendū eſt. vt. ĩ. de le
ga. iij. l. non aliter. Aut non habet
ſm vnū ſenſum ppriā ſignificatio
nē ⁊ ſm aliū nō. ſed ſm vtrūqꝫ ſen
ſum habet eque ppriā ⁊ ī caſu iſto
dico ꝙ ad principē recurrēdū eſt.
vt. C. de leg. l. cum de nouo.

¶Queſtio ccccc.iiij.

In.l. ff.de his qui ſunt ſui vel alieni iu.l.j.⁊.ſ. Si autem tu queras qualiter dominus q̄ ſeuit in ſeruos ſuos cu̇ꝫ cauſa aut ſine cauſa debeat puniri: circa hoc ſic diſtinguitur q: aut ille ſeuit in ſeruos ſuos cum cauſa aut ſine cauſa. ſi autem ſeuit in eos cū cauſa. tūc dico ꝙ nō debet puniri vt hic. ſi aūt ſeuit in eos ſine cauſa. hic adhuc diſtinguit̄: q: aut illa ſeuitia cadit in propriam ſpeciē delicti aut non. ſi auteꝫ cadit in ꝓpriā ſpeciē delicti. vt verbi gratia. q: dn̄s ſeruū ſuū occidit. et in caſu iſto dico ꝙ nō debet puniri etiā pena illi⁹ delicti. vt.ſ̄.ad.l. cor.de ſic.per totū. Si autē hmōi ſeuicia nō cadit in ꝓpriā ſpeciem delicti ⁊ adhuc diſtinguitur q: aut iſte dn̄s ſeuit atrociſſime aut nō. ſi autē ſeuit atrociſſime dico ꝙ punietur arbitrio iudicis: ⁊ cuꝫ hoc etiam ſeruos ſuos tenet̄ vendere: ⁊ ſic intelligo.l.iſtam.⁊.ſ̄.de effrac. ⁊ expi.l.j. ⁊ hoc eſt vez regulariter: ſed fallit in vno vt ſi dn̄s ancillaꝫ ſuam faciat proſtitui: q: tunc ancilla libertatē ſequet̄. vt. C.de epiſco. aud.l.ſi lenones. Si auteꝫ dn̄s in ſeruos ſuos ſeuiat nō atrociſſime nō debet puniri. ar. iſtaꝝ legūꝫ a ꝯtrario ſenſu. ¶Queſtio. ccccc v.

In.l. ff. de offic. pre.l.j. Si tu queras nunq̄d fili⁹ poſſit eſſe iudex in cauſa patris ſui vel nō: ⁊ circa hoc ſic diſtinguit̄ q: aut q̄rit̄ de iuriſdic̄ volūtaria ⁊ in caſu iſto dico ꝙ fili⁹ pōt eē iudex patris ſui: ⁊ ſic loquit̄ l.iſta. et ſ.de ado p.l.ſi conſul. cū.l.ſeq. Aut queritur etiā de iuriſdic. ꝯtentioſa: et tūc ſubdiſtinguit̄ q: aut q̄rit̄ nunquid poſſit eē iudex ordinari⁹ ⁊ tūc dico ꝙ nō. vt.ſ̄.de iuriſ.om.iu.l.q̄ preeſt iuriſiditioni. Aut q̄rit̄ nunquid eē poſſit iudex delegat⁹: ⁊ hic ſubdiſtinguit̄: q: aut pater impetrat eu⁊ iudicē ⁊ tūc dico ꝙ nō poteſt eſſe iudex. ar.ſ̄.de iniur.l.cornelia. aut aduerſari⁹ impetrat eū iudiceꝫ tūc dico ꝙ pōt eſſe iudex ar. ſ̄.de iniur.l.cornelia. aut aduerſarius impetrat eū iudiceꝫ iud.l.in priuatis. ¶Queſtio.ccccc vj.

s Uper.l. ff.de offi.p̄.l.illicitas. §.veritas ⁊c. Si tu q̄ras nunq̄d iudex ſm ſuā ꝯſciaꝫ debeat iudicare vel ſm allegata: ⁊ circa h̄ ſic diſtinguit̄. q: aut eſt talis iudex qui pōt legē facere: ⁊ tūc dico ꝙ ſꝫ ſuā cōſcientiā poterit iudicare. vt C.delega.l.fi. Aut eſt talis iudex q̄ non pōt legē facere ⁊ hic refert q: aut illud ſuꝑ quo vult iudicare eſt ſibi notū vt priuato: ⁊ tūc dico ꝙ ſm ꝯſcietiā ſuā nō poterit iudicare vt hic cuꝫ ſuis ſimilib⁹. Aut eſt ſibi notū vt priuato: ⁊ tūc dico ꝙ ſm ꝯſciaꝫ ſuā nō poterit iudicare vt hic cū ſuis ſilib⁹. Aut eſt ſibi notū vt iudici: ⁊ adhuc refert q: ſm doct. ſi q̄s corā iudice interfecerit hoīeꝫ plurib⁹ pn̄tib⁹ pōt iudicare ſꝫ ꝯſciaꝫ. vt ar.ſ̄.de fer.l.cadē.i fi. ſꝫ iſtud vltimū mēbrū nō credo verū imo etiā credo ꝙ nō pōt iudicare ſm ꝯſciaꝫ quā hꝫ vt puat⁹ etiā i notorijs: ſꝫ opꝫ ꝙ corā eo ⁊ i loco vbi cōſueuit iudicare ꝑuato more maiorū ꝓbet̄ notoriū. vt.ſ̄.ad.l.acq̄.l. ꝓinde.⁊.C.de accu.l.ea q̄dē. vt ſuperi⁹ dixi. ⁊ iſta de iſta difficq̄ōe ad pn̄s ſufficiāt. ¶Qō.ccccc vij.

SVper.l. ff.de offi.pꝛe.l.barbarius philipp' ꝛc. Si tu queras vbi res publica accipit a pꝛiuato nunquid teneat̃ ipſi pꝛiuato eſtimationē reddere vel nō: ego circa hoc ſic diſtinguo: q꞉ aut res publica accepit a pꝛiuato aliquid ex tali cauſa ex qua priuatus poſſet habere eque cōmodū ſicut dānum: ⁊ in caſu iſto dico ꝙ nō tenetur aliquid reddere ipſi priuato. vt.ſ. quēadmo.ſer.amit.l. ſi de eo loco.§.fi.⁊ ar.ſ.de regu.iu.l.ſm naturā. Aut res publica accepit a pꝛiuato rez aliquā ⁊ adhuc refert q꞉ aut res publica accepit a pꝛiuato ꝓpter egeſtatē: paupertatē vel neceſſitatē: ⁊ in caſu iſto dico ꝙ tenetur ipſi pꝛiuato ad ſolidam rei eſtimationē quā accepit. vt.C.de quibus ca.ſer.ꝑ pꝛimo.l.libertus acceperſit ⁊.l.antepenul.⁊ ꝑ totū.

Queſtio.cccccviij.

IN.l. ff.de iuriſ.om.iud.l.j. Et tu plenā habeas cognitionem officij iudicis: diſtingue ſic q꞉ quoddā eſt officium qđ reſidet in perſona iudicis ⁊ de illo loquit̃.ſ.de offi.iudi.pꝛeſiđ.l.congruit: quoddā eſt qđ reſidet in perſona partis vt eſt illud officiū per qđ petitur bo.poſ.vt.ſ.de ſuc.edic.l.j.§.ſemel. Itē officiuz qđ reſidet in perſona partis ſubdiuiditur. naz quoddā eſt officiū mercēnarium qđ quidē non ſtat ꝑ ſe: ſꝫ adheret alicui actiōi pꝛincipali ⁊ de iſto officio habemus.C.de veteri iure enu.l.ij.§.quartus cum ſimilibus: ⁊ quoddā eſt officiū nobile quod ſtat per ſe ⁊ pꝛeponit̃ ſine aliqua actione vt eſt illud officiuz per quod petit̃ reſtitutio in integ. ⁊ iſtud ſimuliter ſubdiuidit̃: nam quoddā ꝓponit̃ loco actionis. vt ſ.de minoꝛi.l.ꝙ ſi minoꝛ.§.ex hoc edicto: qñq₃ pꝛoponit̃ loco excep. vt.ſ.de peti.heredi.l.plane. quandoq₃ ꝓponit̃ loco accuſatiōis. vt ſ.ad turpill.l.j.§.j.⁊.C.de liber.et eoꝝ liber.l.penul. Itez mercēnarium officiū qñq₃ non auget condēnationē vt in aut.de litig.§.an vero coll.iij. quādoq₃ auget condēnationem. vt illud quod oꝛitur ex iſta lite. vt.C.de iuđ.l.ꝓperandū.§.ſi autē alterutra. qñq₃ autē oꝛit̃ ex ipſa re deducta in iudiciū ⁊ ſm naturā illius rei. vt.ſ.de vſur.l.mora.§.in bonefidei. quādoq₃ autez oꝛitur ex ipſa re ⁊ eſt extra naturā rei. vt.ſ.de eo quod certo loco.l.ij. Itez etiam nota ſuper eadez.l. ꝙ officiū differt ab actione in tribus. Pꝛimo eñi differt officiuz ab actione in natiuitate ſeu cōceptione. nam officiū matrē obligationem nō habet: ſed ex quadā equitate ꝓcedit actio autē matrē habet obligationē. vt.ſ.de pꝛocu.l.licet.§.eadē obligatio ⁊ de act.empt.et vē.l.qui per colluſionē. Itē differt in moꝛe cōmiſſione. nam vbi aliquid mihi debetur iur.actionis ſi eum qui mihi debet interpellem extra iudiciuz ipſum cōſtituo in moꝛa: ſic autē nō eſt in iudicis officio: ⁊ hoc eſt qđ pꝛobat̃.ſ.de dam no infecto.l.cum poſtulaſſem ⁊ de vſur.l.moꝛa. Item differūt in concluſione. nam in actione cōcludit̃ directo ipſi parti ⁊ cōtra partē in officio autē iudicis ꝯcludit̃ ipi iudici. vt pꝛobat̃.ſ.de act.emp.⁊ vē.l.qui per colluſionē ꝛc.

Queſtio.ccccccix.

S Uper.l. ff.de iuriſdi.om.iudi. l.ij.nota ꝙ quattuor ſunt regule. Pria talis eſt ꝙ quotiens ꝓhibetur vnū prohibetur ⁊ oīa que ſequunt̄ ad illud: ⁊ iſta regula ꝓbatur.C.de legib⁹.l.non dubiū.Scd̄a regula eſt ꝙ quoties prohibet̄ vnum ⁊ oīa etiā ꝓhiben tur,per que deuenit̄ ad illud:⁊ iſta ſimiliter regula probat̄.ſ.de ſpō. l.orario.Tertia regula eſt quoties cōceditur vnū conceduntur ⁊ oīa que ſequunt̄ ad illud:⁊ iſta regula probat̄.ſ. de admini.teſtā.aper.l. ij.§. inſpectio. Quarta regula eſt quotiens cōceditur etiam vnū cō ceduntur ⁊ omnia per que deueni tur ad illud:⁊ iſta regula probat̄ p legē iſtā.⁊.ſ.de ſeru.ruſti.pre.l.iū. in fi.Et primā regulā per hanc di ſtinctionem debetis verificare qn̄ q̄rit̄ qn̄ prohibet̄ vnū nunq̄d oīa illa que ſequunt̄ ad illud videtur eſſe ꝓhibita:⁊ circa hoc ſic diſtin guitur q: aut illud qd̄ ſequebatur ad prohibitū eſt tale ꝙ nō poteſt ſtare ipſo iure niſi ſupponat̄ ꝓhi bitum valere:⁊ tūc dico ꝙ illud qd̄ ſequitur ad ipſum videt̄ eſſe ꝓhi bitum.vt.ſ.de do.inter virū ⁊ vxo. l.iū.item ſciendū.⁊ hoc eſt verum de iure cōmuni.Nam qn̄q3 de iu re ſpeciali bn̄ cōcedit̄ valere illud quod ſequebat̄ ad ipſum dato ꝙ illud ad qd̄ ſequebat̄ eſſet etiā ꝓhi bitum ⁊ illud qd̄ ſequebat̄ ad ꝓhi bitū nō poſſit ſtare ipō iure niſi ſupponeret̄ prohibitū valere.⁊ ſic intelligo.ſ.ſ. de offi.pre.barbari⁹ philippus.Aut illud quod ſequit̄ ad prohibitū pōt valere lȝ nō ſup ponatur ꝓhibitū valere:⁊ tūc ſub diſtinguitur q: aut pōt valere ⁊ cū effectu:⁊ dico ꝙ nō videt̄ prohibi tum illud quod ad prohibitū ſe quitur vt.ſ.de acquirē.poſſeſ.l.j.§. ſi vir vxori.⁊ hoc eſt verū niſi pre cedens prohibitū ꝓpter ſui turpi tudinem eſſet prohibitū. Nam il lud qd̄ ſequit̄ in effectu valere non pōt.vt.ſ.de pact.l.iur.gen.§.ſi ob maleficiū ⁊c.⁊.C.de inuti.ſtipu.l. ſi dolo.Aut illud qd̄ ſequit̄ ad ꝓhi bitum nō valet cum effectu:lȝ mo do iure poſſit valere:⁊ tunc adhuc refert q: aut illud qd̄ prohibitū iure cōmuni erat ꝓhibitū:⁊ in ca ſu iſto dico ꝙ ad prohibitū ſequi tur.vt.ſ.de pact.l.iur.gen.§.⁊ gn̄a liter.Aut illud quod erat ꝓhibitū erat prohibitū. vt.C.ſi aduer.vē. pig.l.j.⁊ aut.ſacramēta puberū. lȝ doctores etiā intelligāt hanc.l. qd̄ eſſet ꝓhibitū iure cōmuni ha betis ergo primā regulā expeditā.

¶ Queſtio.ccccc.

S Ecundā regulam ſic expediatis qn̄ queritur vbi ꝓhibet̄ vnū nun quid videat̄ eſſe ꝓhibita oīa per que deuenit̄ ad illud: et circa hoc ſic diſtinguitur q: quoddā eſt per quod deuenit̄ ad ꝓhibitū non de neceſſitate: quoddam per quod deuenitur ad prohibitum non de neceſſitate:ſed ordinate. Si autē queratur de tali nunq̄d videatur eſſe ꝓhibitū:adhuc ſubdiſtinguit̄ q: aut eſt eadē ratio ꝓhibēdi ꝓhi bitum ⁊ illud per qd̄ deuenit̄ etiā ad prohibitū:⁊ tunc dico ꝙ nō ꝓ pter hoc prohibet̄ illud per qd̄ de uenitur ad prohibitū vt.ſ.de ritu nup.l.ſi quis officiā.⁊.C. de nup. l.qui contra mādata. Sequitur aut peruenit̄ ad prohibitū de ne ceſſitate:⁊ adhuc ſubdiſtinguit̄. q:

aut illud quod prohibet̃ ꝓhibet̃ iure cõmuni: ⁊ tunc illud ꝑ quod deuenit̃ ad ipſum prohibitũ videtur eſſe ꝓhibitũ. vt.ĩ.de pac.l.qđ dictũ: ⁊ idẽ etiã dicerẽ ſi eſſet priuilegium cõceſſum in rẽ.arg.ĩ.de re iudi.l.ꝓs.⁊.C.de vſu.rei iudi.l.ſi. in ſi. Aut erat ꝓhibitũ iure ſpeciali: ⁊ in caſu iſto dico ꝙ non ꝓhibetur illud ꝑ qđ deuenit̃ ad illud ꝓhibitum de neceſſitate.vt.ĩ.de re iu.l.ſi fideiuſſor.⁊.ĩ.ꝓ ſoc.l.vtruʒ circa princi. ¶Queſtio.ccccxj.

Equitur tertia regula. Si tu queras vbi cõceditur vnũ nunquid videant̃ oĩa illa eſſe ↄceſſa q̃ ſequunt̃ ad illud: ⁊ circa hoc ſic diſtinguit̃: q: aut querit̃ de his que ſequũtur ad cõceſſum de neceſſitate: ⁊ in caſu iſto dico ꝙ illa videnť eſſe cõceſſa. vt.ĩ.de act. ⁊ oblig.l.obligationũ fere.§.placet.⁊ ar.C.de rei ven.l.ſi. Aut queritur de his que ſequũtur ad conceſſum: ordinate ⁊ adhuc refert q: aut eſt eadẽ rõ concedẽdi id quod ſequit̃ ad cõceſſum que eſt cõcedẽdi ipſum cõceſſum: ⁊ tũc dico ꝙ videtur cõceſſum illud qđ ſequit̃ ad cõceſſum.vt.ĩ.de offi.ꝓ cõ.⁊ le.l.ſolent circa prin. Aut loquit̃ in conceſſionib' large interꝑtãdis vt in cõceſſionib' principũ ⁊ in vltimis voluntatib' ⁊ tũc dico ꝙ videt̃ ↄceſſum illud qđ ſequit̃ ad ꝑcedẽs cõceſſum dũmõ ſit eius acceſſoriũ. vt C.de bo.rap.l.ſi q̃s.ẽm diſtinctionẽ quã feci.ĩ.de oſti.p̃n.l.bñficiũ. ¶Queſtio.ccccxij.

Equitur quarta regula quotiẽs cõcedit̃ vnum ⁊ oĩa per que deuenitur ad illud. Et hãc regulã diuido in duo mẽbra. Primũ mẽbruʒ eſt aliquis cõcedit vnũ nunqđ videatur omnia ↄcedere ſine quib' illud explicari eſt impoſſibile: ⁊ circa hoc ſic diſtinguit̃: q: aut illud ſine quo cõceſſum eſt explicari non põt aliquo modo nõ poterat apprehendi ſub cõceſſione expoſtfacto.vt ar.ĩ.ad exhi.l.gẽma. ⁊ tunc nõ videtur conceſſum illud qđ.⁊c. ar.ĩ.mã.l.diligẽter. Aut illud ſine quo ⁊c.bñ poterat apprehẽdi ſub cõceſſione primo facta: ꝫ nõ dicat̃ expreſſe: ⁊ tũc adhuc ſubdiſtinguitur: q: aut illud quod cõcedit̃: conceditur de iure ſpeciali non tñ cõtra regulas iuris cõis: ⁊ tunc non videt̃ cõceſſum illud ⁊c. ⁊ ſic intelligo.ĩ.de offi.p̃e.l.barbarius philippus. Aut illud qđ concedit̃: conceditur de iure cõi ⁊ adhuc ſubdiſtinguitur: q: aut illđ ſine quo nõ poterat explicari cõceſſum eſt tale quid qđ cõſueuit ſpecialiter cõcedi vt in aut.de teſti.§.ſi ꝟo ignoti.⁊.ĩ.ti.l.j.in prin.⁊ tũc illud ſine quo cõceſſuʒ eſt nõ poterat explicari non videt̃ eſſe cõceſſum: vt in aut.de exhi.reis.§.ſi vero. Aut erat tale quid ⁊c.ꝙ cõſueuit cõmuniter cõcedi: ⁊ tunc videt̃ eſſe conceſſum: ⁊ ſic intelligo.l.iſtã.⁊.ĩ.tit. ſi.l.j.in ſi.ar.in aut.de litig.§.omnem. Secundũ mẽbrũ huius regule tale eſt vbi quis cõcedit vnuʒ videt̃ oĩa etiã cõcedere ſine quib' nõ põt cõceſſum explicari: vel etiã põt explicari nõ tñ ita cõmode ſicut explicaret̃ per ea. Et hic ſubdiſtinguit̃ ſic: q: aut ↄceſſio facta eã propter poterat reſpicere illud ꝑ qđ deuenit̃ ad ↄceſſum ſicut etiaʒ ipm cõceſſuʒ: ⁊ tũc videt̃ cõcedere illud ſine quo cõceſſuʒ nõ poterat

explicari:vel nõ poterat ita cõmo
de explicari vt.ſ.de pcu.l.ad rē.⁊.l.
ad legatū.Aut verba conceſſionis
nõ poterāt eq̄ pp̄ie reſpicere ⁊c.⁊
adhuc diſtinguit̄:q: aut loquit̄ de
cõceſſionib⁹ ſtricte interp̄etādis
ſicut in cõceſſionib⁹ ſtricti iuris ⁊
mādatis:⁊ tūc nõ videt̄ cõcedere
ea ſine quib⁹ ita cõmode non pōt
cõceſſuꝫ explicari:⁊ ſic itelligo gl.
que hoc notat.ſ.de pcu.l.ſi defun-
ctus.§.ſi ad cõi diui.⁊ eſt etiaꝫ lex
expſſa ſi ſubtiliter inducat̄.ſ.de p-
cu.l.nõ ſolū in prin.Aut etiā quert
tur de cõceſſionib⁹ q̄ large habēt
interp̄etari:⁊ adhuc ſubdiſtingui
tur:q: aut q̄rit̄ nunq̄d videant̄ eē
cõceſſa illa ſine quib⁹ ille cui ſit cõ
ceſſio cõmode nõ pōt gaudere cõ-
ceſſo:⁊ in caſu iſto dico q illa vidē
tur cõceſſa vt.ſ.de vſufr.l.ſi a reo.
Aut pōt cõmode gaudere cõceſſo:
non tñ ita cõmode ſicut ſi ⁊c.⁊tūc
dico q nõ vident̄ eſſe cõceſſa.vt.ſ.
de ſer.vr.p̄e.l.binas edes in fi. et
in co.ti.l.olim.⁊.ſ.de vſufr.lega.l.
dānas eſto.⁊ſic habemus hic oēs
iſtas quattuoꝛ regulas expeditas
que aliquā difficultatē cõtinebāt.

¶Queſtio.cccccxiij.

Super l.ff.de iuriſdit.om.
iud.l.ſi quis ⁊c.Si
tu queras nūquid
ruſticitati ſit parcē
dum vel nõ:circa hoc ſic diſtingui
tur q: aut tu queris nunq̄d ruſti-
citati ſit parcendū vbi dolus vel
cõtumacia incidere pōt:⁊ in caſu
iſto dico q ipſi ruſticitati parcen-
dum eſt niſi dolus pbaret inter-
ueniſſe:⁊ ſic intelligo hic.⁊.ſ.ſi qs
in ius voc.nõ ierit.l.j.Aut tu que-
ris nunquid ruſticitati parcendū
ſit in caſu vbi culpa incidit:⁊ ad-
huc ſubdiſtinguit̄:q: aut illud in
quo peccauit aliq̄s tenebat̄ ſcire
naturaliter etiā circūſcripta omī
lege ⁊ omni ſtatuto:⁊ in caſu iſto
dico q ruſticitati non eſt parcēdū
vt.C.de in ius vo.l.ij.Aut etiaꝫ te-
netur ſcire illud in quo peccauit
de iure ſcripto:et adhuc refert q̄a
aut certat de dāno vitando:⁊ tūc
ruſticitati eſt parcendū.vt.ſ.de iu
ris ⁊ fac.igno.l.ij.aut certat de lu-
cro captādo:⁊ tunc adhuc ſubdi-
ſtinguitur:q: aut potuit cõſulere
peritioꝛes ⁊ non cõſuluit ⁊ tūc ru
ſticitati non parcitur.vt.ſ.de bo.
poſ.l.penul.

¶Queſtio.cccccxiiij.

Super.l.
ff.de iuriſdi.om.iudi.
l.moꝛe maioꝛuꝫ.⁊c.Si tu queras
vbi cõmittit̄ iuriſditio alicui quā
do dicat̄ res integra:circa hoc ſic
diſtinguit̄:q: aut tu queris in iu-
dicijs qñ.ſ.dicatur ibi res eſſe nõ
integra.Aut tu queris extra iudi-
cia.ſi autem tu queras in iudicijs
adhuc ſubdiſtinguit̄:q: aut tu q̄-
ris quādo dicat̄ res nõ integra ex
parte iudicis:⁊ tūc dico q ſtatim
dicat̄ res nõ integra cū in aliquo
vſus eſt officio ſuo cognoſcēdo de
cauſa vt.ſ.e.l.cum quedaꝫ puella.
Aut tu queris:qñ dicat̄ res nõ in-
tegra ex parte litigatoꝛū:et in ca-
ſu iſto dico q tunc demū lite con-
teſta.vt in aut.de litig.§.ſi vo ini-
tium.coll.viij.⁊.ſ.de iti.actuq̄ p̄i
ua.l.j.§.p̄eterea.Sequit̄ aut que
ritur qñ dicat̄ res aliq̄d inchoatū
quantū ad intrinſeca illi⁹ rei:⁊ tūc
dico q dr̄ res non integra.vt.ſ.de
pollicit.l.j.§.cepiſſe.Aut aliquid

de intrinſecis rei inchoatū ⁊ tunc dico ꝙ res adhuc integra dicatur. vt.ī.de cōdi.cau.da.cauſa nō ſecu ta.l.ſi pecuniā in princi.

¶Queſtio.cccccxv.

A.l. ff. eadē.l. moze maiorū ⁊c. Si tu queras vbi committitur iuriſdictio alicui ſuper pluribus rebus nunquid incepta iuriſdictione in vna re perpetuetur in alijs ⁊ ſic circa hoc diſtinguitur: q2 aut cōmittit᷑ illa iuriſdictio ſub nomīe vniuerſali aut ſub nomine generali: aut ſub nomine particulari. ⁊ differūt nomē vniuerſale ⁊ gñale: q2 nomen vniuerſale eſt qñ ſub vno noīe ſingulariter accepto plures res cōtinētur. vt ſub hoc nomine peculium plures res cōtinent᷑: ſimiliter ſub hoc noīe grex et ſimiliter ſub hoc nomine hereditate. vt.ī de le.i.l. peculiū legato. ⁊.l. grege. nomen aūt generale eſt qñ ſub noīe plurali cū ſigno vniuerſali quod eſt omne plura continent᷑. vt ſi dicat᷑ do tibi oīa bona mea. Si ergo tu queras qñ cōmittit᷑ iuriſdictio ſub nomine vniuerſali etiam tūc dico ꝙ incepta vna cauſa perpetuatur iuriſdictio in alijs. vt.ī.de inſtito.l.ſi quid mācip.§.ſi impubes. ſi autē cōmittatur iuriſdictio ſub nomine generali ⁊ adhuc etiā diſtinguit᷑: q2 aut cauſe cōte̅te ſub noīe illo generali ſunt cōnexe ⁊ cōiuncte: ⁊ tūc dico incepta vna cauſa perpetuat᷑ in alijs: vt.ī.de edil. edict.l.cum eiuſdē. Aut hmōi cauſe non ſunt cōiuncte vel cōnexe ſꝫ ſeparate ⁊ diuerſe: ⁊ in caſu iſto dico ꝙ incepto iudicio in vna cauſa non perpetuat᷑ in alijs: q2 que eſt ratio de toto quo ad totū eadem erit ratio de parte ad partem. vt ī.de rei vē.l.que de tota ⁊c. Si aūt cōmittatur iuriſdictio ſub nomine particulari tunc dico ꝙ nō habebit locum queſtio preſens.

¶Queſtio.cccccxvi.

A.l. ff. de iuriſd. om. iudi.l.eē. territorū ⁊c. Si tu queras nunquid iudici in ſuo territorio vbicūqꝫ parendum ſit vel non: ego circa hoc ſic diſtinguo: q2 aut tu queris de iudice ordinario aut de iudice delegato Si autē tu queras de iudice ordinario adhuc q2 aut tu queris nunquid ipſi parendū ſit in omni loco ſui territorij inceptis ⁊ mādatis ſiue in his que non conſiſtūt in aſſertione partiū. Si autē tu queras nunquid vbicūqꝫ parendū ſit in his que non conſiſtūt in aſſertiōe partium: ⁊ in caſu iſto dico ꝙ ſic arg. huius.l.a cōtrario ſenſu ſumpto. Si autem tu queras nunquid parendum ſit ipſi iudici in his q̄ in aſſertione partium cōſiſtit ⁊ in caſu iſto dico ꝙ non niſi in loco vbi more maiorū cōſueuit iudicare. vt.ſ.de iuſti.⁊ iure.l.penulti. Aut tu queris de iudice delegato: ⁊ adhuc refert q2 aut ipſe eſt delegatus vniuerſalis ſicut ſunt iſti cardinales qui miſſi ſunt de latere pape quos aliqñ mittit papa in Franciam vel in aliam prouinciā: et in caſu iſto dico ꝙ tali delegato quia locum determinatū non habet: q2 generalis in omni loco ei parēdum eſt: aut etiā eſt delegatus ſingularis non vniuerſalis: ⁊ tunc ſolum ei parendū eſt in loco ſui territorij ⁊ nō extra: ⁊ iſta ſuffi ciant.

¶Queſtio.cccccxvii.

SUper.l orphanotrophos ꝛc. Si queratur vſq ad quod tẽpus aliquis dicatur pupillus vt poſſit ſine medio aduocare curiã principis q̃d doctoꝛ dicebat ꝙ vſq ad.xviij.an.tunc dicit̃ eſſe in plena pubertate ſm ipſuz.vt.ff.de adopt.l.arrogatoꝛ. ſed dñs meus dicit contrariũ immo dicit ipſe ꝙ pupillus ſm q̃ cõuenit cũ oꝛphano eſt ille qui nõ habet patrẽ ꝛ nõ exceſſit pupilli etatẽ vt ꝓbatur. ff. de ver.ſig.l.pupillus ꝛ.j.qñ impe. iur.pub.ꝛ in.l.vna. ꝛ hoc ibi dicit expꝛeſſe glo. Sed videt̃ contrariuz per hanc.l.ꝙ immo oꝛphanus dicitur nedũ pupillus ſed adult⁹ nec obſtat lex alle.nã intelligo,nedũ dicitur ꝛc.verũ eſt quantũ ad hoc vt debeat recipi in oꝛphanũ nõ tamẽ quantũ ad hoc ꝙ poſſit aduocare immediate curiã pꝛincipis.ꝛ ſic intelligo hoc.ꝛ.j.quando ap.l.j.

Queſtio.cccccxviij.

THeodez titulo ſup.l.id q̃ pauperibus ꝛc. Si querat̃ quando relictũ legatũ in certis ꝑſonis valeat ꝛ quãdo nõ quidã ſic diſtinguit.aut illud legatũ tale eſt q̃ bene valet ſiue ſit relictũ certe perſone ſiue certe: de incertis ſiue certe de certis niſi ſpediat̃ alia etiã rõne.vt.ff.ꝛ.C.de le.per totũ. Aut eſt legatũ relictũ incerte perſone ꝛ tunc refert: q: aut teſtatoꝛ legauit incerte ꝑſone ſentiendo de certa: ꝛ tunc nõ valet legatũ.vt.ff.de teſta.tu.l.duo ſunt titij.ꝛ.ff. de leg.ij.l. ſi quis ſeruo.§.ſunt ꝛ idẽ etiã dicerẽ in libertate licet glo.videat̃ ſentire contrariũ.ff.de ma.teſt.l.cũ pluribus. Aut etiã teſtatoꝛ legauit incerte ꝑſone in pꝛeſenti tñ certificande et per expletionẽ alicuius actus in futurum ꝛ tunc valebit legatũ.aut teſtatoꝛ legauit incerte ꝑſone ſcerte taliter: verbi gratia. Teſtatoꝛ legauit illi qui ꝑmo intrabit ciuitatem iſtã vel illi qui redimet ipm ab hoſtibus centũ lib.vt.ff.de reb⁹ du.l.quidã relegatus.ꝛ.ff.de leg.ij. l.quedã. Aut teſtatoꝛ legauit incerte ꝑſone in ꝑſenti ꝛ nõ certificãde in futurũ: ꝛ tunc aut teſtatoꝛ legauit incerte ꝑſone in futurũ: ꝛ de incertis ꝛ tunc nõ valet legatũ vt q: teſtatoꝛ ſic dixit lego vni de hoſbus huius mũdi: ꝛ tũc nõ valet legatũ vt inſti.de leg.§. incertis. Sed hoc fallit in legato relicto pauperibus et ad pias cauſas.vt.j.co.l.nulli.et l.ſi quis ad edificãdũ ꝛ hic. Aut teſtatoꝛ legauit incerte ꝑſone de certis vt q: dixit lego vni ex cognatis meis: ꝛ in caſu iſto dico ꝙ valet legatũ ꝛ erit in arbitriũ heredis cui velit pꝛeſtare legatũ.vt.ff. de le.iij. l.ſi quis titio. cũ ſuis concoꝛd.

Queſtio.cccccxix.

RUbrica materiã de executoꝛib⁹ multa poſſunt queri. Et pꝛimo de quo tenetur executoꝛ vtrũ de dolo ꝛ lata culpa tantũ an etiã de dolo lata culpa.leui ꝛ leuiſſima. Et circa hoc tres leges videntur cõtrariari q: vna dicit ꝙ tenet̃ de dolo ꝛ lata culpa. alia quidẽ tenetur de dolo lata culpa. leui ꝛ leuiſſima.ff.de leg.l.cũ res.§.vl.ꝛ.e.ti.l.ſi ſeruus legat⁹.§.cũ quis alis. §.cũ quid.ꝛ.ff.de le.ij.l. ſi legatari⁹ dñs meus iſta iura ſic diſſoluit. Si

querat̄ur de quo teneť executoꝛ re
fert q: aut q̄riť de executoꝛe mero
ſcilicet in cuius perſona non reſi-
det ius legati ſed eſt purus diſtri-
butoꝛ: ⁊ tunc etiam ad inſtar nego
cioꝛum geſt. cū iſte quaſi cōtrahat
cum legatarijs negocia coꝛum ge
rendo tenebitur de dolo: lata cul-
pa. leui ⁊ leuiſſima. ⁊ hoc notatur
ſ. de nego. geſt. l. tutoꝛ. Aut etiā que
ritur de executoꝛe non mero ſicut
eſt ille in ꝗ reſidet obligatio legati
immediate: et tunc adhuc refert:
quia aut habet totum emolumen
tum defuncti voluntate modicum
tamen teneť reſtituere alijs vt ſi te
ſtatoꝛ oīa bona ſua legat alicui: et
ab eo alijs legat modicum quedā:
et tunc tamen reputatur iſta volū
tas gratia teſtatoꝛis eſſe tota cele-
bꝛata ad inſtar contractus in per-
ſona poſſeſſoꝛis celebꝛatoꝛū: ⁊ tūc
tenetur iſte executoꝛ nedum de do
lo lata cu pa. ſed de omni culpa te
netur: ⁊ ſic loquitur lex. ff. de leg. l.
cum res. §. vlti. ⁊. ff. commo. l. ſi vt
certo. Aut etiaꝫ executoꝛ habebat
modicum emolumētum ⁊ legata-
rius fere totum et tunc reputatur
iſta voluntas gratia creditoꝛis eſ-
ſe celebꝛata ad inſtar cōtractuum
gratia creditoꝛis celebꝛatoꝛum: et
ſic loquitur lex. ff. de legatis. j. l. ſi
ſeruus legatus. §. cum aliquis ⁊ ar
gu. ff. de poſi. l. ꝙ cum ⁊ legatarius
aliud diuiduum: ⁊ tunc dico ꝙ cuꝫ
iſta voluntas ſit qᵭ modo ꝓ vtra-
ꝗ celebꝛata ad inſtar contractuuꝫ
vtriuſꝗ gratia contrahentium ce
lebꝛatoꝛum tenetur de leui culpa.
ſed de leuiſſima non: ſic loquitur
lex. ff. de lega. ij. l. ſi legatarius. ⁊. ff.
de regulis iuris. l. contractus cum
ſuis concoꝛdantijs.

¶ Queſtio. ccccxx.

Super. l.
placet. C. de ſacr. ſ.
eccle. ⁊ ibidē ſi que-
ratur nunquid pꝛi
uilegia indulta per
l. iſtam eccleſijs extendantur ad ec
cleſias pꝛeteritas pꝛeſentes ⁊ futu
ras ⁊ dicunt quidam ꝙ nō exten-
dantur ad futuras qᵭ videmus di
cunt ipſi ꝙ diſpoſitio facta in vlti-
ma voluntate refertur ad ea que
erant tempoꝛe diſpoſitionis facte
non ad ea que poſtea eueniunt. er
go ad pꝛiuilegia conceſſa per. l. iſtā
referritur tantum ad eccleſias que
erant tempoꝛe conceſſionis ⁊ non
ad eas que poſtea facte ſunt argu.
l. ff. de auro ⁊ argēto legato. l. ſi ita
et. l. medico. Sed dominus meus
dicit contrarium nam quandoꝗ
eſt reperire diſpoſitionem factam
ſup vniuerſali quia vniuerſale ſem
per vnum eſt quandoꝗ augmente
tur vel diminuatur ⁊ tunc nedum
refertur diſpoſitio vel conceſſio ad
tempus diſpoſitionis facte. ſed di
ſpoſitio facta ſuper illo vniuerſali
ſemper hꝫ locum in eo ſm ꝙ poſt-
ea augmentatur. vel diminuitur:
vel immutatur cū ergo eccleſia ſit
vniuerſale: ⁊ contineat plura ſup-
poſita ſub vno nomie accepto ſin
gulariter. ſicut peculium grex dos
et ſimilia conceſſio pꝛiuilegioꝛum
extenditur neduꝫ ad eccleſias que
erant tēpoꝛe diſpoſitionis ſed etiā
et ad futuras ar. l. ff. de le. ij. l. pecu
lium. ⁊. ff. de le. j. l. grege. Et gratia
huius queſtionis eſt ſciendum qᵭ
aliquotiens diſpoſitio ſit ſup vni-
uerſali ⁊ tunc quid iuris ſit viſum
eſt nam ſemper habet locum vni-
uerſalis. ſm ꝙ poſtea augmentať
vel diminuitur vt. ff. de fun. inſtru.

l.penult. ſed quandoqꝫ habet fieri
diſpoſitio ſuper generali.vt verbi
gratia. Dicat teſtatoꝛ lego tibi om-
nes ſeruos meos:ꝛ tunc ad qđ de
beat referri diſpoſitio refert: quia
aut agitur de modico pꝛeiudicio:
et tunc diſpoſitio refert̃ ad ea que
erant tempoꝛe diſpoſitionis facte
ſed ad ea que poſtea veniūt. verbi
gratia. Jn obligatione rei nō ſolū
extenditur ad res pꝛeſentes ſꝫ etiā
ad res poſtea acquiſitas vt.C.que
res pig.ob.poſ.l.vlti. Aut etiā agi-
tur de magno pꝛeiudicio vt de re
alienanda:ꝛ tūc adhuc refert quia
aut teſtatoꝛ potuit cogitare vel pre
uidere tēpoꝛe diſpoſitionis de oī-
bus ad que poterat trahi cōceſſio
verbi gratia. Aliquis cōceſſit mihi
qđ nō officeret luminibus meis ꝛ
bene potuit perpendi quot etiam
lumina;ego poſſem facere: et ideo
hec cōceſſio refert̃ ad lumina que
erant tēpoꝛe diſpoſitionis vel con
ceſſionis ſed ꝛ alia.vt.ff. de ſeruit.
vꝛ.pꝛe.l.ſi ſeruitus. Aut nō potuit
de oībus terminis cogitare vel p̄-
uidere ad que poſſet trahi hec cō-
ceſſio vt cū dico lego tibi oīa bona
nō poſſum perpendere que poſtea
potero acquirere:ꝛ tūc dico ꝙ hec
diſpoſitio indiſtincte refertur ſolū
ad ea q̄ erant tēpoꝛe diſpoſitionis
nō ad alia.vt.ff.de aur.ꝛ ar.leg.l.ſi
ita legatū.ꝛ l.medico in pꝛin. Qñ-
qꝫ aūt fit diſpoſitio ſup re ſingula
ri vt do tibi equū meuꝫ:ꝛ tunc di-
co ꝙ hec refertur cōceſſio ad tem
pus cōceſſionis facte.vt.l.alle. me
dico in fi. Sed q̄ eſt ratio quare in
diſtincte diſpoſitio facta ſub vni-
uerſali refert̃ indifferenter ad res
que poſtea veniūt nedū ad ea que
erant tēpoꝛe diſpoſitionis facte ſꝫ
ſecus vbi diſponit̃ ſup re generali
vel ſingulari. Et rō eſt qꝛ vniuerſa
le nō habet certā taxationem a na
tura:ꝛ ideo ſemper vnū reputatur
quādoqꝫ augmentet̃ vel diminua-
tur vel impetatur:vt peculiū:dos:
grex.ꝛ ſimilia q̄ creſcūt ꝛ decreſcūt
ideo ꝛc.vt.ff.de iud.l.ꝓponebatur
et de leg.ij.l.peculiū. Sed generale
et ſingulare vt equus bos ꝛ ſimi-
lia habēt certā taxationē a natura
et ideo ꝛc.vt.ff.de le.j.l.in rerū na-
tura cum ſuis ſimilibus:ꝛ ſic debe
mus hoc intelligere.

¶ Queſtio.cccccxxi.

IUxta hoc q̄-
rit̃. Si
papa
mittit legatū i fran-
cia ꝛ inchoate ſunt li
tes coꝛā eo ꝛ moꝛitur
papa querit̃ nunqđ iſte delegat9 ꝑ
petuit iuriſditionē ſibi cōmiſſā in
nō inchoatis cauſis quidā dicunt
ꝙ nō nam dicunt eſſe dr̄iam inter
oꝛdinariū ꝛ delegatū nā in iuriſdi
tione cōmiſſa delegato re integra
moꝛte delegātis expirat: ſed ſecus
eſt in oꝛdinario vt.ff.de iur.om.iu.
l.moꝛe ꝛ.l.ꝛ qꝛ.ſed delegatus hꝫ iu
riſditionē delegatā vt ꝓbabo:ꝛ eſt
res integ. in inchoādis cauſis er-
go ꝛc.ꝓbatio minoꝛis dicūt ipſi oꝛ
dinarū officiū eſt illud qđ hꝫ execu
tionē regularē: ꝛ continuā vt in ꝓ
conſule qui hꝫ oꝛdinariā iuriſdi-
tionem cū eius officiū habeat exe
cutionem continuā ꝛ regularē naꝫ
licet aliquotiens pꝛocōſul;moꝛiat̃
cū ſtatim ei ſubꝛoget̃ alius.vt.ff.đ
offi.pꝛocon.ꝛ leg.l.meminiſſe. Et
per oppoſitum ille non habet offi
cium oꝛdinariū cuius executio nō
eſt ꝯtinua:ꝛ regulariter cū ergo ita
ſit in delegato:ergo nō hꝫ iuriſdi-
tionem oꝛdinariā. ſi ſit ergo in nō

inchoatis nõ perpetuat̃ iuriſditio ſibi cõmiſſa.ar.l.alleg.ſ.mo:c.ꝛ.l. et quia. Sed dñs meus dicit cõtrarium. ꝙ imo perpetuat̃ in nõ inchoatis maxime cũ decretalis quedam dicat ipſum habere ordinariam iuriſditionẽ vt extra de offi. deleg.c.vt circa.tñ.verius eſt de iureiſto ipſum habere iuriſditioneȝ delegatam. per rationẽ quã dicit. Sed lȝ delegatus habeat iuriſditionem delegatã dico tñ ꝙ nihilo minus ꝑpetuat eam in oĩbus cauſis etiã nõ inchoatis dũtamen inchoauerit in aliquibus vel in vna in alijs nõ. Et ꝙ hoc verũ ſit ꝓbatur ſic q: interdicto põt committi alicui ꝑ modũ generalitatis vt tibi cõmitto.x.cauſas vl' cauſas que mouent̃ inter titiũ ꝛ pamphilũ: ꝛ in iſto caſu vež eſt qð inchoat.o in quibuſdã nõ ſufficiat ad perpetuãduȝ in nõ inchoatis ꝛ ſimiliter vbi ꝑ modũ ſingularitatis vt ſi dicat cõmitto tibi cauſam q̃ vertit̃ inter ſeium ꝛ gaiũ: oportet ꝙ res ſit integra in cauſa illa ad hoc ꝙ perpetuetur ar.§.alleg.ff.de iur.om.iu. l.mo:c. Sed vbi ꝑ modũ vniuerſalitatis cõmittit iuriſditioneȝ vt ſi dicat cõmitto tibi iuriſditionem cauſarũ argolũ q̃a vniuerſale eſt ſemꝑ vnũ etiã quantũcunq; immutetur qð eſt factũ in parte vniuerſalis reputat̃ in toto factũ: ꝛ ideo inchoato in aliquibus cauſis ꝑpetuabitur in nõ inchoatis.ar.ff. de leg.l.peculiũ.ꝛ de leg.j.l.grege. Cũ ergo cõmittit de le. iuriſditionẽ ꝑ modũ vniuerſalitatis q: cõmittit̃ ei iuriſditio cauſarũ regni francie et ideo facta inchoatione in vna ꝑpetuabitur in alle.ar.l.alleg.ꝛ hoc ꝓbatur per aliã rõnem et etiã ꝑ.l. hoc dicentẽ mãdatũ factũ inſtitori eſt factũ ꝑ modũ vniuerſalis: et ideo dicit lex ꝙ ſi inſtitor aliqua de negociãdo ſibi cõmiſſa ichoauerit ꝙ mortuo inſtituente etiam põt aliqua de nouo gerere quaſi ꝑpetua ſit iuriſditio ſibi data etiaȝ in nõ inchoatis: ꝛ ideo obligat heredem inſtituẽtis: ergo a ſimili in ꝓpoſito cũ vtroq; caſu ſit mandatum ꝑ modũ modi.vt.ff.de inſti.l. ſi quis mancipijs nuncijs. §. ſed impubes.

¶ Queſtio.cccccxxij.

Jsviſis q: lex loquit̃ a quibus muneribus eccleſia excuſetur ideo primo vidẽda eſt diuiſio munerũ. Eſt igit̃ ſciendum qð munerũ quedã ſunt ſordida q̃daȝ honeſta vero munera ſunt vt calcis decoquẽde.harine fodiẽde.honeſta aũt munera ſunt.x.p̃ſtare vt C.de excu.mu.l.maximarũ.libro.x. Item quedã ordinaria quedã extraordinaria.ordinaria vero ſunt q̃ habent ordinariã ꝛ regularẽ preſtationem vt.x.p̃ſtare quolȝ anno vel de quinquẽnio in quinquẽniũ. extraordinaria vero ſunt ꝑ oppoſitum: ꝛ ꝓbat̃ hec diuiſio.C. de excu.mu.l.vlt. Itẽ munerũ quedam ſunt realia quedã ꝑſonalia.quedã mixta realia ſũt q̃ p̃ſtant̃ ſine opatione ꝑſone vt cẽſus.ꝑſonalia ſũt q̃ cõſtituunt̃ in exhibitione corporalis ſeruitiũ vt qð aliq̃s vadat cũ dñō ſuo ad guerrã. Mixta vero ſunt que conſiſtunt in exhibitione corporalis ſeruitiĩ cũ erogatione pecunie vt qð quis vadat ad guerraȝ cũ dño ſuo ꝛ ꝓprijs ſumptib⁹ ſuis vt.ff.de mu.ꝛ ho.l.munerũ. §. patrimoniorũ. Itẽ munerũ alia diuiſio eſt nã quedã ſunt q̃ debent̃ immediate a rebus vt cenſus: ꝛ ideo

dicit lex ꝙ predia conueniunt ⁊c. vt ff.de pub.l.ſpuberes. Preterea q̄dam debent̄ pſonis rōne rerū vt cū vaſſallus tenet̄ ire cum dño ſuo ad guerram rōne rei feudalis: ⁊ ſimiliter qui hꝫ focū in vico iſto tenetur ire ad excubias cū ſeruientibus dñi regis vel ſoluere.x.vt.ff.de mu.pa.§.patrimoniorum.

Queſtio.cccccxxiij.

HJsviſis ſi queraſ̄ adq̄ munera eccl'ia teneat̄ ⁊ ad q̄ nō ſic diſtinguit̄ q: aut ſunt ſordida: ⁊ tunc dico ꝙ ad ea nō tenet̄ nec pſone eccleſiaſtice pro pdñs eccleſie vt in.l.iſta placet. Aut etiā ſunt honeſta ⁊ tunc aut ſunt extraordinaria: et adhuc dico ꝙ ad ea nō tenetur nec pſone eccleſiaſtice p prediis eccleſie niſi in caſu vbi ſarcina repētina h' expoſcat.vt hic in.§.poſtremo.⁊.j.c.l.iubemus. Aut etiā ſunt ordinaria: ⁊ tunc aut ſunt realia: ⁊ tūc aut debent̄ a rebus vt cenſus ⁊ tunc ad ea tenet̄ eccleſia vt hic i.§.poſtremo.vt.C.de excu.mu.l.fi.li.x. Aut debent̄ a pſonis gratia rex.vt.ff.de mu.⁊ ho.l.munerū.§.patrimoniorum. Aut etiā ſunt munera pſonalia: ⁊ tūc ad ea nō tenet̄ eccleſia vt.ff.de mu.pa.l.iij.aut ſunt mixta ⁊ tunc ad ea tenet̄ eccleſia quatenus ſunt realia ſed quaten' ſunt perſonalia nō tenet̄ nā quicq̄d ⁊c. vt ex.ff.de vſur.l.qui ſcit. Preterea ꝙ dicit lex alia nulla actio etiā penalis pōt intentari ab vxore cōtra maritū durante matrimonio: nec econtra. pone ergo dicit lex quedā eſt penalis: ⁊ rei pſecutoria in parte nunquid quatenus eſt rei perſecutoria poterit intentari dicit.l.ꝙ ſic.ergo et hic.vt.ff.de ſer.cor.l.vlt.

Sed licet ita ſit ꝙ conceſſio priuilegiorum extendat̄ ad eccleſias futuras tamen ſecus eſſet in prediis vnde ſi eccleſia aliqua poſtea acq̄ſiuerit predia aliqua cōceſſio priuilegiorum nō extendit ſe ad predia per viam predictā. nā conceſſio priuilegiorū prediis nō eſt facta per modum vniuerſalis: ſꝫ per modū generalis vel ſingularis.arg.ff.de aur.⁊ ar.le.l.ſi ita legatū.⁊.l.medico in princ. Sed dicet aliquis quāliter erit illud qd' priuilegia cōceſſa eccleſie extendāt ſe ad eccleſias futuras nō aūt ad predia poſtea acquiſita nihil enī pderunt eccleſiis poſtea acquiſitis et videt̄ breuiter dicendū qd' immo poterunt prodeſſe. naꝫ multa alia priuilegia habet eccleſia q̄ nō conſiſtunt in prediis: ⁊ in illis gaudebit vel poterit habere eccleſia immunitatem vel etiam ſunt predia q̄ etiā fuerūt alterius eccleſie: et in illis gaudebit priuilegialiter eccleſia de nouo edificata ar.j.c.ſed pmutare: ⁊ illud vltimuꝫ debꝫ ſequi primā queſtionē in.l.iſta.⁊ ſic intelligere debetis.

Queſtio.cccccxxiiij.

SUper l.ea quidē ⁊ ibidē. Si querat̄ in quib' cauſis iudex poſſit ex officio ſuo pcedere ſine parte accuſante, ⁊ hic refert: dicit dñs meus quia quando ꝙ notoriū eſt delictū vt ſi aliq̄s delinquit in preſentia iudicis: vel in preſentia plurimū hoīem interfecit: et in caſu iſto dico ꝙ iudex ex officio ſuo poterit procedere: ⁊ ſic loq̄tur lex iſta ⁊.j.c.l.ſinguli quando ꝙ etiam eſt notoriū delictū. nō tamen eſt notorium quis delinquit

et in caſu iſto dico ꝙ iudex ex officio ſuo pōt procedere ꝓpter graue ſcandalum q: hoīes murmurant de iudice:⁊ dicunt ha.ha.quantuꝫ iſte iudex eſt in aliis qui ſciuit talē interfectum eſſe nec inquiſiuit q̄s interfecit arg.ff.ad.l. cor.de ſic.l.q̄ ſede.⁊ probat̄ per.l.aliā ꝙ certū eſt qđ filius interfecit matrē ſuā fuit tm̄ dubiū vtrum eſſet perſona que deberet puniri q: forte erat talis furioſus q̄ gaudebat dilucidis interuallis ⁊ dubitatur vtrū cōmiſſum.ſit tale delictum in illis interuallis vel nō.dicit lex.ꝙ de hoc iudex inquiret ergo ſimiliter ⁊ hic vt ff.de offi.pre.l.damus. Quandoqꝫ vero nō eſt delictū vt eſt ſupra notoriuꝫ ſed inde eſt ſuſpitio vt quia forte aliquis burgenſis ſit vſurarius ciuicꝫ tamen nō eſt notoriū et in caſu iſto dico ꝙ nunq̄ iudex ex officio ſuo ꝓcedet ⁊ ſic intelligo hoc.ſed fallit in caſu vno niſi ſit talis ſuſpitio tantum:⁊ tamē iudex ex officio ſuo procedit:⁊ ſic loquitur niſi eſſet fauorabilis accuſatio vt.ff.de ſuſpect.tu.l.iii.§. preterea. Et eſt ibi ſpālc fauore publice vtilitatis vt ibidem expreſſe dicitur. et caue in.l.alleg.quia etiam videtur magis contra facere q̄ pro. ꝙ tamen nō eſt veruꝫ: ⁊ illud incidit in ſententiam canoniſtarū qui dicūt ꝙ in tribus caſibus iudex ex officio procedit.ſcilicet vbi eſt notoriū et hoc innuit etiam primū membrum diſtinctionis. Secūdo autē modo vbi eſt graue ſcandaluꝫ populi ⁊ hoc innuit ſcdm mēbruꝫ diſtinctionis. Tertio infamia vel ſuſpitio precedens:⁊ hoc etiam concedo nō.quia infamia precedat.ſꝫ quia preſumptio notoriū nam ex quo homines communiter dicūt hoc preſumitur ita eſſe:⁊ ſic debetis hic intelligere. ¶ Sed quero quid eſt notorium manifeſtum et occultum.notorium aūt manifeſtum eſt quod ita notorie ſit vel ꝙ adeo notorie ſit iudici vt iudici vel maiori parti populi vel interpoſitio actus dū ſit vel factum extitit ſi uc durat iudici vt iudici ſicut vbi aliqua pars confeſſata eſt aliquid ordinario iure nō obſeruato ſine proceſſu aliquo.vt.ff.ad.l.acquil.l.proinde in fi.vel maiori parti populi:ſicut vbi aliquis interfecit aliquem hoīem in vico ⁊ viderūt hoc multi:⁊ iſtud dicat̄ notoriū manifeſtum:⁊ tūc dico ꝙ ſuper iſto procedet iudex ex officio ſuo.ſed dico ꝙ et licet notoriū ſit nihilominus iudex faciet ꝓceſſum cōtra illū.vel ſi dimiſit ſicut ſi ſtatim fugit delinquens vel etiā ſi factū durat ſicut diximus in furto manifeſto. Sed occultum eſt quando nec eſt notorium nec manifeſtū ⁊ ex alia parte eſt reperire famā minorem ſiue ſuſpitionem. fama eſt alicuius veri vel falſi cōis ꝓlatio ſeu opinio. vt ff.ne de ſta.defunc.l. ſi iuris ⁊ facit ſemiplenam fidem vt.ff.de teſta.l.iii.§.eiuſdē. Rumor aūt eſt alicuiꝰ veri vel falſi particularis prolatio et de iſta fit mētio.ff.de here. inſti.l.vlti.arg.eſt etiam ꝙ licet iudiciū ad probationem conferens iuxta illud quod liquide probari nō poteſt argumentis ignoteſcendū eſt. ¶ Sed nunq̄d pōt negari et videt̄ ꝙ nō cū aliq̄ tergiuerſati declari non poteſt dico ꝙ immo declarari etiam poteſt: quia de quolibet affirmatio vel negociatio ⁊ de nullo ſimul nec obſtat quia non reputatur poſſe probari ſecundum regularem modum probandi ſicut per duos teſtes ⁊ deponent.ſcilicet ꝙ cum factum fuit perpetratum

plures erant pꝛeſentes vel aſſiſten
tes ibidem. ⁊ ideo ⁊c. ſic ibi. ¶ Sꝫ
quero nūquid iudex ſi proceſſit ex
officio contra aliquem et puniat
ipſum vt aliquid ponat in burſa
ſua nunquid debeat eſtimationē
iniurie parti: cui iniuria facta eſt
reſtituere breuiter dico ꝙ ſi eſt de
lictum tale quod al's nō poſſit coꝛ
rigi niſi reſtituatur parti aduerſe
intereſſe cum via inquiſitionis ſit
inuenta ad coꝛrigendum: vt ſi iu
dex pꝛocederet ex officio ſuo cōtra
aliquem vſurarium ſed ſi eſſet ta
le delictum qđ poſſet al's coꝛrigi ſi
cut crimen iniurie ꝙ nulla diſſimu
latione aboleri poſſet: tunc dico ꝙ
iudex non pꝛeberet officium ſuuꝫ
niſi petenti vt. ff. de damno infecto
l. iiij. l hoc autem iudicium immo
ꝙ plus eſt: ſi pars poſtea veniret
ad iudiceꝫ ⁊ diceret: domine iudex
conſtat vobis iudici vt iudici ꝙ eſt
mihi iniuriatū faciatis mihi eſti
mationem iniurie mee mihi reſti
tui: dico ꝙ non tenetur hoc facere
niſi pꝛoceſſum de nouo faceret: q̄a
dico ꝙ tunc ad illum finem ſibi nō
conſtat iudici vt iudici: ⁊ ideo ꝙ vt
ſic non teneretur.

¶ Queſtio. cccccxxv.

Super
l. nō ignoꝛat ⁊c. C.
qui accuſa. poſſunt
Nota. vnde qđ eſt
notabile multum.
ꝙ vbi vnum eſt pꝛeambulum ali
cuius executiui ad hoc ꝙ illud exe
cutiuum habeat locum opoꝛtet il
lud pꝛeambulum pꝛobare hoc di
cit hic ad hoc ꝙ mulier poſſit ac
cuſare aliquem pꝛeambulum eſt
ꝙ ſit mater filioꝛum. ⁊ ꝙ pſequa
tur filioꝛum iniuriam opoꝛtet er
go ꝙ pꝛimo pꝛobet ſe eſſe matreꝫ
vt hic dicitur qđ eſt verū dicit glo.
niſi eſſet in quaſi poſſeſſione ma
ternitatis. nam et tunc poteſt ſm
gloſam ſed certe videtur male di
cere. Nam cōſtat quod vbi aliquis
eſſet in quaſi poſſeſſione alicuius
commodū eſſet ſibi ſi eſſet res ſua
quantum ad hoc ꝙ aliquis q̄ age
ret contra eum pꝛobaret in petito
rio tamē nunꝙ̄ ſua poſſeſſio eſſet
ſibi cōmodū ſi ageret quin opoꝛ
teret eum pꝛobare eſto qđ eſſet in
poſſeſſione vt. ff. de pꝛobat. l. circa.
Dominus meus dicit qđ non ob
ſtat hic glo. opponit qualiter rñ
debitur ad. l. circa dicit ipſe quem
do queritur. Nunquid poſſeſſio re
leuet ab onere pꝛobandi: multum
quia aut queritur nūquid releuet
aliquem ab onere pꝛobandi in ip
ſa poſſeſſiōe quātum ad hoc quia
eſto ꝙ nō pꝛobet poſſeſſionem de
beat penes ſe remanere: ⁊ tunc di
co ꝙ ſic. ⁊ ſic loquitur inſti. de in
dict. §. commodum. Aut queritur
nunquid releuet ipſum in ipſo pe
titoꝛio: vt ſi agatur in petitoꝛia
pꝛo hoc quod poſſidet id poſſeſ
ſoꝛium ſuum adiudicetur: ⁊ tunc
aut illud petitoꝛium petitur a poſ
ſeſſoꝛe tanꝙ̄ pꝛincipale: ⁊ tūc dico
ꝙ non releuat poſſeſſoꝛem ab one
re pꝛobādi: verbi gratia. Rem ali
quam poſſideo deinde peto eam
meam pꝛincipaliter pꝛonunciari:
tunc dico ꝙ non obſtat mea poſ
ſeſſio quin debeam meam eſſe pꝛo
bare: ⁊ ſic loquitur lex circa. Aut il
lud non petitur a poſſeſſoꝛe tanꝙ̄
pꝛincipale: veruntamen alterius
petitoꝛiū eſt pꝛeambulum: et in ca
ſu iſto dico quod poterit releuare

cum ab onere probandi z ſic loq̄-
tur gloſ.illa. Nam mater petebat
principaliter interfectorem filij de
bere puniri: z ad illud petitorium
erat preambulum qđ eſſet mater
dico ꝙ eſto qđ oporteret illud pro
bare ſi tn̄ ſit in quaſi poſſeſſiōe re
leuabitur z hoc ꝓbatur ſic. Lex di-
cit vbi aliquis agit fami.herc.per
qđ petit principaliter diuiſionem
fieri qđ preambulum eſt ꝙ ipſe de
beat ſe probare dominū eſſe par-
tis.tamē dicit qđ ſi ſit in poſſeſſio-
ne iſtius preambuli quia ſit in poſ
ſeſſione partis hereditatis pro in
diuiſo ꝙ illa poſſeſſio etiā in peti-
torio qđ principaliter alius petit
ipſuz releuabit a probatione eſto
qđ negetur a coherede.vt ꝓbat. ff.
fami.her.l.j.circa fi.ergo ſimiliter
et hic:z ſic intelligit q̄ hic dicunt.

Queſtio.ccccxxvj.

SEd que
ritur nūqđ licitū ſit ali
cui in aliquo caſu varia
re vel nō in fine.ff. de admi.tut.ſic
diſtinguit. Aut iſta variatio facta
ab aliquo nō affert aliquod preiu
dicium aduerſario ſuo:z tunc dico
ꝙ licitum eſt ei variare.vt.ſ. de bo.
poſ.l.nōnunꝗ. Aut etiā variatio il
la affert preiudiciū aduerſario ſuo
et tūc refert:qz aut vult variare cir
ca diuerſa capitula. aut etiā circa
idem capitulū. In primo caſu ad-
huc ſubdiſtinguitur: quia aut illa
capitula ſunt ſeparata z diſtincta:
et in caſu iſto dico ꝙ poterit varia
re.vt.ẜ.de neg.geſt.l.ſi quis nego-
cia. Aut illa capitula ſunt connexa
et tunc dico idem ꝙ in caſu.ſ.arg.
ẜ.de nego.ge.l.cum actum.z.ff.de
mu.l.etiam. Aut volo variare cir-
ca idem capitulum: z tunc aut vo-
lo variare circa factum illius qui
eſt adminiſtrator voluntarius: et
tunc dico ꝙ poſſum.vt.ff.rē ra.ha.
l.cū debitore.z.ff.man.l.ſi vero nō
re.§.idem ait. Aut etiam volo va-
riare circa factum eius qui eſt ad-
miniſtrator neceſſarius : z in caſu
iſto dico ꝙ nō poſſum vt hic: z in-
tellige ſane.l. iſtam in ſuis termi-
nis z nō alienis.

Queſtio.ccccxxvij.

TA.l. que te-
ſtamēto
zc. Et in
primis pro euiden
tia huius.l.eſt ſciē-
dum ꝙ legatū dicit
cedere duobus mo
dis. vno modo quo ad trāſmiſſio
nem ſuper qua cedit regulariter a
tempore mortis teſtatoris ſtatim
niſi in duobus caſibus videlicet in
lege vſufru.z in.l.liber homo.quia
iſta duo legata nō tranſmittuntur
vt.C.de cadu.toll.l.vna.z.§.in no
uiſſimo: quantū aūt ad exactionē
cedit demū a tēpore adite heredi-
tatis. Et ratio huiꝰ eſt.quia tunc
demū eſt aliquis qui poſſit exigi.
ſed in legato operarū etiam ſubdi
ſtinguitur quia aut ſunt opere re-
licte alicui certe vt quia teſtator le
gauit alicui.x.operas pictorias:et
tunc dico ꝙ cedit a tempore adite
hereditatis ad inſtar aliorū lega-
torum.vt.ff.de oper.libe.l. ſi quis
hac.§.iudicium.z.l.cū patronus.
Aut ille opere ſunt incerte relicte
nō ſub generali nūcupatione ope
rarum:ſed ſub ſpeciali vt lego tibi
x.operas ſerui mei vt diri ſcripto
rias vel pictorias:z in caſu iſto nō

cedit a tempore adite hereditatis. ſed
demum cum fuerint primo petite
vt. ĩ. indiſtincte ꝛ tunc cum ſint in-
certe non reputatur quid legatum
eſſe quouſqꝫ fuerint diſtincte: ꝛ ſic
loquitur hic ꝛ videtur mirabile. ſe
quitur in. l. iſta. ſcilicet qꝫ eis peti
tis id eſt iudicatis ꝛ ſi ſeruus infir-
mus ſit periculũ infirmitatis etiã
ſpectabit ad legatariũ nõ ad ſeruũ
Et ex hoc etiam videtur ſequi vnũ
qꝫ ſi conduxerim operas alicuiꝰ ſcri
ptoris vt ſcribat mihi per bien-
nium continuũ ſi interim infirme
tur qꝫ periculum infirmi ſcripto-
ris ſpectabit ad me conductorem
nõ ad ipſum locatorem. ꝛ iſtud eſt
vt videtur contra theoricam om-
nium iuriũ quia dicit enim lex qꝫ
immo ſpectabit periculũ ad loca-
torem quantũ ad hoc vt teneatur
de penſione pro rata rei incerte vt
ex. ff. loc. ꝛ conduct. l. ſi vno anno. §.
item cum quid. ꝛ. l. qui operas. Et
ideo gratia huius. ſi queratur vbi
aliquis teneatur mihi ad operas ſi
interim infirmetur cuius debeat
eſſe periculum: multum refert: quia
aut tenetur ad operas alio modo
quam ex ſua obligatione vel conuentio-
ne ꝛ in iſto caſu ſpectat etiam peri
culum ad eum cui dicuntur opere
preſtari vt hic. ꝛ. ff. de oper. libe. l. ſi
libertus. §. fi. ꝛ. ĩ. de teſta. liber. l. cũ
heres. ꝛ. ff. de oper. liber. l. finali. vt
dictum eſt. ꝛ. ĩ. de ſtatu liber. l. cum
heres. §. cum ſtichus. Aut tenetur
quis ad operas ex ſua obligatione
et tunc aut tenetur ad operas ex ſua
obligatione tali que alias eſt ineffi-
cax ſm regularem modum obligã-
di: ꝛ in caſu iſto adhuc dico idem
qꝫ in caſu primo: verbi gratia. Ser-
uus eo tempore quo ſeruus eſt pro-
mittit operas domino ſuo cũ ma
numiſſus erit preſtare ꝛ. iſta obli-
gatio inefficax eſt ſm regularẽ mo
dum obligandi tamen ſeruus etiã
nihil ſit. lex tamen dicit iſtam obli
gationem eſſe efficacem ex quadã
recompenſatione, quia dominus fa-
cit eum de nõ homine hominem.
vt. ĩ. de liber. cauſa. l. j. ꝛ ideo quaſi
nõ ſit obligatio. idẽ dico qꝫ in pri-
mo caſu. vt. ff. de ope. libe. l. ſi liber
tus. §. poſt iudicium. ꝛ in. l. ẽſdem.
Aut etiam tenetur quis ad operas
obligatione efficaci ſm regularem
modum obligandi vt in ſcriptore:
et in caſu iſto ſpectat periculum ad
locatorem quantum ad hoc qꝫ te-
neatur de penſione remittenda re
rum locatarũ vt. ff. loca. l. ſi vno an
no. §. cum quidam. ꝛ. l. qui operas
Sed fallit in aduocato ꝛ aſſeſſore ꝛ
medico. vt. ff. de aſſeſſo. l. diem fun
cto. ꝛ. ĩ. de var. ꝛ extraordi. cog. l. j.
§. diuus. cum ſuis concordantiis.

Queſtio. cccccxxviij.

IN. l. de pupillo. §. ꝛ genera
liter ꝛc. Et ibidem
ſi queratur quis ſit
effectus nunciatio
nis circa hoc diſtinguitur cũ mul-
tipliciter fiat nunciatio: ꝛ multipli
citer poſſit in ea variari quia aut
ille qui edificauit poſt denunciatio
nem ſciuit denunciationem factã
et poſtea edificauit: ꝛ tũc etiam re
fert: quia aut denunciatio appre-
hendit perſonam quã apprehen-
dere debebat. aut alias quã appre-
hendere non debebat. ſi autem de
nunciatio apprehendit perſonam
quã apprehendere non debebat:
tũc dico qꝫ opus poſtea factum re-
manebit in ſuo ſtatu: nec tenetur

dominus tunc ad expenſas nec ad patientiam.ar.C.ad.l.iul.de adul te.l.gracus.z.C.de tabulis.l. gene rali libro.x.Aut denūciatio appre hendit perſonam cui nunciari de bebat eo tēpore quo facta fuit de nunciatio ſed poſt denūciationem non edificauit ſed quidam alius: et in caſu iſto dico ꝙ opus factum non deſtruetur. ſecundum diſtin ctionem ſequentem: quia aut ille qui poſtea edificauit habuit cau ſam ab eo qui ſpreuit auctoritate3 pretoris aut per mortem ſi aūt ha buit cauſam interviuos tunc dico ꝙ opus poſtea factum deſtruetur ſumptibus eius: qui ſpreuit nun ciationem z auctoritate3 pretoris vt.ff.de ali.mu.in cauſa fac.l.iij.§. opus.Aut ab eo habuit cauſam p mortem:z tunc dico ꝙ nō tenetur deſtruere ſumptibus ſuis nec defū ctus qui ſibi denūciare nō potuit veruntamen tenetur ad patientiā vt.ſ.ꝙ vi aut clam.l.vim facit.§.tā diu.z.ff.eo.l.penulti. Sed tu dices ex his que dixiſti videtur ſequi in conueniens tu dicis qꝺ ſi domin' ignorauit:z artifices ſciuerunt qꝺ dominus tenetur ad patiētiam: z ſic videtur inconueniens qꝺ ꝓpter ſciētiam artificis dominus tenea tur ad patientiam:z ſic patitur in iuſte damnum qꝛ ſuis ſumptibus deſtruet opus. Solutio dico ꝙ nō eſt inconueniens quia illam patiē tiam ꝙ dedit eis pro opere facien do illam repetet ab eis quaſi ope re deſtructo propter corumvitium vt.ff.de verborum obligationibus l.z ideo heſitatur.z.ff.loc.z condu. l.martius.cum ſua glo.Item:ꝙ tu dicis qꝺ ſi habuit cauſam ab eo ꝙ ſpreuit pretoris auctoritatem tene tur ad patientiam ergo ex facto al tenus penam conſequetur z dam num qꝺ eſſe nō debet:ſ3 ſolūmō di co ꝙ nullum damnū propter hoc conſequetur quia venditor ſibi te netur quanti ſua intereſt.vt.ff. de contrahen.emptio.l.ꝙ ſepe.§.vlt. et.l.fundo.§.ſi ſeruitus. preterea ꝙ tu dicis qꝺ operarij tenentur vi detur inconueniens quia non fie bat eis nunciatio ſ3 operi. dico ꝙ immo quia denunciatio apprehē dit omnes ſcientes nunciatione3 eſſe factam quia fit rei nō perſone niſi poſtea edificauerint tenētur deſtruere. poſtea edificatū ſuis ſū ptibus z dominus tenetur ad pa cientiam:z ſic loquitur.§.iſte.in.l. de pupillo.§.z generaliter.cū ſuis ſimilibus et ſic debetis intelligere iura iſta.

¶Queſtio.cccclxxix.

Saper.l emancipatum in fi ne.Nota.pro q̄ſtio ne de feudo nunq̄d nepos qui ex perſo na patris nō poteſt habere vel re tinere hereditatem cu3 feloniam cōmiſit pater poſſit ex pſona aui retinere et pro euidentia huius.l. ſciendum eſt qꝺ queda3 iura ſunt que deſcendunt a parentibus in fi lios imminentibus parentibus ſi cut ſunt ſenatorie dignitates z alie ſicut eſt ius qꝺ habet patronus in libertum vt ab eo nō poſſit in ius non petita venia vocari.vt.ff.de in ius voc.l.quinq in fi.z in prin. z ſi militer ita obtinet ꝙ licet filius ex pſona patris retinere ius tale nō poſſit. ex perſona tamen aui reti

nere poterit ⁊ ſic loquitur.l.iſta ſic
etiam.ff.de in ius voc.l.adoptiuũ.
in fi. Quedam autẽ ſunt alia iura
que deſcendũt, a parentibus in fi
lios ſicut eſt hono: qui debetur a
liberto patrono ſʒ quod tenetur
ei aſſurgere:⁊ſimiliter illud ius qđ
non poteſt impugnare teſtamen-
tum liberti niſi in debita portiõe
fuerit inſtitutus ⁊ in illis etiaʒ vbi
filius fuit a patre mala mẽte exhe
redatus:⁊ tunc lʒ nepos ex perſo-
na patris talia iura non retinere
poſſit ex perſona tamen aui reti-
nebit. vt.ff.de iure patronatus.l.
diui fratres.⁊.ff.de interdic.⁊ rele
ga.l.iiĩ.Quedã ſunt alia iura q̃ de-
ſcendunt a parentibus ſeu patri-
bus in filios non tanq̃ in filios:
ſʒ tanq̃ ad heredes:⁊ ſic poſt mor
tem demũ ſicut eſt ius feudi : ⁊ in
talibus ita obtinet: q: ex quo ſuc-
ceſſor non reperit talia iura in bo
nis defuncti cui ſucceſſit tempore
ſucceſſionis non poteſt illa ex per
ſona cuiuſq; habere.arg.ff.de pe-
ti.hereditã.l.iiĩ.⁊ ideo ad queſtio-
nem iſtam oportet ſic diſtinguere
q: aut fuit conceſſum feudum ex-
preſſe ſic patri ⁊ heredibus vel pa
tri ⁊ liberis ſuis:⁊ in caſu iſto dico
ꝙ lʒ pater amiſerit propter deli-
ctum ſuum filius tamen ipſum re
tinebit:non ex ſucceſſione patris:
ſed magis ex ſucceſſione ſibi facta
vt.ff.de verborũ obligationibus.
l.ita habere.§.ſi quis ita.Aut fuit
ita cõceſſum ſimpliciter fundum
anteceſſori: ⁊ tunc refert quia aut
pater cõmiſit feloniã anteq̃ feu-
dum deueniret ad eum : ⁊ in caſu
iſto dico ꝙ filius illud feudum ex
perſona aui habere poterit. vt.ff.
de bonorum poſſeſ.contra tabu.
l.ij.§.filium. Aut etiam pater com
miſit feloniaʒ poſtq̃ feudum iam
peruenit ad ipſum: et in caſu iſto
cum illud feudum veniat iure ſuc
ceſſionis ⁊ ſic poſt mortem:ſi poſt
mortem non reperiat filius illum
fundum in bonis patris illuʒ ha-
bere non poterit.argu.l.ff.de pe-
titione hereditatis.l.iiĩ.cum ſuis
ſimilibus:et ſic debetis intellige-
re iura iſta ⁊c.

¶Queſtio.cccccxx.

IN.l.cre-
ditori ⁊c.C.de pactis
dot. Dicunt doctores
in pactis cauſam attendi: et per
hoc dicunt eſſe legẽ expreſſam.ff.
de do.exceptio.l.ĩi.§.ſi quis ſine
cauſa.Breuiter dicit domin' me':
ſi queratur nunquid pactum ſiue
ſtipulatio valeat ſine cauſa. Scien
dum eſt aliquotiens promittit ali
quid aliquis ob cauſam quã cre-
dit ſubeſſe que tamen in veritate
non ſubeſt:⁊ tunc dico ꝙ verũ eſt
ꝙ pactum in caſu illo non valet:⁊
ſic loquitur lex doctorum.ff.de ex
ceptio.doli.l.ĩi.§.ſi quis ſine cau-
ſa.⁊ autẽti.de teſt.§.⁊ licet.Aliquo
tiens vero promittit quis ex cer-
ta ſcientia cum bene ſciret cauſaʒ
non ſubeſſe :⁊ in caſu iſto dico q̃c-
quid dicant doctores ꝙ pactum
ſeu ſtipulatio etiam ſine cauſa be
ne valet:et eſt ratio. Nam in caſu
iſto ipſum pactum ſeu ſtipulatio
de ſe eſt obligatoria . vt.ff.de arr.
fur.l.conſilio.et probatur iſta di-
ſtinctio.ff.ſi quis caut.l.ſed et rei
cauſa.§.item queritur. et ꝙ talis
ſtipulatio ſiue promiſſio valeat

ſine cauſa ꝓbaẗ.ff.de oper.liber.
l.cāpanus.cū ſuis ſimilibꝰ. ¶ Ad
ſolutionē contrarioꝝ in glo.ſigni
ficatorū ꝛ vt ſciatur qn̄ pactū ſup
hereditate viuētis initū valeat et
qn̄ non:ſic diſtinguiẗ:q: aut illud
pactū ſup hereditate viuētis ini-
tum eſt inter eum de cuius heredi
tate agitur ꝛ quendā aliū ꝛ tūc di-
co ꝙ non valet regulariter: ꝛ hoc
probaẗ.s̄.co.l.pactū ꝙ dotali.ꝛ.j.
de coll.l.pactū.ſed fallit inter mi-
lites vbi valet pactū ſuper heredi
tate militis viuētis factum inter
ipſum ꝛ quendā aliū non tn̄ iure
pacti ſed iure vltime volūtatis.ſ.
teſtamēti vt probaẗ.s̄.c.l.lꝫ.Scđo
fallit in caſu ſi quis a parētibus
manumiſſus fuerit.vt.ff.ſi quis a
paren.ma.fu.l.j.§.ſi petis.ſed va
let vbi magis iur.delicti pagani
ꝙ iure pacti. Aut etiā illud pactū
de hereditate viuētis eſt interpo-
ſitum inter duos extraneos:ꝛ tūc
aut illud pactū eſt interpoſitum a
duobus extraneis ſup hereditate
viuentis incerti tn̄ ꝛ tunc dico ꝙ
iſtud pactū benevalet.ꝛ probatur
iſtud.ff.pro ſoc.l.iij.ꝛ.l.de illo.Aut
illud pactū eſt interpoſitū ſup he-
reditate viuētis certi ꝛ tunc aut il-
lud pactū ſuper hereditate viuen-
tis eſt appoſitū ex neceſſitate con
tractus ꝛ tūc adhuc dico ꝙ tale pa-
ctum valet.vt.ff.de act.empt.ꝛ vē.
l.qui ſeruū in princi.Aut illud pa-
ctum non eſt appoſitū ex neceſſi-
tate ꝓcedentis ꝯtus ſꝫ ſpōtanee:
ꝛ tūc aut illud pactū eſt acceſſorie
interpoſitū ſuper hereditate viuē
tis:ꝛ tunc adhuc dico ꝙ valet pa-
ctum.nam multa cum vniuerſita
te veniunt que per ſe nonvenirēt.
vt.ff.de here.vel act.ven.l.ij.§.his
preter.Aut illud pactum eſt inter-
poſitum principaliter:ꝛ tunc au

non cōſentit ille de cuius heredi-
te agitur: et tunc dico ꝙ non va-
let.Aut ille cōſentit ꝛ tunc valet ſi
perſeuerat in cōſenſu vſqꝫ ad vlti-
mumvite exitū:tunc dico ꝙ nōva
let vt probaẗ in.l.iſta que etiaꝫ ita
diſtinguit: ꝛ ex hoc reſultant duo:
quare primuꝫ eſt quare nonvalet
regulariter pactum interpoſitum
ſuper hereditate viuētis inter eū
de cuius hereditate agitur ꝛ aliuꝫ
non valet:ſed benevaleret ſi inter
poneretur inter duos extraneos:
ſi ille de cuius hereditate agitur
preberet aſſenſum ꝛ perſeueraret
in aſſenſu vſqꝫ ad mortemvaleret
alſ non:ratio eſt q: quādo ille de
cuius hereditate agiẗ aſſentit pa-
cto inito ſup hereditate ſua a duo
bus aliis iſte aſſenſus non ligat
eum quin poſſit ſi velit poſtea re-
ſilire:ſed vbi ipſemet pactū face-
ret ſi valeret ſtatim ligaret eum:ꝛ
ideo non poſſet reſilire. Sed tu di
ces quare ſaltim non valet pactū
interpoſitū in preſenti:ſi tamē ve
lit reſilire hoc poſſit facere ſicut
vbi aſſentit ꝛ aſſenſus ſuꝰ valet: lꝫ
poſſit poſtea reſilire breuiẗ adhuc
dico ꝙ ratio bona nō eſt nec eſt ſi
lere.nam in conuētionibus initis
ꝛ perfectis hoc eſt regulare ꝙ ſta-
tim ligat ꝛ cū effectu:ꝛ iō ſi pone
retur ꝙ iſtud pactūvaleret ſtatiꝫ li
garet eum ꝛ cū effectu:nec poſtea
ei liceret reſilire:ꝛ ideo non valet
pactum tale.ar.j.de act.ꝛ obliga.
l.ſicut.Iteꝫ que eſt ratio quare ſu-
per hereditate hominis viuentis
incerti:lꝫ paciſci ſuper hereditate
tn̄ hominis certi nō liceret:ratio
eſt q: lex preſumit ꝙ ſi pactuꝫ fie-
ret ſuper hereditate viuentis cer-
ti illi qui pactum inniuiſſent ſem-
per haberēt oculū ad mortē ipſiꝰ
ſuper cuius hereditate pactū eſſet

initum ⁊ vnde orirenť triſtiſſimi ⁊ periculoſiſſimi euentus: quia vna dierū interficerent eum ⁊ vn⁹ ſem per machinareť in mortē alteri⁹ ꝙ nō eſt faciendum: ſed iſta ratio ceſſat vbi pactū eſſet initū ſup he reditate hoīs incerti ⁊ iō ⁊c. et ſic loquitur. ff. pro ſoc. l. iij. §. de illo. ⁊ ſic intelligitur hic.

¶ Queſtio. cccccxxxj.

Super l. trāſigere vel pa ciſci ⁊c. C. de trāſa ctio. ⁊ ibidē ſi que ratur quando ſup crimine licitū ſit tranſigere vel nō multū refert: q2 aut querit nunq̄d liceat tranſigere ſuper actione ci uili deſcēdēte ex crimine ⁊ tūc di co ꝙ ſic. vt probať. ĵ. de furt. l. poſt deciſionē. Aut etiam querit nun quid ſuper accuſatiōe licitum ſit tranſigere: ⁊ tūc aut accuſat⁹ iam ſe inſcripſerat ad penā talionis: ⁊ tunc dico ꝙ talis trāſactio poſtea facta reprobatur vt. ff. ad turpil. l. ab accuſatione; ⁊ l. q̄ſitū. ⁊ l. ad ſe natus. ⁊. ĵ. ad turpil. l. j. Aut accuſa tor ſe nō aſcripſerat ſed forte ſolū fecerat ꝯueniri accuſandū: ⁊ tunc aut illud crimen eſt priuatū: ⁊ tūc eſt dubiū ⁊ dicūt quidam ꝙ ſic alij ꝙ non: credo tn̄ verius eſſe ꝙ nō cum doctoribus. arg. l. allex. ff. de pact. dot. l. cōuenire. ⁊. ff. de iur. pa tro. l. adigere. §. ꝗuis. Aut querit de crimine publico ⁊ tūc aut inge rit penaꝫ ſanguinis: ⁊ tūc dico re gulariter ꝙ licitū eſt trāſigere ſup eo ⁊ que ſit ratio iam dicta eſt. nā licitum eſt vnicuiq; ſiue per pbas ſiue per nephas ſanguinē ſuuꝫ re dimere vt hic etiaꝫ notatur: fallit tn̄ in crimine adulterij ⁊ q̄ ſit hui ratio habetur in glo. fallit etiā in crimine leſe maieſtatis tam con tra principē ꝙ̄ contra deū vt per ſuaſum eſt ſuperius. ar. ĵ. de ſerui. ⁊ aqua. l. preſes. ⁊. Š. de hereti. auť. gazaros. aut nō ingerit penā ſan guinis: ⁊ tūc dico regulariter non eſt licituꝫ ſuper eo transigere: ſed hic fallit in crimine falſi: ⁊ que ſit ratio fallēdi dictum eſt in glo.

¶ Queſtio. cccccxxxij.

Si accu ſatoribus ⁊c. C. de ac cu. ⁊ preſcrip. ⁊ tūc di cebat dn̄s meus ꝯtra abſentē de bet talis proceſſus fieri. nam cito non debet cōdēnari ſine cauſe co gnitione: ſed primo debet citari ad domū. Primo ſicut dicit glo. ſi ſit ibidē: ſi nō ſit ibidē vbicūq; erit vel poterit reperiri. ſi autē non re periatur ad domū: ⁊ ſi certā man ſionem non habet tunc voce pre conia per ciuitatē clamabiť: lꝫ de facto habeať ꝙ vbi aliquis delin quit citetur ad domum ad hoc ꝙ poſſit puniri cōtumacia ego non reperi expreſſum: imo ⁊ credo ꝙ nō poſſit tanq̄ ꝯtumax puniri quaſi nō ſit citatus q2 tales ſcꝫ clerici lꝫ conducāt domos nō tn̄ ꝑpter hoc domiciliū cōtrahere dicunť. ar. ff. de act. impe. de iniur. l. lex corne lia. circa mediū. vnde intelligo ꝙ iſto modo debet puniri vt dictuꝫ eſt ſi citatus fuerit nec veniat. Si queratur nunq̄d ⁊ qualiter puni ri debeat. multū refert: q2 aut q̄ri tur nūquid debeat puniri pena cō tumaciū: ⁊ tūc dico ꝙ ſic ſi ſit mo dicum crimē arbitrabiť pecunia riter forte vel excitabiť forte: ſed ſi ſit hic magnū crimē poterit plus puniri extraordinarie forte vt po

erit relegari: maior enim nõ poteſt
eis imponi ꝙ intelligo verum vbi
aliquis delinqt in aliquo magno
crimine ſi citatus nõ veniat tunc
relegans eũ voce preconia vel etiã
poterit appellare ꝑpter cõtuma-
ciam: ⁊ hoc faciũt aliqui iudices ⁊
bene faciunt vbi citauerũt eos ſed
vbi non citaſſent eos legitime vi-
delicet citãdo eos hic vbi habent
domiciliũ ſecus eſſet. Aut etiã que-
ritur nunquid poſſit puniri in ſui
abſentia pena criminis impoſiti
⁊ tunc refert q: aut abſentat ſe an
te litem ꝯteſt. ⁊ tunc dico ꝙ nõ
poteſt tali pena puniri vel condẽ-
nari cũ ſpeciale ſit in appellatio-
ne ꝙ poſſit ſententia ferri ſine litis
conteſta. vel lite non cõteſt. vt ⁊. ꝫ.
de tẽp. ap. l. vl. ꝫ. illud. Aut abſen-
tat ſe poſt litem cõteſta. ⁊ tunc aut
pena illius criminis ex quo debet
condẽnari eſt minor relegatione:
et adhuc dico ꝙ poteſt puniri: ſed
tamẽ dico ꝙ non erit pena illius
criminis ſed erit alia pena alia q̃
non excedet relegationem. vt. ff. de
penis. l. abſentẽ circa mediũ: ⁊ eſt
ratio huius: q: non poteſt poſt li-
tem conteſta. pena maiore relega
tione puniri per quã aliqui ſe ab-
ſtinent certo loco ⁊ iſta pena non
poteſt infligi in abſentem. Sed ce-
tere pene que ſequunt̃ iſtam ſicut
deportatio que eſt ꝙ aliquis mo-
retur in certa inſula vbi aſſignet̃
alicui ꝙ moretur ibidẽ vel forte in
anglia: ⁊ iſta pena nõ poſſet in ab
ſentem infligi qualiter poſſet aſſi
gnari abſenti certa relegatio vel
certa regio certe nullo mõ ⁊ ideo
volunt ꝙ in abſentẽ feratur ſentẽ
tia cum illa eſſet deluſoria et iura
volunt ꝙ iudicia iudicũ ſint cer-
ta non deluſoria. vt. ff. de iud. l. ſed
⁊ pretor. Sed vbi non poſſunt ci-
tari: q: non inueniunt̃ nec certum
etiam domiciliũ habent tunc iu-
dex debet annotare bona ſi ſciat
ea ⁊ penes ſe habere ⁊ ſcribere q̃
⁊ quot ſunt ⁊ tunc ipſum voce pre
conia debet citare ⁊ mãdare aliis
iudicibus ꝙ eum citent ſi inue-
niant ⁊ ſi veniat tempore citatio-
nis vel preconizationis bene qui-
dem tunc admittet̃ ad bona cum
ſatiſdatione ⁊ recuperabit bona:
ſi autem non veniat infra annum
amittet bona nec de cetero audie
tur quantũ ad bona: ſed ſi veniat
poſt annũ vel perpetuo audietur
quantũ ad defenſionẽ cauſe ſue: ⁊
ſic loquitur tot' titulus de requi.
reis: et potiſſime. ff. de exhi. reis. l.
j. ⁊. ꝫ. ⁊ per totum.

¶ Queſtio. cccccxxxiij.

Dff. l. de-
functa quoqꝫ ⁊c. l. eſt
j. ff. de vſufru. ⁊ queãd
mo. quis vtatur: ⁊ per legẽ iſtam
reſpondet̃ cuidã queſtioni q̃ quo-
tidie de facto cõtingit. Quidã con
duxit prepoſituram aurel. vſqꝫ ad
annũ vt haberet emendas ⁊ red-
ditus ⁊ talia hmõi: accidit autem
ꝙ vltima die q̃ debebat iſte exire
de prepoſitura quidã fecit quod-
dam factum ex quo debebat habe
re bonam emendã ⁊ ſupinã: verũ-
tamen durante prepoſitura ⁊ ad-
miniſtratiõe ipſius prepoſiti nõ
potuit condẽnari propter breui-
tatem temporis: ſed condẽnatus
fuit per prepoſitũ ſubrogatũ mo
do quilibet prepoſitus vult habe
re emendã queritur quid iuris: et
dictum eſt per. l. iſtam ꝙ primus
prepoſitus habebit maxime cum
ſtatim cum perpetrauit illud fa-
ctum fuit obligatus, ⁊ iſtud credo

verum. Ueruntamen poſſunt adduci multa iura in contrariũ. vt.j.de teſt.l.eius qui.§.j.ꝛ.j.de penis.l.ꝙ ad ſtatum.ꝛ.j.c.l.qui vltimo cum ſuis ſimilibus:ꝛ per iſtam viã facit etiam ad multas alias queſtiones vtputa in dotibus reſtituẽdis q: dato ꝙ penſio ſoluẽda heredibus eſſet qđ eſt multum notabile in multis aliis queſtionibus.

¶ Queſtio.ccccxxxiiij.

Super.l. vt inter diuinum ꝛc. Et pro euidentia huius.l.ꝛ ſue gloſe ſi querat̃ qualiter pꝛeſcribãtur iura publicã ꝛ quanto tẽpoꝛe ſic diſtinguit̃ q: aut queritur de iure publico.i.de re publica que ſunt in vſu publico vt ſunt iter:via ꝛ ſimilia:ꝛ in caſu iſto dico ꝙ nullo tẽpoꝛe p̃ſcribi poſſunt. vt ꝛ.ff.de via pu.l.viam publicam ꝛ.j.de oper.liber.l.pꝛeſcriptio.aut etiam querit̃ de iure publico.i. de his que ſunt ꝛ que eſſe poſſunt in patrimonio populi ideſt rei publice:ꝛ tunc aut ſunt incoꝛpoꝛata in patrimonio rei pub.ꝛ in caſu iſto dico ꝙ poſſunt pꝛeſcribi.xl.an.et nõ minoꝛi tẽpoꝛe.vt.j.de pꝛeſcrip. xxx.vel.xl.an.l. omnes. Sed fallit vbi curialis ſeruum publicũ poſſidet.nam in caſu illo illum poſſet vſucapere.xxx.annĩ. fauoꝛe curie. vt.j.de fun.rei publi.l.cum qui.libꝛo.xj. Sed fallit in quattuoꝛ caſibus in.l.iſta pꝛeallc.ꝛ.l.in hereditate legato donato vel vẽdito in quibꝰ requirit̃ tẽpus.c.annoꝝ. vt in.l.iſta. Aut queritur de his que ſunt in patrimonio populi: nõ tamẽ adhuc incoꝛpoꝛata ſunt: ꝛ tũc aut illa querebant̃ rei publice de iure cõmuni:q: etiam foꝛte emerat:ꝛ tunc ad talia iura pꝛeſcribẽda requirit̃ tẽpus.xl.an. vt.l.alle. j.de pꝛeſcri.xxx. vel.xl.an.l.omẽs. ſed fallit in caſibus illis expꝛeſſis. vt dictũ eſt. Aut illa bona acquirebantur rei publice de iure ſpeciali vt ſunt bona decedẽtiũ ab inteſtato ſine herede que deferunt̃ in fiſcũ vt in rem publicã.ꝛ ſimiliter bona indignoꝛũ:ꝛ tunc aut queritur qualis pꝛeſcriptio currit a tẽpoꝛe a quo denũciatũ eſt talia iura cõpetere vel collata ſeu delata: ꝛ tunc dico ꝙ currit p̃ſcriptio.iiij. an.vt inſti.de vſuc.circa finem: et melius.ff.de diuer.ꝛ tẽp.pꝛeſcri.l. intra quattuoꝛ.ꝛ.ff.de iur.fiſ.l.j.§. que bona. Aut etiã non eſt adhuc denunciatũ talia bona delata eſſe ꝛ tunc dico requirit̃ pꝛeſcriptio.xx. an.vt.ff.de diuer.ꝛ tẽpo.pꝛeſcri.l. in omnibus.ꝛ.ff.de iur.fiſci.l.j.§. que bona.ꝛ intelligo iſtam diſtinctionem nedũ in re publica in romana ciuitate tm̃:ſed in qualibet alia ciuitate et in fiſco dicatur res publi.:ꝛ ita ſoluunt̃ oĩa iura ↄ̃ꝛia.

Ut ꝙ plene habeatis naturam et materiã de ſubſtitutiõibꝰ diſtinguũtur quinq; genera ſubſtitutionũ q: alia eſt vulgaris alia pupillaris:alia bꝛeuiloca cõpendioſa. Uulgaris ꝟo ſubdiſtinguit̃: q: alia eſt expꝛeſſa que fit verbis negatiuis vt ſi heres non eris titius heres ſit: alia eſt tacita que fit verbis affirmatiuis vt vos inuicẽ ſubſtituo vt.ff.de here.inſtit. l.cui teſtamento Itẽ iſta qui mihi heres erit filio meo heres ſit. vt ff.co.l.qui fallendis.§.verba. al's §.hec verba.et hec vulgaris adita hereditate.vt.j. de impuberis

⁊ al's ſubſunt.l.poſt aditā. Secun
da ſubdiſtinguit q: eſt alia que fit
verbis affirmatiuis. vt ſi heres
eris ⁊ moriaris in pupillari etate
titius heres ſit:alia eſt ⁊ iſta expſ-
ſa:alia tacita vt in pupillo vulga-
riter tm̄ ſubſtituto quo caſu taci-
ta vulgaris ſubintelligit̄ pupilla-
ris:⁊ ſic ſub pupillari etiaȝ tacita
ſubintelligit̄ vulgaris.vt.ff.de vul
ga.⁊ pupil.ſub.l.hoc iure.in prin.
et hoc aduenient̄e pubertate expi-
rat.vt inſtitu.de pu.ſub.§.maſcu-
lo.Sed econtra exēplaris ſic diui
ditur ⁊ dicitur ad exemplū pupil-
laris inducta.vt inſti.ti.preallēg.
§.qua ratione in ff.in multis tm̄
differt q: hic etiaȝ ⁊ in maioribus
fit: ſed illa in minoribus impu-
beribus.Item vſq ad certū tem-
pus fit pupillaris.ſcȝ vſq ad.xiiij.
annos in maſculo.ſed vſq ad.xij.
in femella.vt inſtit. de pupil.ſub.
§.maſculo.vel etiaȝ ad certū tem-
pus minus tm̄ non maius.vt.ff.
de vulg.⁊ pupil.ſub.l.ſi ita quis.⁊
in.l.pupillari at illa in incertū: ſȝ
in hac certe perſone inſtituūtur.
vt.C.de impu.⁊ al.ſub.l.humanita-
tis.in pupillari aūt a quibuſlibet
pōt ſubſtitui.Sed quarta ſcȝ bre-
uiloca fit duobus heredibus inſti
tutis vt vos inuicē ſubſtituo ⁊ am
bo pupilli ⁊ dicit̄ breuiloca: quia
quattuor inſtitutiōes his verbis
continent̄ ⁊ appellauerat hāc rece
ptam.vt.ff.de ſolu.⁊ pu.ſub.l.naȝ
hoc iure in prin.Quinta autē ſciȝ
cōpendioſa que fit ſub his verbis
aliquo inſtituto qñcūq deceſſerit
titium ſubſtituo ⁊ ſiquidē hoc fiat
a milite ⁊ pupillo vel non pupillo
neq iure directo qñcūq inteſtat⁹
decedat.vt.ff. de mili.teſta.l.mili-
tes.§.j.niſi mater ſit i medio quo
caſu mater fideicō.valet ſi pubes
iam factus decedat inſtitutus.
vt.j.de impu.⁊ al.ſub.l.precibus.
Si vero paganus vel non miles fa-
ciat valet iure directo ſi morit̄ in-
ſtitutus in etate pupillari: ſi vero
poſtea aut fit per hec verba illum
ſubſtituo ⁊ tunc trahitur ad fidei
com.vt.ff.ad treb.l.ſceuola.aut p
hec verba te ſubſtituo ⁊ ſi deceſſe-
ris illum tibi heredem facio ⁊c.⁊
hoc non valet.vt.ff.de vulga.⁊ pu.
ſub.l.his verbis.⁊.j.no.⁊.j.de te-
ſta.mi.l.in teſtamēto prima.Et tñ
nota q multa requirunt̄ ad hoc
q pupillaris ſubſtitutio teneat.
Primū eſt q ſit de liberis cū ſub-
ſtituitur.nā extranea perſona in-
ſtitui non poteſt.vt inſti.de pupil.
ſub.§.extraneo. Secūdo requirit̄
q ſit impubes.nam pubes ſubſti
tui non poteſt.vt in inſti.titu.j.§.
maſculo.Itē requirit̄ tertio q ibȝ
habeat i poteſtate.vt in eadē litte
ra probat̄ per ordinē. emācipat⁹
autē ſubſtitui non pōt.vt.ff.de vul
ga.ſub.l.ij.§.j. Itē requirit̄ q filij
ſint īſtituti vel exheredati al's nul
lum eſſet principale teſtamentuȝ.
vt inſti.de exhe.liber.vnde nec pu
pillaris valeret.vt inſti.de pupil.
ſubſti.§.in liberis.⁊ hec oīa ſimi-
liter in nepotibus ſeruant̄:et hoc
eſt verum :ſi non ſunt recaſuri in
poteſtate patris ſui.vt.ff.de vulg.
⁊ pupil.ſub.l.ij.§.poſthumus cuȝ
ſimilibus:⁊ ſic intelligatis hic.

¶ Queſtio.cccccxxv.

IN.l. ff.loca.⁊
conduc.
l.ſi vno
anno ⁊c.Et ibidē etiā
ſi querat̄ vbi aliquis
rem ſuaȝ mihi locat
⁊ non impleat ex parte ſua cōtra-
ctum ad quid mihi debeat teneri
⁊ refert.dicat glo.vtrū locet mihi

rem tantum vt domum vel operā. vt ſcriptor tantū locat operam vel rem ⁊ operam vt quadrigarius et nauta. ſed dico ꝙ non refert inter iſta quicquid dicat glo. vt hic. ⁊. ſ. e. l. qui inſulam. §. ediles immu. ⁊. ſ. e. l. ſi quis domū in fi. ⁊ ideo cōfundo iſta ſimul. Unde circa hoc ſic diſtinguitur. q: aut ſtat per locatorē quominus impleat contractū: et tunc etiā aut ſtat per cuȝ ſine iuſta cauſa: ⁊ tunc dico ꝙ tenetur nedū ad penſionem. ſed ad totale intereſſe vt in lege qui inſulam in fi. §. j. reſpō. Aut etiā ſtat per eū cum iuſta cauſa lege expreſſa: ⁊ tūc adhuc refert: q: aut illa iuſta cauſa peruenit ſine culpa mei cōductoris vt q: locator eo tēpore quo mihi locauit domū nō habebat vxorem qui poſtea vx. habuit: ⁊ ideo domo ſua indiguit: ⁊ in caſu iſto dico ꝙ tenetur ipſe locator ad reſtituendū pēſionem. vt. ff. loca. ⁊ cond. l. edem. Aut illa cauſa venit ex cā mei conductoris vt q: forte male me habebam in re locata: ⁊ in caſu iſto nō tenetur mihi ad penſionē reſtituēdā cū ipſe locator nō habuit cā ⁊ ſi habuit nō reſtitueret ⁊ ſi nō habuit etiā cā petere poterit ar. ff. de neg. geſ. l. fi. ⁊. ſ. de iterdi. ⁊ releg. vt. l. legatorum alſ. l. legatorū ad finem. q: tunc eſſet in ſua poteſtate a contractu reſilire qḋ eſſe nō debet. ar. ſ. de pact. do. l. conuenire. aut ſtat p me conductorem. ⁊ tūc aut ſine iuſta cauſa. l. approbata ⁊ tūc teneor ad integram penſionem. vt. l. in lege. §. ſi domus vel fundus. Aut etiā ſtat per eū cum iuſta cauſa lege approbata vt quia forte domus ruebat: ⁊ tunc tenetur mihi pro rata temporis quo nō habitaui remittere penſionem. vt. ſ. e. l. habitatores in fine cum. l. ſeq. Aut etiā ſtat per tertium: ⁊ tūc aut locator locauit mihi rem alienā: ⁊ tūc ſi a dn̄o ſim deiectus tenetur mihi locator ad totale intereſſe ar. ſ. e. l. ⁊ hec diſtinctio. §. j. Aut locator mihi locauit rem ſuā: ⁊ tunc aut iſte tertius per quē ſtabat erat talis quē locator phibere poterat ex quo nō phibuit tenet mihi ad intereſſe. vt ſ. e. l. ſi fundus in fi. Aut nō potuit eam phibere: ⁊ tūc tenet mihi ad remittendum penſionē vt. ſ. eo. l. ſi fundus. §. j. Aut ſtat per caſum fortuitum: ⁊ tunc aut cōtingit per caſum fortuitū contingentē ex parte locatoris vel rei ſue qḋ idem eſt: quia cōbuſta fuit domus: ⁊ tunc tenetur mihi ad reſtituendū penſionem vt. ſ. eo. l. ſi quis domū. §. fi. ⁊ ſ. e. l. qui inſulā. §. edil. immu. Aut ſtetit per caſum contingentē ex parte mei cōductoris q: forte mortu⁹ ſum: ⁊ tunc aut nō locauit vel locare potuit ⁊ tunc habebit penſionē ille locator. Aut potuit locare: ⁊ tūc illḋ ſolū ꝙ nō potuit hr̄e ab alio a me repetet vt. ſ. e. l. ſi ades. §. fi. ⁊. l. fi. ⁊ iḋ ꝙ dictū ē in caſu illo vbi ſtat per caſum fortuitū contingentem in perſona locatoris tenetur ad remiſſionem penſionis. Sed hoc fallit in duobus caſibus quos gloſ. notat. ſ. in aduocato ⁊ libertate: et hoc quia officiū aduocatorum eſt laudabile ⁊ etiā libertas in immēſum fauores habet. vt. ſ. de ſta. lib. l. cum heres. §. ſtichus. ⁊. ſ. de var. ⁊ extraor. cog. l. penul. §. diui. cū ſuis ſimilibus. ⁊ ſic intelligatis hic.

¶ Queſtio. ccccccxxxvj.

SUper §. ſi paciſcar ⁊c. Nota ꝙ ſi aliquis interpret actionē q̄ tāgit rem publicā pecuniariter ⁊ re-

mittat ꝙ nihilominus poterit cõuenire ⁊ ſic intelligit̃ hic. Sed ſi aliquis intẽptaret actionẽ criminalẽ et remitteret grat[illegible] ꝙ tũc remiſſio teneret vt nõ poſſit de cetero ɔtra uenire vt. C. ad turpil. l. quãuis. ⁊ ff. ad. l. iul. de adul. l. ſi maritus. §. ſi negauerit. ſi vero nõ gratis ⁊ erat tale crimen de q̃ licitũ erat tranſigere idẽ eſt. vt. C. de trãſac. l. trãſigere. Si aũt nõ ſit licitũ trãſigere: et remittat ante crimen inchoatum põt cõtrauenire q: nõ obſtat trãſactio q̃ nõ tenuit nec turpil. q: nõ incidit ante crimẽ inchoatũ. et ſic loquitr̃ lex trãſigere. Aut etiã remiſit poſt crimẽ inchoatũ: ⁊ tunc põt cõtrauenire q: licet nõ obſtet tranſactio q̃ nõ tenet obſtat tamẽ turpil. in ꝙ incidit. vt. ff. ad turpil. l. ij. nec obſtat ad ꝓdicta. ff. ad ſena tuſcon. l. iij. §. actillicinus q: ibi remiſit ius priuatũ qđ ſibi cõpetit ⁊ poteſt poſtea agere tanꝙ vnus de populo: ⁊ per eandẽ viã ſoluo ad. l. j. de adult. l. ſi maritus. §. ſi negauerit cũ ſuis ſimilibus: ⁊ ſic debetis intelligere iura iſta.

¶ Queſtio. cccccxxvij.

Nota hic plures eſſe ſpẽs virius q: quedã vis eſt expulſiua alia illatiua: ⁊ in iſtis duab' ſine diſtinctione periculũ ꝑtinet ſeu ſpectat ad delinquentẽ. vt. ff. de vi et vi ar. l. j. §. rectiſſime. ⁊. l. vlt. ⁊ eſt vis cõpulſiua niſi in vno caſu. ſcʒ qñ poſt diffinitiuã ſniaʒ poſt quadrimeſtre tẽpus ſine dolo: ⁊ culpa metũ inferẽtis res periit ⁊ alia eſt vis cõparatiua q̃ inducit actioneʒ qđ metus cã tẽporalẽ ⁊ actionẽ in rem vis aũt expulſiua inducit īterdictum: ⁊ act. vi. bo. rap. Alia eſt vis turbatiua que habet locũ quãdo duo poſſidere eandẽ rem contendunt: ⁊ inducit interdictũ vti poſ. in rebus mobilibus: ⁊ in reb' immobilibus interdictũ vtrobi: alia aũt eſt vis inquietatiua q̃ habet locum cũ prohibitus quis vel ſactus ſe prohibitũ aliquid in meo fecit ⁊ inducit interdictũ ꝙ vi aut dam.

¶ Queſtio. cccccxxviij.

Si velis ſcire in quibus cauſis põt dari ꝓcurator: ⁊ in quibus nõ ſic diſtinguitr̃: q: aut eſt cauſa pecuniaria. aut criminalis. ſi vero ſit criminalis: ⁊ īponat minoreʒ penam relegatione tunc in ea põt conſtitui ꝓcura. Si autẽ imponat maioreʒ penã relegatione vel ipſam relegationẽ tũc in ea nõ poteſt cõſtitui ꝓcur. ſi aũt cauſa ſit pecuniaria adhuc refert ꝗ̃a aut eſt publica aut priuata. ſi vero priuata: tunc in ea põt cõſtitui ꝓcura. ab vtraqꝫ parte. vt. C. de procura. l. cũ rem. Si aũt cauſa ſit publica: adhuc refert q: aut eſt de rebus in publico patrimonio cõſtitutis: ⁊ tunc dico ꝙ in ea nõ poteſt conſtitui ꝓcur. ſed neceſſe habet fiſcus agere. Aut eſt de rebus publico vſui deſtinatis: ⁊ tunc poteſt cõſtitui procura. aut etiã rõne publica commodi: ⁊ tunc non poteſt in ea cõſtitui procur. ⁊ nota ꝙ defendere aliquẽ eſt facere illud qđ dñs faceret ſi preſens eſſet. ⁊ ideo in illis cauſis q̃ perſonã dñi exigunt ⁊ nõ poſſunt cadere in perſonã ꝓcuratoris in illis non poteſt conſtitui procurator.

¶ Queſtio. cccccxxix.

IN. l. C.de iuď. la iudice ꝛc. Et ibi-
dem ſi queratꝰ quãdo
ſubdelegatus poſſit
ſubdelegare ꝛ quãdo
non multũ refert: qꝛ aut queritꝰ de
ſubdelegato a principe: ꝛ tũc dico
ꝙ talis poteſt ſubdelegare vt ꝓba
tur in.l.iſta ad finē.ꝛ.ff.de iuď.l.cũ
pretor.§.j. qꝛ cũ imediate eſt inſti-
tutus a papa: vel a principe maio-
ri ꝓrogatiua gaudere dꝫ ꝙ alij iu
dices vt dicatꝰ in littera. ſed ꝛ alſ vi
di' ꝙ his.qui immediate ꝛc. deben
tur maiori ꝛc. vt probatꝰ. ff. de iur.
om.iuď.alſ de iuriſď.deleg.l.ſi.ꝛ.ſ.
ad.l.iul.de adult.l.j.aut etiã queri
tur de alio ſubdeleg.ꝛ hic refert qꝛ
aut iſte.ſubdeleg.ab alio ꝙ a prin-
cipe eſt ꝑter ↄſcientiã principis vel
aſſenſuꝫ: ꝛ tũc dico ꝙ talis nõ põt
delegare vel ſubdelegare verbi grã
Princeps hꝫ ꝓuincias ꝓpinquas
ꝑſidem' mittit ad eas ꝛ qꝛ bñ ſcit ſi
dubitet ſtatim poterit ad eũ recur
rere: tñ nõ eſt locus quodꝗ ipſe ha-
beat nec hoc cogitat ſi tũc iſte pre-
ſes deleget cauſas iſte ſit ſubdele-
gat' ab iſto eſt ꝑter ↄſcientiã prin
cipis qꝛ tũc voluit princeps ꝙ ꝑ ſe
iudicaret: ꝛ tũc dico ꝙ ſi iſte ſubde
le.ve it ſubdelegare.tũc dico ꝙ nõ
põt: qꝛ illi ſoli ſubdelegauit ꝗ iuriſ
ditione funguntꝰ iure ſuo nõ ptãte
aliena. ſed tales ſubdelegati ſunt
hmõi ergo ꝛc.vt ꝓbatꝰ.ff.de iu.om.
iuď.l.more maioꝝ.ꝛ.l.ꝛ qꝛ. Aut ēt
ſubdelegatus ab alio ꝙ a principe
emanauit de cõſcientia ꝛ volũtate
pincipis.ꝟbi grã. Princeps hꝫ ꝓ-
uinciã remotã ꝛ ad eã mittit ꝓcõ-
ſulē ꝛ bene ſcit ꝙ ꝑ ſe totũ nõ pote
rit expedire.ꝛ iõ ꝑmittit ei et vult
ꝙ habeat coadiutorē.ſ.ſubdelega
tũ ſuũ: ꝛ tunc dico ꝙ talis ſubdele
tus poterit ſubdelegare: ꝛ eſt etiã
rõ qꝛ tũc reputatꝰ imediate creatꝰ
a principe ex ꝗ de aſſenſu ſuo ꝛc.et
et ſic loquitꝰ lex.ff.de iuď.l.ꝑtor.§.j.
ad finē.ꝛ.ff.de offi.ꝓcõ.ꝛ le.l.legat'
et ſic itelligo.l.iſtã ſꝫ doc.alio mõ i-
telligant.ff.ꝗ ꝛ a quo ap.l.j.ꝛ ſic eſt
in re pub.laicoꝝ. Nã papa in ꝓuin
cijs remotis mittit ꝓcõſules ſuos
vꝫ epos ꝛ archiepos ꝛ qꝛ bene ſcit
ꝙ ꝑ ſe nõ põt oĩa negocia expedi-
re ꝑmittit eis ꝙ habeãt ſuffraga-
neos ſuos.ſ.officiales ꝛ coadiuto-
res ſuos.ꝛ qꝛ tales emanãt de con
ſciencia principis ꝛ pape ideo ta-
les põt ſubdelegare.ſꝫ lꝫ in ꝟitate
ſint ſubdelꝰ.iſti officiales vt viſũ eſt
lꝫ dicãt aliꝗ eos eſſe ordinarios: et
male dico tñ ꝙ reputantꝰ eedē ꝑſo
ne cũ dñis ſuis ꝛ idē auditoriũ ꝛ iõ
ab ipis nõ appellatꝰ ad dños ipoꝝ
ſꝫ ad ſupiores dñoꝝ ſuoꝝ ꝛ ſic loqꝉ
dec.l ↄſti.noua.ex.de ap.c.romana
et lex ꝗ eſt ſoror illius decre.ff.ꝗ ꝛ a
quo ap.l.j.ꝛ ſic intelligatis hic.

¶ Queſtio.ccccxl.

SEd quero ſuper
hoc. Aliquis
iudex aliussa
principe cõmiſit etiaꝫ
cauſaꝫ cuidã ꝛ dedit ei
ptãtē cũm illã aliũ ſubdelegãdi mo
do queritꝰ nunꝗd ſubdelegatus vir
tute ptãtis ſibi cõmiſſe poſſit ſub-
delegare ꝛ videtꝰ ꝙ ſic nã ſic eſt i ꝓ-
cu. ꝙ ſi alicui data fuerit ptãs aliũ
ↄſtituēdi ꝓcu.ipe põt aliũ ſubſtitue
re ꝛ tñ nõ ipe ſꝫ dñs ſubſtituiſſe vꝫ
ff.ꝙ cui' ꝙ vni.l.itē liberoꝝ.§.ſi de
curio ꝛ ſolet ēt notari.ff.ď ꝓcu.l.j.ꝛ
ꝙ aliꝗs poſſit aliũ ſubdere vel ſub
delegare ſi data fuerit ei ptãs ſub-
ſtituēdi vel ſubdelegandi ꝓbatur.
ff.de manu vin.l.pater in prouin-
cia.ff.de ſeruit.ruſt.pre.l.cũ eſſent.
§.ꝑ pluriũ ꝑdia. Et circa h̄ ſic diſti
guitꝰ qꝛ aut cãꝫ cõmittere ē tale ꝗd
ꝙ põt exerceri ꝑ aliũ vt ꝑ miniſtrũ

et tunc dico ꝙ iſte virtute poteſta-
tis ſibi cõmiſſe poterit cãm ſibi cõ
miſſam aliĩ cõmittere aut non eſt
tale q̄d qȯ poſſit per aliũ exerceri
vt ꝑ miniſtrũ ſicut eſt i facto teſta-
menti: ⁊ tunc nõ põt aliĩ cõmitte-
re.vt.ff.de teſt.l.qui in poteſtate.et
in tali caſu nõ poteſt aliĩ cõmittere
licet ei data fuerit poteſtas ab ali-
quo ꝙ cõmittere poſſit verũtamẽ
q꞉ nõ expreſſe ꝓhibetur ne poſſit ꝑ
alium exerceri vt per miniſtrũ di-
cam nõ prohibitũ vt ſic poſſit aliĩ
cõmittere ſi ei fuerit data poteſtas
ar.ff ex quibus cau.ma.l. licet ⁊.l.
necnõ.§.ꝙ ait.cũ ſuis ſimilibus:⁊
ſic debetis intelligere q̄ hic dicit

Queſtio.ccccxlij.

Sed propter
hoc ad-
huc q̄ro
Aliquis commiſit
cauſam alicui ſub-
deleg.vel vnũ arti-
culum cauſe ſue ſeu
cauſe ſibi cõmiſſe nũquid põt cõ-
mittere.Innocẽ.dicit indiſtincte
ꝙ ſic. Sed dñs meus dicit ꝙ iſtud
non põt ita indiſtincte intelligi nã
quid iuris eſt de toto quo ad totũ
et de parte quo ad partẽ.ſi ergo to
tam cauſam cõmittere non poteſt
ergo nec partẽ.vt.ff. de rei vendi.
l.que de tota.Unde ad excuſat.ino
cen.ſic diſtinguitur. quia quidam
ſunt articuli in cauſa qui requirũt
iuriſditionem ſicut iuramentum
de calumnia.lit. conteſta.⁊ ſimilia
et talia non poteſt committere ar
gu.l.alleg.que de tota.aliĩ aũt ſunt
cauſe articuli qui nõ requirunt iu
riſditionem ſicut examinatio te-
ſtium ⁊ ſimilia:⁊ tunc dico ꝙ talia
poteſt aliĩ cõmittere quia qȯ non
eſt de iuriſditione cõmittitur: ⁊ ſic
intelligo innoc.ſententiã et ſic de-
betis cum hic excuſare.

Queſtio.ccccxliij.

Modo
queritur ſi quis ve-
lit admitti ad agen
dum noĩe ꝓcurato-
rio qualiter debeat
admitti: ⁊ circa hoc ſic diſtinguit:
quia aut cõſtat eũ habere manda
tum:⁊ tũc dico nõ cõpellitur ſatiſ-
dare rem ra.dñm habiturũ.vt.C.
de ſatiſd.in prin.⁊.ff.rem ra. ha.l.
ne ſatiſdatio.⁊.ff.vt in poſ.leg.l.ſi
is a quo.ſed fallit tñ in duobus ca
ſibus.ſ.in operis noui nũciatione
et in integ.reſtitutiõe.vt.ff.de ope.
no.nun.l.de pupillo.§.quinimo.⁊
ff.ad tertull.l.ſi ita alſ.l.qui ita.§.
j. hos duos caſus dicit dominus
iohã. eſſe ſpeciales . ſed dominus
azo.dicit cõtrariũ imo dicit qȯ in
illis duobus caſibus nihil eſt ſpe-
ciale.ſ.in.l.qui procura.⁊. in.l.qui
ita debet exponi.Itẽ intelligo. §.
illum qui procur. ſi cõſtet cum nõ
habere mandatũ repellit̃ etiã offe
rens rẽ ra.ha.dñm ſatiſd.⁊ hoc ni
ſi ſit de ꝑſonis ꝯiunctis q̄ ſine mã
dato admittunt̃ dũtamen ꝯtra vo
luntatem dñi nõ accedant.vt.ff.de
ꝓcura.l.ſed hec.alſ.l.ſed ⁊ hec.Si
eñi euidẽs eſt res cõtra voluntatẽ
dñi venire etiã ſatiſdationẽ offerẽ
tes admitterent̃.vt.ff.e.l.põp.j.§.
ſi.in caſibus vero admittunt̃ etiã
cõtra voluntatẽ dñi vt in liberali
cauſa.vt.ff.qui ad lib.ꝓcla.l.j.ſi.et
iij.Item qñ parens vel ꝓpinquus
ducuntur ad ſuppliciũ in quo caſu
equitatis ratio quẽlibet ꝓuocan-
tem admittit.vt.ff.de ap.l.nõ tñ.
et.ff.qui ap.l.nõ tñ. Si aũt dubi-
tetur vtrũ habeat mandatũ vel nõ
diſtinguit bulg.vtrũ ſic dicat dubi

to te habere mandatū: ⁊ tunc dico ꝙ neceſſe eſt cauere de rato ⁊ ſic loquitur. C. de pcur. l. pcurator. ⁊ in hoc caſu ſemꝑ dat cōiunctio perſonarum exceptionem electiōis vel ipſum pcur. mandatū probare vel de rato ſatiſd. offerre arg. a cōtrario ſenſu. C. de pbat. pcur. l. exigendi: ſed vt ibi dicit̄ ſpeciale eſt in filio vt nō probat vel vt nō cogatur pbare mandatū quāuis de eo fuerit dubium. ergo a cōtrario ſenſu cū fuerit dubiū de quibuſlibȝ aliis de mandato cōpelluntur pbare vnde alS nō eſſet ſpāle in filio ſed io. dicit contrariū ſiue eīn eum neget habere mandatū ſiue dicat ſe dubitare poterit pcur. ſi velit cautionem de rato preſtare: ⁊ ita poterit agere vtroqꝫ caſu videtur dubitare negatione eīn fit res dubia. vt. ī. ꝗ ad liber. pda. l. ſ. ⁊ facit pro ioh. regula generalis ꝙ quādocūqꝫ teneatur aliquis ad duo ſubalternatione in electione ſua eſt q̄d velit preſtare. vt. ff. de iur. dot. l. plerieqꝫ. §. fi. ꝙ aūt dicat̄ in hac. l. cautio ⁊c. i. ſatiſdatio pignoratitia vel fideiuſſoria. vt. ff. de pcur. l. rati. hoc autem verbū cautionis etiam nudā ſignificat repromiſſionē. vt. C. de verb. ſigni. l. ſancimus cū ſuis concord.

Queſtio. cccccxliij.

T IN. l. C. ſi quis omi. cauſa teſ. ⁊c. vbi heres ab inteſtato omittit adire hereditatem in teſtamento. Si querat̄ nunqd legatarij etiā poſſint legata ſua petere vel nō. ſic diſtinguit̄: quia etiā aut omittit inſtitutus adire hereditatem ex teſtamento tali ex quo nō poterat adiri hereditas vel bonorum poſſeſſio: ⁊ in caſu iſto non poſſunt legatarij legata ſua petere et eſt rō q: heres nō videt̄ fraudes cōmittere. vt pbabit̄. ī. e. l. ij. in fi. Aut omittit adire hereditatē ex teſtamento tali quo pōt adiri hereditas: ⁊ tūc aut ille heres omittit adire hereditatē in qua eſt inſtitutus iuſta de cauſa. ſ. vt q: forte dānum haberet: ⁊ adhuc dico ꝙ legatarij nō poſſunt legata ſua petere vt. ī. e. l. ſi excuſatus. ⁊. C. e. l. j. §. ſi ꝑponebat̄. ⁊. l. qui aūt. §. plane. Aut etiā heres nō omittit adire hereditatem vt damnū euitet: ⁊ tūc aut omittit adire de voluntate teſtatoris: ⁊ adhuc dico ꝙ legatarij nō poſſunt legata petere. vt. C. e. l. j. §. ꝑponebat̄. ⁊. l. qui aūt. §. plane ⁊c. Aut etiaȝ heres inſtitut⁹ omittit adire hereditatē preter voluntatē etiā teſtatoris: ⁊ in caſu iſto ſubdiſtinguit̄: quia aut heres ꝗ omittit adire nō habet hereditatē totam nec partē nec rē aliquā vel preciū eius: ⁊ tūc aut omittit adire gratis vt veniat ad ſucceſſionē: ⁊ in caſu iſto dico ꝙ ſolū teneret̄ ſubſtitutus vt hic non aūt ille ꝗ omitteret ꝙ intelligit gl. verū eſſe ſi ſubſtitutus pticipauit dolū vel fraudē ego tñ nō credo imo ⁊ ſi nō pticipauit idē dico eſſe vñ ſubaudio maxime ar. ff. de except. do. l. apud celſuȝ. §. ſi quis ex cā legati. ⁊ pbat̄. ff. e. . ſi nȝ ſolū in prin. Aut etiā recepit aliquam pecuniā a ſubſtituto vt veniret cōtra vel ne adiret hereditatē: et in caſu iſto dico ꝙ poterūt legatarij legata petere taȝ a ſubſtituto ꝙ̄ ab inſtituto veruntamen ꝑmo a ſubſtituto: ⁊ in ſubſidiū ab inſtituto vt hic. ff. e. l. ſi ꝗs pecuniā i fi. ⁊ l. licet. Aut etiā heres inſtitutus ꝗ omittit adire hereditatē ex teſtamento reperit̄ habere partē here

ditatis vel rem aliquã vel precariũ:
et tunc aut reperitur habere hanc
partẽ ⁊c. iuſta de cauſa vt q: forte
miſſus in poſſeſſionẽ per iudicem
aliqua iuſta de cã q: forte aliquez
fecit citari ⁊ nõ comparuit. Aut re
peritur habere illam partẽ ⁊c. tan
ꝗ̃ ab inteſtato vel tanꝗ̃ predo. in
primo aũt caſu: nõ teneť ille heres
ſed ille q̃ ab inteſtato adiit. vt. ff. e.
l. j. §. nunc q̃ramus ⁊c. In ſcd̃o aũt
caſu refert quia aut ille heres repe
ritur ſolum heres habere heredi-
tatem: ⁊ tunc ille ſolus tenebiť ad
legata. vt. j. e. l. fi. Aut nõ reperitur
heres ſolus habere ſed cũ alio: vt
cum ſubſtituto: ⁊ tunc aut teſtator
reliquit legata ab vtro ꝗ. ſ. partem
ab inſtituto ⁊ partẽ a ſubſtituto: ⁊
tunc ab vtroꝗ petenť legata. Aut
teſtator ſolũ reliquit ab alio: ⁊ tũc
dico ꝙ ab illo petentur legata nõ
ab alio. vt. ff. e. l. nõ ſolũ in prin. et
l. ſi duo. ⁊. e. tit. l. a ſubſtituto. §. j. et
§. ſi duo cum ſuis concord. ⁊c.

¶ Queſtio. cccccxliiij.

TA. l. C. coſa de
leg. l. fi. §. ſi
aũt auari-
cie ⁊c. Et ibi p̃mo no-
ta ꝙ vbi aliq̃d eſt euin
cendũ ex cauſa retro cedente ſi in-
terim fiat aliq̃d ſup eo ꝙ eſt euin-
cendum: ⁊ poſtea ſit locus euictio-
ni nunq̃d quicq̃d interim factum
eſt quaſi nõ factũ reputeť vel nõ: ⁊
iſtud facit ad queſtionẽ ſuppoſita
cõſuetudine ꝙ dñs cẽſualis parte
vẽdita cenſuali debeat habere lau
des ⁊ vendas. Pone quidã rẽ ſuaz
vendidit deinde infra annũ proxi
mior de genere per cõſuetudinẽ re
traxit modo dñs cẽſualis vult ha-
bere laudes ⁊ vendas a primo mo
do. querit nunquid debeat habere
a ſcd̃o lex iſta eſt in argumentũ ꝙ
nõ. quia quaſi reſoluitur venditio
primo facta ex cã precedente ipaz
venditionez ꝙ fingať nõ eſſe facta
et per conſequens nõ debenť lau-
des ⁊ vende ab iſto primo tẽpore ⁊
ſimiliter q̃ſtio eſt difficilis ad quã
ſimiliter facit. Pone quidã rẽ cen-
ſualem dedit vxori ſue in dotẽ de-
inde pronũciatũ eſt matrimoniũ
nullum dñs cenſualis vult nihilo-
minus habere laudes ⁊ vẽtas qua
ſi res cenſualis in dotẽ data fuerit
alienata modo queriť nunq̃d poſ-
ſit: dñs iac. dicit. ꝙ iſta non eſt ita
difficilis ſicut prima. nam cũ dos
nõ ſit ſine matrimonio per cõſe-
quens cũ matrimoniũ fuerit nul-
lum nõ videť in dotẽ data ex quo
nõ fuit matrimoniũ ſʒ breuiter il-
lud nõ videť verũ. nã licet nõ fue-
rit dos potuit tñ dñium transfer-
ri. vt. ff. de ſolu. l. ſub conditione et
maxime etiã q: ex cauſa falſa bene
põt transferri dñium. vt. C. ⁊. ff. de
condi. indc. p totũ. Dicũt aliqui ꝙ
in iſtis duabus q̃õnibus ſic diſtin-
guitur q: aut vẽditio facta fuit pu
re: ⁊ in caſu iſto quia dñiuʒ ſtatim
fuit tranſlatũ licet etiaʒ poſtea re-
ſoluatur vẽditio tamen debentur
laudes ⁊ vende. Aut etiaʒ venditio
nõ fuit facta pure ſed ſub cõditio-
ne q: ſic fuit vendita. vendo tibi rẽ
iſtam niſi primior de genere eã re
trahat. infra annum: ⁊ in iſto caſu
nõ debẽtur laudes neꝗ vende ar.
l. q̃ parũ facit. ff. de in diẽ adiec. l. ij.

¶ Queſtio. cccccxlv.

Quare di
ſtinguitur alio mõ in
iſtis q̃õnibus. Si q̃rať
nunq̃d venditione facta ſup re cẽ-

ſuali q̄ poſtea reſolvit̃ p ſm̃ ēpto-
rem nunqd debeant̃ laudes ⁊ vēde
a primo emptore.refert:q2 aut ven
ditio illa primo facta fuit ſub con
ditione que poſtea defecit p ſcd̃m
emptorem proximiorē: ⁊ tũc dico
ꝙ quaſi fingitur nō fuiſſe venditio
cōtracta nō debeātur laudes nec
vēde a primo emptore.vt.ff. de in
diem adiec.l.ij.Aut fuit facta ven-
tio pure reſoluta tñ poſtea eſt: et
tunc aut reſoluta eſt poſtea ex cau
ſa venditionē nō precedente:⁊ tũc
debentur laudes ⁊ vēde: verbi gra
tia.Uendita eſt res cenſualis pure
deinde ſcd̃s emptor vendit alij: et
ſic eſt reſoluta prima vēditio.⁊ tũc
etiam debentur laudes ⁊ vente.er
go ⁊c.Aut eſt reſoluta ex cauſa ven
ditionem nō precedente verbi gra
tia vendita eſt res cenſualis.dein-
de per conſuetudinē primior de ge
nere detrahit: ⁊ ſic ex cauſa prece-
dente venditionē: ⁊ in caſu iſto re-
fert:q2 aut cōſuetudo eſt talis que
obligat emptorē ad laudes ⁊ ven-
das:q2 ita dicit ſi res vēdita ſit de
bent̃ laudes ⁊ vende: ⁊ in caſu etiā
iſto licet poſtea vēditio reſoluatur
quia cū ſemel conditio extitit ⁊ q2
verum eſt dicere eam venditā eſſe
ad inſtar aliarū venditionū p con
ditionem ꝙ ſufficit ſemel implere
debentur laudes ⁊ vende.arg.ſ.de
inſti.⁊ ſubſti.ſub cōditione fac.l. ſi
quis heredē ⁊c.aut etiam cōſuetu
do dicit ſi res cenſualis alienata
fuerit:⁊ in caſu iſto dico ꝙ ſi poſt-
ea reſoluat̃ venditio p conſuetudi
nē:⁊ ſic ex cā precedēte venditionē
tañ quaſi fingat̃ res nō alienata
nō debent̃ laudes nec vēte.vt. ff.
de pig.l.lex.⁊ ibi.⁊.ff.de inim. teſt.
l.nō ſolū in ſi.cū.l.ſe.⁊. ff. de aqua
plu.ar.l.in diē cū ſuis ſimilibus: ⁊
ſic debetis intelligere hic.

Queſtio.cccccxlvj.

Super.l
ff. de preci. imper.
offer.⁊c. Ibi queri
tur ſm doc.alia q̄-
ſtio:pone creditor
fecit pactum de nō petēdo vſq ad
xxx.an. debitori ſuo conſtat qd du
rante illo pacto de nō petendo pe
tere nō pōt.ſed nunquid poſt.xxx.
an. petere poſſit videt̃ ꝙ ſic nō. quia
ſublata ſit ſua actio preſcriptione
xxx.an.breuiter dicũt doct.boñ.ꝙ
ſic. q2 nō potuit currere creditori
preſcriptio cum interim nō poſſet
agere quia nō valenti agere nō cur
rit preſcriptio.vt.C.de an. except.
l.j.ad finem . Nec obſtat dicũt ipſi
qd propter culpam creditoris fuit
qd non potuit agere ideo ⁊c.vt. ff.
de re iudic.l.ꝙ quis. Nam cum ex
iſta culpa ſenſerit commodum de-
bitor iſtam culpam non poteſt im
putare creditori iuxta illud cū cul
pant alij ⁊c.ar.ff.de iur.dot.l. cū in
fundo.§.quod ſi acciderit ſed breui
ter dicunt docto.moderni contra-
rium: et dicunt dicemus ꝙ medio
tempore currit preſcriptio: ⁊ ideo
poſtea non poterit petere.arg.C.
de conſtitutione pecu.l.iij.nec etiā
obſtant docto.bon.o. Nam licet re
gulariter verum ſit qd nemo poſ-
ſit alij culpam ex qua ſentit com-
modum imputare fallit tamen in
preſcriptionibus: ⁊ hoc probatur
dicunt moderni.ff. de verborum ſi
gnifica.l.alienationis verbo. Sed
dicendum eſt ſententiam priorum
eſſe veram. ſcilicet ꝙ illo tempore
non currit preſcriptio.nam lex ex-
preſſe dicit ꝙ nunꝗ currit preſcri-
ptio ei qui nō hȝ cauſam aliquam
contra eū cōtra quē dȝ agere cum

ergo ita ſit in propoſito ergo ₰c.vt
C.de preſcript.xxx.an.l.male agit
Item lex dicat φ ille qui vult pſcri
ptionem īplere vel preſcribere cō
tra alium dꝫ iure ſuo. nō aūt iure
poſtea conceſſo cuꝫ ergo ita ſit hic
ergo ₰c.vt.ff.de itinere actuq; pri
ua.l.vl. Item caſus eſt legis in ter
minis ſimilibꝰ iſtis.in aut.de ap.
§.vlt.coll.ix.Item in eiſdē termis
caſus eſt leg.C.q̄ bo.ca.poſ.l.vl.in
fi.nec obſtat lex doctoꝝ moderno
rum qđ culpa ex qua q̄s ſentit cō
modum nō debet alicui imputare
in preiudiciū ſuum ₰c.Aduertatis
duplex eſt culpa ad pſens q: que
dam eſt culpa q̄ prouenit ex negli
gentia:vt bi gratia. Poſſidebā rem
tuā tu iacebas in lecto tunc tū po
teras agere: ⁊ nō agebas tu eras
in culpa:⁊ ex culpa etiā tua cōmo
dum reportabā lex tamen dicit qđ
iſtam culpā poſſuꝫ tibi imputare:
et ſic loquit lex iſta alienationis ꝓ
bo. Sed alia eſt culpa q̄ prouenit
ex gratuita ⁊ liberali cōuentione ⁊
talem culpā nō pōt quis mihi im
putare ſic eſt in caſu iſto qui ſentit
commodū ex ea ₰c.ſed in preſcrip.
loquitur lex alle.C.qui bo.ce.poſ.
l.vlti.cū ſuis ſimilibus: ⁊ hoc cre
do verum.

¶Queſtio.cccccxlvii.

Super l.C.qui ſatiſd.cog.
l.ſi deceſſerit ₰c.Et
ibidē ſi queraꝝ vtꝝ
ꝓmiſſo ſticho īfra
paſcha ſoluendo ſub certa pena ſi
interim moriatur ſit liberatus pro
miſſor vel nō ⁊ diſtinguit ſic gloſ.
Aut ſtipulatio incipit a precedenti
conditione ⁊ tunc liberatur.vt.ff.
de verb.obli.l.in illa ſtipulatione
ſi kalendis. Aut etiā incipiat a pre
cedenti cōuentione:⁊ tunc liberaꝝ
vt.ff.de ver.obli.l.heres mortuus
exemplū de primo vt ſi nō dedero
infra paſcha promitto centū. exē
plum de ſcđo ꝓmitto ſtichū dare
īfra paſcha ⁊ ſi nō dedero ꝓmitto
centū noie pene dicat dñs iac.pri
mum mēbrū verū eſt ſed ſcđm di
ſtinguitur q: aut ſtichus ꝓmiſſus
prouit per factū talis cōtra quē nō
pōt haberi regreſſus: ⁊ tunc nō te
netur ꝓmiſſor cedere actionē. alſ
ſic ⁊ hoc ꝓbatur.primo q: hoc di
cit glo.ff.de do.l.arbitrio in fi. Itē
hoc videꝝ dicere lex.ff.ſi quis cau.
l.j.in fi.hoc ꝓbatur q: lex etiā dicit
qđ nemo dꝫ locupletari cū aliena
iactura.vt.ff.de cōdi.inde.l.nā na
tura: ſed iaꝫ aliq̄s locupletareꝝ cū
aliena iactura ꝓbatio. q: lex dicat
φ ꝓmiſſor tenetur dare ſtichū ad
ueniēte die ⁊ ipſo mortuo cōpetit
actio legis acquil. per quā damna
ſua conſequeꝝ:ergo nō teneꝝ cede
re actionem ſuā ſtipulatori q: iaꝫ
locupletareꝝ ₰c. ⁊ pro hoc facit lex.
ff.ad.l.acquil.l.ꝓinde. Item ꝓ hoc
facit.ff.de act.furt.l.ſi ſeruus.§.ho
ue ſubrepto.⁊.ff.de act.emp.⁊ ven.
l.cū ſepe.§.ſi res.ſed dñs pe.dicat
gloſam verā eſſe ſicut euangeliū.⁊
pro hoc inducit gloſam cōtra glo
ſam facientē ꝓ dño iac.ff.ad.l.ac
quil.l.proinde in gloſ. Item indu
cit legem.ff.de verb.obl.l.ſi ex lega
ti cauſa q̄ indiſtincte loquiꝝ: ergo
₰c.vt.ff.de offic.ꝓconſul.l.iii.itē.ff.
ad.l.acquil.l.ſi ex legati cauſa q̄ in
diſtincte loquiꝝ ergo ₰c.⁊.ff.ad.l.ac
quil.huic ſcripture in textu ⁊ in gl.
Item.ff.de do.l.ſi fideiuſſor. Itē.ff.
de in diem adiect.l.vbi.§.j.tūc ipſe
ſoluit ad rationes dñi iac.primo.
cū dñs iaco.inducit gloſam. ſimili
modo habet gloſam pro ſe ⁊ pre

terca nō credit gloſe niſi q: ratio-
ne vel legibus eſt ſubnixa.vt.ff.de
offic.p:eſi.l.ſed licet in glo. Et p:e-
terea illud ad leg.acquil. eſt vetus
et nō eſt nouum ꝛc.vt.ff.de le.l.nō
eſt nouum.ad ſcđam ratione dicit
qđ etiam ille qui nō potuit venire
ad iudicium quia fuit detētus nō
eſt liberatus ſed eſt excuſatus ꝛ ꝙ
nō ſit liberatus pbatur quia quat-
tuo: ſunt modi ſoluēdi obligatio-
nem inductam per ſtipulationem
ſub quo:um neutro iſtud cadit er-
go ille nō fuit liberatus.vt.ff.de ſo
lu.l.verbo: obligatio. Ad aliud cū
dicit ꝙ locupletaretur cū aliena ia-
ctura reſpōdet ꝙ hoc poteſt fieri le
ge permittente:ꝛ eſt ratio.nam ex
quo liberat' eſt p:o muſca ab obli
gatiōe principali quicquid ſuper-
eſt ſuum eſt:tūc dices ad min' ipſe
tenetur dare illud qđ ſibi remanet
ſed tunc dico ꝙ nō. nec co:iu; nec
oſſa tradere tenetur.vt.ff.de leg.ij.
l.mo:tuo boue. ad aliđ dicit ꝙ hic
fuit vnus qui vendicabat co:ium:
et ideo quicquid remanebat ſuu;
fuit:ꝛ ideo potuit vēdicare ꝛ ſic in
telligit.ff.de act. furt.l.ſi ſeruus.§.
boue ſub:epto.ad aliud dicit ꝙ cū
ſit res loquit vbi fuit res eius cui
cedebantur actiones q: rem eme-
rat alij quidā nouiſſimi dicūt con-
tra ſententiam dñi iac.eſſe veram
et diſtinguit ſic ſ; dñs iacobū. aut
ſtipulatio incepit a p:ecedente cō-
ditione ꝛ indiuidue ſpeciei tūc nō
liberatur pmiſſo: vt dicta.l.in iſta
ſtipulatiōe kalēdis. Aut incepit a
p:ecedente cōuentione: ꝛ tunc ad-
huc refert;q: aut ſtichus mo:tuus
p:out caſu fo:tuito ꝛ tunc nō tene
tur p:omiſſo:.vt.ff.de verbo. obl.
l.ſi.ex legata cauſa. Aut etiā perijt
per factum alterius ꝛ tunc aut ta-
lis puta occiſo: cōtra quē pōt ha-
beri regreſſus:ꝛ tunc tenetur p:o-
miſſo: cedere actionem ſuam. et
ſic intelligitur.ff.ſi quis cau.l.ij.in
fi.cū ſuis ſimilibus q̄ poſſunt ad-
duci ad partē illam que omnes fa
ciunt p:o hoc ꝛ cū hoc etiā poſſunt
adduci alie leges.ff. ſi quadr. pau.
fe.di.l.j.§.ſi poſt lit.conteſ. ſed glo.
ſoluit ibidem. Item videt ꝙ aliqs
alicui etiam cedere id qđ ſibi non
multum p:odeſt ꝛ alteri ſatis p:o
deſſe poteſt.vt.ff.co.l.in credito:e.
ſoluit añt alias rationes in cōtra
rium ꝛ facit ad hoc. ff. de co p quē
fac.eſt.l.ex delicto.§.plane.

¶ Sequūtur.xv.notabilia dñi pe
tri de bella pertica.

¶ P:imum notabile.

NOta etia; qđ licitum eſt cuilibet furē nō-
cturnū occidere. vt
ff.ad.l. acquil. l. ita
vulneratus.§.fi. Sed
ideo querit vtrū licitū ſit cuilibet
furē diurnū interficere:ꝛ circa hoc
ſic diſtinguitur: q: aut iſte etiā fur
eſt depopulato: agro:ū : ꝛ in caſu
iſto dico ꝙ licitū eſt cuilibet ipſu;
interficere vel ſi talis fuerit qui ob
ſederit inſidijs itinera frequētata
et tunc licet cuilibet ipſum interfi-
cere.vt.C.quādo vnicuiqꝫ licet ſine
iudicio ſeipſum vindicare.l.j. Aut
nō eſt depopulato: agro:ū: ꝛ tunc
ſubdiſtinguit: q: aut ipſum app:e
hendere poteſt abſqꝫ eo ꝙ ipſum
interficiat:ꝛ tunc nō eſt licitum eū
occidere : ꝛ ſi ipſum tunc occiderit
tenebitur lege co:nelia de ſicca. ſic
j.l.p:ori.§.ſin autē.ꝛ.C.ad.l.co:.de
ſicc.l.furē. Aut nō poteſt eū app:e-
hendere abſqꝫ eo ꝙ occiderit ꝛ tūc

ſubdiſtinguitur q: aut inuadebat et volebat ipſum appꝛehenſoꝛem occidere ⁊ tunc poteſt appꝛehẽſoꝛ ſeipſum defendere vim vi repellẽdo. vt. ff. de iuſti. ⁊ iur. l. vt vim. Aut etiam fur volebat fugere cũ rebus ſubꝛeptis: ⁊ tũc adhuc refert: quia aut ſi dñs permiſiſſet abire nõ habuiſſet contra eũ regreſſum pꝛo rebus ſubꝛeptis vel q: nõ nouit cu⁊ vel q: fugitiuus fuit ⁊ tunc habito clamoꝛe licet ipſum interficere vt hic in fin. legis. Aut potuit contra ipſum habere regreſſum ⁊ tũc nõ eſt licitũ ipſum interficere. ⁊ ſic intelligit dominus meus. l. iſtam cũ ſuis ſimilibus.

¶ Secundum notabile.

Ita ꝙ debitoꝛ aliquãdo debꝫ cauere creditori de debito ſoluẽdo et ſic iſte creditoꝛ pctũt ſibi cauſam a debitoꝛe quo cũꝙ tẽpoꝛe ⁊c. vt. ff. de iud. l. in oĩbus ¶ Et ideo ſi querat̃ vtrũ debitoꝛ debeat vel poſſit cõpelli cauere creditoꝛi de debito ſoluendo vel nõ. ſic diſtinguitur q: aut querit̃ de debitoꝛe pure obligato ⁊ tũc dico ꝙ nõ regulariter. vt. j. vt in poſſ. leg. l. ſi is a quo in pꝛin. ⁊ hoc eſt verũ vbi incipit bona ſua dilapidare: quia tũc dꝫ cauere cõpelliri debitoꝛe habente dilationẽ tpis: ⁊ tunc refert: q: aut dilapidabat bona ſua aut nõ. ſi aũt dilapidabat bõa ſua tũc cauere creditoꝛi cõpellit̃. vt. l. alleg. in oĩbus. Aut nõ dilapidabat bona ſua: ⁊ tunc ſubdiſtinguit̃ q: aut querit̃ de debitoꝛe in legatis: ⁊ tũc dico ꝙ dꝫ cauere fauoꝛe vltime voluntatis vt. j. vt in poſ. le. p totum Aut etiã q̃rit̃ de debitoꝛe in cõtractibus inter viuos: ⁊ tũc ſubdiſtinguitur q: aut hꝫ pꝛiuilegiũ a pꝛincipe aut a lege: ⁊ tunc cauebit idonee: vt. C. de ꝑci. ipc. offe. l. vniuerſis. ⁊. j. ſo. ma. l. quicũꝙ. §. quotiẽs Aut hꝫ dilationẽ ex cõuentione ꝑtiuꝫ: ⁊ tũc dico ꝙ nõ cauebit vt. C. de here. vel act. vẽ. l. ſi. ⁊. j. de pet. here. l. ſi ſine. cu⁊ ſuis ſimilibus. ⁊ ſic debetis intelligere iura iſta.

¶ Tertium notabile.

Temino ta filius nõ tenet̃ conferre coheredib⁹ ca q̃ ſibi collata ſunt a patre cã ſtudij vel grã. vt. ff. fami. her. l. ſi pater. ⁊ alie leges vident̃ dicere cõtrariũ ideo ſi q̃rat̃ vtrũ filius ſibi collatũ a patre coheredib⁹ conferre teneat̃ vel nõ. ſic diſtinguitur q: aut loquit̃ de filio emancipato: et hic ſubdiſtinguit̃ q: aut ſibi pꝛeſtatur exhibito intuitu pietatis et grã. aut grã decreſcẽdi cõla. ſi aũt pietatis grã tũc ꝓferre aliis nõ tenetur: ⁊ adhuc ẽt ſuccedet patri cũ aliis ꝓpoꝛtionaliter ⁊ adire poterit: ⁊ hoc eſt verũ ſi ſibi collata expẽdit ſecus aũt erit ſi aliqđ miniſterium exercuerit ⁊ multiplicauerit q: tũc tenet̃ cõtribuere: ⁊ hoc eſt ẽt verũ niſi res exhibite in teſtamento extãtes crediderit cõfirmare q: tũc retinere põt tãꝙ legatũ nec cõtribuet. Itẽ etiã ſibi collata gratia pietatis in ſtudio cõtribuere nõ tenetur q: videt̃ etiã facta donatio mere ſimplex q̃quidẽ nõ reuocat̃. arg. l. C. de colla. aut. ex teſtamẽto. Itẽ nedũ ſup conceſſis circa alimẽta ⁊ cõſumptis videt̃ vera ⁊ mera fieri donatio: ſed ⁊ ſup extantibus vt ⁊ ſup libertate ⁊ ſilijs rõne cuiuſmodi nõ cõfert̃ coheredib⁹. aut etiã rõne alia cõla cedẽdi: ⁊ tũc di

to adhuc ꝙ ad ſucceſſionē admit-
titur ſed tenet͛ coheredib⁹ ꝯferre.
vt.ff.fa.her.l.ꝗ pater.aut etiā loq̄
tur d̄ filiofa.ꝯſtituto in p̄ris p̄tāte
⁊ hic ſubdiſtinguit͛ q: aut eſt talis
ꝑſona q̄ h̄re p̄ōt peculiū caſtrenſe
vel q̄ſi vt ſūt doctores legū ⁊ artiū
liberaliū ⁊ aduocati ⁊ milites ⁊ tūc
dico nō tenent͛ ꝯferre q: pater dā
do vel exhibēdo talib⁹ perſonis in
ipſos rei exhibite trāſfert dn̄ium
q: mera donatio eſt.vt.C.de do.l.
emācipatū.vt.ff.de caſtrē.pecul.l.
ſed ſi miles. ⁊ ꝙ tale etiā peculiuꝫ
caſtrēſe poſſint h̄re ꝓbat͛.C.de in-
offi.teſt.l.vl.Itē etiā probat͛ de ad
uo.C.de aduo.diuer.iud.l.aduo-
cati.Itē etiā de milite merito cū
de mera donatiōe p̄ſumit͛ q̄n ali
quis dat aliquā cauſam in q̄ mili
tes vel aduocati ſunt. de ſcholari-
bus aūt non inuenio q̄d teneant͛
conferre niſi res exhibite ſibi vel
aliis in teſtamēto cōfirment͛. Aut
etiā eſt talis ꝑſona q̄ caſtrēſe pecu
lium vel quaſi h̄re non p̄ōt.⁊ tunc
dico ꝙ tenet͛ cōferre q: etiā tūc de
mera donatiōe nō p̄ſumit͛.vt.C.
de do.inter vi.⁊ vx.l.donatio.cum
ſuis ſimilib⁹:⁊ ſic intelligo hic.

Quartum notabile.

Nota ꝙ excep-
tio do-
li t̄palis
eſt.vt.ff.de pecu.l.q̄ſitū
⁊ id̄ cōmiſſo dolo a do
mino ſi poſtmodū de peculio ꝯue
niat͛ ⁊ excipiat nihil eſſe in peculio
replicabit͛ de dolo ſuo q̄ t̄palis eſt
⁊ ſic innuit ꝙ replicatiōes ſint tē-
porales:lꝫ except.ſint ꝑpetue: ſed
cōtra leg.C.de excep.l.ſi pactū:q̄d
dicem⁹ glo.hic diuinat q: hoc veꝝ
eſt ꝙ lex ꝯtria dicit ꝙ q̄n exceptōes
ſunt ꝑpetue ⁊ replicatiōes tūc r̄n.
ad.§.iſtū cōmittit dolū ⁊c.dicit gl.
ꝙ hic ponit͛ fortaſſis q: falſum eſt
qd̄ denotat falſitatē. ſed r̄n.nihil
eſt ꝙ hoc verbū fortaſſis nō deno
tat falſum in iure:ſed eſt philoſo-
phicum tēperamentū.vt.ff.de ar-
bi.l.ſi duo.vnde gl.r̄ndet alio mō
aut replicatio doli ſequit͛ actionē
tēporalē:⁊ tūc erit tēporalis repli
catio ſi aūt ſequat͛ erit ꝑpetua ⁊c.
vt ⁊.ꝟ.de tribu.l.illud in fi.cum.l.
ſeq.vnde aduertatis dolus eſt du-
plex:vnus cōmittit͛ cum dolo pe-
culium deſiūt poſſidere ⁊ tūc eſt ꝑ-
petua vt.ff.de tribu.l.illud in fi.cū
l.ſeq.probat͛.ar.ꝟ.de noxa.l.vlti.⁊
de iſto nō loquit͛ hic.Alius aūt eſt
dolus qui cōmittit͛ a dn̄o vel pa-
tre in cōtractu ſerui vel filiifa. cui⁹
ratiōe nemo excipe poſſet ſi obii-
ciebat nihil eſſe in peculio: ſꝫ poſ-
ſet agere vt.ꝟ.queadmodū.l.ii.§.
ſi filiusfa.⁊ iſtius doli occaſione cō
miſſi a dn̄o in cōtractu ſerui vel a
patre in cōtractu filii vltra termi
num nō habet͛ ratio ſic hic.vn̄ di-
co ꝙ replicatio erit eiuſdē vice cu
ius exceptio ⁊ ideo ⁊c.

Quintum notabile.

Nota ꝙ id qd̄
accidit
poſt lit.
cōte. videt͛ in iudiciuꝫ
deductū ⁊c.vt.ff.de pe
pecu.l.queſitū in prin.glo.arguit
cōtra de lege.ꝟ.de iud̄.l.nō p̄ōt.di
cit gl.verū eſt in ſingulari petitio-
ne ſed ſecus eſt in petitionib⁹ vni
uerſalibus vt hic in.l.queſitū. ſed
iſtud eſt falſum: q: rei ven.eſt iudi
cium ſingulare:igit͛ nō valet gl.ſo
lutio.vn̄ ſolueris ſic ſꝫ do.meū:q:
in alia ac.eſt reꝗre etiā duo admi
nicula.vnū ex ꝑte actoris ⁊ aliud
ex parte rei.Itē in petitio.heredi.
que cauſat͛ ex iure reali. vnum ex
parte actoris: ⁊ poſſeſſio ex parte

rei. Item rei ven. que cauſat̃ ex do
minio petitorio ex parte actoris
et poſſeſſio ex parte rei. Item in
actiõe de peculio que cauſatur ex
contractu vel quaſi cõmiſſo a filio
fa. vel ſeruo ex parte actoris et ex
parte rei etiã cauſatur de peculio
cõmuni qđ dñs habet ſi conueniat̃
vnde dico ꝙ ſi adminiculuȝ quod
concernit perſonã actoris accidit
poſt litẽ cõte. vt eſt dominiũ in rei
ven. ⁊ tũc dico ꝙ nõ videtur illud
eſſe in iudiciũ deductũ ſi poſt liteȝ
cõteſta. accidat: ⁊ ſic intelligo. ff. de
iud. l. nõ poteſt: qꝛ ſi agaȝ rei ven.
anteꝗ̃ ſim dñs ⁊ lite ꝯteſt. nõ ſim
lȝ poſtea efficior dñs non bñ agã:
ſed tñ illud adminiculũ quod cõ-
cernit perſonã rei accidit poſt lit.
cõteſta. illud videbit̃ in iudiciũ de-
ductum eſſe: qꝛ lȝ reus conuentus
nõ poſſideat ante litem cõteſta. ſi
tñ poſt litẽ conteſta. poſſideat illa
poſſeſſio que eſt adminiculum rei
concernẽs perſonã rei videt̃ in iu-
diciũ eſſe deductũ. vt pro illa poſ-
ſeſſione teneat̃ rei ven. ſic hic in. l.
queſitũ: ⁊ eſt ratio qꝛ etiaȝ ex qua-
cũꝗ actione ex parte actoris ius
metimur. vñ oportet ꝙ ius ipſi'
ſit preſens. ar. ff. de peti. here. l. i. §.
j. ſed ſecus eſt in reo. ⁊ aliter iſtud
ſoluitur. ff. in ſolutionibus prece-
dentibus: ⁊ ibidem recurratis.

¶ Sextum notabile.

Nota ꝙ in al-
ternati-
uis rei
erit electio. vt. ff. de iu.
dot. l. plerũꝗ in fi. Et
gratia huius: ſi querat̃ vtrum de-
bitoris: creditoris: promiſſoris:
vel ſtipulatoris ſit electio ſic diſti-
guitur: qꝛ aut iſtud actuȝ eſt inter
partes: aut nõ. ſi auteȝ actum eſt
tũc illud ſeruabit̃. vt in. l. plerũꝗ
ad fi. ⁊ ar. ff. depoſi. l. j. §. ſi cõuene
rit. aut nõ eſt actum inter partes
⁊ tunc ſubdiſtinguit̃: qꝛ aut verba
ex conſequẽtia ipſius cõuẽtionis
referunt̃ ad debitorẽ aut ad credi-
torem aut eſt dubiũ ad quẽ habẽt
referri. Si autẽ verba executiua re
feruntur ad creditorẽ tunc ipſius
erit electio: ⁊ hoc dicit lex ſi ſtich'
vel ſeruus legatus eſt dat̃ electio
legatario: ⁊ ſic ꝟba executiua etiã
cõtractus reſpiciũt etiã creditorẽ
qꝛ eligere poteſt quẽ maluerit. vt
ff. de leg. j. l. plane. §. ſi ab initio. et
ff. de verbo. oblig. l. ſi ſtipuler. Aut
ad perſonã debitoris vel promiſ-
ſoris: et tunc ipſius erit electio vt
ſi ſic dicatur vendo tibi vtrãꝗ illa-
rum rerum ſoluo hic perſonã cre
ditoris reſpiciunt verba executi-
ua cõtractus ⁊ tunc creditoris vel
promiſſoris eſt electio. vt. ff. de cõ-
trahen. emptio. ⁊ vendi. l. ſi ita di
ſtinguitur. ⁊ ar. ff. de leg. iij. ſi quid
ita relictũ. §. fi. qꝛ teſtator dicit. x.
vel. xx. heres mi titio dato et tunc
ratione predicta erit heredis ele-
ctio: qꝛ heres potẽs eſt in eligẽdo
nec refert in aliquo in vltimis vo
luntatibus ⁊ in cõtractibus inter
viuos. vt apparet ar. huius. l. ple-
rũꝗ. Aut eſt dubiũ ad que referã-
tur verba executiua: qꝛ teſtator di
xit lego tali ſtichum aut pamphi-
lum: ⁊ tunc refert qꝛ aut queritur
in vltimis volũtatib': ⁊ tũc dico ꝙ
legatarij erit electio vt vltime vo-
luntates largius interpretant̃ ꝙ̃
cõtractus ⁊ de hoc habetis glo. ff.
de leg. ij. l. lucio. Aut in cõtractib'
inter viuos: ⁊ tũc pmiſſoris eſt ele
ctio vel debitoris vt hic in. l. ple-
runꝗ in fi. ⁊ ad plenũ dixi. C. de eo
qđ certo lo. l. fi. §. ſceuola. gl. tñ no
tat cõtrariuȝ. ff. quib' mo. pig. vel
ypo. ſolui. l. ſicut. §. vlt. ſed glo. hic

habuit ſuum intellectū: ꝛ ideo de-
bet exponi.

¶ Septimū notabile.

Nota ꝙ ex cō-
uentiōe
qui ne-
poti acquiritur vtilis
actio. vt. ff. ſoluto ma.
l. grauis in fi. Et ideo ſi queratur
vtrū ex cōuentione patris vel ma
tris vel aui paterni: filio vel filie
vel nepoti aliqua acquirat᷑ actio
vel nō: ꝛ circa hoc ſic diſtinguit᷑: q2
aut decedens eſt in poteſtate pa-
tris vel aui: et tunc dico ꝙ vtilis
actio acquiritur. vt. ꝭ. de ver. obli.
l. quecūq3. §. ſi quis ita ſi quis pa-
tri ſtipuletur. Aut poſt mortē meā
ſtipulatus eſt mihi ꝛ patri et fami
lie mee. x. dare: et in hoc caſu dico
ipſi familie l3 heres nō extitit acq̄
ritur actio vtilis vtio ꝛ hoc intelligitur
vbi quantum ad eſſentialia cōtra
ctus nō requirit᷑ cōſenſus filij vel
filie: q2 alſ nō valeret cōtractus.
vt. ꝭ. co. titu. l. lucius. q2 matrimo
nium nomine filie ſine cōſenſu ei⁹
cōtrahi non pōt vt ibidem tenui.
Aut nō eſt in poteſtate aſcendētiū
patris vel aui ꝛ hoc ſubdiſtinguit᷑
q2 aut erat aliquo tēpore in pote-
ſtate aſcendentiū aut nunꝙ: ſi ꝓ
aliquo tēpore fuerit in poteſtate
aſcendētiū: tūc adhuc dico ꝙ etiā
acquirit᷑ vti. actio filio vel nepoti: ꝛ
ideo directa patri. vt. C. de pac. cō
uen. l. cum pater. ꝛ hoc intellige de
nepote proueniēte ex filio non ex
filia: q2 poſt decet᷑ in poteſtate ſui
patris ar. ꝭ. de lta. ho. l. cum legiti
mo. Aut etiā nullo tēpore fuit in
poteſtate: ꝛ tunc dico ꝙ nec vtilis
nec directa ſibi acquiritur vt in. l.
gaius in prin. ꝛ. ꝭ. ad treb. l. ſi credi
tor. §. vl. ꝛ hoc eſt vez regulariter:
ſed fallit q̄ꝙ ꝓpter cōiunctionē
perſonarū. Si ꝓo querat᷑ vtrū ex
cōuētione deſcendentiū acquirat᷑
aſcendentib⁹ actio vtilis hic diſtin
guitur: q2 aut deſcendēs eſt in po-
teſtate eius cui vult acquirere: et
tunc dico ꝙ acquirit᷑ aſcendēti di-
recta. vt inſti. de inuti. ſti. §. ei. Aut
nō eſt in poteſtate aſcendentiū: et
in caſu illo dico ꝙ nec directa nec
vti is ſibi acquirit᷑ vt. ff. ad tertul.
l. ſi debitor. cum ſuis ſimilibus: et
ſic debetis hic itelligere iura iſta.

¶ Octauum notabile.

Poſtea ſi
querat᷑ vtruz venditio
vel locatio fctā vno mi
nimo valeat vel nō: ſic diſtinguit᷑:
q2 aut ſit vēditio vel locatio rei eq̄
valētis: q2 vtpote res ipſa nō erat
maioris precij ſicut eſt in pane et
vino ꝛ ſimilibus: ꝛ tūc dico ꝙ bn̄
ſit venditio vel locatio vno mini-
mo. vt. ff. de vſufr. l. ſi vſufru. Sz di
ceret aliquis vnus nō eſt numer⁹:
ſed principiū numeri quare ꝛc. Di
co ꝙ iſtud nō obſtat q2 l3 vnus nō
ſit numerus ſed numeri pꝛicipiū
propter hoc non excludit᷑ quin eo
poſſit fieri venditio ꝛ locatio ſicut
maiori precio ſi res empta vel lo-
cata nō fuerit maioris precij. Sed
cū tu arguis ad hoc ꝙ valeat ven
ditio exigit᷑ numeratio: verum eſt
vbi ipſa res maius preciū exigit:
alſ nō: ꝛ ſimile nos habemus. ff.
de procu. l. ſed ꝛ hec: q2 dicit ꝙ idē
eſt in cōiuncto ꝛ in principio con-
iunctionis. vt. ꝭ. de grad. l. nō faci-
le. §. affines. ſupponit ibidē affini
tatem exiſtere poſſe in vno cogna
to viri vel mulieris ſupſtite: ſic q2
forte eſt principiuz affinitatis: ſic
eſt hic ergo ꝛc. Sequit᷑ aut pro re
equiualente: ꝛ tunc aut gratis da-

tur propter vnū minimū vel aliū minimū vel ꝑpter aliud meritū precedēs illius vendētis rem ſuā: ſcȝ vel volentis vēdere vel locare: ⁊ tunc ſi pro vno minimo vendat vel locet nō valet.vt.ſ.de iur.gen.l.ſi vſufr.q: maritus ſoluto mat.vſumfruc.alteri cedere vel ſoluere non pōt ꝙ proprietario ⁊ ideo eſt remediū iuris ꝙ vſum.fru.vendat etiā mulieri vno minimo;valet vē ditio ꝑpter precedēs meritū ⁊c. Aut etiam al's nō tenetur gratis locare vel vendere conducenti vel emēti: ⁊ tunc;dico ꝙ nō valet niſi ſit res equalis precij:⁊ ſic intelligi tur.ſ.de cōtrahen.emp.⁊ vendi.l.ſi quis venditionis.⁊.ſ.loca.⁊ cō duc.l.ſi quis vno minimo.caueā tis tñ q: dico ꝙ ſi videatur donatio pro maiori parte ſui plus ven ditione vel pluſꝙ vēditio vt ꝙ valuit quattuor vel quinqȝ deñ.vendidit vnum denariū: tunc potius diceremus donationē fieri ꝙ ven ditionem.arg.illius.l.que dicit il lud eſſe eſtimandū ꝙ ꝑualet.vt.ff.de ſtat.ho.l.q: hermofrodi. cum ſimilibus.

¶ Nonum notabile.

ITem ſi queratur: vtrū ꝯditio retrotrahat a tēpore contractus vel nō: ſic diſtinguit: q: aut querit de actu ſub ꝯditione formato: verbi gratia.Promittis mihi.x.ſi rex venerit aurel.ibi eſt actus ſub condi tione formatus ita ꝙ ſtipulationis pars recenſetur cōditio ⁊ tūc dico ꝙ nō retrotrahit q: hoc non agitur inter partes. vt.C.de doñ.ante nup.l.ꝙ añt ſpōſe.⁊.ff.de ex cu.tu.l.ſi is qui.§.ideȝ euenire poteſt.⁊.ff.de vſur.l.ꝙ ſi fur deceſſit.⁊ ille due leges paȝ aut nihil faciūt. Aut etiam querit de actu pure for mato cuius preambulū eſt ꝯditionale:verbi gratia. Promitto tibi decē dare ſi.x.mihi mutuaueris ⁊ obligo tibi oīa bona mea:⁊ hic refert q: aut cōditio talis preambuli depēdet ex poteſtate cōtrahentium vt in exemplo premiſſo: promitto tibi.x.dare ſi mihi mutuaueris.x.⁊ in caſu iſto dico ꝙ nec cō ditio nec actus ille purus ſed obli gatio pignoris retrotrahit: imo demū habet effectū ab ꝯſiſtentia cōditionis.vt.ff.qui pc in pigñ.ha.l.potior.j.rñſo.⁊ e.ti.l.ita.verſus finem.ff.que res pig.ob.poſ.l.titius.⁊.l.paulus.Aut etiam con ditio talis preambuli non depen det ex volūtate contrahentiū ſed eſt.caſualis:verbi gratia. Promitto tibi dare.x.ſi nauis ex aſia venerit ⁊ obligo me tibi pure pro illis decem ⁊ omnia etiā bona mea: et tunc dico ꝙ ille actus purus ſalȝ obligatio pignoris retrotrahitur ad tēpus cōtractus ⁊ cōditio que retrotrahit.vt.ff.qui pot.in pigñ.ha.l.qui potior.ñ.rñſ.al's incipit videamus.⁊ in eo.ti.l.qui balneū §.amplius.⁊.§.ſequit.⁊ eo.titu.l.ita.j.rñſo.nec obſtat qđ dicit:imo dolum allegat in.l.qui potior.ñ.rñ.que al's incipit videamus. cuȝ enī conditio ſemel extitit perinde habet actū illo tēpore quo ſtipulatio eſt interpoſita etiā ſine conditione eſſet vel perinde eſt actū ad obligationē contrahendā vel ad effectuȝ obligationis:ſed nō quātum ad hoc ꝙ cōditio retrotrahatur:⁊ per iſtam eandēviam ſoluitur.ff.de peri.⁊ cōmo.rei ven.l.ꝙ ſi vendente.ſuppoſito ꝙ iſtud vltimum membrū ſit videlicet ꝙ obligatio pignoris que eſt acceſſoria

retrotrahabatur ad tempus cõtractus ⁊ non cõtractus pꝛincipalis ſic enĩ ſequiť acceſſoꝛiuʒ poſſe eſſe ſine pꝛincipali ad illud dicit ꝙ obligatio acceſſoꝛia non põt ſine pꝛincipali eſſe vel ſine initio eius. et ꝑ hoc induco legem: lex querit ex quo tẽpoꝛe filius qui eſt in poteſtate patris tacitã habet ypothecam in bonis patris ꝑ mala adminiſtratiõe patris in bonis aduenticijs vtrum a tẽpoꝛe adminiſtrationis tñ in qua adminiſtratione cõmiſit dolum vel culpã: an a tẽpoꝛe geſtionis: et lex dicit ꝙ a tẽpoꝛe adminiſtrationis: ⁊ tñ conſtat ꝙ non eſt obligatio pꝛincipalis ante dolum vel culpam cõmiſſam: habuit tamẽ quoddã initiuʒ a tẽpoꝛe geſtionis. vt ⁊. C. de bo. que li. l. cuʒ opoꝛtet. §. fi. ⁊. C. de ſecũdis nup. l. hac edictali. ⁊ ſic eſt dicẽdũ in ꝑpoſito contra primuʒ membꝛũ factũ. vt. ff. de dolo. l. ſub conditione: ⁊ ſic reſpõdet ad. l. doctoꝛum. vt viſum eſt.

¶ Decimũ notabile.

Nota ꝙ duplex ẽ dolus: videlicet ipſius patris: ſcʒ vnus quem committit deſinẽdo habere peculiũ: ⁊ tunc arguiť eius dolus per actionem de peculio in perpetuum. vt. ff. de tribu. l. illud. §. fi. ⁊. l. ſe. ⁊. ff. de petitione hereditatis. l. in bone fidei. Alius eſt dolus patris vel domini quem committit in contractu qui habetur cum filio vel ſeruo vnde quia dolus domini vel patris non cõmittitur a contrahentibus: ſed eſt dolus cuiuſdam tertij: ideo non reputatur in contractu ſed penitus extra: ⁊ ideo arguitur extra cõtractum cum ſit ſeparatus vnde agitur contra dominũ vel patrem: ⁊ talis dolus debet argui ⁊ pꝛoponi in libello ſic dico cõtra te ꝙ tu mihi tenueris ex cõtractu filij vel ſerui cui cum adiectione de peculio in quo contractu dolum commiſiſti: vnde peto domine iudex ꝙ ſimul habeatur in cõtractu filij iſtius ratio doli. vnde non arguitur ille dolus per viam replicationis ⁊ actio que datur ad arguendum iſtum dolũ nõ durat longioꝛi tempoꝛe ꝙ̃ actio de dolo. vt. ff. de pecul. l. queſitum. §. in dolo cuʒ ſuis ſimilibus: ⁊ ſic debetis intelligere iura iſta.

¶ Undecimũ notabile.

Sed poſtea queriť: nunqd aliquis renunciando liti vel actioni que ſibi competebat poſtmodũ per penitentiam agere poſſit vel non ſic diſtinguiť: quia aut illa lis erat de tali crimine qd erat pꝛiuatum vt furtum cõmittere ⁊ ſimilia: et tunc dico ꝙ ſi ſemel renũciauit penitendo agere nõ poteſt. vt. C. qui accuſare poſſ. l. ſi ca. Si autem is qui accuſauit agere ſuperſederit per tẽpoꝛa a iudice limitata ipſe renunciaſſe intelligiť: ⁊ hoc intelligo verum ſi poſſit apparere tacite vel expꝛeſſe etiam ipſum renunciaſſe ⁊ hoc in odiũ litiũ ſm glo. vt C. de pac. l. poſtꝙ̃. aut illud crimẽ erat publicũ ⁊ tunc ſubdiſtinguiť: q: aut ille accuſans qui liti renunciauerat criminoſuʒ accuſare poſſet ſicut vnus de populo cũ criminoſuʒ rõne ꝑuati itercẽ accuſare nõ poſſet: ſic enĩ de eis q̃ reſpiciũt

publicam leſionē paciſci nō licet:
vt.ff.de pact.l.iuregē.§.ſi paciſcar
rc.Aut etiā poterat accuſare tan⸗
ꝙ vnus de populo:ꝛ tunc aut ra⸗
tione ſimplicis ꝛ priuati omnium
intereſſe:ꝛ tunc dico etiā ꝙ in du⸗
bio etiaꝫ preſumendus eſt ipſum
renūciaſſe luti quaten⁹ ſua intereſt
al's illa renunciatio ſibi obeſſe nō
debet quin tanꝙ vnus de populo
accuſare poſſit.vt.ff. de adulte.l.
maritus.§.ſi negauerit.ꝛ.ff.de pa
ctis.l.ſi vnus.§.Item ne experiar
ꝛ.§.alleg.paciſcar cum ſimilibus.

¶Duodecimū notabile.

POſtea vero ſi queratur nū
quid aliq̄s litē cōte⸗
ſtando vel acta iudi
cialia conſcribendo vel ſententiā
ferēdo aliĳ preiudicet vel non aliĳs
de quibus nō fuit cogitatū:et cir⸗
ca hoc ſic diſtinguit̄: q: aut querit̄
vtrum ſententia lata in criminali
cauſa inter aliquas perſonas pre
iudicet aliĳs: ꝛ tunc ego dico ꝙ ſic
niſi doceat̄ de preuaricatiōe ei⁹ cō
tra quem ſentētia lata eſt.vt.ff.de
preuarica.l.iĳ.ꝛ.ff.de accu.l.ſi cui.
§.ĳſdē.Unde ſi aliquis ab aliquo
fuerit accuſatus ſuper aliquo ꝛ ab
alio ſuper codē crimine fuerit ac⸗
cuſatus nequaꝙ debet accuſari.
ar.ↄtra.ff.de adul.l.denūciaſſe.§.
queritur.Aut etiā in ciuilibus cau
ſis ꝛ ſubdiſtinguit̄:q: aut fert̄ ſen⸗
tentia illa ratione rei aut ratione
perſone.ſi ꝓo ratione rei tunc di⸗
co ꝙ preiudicat. vt.ff.ſi ſer.ven.l.
loci corpus.§.ſi fundus. Aut rōne
perſone ꝛ tunc aut ferendo ſentē⸗
tiam tollitur ius a quibuſcumq̄ ꝛ
ius ſibi acquiritur ↄtra quoſcūq̄
vt q: egi actione populari ſenten⸗
tia tunc tollitur ius a quibuſcūq̄
quomin⁹ iterū ex eadeꝫ cauſa agi
poſſit ꝛ ius acquirit̄ cōtra quoſcū
q̄:cō petit eūi exceptio rei iudi.ex
illa ſentētia cōtra quoſcūq̄ ꝛ tūc
dico ꝙ talis ſnīa bñ ꝑiudicat aliĳs
vt.ff.de popu.ac.ꝑ totū.Aut nō:q:
ſibi nō acquirit ius agēdo vel ſen
tentiā ferēdo ꝛ tūc ſubdiſtinguit̄:
q: aut ſolūmō remanet impedi⸗
mentum ꝛ tūc preiudicat ꝛ ꝑdeſt.
vt.ff.de inoffi.teſt.l.pōp.§.vlt.ꝛ.l.
poſthumus.§.ſi q̄s. Aut ſolūmō
remanet impedimentū qō indu⸗
cit obligationē:ꝛ tūc dico hꝫ locū
illud gñale res īter alios acta ꝛc.
per totum titulū niſi ſuccūbat vel
obtineat ille cui⁹ principaliter in⸗
tereſt:ꝛ tūc nocet aliĳ vt.ff.de liber.
ag.l.j.cū.l.ſeq.ꝛ.ff.de re iu.l.res iu
dicata.ꝛ.ff.de ſta.ho.l.ingenuū cū
ſuis ſimilib⁹:ꝛ ſic intelligitur.

¶Decimūtertiū notabile.

SEd poſtea pōt
queri vtrū
iudex debe
at iudicare ſm cōſciē⸗
tiam ſuā vel ſm alle⸗
gata:ꝛ circa hoc ſic diſtinguit̄: q:
aut ille iudex habet ↄſcientiā lege
informatā:q: etiam ex allegatis ꝛ
probatiōe teſtiū:ꝛ tunc dico ꝙ iu⸗
dex pōt ꝛ debet ſm ſuā cōſcientiā
ſic informatā iudicare.vt.ff.de of⸗
fi.pre.l.illicitas.§.veritas.Aut iu⸗
dex nō hꝫ cōſcientiā lege informa
tam ꝛ hic ſubdiſtīguit̄: q: aut hoc
eſt notorium iudici vt priuato: ꝛc.
Aut eſt notū iudici vt iudici aut iu
dici vt q: corā ipſo proponebant̄
exceptiones.ſi autē iudici vt priua
to tunc nō debet ſm conſcientiaꝫ
ſuā iudicare.ſi autē iudici vt iudi⸗
ci:tunc dico ꝙ pōt vt.ff.de feriis.l.
ĳ.ꝛ.ff.fini.reg.l.ſi irruptiōes.Aut
vt priuato ꝛ adhuc pōt ſubdiſtin⸗

gui de priuato q: aut loquimur de principe qui iudex eſt: ⁊ tūc dico ꝙ pōt. arg. ꝟ. de ↄſti. prin. l. j. ⁊ in inſti. de iur. natura. §. ſed q: principali. Aut alius fuerat iudex: ⁊ tunc dico ꝙ nō pōt niſi habeat conſcientiā legibus informatam. vt. ff. de offi. pre. l. illicitas. §. veritas cū ſuis concordātiis ⁊ ſic debet hic itelligere.

Decimūquartum notabile.

Si quera tur vtrū pater ſūptus quos fecit circa filium repetere poſſit vel nō. ſic diſtinguit̄ q: aut pater impēdit circa filiū qd̄ de neceſſitate ipſuꝫ ipendere oportuit: ⁊ tūc dico ꝙ nō repetet. vt. ff. de pa. po. l. ne filijs. ⁊. ff. de lib. ag. l. ſi quis a liberis. §. ſi vel parens. et §. j. vt q: nihil habet vnde exhiberi poſſet. ⁊ eſt rō ne ex vno ⁊ eodē facto varij iudicent̄ effectus vt obligatio ⁊ liberatio. vt. ff. de ſolut. l. q̄holem. §. ſi. Aut etiā impēdit pater circa filiū ad qd̄ de neceſſitate non tenetur: ⁊ tūc ſubdiſtinguit̄ q: aut alius hoc facturus erat gratis aut nō gratis. ſi aūt gratis feciſſet ille alius tūc ſumpt⁹ quos faceret patri eo caſu vbi alius gratis factur⁹ eſſet pater nō repetet: ⁊ hoc eſt verū ſi ſciebat aliū gratis geſturuꝫ al's ſic. q: ↄſcientiā nō ignorantiā cōdēnamus. vt. C. de tab. l. gn̄ali. lib. x. Aut nō gratis ⁊ repetit aut etiam neſcit aliū geſturū: ⁊ tunc refert q: aut ille pr̄ fecerat ſūptus circa pſonam filij p̄ſtando alimēta ⁊ ſimilia: ⁊ tūc nō repetet reſiſtente affectione paterna ⁊ pietate niſi in ↄtrium ꝓteſtatus fuerit. vt. ff. de neg. ge. l. nec ſeruus circa finē. l. aut al's econtra pōt pr̄ vel mr̄ ſumptus repetere: ⁊ tūc refert: q: aut modicos ſūptus fecerat aut magnos ſi autem magnos tūc repetet. vt. ff. de neg. ge. l. nec ſeru⁹ ⁊. l. alimēta. Aut fecit ſumptus modicos. ⁊ tūc nō repetet niſi contrariū preſtatus fuiſſet vt dictum eſt. vt. ff. de do. l. verū. ⁊. l. alle. neſennius in fi. ⁊. ff. de reł. ⁊ ſump. fu. l. at ſi quis. §. plerūꝙ cū ſimilibus

Decimūquintū notabile.

Si quera tur nunq̄ ſufficiat aliq̄d de facto ita ꝙ nō hēat iur. effectū ⁊ h̄ pp iur. ipedimentū ad h̄ ꝙ pena cōittat vel nō. ſic diſtinguit̄ q: aut itelligit̄ de pena ↄuētiōnali aut de pena legali. ſi ꝓ de pena cōuentionali: adhuc refert. q: aut intereſt ſtipulatoris id qd̄ interſit ſi ſit de facto nō fieri. aut nō itereſt ſi aūt nō intereſt tūc pena nō committit̄. vt. C. ſi ma. ita fu. alle. l. j. et l. quidē. ⁊ ꝓbat̄ vtrūꝙ mēbrū. ff. de ſer. expor. l. ſi vēditor. Si aūt de pena legali: adhuc ref. q: aut dꝫ pena illa applicari fiſco ſicut eſt i. l. ff. ad l. cor. de falſis. l. ſi q̄s legatū. aut illi cui ſucceſſit loco fiſci. vt. C. de epi. aud. l. ſi. ⁊ tūc dico ꝙ lꝫ fecerit ſolū de fcō ꝙ hꝫ iur. ipedimētū nihilomin⁹ pena cōmittit̄ vt pꝫ in. l. alle. Aut ēt applicabit pena pri: ⁊ tūc refert. q: aut venit ipedimētū iur. ex cōſenſu pris cui dꝫ applicari ↄſentientis actui ⁊ volētis delictū ꝑpetrari: ⁊ adhuc cōmittit̄ pena. vt. ff. de furt. l. iter oēs in ꝑn. Aut ipedimentū ꝓcedit ex ↄſenſu pris ↄſentientis actui ⁊ volētis delictū ꝑpetrari: ⁊ tūc adhuc dato ꝙ pena cōmittat̄. vt. C. de fur. l. ſi quis ſeruo al's incipit ſi quis alieno ⁊c.

Expliciūt q̄ōnes ſeu diſtinctiones dn̄i Petri de bella pertica.

¶ Tractatus de feudis do
mini Petri de bella pertica
vtriuſq͂ iuris monarche fe
liciter incipit.

TRacta
turus ergo de feu
dis. Primo viden
duz eſt quid ſit feu
dum. Scdo vnde di
catur. Tertio de forma iuramenti
fidelitatis. Quarto quis poteſt da
re feudum. Quinto quibus perſo
nis dari poſſunt. Sexto q̄ res dari
poſſunt. Septimo quibus modis
conſtituitur feudū. Octauo quali
ter acquiritur. Nono quibus mo
dis alienatur feudū. Decimo qui
bus caſibus amittitur. Undecimo
de fructibus feudi poſt amiſſionē
Duodecimo qui ſuccedunt in feu
duz. Tertiodecimo de inueſtitura
qualiter fiat ꝛ p quos teſtes probe
tur. Quartodecimo quis ſit iudex
feudi. Quintodecimo quo iure feu
dum petatur. Sextodecimo qui
bus modis vel caſibus vaſſallus a
fidelitate domini liberetur.

¶ Diffinitio feudi.

FEuduz
eſt conceſſio rei p ho
magio facta. extra de
ſymo. c. ex diligēti. ꝛ in hoc differt
ab emphiteoſi in qua nō debetur
homagiū. ſm caſū ex. de iur. ēphi.
c. potuit. ꝛ. C. de ſacroſan. ec. q̄ res
iam dictas. ꝛ. C. de iur. emphi. l. ij.
¶ Uel feudū eſt beneficiū. i. beni
uola actio tribuens gaudiū capiē
ti capiēſq͂ tribuendo. vt in lib. feu
dorum. rub. in q̄bus caſibus feud.
in. c. hubert⁹. de ozto. ¶ Uel feudū
eſt pceſſio rei facta alicui cū tranſ
latione vtilis dñii ad habendū et
fruendū cū exhibitione alicui⁹ ho
neſti ſeruitij. bene dicit honeſti ſer
uitij q: ſecus eſt ſi inhoneſti puta
concedit feudū vt hoiem iniuſte oc
cidat vel offendat vel ſacrilegiū fa
ciat vel vt in meritrico vel turpi ſer
uitio dño ſeruiat. tūc feudi conceſ
ſio nō tenet. ar. ff. man. ſi remune
randi. §. ſi adoleſcens. ꝛ. l. ſi māda
uero tibi. §. q̄p edere. ¶ Generali
ter enim ouim⁹ turpes ſtipulatiōes
vel cōceſſiones nullius eſſe momē
ti. ff. de fideiuſ. l. generaliter. ¶ Un
de per hoc nō tenet vaſſallus dño
in factis turpib⁹ obedire. vel inho
neſtis. argu. ff. de ope. libe. l. hec de
mum ope. ꝛ. l. eius artifici cū palā
eſt eū irrationabiliter hoc facere
vel mādare in lib. feu. ip hoc leges
cōſuetudinis regni incipiūt. c. dño
guerram. nā nec ſeruus dño nec fi
lius patri. nec q̄ ciuis magiſtratui
ſeu rectori tenet in turpib⁹ obedi
re. ff. de act. ꝛ ob. l. ſeruus. ff. de arb.
l. ſi cū dies. §. in cōpromiſſo. ¶ Et
ſi in attrocioꝛib⁹ delictis obediūt
nō ideo excuſant q̄ dñi mādato fa
ciunt hi ꝛ ipſe dñs tenetur ad pe
nā delicti. de iniur. l. nō ſolū. §. pre
cibus. nec eīn oportet malicia vaſ
ſalli mandato augeri dñi. ar. ff. de
ſer. cor. l. j. §. pſuadere. ¶ In alijs
aūt que nō ſūt attrocioꝛa puta vt
dānū det alicui in rebus ſuis ſi ob
tēperauerit dño excuſat ſm leges
ſeculi. ꝛ nō ipſe vaſſall⁹ ſed dñs pre
cipiens ad emēdationē dāni dari
tenet. ff. ad. l. acquil. l. lib. hō. ad ca
eīn q̄ attrocitatē facinoꝛis vel ſce
leris nō habēt ignoſcit obtēperan
ti. vt. ff. de reg. iur. l. ca q̄. ſed ſm ca
nones nō excuſat. ar. ex. de iniu. l.
ſi culpa ꝛ maxime quo ad deū qui
peccatorē ꝛ etiā de occioſis verbis

et factis numeris repꝛobauit.

¶ De ſacramento fidelitatis.

Jcitur feudum fidei datio ſiue a fidelitate ſiue a fide rubꝛ. de inueſtitura. §. inueſtitura q̄ feudatarij ſeu vaſſalli dominis ſuis p̄ſtare ⁊ iurare debent. vt in lib. feu. rubꝛi. qualiter iurare debeat vaſſallus dn̄o ſuo. c. qualiter et extra de iur. iur. c. veritatis. ⁊. c. eam te. ⁊ ideo de forma iuramenti hic tractamus hoc eſt de forma iuramenti fidelitatis: forma cuiꝰ iuramenti eſt in pꝛedicto. c. qualiter. et in titulo. ex̄. de iur. iur. in ca. ego nicolaus ibi eſt forma qua p̄cipue iurat clericus vel pꝛelatus eccleſie rōne vbi ſunt aliqua capitula que iurare nō dꝫ vaſſallus dn̄o ſeculari. vt tn̄ pleniꝰ cognoſcatis. forma cōis talis eſt iuramenti qđ pꝛeſtat dn̄o feudi videlicet. Juro ego. p. q̄ ab hac hoꝛa in antea ero fidelis vt vaſſallus dn̄o ioh. cōmuni opere. ¶ Item iuro q̄ nō ero in conſilio neq̄ in facto vt ipſe dn̄s vitam vel honoꝛem perdat. aut membꝛa vel capiatur mala captione vel munitiones ſuas perdat vel bona. qđ ſi pꝛedicta ſciuero vel aliquid pꝛedictoꝛum ſi potero contradicā vt nō fiat alioquin denūciabo dominoꝛ q̄ citius potero per me: vel p̄ aliuꝫ vt ſit domino meo notū hoc capitulum pꝛobatur. arg. l. ff. ad ſillcia. l. j. §. occiſoꝝ ⁊. §. potuiſſe. ⁊. ff. loc. l. item querit. §. exercitu. ¶ Itēꝫ q̄ eidem dn̄o erit facile facere nō faciam difficile q̄ ⁊ idem fuerit poſſibile vt ſit impoſſibile non tractabo. ¶ Item conſilium q̄ mihi per ſe aut per litteras vel per nunciuꝫ magnificabit ſeu manifeſtauerit ad eius damnū nulli pandā. ſꝫ poſtulatus conſilium tribuā bona fide. ¶ Item iuuabo ⁊ defendā ip̄m dn̄m: ⁊ omnia iura ſua toto poſſe meo ſm̄ deū ⁊ iuſtitiā contra omnes huius mūdi. excepta perſona imperatoꝛis. vt rubꝛi. vt in conſti. frēd. de feud. §. pꝛimo ſi quis ⁊ dn̄i pape. extra de iur. iur. veniētes vel regis vel alicuius dn̄i cui ſubeſt rubꝛi. hic leges conſuetudinis incipiunt. c. cōtra oēs. ⁊ ar. ff. ad munici. l. imperatoꝛ. ¶ Sed nunqđ iuuabit ꝯtra patres vel filios vel fratres ſuos videt̄ q̄ ſic per pꝛedictū c. cōtra oēs. ⁊ arg. ff. de cōdi. inde. l. frater a fratre. ⁊. ff. ſi ſer. ven. l. alicui. ar. cōtra. C. de excuſat. tu. l. humanitatis vbi tutoꝛ nō tenetur iuuare pupillū ſuuꝫ cōtra pꝛedictas perſonas. Item bene dicitur. ſ. ſꝫ deum ⁊ iuſticiā. quid eīn̄ ſi ſcio dominū irrationabiliter pꝛeliari tūc nō teneboꝛ ipſum iuuare ad offendendum alios. rubꝛ. hoc legis conſuetudinis regni incipiunt. c. dn̄o. nā ⁊ ſeruus excuſat̄ qui dn̄am ſuā in adulterio depꝛehenſam: ⁊ a marito interfectaꝫ nō iuuit. ff. ad ſill. l. ſi quis in graui. §. ſed in hoc ca. ¶ Unde ſex addimus q̄ debet vaſſallus in memoꝛia habere: ⁊ ea vitare debet bona fide ſeruare incolumē tutū honeſtū p̄oſſibilem vaſſallus dn̄o dꝫ vtile facileq̄. ¶ Incolume ne ſit in dāno dn̄o ſuo de coꝛpoꝛe ſeu membꝛis. ¶ Tutū ne ſit in damnū de cōſilio ſuo vel de munitionibus per quas dn̄s pōt eſſe tutus. ¶ Honeſtū. ſ. ne ſit ei in dānum de ſua iuſtitia vel de alijs cauſis q̄ ad dn̄i pertinent honeſtatem. ¶ Poſſibile ſciꝫ ne id qđ poſſibile erat dn̄o reddat īpoſſibile. ¶ Utile ſcꝫ ne in dānū ſit dn̄o ſuo de ſuis

rebus. ¶ Facile. ſ. ne id bonum ꝙ
dñs ſuus leuiter facere poterat fa
ciat ei difficile ſiue graue. ¶ Sꝫ qꝛ
nõ ſufficit abſtinere a malo niſi fa
ciat ꝙ eſt bonũ vt in eiſdẽ capitu-
lis ſcriptis conſiliũ: ⁊ auxiliũ fide-
liter dño ſuo preſtet ſi bñficio feu-
di voluerit eſſe dignus ⁊ fidelitatẽ
debitã voluerit obſeruare: domi-
nus quoqꝫ in his omnibus vaſſal
lo ſuo debet reddere gratã vicẽ alˀs
male fidei dñs cẽſeret͂ hec omnia
ſunt per ordinẽ in decretis cauſa.
xxii. q. v. c. cũ de forma. ¶ Unde po
teſt feudũ dupliciter accipi. ſ. a fi-
delitate quã dꝫ vaſſallus dño ſuo ⁊
a fide quã viceverſa dñs debet vaſ
ſallo quã ſi nõ preſtiterit iuramen
tum fidelitatis eidẽ dño nõ ſeruet͂
l. quia. q. ñ. §. agathoſa. ⁊. C. de pa-
ctis. l. cũ proponas. equũ eñi eſt vt
ab eo a quo fidẽ vel bonũ exigis fi
dem ⁊ bonum mutuo ſibi preſtes.
arg. ff. de pet. here. l. ſed ⁊ ſi lege. §.
conſuluit. extra de teſtamẽtis. c. cũ
in officijs. ⁊ cauſa. vij. q. ñ. illud. xvj
q. ñ. l. vtilis. ar. ff. ſi a par. ſuc. ma. l.
j. ſciendũ tamen eſt ꝙ facta cõceſ-
ſione feudi ⁊ inueſtitura ſecuta tũc
demum hoc iuſiurandũ preſtabit
vaſſallus rubric. Qualiter iurare
debet vaſſallus dño. c. qualiter. §.
inueſtitura. Primo eniꝫ dominus
debet ex parte ſua cõplere q̄ facere
tenetur: ⁊ poſt debet exigere ⁊ reci
pere ꝙ ſibi faciendũ eſt a vaſſallo.
ar. ff. de act. emp. iul. §. offerri. ⁊. ff.
de edil. edict. l. ſciendũ. Si tamẽ iu
ramentum vaſſallus facere recuſa
ret: tunc nõ debet ipſum dñs inue
ſtire niſi pacto eſſet remiſſũ hmõi
iuramentũ. c. quę ſit inueſtitura p
totum. ⁊. §. nullã. ⁊ vnde vaſſallus
qui petit inueſtituram dꝫ inſtãter
fidelitaẽ domino polliceri. vt rub.
quibus cauſis. feu. amit. c. vbert⁹.

§. prima. añt ⁊ rub. epiſtola cõrar
di ⁊c. Quid aũt ſi inueſtitura tali-
ter fiat plenius videbitis in ſua ru
bri. de inueſtitura. Hoc autẽ iura-
mentum preſtant oẽs vaſſalli do-
minis ſuis ſiue habeant feudũ ho
noris ſiue feudũ ſcutiferi vel cõdi-
tionale immo tñ differt: qꝛ dñs fa
cta inueſtitura ⁊ recepto ſacramen
to fidelitatis vaſſallũ honoris vel
militie ad oſculũ recipere cõſueuit
ſed habentes feudũ cõditionale vel
ſcutiferi recipere nõ tenet͂. ¶ Di
cit͂ feudũ honoris quotiens cũ re
feudali vtputa caſtro vel villa con-
ceſſa in feudũ habet vaſſallus iu-
riſditionem quo caſu tenet͂ vaſſal-
lus dño gaudium faciendi rõnem
¶ Sed querit͂ mortuo dño an vaſ
ſallus iterato iurare debeat ſucceſ
ſori vtiqꝫ. vt extra. de iur. iur. c. veri
tati. ſed quando vaſſallus iurauit
domino recipienti pro ſe: ⁊ ſucceſ-
ſoribus ſuis iurabat. agit͂ ſucceſſor
quid ſi plures fuerint ſucceſſores:
an ſit iurandũ oĩbus videt͂ ꝙ non
nam pro vno feudo nõ debet com
pelli quis plures dominos habe-
re. rubri. de feudis. c. imperialẽ. §.
preterea ratio eſt ne qui cũ vno do
mino cõtraxit cõſtringatur pluri-
bus id patrare. ar. ĩ. de exercit. l. ne
in plures. ff. iudi. ſol. l. iam tamen.
§. penult. ¶ Sed arg. cõtra ꝙ oĩ-
bus ſit iurandũ. ff. de vſufru. l. ſi cu
ius. §. ubi ſed ſi plures. ⁊ arg. ff. qui
ſatiſ. cog. l. ſꝫ ſi plures. hoc verius
puto quando omnes ſuccedũt ꝙ
omnibus ſit iurandũ quia ⁊ onus
preſtandi fidem ⁊ defenſionẽ faciẽ
di vaſſallo omnibus incumbit: et
ſic intererit vaſſallo potius iurare
pluribus q̄ vni quia ⁊ a pluribus
iurabit͂ ⁊ defendet͂ ꝙ vtilius erit ei
ar. ff. de ope. no. nũ. l. marci publice
¶ Quid ergo econuerſo an plures

heredes vaſſallo iurabūt. reſſid. ꝙ
in omnes ſuccedūt: ⁊ equaliter vt
rub.i.ei ꝙ feudū dare po.c.j.§.ſed
cum hoc iure oēs iurabūt.reſpō
ſio ſi de feudo cōtentio ſit inter do
minum ⁊ agnatos vaſ. c. oēs filij.
cum aūt vnus ſuccedit ille ſolus iu
ris etiam ſi alſ plures eſſent here
des vaſſallo in alijs bonis ſuis.
¶ Quid enim ſi de feudo marchia
lis ducat⁹ vel regalis honoris q̄s
fuerit inueſtitus eo expreſſo vt ad
heredes ſuos tranſeat dictum feu
dum q̄ alicuius nō trāſeat ad he
redem in predicto caſu tale feudū
nō debet diuidi.ſed ad vnū tantū
ſucceſſorū transferri.vt rubrica de
feudis marchie ⁊ ducatus.c.j.⁊ ru
bri.de feu.imperialem.§.preterea
ducatus.⁊ extra de voto ⁊ vo.c.vni
uerſis. ¶ Vel quid in alio feudo ꝙ
bene poteſt dici vt in dicto.§.pre
terea ⁊ plures ſunt ſucceſſores om
nes tamen feudum repudiant pre
ter vnuꝫ certe ille vnus ſuccedet in
toto feudo:⁊ ei partes non peten
tium accreſcent cum onere ſuo: et
idem ſolus iurat:⁊ ſeruit ſolus.ar.
C.de cadu.toll.⁊ hic itaq̄.C.de im
pub.⁊ alē.ſub.l.teſtamēto.ff.de le.
ij.l.ſi titio ⁊ meuio.§.iulianus.ar.
contra.ff.de le.iij.l.j.§.fi. vnde ſine
onere venit ad aliuꝫ ſed nō obſtat
quia nō caſu preſenti cū onere ſer
uiendi ⁊ iurādi fit rei feudali q̄ an
nexum inſtitu.§. ſi feudū ſeruiēs.
et.l.cū in fundo.ff.de vſufr.l.hacte
nus.⁊.ff.q̄bus mo.vſufr.amit.l.iij
Itē ſi ex diuiſione ad vnū puenit il
le ſolus fidelitatē facit.rubric.ſi de
feu.cōtentio ſit.c. omnes filij.

¶ Qui pōt dare feudū

Poteſt

dare feudū omnis ho
mo qui nō prohibetur vnde eſt ꝙ
prohibitorium eſt hoc edictum vt
illud de pcu.vt.ff.de pcu.l.mutus.
§.j. cōiter aūt conſueuerunt dare
dn̄s papa:⁊ imperator ⁊ eis nulla
lex prohibet quia legibus ſunt ſo
luti.ff.de leg.⁊ ſe.cō.l.princeps vn
de fiſcalia ſunt principis:⁊ eccleſia
ſtica ſunt dn̄i pape tanq̄ patronū
propriū: ⁊ ea ad libitū alienat.C.
de quadri.preſ.l.bene a zenone.et
ff.ne quid in lo.pu.fi.l.j.§. hoc in
terdictum. Item dant patriarche
archiepiſcopi:epi:abbates:⁊ pre
poſiti ſi tamen antiquo tēpore da
re prepoſitus conſueuit ⁊ iſti prela
ti eccleſiaruꝫ poſſunt dare res que
non de nouo eccleſie obuenerunt
poſt ſuam promotionem cum cō
ſenſu tamē ſui capituli.extra de re
bus eccleſie nō alie. c. vt ſuper ibi
nec alijs infeudauit.extra de his q̄
fi.a pre.ſiue con. ca.in.c.nouit ⁊.c.
quāte eccleſie nō tn̄ dabunt in feu
dum res que ſunt de mēſa hoc eſt
res quas inuenit in poſſeſſionē li
beram:⁊ licet tempore promotio
nis ſue.vt dicto.c.vt ſuper.⁊ in lib.
feu.qui feudum dare poſſunt ⁊ ac
quiritur.c.j.rubri. quibus modis
feudum amittatur. ¶ Item ſi epi
ſcopus ⁊ abbas.⁊ rubri. de clerico
qui inueſtituram facit.c.de clerico
Item poſſunt dare in feudū illas
res feudales que ſuo tēpore neceſ
ceſſitati reciderunt: ⁊ hoc in trib⁹
caſibus.ſ. cum morte vaſſalli reci
deret vel alienatione illicite facta
a vaſſallo vel quando feudū aliena
tum eſt a vaſſallo quā eccleſia p ſe
facile nō poteſt ꝙ his tribus caſi
bus poterit aliī concedere dictum
feudum.extra de feud.c.ex pte tua
¶ Item in quattuor caſibus con
cedet de nouo.ſ. quando tempore
ſciſmatis fuit epiſcopo collatū ſer

uitium tunc preterea ſciſmatis tē-
peſtate ſedata poterit modicū ter
re in feudum concedere ſerui com
muni gramē iam collecti extra de
do.c.per tuas nam ꝛ papa cōcedit
priuilegium ob gratiā preſtiti ob-
ſequiū.xxv.q.j.§.ſi.nō tamē quibuſ
cunq; perſonis dari poſſun: prela
ti feuđ.nō tamen dabunt agnatis
C.de ſacroſan. ec.aut. quibuſcūq;
¶ Sed quero a.predictis caſibus
quibus,licet prelatis res olim feu
dales de vno defeudari exigit con-
ſenſus capituli. videt ꝙ nō nā pre
dicta decr. ex parte loquit prelato
et dicit ſi videris expedire cōcedas
ſi facit de cōſenſu capituli mentio
nem igit hic epo tantū licet. arg.
xxv.di.qualis.ꝛ.ff.de ꝓdi.ꝛ de.q.cū
ita. ¶ Circa hoc dicatis ꝙ cuꝫ ta-
lis datio ꝑtineat alienationē quo
dāmodo quia tranſit vtile dñium
in vaſſallum ſicut in emphiteoti-
cum.vt.ff.ſi ag.vec.l.ij. ꝙ melius ꝛ
tutius ſit cōſenſum capituli req-
ri.extra de his que ſi.a pre.ſiue cū
ca.cū in emphiteota nō vetamus
aūt ꝙ in eo caſu niſi ſine conſenſu
capituli prelatus liciate alienare po
teſt ꝙ ꝛ tunc in feudum concedere
eo iu.vt.xij.q.ij.c.terrulas niſi mo
dicum terre licet prelato alienare
preter capituli voluntatem. Item
ſi habebat poſſeſſiones minus vti
les poterit ſimiliter infeudare ali-
cui cuius ſeruitium eccleſie mul-
tū erat vtile ſicut poſſet pro aliis
poſſeſſionibus vtilioribus cōmu-
tare ſine capituli voluntate vt no.
dicto.c.vt ſuper.§.ſi.in glo.que in-
cipit.x ij.q.ij.ꝛc.ſuccedit enim loco
rei opera perſonalis.ff.pro ſo.l.ſi
nō fuerint.§.ita corri. ¶ Itē poſ-
ſunt dare in feudum reges duces
marchiones. ꝛ dicitur marchio a
marchia q: plurimorum quia eſt
iuxta mare. Item comites ꝛ capi-
tanei dicti ſunt capitanei ꝗ de ple
be vel plebis parte beneficiū ſunt
a rege vel a principe inueſtiti. Itē
vauaſſores qui a capitaneis anti-
quitus beneficiū ſunt adepti ꝛ ca-
pitauei vocantur etiā maiores va
uaſſores minores aūt vauaſſores
vauaſſum qui tenent feudū a va-
uaſſore magno;oēs ſic denomina-
ti ſunt vt legitur in rubri.qualiter
iurare debent vaſ.dño.c.qui a prin-
cipe. ¶ Item poſſunt dare feudū
diuites barones quorū ſenſus et
opes multum abundant vt domi-
nus philippus.dñs citi ꝛ domin⁹
iohannes dñs chorоni ꝛ dñs theo
baldus de veſano.ꝛ dñs almaric⁹.
dominus aras:ꝛ in partibus ita-
lie:dñs raynald⁹ de bonforte: ꝛ gē
tilis de uiliano : ꝛ ſindes murū de
mōte merdi ꝛ alij ꝗplures. ¶ Itē
pñt dare nobiles ꝛ diuites mulie-
res vt dña chibernadeſi.ꝛ dña ge-
ſaricū. ꝛ alie ꝯſiles nec eī ſubuenit
l.mulieri.h ēt caſu q: nec nolatim.
ff.ad vell.ſꝫ ꝛ ego in ſi. proſpiciēdū
tamē eſt vt nō permittatur alicui
non multum diuiti in feudū cōce-
dere bona ſua ꝙ vnum habet vel
plures filios ne filiorum diminua
tur ſpes quos ex iuſtis nuptijs p-
creauit ꝗ vnuſquiſq; liberorū ob-
ſequio ſibi parat.arg.ff. de adopt.
l.nec ei.§.videndū. ¶ Quid autē ſi
non habeat filios ſed ipſe iuuētus
tunc quia poſſet liberorum procu
rationi ſtudere nō eſſet ei facilius p-
mutare dominiū ar.cꝫ.ti.l.ſi pater
§.in arrogationibus. Itē poſſunt
dare in feu.emphiteote rōne vti-
lis dominij ſibi cōpetētis poſſunt
enim dare dum tamen canon ſeu
penſio domino preſtetur.argu.C.
de feu.pa.l.j.ꝛ.C. de prediis curia-
lium.l.vlti. Item dabit in feudum

vaſſallus rē feudalē.rubꝛi.de feud.
imperialem.§.illud quoq;. ¶ Dū
modo tali perſone det que hoc feu
dum.ſeruire totū poſſit ea forma
et tenoꝛe qua pꝛimo ſeruiebat vaſ
ſallus vel vt ſi dñs erat miles ⁊ ille
q̄ accipit ſit miles ad h̄ vt feu.ſiꝛ
ſeruiat dño ſicut pꝛioꝛ. rubꝛic. te
ſtes ſunt neceſſarij ad nouam in
ueſtituram.c.ſi inter duos.§.ſimi
liter nec vaſſallus. ¶ Poteſt enim
quis per alium ſeu per ſubſtitutū
ſeruire.rub. ſi de feu.contentio ſit
c.ſi quis deceſſerit.⁊ de feud. impe
rialem.§.firmiter etiam ibi domi
num acceptabilem ⁊c. ⁊ notandū
in eo ꝙ dicit acceptabilē accepta
bilis erit.ſi vero minus idoneam
perſonam vaſſallus ad ſeruiendū
pꝛeſtet.ar.ff.de conſti.pecu. l.qui
autem.§ ſed ⁊ ſi quis.ff. de arbi.l.
labeo.§.ſi.⁊.l.aurea ad hoc. C.de
agentibus in rebus.l.penulti. lib.
xij.vbi licet ſeruire per ſubſtitutū
palam.ſ.idoneum ⁊ tamen moꝛi
bus optimis pꝛedictum ꝙ̄ ſcien
tiam per peritiamq; rerum habē
tem.⁊ facit argu.C.de epiſcopis ⁊
cleri.quiſquis.⁊.l. ad ſimilitudinē
extra de cleri.egro. miniſtran.ca.
j.per alium quis poteſt ſeruire.
¶ Sed videtur contra dominus
qui ſeruitiū certi hominis elegit
non teneatur inuitus alium acce
ptare.vt rubꝛi.de fratribus de no
uo beneficio ſuccititis.c. ſi duo fra
tres q; iter artifices longa eſt dif
ferentia ingenij ⁊ nature.C.de ſo
lu.inter artifices ⁊ vnius hominis
opere nō poſſunt eſſe eedem.vt.ff.
de condi.inde.l.ſi non foꝛtem. §.li
bertus. ¶ Super his ſic diſtingua
mus an ſeruitium tale conſiſtit in
dando aliquid puta libꝛam pipe
ris vel cere vel parem caponum.
vel ſpalem poenā ſicut in italia a
vaſſallis fieri conſueuit.vel eſt ta
le ſeruitium ꝙ eque bene pōt per
alium explicari.⁊ tūc licet a vaſſal
lo alij in feudo ſubꝛogare dño vt di
ctum eſt.ar.C.de cad.toll.§.ne aūt
¶ An conſiſtat in faciendo puta vt
cōſulat dño vel defendat iura ſua
eſt homo ſapiens pꝛe ceteris in cō
ſuetudinibus hui9 regni vt domi
nus ſtephanus de ſauueg.vel dñs
iacobus vitalis.vel vt aduocatio
nes faciat ſm̄ iura vt eſt in italia.
dñs.m. de fauo. vel dñs odofred9
quibus ſimiles non habenſ velvt
eſt vexillitus ſcz caſtellanus q; pꝛu
dens eſt vt dñs gozardus de pin
chinnum velvt ſit mareſcallus ex
ercitus qui pꝛouidus eſt ⁊ pꝛobus
vt dñs ioh.de biblio.⁊ tunc tale fa
ctum nō poſſet per alium eque cō
mode explicari. nō licebit vaſſallo
alū infeudare dño recuſante.ar .c.
c.C.de cadu.toll.l.j.§ re.⁊.ſi.ar.C.
de pen.l.vlt. iniuſtioꝛes ⁊ vehemē
tioꝛes. ¶ Alij vt dñs azo dicūt feu
darium ſemper implere per aliū
qđ ipſe debet.ſed videtur cōtra. ff.
de ſtatu liber.l.ſtichum. §.vlt. ſed
ibi loquitur in operis incertis ei9
nature vt per alium nō impleatur
aliud qđ in operis certis ille enim
velut peti aut petunt ⁊ per alium
ſoluuntur.vt.ff.de ope.lib.l.a duo
bus vbi plene notatur in diſtin
ctione operarum ⁊ vt in dicta.l.de
ſtatu liber.continetur. nec obſtat
qđ dicitur.C. de ſolutionibus cū
a quo quia non aliud pꝛo alio ſed
idem videtur ſolui vt hoc actū eſt
ſpecialiter vt hmōi vaſſalli pꝛe
ſtentur opere tunc nō poterit per
aliū pꝛeſtare vt.ff.de ſolu.inter ar
tifices ⁊ dicta.l.C.de cad.toll.§. ne
aūt. ¶ Sed quid ſi vaſſallus volēs
infeudare cum non inueniat eque
idoneū infeudat tamen ⁊ vult ipſe

ſeruire dño ꝑium ac ſi feudū poſ-
ſederim videt hoc poſſe facere. ar.
ff. de ali. iu. mu. cauſa fac. l. iiij. §. ſi.
ꝙ intelligaris qñ eandē cauſam: ⁊
conditionē ſeruitij offeret ⁊ ꝓmit-
tit ſub certa pena dño parū preſta
turum. ¶ In quocūq; caſu lʒ vaſ-
ſallo aliꝗ in feudale ſcire debeti ſꝙ
eadē cōditione ⁊ forma: ⁊ pacto q̄
habet concedere vel meliori tñ non
peiori. vt rubri. qualiter vaſ. iurare
debeat dño. c. qualiter. §. ⁊ contra
rio ibi diſponendū eſſe meliorē cō
ditionem ⁊c. vnde nō poſſet aliꝗ cō
cedere. vt perpetuo apud accipien
tē ⁊ heredes ſuos cōſiſtat ſʒ ipſe in
vita ſua erat ſolꝰ nō habiturus vt
ꝑ teſtes neceſſarij ad nouā inueſti-
turam. C. ſi inter duos in ꝑfecto il
le q̄ ſuū bñficiū aliꝗ dat ⁊c. vel ſi di-
ſparat de ꝓle ꝓpter infirmitatē vel
frigiditatē perpetuā vt q: caſtratꝰ
eſt vel ſpado vt generare nō poſſit
nā ꝑdictis caſibus aut recedit feu
dum in dñm mortuo vaſſallo quā
do nouū erat feudū vel etiā ſi verꝰ
eo ſine filijs vel agnatis defuncto
alienatio ſeu ꝯceſſio ad nutū debʒ
vocari. vt rub. qualiter debeat iu-
rare dño vaſ. c. quarꝉ. §. ſi vel totū.
¶ Aut deueniet in agnatos ſi ex-
tant qñ feudū erat antiquū q̄bus
inuitis iniuria nō eſt ꝑ aliū facien
da cū nihil delinquerit ff. ꝙ vi aut
cla. l. ne in poteſtate. ff. de regu. iur.
l. nō dʒ actori nec eis inuitis alie-
nar. rubri. de vaſſallo qui cōtra. cū
ſcit locum. c. alienatio. ¶ Illud ta-
men ſciendū eſt ꝙ cū vaſſallus in
feudat aliꝗ feudū ſuū nō debet pre-
cium: tūc recipere a vaſſallo ſequē-
ti alꝯ tanꝙ inuaſio eſt ⁊ ad dñʒ re
uertitur tale feudū. vt in conſti. fre
derici rei gratia imperialē. §. cali-
dis inſuper. ¶ Hoc tamē caſu ſm
quoſdam primus vaſſallus hmōi

tranſlationis periculū poterit euit
tare ſi ante litis ingreſſum recupe
rauerit rē feudalē. ff. de alli. iu mu.
cauſa fac. l. ex hoc edicto. §. ſi quis
alienauerit. ar. cōtra. ff. de furt. que
ea mente. ff. vi bo. rapt. l. penult. ⁊
arg. ff. de ꝑcur. l. j. §. ſi rez. ¶ Item
quid ſi vaſſallus cui in vita ſua erat
feudum cōceſſum aliꝗ infeudauit:
et mortuus ſit: ⁊ dñs repetat feu-
dum a vaſſallo ſuo ille aūt reſtitue
re nō vult ſed offert ſeparatū ſerui
re dño in vita ſua videt hoc licere
vaſſallo ſuo vt rub. qualiter iurare
debeat vaſſallus dño ſuo. §. ſi vero
ꝑ totū in fi. §. ¶ Sed q̄ro an dñs
viuente vaſſallo ſuo poterit feu-
dum eius aliꝗ cōcedere ſine volun-
tate eiuſdē vaſſalli ſui vt eo primo
vaſſallo ſuo mortuo habeat id ſuꝰ
heres videt ꝙ nō. vt in cōſtitutio-
ne gl. corardi dei grā. §. in ſuperio-
ribus. ⁊ rubr. de feud. c. īperialē. §.
preterea dicat in fine. ⁊ in rubri. de
feud. ſine culpa nō admittēdo offi
cio. ſi quis fecerit. ⁊. C. de pac. l. vl.
¶ Sed cōtra rub. ſi de feudo con-
tentio fuerit inter dñm ⁊ agnatos
vaſſalli. c. moribus. ⁊ extra de con-
ceſ. pre. ⁊ cc. nō coa. c. ſi. ⁊. ff. ꝓ ſoc. l.
iij. ¶ Solutio pure facta cōceſſio
ſine voluntate vaſſalli nō tenet. ff.
de regu. iur. id qd̄ noſtrū. Sed ſub
cōditione valet. ſ. ſi deſierit eſſe res
vaſſalli velut habeant illo tēpore
quo nullꝰ alius fuerit īpeditus hec
cōceſſio effectū hʒ vt ſiue poſt mo
riatur ille qui tenet feudū ſiue ſer-
uus inueſtiat ſiue dñs inueſtitor: ⁊
heredes inueſtitoris tenet inueſti
tio: ⁊ heredi eius veniente tēpore
vel cōditione. vt in rubr. quid iur.
ſit ſi aliꝗs de alieno feudo ſic inue
ſtitur. c. ſi quis inueſtit. ¶ Verūta-
men ſi eccleſiaſtica perſona faciat
talem inueſtituram non alꝯ vale

bet niſi ſibi concedenti nõ etiã ſuc
ceſſoꝛ feudũ cõperiatur. vt in pꝛe-
dicto.c.moꝛibus.ꝛ in rubꝛ.qui feu
dum dare poſſunt.c.ſi vero archi-
eṗs alñ habẽt rub.q̃ ſucceſſoꝛes te
neantur.c.ſi vero archiepiſcopus.

¶ Quibus perſonis poteſt
dari feudum.

Vadiui-
ſtis que pſone poſſunt
dare in feudũ nunc au-
diatis quibus pſonis dari põt: et
ſuper hoc diſtinguatis aut dñs pn
cipalis velit dare in feudũ an ali⁹ꝛ
ſiquidẽ dñs tũc dabit cuilibet pſo
ne cuivolet ſiue libero ſiue ſuo ſuo
ſiue clerico ſiue laico:ſiue eccl'ie vel
pꝛelato: ſiue ciuitati ſiue caſtro ſi-
ue diuiti.ſiue pauperi maſculo vel
femine nõ eſt diu faciẽda diſtictio
in perſonis recipiendis feu.vtilib.
feu.rub.quid ſit inueſtitura.§.ps
dño.ꝛ arg.C.de pꝛeſ.l.ſacrilegñ. et
C.de ſacri.alñ.ar.C.de pꝛeca.ſper.
of.l.vniuerſis.nihil eñi eſt tã con-
ueniens naturali equitati ꝙ volũ-
tatem dñi rem ſuã in aliũ trãſfer-
re volentis ratã haberi.inſti.de re
rum di.§.per traditionẽvnde mul
ti pꝛelati ꝛ plures eccleſie: ꝛ ciuita
tes:ꝛ caſtra poſſident hodie res in
feu.rub.de vaſ.ꝛ qui cõtra cõſtitu.
lotarñ ſeu ali.c.p̃terea.§.ſimiliter.
¶ Sed an dñi poſſint dare feudũ
hereticis vel apoſtaticisvel iudeis
maxime feuda vbi ſunt mancipia
chꝛiſtiana ſeu homines ꝛ ancille ꝛ
videtur ꝙ nõ.nã heretici ꝛ apoſta
te:ꝛ iudei ex legibus iudei quia ex
moꝛibus eccleſie haberi debẽt cuꝫ
ceteris chꝛiſtianis imo ſunt a ꝯon
uerſatione hoĩm expellendi.C.de
here.ꝛ mani.l.manicheos.ꝛ.C.de
apoſt.l.vlti.¶ Item iudei nõ poſ-
ſunt poſſidere etiã mancipia chꝛi-
ſtiana nedũ alios homines vel fe-
minas chꝛiſtianas.C.de epi.ꝛ cle.
l.vlti.§.fi.ꝛ extra de iudeis.c.mul-
toꝛum.ꝛ.c.videri.ꝛ.c.cũ ſit nimis.
immo ſi haberẽt p̃cipiendũ ẽ eis
qd eos dimitterent omni appella
tione remota.extra de ap.c.conſu
luit nos.fi.ꝛ far.l.iiij.di.mancipia
¶ Item queritur an dabit excõica-
tis videt̃ ꝙ nõ quia excõicatio nõ
poteſt eſſe ſine peccato ſiue parti-
cipent crimino ſo ſiue crimi.extra
de ſenten.excõ.c.nuper. ¶ Si aũt
alius quã dñs det in feudum puta
vaſſallus qui põt aliũ infeudare.
vt rub.de feud.imperialeꝫ.§.illud
quoqꝫ ꝛ dixi.s.rubꝛi.q̃ poſſunt da-
re in feud. ¶ Item dabit in feudũ
vaſſall.ꝛ tũc nõ poterit ſic largiter
omnibus illud dare pꝛohibet eñi
dare illi qui nõ eſt potens ad ſer-
uitium faciendũ vt ipſe vaſſall⁹ ru
bꝛi.teſtes ſunt neceſſarij ad nouaꝫ
inueſtituram.C.ſi inter duos.§.ſi
militer,nec vaſſallus. Item nõ da-
bit femine q̃ ad fundũ ratione ſe-
xus nõ aſpirat rubꝛ.de gradili ſuc
ceſſione feudi oper. ſucceſſionem.
¶ Quod aũt diximus.s.ꝙ ſit po-
tens vt ipſe vaſ.itelligimus.i.quo
ad ſeruitiũ debitũ faciendũvt poſ
ſet illud p eque facere vt vaſſallus.
¶ Item non.dabit eccleſie rubꝛi.
de alienat.feudi.c.ſi clientulus ſimi
liter nec clerico vel cõuerſovel mo
nacho ſunt enim inhabiles ad pu
gnandum extra.de vo.ꝛ vo.redẽp.
c.ex multa.§.fi.quoꝛũ arma ſũt la
chꝛime non tela.xxiij.q.viij.clerici
quia etiã ſi haberẽt feud.pderent
illud multofoꝛtius nõ debet eiſdẽ
aliquod nouum dari.rub.ſi de feu
do contentio ſit inter dñm ꝛ agna
tosvaſſal.c.qui clericus efficitur.ꝛ
rubꝛi.hoc leges conſuetudinis re-

gni incipiunt.c.ex hoc. ¶ Itē non
vero dabit ſeruo alieno quia eius
non eſt liberū arbitrium ſeruiēdi.
arg.ff.de regu.iur.l.velle nō credit
ꝙ intelligi poteſt quādo ipſum ad
ſeruiendum vellet ſubſtituere ipſe
vaſſallus dn̄o loco ſui quia ſic non
eſt par eidem in ſeruitio faciendo.
¶ Item nō dabit hereticis iudeis
vel excōicatis eadem rōne que di-
ximus.ſ.ipſum dn̄m principalem
concedere:nō valere in.§.ſꝫ an dn̄i
¶ Item nō dabit ei qui eſt in pa-
piro dn̄i ſui. vel regis vel iperato-
ris cui ſubeſt dn̄s pncipalis eſt eīn
ei ciuitas interdicta:ꝛ ideo loco de
portati habet.ff.de bo.libe.q̄ cum
maior.§.is dn̄m ꝛ ita nō eſt habi-
lis ad ſeruitiū exhibendū. ¶ Iteꝫ
non dabit inimico capitali dn̄i ſui
ſi ei prohibetur copulare amicitiā
cum inimico dn̄i.ar.ff.de offi. pre.
vrb.l.ij.§. cū patronus multoma-
gis al's videtur ꝓhibitum nō ꝓhi
betur bona dn̄i ei dari.ar.ff.de ſer.
expor.l.cuius. ¶ Iteꝫ nō dabit de-
portato nec heres pōt inſtitui. C.
de here.inſti.l.j. ¶ Item prohibet
dare comiti: marchioni vel baro-
no tali vieꝫ qui ſit potentior domi
no pncipali q̄ nō ſit habilis de fa-
cili cōueniendi ꝛ coercendi ad ſer-
uitia facienda. argu.ff. qui ſatiſd.
cogū.l.ij. ¶ Item nō dabit illi qui
prorſ' eſt de alieno foro ſiue iuriſ-
ditione ꝙ dn̄s principalis.arg. ff.
de ali.in mu.cauſa fact.l.j. aut ali-
cui qui ſit ꝓpter talem concesſionē
dn̄m vexaturus:quid eīn ſi erat ca
ſtrum vel aliqua alia munitio in
feu.quā ſi haberet alius ex ea eſſet
dn̄m vexaturus :ꝛ ideo nō licebit.
arg.ff.e.ti.l.aut aliū rō eſt in predi
ctis aliīs caſibus duob'.ſ. ꝙ opor
tet dn̄m experiri:cum tali vaſſallo
alterius prouincie in prouincia il-
lius quando ſeruitium nō preſta-
ret ꝙ dn̄o graue eſſet. vt in predi-
cto.c.licet:ꝛ potentiori non poſſet
dominus eſſe par.ꝛ ſic dura ꝛ diffi
cilis dn̄o conceſſio talis eſſet.e.ti.
l.iij.ꝛ fieret cōtra illud.c.ſi ſacramē
tum qđ preſtat vaſ.ſ. facile poſſibi-
le ꝛc.ſi aūt concedat ciuitati vel ca-
ſtro vel alicui vniuerſitati videtur
poſſe concedere quia ꝛ vſufru.po-
teſt ei conſtitui.ff.quibus mo.vſu-
fru.amit.l.ſi vſufru.ciuitati. ꝛ du-
rabit ei ſcꝫ ad.c.annos quibus fi-
nitis ad dn̄m reuertetur.ff.de vſu-
fru.l.an vſufru. ¶ Item an filiofa.
concedet ſicut.ar.rubr.qui debeāt
ſuccedere in feudo.c.ſucceſſiōis in
prin.nā ex oībus ꝯtractib' filiuſfa.
obligatur preterꝙ̄ in mutuo : ꝛ in
voto.ff.de iud.cū ex cōtractibus.ꝛ
ff.de act.ꝛ obl.l.filiuſfa. nō eīn hoc
caſu cuius filiatio impedit cauſaꝫ
feu.dūmodo ſit al's habilis ad ſer
uiendum.argu.ff.ad tre.l. quo ad
ius publicū. ¶ Sed nūquid curia
li concedere poterat videtur ꝙ nō
arg.C.ꝙ nō loc.l.curiales idē vide
tur de militibus.c.ti.l.milites.ſed
hoc verum puto . ſi erant milites
tales qui numeris ꝛ inſignem de-
berent iugiter inherere vt rem pu
blicam a qua aluntur ab omni hel
lorum neceſſitate defendere ꝛ pro-
pter huius feu.conceſſionē armo-
rum omitteretur ꝛ non armis ſed
priuatis negociis occuparentur vt
predicta.l.milites cōtinet al's aūt
vaſ.feb.ſeruiret ſm̄ cōſuetudinem
feudi potius dabit militi quā pri-
uato ſeu pagano.vt rubr.ſi de feu.
contentio ſit inter dn̄m ꝛ ag.vaſ.c.
vaſſallus feu.nam habiliores ſunt
milites ad ſeruiendum feuđ.ꝙ̄ aliī
homines : ꝛ ideo eſt eis facilius et
congruentius concedendū quid ſi
fieret conceſſio perſonis ꝓhibitis

ſine dñi voluntate conceſſio ſiue datio nulla erit ⁊ ſicut qñ emphiteota in perſonas ꝓhibitas alienat cadit a iure emphiteotico et dñs rem vẽdicat ſic dici poterit in hoc caſu vt a iure feudi cadat vaſ. ⁊ dñs feudũ poterit vẽdicare. ar. C. de iure emphi. l. vlti.

¶ Que res poſſunt dari in feudum.

VIdimus quibus perſonis daṫ ſeq̃tur videre q̃ res poſſũt dari in feudũ: poſſunt dari pꝛie res ĩmobiles que in patrimonio noſtro conſiſtũt. Item res que inter ĩmobilia cõputãtur vt decime pꝛimitie vel certi anni redditus debẽdi de camera vel canaba dñi vel vectigali: vtputa de cathena vel fundo ſiue ſint redditus ĩ pecunia vel frumẽto vel oleo ſiue vino vel alio quouis fructu ꝙ hmõi res poſſunt dari in feu. dꝛ. ⁊ not. in lib. feu. rubꝛi. de feu. cognitione. c. hubertus de hoꝛto: ſʒ notãdũ eſt in feudo camere vel canabe nõ debere dari niſi ſit ĩ camera vel canaba vñ ſolui poſſit alr: ſed iſta ſit vacua ſine culpa dñi nõ debetur interim. ¶ Sed expectãdus eſt donec aliq̃d ſit ibi ꝙ dari poſſit dñm nec dari poſſe intelligitur cum ere deducto alieno vt ꝓbantur iſta rubꝛi. ꝙ debeãt ſuo in feu. c. notandum eſt: ⁊ facit ad hoc ſi de dote p̃. l. j. §. ſʒ ⁊ ſi dotẽ. ibi nã ꝯtrã ſi q̃s ita legauerit. C. quẽ marcha hʒ ſi nulla incoꝛpoꝛa mihi debeṫ ſed cõtra. C. de falſa cauſa adiect. l. ſiue. Solutio. diſtinguiṫ aut quãtitas expꝛimaṫ vt coꝛpus. vt pꝛedicto. c. notandũ ⁊ pꝛeciũ. §. ſi dotẽ. ⁊ ff. de lega. j. l. plane. §. ſed hoc ita: ⁊ tunc nõ debeṫ quãtitas nec coꝛp' ignotũ vt. ff. de le. ij. l. lucius. §. quiquis ſeruũ. §. ſi q̃s. Aut quãtitas in genere certa: ⁊ tũc falſa demõſtratio nõ nocet ſicut nec nocet in. §. quicunq̃. ⁊. l. ſed ⁊ ſi cõtractis. ⁊. l. ſi ſicut. ¶ Itẽ ad id qđ. ſ. dꝛ expectandum donec ſit ibi factũ. ff. de ꝯtra hẽ. emp. l. ſi debitoꝛ. §. fi. ⁊. ff. de ꝟ. ob. inter ſti. §. ſacrm. ⁊. ff. qñ di. le. ce. l. funeris. ¶ Et q̃ taxatiõis vices obtinet hec ꝟba q̃ mihi canalia erit vnde qđ totũ eſt totũ debetur: ⁊ qñ minus min' debeṫ. ff. de vi. ⁊ oleo tri. leg. l. cũ cert' numer'. Itẽ ad id qđ teneaṫ dñs pꝛeſtare omni ere alieno deducto: facit. ff. de re iu. l. cũ ex cauſa doñ. verũtñ res illicite dari nõ poſſunt quarũ pꝛohibita eſt alienatio a. l. vt fundi dotalis. ff. de fun. do. l. ſed ⁊ res que ſubiacẽt reſtitutiõi. C. cõia de leg. aut. res q̃. ¶ Itẽ qđ diximꝰ decimas dari verũ eſt ad tps non tñ in perpetuũ cõcederent ꝓbaṫ hic ꝑ multa iura in decre. x. q. j. c. vi. ⁊ eẽ de his que fi. a pꝛe. ſine cõ. ca. cum in apoſtolica. ⁊ extra de decimis. c. pꝛohibemꝰ ⁊. c. ad hoc. x. q. j. c. j. ad tẽpus tñ non vt titulus: ſed vt diſpendiũ decime ꝑceptũ laico poſſet cõcedi. ar. ex ñ. di. ſi q̃s. ñ. ¶ Iure tñ dominij ⁊ poſſeſſiõis penes eccleſiã remanẽte: qꝛ laici nõ pñt decimas poſſidere. extra de pꝛeſ. cauſ. ideo diximꝰ non poſſe cõcedi in perpetuũ: qꝛ perpetuus feudatarius haberet vtile dominiũ: ſicut emphiteota ⁊ ſuperficiarius. ff. ſi ag. vect. l. ij. §. fi. ff. de ſuperfi. l. j. §. quotquot. ff. de rei vendica. l. idẽ ſuperficiarius. ⁊. l. pꝛetoꝛ. ⁊ ſic etiã dominio pꝛiuaretur ſi etiam perpetuus concederet qđ eſſe nõ põt ſiet igiṫ de decimis ad tps conceſſio vt dictum eſt. Itẽ poſſunt res

mobiles cōſiſtere in feudo niſi tm̄
principaliter per ſe: ſꝫ cui accedūt
rebus immobilib⁹ vt ſerui ⁊ ancil
le et aſcripti glebe fundi feudalis
que ſunt pars fundi.ff.de diuer.⁊
tempo.preſcript.l.iij.qui ſine ſolo
non poſſent alienari.C.de agri.et
cen.l.quēadmodū.Itē nō ꝑpoſſunt
dari in feudū res ſacre vt eccleſie
q: earum ꝓhibita eſt alienatio.vt
C.de ſac.ſan.eccle.aut.multo ma-
gis.qđ autē dicitur res ſacras nō
poſſe in feudū dari verū eſt a lai-
co laicis: q: nūc earū rerum eſt cō
merciū.C.de contrahē.emp.l.⁊ li
beri.neq̄ legari poſſunt.ff.de leg.
j.l.cetera.ſed ab epiſcopo pōt cō-
cedi eccleſie cum ſuis bonis ⁊ cleri
cis q: ea donari licet perſonis ec-
cleſiaſticis nō ſecularib⁹. extra de
dona.c.cōſultationib⁹.ſed aliquo
caſu laicis eccleſiā ɔcedere pōt in
feudū.rn̄.poteſt cum vniuerſitate
puta ſi dn̄s habet villā vel caſtruꝫ
in qua erat eccleſia in qua habe-
bat dn̄s eius ius patronatus: tūc
dn̄s infeudando villā vel caſtrum
trāſfert ius ſuū patronatus qđ ei
in eccleſia cōpetebat.extra de iur.
pa.c.ex litteris.⁊ ſic cum vniuerſi-
tate tranſit eccleſia ꝙ per ſe ſoluꝫ
nō poſſet.ar.co.ti.c.cū ſerui.⁊ extra
de re iudi.c.cū bertoldus.⁊ arg.ff.
de acqui.re.do.l.quidē.⁊.ff.de con
trahen.emp.l.in modicis: ſic erit
in ſindico tali qui cum vniuerſita
te aliarū rerum trāſit.ar.ff.de fun
do do.l.j. ¶ Iteꝫ non pōt dari in
feudū res publica que in publico
vſu habet̄. vt eſt cāpus: marci vel
forum: vel theatrū: vel logia.nam
ei nō eſt eorū cōmerciū.ff.de con-
trahen.emp.l.ſed celſus. Itē lꝫ di
ctum ſit.ſ.res que in patrimonio
noſtro cōſiſtunt dari poſſe in feu-
dum tm̄ poſſunt dari etiā que ad
preſens nō cōſiſtūt ſemper tm̄ de-
bere conſiſtere vt eſt feudus vel ca
ſale quod eſt modo in hoſtiū po-
teſtate. vnde dn̄s quondā illi⁹ ca-
ſalis vel fundi recte illud tibi con-
cedet in feudū: que cōceſſio habe-
bit effectū qn̄ fundus iure poſtli-
miniū in poteſtate dn̄i reuerteret̄
habebit talis fundū.ff.de act.em-
ptio.l.vlti.⁊ tenet̄ dn̄s ecōtra ſi eā
tm̄ in ſuā peruenerit poteſtateꝫ ſi-
cut ⁊ qn̄ cōcederet in feudū rē alie
nam ſi poſtea efficiat̄ dn̄i tenet̄ il-
lam rem ratā haberi.ff.de rei vē.
l.ſi a titio.ff.de exceptio.rei iud.l.
penul.ff.de doli except..l.apud cel
ſum.§.ſi a titio. Sed nunqđ res
mobilis puta equ⁹ vel ciphus au-
ri vel argenti vel veſtimēta ſerica
vel alie res mobiles poterūt ꝑ ſe
in feudū concedi videt̄ ꝙ ſic.quia
vſuſfruc.pōt quodā modo in eis
rebus cōſtitui.ſ.de vſufr.⁊ earum
rerū que vſu.conſu.l.j.⁊.ij.preſtita
cautione ꝙ finito feudo reddat̄ ex
timatio dicte rei.ar.co.ti.l.ij.et.l.
ſi vinū.⁊.l.qm̄.ſed ꝗuis de rigore
iuris ciuilis hoc poſſet fieri tamē
in vſu nō habet̄ vt cōſtituat̄ in re
bus hmōi mobilib⁹ feuđ. nā nec
emphiteoſis in reb⁹ mobilib⁹ eſſe
poteſt.C.de ſac.ſan.ec.l.iubemus
§.vlti.⁊ aut.ſi quas ruinas.⁊ aut.
perpetua.de iure emphi.l.j.⁊.ij.

¶ Quibus modis con
ſtituatur feudum.

SEquitur videre q̄b⁹ mo
dis cōſtituat̄ feudum
⁊ certe conſtituit̄ inter
viuos pactionibus ⁊ ſtipulationi
bus ⁊c.in vltima volūtate.ſ.vel te
ſtamēto vel codicillo vel donatiōe
cauſa mortis vel alia qualibet vo
luntate ſic cōſtituit̄ vſufr.ff.de vſu

fruc.l.iij.in prin.ꝛ.§.ꝛ ſi nõ teſta-
mẽto pacto ↄſtituit̃ qñ dñs pacto
ꝑmittit ſe daturũ feu. alicui vaſ-
ſallo ſine aliqua ſolẽnitate verbo-
rum gratis ꝛ amore precipuo pa-
ciſcendo ſic eſt pactũ.ff.de pac.l.j.
ſic feudus amore querendũ eſt nõ
precio cõſtituto in lib.feu.rub.de
feu.dato iur.leg.commiſſorie.c.ſi
quis obligauerit. ¶Stipulatiõe
cõſtituitur qñ vaſ.interrogãte do
minũ ſi promittit ſibi dare tales
poſſeſſiones ſeu fundos in feudus
domin' interrogatus ſtatim re-
ſpondeat ꝑmitto ſic cõcipitur ſti-
pulatio per interrogationẽ prece
dentem ꝛ reſponſionẽ ſubſequen
tem.ff.de ver.obli.l.j.§.ſtipulatio
ꝛ.l.cõtinuus.ꝛ.C.de vſur.l.j.in vl-
tima volũtate cõſtituit̃ qñ legat̃ a
dño res in feudũ. Itẽ qñ inſtituit̃
quis heres in bonis ſuis vt ea te-
neat in re feudi vel a rege vel a co-
mite vel a dño ſibi ſubeſſe dñm le
gatur vel vt a coherede teneat iu
re feudi ſi dñs plures fecit here-
des põt eñ vnũ grauare vt partẽ
hereditatis teneat in feudũ a co-
herede ꝛ ſic dicat̃ feudũ ad nos per
ſucceſſionẽ pertinere.rub.de feu.
cognitione.c.ſciendũ eſt ꝛ de gra-
dibus ſucceſ.in fundo.c.j.in prin.
¶Item querit̃ cum nondũ pactũ
conſtitutũ eſt in feudo ſiue ꝑmiſ-
ſum an poterit vaſſallus agere cõ
tra dñm vt tradat ipſum ſibi vi-
detur ꝙ non q: ſm leges ex nu-
do pacto non orit̃ actio.ff.de pac.
l.iur.gen.§.ſed cũ nulla.C.de iur.
ſtri.l.iij. ¶Sed de iure canonico
bene agit̃ ex nudo pacto q: quan-
tum ad dñm nõ intereſt inter ſim
plex notũ ꝛ ſolẽne ſeu iuramentũ
in decre.c.s.xxij.q.j.c.predicandũ.
et.xv.q.j.quicũ ſuffragio. ꝛ.q.v.
q: iohãnes.ꝛ eſt ratio canonũ: q:
dum venit quis cõtra ſimplex ver
bum mortaliter peccat.vt.xxij.q.
c.predicandũ. vnde dicit decre. ꝙ
procedit de ore meo nõ faciã irri-
tum.cor eñ loquẽtis debet ori cõ
uenire.xiij.di.pſalmiſta.vnde pro
babiliter dicit poſſet ꝙ ſicut dona
tor ex nudo pacto cõpellitur ꝑfice
re donationẽ ſimiliter cõpellatur
dñs perficere infeudationẽ lꝫ con
uenit̃ dare nudo pacto.C.de don.
l.ſi quis argentũ.ꝛ ſicut datur ibi
cõditio ex.l.ſic ꝛ detur conditio ex
moribus:q: eadẽ eſt cauſa munifi
centie ꝛ gratie vtriuſq;. ¶Sic eñ
donatio fit amore vel gratia nul-
lo iure cogente.ff.de dona.l.dona
ri.ſic feudũ datur amore ꝛ gratia
vt rubri.de feu.dato iur.l.cõmiſſo
rie.c.ſi quis obligauit.ꝛ lꝫ dñs det
feudũ vt ſeruitiũ ſibi fiat non ob-
ſtat:q: ꝛ donatio fit ob cauſam vt
ſeruitiũ vel aliquid donationi pre
ſtetur:ꝛ tñ nihilominus donatio
appellat̃.C.de dona.que ſub mõ.
l.j.ꝛ per totũ.ꝛ.C.de preſcri.ver.
l.ea lege reb' cũ dicto.vñ cũ eadẽ
ſit ratio in vtroq; niſi idẽ eſt exti-
mandum.C.ad.l.fal.l.vl.ꝛ.ff.ad.l.
acquil.l.illud et q: ex moribus no
uis ꝛ cõſuetudine inductum eſt in
feudũ cõditione ex moribus pote
rit agi contra dñm qui nudo pa-
cto cõuenit ſe feudũ daturũ.ar.ff.
de cõdi.ex lege.l.j. ¶Cum autẽ ſti
pulatione feudi ꝑmiſſum ſit certũ
tunc certi cõdito ex ſtipu.ag.vaſ.
contra dominũ promittentẽ.ff.ſi
cer.peta.l.ſi quis certũ quid ſi do-
minus ꝑmiſit ſe daturũ vaſ.vnũ
feudus. nec mõſtrauit ſeu expreſ-
ſit quale feudũ.ſ.magnũ vel par-
uum videt̃ nõ valere fundo incer-
to donato.ff.de iur.dot.cũ poſ.§.
gener.quare videt̃ valere.ff.de le-
ga.j.l.ſi domũ. ¶Sup hoc diſtin-

gue an dñs puta rex vel comes ha
bebat feuda certa ⁊ determinata
in regno vel terra ſua: an nō ꝓmo
caſu valet promiſſio: ſed ad quod
feudū tenebit̃ magnū vel paruū:
videtur ꝙ ad minimū ſeu exiguū
teneat̃. ff. de leg. iij. l. minus vel ad
me ditare ſeu. obligatur. arg. ff. de
auro ⁊ ar. leg. l. ꝗ latiore vel a ma
iori ſeu. vt contra dominū fiat in
terpretatio qui potuit aperti' ex
primere ꝙ promiſſ. ar. ff. de pac. l.
veteribus. ⁊. ff. de contrahē. empt.
⁊ ven. l. in. l. ⁊. l. labeo. ¶ Poſſet di
ci conſiderādā eſſe qualitatē ⁊ ſta
tum accipiētis vt ſi alicui viro cla
riſſimo vel militi ſtrenuo feudum
promiſi nō eſt veriſimile dñm qui
honorē habitum noluit ei cui feu
dum ꝓmiſit modicū feu. preſtare
noluiſſe ar. ff. de iud. l. ſed ⁊ ſi ſuſce
perit. §. ſed ſi proponas. dignitas
enī vaſ. facit ad augendū feu. arg.
ff. de leg. j. l. ſi ſeruus plurī. §. fi. ſi
ꝟo vaſſallus erat mediocris ſta
tus feudum mediocre ſibi detur.
¶ Ubi ꝟo determinata feuda nō
erant ⁊ dñs dixit ſe vnum feuduꝫ
daturū non valet q: minimū feu
dum dādo liberare ſe poſſet vt in
eo etiam nec palmā vel etiā digi
tum ꝓpter breuitatē ipſius exten
dere poſſet ſic deriſoriū eſſet feu
dum q: feuduꝫ ſicut fundus arbi
trio patrisfa. conſtituit̃. ff. de leg. j.
l. ꝙ virorum. §. ſi quis pōt. ⁊. ff. de
verbo. ſignifi. recte in fi. ⁊. l. locus.
vel poſſumus dicere vt ſerui inſpi
ciatur quale ſit ſeruitiū expreſſit
dñs ſibi preſtari tēpore ꝓmiſſiōis
vt cōſiderato ſeruitio puta vnius
militis vel duorum vel plurīū ex
preſſorum in cōmercidē de feud.
conueniens inſpecta cōſuetudine
patrie ſeu dñi regionis. ar. ff. de le
ga. j. l. ſi ſeruus plurī. §. numer'.

ibi deinde regionis ⁊c. ⁊ arg. ff. de
regu. iur. l. ſemꝑ conſiderabit̃ que
facultas bonorū dñi ⁊ charitas ⁊
neceſſitudo eiꝰ cui promiſſum eſt
feu. ar. c. §. ⁊. ff. de ali. leg. l. cum ali
menta. ⁊ dicta. l. numer' indiſtin
cte. ¶ Sed querit̃ an ſententia cō
ſtituatur feu. veluti cum eſſet que
ſtio inter vaſ. precedēte ſe habere
rem in feud. ⁊ dñm negantem eſſe
feudū iudex iudicauit feudū fore.
rñ. bene cōſtituit̃ feudū per ſentē
tiam quo ad partes litigantes q:
rebus iudicatū ſtandū eſt. C. de re
iudi. l. j. ⁊ res iudicata quantuꝫ ad
partes ꝓ veritate accipit̃ etiam ſi
ꝯ ius litigatoris lata ſit. ff. ꝗ ſen.
ſine ap. re. l. j. §. j. ⁊ eẽ de re iudi. eſt
inter vaſ. Nā cum poſſit conſtitui
feud. vltima volūtate ſeu teſtamē
to ergo ⁊ poſt pretorē conſtituet̃.
ff. de pigno. act. l. non eſt mirū. nec
obſtat. ff. de ſer. vē. l. ſicuti. §. diſtat
ibi per ſententiā nō debet ſeruit'
cōſtitui ſed que eſt declarari q: ve
rum eſt ꝙ ſentētia non dicitur cō
ſtituere cuꝫ ille qui preſidebat ius
ſeruitutis allegaret alſ ſibi debi
tum: ⁊ ideo ſentētia nō dicitur cō
ſtituere ſed cōſtitutā eſſe declarat
⁊ ita declaratio facit ius cōpetere
victori in ſeruitute vt ex ſententia
ſic defendat ꝙnis nō appꝫat alſ
ſibi debitā ſeruitutē ⁊ ſic in feudū
idē ꝓbabiliter dici pōt nā vſuſfr.
tuitione pretoris dicit̃ cōſtitutus.
ff. quib. mo. vſuſfr. amit. l. j. ¶ Sꝫ
querit̃ an poterit ſic cōſtitui' puta
obligo tibi rem pro. c. ⁊ ſi non ſol
uero tibi ad terminū habeas rē in
feudū. rub. de feud. dato eſſe legis
cōmiſſorie. c. ſi ds. ⁊ ideo poſt triē
nium ibi reddit pecuniam et re
cuperat rē datā. c. c. rō eſt: q: feud.
nō ſub pretextu pecunie ſed hono
re ⁊ amore dñi eſt querēdū. ¶ Itē

queriẽ:pone ita vt dictū eſt eſſe cō ſtitutū feuð.vaſ.vẽdicat a tertio il le tertius poſſeſſoꝛ excipit nō valere conſtitutio talis fundi vtpore in feudū legis cōmiſſoꝛie celebꝛatum an ꝑpter hoc excludet ipm a vendicatione feudi cū principalis dñs de talib' oppoſuerit vaſſallo. rñ.nō obiiciet hic poſſeſſoꝛ. vt in lūbardia ð pignoꝛe.l.ſi ꝗs fideiuſſoꝛ.de ſuo eñi iure nō de alieno ðʒ quilibet ſe tueri.⁊ hoc eſt qð no.in ſimili caſu.ff.ſi ager vec.l.iij.in gl. idem ⁊ ſi nō ſoluāt quo ad extraneos: nemo eñi pōt ius extranei allegare.ff.ſi vſufr.pe.l.vti frui.ff. ſi ſer.ven.l.loci.idẽ iuris ſi vẽdidero tibi domū p.c.data certa parte precij nō ſoluti. vt ⁊.c.c.recitaẽ. vt eadẽ ſit rō de parte quo ad partẽ que eſt de toto quo ad totuʒ.ff.de rei ven.l.qui de tota.

¶ Qualiter acquiraẽ feudū.

SEquitur videre ꝗliẽ acꝗratur feudum. ad hoc ſciendūʒ ꝙ acquiritur ſi in teſtamẽto ſeu in vltima volūtate ſit cōſtitutū nam acquiriẽ iu hereditato.ff.de leg.j.l.ſi tibi hō. §.cum ſeruus ⁊.ff.de fur.l.a titio. et ſic ſucceſſione acquiri ðꝫ.ſ.poſt aditā hereditatẽ defuncti legātis ⁊ iure hereditario relinquẽtis:ſic intelligiẽ in libꝛo feuð.de feudi cognitione.c.ſciendū.in fi. ⁊ de gradibus ſucceſſionū in feudo.c.j. in pꝛincipio.⁊ hoc ſi ille cui relictum eſt feudum voluerit ad ſe pertinere:alſ ſibi non acquiriẽ. vt co.§.⁊ ff.ſi cer.peta.l.pinde.⁊.ff.de lega. j.l.legatarius.niſi autẽ conſtitutū eſt feudum in cōtractu habito inter viuos ad hoc vt perfecte acquiratur opoꝛtet ꝙ iueſtitura fiat de feudo alſ non acquiriẽ ſine inueſtitura vel alio ꝙ ſit loco iueſtiture vt in libꝛo feu.teſtes ſunt neceſſarij ad nouā inueſtiturā.c.ſciendū. rubꝛi.de feu.c.ſciendū.Iteʒ ꝙ fiat poſſeſſionis traditio coꝛpoꝛalis: ⁊ tunc vere dominiū ſaltẽ vtile cōpetit.vt.C.de pac.l.conditionib'. Inueſtitura autẽ fit cum dñs qui feudum cōcedit tenens aliquid in manu puta baculū:anulū vel biretum tradit illud in manu vaſſalli dicens inueſtio te feu.tali:quā inueſtituraʒ poteſt facere qui habet adminiſtrationẽ ſuoꝛum bonoꝛuʒ quando eſt nouū feudum. ſi autẽ eſt vetus poterit facere etiam pupillus.rub. quid ſit inueſtitura.c. inueſtitū.qualiter autẽ fiat inueſtitura videbitis in rubꝛi.de inueſtitura.⁊ de hoc habetur extra de his que fi.a pꝛe.ſine cō.ca.c.excoꝝ extra de re iudi.c.cum olim.Item ſufficit ꝙ inueſtitura ſit puta ſi patiente dño vaſ.poſſeſ.feu.accepit. nam paciẽtia transferẽ poſſeſſio. ff.de do.qui ſaxū.rubi.de feu.cog. c.vl.Item ſcire debetis ꝙ ali' poteſt de feudo per vaſſallū a dño inueſtiri.extra de pꝛeben.c.accedẽs. ſed an añs per ꝓcur.eius poterit inueſtire:videẽ ꝙ nō ſed ꝑ ſcipſꝫ facere ðʒ.ar.C.de iur.emphi.l.vlti.

¶ Itẽ videẽ ꝙ inueſtitura a poſſeſſione trāſferẽ cōceſ.feu.eſt in cōſpectu:⁊ demōſtraẽ vaſ ꝑ vt eā de cetero ſibi habeat.ff.ð acꝗ.poſ.ꝙ in eo.§.ſi vẽditoꝛẽ vel ſi dñs ſe ꝓvaſ. cōſtitueret poſſidere.ff.e.ti.l.ꝙ in eo.vel ſi claues caſtri vel ville vel dom' cōceſſe in feudū tradit dñs. ff.de peri.⁊ cō.rei vẽ.l.clanib'. vl ſi dñs iſtrā ſeu chartas pꝛedioꝝ tradidit.vt.C.ꝗ res pi.obli.poſ.l.ij.⁊

C.de dona.ſi quis ar.§.ſi naute ʒ.
vel ſi dominus cōducat certa pen
ſione rē feu.a vaſ.ff.de reiven.l.cū
quidā.vl' ſi vaſ.tenebat rē feu.ꝛ do
minus poſt ceſſionē feudi patiaꝛ
ipm vaſ.rē tenere.ff.de acquir.re.
do.qua ratiōe.§.interdū.inſtit.de
re.di.§.interdū. ¶ Itē acquiritur
feudū pꝛeſcriptione.ſ.xxx.anno.ſi
vaſſallus ipſum vt feudū poſſedit
lʒ non fuerit de ipſo a dño inueſti
tus.rubꝛ.i.ſi de feu.contētio ſit in
ter dñm ꝛ vaſ.c.ſi quis per.xxx.an
nos.ꝛ rubꝛi.de feu.imperialē.§.ſi
quis per.xxx.an. ¶ Sed an lōgo
tēpoꝛe poſſidēs vt feudū poſſet cō
tra dñm ſe tueri videꝛ ꝙ cuʒ ꝓbet
ſe tāto tēpoꝛe poſſidere dño ſcien
te ex ſe ſeruiſſe dño ꝛ vt vaſ.a dño
ſe receptuʒ ꝙ detur ei defenſio vt
dño iurando ſe vaſſallū eſſe ꝛ feu.
a dño inueſtitum. ſtetur eī aſſer
tioni pꝛeſtito taliter ſacramento.
ru.teſtes ſūt neceſſarij ad nouā in
ueſtiturā.c.ſciendū.qñ autē ſtetur
ſacramēto poſſeſſionis vel nō.di
cemus.j.de inueſtitura. Unde ta
men ſciendū ꝙ qñ eſt noua poſſeſ
ſio vaſ.non dabitur ei ſacramen
tum lʒ velit iurare ſe hrē in feudū
ꝛ a dño inueſtitū.ru.teſtes ſunt ne
ceſſarij.c.ſi inter dñm. ſed petenti
ꝛ iurāti dño ſe non; dediſſe in feu.
poſſeſſio reſtitueꝛ.c.c.in fi. ¶ Si
aūt dicēdo ꝙ poſſidet ſe habere in
feudum.ar.ff.de iur.iur.ſi duo pa
troni.§.ſi qͥs iurauerit.ꝛ.§.mar
cellus namq;.ꝛ hic vxoꝛi aut vti
lem act.ꝛc.C.de pigñ.actio.l.nec
creditoꝛes.

¶ Qualiter retineaꝛ feu.ꝛ alieneꝛ

Id mus.ſ. qli
ter acqui
ratur:ſʒ q2
multe ꝛ innumerabi
les cauſe reb' incidūt
moꝛtalibus per quas iugiter ho
mines qd̄ habēt retinere nō poſ
ſunt.C.de vſufru.l.coꝛruptioneʒ.
ideoq; videre ꝓuenit qualiter alie
natur feudū acquiſitū:ꝛ ſup hoc
videndū eſt ſi in conceſſione feudi
dñi vaſ.cōceſſit alienare tunc tm̄
poterit licite facere ſicut pmiſſuʒ
eſt in cōtractu.C.de iure emphi.l.
j. ¶ Itē ſi conceſſum eſt feu.vt ipe
vaſ.ꝛ ſui heredes ꝛ quibus ipſe de
derit habeāt:ꝛ ī iſto caſu alienare
poterit vaſ.vt libꝛo feud.rubꝛi.de
vaſſallo illo qui cōtra conſtitutio
nem lotarij imperatoꝛis bñficiuʒ
alienauit.c.ex facto.quartum.§.ſi
quis ea lege.ꝛ poſtea pꝛedictis ca
ſibus alienabit ēt ſine dñi volūta
te ꝛ videꝛ ꝙ ſic ſi vaſſallus eſt debi
tis obligatus ꝙ nequid ſoluere
aliūde ſm̄ conſuetudinē regni hie
ruſalem vendet feudū ꝛ de pꝛecio
ſuum debitū ſoluet ꝛ ſic neceſſita
te ſuadēte alienatio permittiꝛ qd̄
non permittereꝛ al's in lib.feu.ru
bꝛi.qualiter iurare debeat vaſſal
lus duo.c.j.§.ꝛ ecōtrario ibi ne
ceſſitate nāq; ſuadēte niſi permit
tit partē alinare alia parte reten
ta quidā dicunt ibi reſtari ꝛ ꝙ an
tiquo tēpoꝛe fieri poterat alinena
tio in parte.non aūt hodie hoc li
cebit.rubꝛi.de vaſ illo qui contra
conſtitutionē lotarij.c.ſi vaſſallus
ꝛ rub.de feu.imperialē vel ꝑdicte
cōſtitutōes lotarij ꝛ frederici locū
habent in feudis italicis. ¶ Sciē
dum eſt ꝙ in caſu quo dictū eſt li
cere vaſſallo rem vendere feudum
puto cogrue obſeruanduʒ.vt vaſ.
pꝛius denūciet dño ſe velle vende
re.vt ſi dñs velit emere poſſit pꝛi'
co autem emere recuſante vel ne
gligente infra duoꝛū menſiuʒ ſpa
cium poſt denunciationē factam
dño per vaſſallū extunc vendere li

cedit vaſſallo ⁊ in perſonas nõ pro hibitas ius ſuum transferre. C. de iur. emph. l. vlti. ſm conſuetudinẽ huius regni, faciet vaſſ. notificari palam per tres proximas ciuitates qualiter vult feudũ vendere p debito perſoluendo ⁊ plus offerenti dabitur ſine fraude ⁊ dominus. ❡ Item ſciẽdum eſt ꝙ pro paruo debito nõ permittetur de facili vẽdere feud. ſꝫ potius obliget creditori ꝙ ex fructibus ſibi debitis ſol uatur. ꝙ ſi creditor nolit recipere: tunc cõſiderata debita quantitate mediocrẽ rem alienabit inſpecta ipſa qualitate ⁊ quãtitate ⁊ bonore nõ ergo pro modico debito reꝫ vendet magni precij. arg. ff. de reb' eorum q̃ ſub tu. vel cu. conſi. l. magis. §. in primis. ⁊ C. de ſacroſan. ecc. aut. hoc ius porrectũ. ⁊ x. q. ij. hoc ius. ❡ Item alienabit ⁊ vẽdet vaſ. agnatis. rub. de vaſ. illo q̃ contra cõſti. lot. beneficium alienauit c. alienatio. ⁊ arg. C. de fideicom. l. voluntas qui in emendo dño prefertur. arg. dicti. c. alienatio. rubri. qualiter iurare debet vaſ. domino c. in phibẽdo. Item alienabit vaſ. ſcꝫ dando in feudũ equali vel meliori vaſ. rubri. testes ſunt neceſſarij ad nouam inueſtituram. c. ſi inter duas. §. ſimiliter. ❡ Item poterit alienare licite partẽ feudi licꝫ non totũ ſm quoſdã. rubri. de alienatione feu. c. ſi clientulus. ⁊ rubr. quibus modis feu. amit. c. q: ſunt §. item ſi fratrẽ. ſed ibi loquit̃ quãdo libellarius nemine mediãte cõcedit eſt aũt conceſſio per libellum quãdo cõcedit rẽ pro certo ꝑcio vſ ꝙ ad certũ tẽpus puta. xxviij. an. ſubiecta annua penſiõe ⁊ ſolet etiã adñci in eodem cõtractu vt ſiſco libello ſub eadẽ penſione ⁊ cõditione debeat renouari. rubri. de lib. c. reſtat nõ tamen concedere vaſ. eccleſie per libellũ predicto. c. ſi clientulus. ſciendũ eſt tamẽ ꝙ predicto caſu quando per libellũ concedit vaſſallus. ſi ſine fraude fiat valet. rub. de feud. imperialem. §. calidis inſuper. ❡ Item mortuo vaſſallo ſine herede ad dñm reuertitur feudũ conceſſione facta hmõi nõ obſtante. vt ꝑdicto. c. ſi clientulus. idẽ eſt ſi vaſſallus viuens refutauerit ipſum feudũ quia ille qui accepit nullo modo poterit aduerſus dominum ſe tueri. rubr. quibus mo. fe. amit. c. j. quid ſi ille q̃ libellario iur. vult mortuo vaſſallo dño ſeruire an dominus auferre ſibi poterit rem cõceſſam ⁊ videtur ꝙ non. ar. rubri. qualiter iurare debet vaſſallus do. c. j. § ſi vero. vel totum in ſin. §. ❡ Item queritur an poterit mulier habens feudum illud dare in dotem vel pater pro filia vel maritus dare in donationeꝫ propter nupt. vxori maxime eo caſu quando als nõ eſt ei ſufficiens patrimonium ad dotem dandã vel donat. propter nupt. faciendã videtur qꝺ poſſit: nam vbi als phibita eſt rei alienatio ⁊ tamen in caſibus predictis conceditur. C. cõmunia de l. aut. res que. fauor enim publicus dotis fieri hoc perſuadet. ar. ff. ſo. ma. l. j. ⁊ quia vſufru. habẽs poteſt dare in dotẽ: ⁊ valebit ſe viuente ſic et feudum in aut. de nupt. §. ſi vero Item maxime eo caſu quando pater vellet dare feudũ in dotẽ pro filia videt̃ nõ licere quia filia a feudi ſucceſſione ⁊ beneficio eſt excluſa. rub. de feu. ſuc. c. j. §. filia poſſet dici in fauorẽ matrimonij ⁊ ſobolis procreande dare licere in dotem ⁊ donat. ꝑpter nupt. nõ obſtante dicto. §. ſi vero. ❡ Item queritur an vaſſallus poſſit dare rem in ẽphi

teoſim videt̃ ꝙ nõ q: dare in ẽphi
teoſim alienatio dicitur in aut. de
alienat.emphi.in rubr.ꝛ textu ſed
dicas poſſe dare eo iure quo ꝛ feu.
dari p ꝫt. nam et ibi alienat. ſ. q̃a
transfert vtile dñium in vaſſallum
ita ꝛ hoc transfert in emphiteotã
poterit eo iure q: de ſimilibus idẽ
eſt iudiciũ. C.ad.l.falc.l.vlt.ꝛ.C. de
conſti.pec.l.viii. ¶ Item queritur
an poterit donare ſine dñi volun-
tate videt̃ ꝙ ſic differt cũ hoc poſ-
ſe donare emphiteota vt.C.de iu.
emphi.l.viii.ꝛ extra loca.c. potuit
ibi not.per.l.de fun.pa.l.j.ꝛ. C. de
predi.decu.l.viii.vbi q̇ habẽt feuđ.
in emph.a fiſco põt donare dñimo
do penſio ſuis tp̃ibus fiſco detur.
¶ Item querit̃ an poterit dare in
elemoſinã pauperibus videt̃ ꝙ nõ
rubri.de feu.imperialẽ nã ꝛ ſi allo
dium ſuũ feudale quiſꝗ̃ cõtulerit
eccleſie vel alio cõtractu alienauit
niſi p gratiã tãꝗ̃ de nouo eccleſia
recipiat feudũ retinere nõ põt.ru-
bri.in cõſti.iperialis feu.§.hoc.ad
hoc ꝙ.allodiũ dꝫ eñi quiſꝗ adora
re dñm de ſua ſubſtãtia ſicut dicit
ſcriptura nõ de ſubſtantia aliena
puto tñ de fructibus que ptinent
vaſſallo valere oblationẽ factã ec-
cleſie vel pauperibus donec dura-
uerit ius feudale dñi tamẽ dño ſer
uatur.argu.C.de fundo p̃rimo.l.j.
nec obſtat ꝙ dictũ eſt.ſ.poſſe.dona
ri alicui.priuato ſeculari ſm quoſ-
dam ꝯſine dñi voluntate q: eccl̃ia
deterioris cõditionis eſt ꝗ̃ laic⁹ ſi
cut libertas aliq̃ñ deterioris.cõdi-
tionis eſt ꝗ̃ alie res.ff.de manu.l.
ſi.§.cũ ex pluribus.ꝛ.ff.de le.j.ſi q̇s
a filio.§. ſemp. rẽ haberes ꝙ gra-
ue eſſet.vt dñs re ſua omni tp̃e pri
uaretur.rub.de alie.feu.c.ſi dictu
lus.ꝛ.ff.de vſufru.l.iii.alia rõ eſt q:
hoies eccleſie habiles ſunt ad ſer-
uiendum dño ſeculari puta cũ ar-
mis ad aliquid offendendũ ex. de
vo.ꝛ vo.redempt.ex multa.§.ſi.q̇ꝫ
officiũ neminẽ offendere olb⁹ aũt
velle pdeſſe.ar.extra de poſtu.c.cũ
ſacerdotis.ꝛ in dec.xiii.q.v.denīꝗ
¶ Itẽ querit̃ an vaſ.feudũ ſuũ po
terit eccleſie dare in feu.rub. ſi dñi
volũtas accedit planũ eſt ꝙ nõ di
ſtinguitur pſona accipiẽtis.rubri.
quid ſit inueſtitura.c.ſ. al's videtur
nõ licere.q: vaſ. nõ põt dño ſerui-
re per eccleſiã ſubſtitutã q: inhabi
lis eſt ad ſeruiendũ vt diximus q:
arma clericoꝝ lachryme ſunt.xxiii.
q.viii.c.clerici. ¶ Quid autẽ ſi al's
ſunt habiles hoies eccleſie ad ſer-
uiendũ dño cũ armis ſicut ſunt tẽ
plarii hoſpitalarii vel theotonici q̇
p aliis ſecularibus poſſunt iuuare
dñm contra hoſtes maxime in re-
gno hieruſalẽ vbi ſunt ad offendẽ-
dum hoſtes ꝛ ad defenſionẽ terre
chriſtianoꝝ potẽtialiter conſtituti
videt̃ ꝓdicta rõ ꝓhibitionis ceſſa
re ſꝫ iſtabilis nõ ceſſat ĩfirmitas il
la q: inſtabiles ſunt q̇ nõ poſſunt
decedere ſine herede vt dictũ eſt.ſ.
ſed ad hãc poſſet pbabiliter reſpõ
deri.vt ſic.qñ conſtituit vſufru.ciui
tatis tenet quãuis ciuitas ſemper
duret.vt cũ.vſꝗ in. c. annos q̇bus
finitis ad dñm reuertet̃. ff. de vſu-
fru.l.an vſufru. ¶ Preterea nõ eſt
nouũ neꝗ inſolitum cõcedi feuda
eccleſiis.rub.de vaſ.illo q̇ ꝯtra ꝯſti.
lotarii beneficiũ regis alienat.ca.
preterea.vt liceat vnde ſi vaſ.infeu-
dauit eccleſiis vel ꝓlatis nõ pote-
rit cũ dñis redarguere. ¶ Hoc for
ſan poſſet pinde tollerari ĩ regno
hierſm ꝓpter fauorẽ defenſionis
faciẽde ab eis ꝯ peſſimos ſarrace-
nos inuadẽtes aſſidue iura regni
Si aũt negligerẽt ſeruire eccl̃ia ca
deret a iur.feu.ipſo iure.rub.q̇bus

caſibus feu.a.c.hubertus.de orto §.nec eſt alia iuſtior nã ⁊ hoc ẽ al's C.de ſac.ſ.ec.l.iubemus nullũ ſi ꝓ negligẽdo vel omitẽdo pt ꝑlatus facere deteriorẽ ꝯditionẽ eccl'ie de preſ.c.j.xvj.q.ii.placuit ⁊ diffinit ex̃ de do.c.firmitatẽ. nec eſt ꝫ rõnem cõem ꝑdictã multa induci ꝓ publi. vtilitate ꝫ rõnẽ iuris cõis introducta ſũt.ff.ad.l.acq̃l.ita vulnerat⁹.§. vl.Sinaũt feu.eẽt alicui⁹ dñi ſecularis al's ſingularis ⁊c. graue eſſet dño ſi vaſ.alienaret alicui de predictis q̃bus dñs pñcipalis par eẽ nõ poſſet:⁊ iõ ci⁹ durior eſſet cã.ar. ff. de alie.in mu.cã fac.l.iii.Itẽ q̃ritur an vaſ.poterit rẽ feu.obligare vide tur ꝙ ſic.ar.ff.de pig.l.rẽ recti.ſꝫ ꝫ eſt rub.de feu.iperialẽ.Itẽ an poterit locare.rñ.ſic q: prohibeť alienatio vt rub.de feu.iperialẽ ſꝫ locare nõ eſt alienare q: ꝓprietatẽ ⁊ poſ. rei locatę retinem⁹.ff.loc.l.nõ ſolũ et.ff.de vi ⁊ vi ar.l.ſi.ſic ⁊ cõmodare ⁊ deponere pt mobilia q̃ ſunt in feudo eadẽ rõne.ff.cõmo.l.rei cõmodatę.⁊ rub.q̃liter iurare dꝫ vaſ. dño.c.j.§.donare nec vꝫ locare ſine fraude. Itẽ q̃riť an quolꝫ caſu poterit vaſ.alienare feu.dñi voluntate rñ.ſi feu.eſt nouũ puta ꝯceſſũ ipſi vaſ.tũc põt alienare ſi ſit antiquũ nõ ẽt dñi voluntate niſi agnatis fcõ ꝯſentiẽtibus ad q̃s eſſet bñficiũ reuerſurũ.ru.de vaſ.illo q̃ ꝫ ꝯſti.lotari.c.alienatio feudi. Itẽ q̃riť an legare vel heredẽ inſtituere illos qui al's nõ eſſent ſucceſſuri vř ꝙ ſic.nã lꝫ ꝓhibeať alicui rẽ alienare intelligitur iter viuos ꝓhibitũ nõ in vltima vo.ff.de ali.i mu.c. fac.l.ex hoc edic.§.ſi heredẽ.⁊ trãſferť dñiuꝫ cũ trãſferť in vl.vo. Sꝫ ꝙ nõ valeat relinqui etiã in vlti.volũ.pꝫ q: ei⁹ alienatio ꝓhibita eſt a lege ꝑdicta imperialẽ.rub.de vaſ.q̃ ꝯtra ꝯſti. lot.

c.j.Sꝫ q̃riť an dñs viuẽte vaſ.poterit aliũ ifeu.ſine vaſ.volũ. vř ꝙ nõ rub.de feu.imperia.ẽ. §. p̃terea in fi.ſed ꝯtra.rubr.ſi de feu.ꝯtẽtio ſit inter dñm ⁊ agna.c.morib⁹.⁊ oliu̇tio põt ꝯſiderare ſub cõditione.ſ. ſi ad ipm dñs reuerteť.ſcdo vaſ.vt rub.q̃d iur.ſi ſit de alie feu.q̃s inueſtitus fuerit.c.morib⁹. Itẽ q̃riť an dñs poterit vẽdere donare vel legare ius ſuũ.ſ.directũ dñium videtur ꝙ ſic.C.de do.l.ſpem.nã ꝓprietarius legat rẽ in qua ali⁹ hꝫ vſũfr. et vni legat ꝓprietatẽ ⁊ aliĩ vſũfru. ff.de vſufr.le.l.ſi aliĩ feu.ſꝫ videť nõ licere dño ſine vaſ.volũtate.ru.tcſ. ſũt neceſ.ad no.inueſtiturã.c.ſi inter duos.§.cad.l. ꝙ mediolani nõ obtinẽt:lꝫ em̃ ſine curia dñs in totũ beneficiũ alienare põt dũtamẽ aut equali dño: aut maiori deť nõ ſine vaſ.volũtate.Itẽ quãdo totuꝫ ius ſuũ alienat aut nouo dño iurabit fidelitatẽ certe cũ licita eſt alienatio ⁊ alienat equali dño vel meliori vaſ.tenebitur nouo dño obedire ꝙ ſi ipſe vaſſal. eſſet nobilior dño ꝑlibato.eo em̃ iure quo vaſſallus eſt minor quolꝫ dño reputať. arg.ff.de iur.om.iud.l.eſt receptũ. aſſumpſit nãꝙ ꝑſonã vaſ.cũ feuđ. recipit.nõ ergo pudeat ſemꝑ eandẽ donec feu.durat hr̃e ꝑſonã. ar. C.de poſtu.l.q̃ſq̃s.§.vlt. hoc enim euenire poſſe ꝑſpicere debuit.ff.lo. l.ſi quis domũ.§.j.ff.de condi. ap. infect.l.q̃ bona.§.cũ inter.⁊. ff. ad treb.l.lucius.§.penul. Quid aũt ſi vaſſ. recuſat facere fidelitatẽ tunc feudo priuať.rubric.quib⁹ caſibus feu.amit.c.hubertus de orto. §.ſꝫ nec eſt alia ⁊ poterit dici,de eo.ar. ff.loca.l.quero.§.inter.⁊.C.loca.l. eiuſdem.⁊.C. de iur. emphi.l.ii. et C.de ſacroſanc.ec. aut. q̃ rẽ hm̃oi. et ita eſt vnus caſ⁹ iſte quo poteſt

vaſſall.expelli a feudo alios caſus
notã ſ.quibus mo.feu.amit.§.ite
qui a domino. ¶ In ſumma nota
ꝙ ſi aliquis de capitaneis vel ma-
ioꝛibus vel minoꝛibus vaua-oꝛi-
bus ſuum feudũ tãtũ ſun.partem
aliena: it ꝛ ipſe vel heres eius ſine
herede deceſſit euacuari debꝫ ꝙ ſe
at quia beneficiũ totũ ſenioꝛibus
aperitur.rubꝛ.de feud.dan.mino.
vaualſoꝛibus.c.ſi aliquis de capi
taneis. ¶ Sꝫ pone ſic capitaneus
quidã in quadã ſua carta benefi
cia ſeu feuda in vẽditione nõ con
tineri niſi expꝛeſſe actũ ſit vtvenda
tur.rubꝛ.qui debeant ſuccedere in
feu.c.quidã capitaneus in genera
li enim alienatione feudi nõ con-
tinetur niſi dictum fuerit nomina
tim rubꝛi.ſi de feu.contentio ſit in
ter dominũ.c.in generali.argu.ff.
de pig.l.obligatione generali.ꝛ.ff.
de priui.cre.l penul.ꝛ.C.q̃ res pig.
ob poſ.alumnos.rubꝛi.quib' mo
dis ꝛ caſibus amit.feudum.

¶ Quibus cauſis ꝛ modis
feudum amittatur.

VIdiſtis ſ.qualiter feu.acquirat
et alienatur ſꝫ quia ius
quo vtuntur conſiſtit nõ tantũ in
acquirendo de cõſeruando. ſꝫ etiã
in amittendo vt.ff.de leg.ꝛ ſe cõ.l.
ſi.cõſequenter videatis quib' mo-
dis ꝛ caſibus amittatur feudũ nã
ſine certa ratione ꝛ conuicta cul-
pa nõ eſt quis feudo vel beneficio
pꝛiuandus rubꝛi.de feu.ſine culpa
nõ amittendo.c.ſancimus. ſcien-
dũ ergo eſt ꝙ feudũ amittit pluri
bus modis moꝛte capitis diminu
tione maxima ꝛ media ingratitu-
dine:negligentia:dimicatione:inua
ſione:refutatione:bonoꝝ ceſſione:
alienatione: illicita pꝛeſcriptione
facta ab altero de re feud. euictio-
ne rei re extincta: ꝛ negatione ſiue
mendatio ſcienter facto de re feu.
moꝛte amitt.amittit ergo moꝛte.
ſ.quãdo vaſ. moꝛit cui erat ad vitã
conceſſum.vel ſi in heredes: ꝛ ſi ſi-
ne heredibus moꝛiunt.tunc feud.
finit ꝛ ad dominũ reuertitur:ſicut
amittit ꝛ perit vſumfr.moꝛte vſu-
fructuarii.ff.quibus mo.vſufruct.
amit.l.ſicut in annos.§. moꝛte.ca
pitis diminut.one amittit veluti
cũ de libero fact' eſt ſeruus vel dã-
natus vel in perpetuis vinculis vel
ad opus metalli quo caſu perdit li
bertatẽ ciuitatẽ ꝛ familiã.ff.de ca-
pi.di.l.vlt. Item media capitis di-
mi.amittit quãdo amittit ciuitas
et familia libertas tamẽ retinetur
vt cũ aliqs eſt foꝛbanitus ſicut cõ-
ſueuit fieri in ciuitatib' cõtra ma-
lefactoꝛes qui habent loco depoꝛ-
tati.ff.de bonis liber.ꝙ cũ maioꝛ.
§.hi demũ. ¶ Ingratitudie amit-
titur multis caſibus qui conſiſtũt
aut in faciendo. aut non faciendo
pꝛout.i. in negligẽdo facere qđ fa-
cere debet in faciendo cõmittitur
ingratitudo per quẽ perdit feudũ
ſ.ſi vaſ. aſſaluerit dominũ ſciẽter
cognoſcens dominũ ſuũ eſſe in li-
bꝛo feudoꝝ quibus mo.feu.amit.
c.quia.ſ.§.item fidelis ſimiliter ſi
caſtrũ domini vel ciuitatẽ aſſaliue
rit:ſciens dominũ vel dominã ibi
eſſe.§.ibi ſimiliter.ꝛ rubꝛi.in qui-
bus cauſis feu.amit.c. hubert' de
oꝛto.§.ſi dñm. Item ſi ipias ma-
nus in dñm miſerit.arg.in aut.vt
cum de ap.cog.§. illud quoq ꝛ di-
cto.§.poꝛro. idẽ foꝛte ſi curauit vt
dñs pcuteretur in coꝛpoꝛe ſuo. ff.
de iniur.l.nõ ſolũ. ꝙ ſi manus ad-
uerſus dominũ leuauit nõ tamen
percuſſit quia iniuria ꝛ vim tantũ

notius eſſe. ff. de iniur. Item apud §. ſi quis pulſatus. ¶ Quid ſi qua dam cõtumacia vel iactantia ceruices aduerſus dominum erit. aut leuis offenſe cõtrahit culpã. videt feudo priuari ſicut libertus hoc fa ciens cõtra patronũ priuatus eſt dicta libertate. C. de lib. et eoꝝ lib. l. ſi manumiſſus ſed forſan nõ ſic ſtricte agit cõtra vaſ. iſto caſu ſicut cõtra libertũ qui cũ eſſet ſeruus et nõ homo factus eſt homo bonus eſt vt honoret et reuereat patronũ qui manumiſit eũ vt eũ aduerſarium nõ haberet grauiori ſiquidẽ pena afficiendus eſt libertus cum maius beneficiũ eſt collatũ. ar. C. de epi. et cler. l. pſbyteri in fi. ¶ Itẽ ſignificacionem et inhoneſtã iniuriam domino intulerit vel morti eius inſidiatus fuerit veneno vel gladio vel aliter vt pꝫ ca lleg. c. hubertus. §. porro. excuſat hoc caſu quãdo iniuriatur dñs ad tutelam ſui vaſ. tunc eñi nõ dicitur iniuriari. ſed iure facere. ff. de iuſti. et iur. l. vt vim. et ff. ad l. acquil. ſcientiam §. qui cũ aliter. ¶ Item ſi delator ſui domini extiterit et propter ſuã delationem graue diſpendiũ eum fecit ſuſtinere. c. c. hubertus §. ſed et qui delator ſic heres filius priuatur ab hereditate patris et patronus amborũ poſſeſſione liberti q̃ delator eius extiterit vt aut. vt cũ de ap. cog. §. cauſas idẽ eſt ſi delationẽ ſubmiſit vel p eo in cauſa delationis fideiuſſit vel ſuo teſtimonio eum iuuauit. ff. de. bo. lib. q̃ cũ maior. §. j. et ff. de his quibus vt in dig. l. legatũ. § qui accuſauit q aũt dicitur ſi teſtimoniũ dixit in caput dñi vel patroni feudo priuari intelligatis quando ſponte dixit ſecus ſi coactus fuerit a iudice perhibere teſtimonium veritati. vt. ff. de his quibus vt indi. l. poſt lega. qui aũt libertus. et ff. ſi q̃s cau. l. ij. §. j. Itẽ ſi accuſauerit dominũ de crimine famoſo vel capitali niſi fecerit hoc pro principe vel re publica tunc excuſatur vt in aut. vt cũ de ap. cog. §. cauſas aũt. Item excuſatur licꝫ accuſauerit nõ tamẽ criminaliter ff. de bonis lib. qui cũ. Item excuſatur ſi accuſando ſuaꝫ ſuorumqꝫ iniuriam proſequat vaſſallus. c. l. § ſi patris mortem. Itẽ ſi crimẽ q intendit pbauit vaſ. iur. excuſari ſm quoſdam. ff. de iniur. l. eum qui neceſſitate hoc tamen intelligo quando intererat liberti propter neceſſitatem dominũ accuſare vel ratione officii q gerebat. ff. de in ius vo. l. quantũ. alr̃s quãuis patronus delinqueret nõ dꝫ ipſuꝫ nunciare vel deferre ſi fecerit beneficio eſt indignus vt. s̃. dictũ eſt. ff. ſi delator. Item excuſatur ſi accuſatus retro ſit l'cꝫ crimina ignoſcẽdum eſt ei vaſ. ſi puocatus voluit ſe vlciſci. ff. de bo. lib. qui cũ maior § idem puto. Item ſi ante ſententiam deſtiterit ab accuſatione vel ſi appellatione interpoſita deſtit. c. l. accuſaſſe q poteſt intelligi quãdo puniendũ probauit crimen oppoſitũ et ſic iniuria nõ habuit effectum. ff. q quiſqꝫ in. l. j. §. fi. quid ſi fuit aduocatus ꝯtra dominũ videtur excuſari quia aduocatus nõ accuſat ff. de bo. lib. l. qui cum maior §. ſi patroni. ar. cõtra. ff. de inoffi. teſ. l. vl. et expreſſo. extra de poſtu. c. vlt. clericus aũt qui contra eccleſiam a qua habet beneficiũ pro extraneis aduocauit tanqꝫ ingratus beneficio ſpoliatur. arg. j. q. vij. c. ſi. xvj diſt. ſi imperator. iij q. j. nulli. et ſic vaſ. tenetur domino. xxij. q. v. de forma. et in libro feu. quẽadmodũ fe. amitta. ¶ Quidam diſtinguũt

aūt coactus a pꝛetoꝛe aduocatio-
nem facit:⁊ tunc ꝓpter iuſſum iu-
dicis exerceret.ar. ff. de aqua plu.
l.ꝙ.ꝙ.⁊.ff.de iur.om.iud.ſi;quis id
doli.i.vel ab ipſo pꝛetoꝛe iuſſus po
teſt enim pꝛetoꝛ cōpellere aduoca
re.ff.de poſtu.l.j.§.ait pꝛetoꝛ.⁊.;C.
e.l.pꝛouidendū.⁊ ſic intelligo ꝓdi-
ctum.§.ſi ꝓoui. ꝙ ignoſcendū eſt
ei qui nō ſponte accuſauit vel ad-
uocauit ea.l.que cū.§. ſi pater. an
ſine compulſione ſpōte pꝛo extra-
neis cōtra dominū aduocauit: et
tūc beneficio eſt indignus.vt.§.de
ricus aūt.cū ſuis concoꝛd. ¶ Itez
ſi vaſ.eſt iudex ⁊ in cauſa dñi cōtra
ipſum pꝛonunciat videt ſi iuſte iu-
dicat excuſari quia iuris execucio
nō habet iniuriā.ff.de iniur.l.iniu
riarum.§.j.ſi aūt male.⁊ dolo: tūc
domino tenet ad omne intereſſe.
vt.ff.de iud.l.filius.§.iudex.⁊ inſti.
de ob.que ex quaſi delic.vaſ.in ꝓn.
vel ſi placet domino pꝛiuare pote
rit eū feudo quia venit contra de-
bitam fidelitatez quia iurauit vel
ꝓmiſit iura dñi defenſare quid ſi
petat dominū in ſeruitutem ſuaz
vt ſeruū redigi nō obtinuerit mox
veritate cōperta paſſus eſt ipſum
in libertate moꝛari dicēdū eſt vaſſ.
hoc non obeſſe maxime ſi habuit
iuſtam cauſam errādi.ff.de bonis
lib.l.in ſeruicē.§.ſi pecierit. ¶ Itē
quid ſi vaſſallus dominū accuſa-
uit eo crimine cuius pena non eſt
capitalis verumtamen iudicandi
placuit augere penam videtur hoc
nō nocere vaſſallo quia imperitia
ſeu ſeueritas iudicantis hoc fecit.
ff.e.l.qui cum.§.is demū. ¶ Simi
liter econuerſo accuſauit de crimi-
ne capitali iudex tamen benigniſ-
ſimus puniuit vt nō obſit inſtitu-
ta accuſatio ⁊.l.idem eſt. ſed videt
non licere vaſſallo dominū accuſa
re etiam in modica criminali cau
ſa vel teſtimoniū contra ipſum di-
cere alſ pꝛiuatur.rubꝛic.teſt. ſunt
neceſſarii.c. ſacramentū. ſimiliter
vaſſallum. ¶ Item cōmittitur in-
gratitudo in faciendo. videlicet ſi
vxoꝛi vel filiis domini iniuriam fe
cerit quia per eos dominus iniu-
riam patitur.ff.de iniur.l. pꝛetoꝛ.
§.non ſolū.inſti.e.c.patitur.⁊ facit
optime.ff.de offi.pꝛe.vꝛ.§. nō ſolū
l.j.§.cū patronus. Item ſi fratrez
ſuum occiderit.vel nepotem vel fi-
lium ad hoc vt totum feudum ha-
beat vel aliam feloniam commiſe
rit:verbi gratia hominē tradēdo
vt amplius ī curia ſtare nō poſſit ꝙ
intelligo hominē qui domino ſer
uiebat tūc bene pꝛiuabitur rubꝛi.
quibus.mo.feu.amit.c.j.§.item ſi
fidelis.⁊ rubꝛ.quibus caſibus feu.
amit.c.hubertus.§. ſi dño. Item
ſi municiones dñi in quib' domi-
nus cōfidebat tradiderit inimicis
quia facit contra ſacramentū fide
litatis in illo articulo tutum.§. de
foꝛma iuramenti.§.tutū. ¶ Quid
ſi cum inimicis domini parentelā
copulauerit videtur ſi in cōtrariū
domini ſui fecit beneficio ſpoliari
arg.ff.de offi.pꝛe.vꝛ.l.j.§.cū patro
nus.⁊. C.de inoffi.teſt.l. liberi in fi.
quid ſi va. dominū nō offenderit
dic ꝙ feudo pꝛiuabit. ¶ Illud quo
ꝙ ſciendum vt ſi vaſſallus de feu-
do ſuo aliū vaſſallū habuit et vaſ-
ſallus vaſſalli dominū domini ſui
offenderit niſi pꝛo ſeruitio alteri'
dñi ſui fecerit quomō aūt habue-
rat ſine fraude feudo ſuo pꝛiuabit
et ad dominū ſuum a quo ipſe te-
nebat reuertatur niſi requiſit' ab
eo paratus fuerit ſatiſfacere ma-
ioꝛi domino quē offēdit:⁊ niſi vaſ.
requiratur a domino ſuo euz qui
maioꝛem dominū offendit requi-

ſierit vt ſatiſfaciat ſiue vaſſ. feuđ. amittat.rubꝛic. de feu.quia impe- rialem.§.illud quoq₃.

¶Qualiter feudum negligentia deperdatur.

Negligẽtia que cõmittitur in nõ faciendo amittitur feu.ſ.ſi vaſ. per annum ꝛ diem domino ſuo moꝛtuo ſteterit ꝙ heredem domini ſui inueſtiturã pſtãdo fidelitatem pollicendo nõ adierit: et cõtra. ſi domino ſuperſtite ꝛ filium eius per dictũ tempus pꝛedicta facere neglexerit ex beneficio cadebit. ¶Item ſi dominus pꝛincipalis inueſtituram pollicẽdo vaſ. fidelitatem petierit ꝛ illo in pſtante dominus tribus vicibus conuenienti tempoꝛe interpoſito foꝛte. vij.dierum ſpacio ad curiã ſuã ſup hoc pꝛoclamauerit:ꝛ vaſ.tribus vicibus a ſuis paribus citatus iura reſolueꝛit ſi tamen beneficium tale ſit vnde iuſiurandum fidelitatis fieri debeat. ¶Sunt enim quedã feuda ita data vt pꝛo his fidelitas nõ ſit danda hec omnia ſunt rub. quib⁹ cau.feuđ.amit.c.hubertus. Si vaſſallus talis maioꝛ.xiiij. an. ſit namq₃ trãſacto anno ꝛ die feu. amittitur ꝛ ad dominũ redibit rubꝛic.de feuđ.imperialẽ. §. ſi quis. minoꝛ.aſit.xiiij.an.fidelitatem facere nõ cogetur vſq₃ dum fuerit doli capax:ꝛ ideo feudum interim nõ amittitur rubꝛi.ſi de feu. contẽtio fuerit inter dominũ. ꝛ agna. vaſſ. c.ſi minoꝛi.ꝛ.c.ſi q̃s deceſſerit.qualis autem ſit foꝛma iuramẽti dicimus.ĩ.rubꝛi.vnde dicatur ꝛ de foꝛma iuramenti. ¶Item ſi vaſſall⁹ pꝛeſciuerit fieri dominum ſuum vel moꝛtem vel captionẽ auferri. aut grauem patrimonij domini iacturam molientem ꝛ ſuper hoc ꝙ citius poterit per ſe vel per alium certioꝛare dominum neglexerit vt periculuꝫ euitaret ꝛ beneficiũ ſuũ perderet.rubꝛ.in quibus cau. feu. amit.c. hubertus de oꝛto. §. item ſi vaſſallus. ¶Item ſi reſiſtere potuerit ꝛ nõ fecit tenebitur ſed ſi reſiſtere vel denũciare nõ potuit nõ tenetur.ff.loca.l.item queritur.§. exercitu veniẽte. ¶Quid ſi niſi domino innotuit videtur nõ teneri. vaſſal.ſi non denunciauit quia nõ debuit q̃ ſciuit certioꝛari.ff.de ad. mini.tut.l. ſi pater.§. ex quo innotuit.ꝛ.ff.de actio.emptio.l.j.in fi. extra de elect.c. cum inter vniuerſas. ¶Item ſi ad dominum ſuuꝫ cum quo ad pꝛeliũ iuit in acie periclitantem dimiſit.rubꝛi.de feuđ.in quibus caſibus feuđ.amit. hubertus.§.qui dominuꝫ. ꝛ itelligatis ſi dimiſerit non moꝛtuum nec moꝛtifere vulneratum cum ad hoc poſſet ipſe adiutoꝛium ei ferre.rubꝛi. quibus modis feudũ amittitur.ꝛ rubꝛica de feu.ſine culpa nõ amittendo.c. ſi quis miles. vel cum conon laboꝛauerit ſi potuerit.vt. ff. ad ſilleya.l.j.§.occiſoꝛum.vnde dicitur cum poſſet opem ferre vel iuuamen: et non contulit. ¶Quid enim ſi vaſſall.erat graui infirmitate detentus et itaq₃ dominum non potuit adiuuare aut q̃d ſi manibus abciſis moꝛtifere vulneratus vaſſallus fugit. vtpote ad defenſionem domini inutilis conſtitutus tunc nõ imputabitur ei.ar. ff.eo titu.l.ſi quis.in graui namq₃ nec libert⁹ valitudine impeditur

videtur ſi operas nõ pſtitit. nec
enim poteſt per eũ ſtare videri quo
minus operas pſtat. ff. de oper.
lib. l. libertus qui. ¶ Item bene di-
citur nõ mortuũ nõ mortifere vul
neratum quia ſi mortuũ vel mor-
tifere vulneratum dimiſit qz eque
periturus erat dñs etiam ſi ſecum
ſtetiſſet vaſſallus tunc nõ ĩputabiť
fugienti. argu. ff. ꝙ vi aut clam. l.
ſi alius. §. eſt ꝛ alia. ꝛ arg. C. de iur.
emphi. l. j. in fi. ¶ Sed qualiter de
buit opẽ ferre ſeu dñm iuuare. ru-
bri. corpore ſuo cũ armis opponẽ
do ſe cõtra aduerſarium ꝛ voce cla
mando vt vicini eũ audirent ꝛ ſuc-
currerent cũ ipſe ſolus reſiſtere nõ
valeret. ff. ad ſil. ſe. cõ. l. i. §. occiſorũ
rubri. de vaſ. illo qui cõtra cõſti. lo
tarij. c. ſi a morte. ¶ Sed queritur
an debet vaſſ. vitam dñi pponere
ſue vt mori nõ recuſet pro dño li-
berando ſicut dz facere ſeruus pro
dño. ff. ad ſill. l. §. codẽ aũt. ꝛ. §. ore
ſcriptũ. ꝛ. l. cũ dñs. ſed nõ puto ſic
vaſ. aſtrictum dño ſicut ſeruum dz
ergo iuuare ſi poteſt ſine ſua mor-
te ſicut libertus patronũ vel. x. au
reo. ff. de ope. lib. l. hec demũ ibi ſi-
ne periculo vite. ꝛ. l. artificũ. ꝛ vltro
in eum ſe offerre. ſ. quãuis nõ ſit a
dño requiſitus quãdo deſit eidem
dño periculũ imminere vel mortẽ
vel ipſuz obſeſſum: ꝛ tũc ſi nõ iuuit
feudo priuabitur. rub. hic leges cõ
ſuetudinis regni incipiunt. ca. ad
hoc rub. ſi de feu. contentio ſit iter
dñm. ꝛ agna. vaſſ. c. licet vaſſallus.
¶ Sed nunquid debet iuuare do-
minuz ſemp ſiue iuſte ſiue iniuſte:
dominus prelietur rub. ſm ſentẽ
tiam obiecti excuſať vaſ. ſi ad offen
dendum alios dñm nõ iuuit cum
palam eſt ipſum irrationabiliter
preliari ſicut ꝛ ſeruus excuſať qui
dominam ſuã in adulterio depre-
henſam ꝛ a marito interfectã non
iuuit. ff. ad ſil. l. ſi quis. §. ſi in hoc
capitulo quorũ ſententia nõ placet
ad inhoneſta vel illicita fidelitatis
debitum nõ extendiť. ff. de oper. li.
l. hec demuz. ¶ Cum aũt dñs iuſte
prcliatur vel iuſtaz habet cauſam
defenſionis aut dubitatur. aut ha
bet iuſtam cauſam vel iniuſtam:
tunc vaſſ. debet dñm iuuare tam
ad offendendũ ꝙ ad defenſionẽ fa
ciendam. ſi aũt palam eſt ꝙ domi
nus irrationabiliter guerrã facit
adiuuet eũ ad eius defenſionẽ. ad
defendendũ vero aliũ dominũ nõ
tenetur ꝛ ſi nõ adiuuit beneficiuz
nõ amittit. ſi eũ voluerit adiuuare
poterit ſicut volet hec oĩa ſunt ru-
bri. hic leges cõſuetudĩs regni in-
cipiunt. c. domino guerrã: ꝛ etiam
debet dominũ iuuare contra oẽs:
et contra filiũ: ꝛ patrẽ: ꝛ fratrẽ: nõ
tamen cõtra aliũ dominum anti-
quiorem ſuũ hoc eſt eũ ceteris p-
ferendus. c. c. cõtra omnes. ꝛ arg.
ff. de condit. inde. l. frater a fratre.
arg. contra. C. de excuſa. tuto. l. hu
manitatis: ſed nõ iuuabit contra
dominũ papam vel imperatorẽ vel
regem quorũ perſone ſunt excep-
te a iuramento fidelitatis. rubric.
de feudis imperialẽ. §. preterea. ſi
quis ꝛ extra de iur. iur. c. veniẽtes.
¶ Quid aũt ſi vaſſallus dominuz
offendit dominus tamẽ veniens
ad mortez nihil dixit de offenſa in
vltima volũtate nec abſtulerat ei
feudum. an heres domini poterit
ppter illã ingratitudinẽ antea cõ
miſſam feudo eũ priuare videť ꝙ
non. arg. C. de inoffi. teſ. l. oĩmodo
ff. de proba. l. pculo. ff. ad ſill. l. j. §.
fiñ. ꝛ. C. de reuo. dona. l. vlti. niſi in
ipſo tranſitu mortis fuerit ingra-
tus: vel in faciendo. puta occiden-
do vel mortis cauſam dãdo quod

Item poterat.ff.ad.l.acquil.q̄ occi dit.§.fi.vel negligendo facere ꝙ de bebat vt habes quādo dn̄m peri- clitantem nō iuuit vel alia q̄ sunt dicta sunt negligendo in ipso tran situ vite tunc heres talē ingratitu dinem iudicare poterit ꝛ debebit ff.de his quibus vt indig.l. vlti.et §.de his quibus vt indign̄.l. vlti. ¶ Item queritur an teneatur do- minum si potest a morte liberare vt dictū est an tenebit similiter do minum in captiuitate positū libe rare si pōt redimere videtur ꝙ sic alīs priuatur feudo sicut filius he- reditate vt.C.de epis ꝛ cleri .aut. si captiui cōparat̄ eñ captiuitas mori fictione.l. cornelia.ꝛ. q̄ fingit captū a die captiuitatis mortuuꝫ esse.C.de cap.ꝛ postli.reuer.l.j.sup his.et videt̄ mihi ꝙ si est ei copia pecunie vel verborū vt redēptioni cōmodū possit facere qđ dꝫ facere rōe bn̄ficij sibi dati idē puto si erat in alio graui ꝑsone periculo ꝯsti- tutus nō autem si dominus iura- uit se debitū certoꝝ domino solutu rum ꝙ quia nō poterat soluere in periuriū inadebat ꝛ vassallus cuꝫ liberare posset suam pecuniā dan do ꝛ nō facit beneficium perdit sꝫ retinet sibi feudū vassallus qm̄ ad hoc faciēdum nō est domino obli gatus.rub.si de feu.conten.sit iter dominum ꝛ ag. c. habet vassallus domino. ¶ Sed quero quid si do- minus ad summam egestatē per- uenit ita ꝙ fame moriat̄. an vas- sallus tenetur ei in alimentis ne- cessariis subuenire. respondeo sic alīs feudum reuocabitur. argu. ff. de liber.agno.l.alimenta.ꝛ.§.j. et in auten. vt liberi decetero aureo anulo nō fungantur.§.illud.et. ff. de iur.patro.l.diuus.§.j.ꝛ.l.ingra tus.tenetur enim dominū a mor- te liberare:ꝛ hoc idistincte dicit. c. si a morte enim quia nō refert an ex equipollentibus quid cōtingat siue gladio: siue fame domin' mo riatur debet ipsum dominū adiu- uare. ¶ Item si cognouit dominū inclusum cum potuerit nō libera- uerit feu.perdit.rub.ꝛ.quibus cau sis feuđ.amit.c.ob tur.§. vel si co- gnouerit. Iteꝫ qui domino suo iu sticiam facere voluerit feudo expo liandus erit idem est si seruitiū de bitum pro feudo facere recusauit: hoc itelligatis si facere poterat alīs si valitudine impedit̄ quominus possit seruire nō tenet̄ quia nō vi- detur tunc per eū stare.l. aurea. ff. de ope.lib.l.libertus. ¶ Quid aūt si nō obtulit vas.dn̄o seruitiū quo cunq tempore stetit dūmodo po- tenti domino seruire paratus est: et tunc amittit beneficiū.ff.de op. liber.cum patronus. tamē si sciat seruitium dn̄o expedire: vel ei ma gnum periculuꝫ iminere etiā irre- quisitus ad iudicium ꝛ seruitium dn̄o prebere debet.rub.ꝛ.si de feu. contentio fit.c.h.vassallus.ꝛ rub. si leges consue.reg.incipiunt.c.ad hoc quantūcunq sic ēditur cōdu- ctor ꝛ emphiteota si nō soluit loca tori debitam pensionē pro domo C.de iur.emphi.l.ij.ꝛ si pactū fecit locator de nō expellendo cōducto- rem inest eū pacto tacita cōditio scꝫ si pensiones soluerit hic si erit in feudo si seruitium prestiterit.ff. loc.l.quero.§.inter in summa.no- tandum est ꝙ quicūq inducta pu blica expeditiōe a dn̄o vocatus ad e andem expeditionem spatio cō- peteti venire neglexit feudū amit- tit nisi alium domino pro se acce- ptabilem commiserit vel dimidiū redditus vnius domino det.rub.ꝛ. de feuđ.imperiali.ꝛ:sed qđ erit spa-

dum competens. rñdeo ſm locorum diſtantiã n cõputabuntur vaſ. venienti. xx. miliaria pro quolibet die. ff. ſi quis cau. l. j. ¶ Item queritur an poterit dñs expellere vaſſallũ de feudo ſi male in re feudali verſat vel ſi dominus ad egeſtatem deductus bonis ſuis perdi tis expediat neceſſario rem feu. habere videtur ꝙ ſic ná hoc locatori licet facere cõtra conductorem. ff. lot. l. edere. illud etiam ſciendum ſi vaſſallus talem cõmiſit feloniá ꝙ in curia in qua boni ꝛ graues ſine verecundia ſtare nõ poſſit priuandus eſt feudo. rubri. de clericis qui inueſtiturá facit. c. cleric⁹. §. inuit⁹.

¶ Qualiter perditur feudus per clericationem.

Item perdit feudus clericatione. ſ. ſi vaſ. factus eſt ſacerdos vel monach⁹ vel canonicus regularis: vel ſit in ſacris ordinibus. rub. ſi de feu. contentio ſit inter dñm ꝛ vaſ. c. qui clericus efficitur ſic ſoluitur compromiſſum ſacerdotio obueniente lꝫ de nouo poſſit in ſacerdotẽ cõpromitti ſic ergo poterit clerico de nouo beneficiũ indulgeri. ff. de arbi. l. non diſtinguemus. §. ſacerdotio monachi vero qui ſunt inhabiles ad ſeruiendũ feudũ incerte ꝑdunt quia pro mortuis reputant. C. de epis ꝛ cle. deo vobis l auc. de nup. §. diſtrahunt. coll. iiij. ratio eſt quare predicti perdunt feudum quando facti ſũt milites chriſti deſinũt eſſe milites ſeculares. rubri. hic leges conſuetud. reg. incipiunt. c. ex hoc illud. ¶ Quid aũt ſi ingreſſor ante ingreſſum habebat precariũ vel libellum: vel vſumfru. in rebus alicuius an duret etiã poſt ingreſſũ viuente illo domino reſpondeo ſic arg. C. de epiſcopis ꝛ clericis ſi ꝗs preſbyter. arg. ff. de leg. ij. pec. §. j. ꝛ ff. de doñ. inter viri ꝛ vxo. ſi mors j. reſpon. rñſio eſt quia in talibus nõ exigitur ſeruitium perſonale ſꝫ reale ꝙ a monaſterio poterit eque ſolui. ſed videtur ꝙ ꝛ ſi debeat monachus ingreſſor vel ſacerdos factus ſeruitium perſonale qḋ illud poſſit preſtare per alium ſubſtitutum ſimilez ſibi. argu. C. de agen. in re. l. vlt. ꝛ. C. de epiſcopis ꝛ cleri. l. quiſquis. ꝛ ſi velis hanc opinionem ſequi in ſubſtituto illa que notauimus. s. qui poteſt da. feuḋ. §. item dabit in feudum.

¶ Qualiter perdatur feudũ inuaſione.

Item perdit feudum inuaſione q̃ duobus modis committitur. primo ſi domino rem feudalem adhuc tenente vaſſallus ſua auctoritate ſine domini vel iudicis licẽtia rem inuadit. C. vnde vi. l. inuaſor licet ei dominus rem conceſſerit in feudum tamen vaſſ. propria auctoritate improbe capit illam. C. de acquiren. poſſ. l. nec ex vera. ff. eo. titu. l. ſi ex ſtipulatu. ꝛ. l. inuadit nam tunc ius qḋ in rem habet ꝑpter ſuam furoris audaciam perdit. ¶ Quod autem ſi vaſſallus poſſidẽte alius eſt ingreſſus poſſeſſionem rei feudalis: et vaſſallus ſtatim cum ſcivit regreſſus eſt poſſeſſionem. rubri. non tenetur inuadere. ff. de vi ꝛ vi arma. l. j. §. vi poſſidere.

¶ Qualiter perditur feudum refutatione.

Item perdit̄ refutatiōe cum vaſ. renunciat feudo rub. de vaſ. illo qui contra cōſtitu. lota. c. ſi vaſſallus. nemo enī inuitus cogit̄ habere bñfi cium. ff. de re. iur. l. in iur. bñficiū. Itē ſciendū eſt ꝙ ſi vaſſallus feudum reliquit illud trāſit ad agnatos qui eſſent ſucceſſuri in feudo ꝛ fili⁹ vaſ. ad illud nullo modo aſpirabit. rubri. q̄n vaſ. feu. priuatur. c. vaſſallus.

¶ Qualiter feudū perditur ceſſione.

Item ꝑditur ceſſione bonoꝝ ꝛ ideo ab omni onere ꝙ ratione feudi ꝛ bonorum ſibi incūbebat liberatus eſt ceſſione bonoꝝ ꝛ feudi. ar. C. qui bonis ce. poſ. l. in omni. ꝛ. l. cum ꝛ filij.

¶ Qualiter feudum perditur alienatione.

Item perdit̄ feudum alienatiōe facta in caſu nō ꝑmiſſo rubri. de vaſ. illo qui cōtra cōſtitu. lotarij. c. ſi vaſſallus. et tunc ad dñm reuertet̄ vt ibi. et rubri. de feud. imperialē: quibus autē caſibus vaſſallus alienat licite dictū eſt. s. quibus modis feudum alienatur. ſi autē al's alienat q̄ꝫ permiſſum eſt perdit illud.

¶ Qualiter perditur feudū preſcriptione.

Item perdit̄ feudum pſcriptione: ſcꝫ tricennali quādo feudum eſt ſeculare ꝛ ali⁹ q̄ꝫ vaſſallus tanto tēpore poſſedit ꝛ hoc intelligatis q̄n vaſſallus eſt maior. xxv. an. tamē legiſſima preſcriptio currit. ſi autē erat pupillus nō currit cū ꝛ in pupillari etate: ſed extunc poſt pupillarē etatē bene currit ꝛ omnis actio perſonalis ꝛ realis contra extraneum poſſeſſorē competēs toto tempore tricēnali. C. de preſcriptio. xxx. annoꝝ ſcꝫ ſicut in rem: ſi aūt erat res eccleſie feudalis tūc. xl. an. preſcribetur. C. de ſacroſan. eccl. aut. quas actiones. ꝛ extra de preſcri. c. ad aures. Itē ſi dominus tenuit rem feudalem. xxx. annis quā vaſſallus non petijt ab eodem ſimiliter preſcriptione hmōi perdit feudum per dictā. l. ſicut in rē. Quid ſi extraneus poſſeſſor emit bona fide a vendēte bona fide an. x. an. poterit preſcribere videt̄ ꝙ ſic. C. de preſcrip. xxx. anñ. nam vaſſallo vendente hec vera ſunt ſi emit ab alio bona fide vēditore nō a vaſſallo. nā vaſ. vendēte nullius tpis preſcriptiōe currēte res poterit vēdicare. rub. de feud. impe. §. i. ibi nullius tēporis ꝛc.

¶ Qualiter feudum perdit̄ petitione ſeu vendicatione.

Item perdit̄ feudum ſi vaſſallo petēte ſeu vendicante rem feudalē vel ipſo poſſidente ali⁹ vēdicaret ꝛ fuerit iudicatum rē eſſe aduerſarij. ff. de iud. l. ex diuerſo. ꝛ. ff. de pecu. l. pomp. §.

ſi.ſed an iſto caſu tenebiẗ dñs vaſ-
ſallo deuictiõe.rub ſi vaſ ſine cul
pa euict⁹ eſt ⁊ denũciauit dño vt de
fenderet tenebiẗ dñs vaſſallo ad
equale beneficiũ pꝛeſtandũ quan
do ignoꝛãs vaſſallus de re aliena
fuerat inueſtitus.rubꝛica qualiter
iurare debeat vaſ.c.qualiter.§.cũ
de re aliena.extra de iure pat.po-
ſco.⁊ de pꝛeben.cũ ſer.cõſi.⁊ arg.
ff.de act.empt.l. ſeruus.§.ſciens.
C.de euict.l.actoꝛe. ſi autẽ nõ de-
nunciauit dño vt defenderet non
aget.C.e.l.emptoꝛ.⁊.ff.e.ſi ideo.

Qualiter perditur feudũ
captiuitate.

Item perdiẗ capti-
uitate.
ubꝛ i.captiuitate per-
ditur feudũ ſi res feu-
dalis in hoſtiũ poteſtate deuene-
rit tũc qꝛ efficiẗ res hoſtilis. vt.ff.
de acquirẽ.re.do.l.adeo quidã li-
beri.in pꝛin.deſinit eſſe feudũ: ſi-
cut deſinit vſuſfru.ff.quibus mo.
vſufruct.amitti.l.ſi ager ab hoſti-
bus iur.⁊ ſi poſtliminiũ reſtituetur
in pꝛiſtinã cauſam vaſſallo.ar.di-
cte.l.ſi ager.fundũ eñi habet poſt-
liminium.ff.de capt.⁊ poſtli.re.l.
poſtli.re.extincta perit feudum:
puta ſi caſuitate parit tota res feu
dalis vel alio modo ita ꝙ res eſſe
deſinat:vtputa ſi caſtrum vel ciui
tas deſtructa velut etiã in ea duca
tur aratrũ tunc extinguiẗ feudum
ſicut vſufru.ff.quibus mo.vſufr.
amit.l.ſi vſufru.ciuitate.vel ſi res
feudalis flumine vel mare vndata
ſit. nam ipſa etiam ꝓpꝛietas eo
caſu amittiẗ.ff.eo.titul.l. ſi ager:
⁊ hoc verum eſt quando tota res
feudalis perit:ſane ſi in parte ſit
extincta remanet in reliquo feu-
do.arg.C.de iure emphi.l.j.in fi.
eo tamen caſu quo per vndatio-
nem vel deſtructionẽ caſtri periit
feudum reſtituta re in locũ pꝛiſti-
num reſtituiẗ ius feudale.eo.titu.
l.cum vſufru.⁊.ff.de ſeruitu.ruſti.
pred.l.acilianus. Sed an rei mu
tatiõe perit puta domo exuſta vel
caſa ſilua vel vineis extirpatis vi
detur ꝙ ſic.nam vſuſfru.ſic extin-
guitur.ff.quibus modis vſufruct.
amit.l.repeti.§.rei mutatiõe: ſed
puto contra.qꝛ plus iuris habet
feudatarius qui eſt dominus ſal-
tim vtiliter ſicut emphiteota.ff.ſi
ager vecti.l.ij.§.fi.ꝙ vſufructuari⁹
qui in pꝛopꝛietate nihil habet.ff.
de vſufruc.l.j.vnde ꝙuis domus
tua ſit exuſta:non tamẽ periit do-
miniũ in area.ff.de contrahẽ.em
ptio.l.domũ.Item amittiẗ feudũ
publicatione facta de omnib⁹ bo
nis vaſſalli ſi eñi ſocietas ſoluerit
qꝛ cum fiſcus in omnibus bonis
eius ſuccedit pꝛo moꝛtuo habeẗ.
ff.pꝛo ſocio.l.actione.§. publica-
tione. Ultimo ſciendu ꝙ vaſ.
negatione perdit feudũ ſi ſcienter
negauerit eſſe feudu ⁊ dominus
pꝛobauerit eſſe feudũ.rub. teſtes
ſunt neceſſarii ad nouã inueſtitu-
ram.c.ſi fuerit.ſic al's per negatio
nem pdiſ.qs ius ſibi cõpetẽs.C.
de non nume.pecu.aut.ꝙ ꝓpꝛias.
C.qui potio.in pig.ha.autẽti.ite
poſſeſſoꝛ.ff.de rei ven.l.fi.cu ſuis
ſimilibus:debet ergo ſapiẽs vaſ.
dicere potius ⁊ reſpõdere dubito
vel neſcio: ⁊ tunc non perdet nec-
pꝛedicto ſi fuerit.⁊ rubꝛi.ſi de feu.
cõtẽtio ſit inter dominũ ⁊ cogna.
c.vaſſallus feudum.

Qualiter feudo finito
fructus pertineãt ꝛ ho.

FEudoſi
nito poſt amiſſionem
qualiter fructus feudi
pertineāt dn̄o ad quē ⁊ qualiter ⁊
quot pertineat ſucceſſorib' vaſſal-
li qui nō ſuccedūt: ideo ſciendū ꝙ
in ſimilib' caſibus dn̄i qui morte
fructus diuidunt. Maritus enī
vel ei' heres ſoluto matrimonio
percipit fructus pro rata tēporis
quo mr̄imoniū pſeuerauit. ff. ſo.
matri. l. diuortio fructuarij heres
percipit ⁊ retinet totos fruct' illi'
anni quo mortu' eſt fructuari'. ff.
de vſufru. l. defunctā. ⁊ ar. ff. de an.
leg. l. a nobis. ſi tn̄ vſufructuarius
maturis fructibus nondū perce-
ptis deceſſit heredi ſuo eos fruct'
non relinquet. ff. e. l. ſi in ſingulos
annos. ⁊. ff. quibus mo. vſufruct.
amit. l. ſi vſufructus. ⁊. ff. ſolu. ma
tri. l. vſufru. ſed videt̄ ꝙ primo di-
ctum eſt. ff. de vſufruc. l. ſi operas.
vbi dicitur ſi imperfecto tempore
anni vſufru. intererit p eo tēpore
quod ſupereſt pertinet fruct' ad
proprietarē ⁊ pro tēpore quo du-
rauit vſufru. pertinet vſufructua-
rio ſeu heredi ſuo: et ſi pro rata
temporis pertinet. Solutio re-
fert an vſuſfructus ſit amiſſus de-
licto fructuarij an alia de cauſa vt
in primo caſu obtineat quod dici
tur in dicta. l. ſi operas. in ſecūdo
caſu eius anni in quo amittatur
retineat omnia percepta vel a ſo-
lo ſeparata ⁊ nihil ad proprieta-
rium reddat. arg. ff. de an. lega. l. a
nobis. ⁊ dicta. l. defuncta. ſm aurē
conſtitutiones feudi ſic diffinit̄: ſi
vaſſallus decedit ſine herede ma-
ſculo ⁊ contingerit feudū ad dn̄m
reuerti ſic diſtinguit̄: q: ſi an̄ mar
tium deceſſit oēs fructus illius
anni ex feudo puenientes ad do-
minum pertinebūt. ſi vo poſt ka-
lendas martij vſq ad auguſtū fru
ctus que interim percipiūtur ad
heredes vaſſalli pertineant. ſi an̄t
poſt auguſtū omnes fructus an-
ni percipiet dn̄s. rubri. hic leges
cōſuetu. regni. incipiūt. c. ſi vaſſal-
lus. verūtamē diſtinctio nobilior
videtur in ſumma. Sciendū eſt ſi
vaſſallus in feudo aliqđ edificius
fecerit vel ipſum ſuis ſumptibus
fecerit meliorē ⁊ finiat̄ feudum eo
caſu ad dn̄m reuertit̄ tunc domi-
nus patiat̄ aut edificium fieri aut
preciū melioratiōis reddat. rub.
hic leges cōſue. reg. incipiunt. c. ſi
vaſſallus. ar. ecōtra. C. de ſac. ſan.
eccle. aut. qui rem: niſi nō rerū do
minus de eo ꝙ meliorata eſt res.

¶ Qui ſuccedunt in feudo.

SEqui-
tur videre qui ſuc-
cedunt in feudo et
in primis ſciendū
eſt ꝙ natura ſucceſ
ſionis feudi talis eſt ꝙ attenden-
tes non ſuccedūt. §. pater filio. ru
bri. qui debeant ſuccedere in feu-
dum. c. ſucceſſionis. qđ eſt cōtra le
gem ꝙ turbato ordine mortalita
tis nō minus parētib' ꝙ̄ liberis
pie relinqui debet. ff. de inoffi. teſ.
l. nā ⁊ ſi parētibus: mortuo ergo
vaſſallo qui beneficiū tenebat pri
ma cauſa eſt liberorū filijs ꝙ non
conſtātibus maſculis vel ex filijs
nepotibus vel deinceps per ma-
ſculinum ſexum deſcendentibus
ceteri remouentur agnati qui fi-
lij ſuccedēt equaliter in feudo etiā
ſine alijs bonis patris eſſent ex
diſparibus inſtituti ſm quoſdā:
ar. ff. de oper. liber. l. vt numer' ad

filias pro ſeu nepotes ⁊ neptes: p
nepotes vel pneptes ex filia ſuc-
ceſſio feudi non pertinet.

¶ Qualiter qui ſuccedunt in feu-
dū neceſſe hñt petere inueſtiturā.

VIdimus ꝙ ſucceſſione feudi ſed ꝗ ſuc-
cedunt feudum ne-
ceſſe habēt petere
inueſtiturā a dño infra annum et
diē alioquin ſi infra ⁊ dieꝫ petere
neglexerint bñficio feudi caret vt
in lib. feu. c. hubertus. ⁊ lꝫ ipſemet
principalis vaſ. habet petere illud
idē ab herede dño iam defuncto.
vt e. §. qꝫ heredes magis ignorās
ꝙ anteceſſores que fuerunt faciē-
da vt magis inſtruant heredes ꝗ
cauſam ignorātie iuſtā habent. ff.
de reg. iu. l. qui in alterius. iō poſt
tractatū de ſucceſſione ſubñcim⁹
rubricā de inueſtitura vel ſic qꝫ ſi-
cut feudū acquirit̃ ſucceſſione ita
acquiritur inueſtitura. rub. de feu-
di cognitione. §. ſciendū. ⁊ rubri.
de gradibus ſucceſſionū. c. per ſuc-
ceſſionē. ideo poſt tractatū de ſuc-
ceſſione videamus de inueſtitura:
ideo videndū quid ſit inueſtitu-
ra. Inueſtitura eſt conceſſio ficte
poſſeſſionis facta per iudiciū ali-
cuius rei corporalis: puta baculi:
anuli porrecti vaſſallio aut aliū eo
animo aſſumēti. ¶ Ordo igit̃ ta-
lis ſeruatur vt dñs concedēs feu-
dum fiat inueſtitura qua facta vaſ.
preſtat fidelitatem ſacramēto vel
verbo pmittit qm eo ipſo acquiſi-
tum ſit feudū vt nō iuretur. dein-
de dominus mittat vaſ. in vacuā
poſſeſſionē rei feudalis ꝙ ſi diffe-
rat dñs vtilitatem ei preſtabit. vt
rubri. qualiter iurare debeat vaſ.
domino. c. qualiter autem. §. inue-
ſtitura. ⁊ rubri. quid ſit inueſtitu-
ra. c. j. §. nulla inueſtitura. ſed an
dominus liberetur a facienda tra-
ditione poſſeſſionis nolēte preſta-
re intereſſe ſicut videtur arg. ff. de
act. l. j. ⁊ C. de ſitu. ſi traditio. ecō-
tra videtur dñm retineri preciſe
ad tradendū. inſti. de dona. §. per-
ficiuntur. ibi neceſſitatē traditio-
nis. ⁊ ar. C. de contrahen. empt. l.
vltima. ⁊ facit illud aliud pro alio
inuito creditori ſolui non pōt. ff.
ſi cert. peta. l. ij. §. ij. nemo enī reti-
nere poteſt ꝙ vendidit vel cōceſſit
cauſa. j. q. j. quia ſtudet. dicatis ad
hoc ꝙ pretermiſſa condēnatione
de intereſſe dominuꝫ poſſeſſione
de qua inueſtiturā facit tradere
compellendū. rubri. ſi de feu. con-
tentio fuerit inter dominuꝫ ⁊ ag.
c. ſi facta de feudo inueſtitura tūc
demum preſtādo intereſſe libera-
tur qm ſine dolo amiſit poſſeſſio-
nem. ar. ff. de act. emp. ſi quis ſer-
uum. ⁊ ar. inueſtitura ſit vt. ſ. tetti-
gimus qm dominus tenēs in ma-
nu ſua baculū vel anulū vel bire-
tum vel ꝗd aliud corporale illud
tradit in manibus vaſſalli dicens
inueſtio te tali feudo tibi conceſſo
a me vel ab anteceſſoribus meis.
de hmōi forma inueſtiture habet̃
extra de his que fi. a pre. ſine con-
ca. ex ore. extra de cōceſ. pre. vel ec.
non va. c. pꝓpoſuit. ⁊ de re iudi. cuꝫ
olim. eſt quaſi inueſtitura: qm do-
minus dixit vaſſallo corā paribus
curie vade ⁊ intra in poſſeſſioneꝫ
talis feu. ⁊ habeas res in feu. pin-
de habet̃ ac ſi inueſtitura fieret ſi
poſſeſſionē accepit ſiue intrauit.
rub. de feu. cog. c. ſi. ¶ Idem eſt ſi
aliquis rē noīe feudi p annū ⁊ diē
tenuit dño ſciēte ⁊ ſeruitium eius
quaſi a vaſ. recipiēte nō preſumit̃

inueſtitus.ff. de acq̄.poſ.l.minus
inſtructus. ⁊ licet non ꝓbet inue
ſtiturā factā eſſe obtinebit pꝛeſti-
to a vaſſallo ſacramēto qđ fuit in
ueſtitus niſi aliud inducaꝛ cōtra-
rium.rub.ref.ſunt neceſ.ad nouā
inue.c.ſciēdū eſt. ¶ Itē pōt habe
ri p inueſtitura ois ille modus p
quē diximus poſſeſſionē transfer
ri.vt not.ſ.quibus mo.cōſti.feu.
Itē videꝛ ꝙ inueſtitura eſt.§.§.ſe-
quentibus vſq ad rub.quib' mo
dis amit.feu.Inueſtiturā facit dn̄s
vaſſallo vt ꝓcuratoꝛi ſuo.extra de
pꝛeben.c.accedens.ſed an dn̄s po
teſt facere inueſtiturā videꝛ ꝙ nō:
ſed per ſeipſum facere debet.arg.
C.de iure emphi.l.vlti. vel ſi non
potuerit faciat per depoſitionem
coꝛā curia vel paribus curie facta
ideſt qualēcunq ſcripturam qua
oſtēdit vaſ.inueſtitū eſſe ⁊ feudū
ſuſcipere vel p atteſtationē.i.ſcri-
pturā cum teſtib' confectā.vt ar.
eiuſdē.l ſumiꝛ ecōtra ꝙ poſſit per
pꝛocuratoꝛē inueſtire.ar.ff.de do.
abſenti. ¶ Itē pōt fieri cuilibet
cui dn̄s vult facere inueſtiturā nō
eñ diſtinguiꝛ perſona accipiētis.
rub.quid ſit inueſtitura.c.j.§.per-
ſonam vero. excipiatis tñ hereti-
cum apoſtatā ⁊ alias perſonas de
quib' notaui.ſ.quibus perſonis
pōt dari.§.ſ; an dñi in dn̄o faciē-
te inueſtiturā diſtinguiꝛ an ſit feu
dum vetus an nouū.ſi eſt vet'po
teſt fieri inueſtitura a dn̄o maioꝛe
⁊ etiā minoꝛe.ſi ſit nouū non pōt
fieri a minoꝛe q: nō habet rerum
ſuarū adminiſtrationē nam qui
pꝛohibeꝛ alienare.vt.ff.de re.coꝛ
qui ſub tu.l.j.feudū dari non pōt
nec inueſtiꝛ aut facere.rub.q̄d ſit
inueſtitura.c.j.§.inueſt tñ. ⁊.§.no
ui.no. ¶ Sequiꝛ videre qualiter
pꝛobeꝛ inueſtitura:⁊ circa hūc ar

ticulū taliter diſtiguatis qualiter
pꝛobeꝛ inueſtitura:aut agiꝛ de no
ua inueſtitura:aut de veteri: ſi de
noua aut dn̄s h; pares vaſſallos
aut nō.Itē aut per bꝛeue teſtium
pōt ꝓbare vaſſallus aut nō. Ite;
aut poſſidet vaſ aut dn̄s. Itē aut
eſt clericus dn̄s aut laicus.Itē aut
cō pellerit dn̄s pares curie dicere
veritatē aut nō.Itē aut vaſ.habet
aliud feudū a dn̄o aut nō:⁊ pꝛius
noua inueſtitura debet ꝓbari per
confeſſionē domini vel p teſtes.ſ.
per pares curie.ſi eos habet dn̄s
vel per bꝛeue teſtatū ⁊ ab ipſis pa
ribus curie ſc; duobus vel tribus
confirmatū ad hoc qñ dn̄s poſſi-
det rem feudalē ⁊ vaſſallus peten
do feudū ſe aſſerit inueſtitū:ſ; ſm
mediolanēſes, etiā ſi bꝛeue ſit ab
aliis teſtibus confirmatū dūmo-
do ſit publicū eſt ad pꝛobationē ⁊
hoc intelligatis ⁊ ſeruetis ſi domi
nus eſt laicus:ſi aute; ſit clericus
tunc indiſtincte etiā extranei ad-
mittūtur ad pꝛobandū inueſtitu
ram qm̄ ipſi clerici plerūq talia
faciunt in occulto.pꝛedicta aute;
que dicta ſunt qñ laicus eſt dn̄s
ſeruetis.ſ.qñ domin' habet pares
vaſſallos qui l; nō ſint pꝛeſentes:
tamē expectādi ſūt nec adſint qñ
debet fieri no.inueſti.a.s nō poſ-
ſet per alios teſtes ꝓbari: niſi in
caſu ſc; quādo dn̄s pares nō com
pellerit iurare ⁊ dicere veritatem.
nā tunc etiā per extraneos teſtes
pꝛobaꝛ inueſtitura.ſi autē inueſti
tura dicaꝛ facta ab eo qui nō ha-
bet alios vaſſallos tunc p quoſli-
bet ydoneos teſtes aut per publi
cum inſtrumentū pꝛobari poteſt
vel inopia pꝛobationū emergen-
te p iuſiurādū poterit res decidi.
ſi ꝟo de veteri feudo q̄raꝛ tūc oēs
boni viri admittuntur ad teſti-

ficandus. hec diſtinctio colligitur rubri. quid ſit inueſtitura. c. inueſtitura. ⁊ §. ſi autem. ⁊ rubri. ſi de feu. conte. ſit inter do. ⁊ ag. c. ſi inter dominū. ⁊ rub. teſ. ſunt neceſ. ad no. inue. c. ſciendū. ¶ Ubi autē poſſidet vaſ. feudū de quo negat dñs eū inueſtitū: ſi vaſſallus poſſedit feudū per vnum annū dño ſciente ⁊ non cōtradicente tunc ſine vlla teſtium probatiōe pōt iurare vaſ. ſe vel patrē ſuum vel aliū pro ſe inueſtitū fuiſſe a dicto dño ⁊ eius ſtabitur iuramēto alioqn parui tēporis negligētia vel iuſta ignorantia dño non nocebit ſi iurauerit inueſtiturā non fuiſſe qñ noua eſt poſt ⁊ dño iuranti credet̄ vaſſallo aliquid non probāte. hec oīa habetis rubri. ſi de inueſtitura feudi inter dñm ⁊ vaſ. contētio oriatur. c. ſi aliquis eſt in poſſeſſione. ⁊ rubri. teſ. ſunt neceſ. ad nouā inueſti. c. ſi inter dñm ⁊ vaſ. Si v̄o poſſidet dñs vaſſallo in ꝓbatiōe deficiēte dñs q̄ cōuenit̄ nullo etiā ſacramēto preſtito abſoluet̄. c. c. ſi inter dñs. ⁊. c. de eadē. qui accuſare niſi aliqua preſumptio ꝓ vaſ. vel per vnum teſtē vel q2 habebat ab eodē dño alias res in feudū tunc iudex habita cōſideratione ꝓ perſonarum qualitate ⁊ cauſe quantitate deferet cui voluerit ſacramentum. c. c. ſacramentū. ⁊ ar. ff. de iur. iur. amouendi. ¶ Itē ſciendum vbi feudū eſſe antiquū ꝓponitur puta a patre dñi vel auo vel proauo datum ⁊ inueſtiturā factā ab illis: tūc vaſſallus qui petit feudum poterit ꝓbare inueſtituram per duos pares de domo dñi vel per alios ydoneos teſtes ꝙ non probante dñs poſſidens vel iurabit cum duodecim ſacramentalibus non fuiſſe factā inueſtiturā: ⁊ ſic abſoluetur vel eo nolente iurare iurabit vaſſal. cū duodecim ſacramentalibus ſe vel patrem ſuū inueſtitū fuiſſe ab anteceſſoribus dñi poſſeſſoris: ⁊ tunc ei dñs condemnetur. rubri. ſi de inueſti. contentio ſit inter dominū ⁊ vaſ. c. ſi quis ſe vel patrem: ⁊ ſic eſt differētia in probatione feudi antiqui ⁊ noui vt ex ſuperioribus eſt notatum. ¶ Item notandū ꝙ vbi cūꝗ probatur ſufficit per pares curie eſſe probandū ſufficit illos fuiſſe pares tēpore inueſtiture lz poſtea tēpore ferendi teſtimoniū defecerint eſſe pares. rubri. de fratribus de nouo beneficio inueſti. c. ſi inter dominū. ¶ In ſumma ſciendum ꝙ ſi quis tenuit longo tēpore rem ſibi a defuncto obligatam quam pretēdit ⁊ dicit eam in feudum conceſſam domino poſitus hoc negante ſcz fore feudū debet poſſeſſor cum duodecim ſacramētalibus iurare ita eſſe vel per triginta annos tenuiſſe nulla conteſtatione pignoris mihi facta alſ eo nolente iurare filius defuncti iurabit cum duodecim ſacramentalibus feudū non eſſe quod ſi nō iurauerit cogetur poſſeſſorem de feudo inueſtire. rubri. de feu. dato iur. legis cōmiſſorie. c. quidā obligauerat. ¶ Quo iure petit̄ feudū.

SEquitur videre q̄ iure petitur feudū ⁊ ſup hoc diſtinguendū eſt aut dñs petit rē feudalē ab extraneo poſſeſſore aut vaſ. rubri. an ſimul cōcurrat ad petendū an vaſ. petat a dño ſibi feu. reſtitui cuiꝰ nactꝰ eſt poſſeſſioni an nō tradita poſſeſ. petit feu. ab eo an etiā dñs forſitā finito feu. vel amiſſo petit ſibi rē

reſtitui a vaſ. cum aũt dñs contra
vaſ. extraneũ poſſeſſorem agit rei
ven. ſi erat directo dominus. ff. de
rei vendi l.j.⁊.l ſi in rem alioquin
agetur publiciana. ff. de publi. l.j.
nec poterit poſſeſſor a poſſeſſore
domino ꝙ aliũ cõceſſerit rẽ in feu.
olim q: nihilominus dñs erat ad
huc vt diximus ꝙ domin' conceſſe
rit emphiteote. ff. ſi ag. vec. l.j. §. vl
ti. ⁊ vt eo vendicabat feudo vel etiã
eo finito. C. de iur. emphi. l. vltima
¶ Qualiter vero acquirat domi-
nium ⁊ ꝓbetur quia longum eſſet
ſcribere omittetur ꝗrans in ſum-
ma dñi. M. nõ plene notatum eſt
de rei ven. per totũ vbi agit vaſ. cõ
tra extraneum poſſeſſorẽ agit vtili
actione in rem quia per conceſſio
nem feudi ⁊ inueſtituram ⁊ tra-
ditionem poſſeſſionis efficitur vti
liter dominus: ⁊ ideo vtili act. ven
dicabitur in lib. feu. ru. de vaſ. illo
qui cõtra cõſti. lot. bene aſ. c. ſi cã.
¶ Sic eſt de ẽphiteota. ff. ſi ager
vec. l. ij. idem eſt in ſuperficiario. ff.
de rei ven. l. ſuperficiario. ff. de ſup
ficia. l j. §. ꝙ ait pretor' ⁊ ideo dicit̃
tanꝗ̃ dñs vaſ. rubri. qualiter iura
re debet vaſ. c. i. §. rei aũt ⁊ ipſo etiã
domino abſente ⁊ defendit nec ꝓ-
pria ipſe vel trãſigit ⁊ ꝙ noie trãſa
ctio. accipit ſuum facit. nec poteſt
dominus irritare iudiciũ vel trãſ-
act. per vaſ. factam dũ tamẽ facta
ſit ſine fraude. rubri. ſi de feu. con-
ten. ſit inter do. ⁊ agna. c. ſi vaſſal-
lus. ⁊ de vaſ. qui cõtra cõſti. lota. c.
ſi cauſa. ſi aũt ſimul ꝯcurrerent do-
minus ⁊ vaſ. vendicando ab extra-
neo poſſeſſore dominus directa
vaſ. vti act. vtilis actio. vaſ. directe
domini preferetur nam etiã aduer-
ſus ipſum dominũ agens vtili vin
cit eum. ff. ſi ager vec. l. j. §. vlt. ⁊ qđ
dicitur in ſcđa. l. ita tamen ſi vecti-
gal ſoluat idem dñs de vaſ. ſi ſerui
tiũ facit ⁊ hoc ſeruetis ſi agat vaſ.
cõtra dñm vendicãdo ab ipſo feu.
vtili act. ſi aũt ageret ⁊ vendicaret
ab extraneo poſſeſſore tũc nõ vtili
ter ſeruitiũ fecerit dño vel nõ fece-
rit quãtũ eſt ad poſſidentẽ vaſ. po
tior ipſo erit nec põt poſſid: ꝯ ius
terti' allegare ar. ff. ſi ſeruitus ven.
l. loci. §. cẽ petit. de ſuo eñi iure nõ
de alio ꝙꝙ agere ⁊ excipere. opor
tet. ff. ſi vſufru. pe. l. vti frui. ⁊ hanc
act. vtilẽ ꝫ efficaciter intentat vaſ. ſi
ue cõtra extraneos ſiue cõtra dñs
quãdo traditione poſſeſſionis fa-
ctus eſt dñs ſic acquirit̃ dñium. C.
de pact. l. traditionibus. C. de act.
empt. l. ſeruũ. vel quãdo ſucceſſio-
ne queſiuit puta q: ſucceſſit vaſſal-
lo cui poſſeſſio tradita erat aũ ſuc
ceſſor ergo etiã anteꝗ̃ accipiat poſ
ſeſſionem corporalẽ rei dñs efficit̃
ff. de rei vẽ. l. ſi ager ſiue ſit ſucceſ-
ſor vt habes. ff. de acq̃. poſ. l. cũ he
redes ſiue vt legatarius aliquẽ re-
cta via tranſit dñium. ff. de furt. a
titio ſubaudi poſt aditã heredita-
tem ab herede. ff. de le. j. ſi tibi hõ.
§. ij. illud eſt ꝙ dicit̃ acquiri ſucceſ-
ſionem rubri. de feu. cog. c. ſciendũ
vt modo dicit̃ ſanc in colligendũ.
cũ aũt querit̃ feu. nõ ſucceſſione ſꝫ
ſucceſſione interuenios dicũt ꝗdaꝫ
ꝙ ſine traditione poſſeſſionis per
ſolam inueſtiturã vaſſallũ fieri etiã
dñm poſſe feu. ab omni ꝑſona ven
dicare ⁊ pro eis facit rubri. quali-
ter debeat iurare vaſ. dño. c. j. § rẽ
aũt. vbi aũt vaſ. agit contra dñm
nulla inueſtitura vel poſſeſſiõe ſe-
cuta. ſ. petenda a dño vt det vel tra
dat ſibi feudũ ꝓmiſſum: tunc dica
tis quo iure ⁊ qualiter agendũ ſit
vt plene notaui. ſ. quibus mo. cõ-
ſti. vſufru. Item querit̃ cũ feu. vſꝫ
ad. §. qđ ſi dñs ꝓmiſit cũ aũt feuđ.

finitū eſt vel amiſſum eo caſu quo ad dñm redit pōt dñs vēdicare a vaſ. ſicut a quolibet alio: etiā ſi nō probaret ſe directe dñm vel de iure ciuili p rei vē. vel de iure p̄ro. vt per pub. ic. ſuccūbet dñs ſm Jo. ꝛ Azo. Nec ſufficit dño ad pbationem domini ꝯceſſio feudi facta ei poſtea de dño contēdit. C. de lib. cau. ad pbationē. ꝛ. C. loc. ad pbationē. tutius ꝛ ꝯſultius faciet dñs ſi ſua auctoritate expellet vaſſal. de feu. ſi nō ſeruit ei vt cōuenit. C. de iure emphi. l. ij. nec tenebit̄ ad penam quā pmiſit ſi expelleret inest cōditio ſi ſeruat̄ vel p̄ſtet̄ ſeruitiū ff. loc. vñ querit̄. §. inter. vel ſi fuerit actū in cōceſſione feudi vt eo finito reddat̄ dño ſicut pleruꝫ fieri cōſueuit agi ex ſtipulatu: ſi ſtipulatio interceſſit vel ex pacto veſtito coherētia ꝯctus feudi qñ incōtinenti fuit factū pactū. C. de pac. ꝯtēs vel p̄ſcrip. ver. qñ res certa leg. ſeu pactiōe vt reddat̄ data fuit C. de re. pmut. reb'. ꝛ. l. ea lege. vel vtili cōditione ex. l. ar. C. loc. ſed ſi quis locatiōis ſm quoſdā vel regali actione in factū. C. de ſa. ſan. eccle. factam.

¶ Quis ſit iudex in cauſa feudi.

VIdimus quo iure petit̄ feu. ſed q: parū eſt eē ius in ciuitate niſi ſint qui iura reddere poſſint. vt. ff. de ori. iur. l. j. §. poſt originē. id ſequit̄. rub. qui ſint iudi. in cau. feu. ꝛ vbi cā agat̄. vñ ad pleniorē noticiā diſtiguatis an agit̄ inter duos cā: quoꝝ q̄libꝫ aſſerit ſe hr̄e feu. inſolidū ab codē dño aut a diuerſis: aut agit̄ cā inter dñm ꝛ vaſ. vbi agitur cā inter duos quoꝝ q̄libet inſolidū ſe eſſe dñꝫ dicit tūc iudex ordinari' poſſeſſionis cognoſcet: q: actor ſequitur forū rei. C. niſi in rē ac. ex. l. actor. ꝛ. C. de iur. om. iudi. l. iur. ſi aūt agit̄ inter duos vaſ. dicētes ſe ab codē dño q̄libet īſolidꝫ hr̄e ſe fore alio potiorē: tunc dñs feu. iudex eſt vtriuſqꝫ. vt in lib. feu. imperialē. §. j. ſi īter duos. ꝛ hoc caſu loquit̄ dec̄. ex̄ de iud. c. nouit. ꝛ dñs vl' curia dñi vocādo ipſos ad iudiciū nemini ipoꝝ licebit declinare ei' examē. rub. de fratrib' de no. bñfi. inueſti. c. quidā vaſ. §. illud. ꝛ nolētem r̄ndere dñs ꝯſtringet ꝛ puniet legitime recuſante. extra de fo. cōpe. extranc'. ꝛ. c. numerū. Si v̄o a diuerſis dñis dicit q̄libet ſibi datū tūc nō dñs poſſeſſiōis ſꝫ iudex ordi. cognoſcet ſm rub. actor ſemꝑ forū rei ſequit̄. extra de fo. ꝯpe. cū ſit gñale. p̄dicto tñ caſu qñ vterqꝫ ſe ab codē dño hr̄e fatcat̄: ſi eſt q̄ſtio de poſſeſſiōe recuperāda pōt actor ꝯuenire inuadentē vel coram dño vel corā iudi. loci vbi eſt poſſeſſio conſtituta. C. vbi de poſ. agi opꝫ. l. j. cū agit̄ inter dñꝫ ꝛ vaſ. tūc per pares curie a dño ſubdito fidelitatis conuīctas feudi quo terminetur. rub. de feu. imꝑialē. c. ſi v̄o. qui pares curie dñi cōi ꝯcordia eligātur: ꝛ ſi diſcordauerint dñs pri' eliget quos volet ꝛ poſtea vaſ. ſi tñ a dño cōprobatū nō tñ eſt eligendus p pari q̄ fidelitatē iurauit. ru. de fratrib' de no. be. inueſti. c. ꝛ ſi inter dñꝫ. q̄d ſi nō ſunt ꝑes ī curia q: dñs non hꝫ alios vaſ. al's lōgo tꝑe vl' loco ſunt abſētes: tūc iudex ordi. loci cognoſcet non dñs: q: in ſua ꝑpria cā q̄s nō pōt eſſe dñs. ff. ne q̄s in ſua cā iudex ſit. l. j. ꝛ. ff. de iud. ſi lōgi'. Idē eſt ſi ꝯtētio ſit īter dñꝫ dicētē nouū eē feu. ꝛ ag. vaſ. dicēs eē allodiū ſeu antiquū feu. ꝛ in eo ſe ſuccedere tūc ordi. erit iudex

nõ dñs neq̨ pares curie.nã coipo·
ꝙ dñs negat eos ſuccedere p ꝯñs
negat eos hr̃e pares:ꝛ in iſto caſu
interim in poſſeſſionẽ reducẽt filñ
per ꝑag.vaſ.ꝛ deficiẽtib⁹ hincinde ꝓ·
bationib⁹ ſtatim iuramẽto filioꝝ
ſeu agnatoꝝ vt in ꝯſti.frẽd.dei grã
§.ſi de feudo.ſ; ſi vaſ.poſſidet feu.
ꝛ dñs negat ip̃; hr̃e feu.refert an
dñs cõfiteaẽ cũ vaſ.ſ; de alia re an
neget indiſtincte cũ vaſ. ſi.de alia
re tñ tũc cognitio eſt parꝭ curie:
quoꝝ caſu habitaq̨ p̃ſumptiõe p
ipſo feun.nondũ agit ex eo q: alꝭ
dñi eſt vaſ.pri⁹ inueſtiẽ ꝙ accipiat
q̃ ab alio inducceẽ.rub.de fratrib⁹
de no.bñfi.inueſti.c.ſi inter dñ; et
agna.ſi aũt nõ hꝫ aliã rem pri⁹ co
gnoſcitẽ de iur.feu.q̃ iueſtiaẽ.rub.
de vaſ.illo q̃ cõtra ꝯſti.lota.c.ſi in·
ter ceterũ qñ ꝓſus negat cũ vaſ.
tunc iudex ordi.loci erit iudex.Qd̃
ſi vaſ.agit poſſeſſorio ſe a dño di·
cens de feud.ſpoliatũ tũc poterit
vaſ.corã quo velit iudice litigare
vel corã ordinario vel corã parib⁹
curie itaq̨ ſi dñs facere iuſticiã no
lit corã iudice ordiñ.vel corã curia
poterit vaſ.ſm iura feud.ex tũc do
minũ depredari.rub.ꝗ.de fratrib⁹
de no.bñ.inueſti.c.dñs.§.ſi vo.Il·
lud aũt ſciendũ ꝙ vaſ.litigãdo cũ
dño nõ exiget ab eo calũnie iura·
mentũ ſi agat ꝛ ipſe iurabit vt ꝙ
in alterius p̃ſona voluit hoc et in
ſeipſo fieri patiaẽ.rub.teſ.ſunt ne
ceſſarꝭ ad no.inueſti.c.ſacrm̃.§.in
quib⁹.ſicut fili⁹ nõ exigit a p̃re iu·
ramentũ calũ.nec libert⁹a p̃rono
ff.de iur.iu.l.iuſiu.§.hoc iuſiu.ꝛ.l.
ſi p̃ronus.Cũ aũt inter extraneũ
nõ vaſſallũ ꝛ vaſ.lis oriẽ de feudo
tũc ſiue extraneus poſſideat ſiue
agat erit iudex ordi.poſſeſſoris vt
xj.q.j.experiẽtie.ꝛ extra de fo.cõ·
pe.cũ ſit nõ dñs q: eẽ iudex nõ pt
a rẽ ſua litigatore extraneo recu·
ſante.C.ne q̃s in ſua cã iudex ſit.l.
j.ſic extra de iud.c.nouit.ꝛ id̃ puto
curare aduocatos q̃ ad declinãdũ
forũ eccleſie allegãt milites poſſeſ
ſores eſſe feudatarios ꝛ rẽ hr̃e in
feu.a rege corã quo paratos ſe of·
ferunt rñdere.ſiquidẽ ꝓpter hoc nõ
teneẽ actor agere corã dño feu.ra·
tione p̃dicta:q: in illa ſua cã nõ dꝫ
eſſe iudex.veriſile eſt ꝙ dñs feu.iu
dicaret poti⁹ eẽ ſuã rẽ q̃ actoris iu
re ꝓpriũ dñi vẽdicãtis.vt.d.l.C.ne
q̃s in ſua cã iudex ſit.l.j.ꝛ ff.ꝛ.ff.de
iuriſ.om.iu.q̃ iuriſditiõi. Itẽ me·
rito vt ſuſpect⁹ poterit recuſari q:
eſt dñs aduerſarij. extra de offi.de
leg.c.cãmq̨.ꝛ.c.inſinuãte.Itẽ per
hãc exceptionẽ non declaraẽ iudi·
cium eccleſie:ſed poti⁹ ſe ſubtrahiẽ
i.aſtringẽt iuriſditiõi eccleſie ap·
tiſſima ratiõe vꝫ ꝙ in regno hie·
ruſalẽ nõ eſt alius iudex ſecularis
niſi rex vel eius officiarij q̃ tñ non
poſſunt eẽ iudices vt in p̃ſona ſua
tñ vt dictũ eſt ſi neceſſario deficiẽ·
te iudice ſeculari eccl̃ia erit iudex:
ita fuit hacten⁹ iuſte ꝯ milites iu·
dicatũ ꝓpter imperitiã aduocati
ſꝫ ꝙ debeãt corã iudice eccl̃iaſtico
rñdere ad qd̃ facit extra de fo.cõ·
pe.l; ibi ad iudicẽ ſclarẽ recurrere
neq̃at.§.vl.ꝛ.c.ex tenore ibi dũmõ
per iudicẽ ſecu.ꝛc.cõſult⁹ ergo fa·
ciẽt poſſeſſores ſi ꝯuẽti ſimplr aſſe
rant poſſidere offerãtq̨ ſe patos
corã ord.ſuo iudice rñdere:q̃ caſu
actor q̃cũq̨ ſit cleric⁹ vel laic⁹ debe
bit reũ corã ſuo iudice ꝯuenire ſer
uata regula actor ſeq̃ẽ formã rei.
C.vbi i rẽ act.exerceri debeat.l.fi.
ff.de iud.l.hr̃s abſẽs.ꝛ in pn̄.ꝛ.§.
fi.ꝛ i aut.vt cle.apd̃ ꝓpriũ epi.ꝯue.
j.rub.coll.vj.Si vo iudex ſecu.eẽt
in exhibẽdo iuſticiã negligẽs vl re
miſſ⁹ tũc vt dixim⁹.i defectũ iudic;

ſecularis ſuccedet iudex eccleſie in
iuſticia exhibēda. vt dicto. c. ex te-
nore de foro cōpetēti. poſſet tamē
iudex ſecularis cōpelli per cenſu-
ram eccleſiaſticā iuſticiā exhibere.
xxiij. q. v. l. adminiſtratores. Item
qñ eccleſia dicit ſe ſpoliatā ꝓpter
malefactores ſuos: eo caſu quo
maluerit conueniri a iudice eccle-
ſiaſtico vel ſeculari. extra de fo. cō
pe. cū ſit gñale nec opinio illorum
qui dicūt ſi cōſtet ſummarie iudi-
ci eccleſiaſtico rem eccleſie agētis
petitorio iudicio pura inſtrumen-
to ꝓducto vel aliqua ſemiplena
probatiōe ꝙ per hoc laicus cōpel
latur in iudicio eccleſie reſpōdere
q: nō eſſet iſte canon in quo ſum-
marie ſit querendū nec vnꝗ̄ inue
nietis inter caſus ſummarios cō
putatū: nec etiam in tractatu no-
ſtro quē ſuꝑ ſummaria cognitiōe
duximus declarandū. vnde vltra le
gem vel cōtra legē nō oportet que
ri vel accuſari. ar. ff. de loc. pu. fru.
l. j. §. fi. ꝛ pretoriū dñi iuri dene-
gare nō debet. ff. de ferijs. l. j. ꝛ quā
tumcūꝙ ſit iudices eccleſie vel in
diuitib' vel in pauperibus debito
res non tñ iuſticiā aliū facere ipſi
debēt. extra de foro cōpe. c. ex teno
re: peccant ergo tales iudices qui
debēt oīa ſm leges ꝛ ius agere. in
aut. de defen. ciui. §. interim. qd̄ eſt
neceſſariū. C. de epi. au. aut. preſi-
des. ꝛ q̄uis iudicibus eccleſie pla-
ceat ſic iudicare forſitā ꝓ vtilitate
ꝛ fauore clericoꝝ ꝛ vbi dilatāt offi
cium ſuum tñ boni iudices nunꝗ̄
volūtati ſue obtēperāt vel vtilita-
ti obſequūtur: ſed qd̄ legū eſt tene
re ꝛ ſeruare debēt. ij. q. vij. c. videli
cet ille. §. fi. Itēꝫ ꝓ hoc turbat̄ offi-
cium ꝛ debitis iudicib' ſecularib'
ipſi ſubtrahūt qd̄ eſt opprobriuꝫ
clericis talia facientib'. C. de epi. ꝛ
cle. l. repetita. ꝛ ideo ꝙ querit vſur
pare qd̄ ſuum non eſt perdere de-
bet quod ſibi cōpetere videbatur.
xij. q. iij. §. j. circa finē ꝛ. xxv. q. ij. ſic
decet. ꝛ extra de cenſi. ea que vnuſ-
quiſꝙ ſuis terminis ſit contētus:
nec ſupra menſuraꝫ iuriſditionis
ſue expectet augeri. v. q. j. ſi qs epi
ſcopus: nec excuſari poſſunt quin
teneant̄ ad oē damnuꝫ ꝛ intereſſe
ꝙ litigator laicus ſuſtinebit ꝓ [illegible]
tiorem cauſe ſtatū: q: magis gene
rabitur in expēſis litis: q: maio-
res fiunt in curia eccleſie ꝙ̄ ſecula
ri: ꝛ q: oportebit in cauſis appel-
lationum cōſequi curiā eccleſie ra
tione quod erit grauiſſimū litigā
ti ꝛ ꝓpter ſumptus ꝛ ꝓpter viarū
diſcrimina ꝛ loci diſtātiaꝫ que oīa
cauſam conſtituūt duriorē: ꝛ ideo
ad intereſſe leſo tenet̄ vt ſumitur
ff. de ali. in mu. cau. fac. l. j. ꝓfecto
iudex occaſionē dāni ꝛ dānum de-
diſſe videtur. ff. ad. l. acquil. l. ꝙ oc-
cidit. ꝛ extra de iniur. c. ſi egreſſus
ꝛ c. fi. in fi. ¶ In ſumma ſciēduꝫ
eſt ꝙ ſi cōtrouerſia ſit inter capi-
taneos illa corā principe vel rege
finiatur: ſi inter vauaſſores coraꝫ
paribus curie terminēt. rubri. de
feudis da. minorib' vauaſſoribus
c. ſi capitanei. §. ſi cōtēno. ¶ Sed
etiā talis diſtinctio obſeruat̄ ꝙ ſi
inter duos quicꝗ̄ fuerit ſuper be-
neficio regali ſit cōtrouerſia quo-
ruꝫ ǭlibet dicit ſe a rege inueſtitū
ꝛ altero potiorem: tunc cōi rege
cadeꝫ decidat̄. vt rub. vt cauſe feu.
apud pares curie ventilent̄. rubri.
teſ. ſunt neceſſarij ad no. inueſtit.
c. lex corardi. ¶ Sed ſi inter duos
pares eundē inueſtitorē: ſed diuer
ſos corā iudice vel arbitrio firma-
tur ſed euꝫ eundē inueſtitorē per-
ducunt ſi dñs poſſidentē grauare
voluerit ſine fraude ipſe obtine-

bit niſi aliud contrariũ demõſtra
retur.rub.co.§.ſi inter dominos.
vel dicas illũ fore potiorẽ cui do-
minus primo reddit poſſeſſiones
C.de reiven.l.quotiẽs. ¶ Sed an
alius poſterior eũ beneficio care-
bit.rñ.carebit illo:ſed domin⁹ ad
equiualens tradere obligat vaſſal
lo illo ignoranti ſibi feudũ alienũ
concedi:ſecus eſt ſi ſciret tunc ad
rub.lum eſſet ei dominus obliga-
tus niſi ſtipulato ſibi proſpexiſſet
rub.qualiter iurare debet vaſ.do-
mino.c.cũ de re aliena.ↄ extra de
iure patro paſtoralis.ↄ.ff.de act.
empt.l.ſeruus.§.ſi ſciens. Itẽ ſciẽ
dum ſi miles vaſſallus dicit pares
curie iuſte hodie iudicaſſe miles
in poſſeſſiõe remaneat p ſex ebdo
madas ↄ ad pñtiã principis vel
regis vadat cum illis princeps vel
rex diffiniet quid ſit iuris de feu-
do ſine culpa non admittẽdo. Itẽ
q: interdũ conceditˀ inter dñm et
vaſ.qualiter ſit forma contractus
facienda feudalis:ↄ ſuper hoc iu-
dex eſt adcũdus dñs vt hmõi con-
tentio arbitrio iudicis decernatˀ.
arg.ff.de iur.iur.l.iuſſu §.ſi de qͥli
tate.ↄ.§.nõ] ſemper.ↄ.ff.de tutel.ↄ
ratio di .l.ſi tutele. ideo poſt tra-
ctatum quis ſit iudex feudi ↄ qua-
le ſit eius officiũ ſubñciam⁹ de for
ma cõtractus feudi cuius ordina
tio ↄ cõtẽtio ad eius pertinet offi-
cium vt eſt dictum. ¶ Fiat igitur
ita. Nos.h.dei gratia rex hieruſa-
lem vel cipri vel comes iopñ con-
cedimus et damus per nos ↄ ſuc-
ceſſores noſtros tibi.p.de auton
pro te ↄ tuis filiis maſculis vel fe-
minis ↄ nepotib⁹ recipiẽti in feu-
dum tale caſtrũ ↄ tales villas vel
poſſeſſiões ſitas in tali loco infra
tales fines ↄc.de quo feudo preſen
tibus paribus curie noſtre ſi dñs
habet pares:ſi vero nõ habet di-
cat preſentibus aliis teſtibus et
notario publico vel ſub ſigillo do
mini ↄ ſufficiat ſatis hñ paribus
curie noſtre.ſ.q ↄ.ã.ↄ te per anu-
lum noſtrũ vel biretũ vel aliquid
aliud inueſtimus:ↄ de ipſis rebus
tibi poſſeſſionẽ tradimus corpo-
ralem quã accipiendi facultatem
liberã tibi damus:ↄ q: iuraſti no-
bis debitã fidelitatẽ ſeruare ↄ ta
le ſeruitiũ preſtare nos tibi vt vaſ-
ſallo noſtro ſeruamus grata viciſ-
ſitudine fidem noſtrã de ipſo etiã
feudo tibi ↄ liberis tuis cõtra oẽs
defenſionẽ legitimam facientes.
¶ In cuius rei teſtimoniũ pñſens
ſcriptũ fecimus et in ſigilli muni
mine roborari vel p manuſ talis
in ſcriptis notarii publicari qd eſt
etiam a paribus approbatũ. Da-
tum tertia die kalen. auguſti. an-
no domini. M.ccc.vj.indic.v.

¶ Qualiter vaſſallus a fideli-
tate ↄ obedientia domini li-
beretur.

Quia li-
bertas res eſt ine-
ſtimabilis. ar.ff. ſi
quadru. pau.fe.d.
l.ſi.ↄ eſt facultas pe
nalis q cuilibet facere libet.ff.de
ſta.ho.l.libertas.ↄ.l.ad hanc aſpi
rat qlibꝫ hõ ar.ff.de ſta.ho.l.iñ.vt
iugis hoc minimo gaudiũ memo-
rie cõmẽdetur in fi.tractatus no-
ſtri ponimus queadmodũ vaſ.a fi
delitate ↄ obediẽtia dñi liberetur
q: que nouiſſima ſunt melius re-
tinentur.ar.ff. de proba.l.ſi arbi-
ter. ¶ In primis ergo liberatur a
ſacramento fidelitatis ſi dñs eſt
excõicatus vel ſi ſit in bãno regis
vel imperatoris vt in lib.feu.rub.

hic regni conſue.incipiunt.c.guerram dño.z.xv.q.vj.c.nos ſanctoꝝ z hoc q̄diu ab excōmunicatiōe et a bāno abſolutus fuerit.e.c.dño. in fi. ¶ Itē ſi eſt herecticus gazarus patarenus qđ intelligo poſt confiſcationē bonoꝝ: q: nō ipſo iure ſunt cōfiſcata ſed confiſcāda: cum dicat lex cōfiſcet.C.de heret. aut.gazaros.z ex̄ co.c.vergentis. ¶ Item ſi cōmiſit crimē iulie maieſtatis q: tūc ipſo iure bona eius ſunt fiſco tradita.C.ad.l.iul.maieſta.l.quiſquis.z.ff.c.l.j.z.ſi. ¶ Itē ſi dominus cōmiſit feloniā cōtra vaſ.talem qualē ſi vaſſallus cōmiſiſſet perderet feudum: tunc dominus ꝓprietatē rei amittet: z facit in rub.ſi de feu.contentio ſit inter dñm z vaſſallū.c.de non committente.z rubri.de vaſſal.illo qui cōtra conſtitutionē lota.c.ex ſacro. ¶ Itē liberatur ab obediētia domini vt ei non teneat obedire: puta ſi iubeat dominus vaſſallo aliquid inhoneſtum.ff.de oper.lib.l.hedemū.vel turpe vel illicitū.ff. de arbi.l.ſi cum dies.§.cōpromiſſoꝝ.ff.man.l.ſi vero.§.rei turpis. vt plene notauimus. ¶ Sed quid ſi, eidē nec ex iuramēto fidelitatis ad licita obligat. vt notaui.ſ. de forma iuramēti. z ar.ff.de reg. iur.l.ſemp.z ex̄ de iur.iur.l quēad modum. ¶ Item ſi eſt immoderatum preceptū.ex̄ co.ti.veniens. nam nec libertus tenetur patrono in talibus obedire.ff.de opc.liber.l.ſi libertus. ¶ Idē eſt ſi percipitur difficile vel impoſſibile.ff. que ſenten.ſine ap.reſcin.l.ſi. z facit ex̄ de iureiur.c.querelā.z.c.breui.z ar.ff.quarū rerū act.nō da.l.j. §.que honorāde. ¶ Item ſi dominus non obſeruat que promiſit vaſſal.ex̄ de iur.iur.peruenit.z ar. ff.loc.quero.§.itē.z.C.de pact.cū proponat.fidem enī rumpēti ſeruari fides graue eſt z iniquū.xxvij. q.ij.c.agathoſa.

¶ Excellētiſſimū ac eximiū opus queſtionū domini petri de bella pertica vtriuſq; iuris monarche: vna cum quindecim notabilibus in modum queſtionū in fine additis ſuper quibuſdā legibus z.§§. totius iuris ciuilis iudicib' z cauſidicis admodū vtiles z neceſſarie necnō quodā alio tractatu de feudis ab codē ēdicto: primū in ſuū verum ſortiuntur effectum. Impreſſum Lugduni impenſis honeſti viri Symonis vincent: dicte ciuitatis ciuis z bibliopole: arte et induſtria Anthonii du ry: eiuſdē artis calcographi. Sub anno domini milleſimo quingēteſimodecimoſeptimo. Die vo.xxiij.menſis Marcij.finit feliciter.

187
FINE ,

P V

RESTAURO DEL LIBRO
di LELLI
GIUSEPPE